Državni izpitni center

NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA

Letno poročilo o izvedbi v šolskem letu 2012/2013

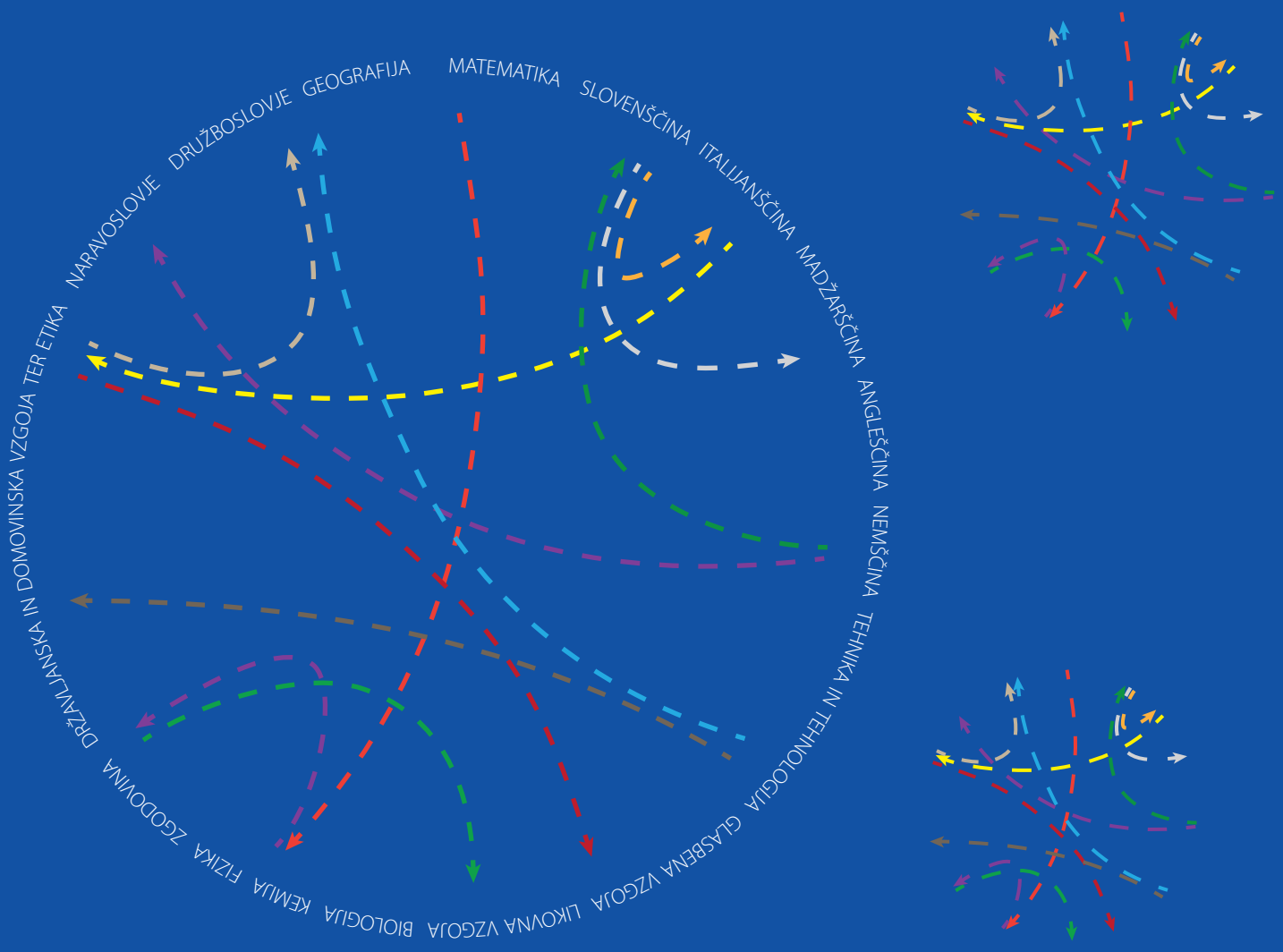

Letno poročilo o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2012/2013 je na podlagi 3. člena Pravilnika o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli (Uradni list RS, št. 30/2013) sprejela Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja na 42. redni seji, dne 3. 9. 2013.

Izdajatelj
Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja
dr. Kristijan Musek Lešnik

Založnik
Državni izpitni center
dr. Darko Zupanc

Uredniški odbor
mag. Majda Vehovec, urednica
mag. Mojca Novak, tehnična urednica
Marija Mojca Maleš, dr. Kristijan Musek Lešnik, mag. Vlasta Poličnik, dr. Andrejka Slavec Gornik, dr. Mojca Štraus, Bojana Morato

Avtorji prispevkov

Državna komisija
Marija Mojca Maleš
dr. Kristijan Musek Lešnik
dr. Anton Polšak
mag. Majda Vehovec

Državni izpitni center
dr. Gašper Cankar
mag. Darja Domajnko
Alije Jagodnik
Tjaša Lajovic
Saša Masterl
Miran Povše
Marija Prelovšek
Ana Radović
Erika Semen
dr. Andrejka Slavec Gornik
Joži Trkov
Matejka Žagar

Jezikovni pregled
Bernarda Krafogel
Rosana Čop

Oblikovanje
Bojan Primožič

Predmetne komisije

angleščina	Mojca Jerala Bedenk, Nevenka Jesenik, Monika Kavalir, mag. Barbara Lesničar, Darinka Šaubah Kovič, Mitja Thaler, Helena Žnidaršič Seme
biologija	Simona Slavič Kumer, Bernarda Sopčič, dr. Jelka Strgar, Danica Volčini
državljanska in domovinska vzgoja ter etika	mag. Pavla Karba, Boštjan Majerič, Saša Masterl, Natalija Panič, Lorieta Pečoler, dr. Irena Šumi
fizika	dr. Jurij Bajc, Branko Beznec, Zlatka Ferlinc, Jaka Banko, Samo Zanjkovič
geografija	Bojan Hozjan, Andrej Krumpak, Danijel Lilek, Saša Masterl, Tinkara Mihačič, Jože Račič. dr. Tatjana Resnik Planinc
glasbena vzgoja	dr. Branka Rotar Pance
italijanščina	Marino Maurel, Neva Šečerov, dr. Nives Zudič Antonič
kemija	dr. Saša Aleksij Glažar, Marjetka Križaj, dr. Stanka Preskar, Violeta Stefanovik
likovna vzgoja	dr. Matjaž Duh
madžarščina	Mária Pisnjak, Valéria Varga
matematika	Jerneja Bone, dr. Darjo Felda, Aleš Kotnik, Nada Nikolič, mag. Sonja Rajh, Boštjan Repovž, Rozalija Strojan
nižji izobrazbeni standard	Robert Farič, Nada Grčar, Milena Gvardjančič, dr. Stane Košir, Anja Kožuh, mag. Darinka Ložar, Saša Masterl, Emilija Mrlak, Ivanka Smrekar, Marjetka Tonjak, mag. Aleksander Vališer
nemščina	dr. Vesna Kondrič Horvat, Brigita Lovenjak, Breda Premzl, Danica Ševančec
slovenščina	Mojca Cestnik, Milena Čuden, dr. Simona Kranjc, dr. Vida Medved Udovič, Darinka Rosc Leskovec, Tina Žagar Pernar
športna vzgoja	dr. Brane Škof
tehnika in tehnologija	Gorazd Fišer, dr. Slavko Kocijančič, Drago Slukan, Tatjana Vičič
zgodovina	Vojko Kunaver, Saša Masterl, dr. Dragan Potočnik, Marjan Rode, Tatjana Sabo, Elissa Tawitian

1. izdaja
ISSN: 2335-2728

KAZALO

PREDGOVOR

1 UVOD

1.1 Zakonska podlaga za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli

2 POROČILA

2.1 Poročilo o delu Državne komisije v šolskem letu 2012/2013

2.1.1 Osnovni podatki o poteku nacionalnega preverjanja znanja

2.2 Poročilo o delu predmetnih komisij

2.2.1 Predmetna komisija za slovenščino

2.2.2 Predmetna komisija za italijanščino

2.2.3 Predmetna komisija za madžarščino

2.2.4 Predmetna komisija za angleščino

2.2.5 Predmetna komisija za nemščino

2.2.6 Predmetna komisija za matematiko

2.2.7 Predmetna komisija za biologijo

2.2.8 Predmetna komisija za kemijo

2.2.9 Predmetna komisija za fiziko

2.2.10 Predmetna komisija za tehniko in tehnologijo

2.2.11 Predmetna komisija za geografijo

2.2.12 Predmetna komisija za zgodovino

2.2.13 Predmetna komisija za državljansko in domovinsko vzgojo ter etiko

2.2.14 Predmetna komisija za glasbeno vzgojo

2.2.15 Predmetna komisija za likovno vzgojo

2.2.16 Predmetna komisija za športno vzgojo

2.2.17 Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard

3 PRIPRAVA IN IZVEDBA NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA

3.1 Vzorčenje

3.2 Priprava gradiva za nacionalno preverjanje znanja

3.3 Nacionalno preverjanje znanja za učence s posebnimi potrebami

3.4 Analiza dosežkov učencev s posebnimi potrebami

3.5 Nacionalno preverjanje znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom

3.6 Nacionalno preverjanje znanja za odrasle

3.7 Dostava in zbiranje gradiva

3.7.1 Dostava tajnega gradiva na šole

3.7.2 Vračanje tajnega gradiva

3.8 Priprava in izvedba vrednotenja preizkusov znanja

3.8.1 Usposabljanje ravnateljev za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja

3.8.2 Izobraževanje učiteljev za e-vrednotenje

3.8.3 Poročilo ZRSŠ-ja o usposabljanju učiteljev in ravnateljev za izvedbo NPZ-ja ter poteku NPZ-ja leta 2012/2013

3.8.4 Izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca

3.8.5 Moderacije navodil za vrednotenje

3.9 Vrednotenje preizkusov nacionalnega preverjanja znanja

3.10 Vpogledi v ovrednotene preizkuse in poizvedbe

3.10.1 Poizvedbe rednega roka

3.10.2 Poizvedbe naknadnega roka

4 DOSEŽKI IN REZULTATI NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA
4.1 Uvod v analize dosežkov nacionalnega preverjanja znanja
4.1.1 Priprava kvalitativnih opisov znanj v izbranih območjih dosežkov
4.1.2 Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja
4.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2012/2013
4.2.1 Predmetna komisija za slovenščino
4.2.1.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine ob koncu 2. obdobja
4.2.1.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine ob koncu 3. obdobja
4.2.2 Predmetna komisija za italijanščino
4.2.2.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz italijanščine ob koncu 2. obdobja
4.2.2.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz italijanščine ob koncu 3. obdobja
4.2.3 Predmetna komisija za madžarščino
4.2.3.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine ob koncu 2. obdobja
4.2.3.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine ob koncu 3. obdobja
4.2.4 Predmetna komisija za angleščino
4.2.4.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz angleščine ob koncu 2. obdobja
4.2.4.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz angleščine ob koncu 3. obdobja
4.2.5 Predmetna komisija za nemščino
4.2.5.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz nemščine ob koncu 2. obdobja
4.2.5.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz nemščine ob koncu 3. obdobja
4.2.6 Predmetna komisija za matematiko
4.2.6.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz matematike ob koncu 2. obdobja
4.2.6.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz matematike ob koncu 3. obdobja
4.2.7 Predmetna komisija za tehniko in tehnologijo
4.2.7.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz tehnike in tehnologije ob koncu 3. obdobja
4.2.8 Predmetna komisija za geografijo
4.2.8.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz geografije ob koncu 3. obdobja
4.2.9 Predmetna komisija za zgodovino
4.2.9.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz zgodovine ob koncu 3. obdobja
4.2.10 Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard
4.2.10.1 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom pri nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine ob koncu 2. obdobja
4.2.10.2 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom pri nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine ob koncu 3. obdobja
4.2.10.3 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom pri nacionalnem preverjanju znanja iz matematike ob koncu 2. obdobja
4.2.10.4 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom pri nacionalnem preverjanju znanja iz matematike ob koncu 3. obdobja
4.2.10.5 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom pri nacionalnem preverjanju znanja iz družboslovja ob koncu 3. obdobja
4.3 Analize anket
4.3.1 Analiza vprašalnika za ravnatelje osnovnih šol o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja
4.3.2 Analiza anketnega vprašalnika o e-vrednotenju za glavne ocenjevalce in pomočnike glavnih ocenjevalcev pri NPZ-ju ob koncu 3. obdobja
4.3.3 Analiza anketnega vprašalnika o e-vrednotenju za učitelje ocenjevalce pri NPZ-ju ob koncu 3. obdobja
4.4 Ugotovitve in ocene Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2012/2013
4.4.1 Preverjanja znanja ob koncu 2. obdobja
4.4.2 Preverjanje znanja ob koncu 3. obdobja
4.4.3 Nekatere ugotovitve in predlogi
5 Priloge
5.1 Koledar nacionalnega preverjanja znanja 2012/2013
5.2 Člani organov za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja
5.2.1 Člani Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja
5.2.2 Člani predmetnih komisij za pripravo in izbor nalog za nacionalno preverjanje znanja

KAZALO SLIK

Slika 3.1.1: Vzorčenje tretjih predmetov po slovenskih šolah
Slika 3.3.1: Delež učencev s posebnimi potrebami od skupnega števila vseh učencev pri NPZ-ju od leta 2006–2013 (3. obdobje, redni rok)
Slika 3.3.2: Delež učencev s posebnimi potrebami od skupnega števila vseh učencev pri NPZ-ju od leta 2009–2013 (2. obdobje, redni rok)
Slika 3.4.1: Delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi s sovrstniki pri NPZ-ju (3. obdobje, redni rok 2013)
Slika 3.4.2: Delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi s sovrstniki pri NPZ-jih od leta 2008–2013 (3. obdobje, redni rok)
Slika 3.4.3: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz slovenščine (3. obdobje, redni rok 2013)
Slika 3.4.4: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz matematike (3. obdobje, redni rok 2013)
Slika 3.4.5: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz angleščine (3. obdobje, redni rok 2013)
Slika 3.4.6: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz nemščine (3. obdobje, redni rok 2013)
Slika 3.4.7: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz geografije (3. obdobje, redni rok 2013)
Slika 3.4.8: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz zgodovine (3. obdobje, redni rok 2013)
Slika 3.4.9: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz tehnike in tehnologije (3. obdobje, redni rok 2013)
Slika 3.5.1: Prilagoditve po predmetih in vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence z NIS-om (3. obdobje)
Slika 3.5.2: Prilagoditve po predmetih in vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence z NIS-om (2. obdobje)
Slika 3.8.1: Kako poteka e-vrednotenje?
Slika 3.8.2.1: Shema izobraževanja za e-vrednotenje
Slika 3.10.1.1: Število poizvedb po nalogah v I. delu preizkusa iz slovenščine
Slika 3.10.1.2: Število poizvedb po nalogah v II. delu preizkusa iz slovenščine
Slika 3.10.1.3: Število poizvedb po nalogah (od 1–6) pri matematiki
Slika 3.10.1.4: Število poizvedb po nalogah (od 7–11) pri matematiki
Slika 3.10.1.5: Število poizvedb po nalogah pri geografiji – A-del preizkusa
Slika 3.10.1.6: Število poizvedb po nalogah pri geografiji – B-del preizkusa
Slika 3.10.1.7: Število poizvedb po nalogah pri geografiji – C-del preizkusa
Slika 3.10.1.8: Število poizvedb po nalogah pri zgodovini – 1. del preizkusa
Slika 3.10.1.9: Število poizvedb po nalogah pri zgodovini – 2. del preizkusa
Slika 3.10.1.10: Število poizvedb po nalogah pri tehniki in tehnologiji
Slika 4.1.2.1: Primer primerjave dosežkov med spoloma
Slika 4.1.2.2: Primer primerjave dosežkov po šolah
Slika 4.2.1.1.1: Porazdelitev točk pri slovenščini, 2. obdobje
Slika 4.2.1.1.2: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 2. obdobje
Slika 4.2.1.1.3: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri slovenščini, 2. obdobje
Slika 4.2.1.2.1: Porazdelitev točk pri slovenščini, 3. obdobje
Slika 4.2.1.2.2: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 3. obdobje
Slika 4.2.1.2.3: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri slovenščini, 3. obdobje
Slika 4.2.2.1.1: Porazdelitev točk pri italijanščini, 2. obdobje
Slika 4.2.2.2.1: Porazdelitev točk pri italijanščini, 3. obdobje
Slika 4.2.4.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 2. obdobje

Slika 4.2.4.1.2: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri angleščini, 2. obdobje
Slika 4.2.4.1.3: Porazdelitev točk pri angleščini, 2. obdobje
Slika 4.2.4.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 3. obdobje
Slika 4.2.4.2.2: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri angleščini, tretje obdobje
Slika 4.2.4.2.3: Porazdelitev točk pri angleščini, 3. obdobje
Slika 4.2.5.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 2. obdobje
Slika 4.2.5.1.2: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri nemščini, 2. obdobje
Slika 4.2.5.1.3: Porazdelitev točk pri nemščini, 2. obdobje
Slika 4.2.5.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 3. obdobje
Slika 4.2.5.2.2: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri nemščini, 3. obdobje
Slika 4.2.5.2.3: Porazdelitev točk pri nemščini, 3. obdobje
Slika 4.2.6.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki, 2. obdobje
Slika 4.2.6.1.2: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri matematiki, 2. obdobje
Slika 4.2.6.1.3: Porazdelitev točk pri matematiki, 2. obdobje
Slika 4.2.6.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki, 3. obdobje
Slika 4.2.6.2.2: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri matematiki, 3. obdobje
Slika 4.2.6.2.3: Porazdelitev točk pri matematiki, 3. obdobje
Slika 4.2.7.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri tehniki in tehnologiji, 3. obdobje
Slika 4.2.7.1.2: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri tehniki in tehnologiji, 3. obdobje
Slika 4.2.7.1.3: Porazdelitev točk pri tehniki in tehnologiji, 3. obdobje
Slika 4.2.8.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri geografiji, 3. obdobje
Slika 4.2.8.1.2: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri geografiji, 3. obdobje
Slika 4.2.8.1.3: Porazdelitev točk pri geografiji, 3. obdobje
Slika 4.2.9.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri zgodovini, 3. obdobje
Slika 4.2.9.1.2: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri zgodovini, 3. obdobje
Slika 4.2.9.1.3: Porazdelitev točk pri zgodovini, 3. obdobje
Slika 4.2.10.1.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 2. obdobje
Slika 4.2.10.1.2: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri slovenščini (NIS), 2. obdobje
Slika 4.2.10.1.3: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 2. obdobje
Slika 4.2.10.1.4: Dosežki učencev v letih 2012 in 2013 glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.1.5: Dosežki učencev po posameznih vsebinskih delih preizkusa znanja glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.1.6: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti pri neumetnostnem besedilu
Slika 4.2.10.1.7: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti pri umetnostnem besedilu
Slika 4.2.10.1.8: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti pri neumetnostnem besedilu
Slika 4.2.10.1.9: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti pri umetnostnem besedilu
Slika 4.2.10.1.10: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.2.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 3. obdobje
Slika 4.2.10.2.2: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri slovenščini (NIS), 3. obdobje
Slika 4.2.10.2.3: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 3. obdobje
Slika 4.2.10.2.4: Dosežki učencev po vsebini glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.2.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti pri neumetnostnem delu preizkusa
Slika 4.2.10.2.6: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti pri umetnostnem delu preizkusa
Slika 4.2.10.2.7: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti pri neumetnostnem in umetnostnem delu preizkusa
Slika 4.2.10.2.8: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti pri neumetnostnem in umetnostnem delu preizkusa
Slika 4.2.10.3.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 2. obdobje

Slika 4.2.10.3.2: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri matematiki (NIS), 2. obdobje
Slika 4.2.10.3.3: Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 2. obdobje
Slika 4.2.10.3.4: Primerjava dosežkov učencev pri matematiki (NIS) glede na indeks težavnosti pri NPZ-jih v letih 2010, 2011, 2012 in 2013, 2. obdobje
Slika 4.2.10.3.5: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.3.6: Primerjava dosežkov učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti v letih 2011, 2012 in 2013
Slika 4.2.10.3.7: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.3.8: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.4.1: Razporeditev po doseženih točkah
Slika 4.2.10.4.2: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 3. obdobje
Slika 4.2.10.4.3: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri matematiki (NIS), 3. obdobje
Slika 4.2.10.4.4: Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 3. obdobje
Slika 4.2.10.4.5: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.4.6: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.4.7: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.4.8: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.4.9: Dosežki učencev po vrstah dodatkov pri nalogah glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.5.1: Porazdelitev dosežkov učencev pri družboslovju (NIS)
Slika 4.2.10.5.2: Primerjava dosežkov učenk in učencev pri družboslovju (NIS), 3. obdobje
Slika 4.2.10.5.3: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri družboslovju (NIS), 3. obdobje
Slika 4.2.10.5.4: Porazdelitev točk pri družboslovju (NIS), 3. obdobje
Slika 4.2.10.5.5: Dosežki učencev pri celotnem preizkusu znanja in pri posameznih delih glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.5.6: Dosežki učencev pri celotnem preizkusu znanja in pri posameznih vsebinskih sklopih glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.5.7: Zastopanost minimalnih in temeljnih standardov v celotnem preizkusu in v posameznih vsebinskih sklopih
Slika 4.2.10.5.8: Uspešnost reševanja nalog glede na standard znanja in indeks težavnosti pri celotnem preizkusu in pri posameznih področjih
Slika 4.2.10.5.9: Zastopanost različnih tipov nalog v celotnem preizkusu
Slika 4.2.10.5.10: Zastopanost različnih tipov nalog v preizkusu znanja po posameznih področjih
Slika 4.2.10.5.11: Dosežki učencev glede na tip naloge in indeks težavnosti v celotnem preizkusu in v posmeznih vsebinskih sklopih
Slika 4.2.10.5.12: Zastopanost dodatkov pri nalogah v preizkusu znanja
Slika 4.2.10.5.13: Dosežki učencev po dodatkih pri nalogah glede na indeks težavnosti

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 3.3.1: Število in delež učencev s posebnimi potrebami od leta 2006–2013 (3. obdobje, redni rok)
Preglednica 3.3.2: Število učencev s posebnimi potrebami po motnjah, ovirah oziroma primanjkljajih in vrstah prilagoditev (3. obdobje, redni rok)
Preglednica 3.3.3: Število in delež učencev s posebnimi potrebami od leta 2009–2013 (2. obdobje, redni rok)
Preglednica 3.3.4: Število učencev s posebnimi potrebami po motnjah, ovirah oziroma primanjkljajih in vrstah prilagoditev (2. obdobje, redni rok)
Preglednica 3.3.5: Število učencev s posebnimi potrebami po motnjah, ovirah oziroma primanjkljajih in vrstah prilagoditev (3. obdobje, naknadni rok)
Preglednica 3.4.1: Število učencev s posebnimi potrebami in ostalih učencev, povprečno število doseženih odstotnih točk obeh skupin učencev in delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z ostalimi učenci pri NPZ-ju (3. obdobje, redni rok 2013)
Preglednica 3.5.1: Prilagoditve po predmetih in vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence z NIS-om (3. obdobje)
Preglednica 3.5.2: Prilagoditve po predmetih in vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence z NIS-om (2. obdobje)
Preglednica 3.5.3: Poizvedbe rednega roka –NIS (3. obdobje)
Preglednica 3.6.1: Število odraslih pri NPZ-ju 2013 po predmetih preverjanja
Preglednica 3.6.2: Število odraslih pri NPZ-ju po predmetih in po letih preverjanja (redni rok)
Preglednica 3.8.3.1: Število predvidenih in prisotnih učiteljev na usposabljanjih za uporabo programa za e-vrednotenje NPZ-ja v šolskem letu 2012/2013 po predmetih in OE ZRSŠ-ja.
Preglednica 3.8.4.1: Število udeležencev izobraževanj
Preglednica 3.8.5.1: Število udeležencev moderacije in število pregledanih preizkusov (2. obdobje)
Preglednica 3.8.5.2: Število udeležencev moderacije in število pregledanih preizkusov (redni rok)
Preglednica 3.8.5.3: Število udeležencev moderacije in vrednotenja ter število pregledanih in ovrednotenih preizkusov, naknadni rok
Preglednica 3.9.1: Število učiteljev in preizkusov na vrednotenju rednega roka NPZ-ja 2012/2013 ob koncu 3. obdobja
Preglednica 3.10.1.1: Poizvedbe rednega roka
Preglednica 3.10.1.2: Delež (%) poizvedb pri slovenščini v letih od 2006–2013
Preglednica 3.10.1.3: Delež poizvedb pri matematiki v letih od 2006–2013
Preglednica 3.10.1.4: Delež (%) poizvedb pri angleščini v letih od 2007–2013
Preglednica 3.10.1.5: Delež (%) poizvedb pri nemščini v letih od 2007–2013
Preglednica 3.10.1.6: Delež (%) poizvedb pri geografiji v letih od 2008–2013
Preglednica 3.10.1.7: Delež (%) poizvedb pri zgodovini v letih 2007–2013
Preglednica 3.10.1.8: Delež poizvedb pri tehniki in tehnologiji v letih od 2008–2013
Preglednica 3.10.2.1: Poizvedbe naknadnega roka
Preglednica 4.1.2.1: Primer primerjave dosežkov po regijah
Preglednica 4.2.1.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.1.1.2: Specifikacijska tabela, slovenščina, I. del, 2. obdobje
Preglednica 4.2.1.1.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, II. del, 2. obdobje
Preglednica 4.2.1.1.4: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 2. obdobje
Preglednica 4.2.1.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.1.2.2: Specifikacijska tabela, slovenščina, I. del, 3. obdobje
Preglednica 4.2.1.2.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, II. del, 3. obdobje
Preglednica 4.2.1.2.4: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 3. obdobje
Preglednica 4.2.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.2.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.2.1.2: Specifikacijska tabela, italijanščina, 2. obdobje

Preglednica 4.2.2.1.3: Osnovni statistični podatki za leto 2012 in 2011
Preglednica 4.2.2.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.2.2.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.2.2.3: Specifikacijska tabela, italijanščina, 3. obdobje, 1. del
Preglednica 4.2.2.2.4: Specifikacijska tabela, italijanščina, 3. obdobje, 2. del
Preglednica 4.2.2.2.5: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje za leto 2012
Preglednica 4.2.3.1.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.3.1.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.3.1.3: Specifikacijska tabela, madžarščina, 2. obdobje, 1. del
Preglednica 4.2.3.1.4: Specifikacijska tabela, madžarščina, 2. obdobje, 2. del
Preglednica 4.2.3.2.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.3.2.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.3.2.3: Specifikacijska tabela, madžarščina, 3. obdobje, 1. del
Preglednica 4.2.3.2.4: Specifikacijska tabela, madžarščina, 3. obdobje, 2. del
Preglednica 4.2.4.1.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.4.1.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.4.1.3: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 2. obdobje
Preglednica 4.2.4.1.4: Specifikacijska tabela, angleščina, 2. obdobje
Preglednica 4.2.4.2.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.4.2.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.4.2.3: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 3. obdobje
Preglednica 4.2.4.2.4: Specifikacijska tabela, angleščina, 3. obdobje
Preglednica 4.2.5.1.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.5.1.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.5.1.3: Porazdelitev dosežkov pri nemščini po regijah, 2. obdobje
Preglednica 4.2.5.1.4: Specifikacijska tabela, nemščina, 2. obdobje
Preglednica 4.2.5.2.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.5.2.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.5.2.3: Porazdelitev dosežkov pri nemščini po regijah, 3. obdobje
Preglednica: 4.2.5.2.4: Specifikacijska tabela, nemščina, 3. obdobje
Preglednica 4.2.6.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.6.1.2: Porazdelitev dosežkov pri matematiki po regijah, 2. obdobje
Preglednica 4.2.6.1.3: Specifikacijska tabela, matematika, 2. obdobje
Preglednica 4.2.6.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.6.2.2: Porazdelitev dosežkov pri matematiki po regijah, 3. obdobje
Preglednica 4.2.6.2.3: Specifikacijska tabela, matematika, 3. obdobje
Preglednica 4.2.7.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.7.1.2: Porazdelitev dosežkov pri tehniki in tehnologiji po regijah, 3. obdobje
Preglednica 4.2.7.1.3: Specifikacijska tabela, tehnika in tehnologija, 3. obdobje
Preglednica 4.2.8.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.8.1.2: Porazdelitev dosežkov pri geografiji po regijah, 3. obdobje
Preglednica 4.2.8.1.3: Specifikacijska tabela, geografija, 3. obdobje
Preglednica 4.2.9.1.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.9.1.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.9.1.3: Porazdelitev dosežkov pri zgodovini po regijah, 3. obdobje
Preglednica 4.2.9.1.4: Specifikacijska tabela, zgodovina, 3. obdobje
Preglednica 4.2.10: Število udeležencev pri NPZ-ju po posameznih predmetih glede na leto preverjanja in obdobje
Preglednica 4.2.10.1.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.10.1.2: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.10.1.3: Specifikacijska tabela, slovenščina (NIS), 2. obdobje
Preglednica 4.2.10.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.10.2.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.10.2.3: Specifikacijska tabela, slovenščina (NIS), 3. obdobje
Preglednica 4.2.10.3.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.10.3.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.10.3.3: Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 2. obdobje
Preglednica 4.2.10.4.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.10.4.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.10.4.3: Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 3. obdobje
Preglednica 4.2.10.5.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica: 4.2.10.5.2 Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.10.5.3: Specifikacijska tabela, družboslovje (NIS), 3. obdobje
Preglednica 4.2.10.5.4: Uspešnost reševanja nalog po letih in po posameznih vsebinskih sklopih glede na indeks težavnosti
Preglednica 4.2.10.5.5: Primerjava dosežkov po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v letih 2008/2009, 2010/2011 in 2012/2013

Navodila za lažje branje poročila

Ogled dokumentov PDF v načinu branja

Pri branju dokumenta lahko skrijete vse orodne vrstice in podokna za opravila ter tako povečate vidno območje zaslona. Osnovni kontrolniki za branje, na primer krmarjenje po strani in povečava, se prikažejo v delno prosojni orodni vrstici na dnu okna. Način branja odprete tako, da izberete **Pogled** > **Način branja** ali pa kliknete gumb **Način branja** v zgornjem desnem kotu orodne vrstice. Če želite delovno področje preklopiti nazaj v prejšnji pogled, še enkrat izberite **Pogled** > **Način branja**. Kliknete lahko tudi gumb **Zapri** v plavajoči orodni vrstici.

Premikanje po straneh dokumenta

V dokumentu PDF se lahko na več načinov premikate z ene strani na drugo. Veliko uporabnikov za to uporablja gumbe orodne vrstice **Krmarjenje po strani**, lahko pa uporabite tudi puščične tipke, drsni trak ali katerega od drugih načinov za premikanje naprej in nazaj v dokumentu PDF z več stranmi.

Orodna vrstica **Krmarjenje po strani** se privzeto odpre. V privzeti orodni vrstici so prikazana pogosto uporabljena orodja: **Pokaži naslednjo stran**, **Pokaži prejšnjo stran** in **Številka strani**. Orodno vrstico **Krmarjenje po strani** lahko, tako kot druge orodne vrstice, skrijete in znova odprete v meniju **Pogled,** možnost **Orodne vrstice**. Če želite dodati orodja v orodno vrstico **Krmarjenje po strani**, jo kliknite z desno miškino tipko. Izberite posamezno orodje, možnost **Pokaži vsa orodja** ali **Več orodij**, nato pa v pogovornem oknu izberite ali prekličite izbor posameznega orodja.

Premikanje po dokumentu PDF

Naredite nekaj od tega:

- Kliknite gumb **Prejšnja stran** ali gumb **Naslednja stran** v orodni vrstici.
- Izberite **Pogled** > **Krmarjenje po strani** > **[mesto]**.
- Izberite **Pogled** > **Krmarjenje po strani** > **Stran**, v pogovorno okno **Pojdi na stran** vnesite številko strani in kliknite **V redu**.
- Pritisnite tipko **Stran gor** in **Stran dol** na tipkovnici.

Preskok na določeno stran

Naredite nekaj od tega:

- Pri prikazu ene ali dveh strani vlecite navpični drsni trak, dokler se stran ne pojavi v majhnem pojavnem prikazu.
- Vnesite številko strani, s katero želite zamenjati trenutno prikazano številko v orodni vrstici **Krmarjenje po strani**, in pritisnite **Enter**.

Sledenje preteklim ogledom

Sledenje preteklim ogledom vam omogoča, da najdete strani dokumenta PDF, ki ste jih prej gledali. Razlikovati je treba med prejšnjo in naslednjo stranjo ter prejšnjim in naslednjim pogledom. Kadar gre za strani, se pojma prejšnja in naslednja nanašata na sosednji strani, pred trenutno aktivno stranjo in za njo. Kadar gre za poglede, se prejšnji in naslednji nanašata na zgodovino ogledov. Če na primer preskakujete naprej in nazaj v dokumentu, zgodovina ogledov sledi tem korakom in vam ogledane strani pokaže v nasprotnem vrstnem redu.

1. Izberite **Pogled** > **Krmarjenje po strani** > **Prejšnji pogled**.
2. Če želite videti nadaljnji del zgodovine premikov po dokumentu, storite nekaj od tega:
   - Ponovite prvi korak.
   - Izberite **Pogled** > **Krmarjenje po strani** > **Naslednji pogled**.

Opomba: Gumba **Prejšnji pogled** in **Naslednji pogled** lahko dodate na območje orodne vrstice, in sicer tako, da z desno miškino tipko kliknete orodno vrstico **Krmarjenje po strani** in izberete gumba v kontekstnem meniju, ali tako, da izberete možnost **Pokaži vsa orodja**.

Krmarjenje s povezavami

Povezave omogočajo preskok na druga mesta v trenutnem dokumentu, v druge dokumente PDF ali na spletna mesta. Besedilo povezav v dokumentu, razen v kazalih, je rdeče barve.

Legenda gumbov

Pokaži naslednjo stran	Prejšnji pogled
Pokaži prejšnjo stran	Naslednji pogled

Krajšave

NPZ nacionalno preverjanje znanja
DK Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli
PK predmetne komisije za pripravo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli
RIC Državni izpitni center
ZRSŠ Zavod RS za šolstvo
NIS nižji izobrazbeni standard
IT indeks težavnosti naloge
ID indeks diskriminativnosti naloge
CV center vrednotenja

PREDGOVOR

Letno poročilo o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2012/13 so pripravili predsednik in člani Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja, predsedniki in člani predmetnih komisij ter sodelavci Državnega izpitnega centra.

Izvedba nacionalnega preverjanja znanja je v šolskem letu 2012/2013 potekala skladno z zakonodajo in večinoma brez zapletov, postopek izvedbe preverjanja znanja na šolah je potekal podobno kakor lansko leto.

Velika novost v letošnjem šolskem letu je e-vrednotenje preizkusov v 9. razredu, ki je na začetku, po uvodnem izobraževanju učiteljev, zbujalo številne pomisleke. Izkazalo se je, da je vrednotenje preizkusov v e-obliki potekalo brez večjih težav, kar gre pripisati tudi dobri pripravi učiteljev na vrednotenje. Učitelji so opozorili na nekatere tehnične pomanjkljivosti pri vrednotenju, kar bo zagotovo v pomoč komisijam pri pripravi nalog tako po vsebini kot tudi oblikovno. Glede na dobre izkušnje bo v naslednjem šolskem letu na enak način potekalo tudi vrednotenje preizkusov za 6. razred.

Letno poročilo bo tako kot lani tudi letos izdano le v elektronski obliki in tako dostopno širši javnosti. Če bralca zanima in želi o posameznem področju izvedeti več, če si želi ogledati tudi naloge in druge podatke, o katerih govori analiza posameznih predmetnih področij, lahko uporabi spletno povezavo.

Uvodnemu poglavju, v katerem je predstavljena zakonska podlaga za izvedbo nacionalnega preverjanja znanj, sledijo podrobna poročila o delu Državne komisije in vseh predmetnih komisij.

Poročila o delu komisij vsebujejo podatke o številu in tematiki sej, gradivu, ki so ga komisije pripravile in obravnavale, o sodelovanju z učitelji in izobraževanju za člane predmetne komisije. Jesenskih srečanj za učitelje v šolskem letu 2012/13 ni bilo, so pa bila za strokovne delavce, ki učijo predmete, iz katerih se je v tem šolskem letu preverjalo znanje, organizirana izobraževanja za e-vrednotenje.

Tretje poglavje vsebuje podatke o tehnični pripravi gradiva in izvedbi preverjanja znanja na šolah. Posebna pozornost je namenjena učencem s posebnimi potrebami, predvsem pregledu postopkov in vrednotenju rezultatov. Tudi v letošnjem letu je bilo število učencev, ki so uveljavljali pravico do prilagojenega načina opravljanja nacionalnega preverjanja znanja, v primerjavi z lanskim šolskim letom večje.

Učenci, ki obiskujejo prilagojeni program z nižjim izobrazbenim standardom, so tudi letos nacionalno preverjanje znanja opravljali prostovoljno, tako ob koncu 2. kot tudi ob koncu 3. obdobja. Število šol z nižjim izobrazbenim standardom, ki so sodelovale pri preverjanju znanja, je bilo v šolskem letu 2012/13 manjše kakor leto poprej.

Pri nacionalnem preverjanju znanja so sodelovali tudi odrasli, ki obiskujejo osnovno šolo na ljudskih univerzah oz. pri organizacijah, ki organizirajo izobraževanje odraslih.

V tretjem poglavju so opisani tudi postopki dostave in zbiranja gradiva po šolah, moderacija, priprava in izvedba vrednotenja preizkusov znanja ter število in vrsta poizvedb po končanem vrednotenju. Število poizvedb se je v letošnjem letu glede na prejšnja leta po pričakovanju zmanjšalo. Zaradi uvedbe e-vrednotenja je podrobno predstavljeno tudi izobraževanje ravnateljev in učiteljev za izvedbo vrednotenja. V šolskem letu 2012/13 je bilo v izobraževanje za e-vrednotenje vključeno več kakor 4.000 učiteljev, večina učiteljev je preizkuse tudi vrednotila.

Četrto poglavje vsebuje statistične analize dosežkov in interpretacije dosežkov nacionalnega preverjanja znanja pri posameznih predmetih. Podrobne analize, ki so jih pripravile predmetne komisije, so poglobljene in strokovne in bodo zagotovo v veliko pomoč učiteljem na šolah, ki poučujejo posamezne predmete, in tudi članom komisij kot smernice za delo. Predstavljeni so osnovni statistični podatki o preizkusih nacionalnega preverjanja znanja ter analize in ugotovitve predmetnih komisij o dosežkih pri preizkusu.

Predstavljeni so grafični prikazi dosežkov nacionalnega preverjanja znanja, opravljena je natančna primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev po spolu, po šolah in po regijah. Analizam so dodane tudi specifikacijske tabele in analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli. Na koncu analize so v sklepnih ugotovitvah zbrane bistvene informacije in poudarki. Prek spletne povezave lahko bralci dostopajo tudi do ostalega gradiva, ki je vezano na posamezna poglavja.

Minister je septembra določil štiri predmete, iz katerih so devetošolci preverjali svoje znanje, in sicer angleščino, zgodovino, geografijo ter tehniko in tehnologijo, marca pa je natančno opredelil, kateri od teh štirih predmetov se preverja na posamezni šoli. Posamezni predmeti so bili enakomerno porazdeljeni po regijah.

Zunanje preverjanja znanja ostaja formativno, usmerjeno v vlogo prepoznavanja učnih potreb posameznih učencev in poglobljene povratne informacije o doseženem znanju učencev, kar učiteljem omogoča prilagajanje metod in oblik dela, v smeri trajnega znanja pa bi učiteljem služile za izboljšanje kakovosti pouka. Tudi letos je Državni izpitni center na šole v juniju posredoval zbirnik podatkov o dosežkih NPZ-ja za posamezno šolo v excelu, kar je omogočilo šoli neposredno uporabo teh podatkov. Šole so prejele tudi podrobne podatke o posamezni nalogi s področja taksonomskih vidikov, kar je še pred začetkom novega šolskega leta omogočilo pripravo podrobne analize in pripravo strategij dela za novo šolsko leto.

Prav tako pa so v letošnjem letu šole za vsakega učenca prejele tudi povratno informacijo o uspehu učenca pri reševanju preizkusa glede na dosežke na šoli in v državi. Za učence 9. razreda so bili dosežki na vpogled učencem in njihovim staršem prek spleta, za učence 6. razreda pa so šole obvestilo o dosežku učenca pri posameznih predmetih lahko natisnile in jih izročile učencem.

V novem šolskem letu bo preverjanje znanja obvezno za učence 6. razreda, novost pa je tudi, da bodo šole že v septembru seznanjene s tretjim predmetom, ki se bo preverjal na posamezni šoli v 9. razredu.

Iskreno se zahvaljujem vsem članom uredniškega odbora, avtorjem prispevkov in tehnični urednici za sodelovanje pri oblikovanju letošnjega poročila.

Majda Vehovec

1 UVOD

1.1 Zakonska podlaga za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli

Nacionalno preverjanje znanja v osnovni šoli je izvedeno na podlagi naslednjega zakona ter podzakonskih in drugih aktov:

- *Zakon o osnovni šoli* (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo,102/07, 107/10, 87/11 in 40/12-ZUJF),
- *Pravilnik o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli* (Uradni list RS, št. 30/13),
- *Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v osnovni šoli* (Uradni list RS, št. 73/08),
- *Pravilnik o šolskem koledarju za osnovne šole* (Uradni list RS, št. 63/08, 45/10 in 50/12) – *Podrobnejša navodila o šolskem koledarju za šolsko leto 2012/2013 – II. del* (Podrobnejša navodila o datumih izvedbe nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli ter izdaje obvestil o dosežkih učencev pri nacionalnem preverjanju znanja za učence 6. razreda in zaključnih spričeval učencev 9. razreda osnovne šole),
- *Pravilnik o dokumentaciji v osnovni šoli* (Uradni list RS, št. 59/08 in 61/12),
- *Izhodišča nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli* (sprejela Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli, december 2005),
- *Navodila za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli, 2012/2013*, posebej še *Navodila za izvedbo e-vrednotenja pri nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli ob koncu tretjega obdobja* (pripravila Zavod RS za šolstvo in Državni izpitni center, sprejela Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja. Navodila so objavljena na spletni strani http://www.ric.si).

Na podlagi *Podrobnejših navodil o šolskem koledarju za šolsko leto 2012/2013 – II. del* je Državni izpitni center pripravil *Koledar nacionalnega preverjanja znanja za šolsko leto 2012/2013*.

2 POROČILA

2.1 Poročilo o delu Državne komisije v šolskem letu 2012/2013

2.1.1 Osnovni podatki o poteku nacionalnega preverjanja znanja

Po ustaljenem urniku je bil NPZ tudi v šolskem letu 2012/2013 izpeljan v maju in juniju. Celotna populacija 9. razreda je bila v tem šolskem letu 17.478 učencev (približno 300 manj kakor v preteklem letu), populacija 6. razreda pa 17.666 učencev (približno 500 manj kakor v preteklem šolskem letu). Udeležba v 9. razredu je bila, podobno kakor v preteklih letih, približno 98-odstotna. Tudi v 6. razredu, kjer je bilo odločanje za sodelovanje še zadnjič prostovoljno, se je NPZ, podobno kakor v zadnjih letih, ko je bilo zaznati rahel naraščajoči trend, udeležilo skoraj 85 odstotkov učencev.

Poleg slovenščine (italijanščine, madžarščine) in matematike smo v šolskem letu 2012/2013 kot tretji predmet na NPZ-ju preverjali znanje angleščine, nemščine, geografije, zgodovine ter tehnike in tehnologije. Struktura preizkusov je ostala enaka kakor v preteklih letih, tako da je bila tretjina nalog usmerjena v preverjanje znanja in poznavanja, tretjina v razumevanje in tretjina v samostojno reševanje novih problemov, interpretacije in vrednotenje. Preverjanje je potekalo pisno in je trajalo eno uro.

Logistični del NPZ-ja je kakor v preteklih letih potekal brez pomembnejših zapletov. Manjše težave so bile sproti odpravljene. Do resnega zapleta je prišlo zaradi neustrezne hrambe gradiva na eni od šol. Po proučitvi vseh dejstev in okoliščin se izkazalo, da so bila sicer kršena izvedbena navodila, ni pa prišlo do zlorabe oz. izdaje zaupnih podatkov. Na podlagi vseh zbranih dejstev so se predstavniki RIC-a, DK NPZ in MIZŠ-ja odločili, da ni potrebno uporabiti rezervne različice gradiva, saj tajnost ni bila kršena. Nasploh je v tem šolskem letu RIC evidentiral nekaj več kršitev izvedbenih navodil na šolah v primerjavi s prejšnjimi leti (predvsem uporaba nedovoljenih pripomočkov in nedisciplina, zaradi katere so bili posamezni učenci med pisanjem NPZ-ja odstranjeni iz učilnic), ki so se zgodile na posameznih šolah. Prišlo je tudi do treh napak v preizkusih znanja, in sicer pri tehniki in tehnologiji za 9. razred (podrobneje v zapisniku 8. dopisne seje), italijanskem prevodu matematike za 9. razred (podrobneje v zapisniku 8. dopisne seje) ter nazadnje še prav tako pri italijanskem prevodu matematike za 6. razred.

Kakor v preteklosti so tudi v šolskem letu 2012/2013 učenci in šole dobili obvestila o dosežkih v zakonsko določenem roku. Učenci 9. razreda (in njihovi starši) so imeli letos po zaslugi e-vrednotenja prvič možnost elektronskega vpogleda v ovrednotene preizkuse. Učenci 6. razreda pa so bili s svojimi dosežki seznanjeni ob vpogledu v ovrednotene preizkuse v fizični obliki. Učenci 6. razreda so dobili pisno obvestilo o doseženih točkah, izraženih tudi v odstotkih vseh možnih točk, učencem 9. razreda pa so bili dosežki vpisani v spričevalo. Letos je bila predstavljena tudi obsežnejša povratna informacija, ki učencem (in njihovim staršem) omogoča jasnejšo predstavo o pomenu njihovih dosežkov v primerjavi z dosežki vrstnikov na njihovi šoli in v državi. Obenem so šole v juniju prejele še informacije o dosežkih celotne populacije z glavnimi statističnimi podatki za posamezne preizkuse, tudi zbirnik podatkov o dosežkih svojih učencev v programu *Microsoft Excel* skupaj s podrobnimi podatki o posameznih nalogah v preizkusih. Na ta način lahko šole velik del podrobnejših analiz kakovosti svojega dela opravijo že pred začetkom novega šolskega leta.

Pomembna novost letošnje izvedbe NPZ-ja je bilo e-vrednotenje preizkusov v 9. razredu, ki je zahtevalo predhodno optično branje vseh izpolnjenih preizkusov in njihovo digitalizacijo na RIC-u. Učitelji tako pred sabo niso imeli izpolnjenih pol, pač pa so do preizkusov dostopali po elektronski poti. Usposabljanj za uporabo programa za elektronsko vrednotenje preizkusov, na katerih so svetovalci ZRSŠ-ja učiteljem predstavili letošnji način izvedbe NPZ-ja in program za e-vrednotenje, učitelji pa so program tudi praktično preizkusili in se seznanili z njegovim delovanjem, se je udeležilo 3.795 učiteljev. Zaradi novosti pri e-vrednotenju preizkusov je bil prvi dan vrednotenja namenjen vaji in standardizaciji – večina učiteljev naj bi en preizkus za vajo in dva za standardizacijo ovrednotila na šoli, ob prisotnosti pomočnika za e-vrednotenje. Po podatkih ZRSŠ-ja je pri vrednotenju preizkusov sodelovalo skupaj 3.936 učiteljev, ki so ovrednotili 62.540 preizkusov, pri čemer je bilo povprečno število preizkusov na učitelja pri matematiki in slovenščini 20, pri tretjih predmetih pa približno 15, razen pri tujem jeziku, kjer so učitelji v povprečju vrednotili manjše število preizkusov.

Po končanem vrednotenju NPZ-ja so se iz strokovnih vrst pojavili nekateri pomisleki, povezani s sestavo nalog pri slovenščini, ki jih bo smiselno reševati v okviru PK za slovenščino. Nekoliko drugače kakor v preteklem letu pri matematiki, tudi ti pomisleki opozarjajo na očitna razhajanja v okviru posameznih strok v zvezi s strokovnimi vprašanji. Podatki NPZ-ja lahko torej zopet opozarjajo tudi na določene strokovne nejasnosti in nujnost njihovega razčiščevanja. Prav tako pa ostajajo aktualna tudi opozorila državne komisije iz preteklih let, da bi lahko bil NPZ tesneje povezan z delom na posameznih predmetnih področjih.

V letu 2012/2013 so bili NPZ-ji deležni tudi nekoliko številčnejših razprav v javnosti, ki jih je najverjetneje v pretežni meri sprožilo ali vsaj spodbudilo uvajanje e-vrednotenja in z njim povezani pomisleki ter strahovi. Pri tem je pomembna naknadna povratna informacija, ki je pokazala, da so se po izvedenem e-vrednotenju tudi stališča tistih učiteljev in ravnateljev, ki so bili skeptični do novosti, na podlagi pozitivnih izkušenj, občutno omilila. Pri tem je izrazito pomembno, da je e-vrednotenje prestalo ognjeni krst brez omembe vrednih zapletov, po drugi strani pa bodo posamezni predlogi s strani ocenjevalcev lahko pomagali k morebitnim izboljšavam sistema e-vrednotenja. Del pomislekov je bil verjetno povezan tudi z zavedanjem, da e-vrednotenje omogoča drugačen nadzor nad delom ocenjevalcev.

NPZ ob koncu 2. obdobja

NPZ-ja iz slovenščine ob koncu 2. obdobja se je udeležilo 14.890 učencev (84,92 % celotne populacije), iz matematike 14.865 (84,14 %), iz angleščine 14.316 (81,04 %), iz nemščine 447 (2,53 %), iz italijanščine 42 (0,23 %) in iz madžarščine 12 (0,07 %). Odstotek učencev, ki so svoje znanje preverjali iz angleščine in nemščine, je približno enak kakor v prejšnjem šolskem letu. Podobno velja tudi za število učencev, ki so preverjali znanje iz italijanščine in madžarščine.

NPZ ob koncu 3. obdobja

Obveznega NPZ-ja iz slovenščine oziroma madžarščine oziroma italijanščine v 9. razredu osnovne šole se je v rednem in naknadnem roku udeležilo 17.099 (slovenščina), 15 (madžarščina) oziroma 50 (italijanščina) učencev ali 98,20 % celotne populacije (leto poprej 97,44 %) in iz matematike 17.162 učencev, kar predstavlja 98,19 % celotne populacije (leto poprej 97,49 %). V primerjavi s prejšnjimi leti se odstotki niso dosti spremenili.

V šolskem letu 2012/2013 so se kot tretji predmet preverjali angleščina, geografija, zgodovina ter tehnika in tehnologija. Preverjanje znanja iz tretjega predmeta je potekalo enako kakor v preteklih letih, in sicer na ustreznih vzorcih, tako da so učenci na vsaki šoli preverili svoje znanje le iz enega tretjega predmeta. Kakor že v preteklih letih so imele vse šole ali posamezni učitelji možnost, da po objavi preizkusov znanja sami opravijo preverjanje znanja svojih učencev tudi iz tistih tretjih predmetov, ki se na njihovih šolah formalno niso preverjali. NPZ iz angleščine je opravilo 4,159 učencev (23,80 % populacije), iz geografije 4.160 (23,80 %), iz zgodovine 4.431 (25,35 %) in iz tehnike in tehnologije 4.135 (23,66 %).

V letu 2012/2013 je prvič po več letih zabeležen očiten upad deleža učencev, ki so uveljavljali pravico do poizvedbe pri **slovenščini**, kjer je to pravico uveljavljalo 1.734 učencev, kar predstavlja 10,07 % vseh učencev, ki so opravljali NPZ iz slovenščine v rednem roku. To je opazno manj kakor v preteklem šolskem letu, ko je bilo poizvedb 2.910 oz. 16,8 %. Obenem pa se je v primerjavi s preteklim šolskim letom povečal delež neupravičenih poizvedb pri slovenščini: v lanskem šolskem letu se po poizvedbah 15,3 % učencem število točk ni spremenilo, v letošnjem šolskem letu pa je bilo neupravičenih poizvedb 20,46 %.

Pri **matematiki** je pravico do poizvedbe uveljavljalo 980 učencev, kar predstavlja 5,7 % vseh preizkusov NPZ-ja iz matematike (v preteklem šolskem letu 5,4 %).

Prilagojeni način opravljanja NPZ-ja

V šolskem letu 2012/2013 se je v 6. razredu prilagojenega izvajanja NPZ-ja v rednem roku udeležilo 1.013 učencev s posebnimi potrebami, kar predstavlja 6,5 % vseh udeležencev NPZ v 6. razredu.

Še nekoliko višji je delež učencev, ki potrebujejo prilagojeno izvajanje NPZ-ja v 9. razredu. Ob koncu 3. obdobja se je prilagojenega izvajanja NPZ-ja v rednem roku udeležilo 1.430 učencev s posebnimi potrebami iz 417 osnovnih šol, kar predstavlja 8,0 % vseh učencev. Od teh je 1.419 učencev potrebovalo prilagojeni način izvajanja, 392 učencev je potrebovalo prilagojeni preizkus znanja, 1.039 učencev je potrebovalo posebne pripomočke in 682 učencev prilagojeni način vrednotenja.

V **naknadnem roku** se je prilagojenega izvajanja NPZ-ja **ob koncu 3. obdobja** udeležilo 47 učencev iz 41 osnovnih šol.

Po letu 2009 program *PrijaveKPP* omogoča natančnejšo opredelitev motenj, ovir oziroma primanjkljajev učencev in s tem povezano izbiro možnih prilagoditev pri izvedbi NPZ-ja, obenem pa so bile iz nabora možnih oblik prilagojenega načina vrednotenja izločene vse tiste prilagoditve, ki so bile povezane z doseganjem standardov znanja. Zato se kljub naraščanju deleža učencev, ki potrebujejo prilagojeno izvajanje NPZ-ja, zmanjšuje število učencev s posebnimi potrebami, ki pri NPZ-ju zahtevajo prilagojeni način vrednotenja; od leta 2009 do leta 2013 je v 6. razredu padel z 80 % na 47,1 %, v 9. razredu pa je padel z 72,5 % na 47,1 %.

NPZ v prilagojenem programu

V šolskem letu 2012/2013 se je ob koncu **2. obdobja** k NPZ-ju prijavilo 108 učencev iz 21 šol. Preverjanje iz slovenščine je opravljalo 82 učencev in iz matematike 90 učencev.

Na NPZ ob koncu **3. obdobja** se je prijavilo 100 učencev iz 27 šol. Preverjanje je opravljalo 92 učencev iz slovenščine in 89 učencev iz matematike in iz družboslovja 90 učencev. V primerjavi s preteklimi leti se je število šol na preverjanju zmanjšalo.

Izobraževanje odraslih

Število odraslih, ki opravljajo NPZ, se že vrsto let zmanjšuje in je od leta 2006, ko se ga je v rednem roku pri slovenščini udeležilo 349 odraslih, do leta 2013 padlo na število 118. Nasploh se je na ljudskih univerzah in v organizacijah za izobraževanje odraslih, ki izvajajo program osnovne šole za izobraževanje odraslih, udeležilo NPZ-ja v rednem roku pri slovenščini 118 (v preteklem letu 155) kandidatov, pri matematiki 118 (149), pri angleščini 35, pri nemščini 5, pri geografiji 22 in pri zgodovini 52 kandidatov.

Delo Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja

Delo Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja je v šolskem letu 2012/2013 najbolj zaznamovala nepričakovana smrt dolgoletnega predsednika dr. Janeza Bečaja, ki je s tankočutnim razumevanjem šolstva in vloge zunanjega preverjanja znanja prispeval k utrjevanju vloge NPZ-ja in za sabo pustil trajen in neizbrisen pečat.

Državna komisija za vodenje NPZ-ja je v šolskem letu 2012/2013 izvedla deset sej. Med celotnim letom je bila rdeča nit sej povezana z najpomembnejšo novostjo v tekočem letu, e-vrednotenjem preizkusov v 9. razredu. Na sejah je bila s strani predstavnikov ZRSŠ-ja in RIC-a redno seznanjena z novostmi, povezanimi z e-vrednotenjem, in dogajanji na področju seznanjanja ravnateljev ter izobraževanja učiteljev za e-vrednotenje.

Na 34. oziroma 35. seji so bili izžrebani kompleti preizkusov znanja za redni rok ob koncu 2. obdobja pri treh predmetih ter za redni in naknadni rok ob koncu 3. obdobja pri treh predmetih za šolsko leto 2012/2013. Na 37. seji je DK določila predlog seznama predmetov za določitev tretjega predmeta pri NPZ-ju, ki ga bodo opravljali učenci 9. razreda v šolskem letu 2013/2014 in je bil posredovan resornemu ministru.

Zaplet, povezan z neupoštevanjem izvedbenih navodil za NPZ na eni od slovenskih šol se je sicer končal srečno. Na podlagi vseh zbranih dejstev so se predstavniki RIC-a, DK NPZ in MIZŠ-ja odločili, da ni potrebno uporabiti rezervne različice gradiva, saj tajnost ni bila kršena. Kljub temu pa je primer ponovno opozoril na pomen doslednega upoštevanja navodil in na dejstvo, da kljub temu, da je NPZ že dodobra utečen postopek, prihaja do zapletov (ali pa morda ravno zato, ker posamezni vključeni NPZ obravnavajo preveč rutinsko).

Člani DK so večkrat razpravljali o pomenu NPZ-ja in o odnosu do NPZ-ja v strokovni in laični javnosti. K temu so prispevali številni zapisi, odprta pisma in polemike v časopisju, ki so občasno predstavljala izrazito enostranske in kritične poglede na pomen NPZ-ja, ki jih sicer demantirajo stvarni podatki. So se pa člani DK večkrat strinjali, da je pogosto problematizirani odnos učencev do NPZ-ja, še posebno v 9. razredu, najverjetneje v veliki meri povezan z odnosom do NPZ-ja na njihovih šolah, med njihovimi učitelji in ravnatelji.

V zvezi s pobudami po spremembi narave NPZ-ja in vračanju k selekcijski vlogi NPZ-ja zaradi očitnega pritiska na ocenjevanje v zadnjem triletju OŠ ter posledično neupravičeno visokih ocen je DK razpravljala, da bi bilo smiselno predpostavljeno neobjektivnost oz. prelahke kriterije ocenjevanja v osnovnih šolah preveriti z merodajnimi raziskavami, ki bi lahko vodile k izboljšanjem in ustreznejšemu ocenjevanju. V razpravah na DK je bilo izraženo stališče, da je od vodstva šol precej odvisno tudi stališče učiteljskega kolektiva do NPZ-ja. Zavedanje o koristnosti povratnih informacij, ki jih nudi NPZ, se prenaša od vodstev šol do učiteljev, od tu pa na učence in njihove starše. Boljša kot je tovrstna klima na šoli, manj je bojazni za neresen odnos do NPZ-ja s strani učencev in večja je verjetnost za sprejetost s strani učiteljev. Kar se tiče neresnosti nekaterih učencev do NPZ-ja ali drugih projektov brez selektivnih namenov, pa je šla razprava tudi v smeri, da gre tu nekako za globalni problem v današnji družbi. Ta ni nastal čez noč in je posledica dlje časa nastajajoče miselnosti, da štejejo le ocene, točke itd. in ne znanje kot tako, kakršnega učenci odnesejo s seboj v življenje. Tisti pedagoški delavci, ki kljub temu nekoliko preveč spodbujajo 'lov na ocene', pač k tej miselnosti (eksterni motiviranosti) tudi sami prispevajo.

PK za angleščino je na DK naslovila dopis, v katerem navaja nekatera razmišljanja glede NPZ-ja. PK TJA na podlagi v letu 2011 opravljene raziskave ugotavlja slabše razumevanje namena in ciljev NPZ-ja pri učiteljih pa tudi ostalih udeležencih pedagoškega procesa. Poleg boljšega obveščanja, za izboljšanje stanja predlagajo zlasti razmislek o čim bolj domišljenih oblikah povratne informacije in interpretacije dosežkov. DK se strinja z ozaveščanjem udeležencev pedagoškega procesa glede pomena in čim bolj uporabne povratne informacije za starše, učence, učitelje in javnost.

DK je sprejela sklep o tem, da se učencem in staršem posreduje individualna povratna informacija o dosežkih pri NPZ-ju. Skladno z dogovorom je bil dokument v predvideni obliki vročen 'poskusni' skupini staršev učencev

7. razreda (pribl. 40), in sicer z dosežki njihovih učencev v 6. razredu. V anketi so starši izrazili pozitivna mnenja o predvideni obliki povratne informacije. DK je sprejela odločitev, da se novost vpelje že v letošnjem šolskem letu, in sicer tako v 6. kakor tudi v 9. razredu osnovne šole.

V skladu s sprejetim sklepom iz preteklega leta je DK je letno poročilo za šolsko leto 2011/2012 v celoti objavila v dinamični elektronski obliki. Predpostavljamo, da tak način objave letnega poročila prek spleta omogoča večjo neposredno dostopnost za učitelje, učence in njihove starše. V bodoče je smiselno prek spletnih povezav učiteljem zagotoviti tudi hitre preskoke k posameznim nalogam v preizkusu, različnim analizam in podobno.

Med tekoče naloge, ki jih je opravljala Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja, spadajo običajna opravila, kot je tekoče spremljanje predpisanih postopkov, določenih s koledarjem izvajanja NPZ-ja, sprotno odgovarjanje na različna vprašanja in pritožbe ter sprotno seznanjanje z različnimi zapleti, povezanimi z izvajanjem NPZ-ja. Letno poročilo o izvedbi v šolskem letu 2011/2012 je bilo predstavljeno Komisiji za osnovno šolo in Strokovnemu svetu RS za splošno izobraževanje in je bilo obakrat ocenjeno pozitivno.

Delo predmetnih komisij

Delo v PK je v šolskem letu 2012/2013 potekalo brez zapletov. Člane PK je v letošnjem letu poleg običajnih nalog čakala tudi seznanitev z e-vrednotenjem NPZ-ja, tako da je bila njihova obremenitev nekoliko večja kakor v preteklih letih. Posamezne PK so v letu 2012/2013 izvedle različno število sej, od 5 do 37, pri čemer so največje število sej izvedle PK pri predmetih, ki so bili v letošnjem letu na sporedu NPZ-ja.

Novosti v šolskem letu 2012/2013 in nadaljnji razvoj NPZ-ja

Medtem ko je vrednotenje preizkusov učencev 6. razreda potekalo na enak način kakor doslej, med glavne novosti v šolskem letu 2012/2013 spada elektronsko vrednotenje preizkusov v 9. razredu. Slednje se je kljub nekaterim pomislekom in opozorilom v času pred izvedbo NPZ-ja in vrednotenjem preizkusov pokazalo kot uspešno. Vrednotenje preizkusov učencev 9. razreda tako ni več potekalo na centrih za vrednotenje, pač pa elektronsko, v programu *Scoris Assessor*. Na vsaki šoli je bil v mesecu novembru 2012 imenovan pomočnik za e-vrednotenje, ki se je usposobil za tehnično podporo učiteljem. Na šoli je poskrbel tudi za ustrezno računalniško opremo, povezavo računalnikov v medmrežje in namestitev programa. Poleg splošnih navodil za izvedbo NPZ-ja so šole decembra 2012 prejele tudi dodatna navodila za izvedbo e-vrednotenja pri NPZ-ju z natančnimi napotki za vse aktivnosti, ki jih je bilo v zvezi z e-vrednotenjem treba izvesti na šolah. Skupno se je vrednotenja udeležilo 3.936 učiteljev, torej več kakor v prejšnjih letih (leta 2012: 3.238, leta 2011: 3.590), ki so skupaj ovrednotili 62.540 preizkusov. Pri vrednotenju in uporabi programa so jim strokovno in tehnično pomagali pomočniki glavnega ocenjevalca, ki jih je izbral RIC v sodelovanju s PK z javnim razpisom. Pri izboru so imeli prednost učitelji ali drugi strokovnjaki s predmetnega področja, ki so imeli izkušnje z vrednotenjem zunanjega preverjanja znanja in strokovno znanje s področja uporabe računalniško-komunikacijske tehnologije. V obdobju od 13. do 24. maja 2013 je bila na RIC-u na voljo tudi brezplačna telefonska številka, kamor so učitelji lahko poklicali v primeru tehničnih težav, ki jih kljub pomoči pomočnika za e-vrednotenje na šoli niso znali rešiti.

Izkušnje z e-vrednotenjem so pokazale, da so bila pričakovanja, da bo ta način vrednotenja pomagal rešiti nekatere dosedanje težave in poenostavil celoten postopek, upravičena. Pri tem je še posebej pomembno, da so se po opravljenem e-vrednotenju tudi stališča tistih učiteljev in ravnateljev, ki so bili skeptični do novosti, na podlagi pozitivnih izkušenj, občutno omilila.

V letu 2012/2013 je bila opravljena tudi primerjalna analiza podatkov 6. in 9. razreda pri angleščini, ki je primerjala podatke učencev, ki so v letu 2013 obiskovali 6. razred in v letu 2013 9. razred. Analiza je pokazala, da je napovedna veljavnost dosežkov v 6. razredu sorazmerno visoka.

Pomembna novost v letu 2012/2013 je bila tudi objava letnega poročila NPZ-ja v dinamični elektronski obliki, ki omogoča večjo neposredno dostopnost tako za učitelje kot tudi za učence in njihove starše. V bodoče je smiselno prek spletnih povezav učiteljem zagotoviti tudi hitre preskoke k posameznim nalogam v preizkusu, različnim analizam in podobno.

2.2 Poročilo o delu predmetnih komisij

Osnovna naloga predmetnih komisij (v nadaljevanju PK), opredeljena v *Pravilniku o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli*, je priprava in izbor nalog za nacionalno preverjanje znanja (v nadaljevanju NPZ), poleg te pa člani PK pripravljajo še vrsto drugih gradiv (npr. gradivo za eRic za učitelje, gradivo za sklice študijskih skupin, predstavitve za izobraževanje učiteljev o dosežkih NPZ-ja, prispevke za letno poročilo, strukture za banko nalog), sodelujejo na usposabljanjih predmetnih učiteljev in pomočnikov glavnih ocenjevalcev, udeležujejo pa se tudi različnih usposabljanj na temo preverjanja in ocenjevanja znanja.

Število članov v komisiji je od komisije do komisije različno, odvisno je od števila preverjanj pri nekem predmetu. Tako PK-ji za slovenščino, italijanščino, madžarščino, angleščino, nemščino in matematiko pripravljajo gradivo za NPZ ob koncu 2. obdobja in NPZ ob koncu 3. obdobja; PK-ji za geografijo, zgodovino in glasbeno vzgojo poleg gradiva za NPZ ob koncu 3. obdobja tudi preizkuse znanja z nacionalnimi vsebinami; PK-ji za fiziko, kemijo, biologijo, tehniko in tehnologijo, državljansko in domovinsko vzgojo ter etiko pripravljajo gradivo za NPZ samo ob koncu 3. obdobja, PK za nižji izobrazbeni standard (v nadaljevanju NIS) pa pripravlja gradivo za pet predmetov za NPZ ob koncu 3. obdobja in štiri predmete ob koncu 2. obdobja. PK sestavljajo predsednik in najmanj trije člani, od katerih sta vsaj dva učitelja in en svetovalec Zavoda RS za šolstvo (v nadaljevanju ZRSŠ). Predsednik PK sklicuje in vodi seje, odgovoren je za usklajeno delovanje komisije, strokovnost pripravljenega gradiva, pravočasno oddajo gradiva za NPZ in za varovanje tajnosti.

PK, katere predmet se v tekočem šolskem letu preverja pri NPZ-ju ob koncu 3. obdobja, izmed svojih članov predlaga glavnega ocenjevalca; tega ob soglasju predsednika PK za eno leto imenuje direktor Državnega izpitnega centra (v nadaljevanju RIC). Glavni ocenjevalec je praviloma predmetni učitelj v osnovni šoli, k njegovim poglavitnim nalogam pa sodijo: (1) skupaj z višjim svetovalcem RIC-a in PK organizira in izvede izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca; (2) vodi moderacijo in poskrbi za vnos dopolnil v navodila za vrednotenje; (3) vodi postopek standardizacije (v sodelovanju s PK izbere, ovrednoti in potrdi preizkuse znanja za vajo, standardizacijo in kontrolo); (4) spremlja in nadzira ter analizira kakovost vrednotenja; (5) sodeluje v postopku poizvedb.

2.2.1 Predmetna komisija za slovenščino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2012/2013 je imela PK za slovenščino 31 sej s temi vsebinami:

- dogovor o razporeditvi in poteku dela PK,
- priprava delovnega načrta za tekoče šolsko leto,
- izbor besedil,
- pregled in priprava nalog za 2. in 3. obdobje,
- priprava preizkusov znanja, navodil za vrednotenje in specifikacijskih tabel za 2. in 3. obdobje,
- pregled in presoja pripomb zunanjih pregledovalcev,
- udeležba na izobraževanju za e-vrednotenje,
- sodelovanje v pilotni izvedbi e-vrednotenja,
- izbira in usposabljanje pomočnikov glavnega ocenjevalca za e-vrednotenje,
- moderacija navodil za vrednotenje in izbira preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo pri e-vrednotenju (3. obdobje, redni rok),
- moderacija navodil za vrednotenje preizkusov znanja (2. obdobje),
- moderacija navodil za vrednotenje in vrednotenje preizkusov znanja (3. obdobje, naknadni rok),
- priprava opisov dosežkov za 2. in 3. obdobje,
- priprava prispevka za letno poročilo,
- priprava *Informacij o preizkusu znanja iz slovenščine ob koncu 2. in 3. obdobja*,
- pregled rezultatov in interpretacije.

Gradiva, ki jih je pripravila PK:

- gradivo za NPZ iz slovenščine ob koncu 2. obdobja,
- gradivo za NPZ iz slovenščine ob koncu 3. obdobja,
- opisi dosežkov učencev 6. razreda pri NPZ-ju iz slovenščine,

- opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju iz slovenščine,
- prispevek za letno poročilo,
- *Informacije o preizkusu znanja iz slovenščine ob koncu 2. obdobja*,
- *Informacije o preizkusu znanja iz slovenščine ob koncu 3. obdobja*.

Sodelovanje z učitelji:

- na izobraževanju za pomočnike glavnega ocenjevalca (marec, april 2013),
- na moderaciji navodil za vrednotenje (maj 2013).

Izobraževanje članov PK:

Vse članice PK so se udeležile teh izobraževanj:

- izobraževanje za e-vrednotenje, Ric, februar 2013,
- izobraževanje za PGO, RIC, april 2013.

Članica PK Darinka Rosc Leskovec je sodelovala pri teh posvetih in izobraževanjih:

- strokovni posvet Opolnomočenje učencev z izboljšanjem bralne pismenosti in dostopa do znanja, Rogla, avgust 2013: gradivo, predavanje, delavnica Pogled na nacionalno preverjanje znanja z vidika bralne pismenosti,
- strokovni posvet Razvijanje in vrednotenje znanja, Maribor, december 2012: gradivo, delavnica Jezikovna zmožnost in slovnično znanje na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine,
- izobraževanje učiteljev za e-vrednotenje – marec, april 2013, 13 skupin,
- izobraževanje Uporaba jezikovnih virov v digitalni obliki, ZRSŠ, april 2013,
- konferenca Razvijanje in vrednotenje znanja, Ljubljana, julij 2013,
- konferenca Opolnomočenje učencev z izboljšanjem bralne pismenosti in dostopa do znanja, Ljubljana, julij 2013.

Članica Milena Čuden se je udeležila teh izobraževanj:

- izobraževanje za e-vrednotenje v okviru študijske skupine, april 2013,
- simpozij: *Brati pomeni početi podvige*, april 2013.

Članica PK Snežana Gustinčič se je udeležila strokovnega posveta *Bralna pismenost*, 6. 6. 2013 Brdo pri Lukovici.

Članica PK Tina Pernar Žagar je sodelovala pri teh projektih:

- mednarodni projekt *EUfolio* – od maja 2013 dalje,
- projekt *Razvijanje bralne pismenosti* – celo leto in leto 2013/14.

Članica PK (do konca decembra 2012) Vida Gomivnik Thuma je sodelovala pri projektu *Razvijanje bralne pismenosti* – 2012/2013.

Članica PK Vida Medved Udovič je sodelovala pri posvetu in znanstvenem sestanku:

- *Slovenistični posvet o zunanjem preverjanju znanja*, Slavistično društvo Slovenije, Ljubljana, marec 2013. Udeležila se je
- znanstveni sestanek *Nastava i učenje : ciljevi, standardi, ishodi*. Užice: Učiteljski fakultet, november 2012.

2.2.2 Predmetna komisija za italijanščino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2012/13 je imela PK 13 sej s temi vsebinami:

- dogovor o razporeditvi in poteku dela PK (italijanščina kot prvi jezik) in podkomisije (italijanščina kot drugi jezik na narodno mešanem območju Slovenske Istre),
- opredelitev in usklajevanje nalog po rokovniku,
- izvedba nalog glede na rokovnik (priprava preizkusov znanja, korekture, moderacija, letno poročilo),
- e-vrednotenje (usposabljanje in izvajanje).

Gradiva, ki jih je pripravila PK:

- gradivo za NPZ iz italijanščine ob koncu 2. obdobja,
- gradivo za NPZ iz italijanščine ob koncu 3. obdobja,
- *Informacija o preizkusu znanja iz italijanščine ob koncu 2. obdobja*,
- *Informacija o preizkusu znanja iz italijanščine ob koncu 3. obdobja*,
- prispevek za letno poročilo,
- zgled preizkusa znanja za italijanščino kot drugi jezik.

Sodelovanje z učitelji:

- na študijskih srečanjih (moderator Sergio Crasnich, ZRSŠ),
- na usposabljanju za e-vrednotenje.

Izobraževanje članov PK

Člani komisije so se izobraževali v okviru:

- rednih sej PK za italijanščino (predavateljica dr. Nives Zudič Antonič na temo tipologija nalog),
- *E-vrednotenja*, Državni izpitni center, Ljubljana, 19. in 20. 10. 2012,
- *E-vrednotenja*, OŠ P. P. Vergerio, Koper, 11.12.2013 (vsi člani PK in učitelji italijanščine kot materinščine),
- seminarja *Slovnica in učenje italijanščine:*
- FHŠ Koper, 18. 10. 2012: predavateljica dr. Anja Zorman, Oddelek za italijanistiko Fakultete za humanistične študije, Univerza na Primorskem: P*redstavitev didaktičnega materiala za italijanski jezik kot drugi in tuji jezik,*
- FHŠ Koper, 22.10.2012: *predavateljica* Camilla Bettoni: *Razvijanje slovnice in poučevanje italijanščine kot drugega jezika,*
- FHŠ Koper, 9. 11. 2012: predavateljica Natale Vadori; *Razmišljati v italijanščini v Sloveniji: strukturalne razlike med italijanščino in slovenščino: sintaksa sklonov, glagolska struktura, jezikovni registri,*
- seminarja *Sodobni pristopi pri pouku italijanščine*. Koper, Fakulteta za humanistične študije, 2. 07. 2013; predavateljica izr. prof. Paola Baccin (Univerza São Paulo USP, Brazilija), tema: *Sodobni pristopi pri pouku italijanščine, razvijanje in vrednotenje sporazumevalne zmožnosti*.

2.2.3 Predmetna komisija za madžarščino

Število sej in obravnavana tematika na sejah

V šolskem letu 2012/2013 je imela PK za madžarščino 20 sej s temi vsebinami:

- evalvacija dela v šolskem letu 2011/2012,
- priprava delovnega načrta za tekoče šolsko leto,
- izbor besedil za posamezne preizkuse znanja,
- priprava nalog, oblikovanje navodil za vrednotenje ter mrežnega diagrama za preizkuse znanja ob koncu 2. in 3. obdobja,
- moderacija navodil za vrednotenje po odpisanem NPZ-ju,
- sprejemanje poizvedb,
- analiza ovrednotenih preizkusov znanja.

Gradiva, ki jih je pripravila PK:

- gradivo za NPZ iz madžarščine ob koncu 2. obdobja (en komplet),
- gradivo za NPZ iz madžarščine ob koncu 3. obdobja (dva kompleta),
- analize ovrednotenih preizkusov znanja,
- prispevek za letno poročilo 2012/2013,
- pregled in potrditev strukture preizkusa znanja,
- priprava prispevka za letno poročilo.

Sodelovanje z učitelji:

Z učitelji smo sodelovali v okviru študijske skupine in v drugih oblikah (osebni stiki z učiteljicami).

Izobraževanje članic PK:

Ena članica se je udeležila izobraževanja za predstavnike PK in RIC-a v okviru priprav na izvedbo e-vrednotenja preizkusov NPZ v 9. razredu, ki ga je izvajala Louise Arnold. Vse članice PK smo se udeležile izobraževanja za uporabo e-vrednotenja, ki ga je izvajala višja svetovalka za zunanje preverjanje znanja z RIC-a.

2.2.4 Predmetna komisija za angleščino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2012/2013 je imela PK za angleščino 37 sej s temi vsebinami:

- priprava delovnega načrta za tekoče šolsko leto,
- pregled in priprava nalog za 2. in za 3. obdobje,
- priprava slušnih posnetkov, navodil za vrednotenje in specifikacijskih tabel za preizkuse znanja ob koncu 2. in 3. obdobja,
- udeležba na izobraževanju za e-vrednotenje,
- sodelovanje v pilotni izvedbi e-vrednotenja,
- izbira in usposabljanje pomočnikov glavnega ocenjevalca za e-vrednotenje,
- delovni sestanek s svetovalno skupino ZRSŠ-ja,
- moderacija navodil za vrednotenje in izbira preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo pri e-vrednotenju (3. obdobje, redni rok),
- moderacija navodil za vrednotenje preizkusov znanja (2. obdobje),
- moderacija navodil za vrednotenje preizkusov znanja (3. obdobje, naknadni rok),
- priprava standardov po novem učnem načrtu,
- priprava opisov dosežkov za 2. in 3. obdobje,
- priprava prispevka za letno poročilo,
- pregled in potrditev strukture preizkusa znanja iz angleščine.

Gradiva, ki jih je pripravila PK:

- gradivo za NPZ iz angleščine ob koncu 2. obdobja,
- gradivo za NPZ iz angleščine ob koncu 3. obdobja,
- *Informacije o preizkusu znanja iz angleščine ob koncu 2. obdobja*,
- *Informacije o preizkusu znanja iz angleščine ob koncu 3. obdobja*,
- opisi dosežkov učencev 6. in 9. razreda pri NPZ-ju iz angleščine,
- prispevek za letno poročilo 2012/2013.

Sodelovanje z učitelji:

- na izobraževanju za pomočnike glavnega ocenjevalca (marec, april 2013),
- na moderaciji navodil za vrednotenje (maj 2013),
- odgovarjanje na pisne pobude in vprašanja učiteljev prek elektronske pošte.

Izobraževanje članov PK:

- člani PK so se udeležili posveta *Razvijanje in vrednotenje znanja* (Maribor, december 2013). V okviru posveta je Barbara Lesničar predstavila ugotovitve PK v zvezi z dejavniki, ki vplivajo na uspešnost učencev pri NPZ-ju.
- članica komisije Darinka Šaubah Kovič je aktivno sodelovala v delovni skupini RIC-a pri projektu *Umestitev izpitov iz angleščine v skupni evropski referenčni okvir za jezike*,
- člani PK so se v sklopu internega izobraževanja pod vodstvom Michelle Korelec usposabljali za izračun statističnih indikatorjev ustreznosti testnih nalog,
- člani PK so se individualno izobraževali in z novimi spoznanji seznanjali ostale člane komisije.

2.2.5 Predmetna komisija za nemščino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2012/2013 je imela PK za nemščino 23 sej s temi vsebinami:

- priprava delovnega načrta za tekoče šolsko leto,
- pregled in priprava nalog za 2. in 3. obdobje,
- priprava slušnih posnetkov, navodil za vrednotenje in specifikacijskih tabel za preizkuse znanja ob koncu 2. in 3. obdobja,
- udeležba na izobraževanju za e-vrednotenje,
- sodelovanje v pilotni izvedbi e-vrednotenja,
- izbira in usposabljanje pomočnikov glavnega ocenjevalca za e-vrednotenje,
- moderacija navodil za vrednotenje in izbira preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo pri e-vrednotenju (3. obdobje, redni rok),
- moderacija navodil za vrednotenje preizkusov znanja (2. obdobje),
- priprava opisov dosežkov za 2. in 3. obdobje,
- priprava prispevka za letno poročilo,
- pregled in potrditev strukture preizkusa znanja iz nemščine.

Gradiva, ki jih je pripravila PK:

- gradivo za NPZ iz nemščine ob koncu 2. obdobja,
- gradivo za NPZ iz nemščine ob koncu 3. obdobja,
- *Informacije o preizkusu znanja iz nemščine ob koncu 2. obdobja*,
- *Informacije o preizkusu znanja iz nemščine ob koncu 3. obdobja*,
- opisi dosežkov učencev 6. in 9. razreda pri NPZ-ju iz nemščine,
- prispevek za letno poročilo 2012/2013.

Sodelovanje z učitelji:

- usposabljanje učiteljev nemščine za e-vrednotenje (13. 3. 2013 OŠ Ruše, 14. 3. 2013 OŠ 1 Murska Sobota),
- na izobraževanju za pomočnike glavnega ocenjevalca (april 2013),
- na moderaciji navodil za vrednotenje (maj 2013).

Izobraževanje članov PK

Članice so se izobraževale v okviru svojih šol oziroma inštitucij ter se udeležile izobraževanja za e-listovnik (Susanne Volčanšek).

2.2.6 Predmetna komisija za matematiko

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2012/13 je imela PK za matematiko 29 sej s temi vsebinami:

- pregled prispevkov v letnem poročilu 2011/12,
- dogovor o razporeditvi in poteku dela PK v skladu s prejetim rokovnikom dela za PK,
- izbor glavnega ocenjevalca,
- priprava gradiva za izobraževanje učiteljev za e-vrednotenje,
- priprava gradiva za banko nalog odpisanih preizkusov,
- pregled gradiva za NPZ iz obstoječe zbirke oddanih preizkusov znanja in vnos sprememb,
- priprava nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami za 2. in 3. obdobje,
- pregled popravkov pregledovalca preizkusov znanja in lektorskih popravkov ter vnos sprememb,
- udeležba na izobraževanju za e-vrednotenje,
- izvedba pilotnega projekta e-vrednotenja,
- izbira in usposabljanje pomočnikov glavnega ocenjevalca za e-vrednotenje,
- moderacija navodil za vrednotenje ob koncu 2. in 3. obdobja (redni rok),
- moderacija navodil za vrednotenje in vrednotenje preizkusov znanja ob koncu 3. obdobja (naknadni rok),
- izbor preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo vrednotenja,
- strokovno vodenje skupine učiteljev, ki e-vrednotijo,
- nadzor in zagotavljanje kakovosti vrednotenja,
- analizi napak pri vrednotenju in poizvedb v 9. razredu ter analiza vzorca rešenih nalog v 6. razredu,
- pregled dosežkov učencev pri NPZ-ju ob koncu 3. obdobja,
- pregled dosežkov učencev pri NPZ-ju ob koncu 2. obdobja,
- oblikovanje opisov dosežkov pri NPZ-ju učencev 9. razreda,
- oblikovanje opisov dosežkov pri NPZ-ju učencev 6. razreda,
- priprava odgovorov in pojasnil na vprašanja učiteljev in inštitucij glede nekaterih nalog v preizkusih znanja za 6. in 9. razred,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2012/13,
- potrditev strukture preizkusa za 2. in 3. obdobje za šolsko leto 2013/2014,
- informacija o vsebinah in ciljih predmeta v 6. in 9. razredu, ki se ne bodo preverjali z NPZ-jem v šolskem letu 2013/2014.

PK je delala v dveh podskupinah (za 2. in 3. obdobje).

Gradiva, ki jih je pripravila PK:

- gradivo za NPZ ob koncu 2. obdobja,
- gradivo za NPZ ob koncu 3. obdobja,
- specifikacijske tabele odpisanih preizkusov znanja za banko nalog,
- gradivo za izobraževanje učiteljev za e-vrednotenje,
- gradivo za usposabljanje pomočnikov glavnega ocenjevalca,
- opisi dosežkov učencev 6. razreda pri NPZ-ju in pripadajoče specifikacijske tabele,
- opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju in pripadajoče specifikacijske tabele,
- prispevki za letno poročilo 2012/13 (poročilo o delu PK za matematiko in analiza dosežkov NPZ-ja iz matematike ob koncu 2. in 3. obdobja).

Sodelovanje z učitelji:

- na izobraževanju pomočnikov glavnega ocenjevalca in na moderaciji rednega roka,
- na izobraževanju učiteljev za e-vrednotenje,
- v času e-vrednotenja prek programa *Scoris*,
- na moderaciji in e-vrednotenju naknadnega roka.

2.2.7 Predmetna komisija za biologijo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2012/13 je imela PK 9 sej s temi vsebinami:

- pregled in potrditev prispevkov za letno poročilo 2011/2012,
- dogovor o razporeditvi in poteku dela PK v šolskem letu 2012/2013,
- pregled gradiva iz obstoječe zbirke nalog,
- priprava nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami,
- pregled gradiva za banko nalog,
- priprava prispevka za letno poročilo 2012/13,
- potrditev strukture preizkusa za šolsko leto 2013/2014.

Gradiva, ki jih je pripravila PK:

- gradivo za NPZ,
- prispevek za letno poročilo 2012/13 (poročilo o delu PK).

2.2.8 Predmetna komisija za kemijo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2012/13 je imela PK za kemijo 16 sej s temi vsebinami:

- pregled in potrditev prispevkov za letno poročilo 2011/2012,
- dogovor o razporeditvi in poteku dela PK v šolskem letu 2013/2014,
- pregled gradiva iz obstoječe zbirke nalog,
- priprava nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami,
- priprava prispevka za letno poročilo 2012/13,
- potrditev strukture preizkusa za šolsko leto 2013/2014.

Gradiva, ki jih je pripravila PK:

- gradivo za NPZ,
- prispevek za letno poročilo 2012/13 (poročilo o delu PK).

2.2.9 Predmetna komisija za fiziko

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2012/13 je imela PK 9 sej s temi vsebinami:

- pregled in potrditev prispevkov za letno poročilo 2011/2012,
- dogovor o razporeditvi in poteku dela PK v šolskem letu 2013/2014,
- pregled gradiva iz obstoječe zbirke nalog,
- priprava nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami,
- pregled gradiva za banko nalog,
- priprava prispevka za letno poročilo 2012/13,
- potrditev strukture preizkusa za šolsko leto 2013/2014.

Gradiva, ki jih je pripravila PK:

- gradivo za NPZ,
- prispevek za letno poročilo 2012/13 (poročilo o delu PK).

2.2.10 Predmetna komisija za tehniko in tehnologijo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2012/13 je imela PK 26 sej s temi vsebinami:

- pregled prispevkov v letnem poročilu 2011/12,
- dogovor o razporeditvi in o poteku dela PK v skladu s prejetim rokovnikom dela za PK,
- izbor glavnega ocenjevalca,
- pregled gradiva za NPZ iz obstoječe baze oddanih preizkusov znanja in vnos sprememb,
- priprava nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami,
- pregled predlogov popravkov pregledovalca preizkusov znanja in lektorskih popravkov ter vnos sprememb,
- udeležba na izobraževanju za e-vrednotenje,
- priprava gradiva za izobraževanje učiteljev na študijskih srečanjih učiteljev,
- izvedba pilotnega e-vrednotenja,
- izbira in usposabljanje pomočnikov glavnega ocenjevalca za e-vrednotenje,
- moderacija navodil za vrednotenje za redni rok,
- moderacija navodil za vrednotenje in vrednotenje preizkusov znanja za naknadni rok,
- izbor preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo vrednotenja,
- strokovno vodenje skupine učiteljev, ki e-vrednotijo,
- nadzor in zagotavljanje kakovosti vrednotenja,
- analize napak pri vrednotenju in poizvedb,
- pregled dosežkov učencev pri NPZ-ju,
- oblikovanje opisov dosežkov NPZ-ja in specifikacijskih tabel učencev 9. razreda,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2012/13,
- potrditev strukture preizkusa za šolsko leto 2013/2014.

Gradiva, ki jih je pripravila PK:

- gradivo za NPZ ob koncu 3. obdobja,
- specifikacijske tabele odpisanih preizkusov znanja za banko nalog,

- gradivo za izobraževanje učiteljev na študijskih srečanjih,
- gradivo za usposabljanje pomočnikov glavnega ocenjevalca,
- opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju in pripadajoče specifikacijske tabele,
- prispevki za letno poročilo 2012/13 (poročilo o delu PK in analiza dosežkov NPZ-ja).

Sodelovanje z učitelji:

- na izobraževanju pomočnikov glavnega ocenjevalca in moderaciji rednega roka,
- v času e-vrednotenja prek programa Scoris,
- na moderaciji in vrednotenju naknadnega roka.

2.2.11 Predmetna komisija za geografijo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2012/13 je imela PK 35 sej s temi vsebinami:

- dogovor o načrtu dela PK v skladu z rokovnikom dela za PK,
- izbor glavnega ocenjevalca,
- pregled nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava novih nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava novih nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele za dvojezične osnovne šole,
- priprava novih nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele za osnovne šole z italijanskim učnim jezikom,
- pregled pripomb zunanjih pregledovalcev preizkusov znanja,
- udeležba glavnega ocenjevalca na izobraževanju za e-vrednotenje v izvedbi podjetja RM Education,
- srečanje s svetovalci geografije z Zavoda RS za šolstvo in priprava na izvedbo izobraževanj učiteljev za e-vrednotenje preizkusov znanja NPZ-ja,
- priprava gradiva za izobraževanje učiteljev na študijskih srečanjih,
- izvedba pilotnega e-vrednotenja preizkusov znanja,
- izbira in usposabljanje pomočnikov glavnega ocenjevalca za e-vrednotenje,
- moderacija navodil za vrednotenje za redni rok,
- moderacija navodil za vrednotenje in vrednotenje preizkusov znanja za naknadni rok,
- izbor preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo vrednotenja,
- strokovno vodenje pomočnikov glavnega ocenjevalca,
- nadzor in zagotavljanje kakovosti vrednotenja,
- analize napak pri vrednotenju in poizvedb,
- pregled dosežkov učencev pri NPZ-ju,
- oblikovanje opisov dosežkov NPZ-ja učencev 9. razreda in specifikacijske tabele,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2012/2013,
- potrditev strukture preizkusa za šolsko leto 2013/2014.

Gradiva, ki jih je pripravila PK:

- gradivo za NPZ ob koncu 3. obdobja,
- gradivo za izobraževanje učiteljev na študijskih srečanjih,
- gradivo za usposabljanje pomočnikov glavnega ocenjevalca,
- specifikacijske tabele odpisanih preizkusov znanja za banko nalog,
- opisi dosežkov pri NPZ-ju učencev 9. razreda in pripadajoče specifikacijske tabele,
- prispevki za letno poročilo 2012/2013.

Sodelovanje z učitelji:

- na izobraževanju pomočnikov glavnega ocenjevalca in moderaciji navodil za vrednotenje preizkusov znanja rednega roka.

2.2.12 Predmetna komisija za zgodovino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2012/2013 je imela PK 35 sej s temi vsebinami:

- dogovor o načrtu dela PK v skladu z rokovnikom dela za PK,
- izbor glavnega ocenjevalca,
- pregled nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava novih nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava novih nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele za dvojezične osnovne šole,
- priprava novih nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele za osnovne šole z italijanskim učnim jezikom,
- pregled pripomb zunanjega pregledovalca preizkusov znanja,
- udeležba glavnega ocenjevalca na izobraževanju za e-vrednotenje v izvedbi podjetja RM Education,
- izvedba pilotnega e-vrednotenja preizkusov znanja,
- izbira in usposabljanje pomočnikov glavnega ocenjevalca za e-vrednotenje,
- moderacija navodil za vrednotenje za redni rok,
- moderacija navodil za vrednotenje in vrednotenje preizkusov znanja za naknadni rok,
- izbor preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo vrednotenja,
- strokovno vodenje pomočnikov glavnega ocenjevalca,
- nadzor in zagotavljanje kakovosti vrednotenja,
- analize napak pri vrednotenju in poizvedb,
- priprava odgovorov in pojasnil na vprašanja učiteljev ocenjevalcev,
- pregled dosežkov učencev pri NPZ-ju,
- oblikovanje opisov dosežkov pri NPZ-ju učencev 9. razreda in specifikacijske tabele,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2012/2013,
- potrditev strukture preizkusa za šolsko leto 2013/2014.

Gradiva, ki jih je pripravila PK:

- gradivo za NPZ ob koncu 3. obdobja,
- gradivo za usposabljanje pomočnikov glavnega ocenjevalca,
- specifikacijske tabele odpisanih preizkusov znanja za banko nalog,
- opisi dosežkov pri NPZ-ju učencev 9. razreda in pripadajoče specifikacijske tabele,
- prispevki za Letno poročilo 2012/2013.

Sodelovanje z učitelji:

- na izobraževanju pomočnikov glavnega ocenjevalca in moderaciji navodil za vrednotenje preizkusa znanja rednega roka.

2.2.13 Predmetna komisija za državljansko in domovinsko vzgojo ter etiko

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2012/2013 je imela PK za državljansko in domovinsko vzgojo ter etiko 26 sej s temi vsebinami:

- dogovor o delu PK,
- pregled in dopolnitev prispevka za letno poročilo v šolskem letu 2011/2012,
- dopolnitev vsebinskih področji preizkusa znanja glede na posodobljen učni načrt iz leta 2011,
- spremljanje novosti na področju zakonodaje, ki določa izvajanje NPZ-ja,
- pregled nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava novih nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava prispevka za letno poročilo 2012/2013.

Gradiva, ki jih je pripravila PK:

- gradivo za NPZ,
- prispevek za letno poročilo 2012/2013.

2.2.14 Predmetna komisija za glasbeno vzgojo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2012/13 je imela PK 11 sej s temi vsebinami:

- pregled in potrditev prispevkov za letno poročilo 2011/2012,
- dogovor o razporeditvi in poteku dela PK v šolskem letu 2013/2014,
- pregled gradiva iz obstoječe baze nalog,
- priprava nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami,
- pregled in oddaja gradiva za banko nalog,
- priprava prispevka za letno poročilo 2012/2013,
- potrditev strukture preizkusa za šolsko leto 2013/2014.

Gradiva, ki jih je pripravila PK:

- gradivo za NPZ,
- prispevek za letno poročilo 2012/2013 (poročilo o delu PK).

Sodelovanje z učitelji:

- poročilo in analiza NPZ-ja za šolsko leto 2011/2012.

2.2.15 Predmetna komisija za likovno vzgojo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2012/2013 je imela PK za likovno vzgojo 5 sej s temi vsebinami:

- dogovor o delu PK,
- pregled nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava novih nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- spremljanje novosti na področju zakonodaje, ki določa izvajanje NPZ-ja,
- priprava prispevka za letno poročilo 2012/2013.

Gradiva, ki jih je pripravila PK:

- gradivo za NPZ iz likovne vzgoje ob koncu 3. obdobja,
- prispevek za letno poročilo 2012/2013.

2.2.16 Predmetna komisija za športno vzgojo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2012/2013 je imela PK za športno vzgojo 20 sej s temi vsebinami:

- priprava načrta dela PK,
- pregled nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava novih nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele za banko nalog,
- prijava na posvet športnih pedagogov,
- priprava gradiva za posvet športnih pedagogov,
- priprava prispevka za letno poročilo 2012/2013.

Gradiva, ki jih je pripravila PK:

- gradivo za NPZ iz športne vzgoje ob koncu 3. obdobja,
- prispevek za letno poročilo 2012/2013.

2.2.17 Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2012/2013 je imela PK 36 sej s temi vsebinami:

- dogovor o načrtu dela PK,
- izbor glavnega ocenjevalca,
- pregled nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava novih nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- pregled pripomb zunanjih pregledovalcev preizkusov znanja za NPZ ob koncu 2. obdobja,
- pregled pripomb zunanjih pregledovalcev preizkusov znanja za NPZ ob koncu 3. obdobja,
- udeležba glavnega ocenjevalca na izobraževanju za e-vrednotenje v izvedbi podjetja RM Education,
- izvedba pilotnega e-vrednotenja preizkusov znanja,
- priprava na izvedbo preverjanja znanja,
- moderacija navodil za vrednotenje za redni rok,
- podajanje ustnih informacij o vrednotenju učiteljem, ki so vrednotili preizkuse znanja ob koncu 2. obdobja na šoli,
- izvedba poizvedb s strani glavnega ocenjevalca,
- pregled dosežkov učencev pri NPZ-ju,
- oblikovanje opisov dosežkov NPZ-ja učencev 6. razreda in specifikacijskih tabel,
- oblikovanje opisov dosežkov NPZ-ja učencev 9. razreda in specifikacijskih tabel,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2012/2013,
- potrditev strukture preizkusov znanja za šolsko leto 2013/2014.

Gradiva, ki jih je pripravila PK:

- gradivo za NPZ ob koncu 2. obdobja
- gradivo za NPZ ob koncu 3. obdobja,
- opisi dosežkov pri NPZ-ju učencev 6. razreda in pripadajoče specifikacijske tabele,
- opisi dosežkov pri NPZ-ju učencev 9. razreda in pripadajoče specifikacijske tabele,
- prispevki za letno poročilo 2012/2013.

3 PRIPRAVA IN IZVEDBA NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA

3.1 Vzorčenje

V skladu s 66. členom *Zakona o osnovni šoli* in 4. členom *Pravilnika o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli* minister, pristojen za šolstvo, vsako leto določi tretji predmet, tako da septembra med obveznimi predmeti 8. in 9. razreda, po predhodni pridobitvi mnenja Strokovnega Sveta RS za splošno izobraževanje, izbere največ štiri predmete, pri katerih se bo v tekočem šolskem letu izvedel NPZ pri tretjem predmetu. Marca tekočega šolskega leta minister določi, iz katerega tretjega predmeta se bo preverjalo znanje z NPZ-jem na posamezni osnovni šoli.

RIC je za šolsko leto 2012/2013 pripravil predlog seznama osnovnih šol z določenimi tretjimi predmeti za NPZ in ga posredoval ministru, pristojnemu za šolstvo. Čeprav vsi učenci ne pišejo istega tretjega predmeta, še vedno želimo pridobiti kar največ informacij o znanju slovenskih učencev. Nabor šol, na katerih se izvaja NPZ iz posameznega tretjega predmeta, se tako določi z vzorčenjem, s katerim želimo zagotoviti kar največjo reprezentativnost dobljenih rezultatov za vse slovenske šole. Postopek določanja tretjega predmeta posamezni šoli je potekal po načelih naključnostnega razvrščanja šol v skupine, ki naj bi izvajale določenega od tretjih predmetov. Ta postopek imenujemo tudi vzorčenje šol za posamezni predmet. Vzorčenje šol je potekalo po statističnih regijah Slovenije, tako da so vsi trije tretji predmeti v posamezni regiji zastopani enakovredno. Upoštevano je bilo tudi načelo o enakomerni zastopanosti posameznega tretjega predmeta med različno velikimi šolami. Velikost šole je lahko po izkušnjah drugih raziskav posredno povezana z dosežki na preverjanjih znanja. Ljudske univerze so bile združene v posebno skupino, tako da so bili tretji predmeti tudi v tej skupini zastopani enakovredno.

Na sliki 3.1.1 je predstavljeno, kako so bili posamezni od tretjih predmetov razporejeni po slovenskih osnovnih šolah.

Slika 3.1.1: Vzorčenje tretjih predmetov po slovenskih šolah

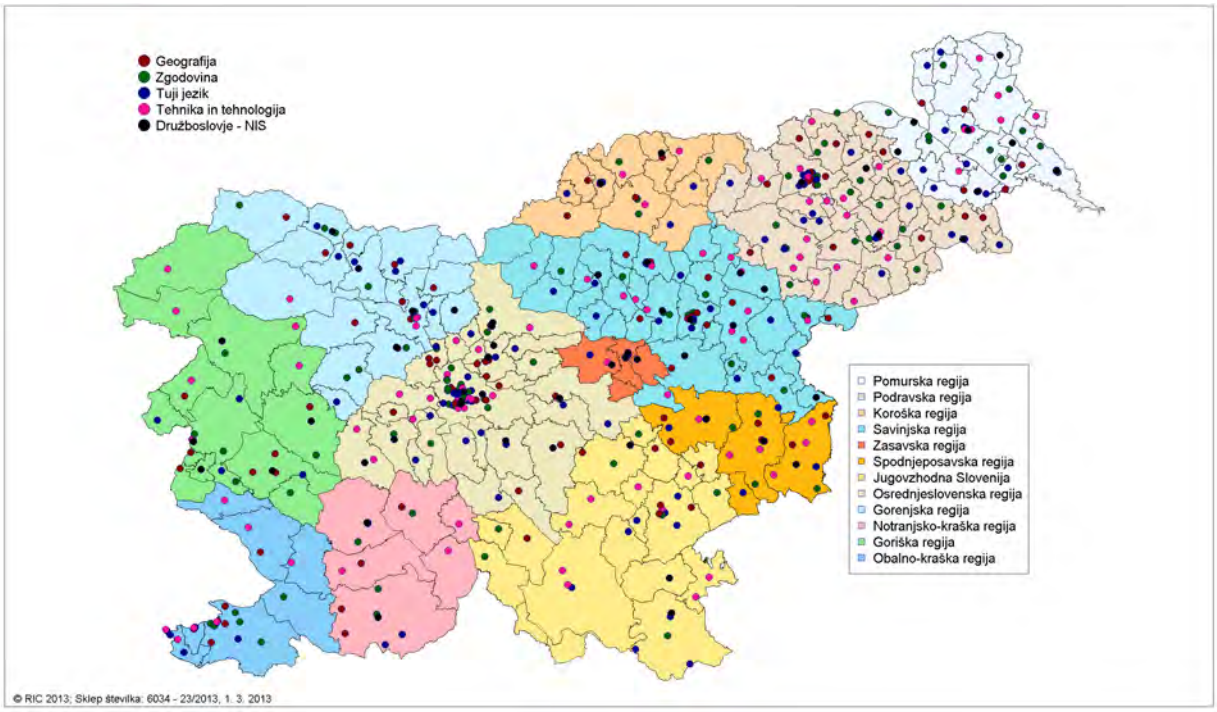

3.2 Priprava gradiva za nacionalno preverjanje znanja

RIC je gradivo za NPZ pripravil v rokih, določenih s koledarjem za šolsko leto 2012/2013, in v skladu z *Navodili za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli v šolskem letu 2012/2013*.

Avgusta leta 2012 je bilo pripravljeno in natisnjeno gradivo: *Devetletna osnovna šola, informacija za učence in starše* (38.500 izvodov), prevod v italijanski jezik *Scuola elementare, informazioni per gli alunni e per i genitori* (200 izvodov) in prevod v madžarski jezik *Tájékoztató a tanulóknak és szülõknek* (200 izvodov), oktobra gradivo za posvet predmetnih učiteljev osnovnih šol v Ljubljani, novembra *Navodila za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli v šolskem letu 2012/2013* (800 izvodov), *Koledar nacionalnega preverjanja znanja 2012/2012* (800 izvodov) in *Navodila za izvedbo e-vrednotenja pri nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli ob koncu tretjega obdobja 2012/2013* (800 izvodov). Na spletni strani so bile objavljene strukture preizkusov za predmete, ki so se izvajali pri NPZ-ju, decembra *Letno poročilo o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2011/2012,* po izvajanju so bili objavljeni preizkusi znanja in moderirana navodila za vrednotenje; junija so bili objavljeni *Opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju 2013* in *Opisi dosežkov učencev 6. razreda pri NPZ-ju 2013*.

1. septembra 2012 je bil objavljen sklep ministra o izboru največ štirih predmetov za določitev tretjega predmeta, iz katerega so učenci 9. razreda opravljali NPZ. Za leto 2013 so bili določeni: tuji jezik (angleščina in nemščina), geografija, zgodovina ter tehnika in tehnologija. Priprava gradiva se je začela v septembru. Za NPZ ob koncu 2. in 3. obdobja v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om pa se je januarja začelo pripravljati gradivo za slovenščino, matematiko in družboslovje (za 3. obdobje). Naloge in vprašanja, ki so jih pripravile PK, je oblikoval oblikovalec v končni preizkus znanja, pripravljen za tisk. V procesu oblikovanja je zaradi vnosa lektorskih popravkov in slikovnega gradiva potrebna vrsta preverjanj, da se odpravijo morebitne napake. Postopek poteka s sodelovanjem višjega svetovalca za zunanje preverjanje znanja in člana ustrezne PK, ki je odgovoren za strokovno neoporečnost.

Zaradi e-vrednotenja v 9. razredu se je spremenila oblika preizkusa znanja, in sicer so bili dodani nekateri grafični elementi. Vsak preizkus pa je bil natisnjen z unikatno črtno kodo QR, ki je potrebna zaradi digitalizacije preizkusov za e-vrednotenje.

Prevajanje preizkusov znanja iz matematike in navodil k nalogam pri tujih jezikih v italijanščino in madžarščino smo začeli v januarju, po 1. marcu 2013, ko je bil objavljen sklep ministra o določitvi šol, v katerih se bo preverjalo znanje iz določenega tretjega predmeta, pa smo prevedli še preizkuse znanja iz zgodovine ter tehnike in tehnologije.

Za NPZ ob koncu 3. obdobja smo za redni rok natisnili preizkuse znanja na podlagi števila učencev v 9. razredu, za naknadni rok pa na podlagi števila prijavljenih učencev.

Za redni rok smo natisnili: slovenščino (17.318 izvodov), italijanščino (48 izvodov), madžarščino (15 izvodov), matematiko (17.262 izvodov), angleščino (4.277 izvodov), nemščino (250 izvodov), geografijo (4.215 izvodov), zgodovino (4.463 izvodov), tehniko in tehnologijo (4.052 izvodov), prevod matematike (48 izvodov) in tehnike in tehnologije (48 izvodov) v italijanski jezik ter prevod matematike (70 izvodov) in zgodovine (70 izvodov) v madžarski jezik.

Učenci s posebnimi potrebami, ki so potrebovali prilagoditev preizkusov, so dobili povečave preizkusov s formata A4 na A3 za slovenščino (53 izvodov), matematiko (60 izvodov), angleščino (13 izvodov), nemščino (2 izvoda), geografijo (12 izvodov), zgodovino (7 izvodov) in tehniko in tehnologijo (23 izvodov) ter prevod matematike (3 izvode) in zgodovine (4 izvode) v madžarski jezik; povečave velikosti črk preizkusov z 11 na 18 v pisavi Arial (format A4) za slovenščino (315), italijanščino (1), matematiko (307), angleščino (76), nemščino (2), geografijo (75), zgodovino (81), tehniko in tehnologijo (76) ter prevod matematike (1) in tehnike in tehnologije (1) v italijanski jezik; prilagoditev barvnih prilog v črno-belo tehniko za geografijo (2) in zgodovino (3); preizkus na zgoščenki v obliki zapisa pdf (za slovenščino, italijanščino, angleščino, matematiko in tehniko in tehnologijo). Pripravili smo tudi prepis preizkusa v brajico pri slovenščini, nemščini in preizkus iz matematike na zgoščenki v obliki zapisa doc, matematični izrazi so bili zapisani v obliki Latex.

Za prilagojeni izobraževalni program z NIS-om smo natisnili: slovenščino (94 izvodov), matematiko (92 izvodov) in naravoslovje (93 izvodov). Pripravljene so bile tudi povečave preizkusov s formata A4 na A3 pri matematiki (1) in družboslovju (1); povečave velikosti črk preizkusov z 11 na 18 v pisavi Arial (format A4) za slovenščino (6), matematiko (7) in družboslovje (7).

Za naknadni rok, ki se je izvajal konec maja, smo natisnili: slovenščino (180 izvodov), matematiko (185 izvodov), angleščino (53 izvodov), geografijo (44 izvodov), zgodovino (49 izvodov), tehniko in tehnologijo (40 izvodov), prevod zgodovine (2 izvoda) v madžarski jezik in tehnike in tehnologije (2 izvoda) v italijanski jezik. Pripravljene so bile tudi povečave preizkusov s formata A4 na A3 pri slovenščini (7), matematiki (7), angleščini (1), geografiji (2), zgodovini (4), tehniki in tehnologiji (1) ter prevod matematike (1) in zgodovine (1) v madžarski jezik.

Za NPZ ob koncu 2. obdobja, ki se izvaja samo v enem roku, smo natisnili preizkuse znanja na podlagi števila prijavljenih učencev: za slovenščino (15.145), italijanščino (46 izvodov), madžarščino (12 izvodov), matematiko (15.096 izvodov), angleščino (14.667 izvodov) in nemščino (427 izvodov). Pripravili smo tudi prevod matematike (45 izvodov) in navodil k nalogam pri angleščini (45 izvodov) v italijanski jezik ter prevod matematike (65 izvodov) ter navodil k nalogam pri angleščini (37 izvodov) in nemščini (28 izvodov) v madžarski jezik.

Učenci s posebnimi potrebami, ki so potrebovali prilagoditev preizkusov, so dobili povečave preizkusov s formata A4 na A3 za slovenščino (42 izvodov), italijanščino (1 izvod), angleščino (43 izvodov), nemščino (2 izvoda), matematiko (45 izvodov) ter prevode matematike (1 izvod) v italijanski jezik in matematike (2 izvoda) v madžarski jezik ter angleščine (1 izvod) in nemščine (2 izvoda), kjer so navodila k nalogam prevedena v italijanski oziroma madžarski jezik; povečave velikosti črk preizkusov z 11 na 18 v pisavi Arial (format A4) za slovenščino (272), angleščino (258), nemščino (7) in matematiko (264) ter preizkus na zgoščenki v obliki zapisa pdf za slovenščino (2), angleščino (2), matematiko (1). Pripravili smo tudi prepis preizkusa v brajico za slovenščino in angleščino ter preizkus matematike na zgoščenki v obliki zapisa doc, matematični izrazi so bili zapisani v obliki Latex.

Za prilagojeni izobraževalni program z NIS-om smo natisnili: slovenščino (96 izvodov) in matematiko (96 izvodov). Pripravljene so bile povečave preizkusov s formata A4 na A3 za slovenščino (2) in matematiko (2); povečave velikosti črk preizkusov z 11 na 18 v pisavi Arial (format A4) za slovenščino (9) in matematiko (9).

3.3 Nacionalno preverjanje znanja za učence s posebnimi potrebami

Do prilagojenega načina opravljanja NPZ-ja so ne glede na vrsto izobraževalnega programa, upravičeni učenci, ki so slepi in slabovidni, gluhi in naglušni, ki imajo govorno-jezikovne motnje, so gibalno ovirani, dolgotrajno bolni, imajo primanjkljaje na posameznih področjih učenja ali čustvene in vedenjske motnje in imajo odločbo o usmeritvi. Pravico do prilagojenega načina opravljanja NPZ-ja imajo tudi učenci, ki iz zdravstveno utemeljenih razlogov (zaradi poškodb, akutnega bolezenskega stanja idr.) ne morejo izkazati svojega znanja enakovredno, kakor če teh razlogov ne bi bilo. Pravna podlaga za uveljavljanje pravice do prilagojenega izvajanja NPZ-ja je odločba o usmeritvi v program vzgoje in izobraževanja oziroma zdravniško mnenje.

Učenci s posebnimi potrebami opravljajo NPZ v skladu z *Navodili za prilagojeno izvajanje nacionalnega preverjanja znanja*, ki so sestavni del *Navodil za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli*. Prijava učencev s posebnimi potrebami k NPZ-ju poteka prek šole in v sodelovanju s starši. Šola za vsakega učenca in za vsak predmet posebej predlaga prilagojeni način preverjanja znanja na posebnem elektronskem obrazcu (*Uveljavljanje pravic učenca/-ke s posebnimi potrebami pri opravljanju nacionalnega preverjanja znanja*, ločeno za 2. in 3. obdobje). V ta namen je RIC pripravil računalniški program *PrijaveKPP* in preglednico z naborom možnih prilagoditev izvajanja NPZ-ja, ki vključuje:

- prilagoditev načina preverjanja,
- prilagoditev preizkusa znanja,
- uporabo posebnih pripomočkov in
- prilagojeni način vrednotenja.

Prilagojeni način preverjanja obsega podaljšan čas pisanja za 25, 50 ali 100 odstotkov, prekinitev pisanja po potrebi (tudi prekinitev zvočnega zapisa na zgoščenki), opravljanje NPZ-ja s pomočnikom (bralcem, razlagalcem, tolmačem, pisarjem, spodbujevalcem, pomočnikom za slepe in slabovidne), poseben (lahko tudi akustično prilagojen) prostor za opravljanje NPZ-ja in prilagoditev opreme v prostoru.

Prilagojeni preizkus znanja je lahko pripravljen na te načine:

- gradivo, prepisano v brajico,
- prilagoditev preizkusa znanja in prilog v črno-belo tehniko,
- povečava preizkusa znanja s formata A4 na A3,
- povečava velikosti črk preizkusa znanja z 12 na 18, pisava Arial (format A4),
- preizkus znanja na zgoščenki v obliki zapisa pdf (program Acrobat za odpiranje),
- zvočni zapis nalog oziroma besedila na zgoščenki pri matematiki,
- preizkus znanja iz matematike na zgoščenki v obliki zapisa doc, matematični izrazi zapisani v obliki Latex (program Word).

Učenec lahko pri preverjanju uporablja različne **posebne pripomočke**: računalnik (za branje in/ali pisanje), računalnik z brajevo vrstico in sintetizatorjem zvoka, brajev pisalni stroj, prilagojeni pisalni pribor, označevalce besedila, prilagojen pribor za geometrijo, folije za pozitivno risanje, folije koordinatnega sistema, dodatne liste, žepno (zvočno) računalo, povečevalno steklo, elektronska povečala, slušalke, elektroakustične aparature, *Slovar slovenskega knjižnega jezika*, dvojezični slovar pri nalogah bralnega razumevanja pri tujih jezikih, kartončke z opozorili in list z matematičnimi obrazci, brez navedbe, za kaj se uporabljajo.

Prilagojeni način vrednotenja vključuje prilagoditve navodil za vrednotenje in motnji prilagojen način vrednotenja (upoštevanje skromnejšega besednega zaklada in toleranca pri vrednotenju slogovne ustreznosti, ne vrednotijo se glasoslovne in naglasoslovne naloge, toleranca pri izpuščanju, dodajanju in zamenjavi črk, toleranca čitljivosti pisave idr.).

Navedene prilagoditve predstavljajo najširši možni nabor, od motnje, ovire oziroma primanjkljaja pa je odvisno, katere izmed naštetih prilagoditev se odobrijo posameznemu učencu s posebnimi potrebami.

Število učencev s posebnimi potrebami, ki opravljajo NPZ, se iz leta v leto povečuje. Glede na to, da je NPZ **ob koncu 3. obdobja** za vse učence obvezen, si za utemeljitev te trditve poglejmo podatke za učence 9. razreda v **rednem roku**.

Preglednica 3.3.1: Število in delež učencev s posebnimi potrebami od leta 2006–2013 (3. obdobje, redni rok)

Leto izvajanja NPZ-ja	Število učencev s posebnimi potrebami	Delež učencev s posebnimi potrebami od vseh, ki so opravljali NPZ (v %)
2006	494	2,3
2007	669	3,4
2008	892	4,6
2009	989	5,1
2010	1.144	6,3
2011	1.235	6,8
2012	1.393	7,8
2013	1.430	8,0

Slika 3.3.1: Delež učencev s posebnimi potrebami od skupnega števila vseh učencev pri NPZ-ju od leta 2006–2013 (3. obdobje, redni rok)

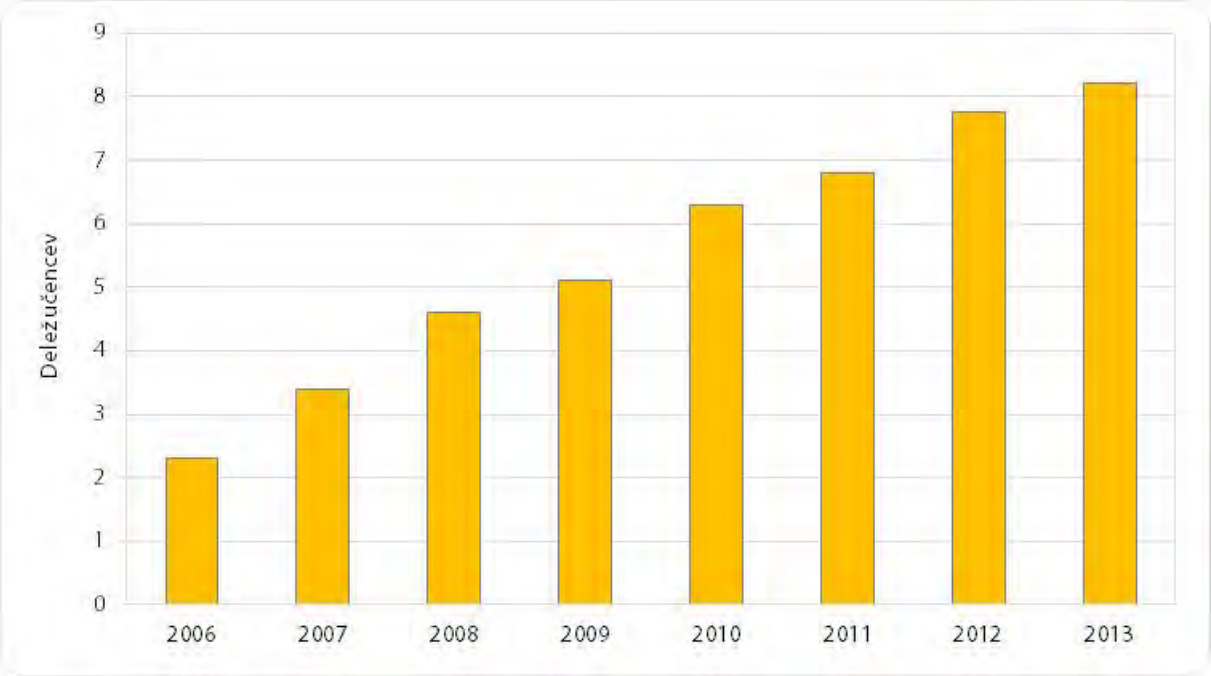

Kakor je razvidno iz preglednice 3.3.1 in slike 3.3.1, je delež učencev s posebnimi potrebami narasel z 2,3 % leta 2006 na 8,0 % leta 2013. V zadnjem letu se je število učencev s posebnimi potrebami, ki so opravljali NPZ ob koncu 3. obdobja v rednem roku, povečalo za 37 učencev, kar je sicer štirikrat manjše povečanje kakor v preteklem

šolskem letu. Večji del povečanja števila učencev s posebnimi potrebami lahko pripišemo povečanju števila učencev s primanjkljaji na posameznih področjih učenja in dolgotrajno bolnih učencev.

Tako se je ob koncu 3. obdobja prilagojenega izvajanja NPZ-ja v rednem roku udeležilo 1.430 učencev s posebnimi potrebami iz 417 osnovnih šol.

Najpogostejše prilagoditve, ki so jih bili deležni učenci, so prikazane po motnjah v preglednici 3.3.4.

Preglednica 3.3.2: Število učencev s posebnimi potrebami po motnjah, ovirah oziroma primanjkljajih in vrstah prilagoditev (3. obdobje, redni rok)

	BSL	ČVM	DOB	GIO	GJM	GLU	MAS	NGL	PPU	SLE	SLV	Skupaj[1]
Prilagojeni način izvajanja	0	38	287	56	165	5	12	21	1.090	2	9	**1.419**
Prilagojeni preizkus znanja	4	0	60	27	43	0	2	0	317	2	8	**392**
Uporaba posebnih pripomočkov	0	24	179	41	117	4	11	3	855	2	9	**1.039**
Prilagojeni način vrednotenja	2	0	122	34	104	5	9	15	496	2	9	**682**
Skupaj	**4**	**38**	**289**	**57**	**170**	**5**	**14**	**21**	**1.131**	**2**	**9**	**1.430**

Legenda:
BSL: barvna slepota; ČVM: čustvene in vedenjske motnje; DOB: dolgotrajna bolezen; GIO: gibalna oviranost; GJM: govorno-jezikovne motnje; GLU: gluhota; MAS: motnja avtističnega spektra; NGL: naglušnost; PPU: primanjkljaji na posameznih področjih učenja; SLE: slepota; SLV: slabovidnost

Pregled števila učencev s posebnimi potrebami s posameznimi motnjami, ovirami oziroma primanjkljaji ter prilagoditvami kaže, da je bilo od 1.430 učencev s posebnimi potrebami največ učencev s primanjkljaji na posameznih področjih učenja, sledijo dolgotrajno bolni in učenci z govorno jezikovnimi motnjami. Te skupine učencev imajo tudi največje število prilagoditev pri načinu izvajanja NPZ-ja.

Največ učencev je imelo prilagojeni način izvajanja NPZ-ja. Sledili so jim učenci, ki so je zahtevali uporabo posebnih pripomočkov, tem pa učenci, ki so imeli prilagojeni način vrednotenja. Najmanj učencev je imelo prilagojeni preizkus znanja.

Pregled vseh prilagoditev po predmetih za učence s posebnimi potrebami, ki so opravljali NPZ ob koncu 3. obdobja v rednem roku, kaže, da je bilo teh največ pri obeh obveznih predmetih preverjanja, pri matematiki 11.045 in pri slovenščini 11.687. Najmanj prilagoditev je bilo pri italijanščini in madžarščini, saj ta dva predmeta opravlja majhno število učencev. Pri prilagoditvah tretjih predmetov je bilo največ zahtev pri tehniki in tehnologiji (2.439) in najmanj pri angleščini (2.120). Pri nemščini je bilo 236 prilagoditev, pri geografiji 2.198 in pri zgodovini 2.249.

Preglednica 3.3.3: Število in delež učencev s posebnimi potrebami od leta 2009–2013 (2. obdobje, redni rok)

Leto izvajanja NPZ-ja	Število učencev s posebnimi potrebami	Delež učencev s posebnimi potrebami od vseh, ki so opravljali NPZ (v %)
2009	734	4,9
2010	769	5,1
2011	818	5,5
2012	987	6,1
2013	1.013	6,5

[1] Posamezni učenci s posebnimi potrebami so lahko v preglednici prikazani večkrat, kar je odvisno od števila motenj oziroma primanjkljajev, ki jih imajo. V skrajni desni rubriki Skupaj pa je prikazano dejansko število učencev (vsak učenec je upoštevan le enkrat).

Slika 3.3.2: Delež učencev s posebnimi potrebami od skupnega števila vseh učencev pri NPZ-ju od leta 2009–2013 (2. obdobje, redni rok)

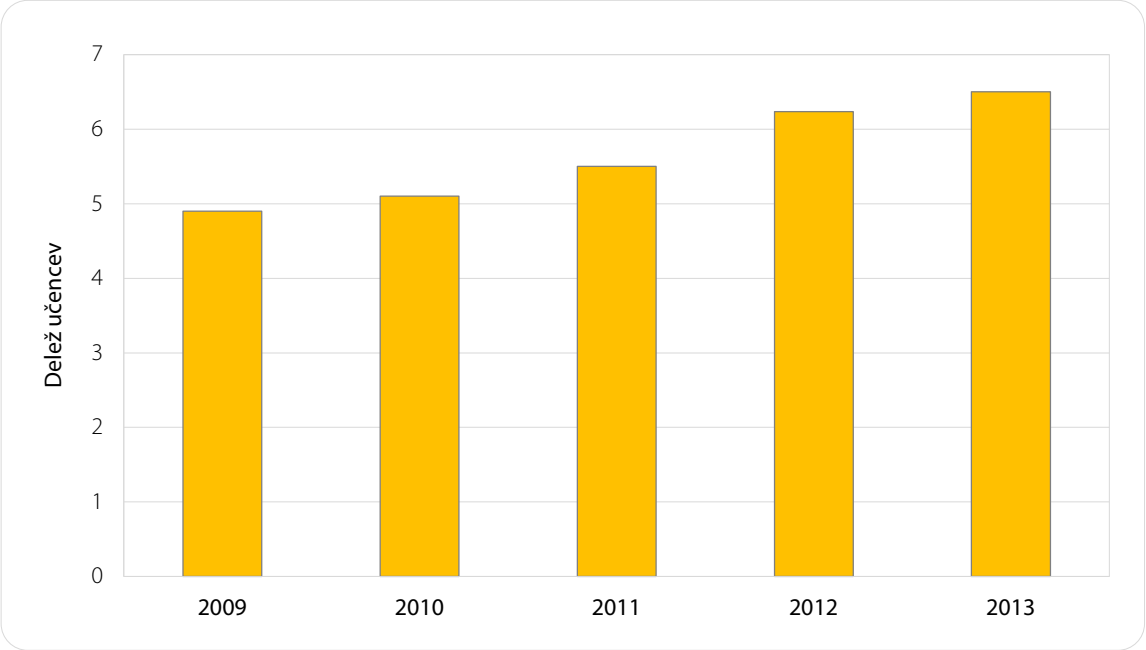

NPZ **ob koncu 2. obdobja** na celotni populaciji šestošolcev izvajamo peto leto. Učenci se zanj odločajo prostovoljno. Iz slike 3.3.2 je razvidno, da število učencev s posebnimi potrebami narašča. Tako je ob koncu 2. obdobja na prilagojeni način NPZ iz slovenščine, italijanščine, madžarščine, tujega jezika (angleščina, nemščina) in matematike opravljalo 1.013 učencev na 363 osnovnih šolah ali 6,1 % vseh šestošolcev, ki so opravljali NPZ.

Najpogostejše prilagoditve, ki so jih bili deležni učenci ob koncu 2. obdobja, so po motnjah prikazane v preglednici 3.3.4.

Preglednica 3.3.4: Število učencev s posebnimi potrebami po motnjah, ovirah oziroma primanjkljajih in vrstah prilagoditev (2. obdobje, redni rok)

	BSL	ČVM	DOB	GIO	GJM	GLU	MAS	NGL	PPU	SLE	SLV	Skupaj
Prilagojeni način izvajanja	26	217	41	144	6	14	20	731	1	1	1.201	26
Prilagojeni preizkus znanja	0	77	17	32	0	6	0	267	1	0	400	0
Uporaba posebnih pripomočkov	16	146	31	96	3	11	7	595	1	1	907	16
Prilagojeni način vrednotenja	0	110	31	93	5	9	11	453	1	1	714	0
Skupaj	**26**	**218**	**42**	**148**	**6**	**15**	**20**	**749**	**1**	**1**	**984**	**26**

Legenda:
ČVM: čustvene in vedenjske motnje; DOB: dolgotrajna bolezen; GIO: gibalna oviranost; GJM: govorno-jezikovne motnje; GLU: gluhota; MAS: motnja avtističnega spektra; NGL: naglušnost; PPU: primanjkljaji na posameznih področjih učenja; SLE: slepota; SLV: slabovidnost

Pregled števila učencev s posebnimi potrebami s posameznimi motnjami, ovirami oziroma primanjkljaji in prilagoditvami kaže, da je bilo od učencev s posebnimi potrebami največ učencev s primanjkljaji na posameznih področjih učenja, sledijo dolgotrajno bolni in učenci z govorno jezikovnimi motnjami. Te skupine učencev imajo tudi največje število prilagoditev pri načinu izvajanja NPZ-ja.

Največ učencev je imelo prilagojeni način izvajanja NPZ-ja. Sledili so jim učenci, ki so zahtevali uporabo posebnih pripomočkov, tem pa učenci, ki so imeli prilagojeni način vrednotenja. Najmanj učencev je imelo prilagojeni preizkus znanja.

Ob koncu 3. obdobja se je prilagojenega izvajanja v **naknadnem roku** udeležilo 47 učencev iz 41 osnovnih šol.

Najpogostejše prilagoditve, ki so jih bili deležni učenci, so po motnjah prikazane v preglednici 3.3.5.

Preglednica 3.3.5: Število učencev s posebnimi potrebami po motnjah, ovirah oziroma primanjkljajih in vrstah prilagoditev (3. obdobje, naknadni rok)

	ČVM	DOB	GIO	GJM	GLU	MAS	NGL	PPU	SLE	Skupaj[2]
Prilagojeni način izvajanja	2	13	2	5	1	1	1	25	1	**46**
Prilagojeni preizkus znanja	0	3	1	0	0	0	0	8	1	**11**
Uporaba dodatnih gradiv in pripomočkov	2	6	1	1	1	0	1	15	1	**25**
Prilagojeni način vrednotenja	0	4	1	1	0	2	1	10	1	**18**
Skupaj	**2**	**14**	**2**	**5**	**1**	**6**	**1**	**52**	**1**	**47**

LEGENDA:
BSL: barvna slepota; ČVM: čustvene in vedenjske motnje; DOB: dolgotrajna bolezen; GIO: gibalna oviranost; GJM: govorno-jezikovne motnje; GLU: gluhota; MAS: motnja avtističnega spektra; NGL: naglušnost; PPU: primanjkljaji na posameznih področjih učenja; SLE: slepota; SLV: slabovidnost

Po letu 2009 je pri izvedbi NPZ-ja za učence s posebnimi potrebami prišlo do dveh bistvenih sprememb. Prva je ta, da je računalniški program *PrijaveKPP* omogočil natančnejšo opredelitev motenj, ovir oziroma primanjkljajev učencev in s tem povezano izbiro možnih prilagoditev pri izvedbi NPZ-ja. Druga pa je ta, da so bile iz nabora možnih oblik prilagojenega načina vrednotenja izločene vse tiste prilagoditve, ki so bile povezane z doseganjem standardov znanja. Posledica je ta, da se zmanjšuje število učencev s posebnimi potrebami, ki pri NPZ-ju zahtevajo prilagojeni način vrednotenja. Medtem ko je leta 2009 prilagojeni način vrednotenja zahtevalo kar 80 % vseh učencev s posebnimi potrebami, ki so opravljali NPZ ob koncu 2. obdobja, je leta 2013 ta delež znašal samo 47,1 %; ob koncu 3. obdobja je prilagojeni način vrednotenja leta 2009 zahtevalo 72,5 % učencev s posebnimi potrebami, leta 2013 pa le še 47,1 %.

3.4 Analiza dosežkov učencev s posebnimi potrebami

V analizo so vključeni učenci s posebnimi potrebami, ki se šolajo v rednih osnovnih šolah po programu s prilagojenim izvajanjem in z dodatno strokovno pomočjo ali pa v enem od petih zavodov, ki izvajajo prilagojeni program z enakovrednim izobrazbenim standardom. Glede na to, da je večina učencev s posebnimi potrebami vključena v redne osnovnošolske programe z enakovrednim izobrazbenim standardom, lahko rečemo, da je v naših analizah za vse učence s posebnimi potrebami delež in posledično vpliv dosežkov tistih učencev, ki se šolajo v zavodih z enakovrednim izobrazbenim standardom za slepe in slabovidne, gluhe in naglušne ter gibalno ovirane, zelo majhen. V analizi obravnavamo samo tiste učence s posebnimi potrebami, ki so zaprosili za prilagoditve pri opravljanju NPZ-ja.

Zaradi zagotavljanja večje veljavnosti so v analizo vključeni učenci 9. razreda, ki obvezno opravljajo NPZ ob zaključku osnovnošolskega izobraževanja. NPZ v 6. razredu je namreč prostovoljno, zato opravljanje le-tega učencem s posebnimi potrebami na marsikateri šoli odsvetujejo. Poleg tega je objektivnost vrednotenja preizkusov znanja večja ob koncu 3. obdobja, saj je vrednotenje zunanje. Preizkuse znanja učencev s posebnimi potrebami so vrednotili učitelji na izbranih šolah, ki so že v preteklih letih vrednotili preizkuse znanja učencev s posebnimi potrebami, medtem ko je vrednotenje preizkusov, ki jih ni bilo mogoče digitalizirati, potekalo na RIC-u. Vrednotenje so opravili pomočniki glavnih ocenjevalcev pod strokovnim vodstvom strokovnjakov za posamezne motnje oziroma primanjkljaje. V primerjavi z drugimi oblikami zunanjega preverjanja znanja v Sloveniji je tudi količina obdelanih podatkov o učencih s posebnimi potrebami, ki opravljajo NPZ v 9. razredu osnovne šole, bistveno večja, kar vpliva na večjo veljavnost rezultatov analiz.

V analizo so vključeni podatki o številu učencev s posebnimi potrebami od leta 2008, ko je bil uveden računalniški program za prijavo in so bile sistematično urejene in zbrane možne prilagoditve pri opravljanju NPZ-ja. RIC od tega leta vodi obsežno podatkovno zbirko o učencih s posebnimi potrebami, ki uveljavljajo prilagoditve pri opravljanju NPZ-ja.

V nadaljevanju bomo predstavili dosežke učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z njihovimi sovrstniki v rednem roku NPZ-ja ob koncu 3. obdobja v letu 2013 in jih primerjali s preteklimi leti. Glede na to, da so v to analizo vključeni le učenci, ki se šolajo v osnovnih šolah z enakovrednim izobrazbenim standardom, in da imajo pri NPZ-ju številne prilagoditve, bi pričakovali, da bo njihova učna uspešnost primerljiva tisti, ki jo dosegajo njihovi sovrstniki. Podatki pa kažejo prav nasprotno.

[2] Posamezni učenci s posebnimi potrebami so lahko v preglednici prikazani večkrat, kar je odvisno od števila motenj oziroma primanjkljajev, ki jih imajo. V skrajni desni rubriki Skupaj pa je prikazano dejansko število učencev (vsak učenec je upoštevan le enkrat).

Preglednica 3.4.1: Število učencev s posebnimi potrebami in ostalih učencev, povprečno število doseženih odstotnih točk obeh skupin učencev in delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z ostalimi učenci pri NPZ-ju (3. obdobje, redni rok 2013)

Predmet	Število učencev brez PP	Število učencev s PP	Število % točk učencev brez PP	Število % točk učencev s PP	Delež % točk učencev s PP v primerjavi z ostalimi učenci
SLO	15.703	1.395	53	38,3	72,3
ITJ	45	4	64,89	55,42	85,4
MDŽ	13	1	60,24	15,0	24,9
MAT	15.765	1.396	56,7	38,6	68,1
TJA	3.854	304	66,1	42,7	64,6
TJN	212	24	71,1	55,0	77,4
GEO	3.820	339	65,2	52,5	80,5
ZGO	4.066	364	48,9	37,1	75,9
TIT	3.782	352	59,5	46,1	77,5

Podatki v preglednici 3.4.1 kažejo, da so bili učenci s posebnimi potrebami v letu 2013 v povprečju najmanj uspešni pri zgodovini (24,5 odstotnih točk) in najbolj pri geografiji (56,3 odstotnih točk). Pri matematiki so učenci s posebnimi potrebami v povprečju dosegli 38,6 odstotne točke, pri slovenščini 38,3 odstotne točke, pri angleščini 42,7 odstotne točke, pri tehniki in tehnologiji 46,1 odstotne točke in pri nemščini 55,0 odstotne točke.

Opozoriti je treba, da je NPZ iz madžarščine in italijanščine opravljalo malo učencev, zato podatki ne omogočajo posploševanja. Kakor je razvidno iz preglednice 3.4.1, so leta 2013 4 učenci s posebnimi potrebami opravili NPZ iz italijanščine slabše od ostalih učencev; enako velja za enega učenca, ki je opravljal NPZ iz madžarščine.

Primerjava dosežkov učencev 9. razreda pri posameznih predmetih je prikazana na sliki 3.4.1.

Slika 3.4.1: Delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi s sovrstniki pri NPZ-ju (3. obdobje, redni rok 2013)

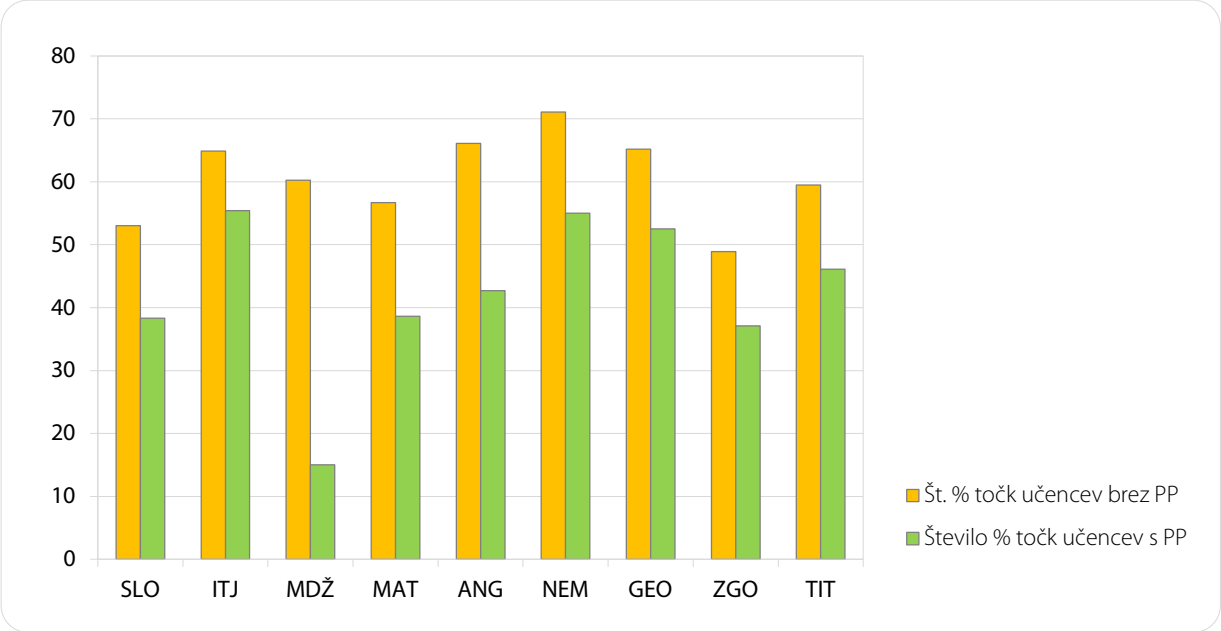

Ker neposredna primerjava dosežkov pri posameznih predmetih med leti ni strokovno ustrezna, smo za vse predmete izračunali tudi delež povprečnih odstotnih točk, ki so jih dosegli učenci s posebnimi potrebami v primerjavi s svojimi vrstniki brez posebnih potreb.

Podatki v preglednici 3.4.1 kažejo, da so učenci s posebnimi potrebami leta 2013 dosegli med 64,6 % in 80,5 % povprečnih odstotnih točk svojih vrstnikov. Dosežki učencev s posebnimi potrebami so bili najslabši pri angleščini in matematiki. V povprečju so učenci s posebnimi potrebami pri angleščini dosegli 64,6 % odstotnih točk sovrstnikov brez posebnih potreb, pri matematiki pa 68,1 %, kar pa je pri matematiki za 8 odstotnih točk bolje kakor lani. Precej boljši so bili dosežki pri slovenščini in pri treh tretjih predmetih: geografiji, zgodovini, nemščini ter tehniki in tehnologiji.

Analiza podatkov za obdobje od leta 2008 do leta 2013 (slika 3.4.2) kaže, da so učenci s posebnimi potrebami dosegali najslabše rezultate pri matematiki, vendar se ti iz leta v leto izboljšujejo in približujejo tistim iz slovenščine. Leta 2013 so se dosežki učencev s posebnimi potrebami izboljšali pri nemščini in geografiji, pri tehniki in tehnologiji, angleščini in zgodovini pa poslabšali. Približno enaki kakor lani so bili letos dosežki pri slovenščini (2008: 67,5 %, 2009: 66,8 %, 2010: 64,0 %, 2011: 71,3 %; 2012:71,0 %), pri kateri so v letu 2013 učenci s posebnimi potrebami dosegli 72,3 % odstotnih točk svojih sovrstnikov. Najvišji so bili dosežki učencev s posebnimi potrebami pri tretjih predmetih.

Slika 3.4.2: Delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi s sovrstniki pri NPZ-jih od leta 2008–2013 (3. obdobje, redni rok)

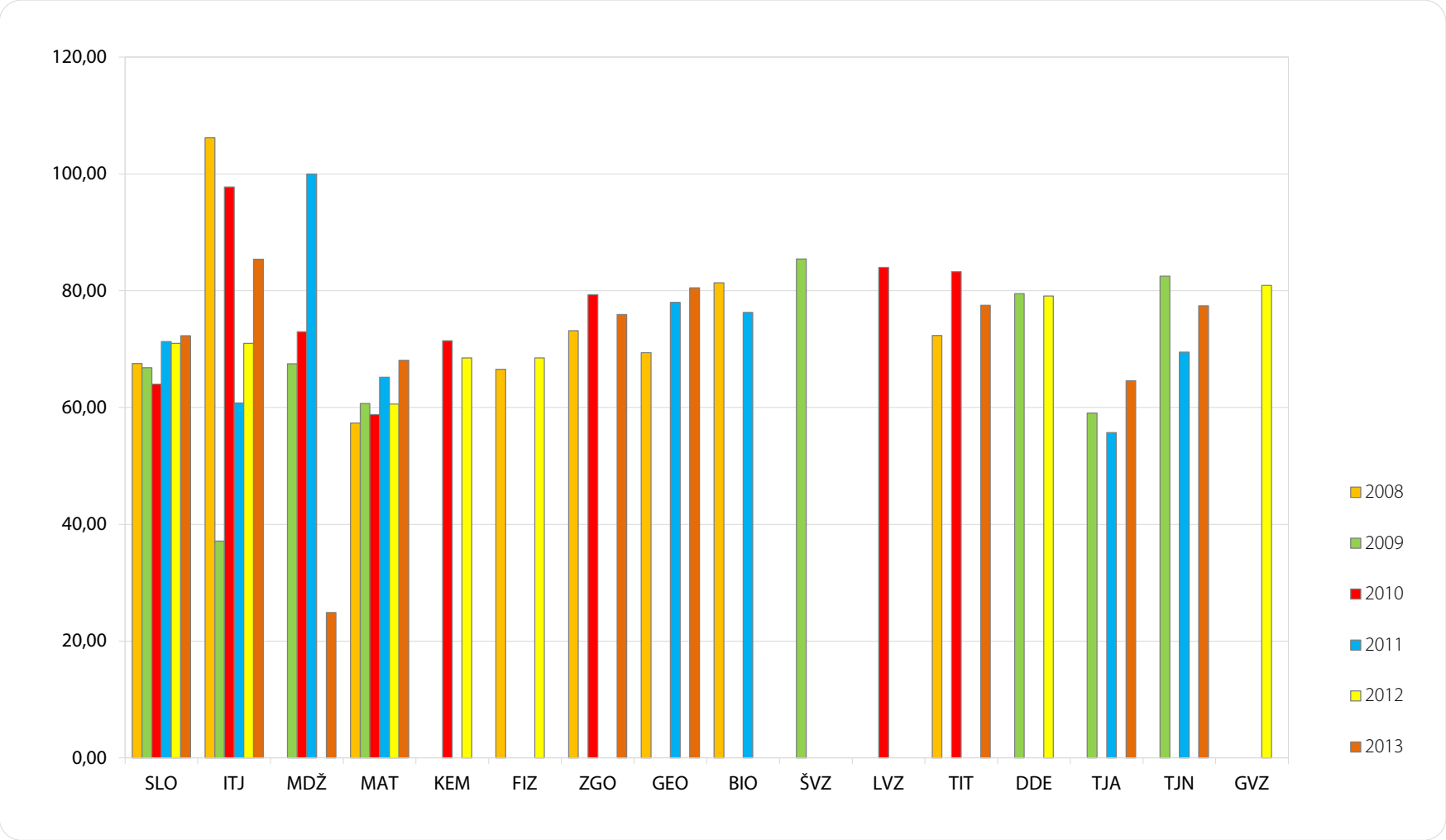

Slika 3.4.3: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz slovenščine (3. obdobje, redni rok 2013)

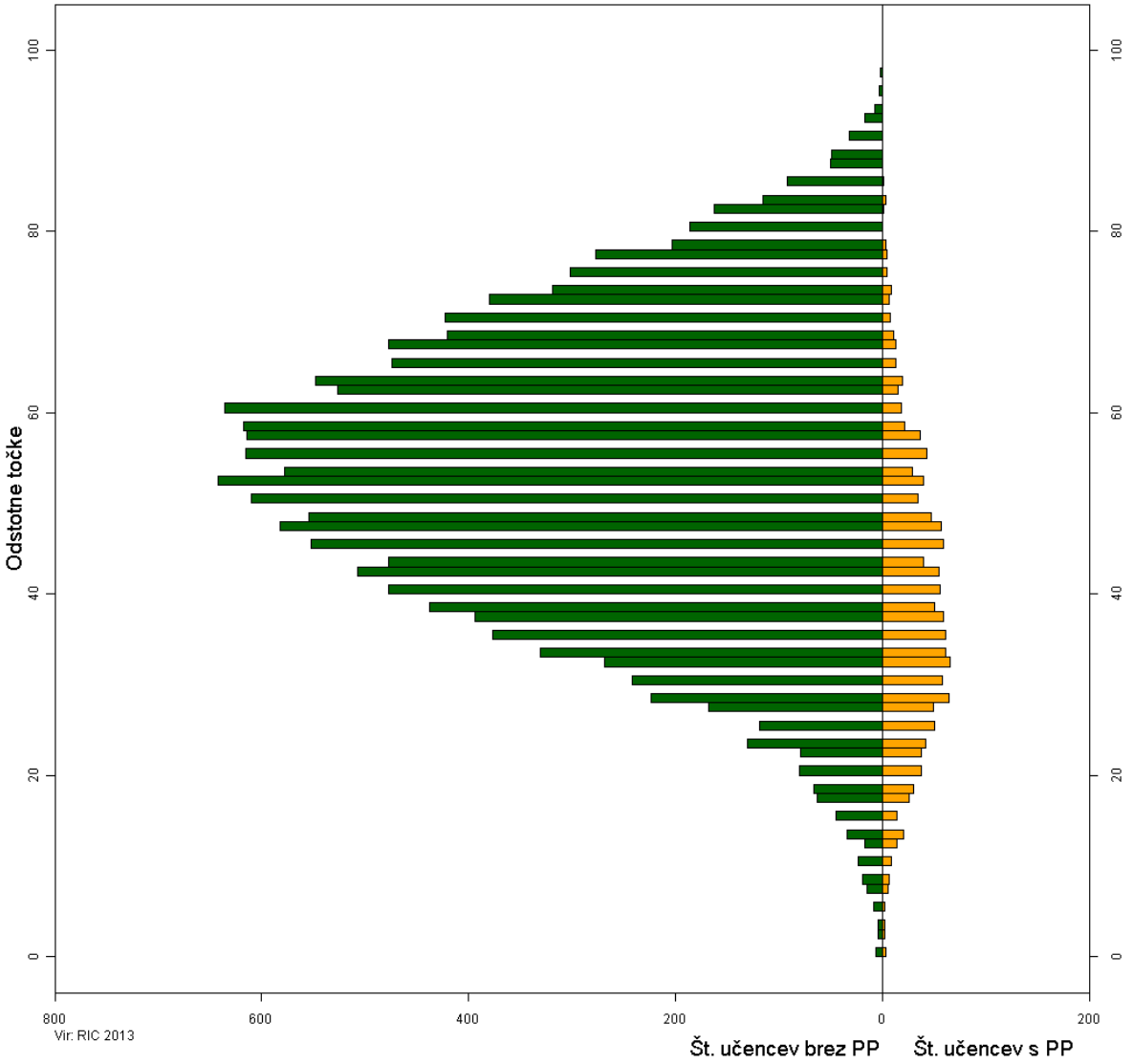

Povprečni dosežek učencev brez posebnih potreb pri slovenščini je bil 53,0 odstotne točke, učencev s posebnimi potrebami pa 38,3 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je podobna normalni Gaussovi krivulji, medtem ko je porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pomaknjena v levo in asimetrična v desno, saj je skoraj tri četrtine učencev doseglo pod 50 odstotnih točk. Leta 2013 je 76,7 % učencev s posebni potrebami doseglo manj kakor 50 odstotnih točk, medtem ko je bilo med njihovimi vrstniki brez posebnih potreb takšnih 40,2 %. Tretjina učencev s posebnimi potrebami je dosegla 27 odstotnih točk in manj, medtem ko je bilo med sovrstniki takih učencev le 5,7 %.

Slika 3.4.4: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz matematike (3. obdobje, redni rok 2013)

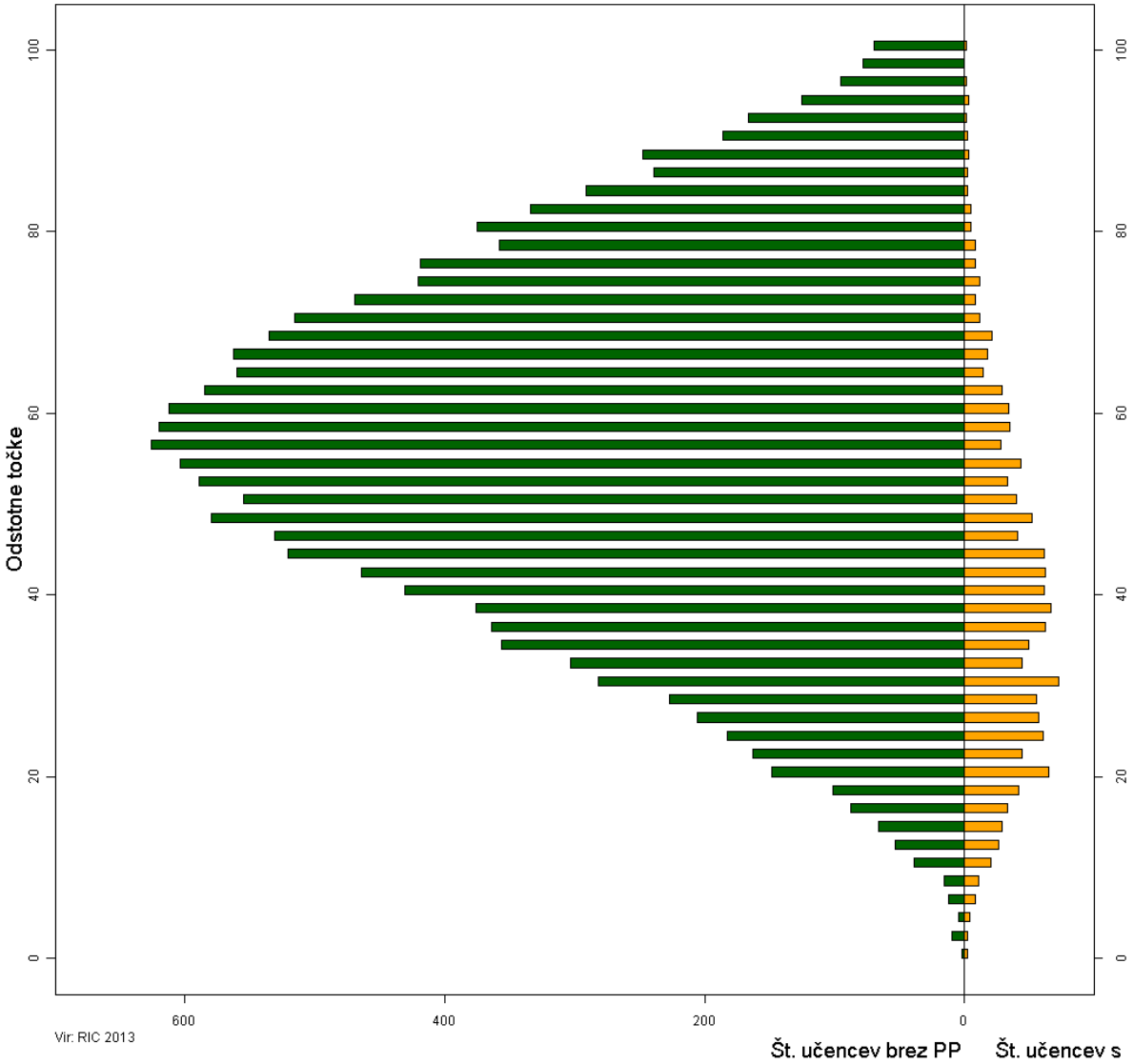

Povprečni dosežek učencev brez posebnih potreb pri matematiki je bil višji kakor pri slovenščini in je znašal 56,7 odstotne točke, medtem ko je bil povprečni dosežek učencev s posebnimi potrebami skoraj enak, in sicer je znašal le 38,6 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je podobna normalni Gaussovi krivulji, medtem ko je porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pomaknjena v levo in asimetrična v desno, saj je skoraj tri četrtine učencev doseglo pod 50 odstotnih točk. Leta 2013 je 73,6 % učencev s posebni potrebami doseglo manj kakor 50 odstotnih točk, medtem ko je bilo med njihovimi vrstniki brez posebnih potreb takšnih 35,1 %.

Slika 3.4.5: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz angleščine (3. obdobje, redni rok 2013)

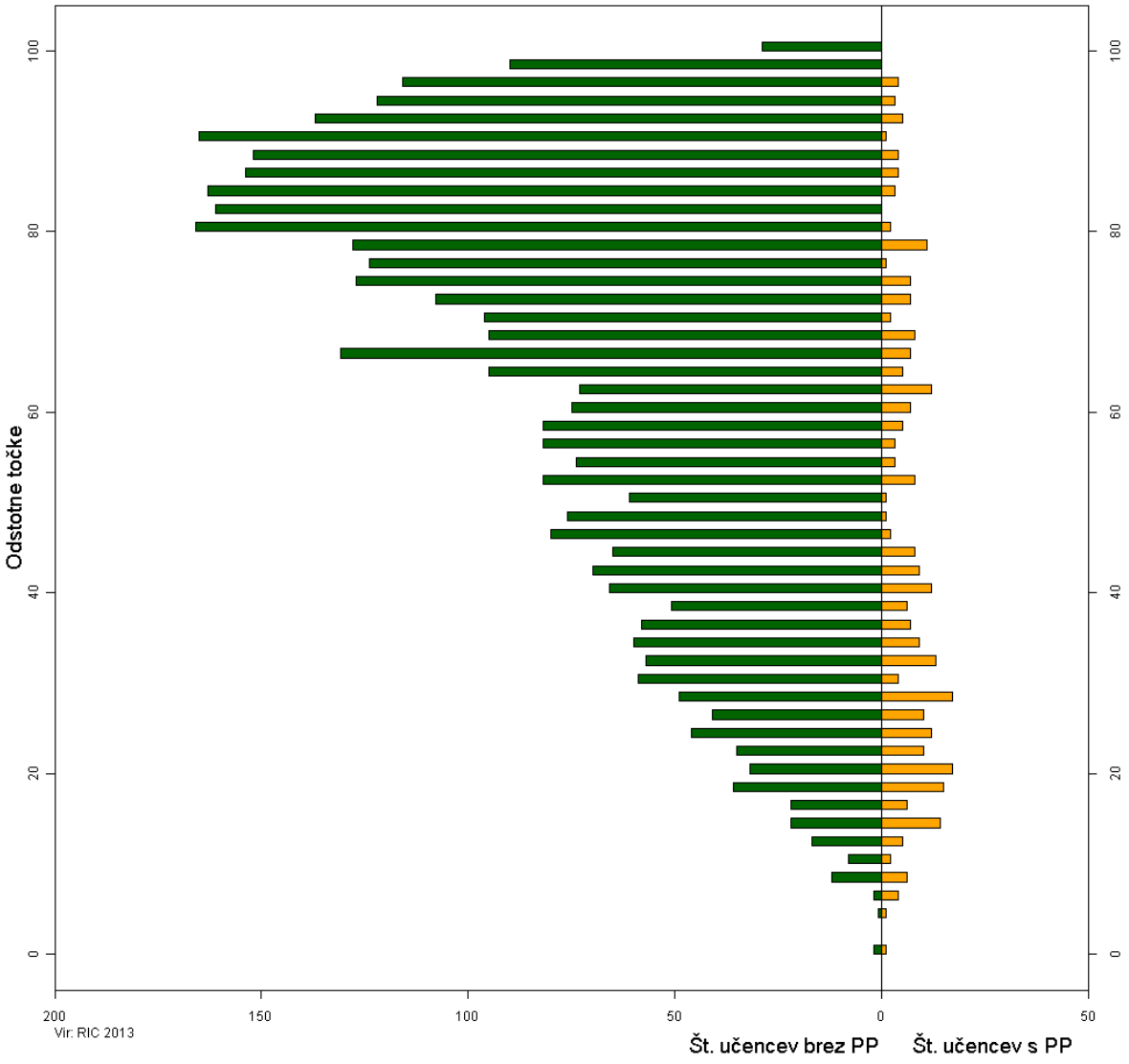

Leta 2013 so bili dosežki učencev s posebnimi potrebami izmed tretjih predmetov najnižji pri angleščini. Dosegli so 42,7 odstotne točke, medtem ko so bili dosežki njihovih sovrstnikov brez posebnih potreb bistveno višji in so znašali 66,1 odstotne točke. Obe porazdelitvi dosežkov učencev sta asimetrični v levo. 62,8 % učencev s posebnimi potrebami ni doseglo 50 odstotnih točk, med njihovimi vrstniki brez posebnih potreb pa je bilo takšnih 25,1 %. Več kakor 30 % učencev s posebnimi potrebami je doseglo 25 odstotnih točk in manj, medtem ko je bilo med sovrstniki učencev s takšnim dosežkom 6,1 %.

Slika 3.4.6: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz nemščine (3. obdobje, redni rok 2013)

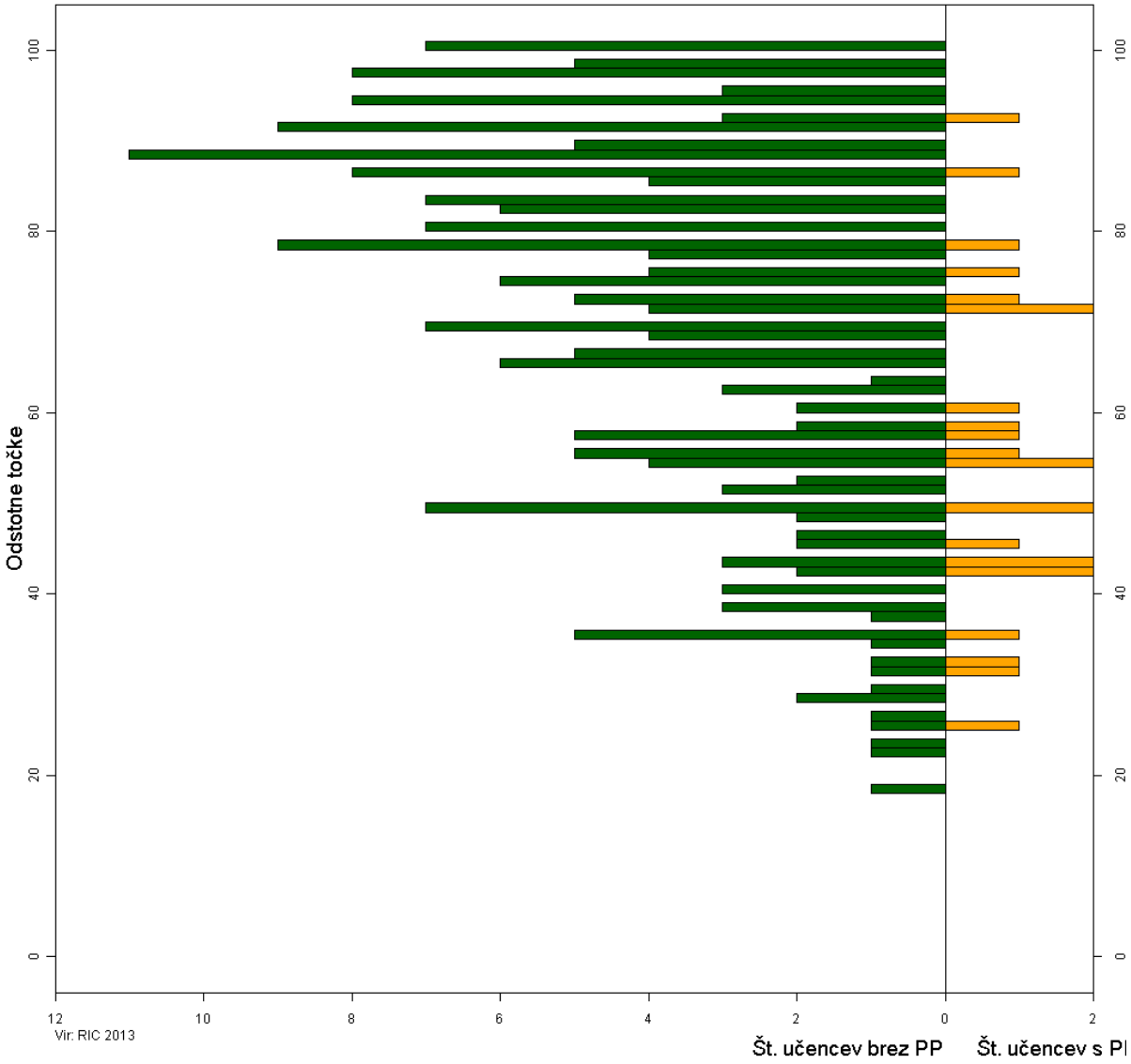

Leta 2013 so učenci s posebnimi potrebami pri nemščini dosegli 55,0 odstotnih točk, medtem ko so bili dosežki njihovih sovrstnikov brez posebnih potreb bistveno višji in so znašali 71,1 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je asimetrična v levo, saj skoraj petina učencev ni dosegla pod 50 odstotnih točk. 45,8 % učencev s posebnimi potrebami ni doseglo 50 odstotnih točk, med njihovimi sovrstniki brez posebnih potreb pa je bilo takšnih 19,2 %.

Slika 3.4.7: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz geografije (3. obdobje, redni rok 2013)

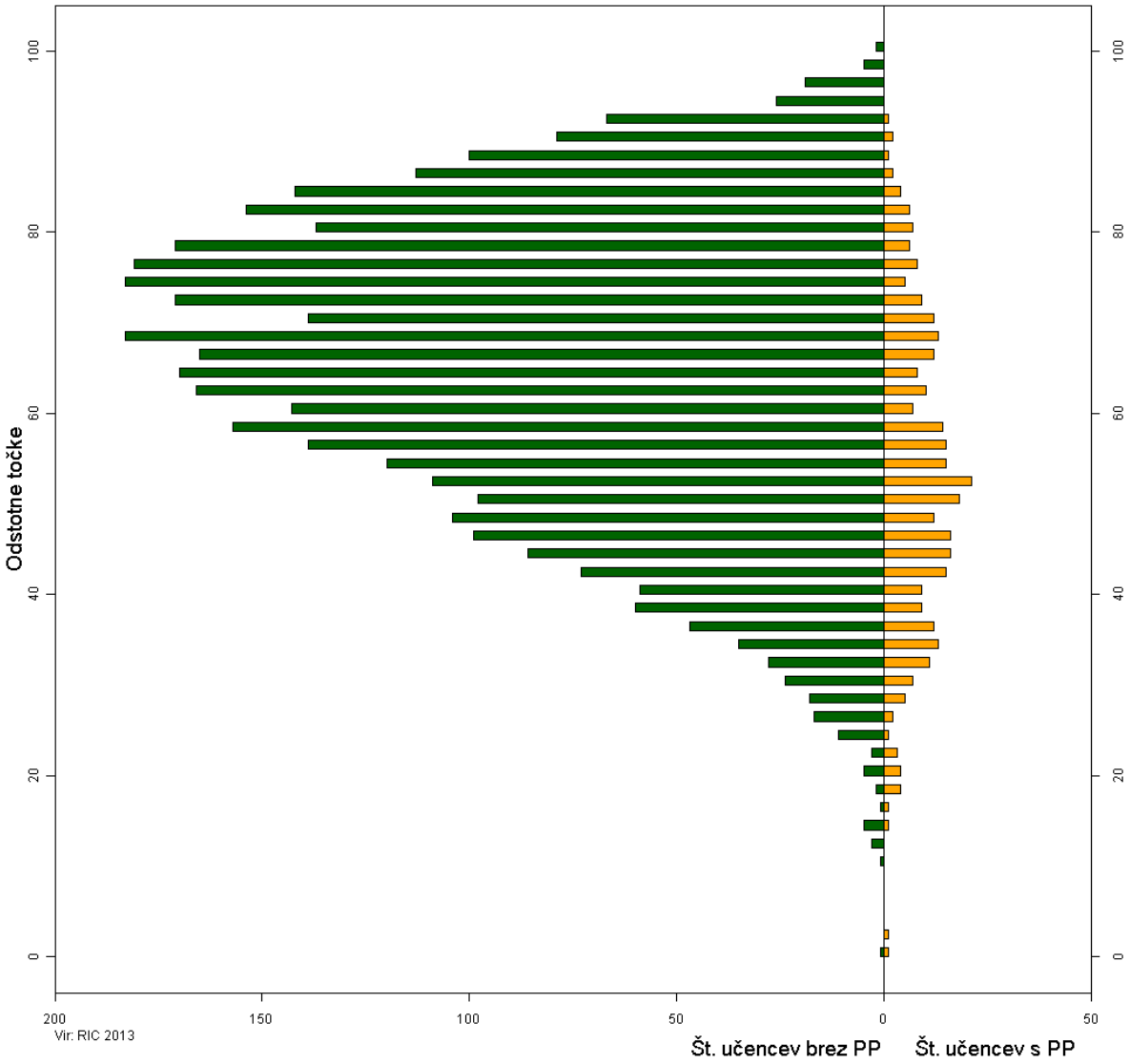

Povprečni dosežek učencev brez posebnih potreb pri geografiji je znašal 65,2 odstotne točke, učencev s posebnimi potrebami pa 52,5 odstotne točk. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je pomaknjena v desno in asimetrična v levo, medtem ko je porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami podobna normalni Gaussovi krivulji. Leta 2013 je 42,2 % učencev s posebni potrebami doseglo manj kakor 50 odstotnih točk, medtem ko je bilo med njihovimi sovrstniki brez posebnih potreb takšnih 17,8 %.

Slika 3.4.8: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz zgodovine (3. obdobje, redni rok 2013)

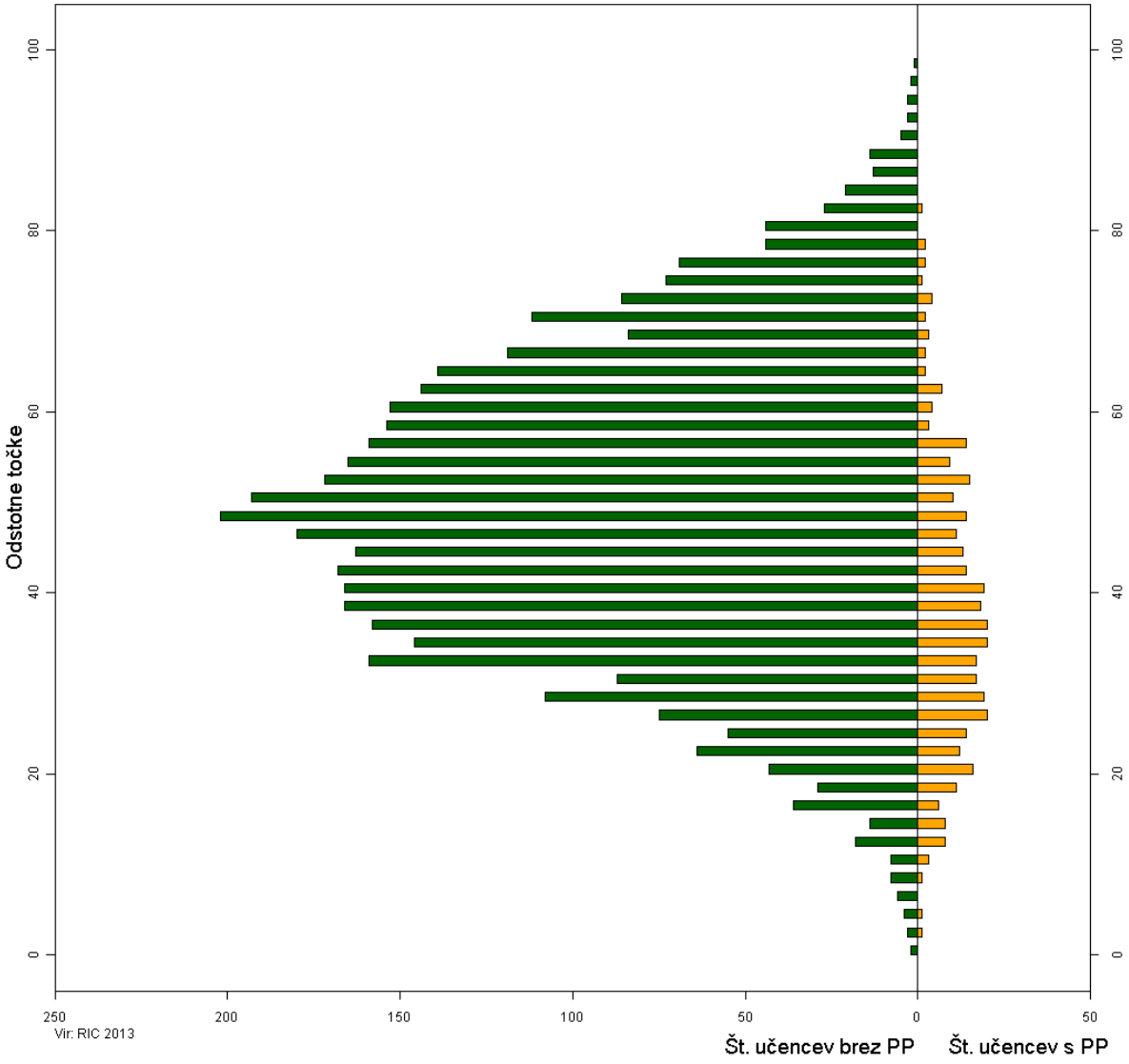

Dosežki učencev s posebnimi potrebami pri zgodovini so bili najnižji. Dosegli so 37,1 odstotne točke, medtem ko so bili dosežki njihovih sovrstnikov brez posebnih potreb višji in so znašali 48,9 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je podobna normalni Gaussovi krivulji, medtem ko je porazdelitev učencev s posebnimi potrebami nekoliko pomaknjena v levo in asimetrična v desno. 77,7 % učencev s posebnimi potrebami ni preseglo meje 50 odstotnih točk, med njihovi vrstniki brez posebnih potreb pa je bilo takšnih 50,8 %.

Slika 3.4.9: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz tehnike in tehnologije (3. obdobje, redni rok 2013)

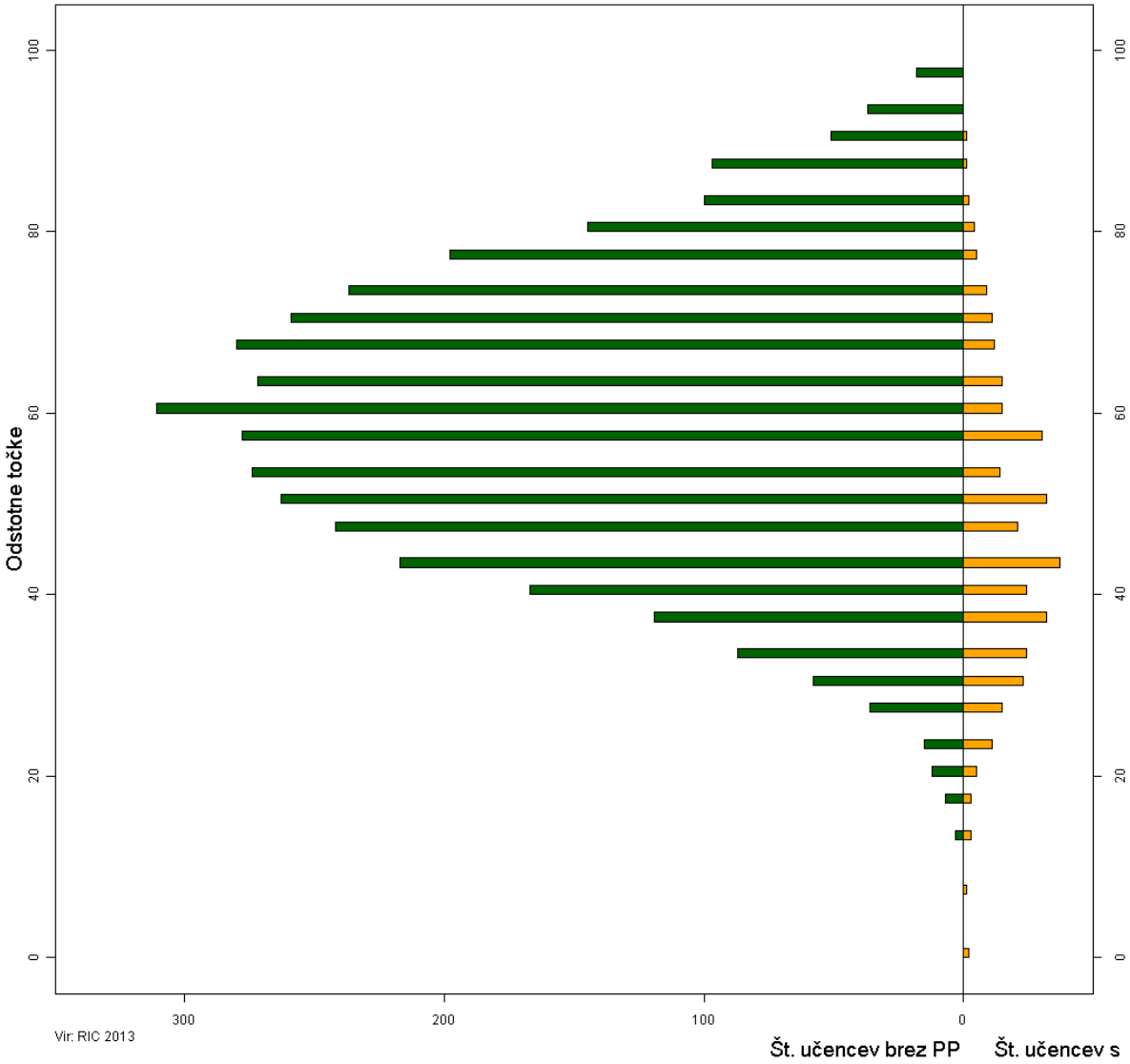

Dosežki učencev s posebnimi potrebami pri tehniki in tehnologiji so znašali 46,1 odstotne točke, medtem ko so bili dosežki njihovih sovrstnikov brez posebnih potreb višji in so znašali 59,5 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je podobna normalni Gaussovi krivulji, medtem ko je porazdelitev učencev s posebnimi potrebami rahlo pomaknjena v levo in asimetrična v desno. 57,1 % učencev s posebnimi potrebami ni preseglo meje 50 odstotnih točk, med njihovimi sovrstniki brez posebnih potreb pa je bilo takšnih 25,5 %.

3.5 Nacionalno preverjanje znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom

Analiza dosežkov učencev pri NPZ-ju v šolskem letu 2012/2013

PK je opravila analizo dosežkov učencev pri NPZ-ju 2012/2013 iz slovenščine, matematike in naravoslovja ob koncu 3. obdobja ter slovenščine in matematike ob koncu 2. obdobja. Analizo je objavila v obliki prispevka v letnem poročilu.

Priprava gradiva

Izhodišče za pripravo gradiva so strukture preizkusov znanja posameznih predmetov. V šolskem letu 2012/2013 je PK spremenila strukturi preizkusov znanja iz slovenščine in matematike ob koncu 2. in 3. obdobja.

Pri slovenščini je PK povečala maksimalno število točk preizkusa s 40 na 50 točk. Pri tem se število nalog v preizkusu ni spremenilo. Komisija je dodatne točke v preizkusu uporabila za natančnejše, parcialno vrednotenje odgovorov učencev in s tem želela pri analizah dosežkov zaznati še tako majhne razlike v znanju učencev.

Pri matematiki pa je PK za izhodišče določanja taksonomskih stopenj znanja, ki jih preverja s posameznimi vprašanji oziroma nalogami, izbrala Gagnejevo in z njo nadomestila poenostavljeno Bloomovo taksonomijo. Spremenjene strukture so bile objavljene na spletni strani RIC-a (//www.ric.si/preverjanje_znanja/predmeti/).

V šolskem letu 2012/2013 je PK pripravila šest kompletov gradiva za preverjanje znanja ob koncu 3. obdobja (dva kompleta slovenščine, matematike in družboslovja) in štiri komplete za preverjanje znanja ob koncu 2. obdobja (dva kompleta slovenščine in matematike).

Po pregledu preizkusov znanja s strani zunanjih pregledovalcev je PK popravila ugotovljene strokovne napake. Popravljene preizkuse znanja s specifikacijskimi tabelami je oddala v končno oblikovanje. Na RIC-u smo gradivo za preverjanje ob koncu 3. obdobja oblikovno prilagodili za elektronsko vrednotenje. Podpisano gradivo za 2. in 3. obdobje je PK oddala v žreb za NPZ 2012/2013.

Izžrebano gradivo za 3. obdobje smo na RIC-u dodatno prilagodili za 36 učencev pri slovenščini, 39 pri matematiki in 23 učencev pri družboslovju. Nekateri učenci so za enakovredno izkazovanje znanja na preverjanju potrebovali prilagojeno gradivo, drugi zgolj prilagojeni način izvajanja NPZ-ja oziroma prilagojeno vrednotenje.

Preglednica 3.5.1: Prilagoditve po predmetih in vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence z NIS-om (3. obdobje)

	SLO	MAT	DRU
Prilagojeni način izvajanja	56	46	48
Prilagojeni preizkus znanja ter uporaba dodatnih gradiv in pripomočkov	19	29	28
Prilagojeno vrednotenje	14	19	18
Skupaj	**89**	**94**	**94**

Slika 3.5.1: Prilagoditve po predmetih in vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence z NIS-om (3. obdobje)

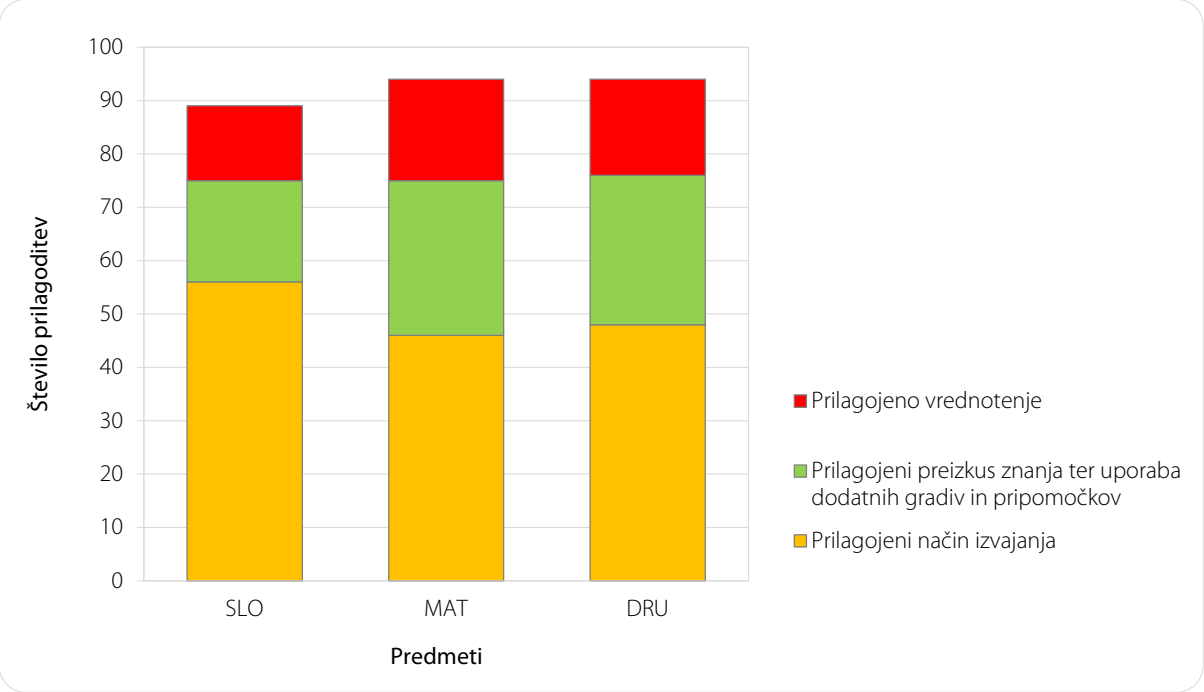

V primerjavi s šolskim letom 2011/2012 (//www.ric.si/preverjanje_znanja/statisticni_podatki/) se ob koncu **3. obdobja** delež učencev, ki so potrebovali dodatne prilagoditve pri preverjanju znanja, ni povečal, prav tako pa se deleži prilagoditev pri predmetih niso spremenili.

Trend iz preteklega šolskega leta se nadaljuje. Izstopa le povečan delež uporabljenih dodatnih gradiv in pripomočkov pri slovenščini v primerjavi s preteklim letom. Lahko pa ugotovimo, da se je delež prilagojenega vrednotenja pri istem predmetu v primerjavi s preteklim šolskim letom zmanjšal.

Preglednica 3.5.2: Prilagoditve po predmetih in vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence z NIS-om (2. obdobje)

	SLO	MAT
Prilagojeni način izvajanja	70	73
Prilagojeni preizkus znanja ter uporaba dodatnih gradiv in pripomočkov	16	55
Prilagojeno vrednotenje	19	27
Skupaj	**105**	**155**

Slika 3.5.2: Prilagoditve po predmetih in vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence z NIS-om (2. obdobje)

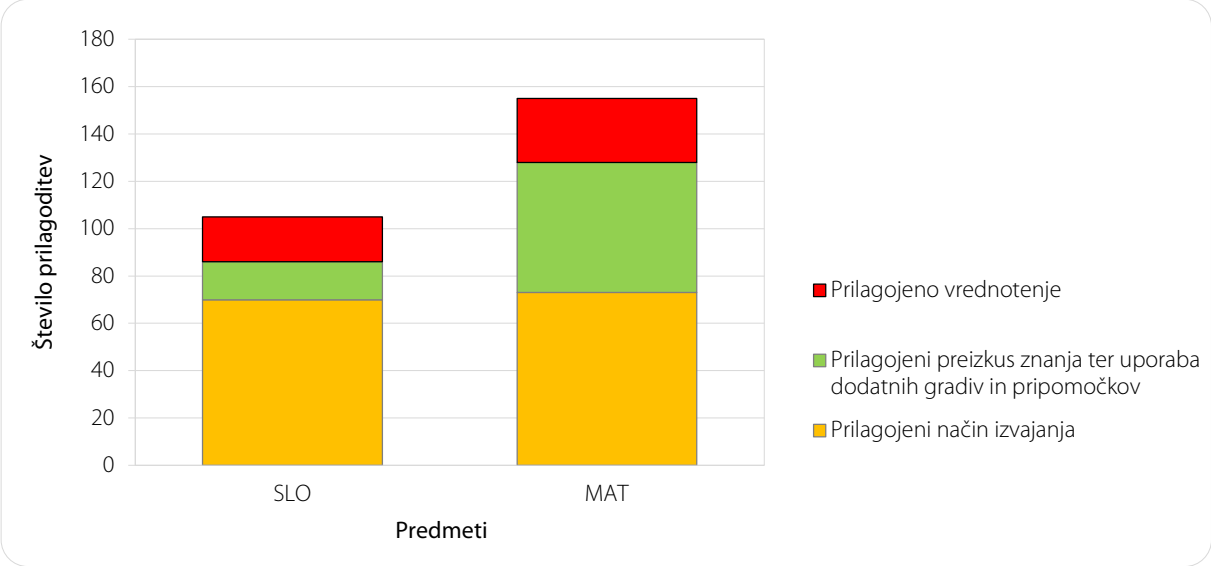

Število prilagoditev pri NPZ-ju ob koncu **2. obdobja** se je v primerjavi z letom 2011/2012 povečalo. Močno se je povečal delež učencev, ki so potrebovali dodatne prilagoditve pri preverjanju. Ugotovitve veljajo za slovenščino in matematiko. Med vrstami prilagoditev se je v primerjavi z NPZ-jem leta 2012 povečal delež prilagojenega načina izvajanja preverjanja in prilagojenega vrednotenja pri slovenščini. Pri matematiki pa se je povečal delež prilagojenega vrednotenja. Izstopa tudi število uporabljenih dodatnih gradiv in pripomočkov pri matematiki.

NPZ leta 2012/2013

V šolskem letu 2012/2013 se je na preverjanje znanja ob koncu **3. obdobja** prijavilo 100 učencev iz 27 šol. Preverjanje iz slovenščine je opravljalo 92 učencev , 89 iz matematike in iz družboslovja 90 učencev. V primerjavi s preteklimi leti se je število šol na preverjanju zmanjšalo.

Ob koncu **2. obdobja** se je na preverjanje prijavilo 108 učencev iz 21 šol. Preverjanje iz slovenščine je opravljalo 82 učencev in iz matematike 90 učencev.

Vrednotenje preizkusov znanja

Elektronsko vrednotenje, novost NPZ-ja 2013, ki je bila vpeljana tudi na področje vrednotenja preizkusov znanja ob koncu 3. obdobja učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om. Toda preizkusov znanja niso vrednotili učitelji ocenjevalci, pač pa je vse preizkuse znanja elektronsko ovrednotila PK v sodelovanju s svetovalkami ZRSŠ-ja.

PK se je na e-vrednotenje preizkusov znanja pripravila. Glavni ocenjevalec se je v jeseni 2012 udeležil izobraževanja v izvedbi angleškega podjetja RM Education. Znanje o uporabi programa je prenesel na člane PK in svetovalke ZRSŠ-ja v okviru pilotnega projekta, ki je potekal na RIC-u. Udeleženci projekta so spoznali postopke elektronskega vrednotenja, uporabo računalniškega programa za vrednotenje in možnosti nadzora nad kakovostjo vrednotenja.

PK je pred elektronskim vrednotenjem preizkusov ob koncu **3. obdobja** izpeljala moderacijo navodil za vrednotenje. V programu za elektronsko vrednotenje so si udeleženci moderacije ogledali odgovore učencev v odpisanih preizkusih znanja. Dopolnili so navodila za vrednotenje s strokovno še sprejemljivimi odgovori učencev in splošnimi navodili za vrednotenje ter tako oblikovali moderirana navodila za vrednotenje, z uporabo katerih so v nadaljevanju elektronsko ovrednotili vse preizkuse znanja. Po moderaciji in elektronskem vrednotenju preizkusov znanja iz matematike sta v naslednjih dneh sledili moderaciji in vrednotenje preizkusov znanja iz slovenščine in družboslovja.

Vrednotenje preizkusov znanja ob koncu **2. obdobja** je potekalo na klasičen način. Preizkuse znanja so na papirju ovrednotili učitelji na šolah v skladu z moderiranimi navodili za vrednotenje, ki jih je pred vrednotenjem pripravila PK. Člani PK so pregledali fotokopirane odpisane preizkuse znanja. Poleg pravilnih rešitev so v moderirana navodila vključili tudi dodatna splošna navodila za vrednotenje vseh nalog, popravne znake in navodila za izpolnjevanje obrazcev za točkovanje.

Vpogledi v ovrednotene preizkuse znanja in poizvedbe

Preglednica 3.5.3: Poizvedbe rednega roka –NIS (3. obdobje)

Predmet	Število učencev pri NPZ-ju	Poizvedbe		Spremembe po poizvedbah		
		Število	Delež (%)		Število	Delež (%)
SLOVENŠČINA – NIS	92	2	2,17	večje število točk	2	100
				enako število točk	0	0
				manjše število točk	0	0
MATEMATIKA – NIS	89	0	0	večje število točk	0	0
				enako število točk	0	0
				manjše število točk	0	0
DRUŽBOSLOVJE – NIS	90	5	5,56	večje število točk	0	0
				enako število točk	4	80
				manjše število točk	1	20
Skupaj	**271**	**7**	**2,58**	**večje število točk**	**2**	**28,57**
				enako število točk	**4**	**57,14**
				manjše število točk	**1**	**14,28**

Ob koncu **3. obdobja** so vpogledi v vrednotene preizkuse znanja potekali na šoli v elektronski obliki. V 7 preizkusih znanja so učenci v sodelovanju z učitelji in s straši ugotovili, da je prišlo do napak vrednotenja. Po poizvedbah se je v 2 preizkusih slovenščine število točk povečalo. Poizvedbi sta bili torej upravičeni. V 4 preizkusih znanja iz družboslovja so bile poizvedbe neupravičene in je število točk po poizvedbah ostalo enako, v 1 preizkusu pa se je število točk celo zmanjšalo.

Vpogledi in poizvedbe v preizkuse znanja ob koncu **2. obdobja** so potekali na šoli.

3.6 Nacionalno preverjanje znanja za odrasle

Odrasli, vključeni v osnovnošolsko izobraževanje, opravljajo NPZ ob koncu 3. obdobja pod enakimi pogoji kakor učenci osnovnih šol v Sloveniji. NPZ opravljajo v organizaciji, v katero so vključeni. Če niso redno vpisani, opravljajo NPZ v kateri koli osnovni šoli oziroma organizaciji za izobraževanje odraslih, ki izvaja program osnovnošolskega izobraževanja za odrasle.

Preglednica 3.6.1 prikazuje predmete preverjanja in število odraslih, ki so v šolskem letu 2012/2013 preverjali svoje znanje v rednem in naknadnem roku NPZ-ja.

Preglednica 3.6.1: Število odraslih pri NPZ-ju 2013 po predmetih preverjanja

Predmet	Število odraslih v rednem roku	Število odraslih v naknadnem roku
SLOVENŠČINA	118	4
MATEMATIKA	118	7
ANGLEŠČINA	35	0
NEMŠČINA	5	/
GEOGRAFIJA	22	2
ZGODOVINA	52	0

Preglednica 3.6.2: Število odraslih pri NPZ-ju po predmetih in po letih preverjanja (redni rok)

	NPZ 2006	NPZ 2007	NPZ 2008	NPZ 2009	NPZ 2010	NPZ 2011	NPZ 2012	NPZ 2013
SLOVENŠČINA	349	234	161	171	174	178	155	118
MATEMATIKA	342	288	153	171	190	181	149	118

Iz preglednice 3.6.2 lahko razberemo, da število odraslih, ki opravljajo NPZ, upada. Največji upad zaznamo med leti 2006 in 2007 ter 2008. Naslednji manjši upad zaznamo med letoma 2012 in 2013.

3.7 Dostava in zbiranje gradiva

3.7.1 Dostava tajnega gradiva na šole

1. Dostavo pošiljk s tajnim gradivom je opravila Pošta Slovenije, s katero je RIC podpisal pogodbo za prenos tajnega gradiva na osnovne šole.
2. Dostava gradiva na šole je potekala v skladu s koledarjem NPZ-ja, med 8. in 12. uro. Rok za dostavo je bil najpozneje tri dni pred preverjanjem.
3. Pošiljko je moral na šoli prevzeti ravnatelj ali njegov pooblaščenec za prevzem in izročanje gradiva (v nadaljevanju pooblaščenec).
4. Poštni uslužbenec je ob izročitvi gradiva od ravnatelja ali pooblaščenca zahteval osebni dokument, s katerim je izkazal svojo istovetnost. Od pooblaščenca je zahteval še pooblastilo za prevzem in izročanje gradiva za NPZ, ki ga je moral podpisati ravnatelj.
5. Ravnatelj ali njegov pooblaščenec je prejem gradiva potrdil s podpisom.
6. Gradivo je bilo pakirano v vreči, zaprti z zapiralko, na kateri je bila nazivnica. Na njej sta bila navedena naslov šole in ime ravnatelja, ki je bil odgovoren za prevzem gradiva.
7. Šole so morale pri poštnem uslužbencu takoj reklamirati morebitno poškodovano vrečo ali zapiralko z nazivnico in skupaj z njim izpolniti zapisnik o poškodovani pošiljki.
8. Vrečo so šole odprle tako, da so zapiralko prerezale.
9. Poškodovano zapiralko z nazivnico so šole zavrgle, vrečo pa po dodatnih navodilih, ki so jih prejele z vsako pošiljko, shranile za vračanje gradiva ali vrnile poštnemu uslužbencu.
10. V štirih urah so šole preverile, ali so prejele vse gradivo po seznamu, ki je bil priložen pošiljki.
11. Najpozneje v štirih urah po prevzemu gradiva za NPZ je ravnatelj ali njegov namestnik za izvedbo NPZ-ja prek eRica sporočil reklamacije prejetega gradiva.
12. RIC je morebitne nepravilnosti odpravil v enem dnevu.
13. Če je poštni uslužbenec ob dostavi gradiva ugotovil, da je ravnatelj ali njegov pooblaščenec nedosegljiv, pošiljke na šoli ni izročil. Vrnil jo je na pošto, da so jo shranili v trezorju do nadaljnjih navodil RIC-a.

3.7.2 Vračanje tajnega gradiva

1. Prenos tajnega gradiva s šol na RIC je prav tako opravila Pošta Slovenije.
2. Pobiranje gradiva po šolah je potekalo v skladu s koledarjem NPZ-ja med 12. in 14. uro.
3. Vsak dan je po končanem NPZ-ju ravnatelj ali njegov pooblaščenec zbral varnostne vrečke z gradivom, ki so mu jih izročili nadzorni učitelji.
4. Še isti dan je ravnatelj ali njegov pooblaščenec skupaj z gradivom poslal fotokopije pripadajočih zapisnikov o poteku NPZ-ja na RIC.
5. Gradivo so šole zapakirale v vreče in zaprle z zapiralko, na kateri je bila nazivnica z ustreznim naslovom. Potrebno število vreč, zapiralk in nazivnic z ustreznim naslovom so šole dobile s prejetim gradivom.
6. Ob izročitvi gradiva je ravnatelj ali njegov pooblaščenec podpisal obrazec o prejemu pošiljke v dvojniku in en izvod obdržal.
7. Gradivo je na šolah prevzel poštni delavec in ga naslednji dan dostavil na RIC.

3.8 Priprava in izvedba vrednotenja preizkusov znanja

Vrednotenje preizkusov učencev 6. razreda je potekalo na enak način kakor doslej. Ravnatelji so imenovali učitelje šole, vrednotenje pa je potekalo v klasični obliki. S pomočjo posebnega programa se vsako leto določi vzorec šol, ki morajo za moderacijo navodil za vrednotenje rešene preizkuse svojih učencev fotokopirati in jih poslati na RIC, kjer jih člani PK-jev pregledajo in po potrebi dopolnijo navodila za vrednotenje. Vrednotenje nato v obdobju, določenem s koledarjem NPZ-ja, poteka na šolah. Učitelji se lahko med vrednotenjem o morebitnih strokovnih dilemah po e-pošti ali po telefonu posvetujejo s člani PK-jev. Po zaključenem vrednotenju RIC na podlagi izpolnjenih obrazcev za točkovanje pripravi analize dosežkov učencev pri NPZ-ju in jih posreduje šolam.

Vrednotenje preizkusov učencev 9. razreda pa je zaznamovala pomembna novost – elektronsko vrednotenje (v nadaljevanju: e-vrednotenje).

NPZ s formativno vlogo izvajamo v Sloveniji od leta 2006 dalje in v teh sedmih letih smo se srečevali predvsem s problemi na področju vrednotenja preizkusov znanja. Veliko je bilo napak pri izpolnjevanju obrazcev za točkovanje, prav tako pa so pomočniki glavnih ocenjevalcev na poizvedbah opažali nedoslednost nekaterih ocenjevalcev pri upoštevanju moderiranih navodil za vrednotenje. Prav zato je bila leta 2011 sprejeta odločitev, da je treba na tem področju nekaj spremeniti, saj so dosežki veljavni le, če je vrednotenje objektivno in zanesljivo. Državni izpitni center, Zavod RS za šolstvo in Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport so sprejeli soglasno odločitev, da bo v šolskem letu 2012/2013 vrednotenje NPZ-jev učencev 9. razreda prvič potekalo v elektronski obliki.

Slika 3.8.1: Kako poteka e-vrednotenje?

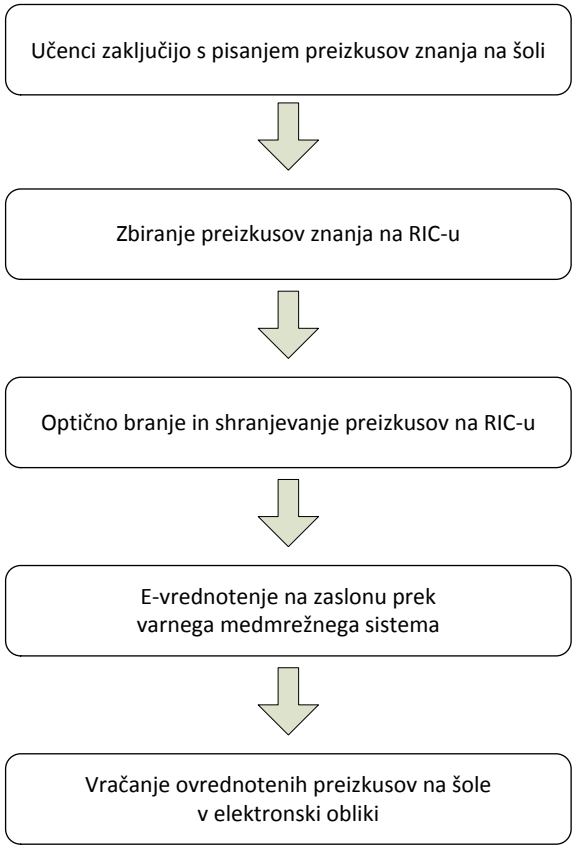

Priprave na izvedbo e-vrednotenja so se na RIC-u začele v začetku šolskega leta, ko je podjetje RM Education kot avtor programa *Scoris Assessor* najprej izvedlo uvodno usposabljanje za delavce RIC-a, predstavnike PK-jev in za zunanje sodelavce (t.i. ROID-e), ki so nato sodelovali pri izobraževanju pomočnikov za e-vrednotenje na šolah. Pri tem je bil poudarek zlasti na tehničnem delu uporabe programa za e-vrednotenje.

Konec leta 2012 smo na RIC-u v sodelovanju s člani PK-jev izvedli pilotni projekt e-vrednotenja NPZ-ja ob koncu 3. obdobja. Na podlagi zbranih pripomb članov PK-jev in sodelavcev na RIC-u, ki so preizkusili prvo slovensko različico programa za e-vrednotenje, in vseh opravljenih analiz smo pripravili predloge za tehnične in vsebinske

izboljšave programa. Za delo v t.i. seznanitvenem načinu programa za e-vrednotenje, ki je namenjen vaji in usposabljanju učiteljev, smo za vsak predmet pripravili prilagojene vzorčne preizkuse znanja in navodila za vrednotenje. Na spletni strani eRic za učitelje smo poleg vzorčnih preizkusov in navodil za vrednotenje objavili vrsto gradiv, ki so bili učiteljem v pomoč pri spoznavanju programa za e-vrednotenje (kratka in podrobna navodila za uporabo programa, spletna predstavitev, kjer je delovanje programa nazorno prikazano po korakih, različne predstavitve *Powerpoint*, ob katerih so potekala usposabljanja, …).

Zaradi uvedbe novega načina vrednotenja je bilo v letošnjem šolskem letu precej novosti tudi za šole. Na vsaki šoli je bil v novembru 2012 imenovan pomočnik za e-vrednotenje, ki se je usposobil za tehnično podporo učiteljem. Na šoli je poskrbel tudi za ustrezno računalniško opremo, povezavo računalnikov v medmrežje in namestitev programa. V januarju 2013 so šole imenovale učitelje, ki bodo vrednotili preizkuse učencev 9. razreda – dogovorjeno je bilo, da pri e-vrednotenju sodelujejo vsi učitelji preverjanih predmetov, ki učijo v 3. obdobju.

Izobraževanje učiteljev in ostalih, ki so s svojim delom pomembno prispevali k uspešni izvedbi NPZ-ja, je bilo letos zastavljeno nekoliko širše. Za delo v novem sistemu je bilo namreč treba poleg učiteljev, ki so vrednotili preizkuse v programu *Scoris,* usposobiti tudi glavne ocenjevalce, njihove pomočnike in pomočnike za e-vrednotenje na šolah ter ravnatelje.

3.8.1 Usposabljanje ravnateljev za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja

Poleg splošnih navodil za izvedbo NPZ-ja so šole decembra 2012 prejele tudi dodatna navodila za izvedbo e-vrednotenja pri NPZ-ju z natančnimi napotki za vse dejavnosti, ki jih je bilo v zvezi z e-vrednotenjem treba izvesti na šolah.

Ravnatelje osnovnih šol smo z novostmi pri letošnji izvedbi NPZ-ja, ki jih prinaša e-vrednotenje, seznanjali tudi na srečanjih v okviru sklicev predstojnikov OE ZRSŠ-ja. Udeležili smo se srečanj ravnateljev v vseh 10 regijah (v Ljubljani dvakrat in v Mariboru trikrat), skupaj 13 izvedb.

3.8.2 Izobraževanje učiteljev za e-vrednotenje

Izobraževanje učiteljev, kjer je bila v prvi vrsti vsebina oziroma specifike vrednotenja pri posameznem predmetu, so letos izvedli svetovalci ZRSŠ-ja v okviru študijskih skupin v marcu in aprilu 2013. Konec januarja in v začetku februarja 2013 smo zato na RIC-u izvedli tudi izobraževanje za dve skupini svetovalcev ZRSŠ-ja (skupaj 40 udeležencev). Predstavili smo jim, na kakšen način poteka e-vrednotenje v programu *Scoris Assessor* in jim dali napotke za nadaljnje delo z učitelji pri posameznih predmetih.

Slika 3.8.2.1: Shema izobraževanja za e-vrednotenje

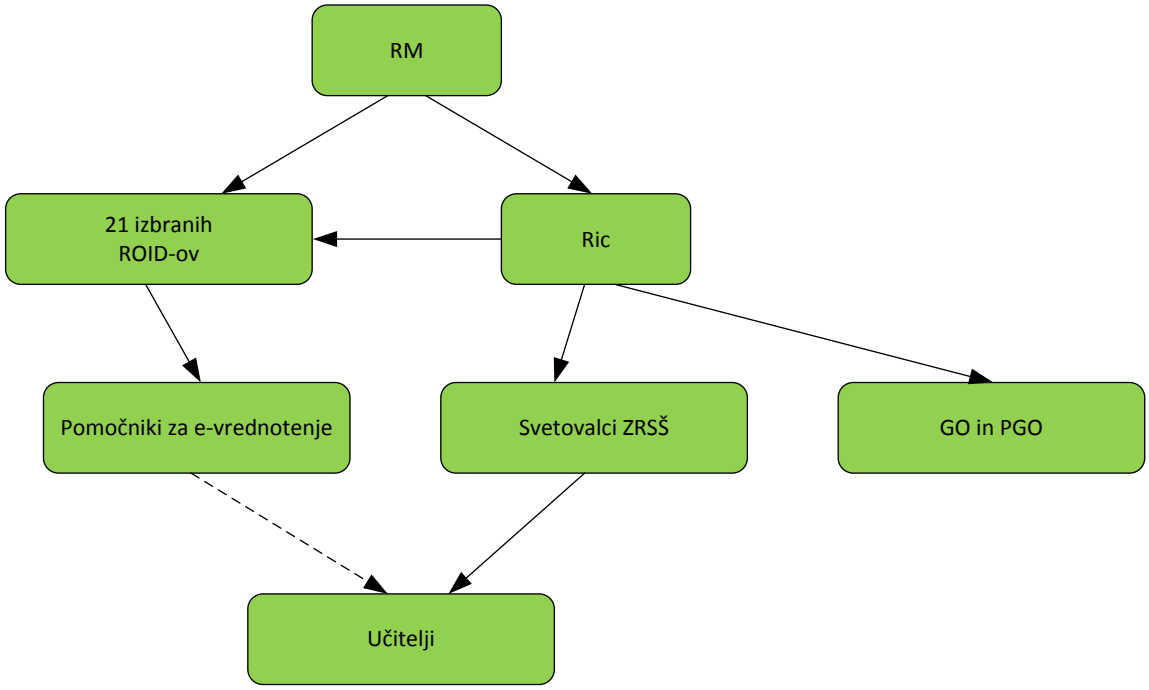

3.8.3 Poročilo ZRSŠ-ja o usposabljanju učiteljev in ravnateljev za izvedbo NPZ-ja ter poteku NPZ-ja leta 2012/2013

Usposabljanje učiteljev in ravnateljev je bilo to šolsko leto v le deloma podobno kakor prejšnja leta, v večjem delu pa zaradi prehoda na elektronsko vrednotenje drugačno. Zaradi tega je bila glavna naloga ZRSŠ-ja in njihovih svetovalcev usposobiti učitelje za elektronsko vrednotenje. Na jesenskem študijskem srečanju so tudi to šolsko leto več poudarka NPZ-ju dali svetovalci tistih predmetov, ki so se preverjali v prejšnjem letu (matematika, materni jezik, fizika, državljanska in domovinska vzgoja ter etika, kemija in glasbena vzgoja), oziroma letos (matematika, materni jezik, geografija, zgodovina, tehnika in tehnologija in tuji jezik (angleščina, nemščina). Glede vsebine ni bilo bistvenih sprememb, saj se prizadevanja svetovalcev že več let osredotočajo na to, kako na podlagi statističnih podatkov opraviti kar najbolj kakovostno analizo na ravni šole, oddelka ali posameznega učenca. Zlasti pri predmetih, ki se preverjajo vsako leto (matematika, materni jezik), NPZ ni več posebna tema študijskih srečanj učiteljev, ampak je NPZ smiselno vključen kot sestavni del druge problematike.

Usposabljanje učiteljev

Usposabljanje na študijskih srečanjih

Usposabljanja učiteljev zajemajo zlasti način interpretacije rezultatov z gledišča učitelja, kar pomeni, kako interpretirati dosežke na ravni oddelka in učenca. Nekateri predmeti to problematiko vključujejo v druge oblike didaktičnega svetovanja, nekateri pa izvajajo to problematiko NPZ-ja kot samostojen del. To je odvisno zlasti od aktualnosti rezultatov, ugotovljenih šibkih področij in drugih vzrokov na podlagi ugotovitev posameznih PK-jev. Navajamo nekaj poudarkov.

Tema prvega študijskega srečanja (ŠS) za **slovenščino** v šolskem letu 2012/13 je bila namenjena razvijanju skladenjske zmožnosti pri slovenščini s poudarkom na pripravi ustreznih nalog in preverjanju ter ocenjevanju znanja, drugo študijsko srečanje na daljavo pa je usmerjeno k tekmovanju za Cankarjevo priznanje in izmenjavi izkušenj učiteljev o načrtovanju in izvajanju pouka kot nadaljevanje prvega srečanja. Posredno je torej vsebina obeh srečanj tudi v tem šolskem letu povezana z NPZ-jem oz. vrednotenjem preizkusov ter odmevom nanje. Sta pa bili kar dve študijski skupini v šolskem letu 2011/12 namenjeni NPZ-ju, in sicer predstavitvi dosežkov in oblikovanju preizkusov ter vrednotenju.

Na prvem sklicu ŠS za **državljansko in domovinsko vzgojo ter etiko** (DDE), ki je potekal v oktobru in novembru leta 2012, so obravnavali NPZ kot osrednjo temo, in sicer, kaj nam sporočajo rezultati NPZ-ja iz DDE o vsebinskem predmetnem znanju, o bralni pismenosti in o medpredmetnem povezovanju znanja (delo učiteljev v delavnici – analiza konkretnih nalog iz preizkusa 2012). V priročniku za učitelje (izid bo kmalu) je sporočilnosti NPZ-ja namenjen poglobljen prikaz.

Na ŠS za **angleščino** so se posredno ukvarjali z NPZ-jem, saj so na prvem sklicu obravnavali branje in bralno razumevanje, kar predstavlja 20 % NPZ-ja, večina učiteljev pa se je udeležila usposabljanja za e-vrednotenje, kjer so poleg rabe programa za elektronsko vrednotenje obravnavali vrednotenje pisnega sestavka s pomočjo meril in opisnikov.

Na ŠS za **geografijo** so bile dane učiteljem informacije o novem načinu vrednotenja v šolskem letu 2012/2013, ker je bila vsebinska analiza opravljena na ŠS v predhodnem letu.

V predmetni skupini za **fiziko** so na ŠS v novembru leta 2012 imeli točko o poudarkih iz analize NPZ-ja. NPZ pri fiziki je bil izveden v letih 2007, 2008 in 2012. Na srečanju so učiteljem predstavili osnovne statistične podatke iz leta 2012, vsebinsko analizo po posameznih nalogah in primerjalno analizo rezultatov (razlike in podobnosti) iz leta 2012 z rezultati v letih 2007 in 2008.

Na podlagi sodelovanja z učitelji (in ravnatelji) ZRSŠ ugotavlja, podobno kakor leta nazaj, da se oboji večinoma zavedajo pomena analize, interpretacije in uporabe dosežkov učencev pri NPZ-ju, a hkrati ugotavljajo, da je napredek še mogoč. Zato bi bilo potrebno še naprej delovati v smeri sprejemanja NPZ-ja in uporabe podatkov in analiz zlasti v smeri podpore pouka in odpravljanja ugotovljenih pomanjkljivosti.

Usposabljanje za uporabo programa za e-vrednotenje

Usposabljanje učiteljev za e-vrednotenje je bilo večinoma izvedeno na šolah, ki so bila prejšnja središča za izvajanje študijskih srečanj z učitelji. Če to, glede na tehnične zahteve medmrežja in opreme računalniške učilnice, ni bilo možno, pa na drugih izbranih šolah. Svetovalci ZRSŠ-ja so učiteljem predstavili letošnji način izvedbe NPZ-ja in program za e-vrednotenje. Učitelji so program praktično preizkusili in se seznanili tako z njegovim delovanjem kot tudi nekaterimi vsebinskimi problemi (točkovanje, upoštevanje moderiranih navodil ipd.).

Veliko večino izvedb (242) so opravili svetovalci ZRSŠ-ja (skupaj 28 svetovalcev), le pri angleščini (4 izvedbe) in tehniki in tehnologiji (12 izvedb) so jim pomagali učitelji iz nekaterih šol. V usposabljanje so bili vključeni samo učitelji tistih predmetov, ki so se na NPZ-ju preverjali letos (v šol. l. 2012/2013). Do začetka marca 2013 je bil narejen logistični načrt za izvedbo izobraževanj. Vsa usposabljanja učiteljev so bila izvedena med 6. marcem in 25. aprilom 2013. Število učiteljev na izvedbo se je gibalo med 3 in 24, najpogosteje med 13 in 18, v poprečju pa jih je bilo na izvedbo 14,7 (preglednica 3.8.3.1).

Preglednica 3.8.3.1: Število predvidenih in prisotnih učiteljev na usposabljanjih za uporabo programa za e-vrednotenje NPZ-ja v šolskem letu 2012/2013 po predmetih in OE ZRSŠ-ja.

Enota	SLO	ITL	MAJ	TJA	TJN	MAT	GEO	ZGO	TIT	Skupno
CE	143	0	0	112	0	131	49	49	43	**527**
KP	62	8	0	57	0	60	22	27	35	**271**
KR	101	0	0	81	0	104	33	33	33	**385**
LJ	321	0	0	264	0	312	110	110	105	**1.222**
MB	184	0	0	130	11	167	65	56	65	**678**
MS	69	0	6	34	29	65	29	23	26	**281**
NG	54	0	0	50	0	52	18	22	21	**217**
NM	101	0	0	86	0	101	27	39	35	**389**
SG	48	0	0	36	2	43	13	13	17	**172**
Skupaj*	**1.083**	**8**	**6**	**850**	**42**	**1.035**	**366**	**372**	**380**	**4.142**
Udeležba	1025	6	6	764	39	996	320	328	311	3.795
Udeležba (delež v %)	94,6	75,0	100,0	89,9	92,9	96,2	87,4	88,2	81,8	91,6
Št. izvedb	66	1	1	49	1	70	25	23	22	258

*podatki z dne 14. 2. 2013 (RIC)

V preglednici so podatki o številu prijavljenih učiteljev na izobraževanja v zvezi z uporabo programa za e-vrednotenje NPZ-ja, kakor je bilo stanje na dan 14. 2. 2013 (podatki RIC-a). Do samih izvedb se je število nekoliko spremenilo, a na izobraževanje je prišlo tudi nekaj učiteljev, ki uradno niso bili prijavljeni za vrednotenje (največkrat učitelji, ki ne poučujejo v tretji triadi ali pripravniki). Udeležba se je gibala med 75 in 100 %, v celoti pa je bila skoraj 92 %. Pri matematiki so organizirali tudi dodatno izobraževanje za učitelje, ki na prvotno predvidena izobraževanja niso mogli priti. Posebnih težav na usposabljanjih ni bilo, je pa bila opažena različna hitrost delovanja sistema in ugotovljene nekatere pomanjkljivosti, ki so bile verjetno posledica izgradnje celotnega sistema oz. programa za e-vrednotenje, poleg tega pa delo v seznanitvenem načinu programa tudi ni bilo povsem enako, kakor je bilo pozneje pri rednem vrednotenju.

Usposabljanje ravnateljev

Usposabljanje ravnateljev je potekalo po organizacijskih enotah (OE) ZRSŠ-ja. Izvajali so ga predstojniki območnih enot ZRSŠ-ja v sodelovanju s predstavniki RIC-a. Tematika NPZ-ja je bila na jesenskem (oktobra) in zimskem (februarja) srečanju z ravnatelji.

Na prvem srečanju v oktobru so bile podane osnovne logistične informacije (nova organizacija, analiza prejšnjega šolskega leta – udeležba, št. napak, poizvedba, …), na drugem srečanju, ki je potekalo večinoma februarja 2013, pa je predstavnica RIC-a podrobneje predstavila letošnjo izvedbo in novosti pri NPZ-ju. Ravnatelji so dobili tudi informacijo, na koga se lahko obrnejo v primeru težav pri izvedbi preverjanja.

Predstojniki so ravnatelje opozorili na to, da so dolžni zagotoviti ustrezno število učiteljev popravljavcev za vrednotenje preizkusov. Opozorili so jih tudi na to, da je skupen interes vseh, da se letošnje e-vrednotenje opravi čim bolj profesionalno in da ni bojazni, da bi ob skrbni pripravi prihajalo do večjih težav.

Vrednotenje preizkusov NPZ-ja

Vrednotenje je letos potekalo elektronsko, zato ni bilo več potrebno vzpostaviti mrežo centrov za vrednotenje na osnovnih šolah. Svetovalci so se udeležili vrednotenja kot PGO-ji, drugih nalog pa v tej zvezi ZRSŠ ni imel.

3.8.4 Izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca

Vrednotenje preizkusov znanja ob koncu 3. obdobja poteka v elektronski obliki. Učitelji ocenjevalci vrednotijo digitalizirane preizkuse znanja prek računalnika s pomočjo posebnega računalniškega programa za e-vrednotenje. Pri vrednotenju in uporabi programa jim strokovno in tehnično pomagajo pomočniki glavnega ocenjevalca.

Pomočnike glavnega ocenjevalca je izbral RIC v sodelovanju s PK-ji z javnim razpisom. Pri izboru so imeli prednost učitelji ali drugi strokovnjaki s predmetnega področja, ki so imeli izkušnje z vrednotenjem zunanjega preverjanja znanja in strokovno znanje s področja uporabe računalniškokomunikacijske tehnologije. Število izbranih pomočnikov je sorazmerno s številom učencev, ki pri posameznem predmetu opravljajo preverjanje, oziroma s številom učiteljev, ki vrednotijo preizkuse znanja posameznega predmeta.

Naloge pomočnikov so te:

- udeležba na usposabljanju za uporabo računalniškega programa za e-vrednotenje,
- sodelovanje pri moderaciji navodil za vrednotenje in izboru preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo vrednotenja,
- strokovno vodenje skupine učiteljev, ki elektronsko vrednotijo preizkuse NPZ-ja ob koncu 3. obdobja,
- nadzor in zagotavljanje kakovosti vrednotenja,
- vrednotenje preizkusov znanja,
- priprava poročila o poteku e-vrednotenja,
- odločanje v postopku poizvedb,
- sodelovanje pri analizi dosežkov in vrednotenja NPZ-ja.

Izobraževanja za pomočnike glavnega ocenjevalca so v šolskem 2012/2013 potekala v marcu in aprilu na RIC-u. Izobraževanja so bila namenjena seznanitvi pomočnikov s postopki e-vrednotenja, z uporabo celotnega računalniškega programa za e-vrednotenje ter z načinom vodenja ocenjevalcev in kontrole kakovosti njihovega vrednotenja.

Pomočniki so bili seznanjeni tudi s tem, kako bo ovrednoteno njihovo delo in do katerih finančnih nadomestil so po pogodbi upravičeni.

Izobraževanja izvajajo višje svetovalke za zunanje preverjanje znanja RIC-a v sodelovanju s PK-ji.

Preglednica 3.8.4.1: Število udeležencev izobraževanj

Predmet	Število udeležencev
SLOVENŠČINA	50
ANGLEŠČINA	40
NEMŠČINA	4
MATEMATIKA	50
GEOGRAFIJA	25
ZGODOVINA	25
TEHNIKA IN TEHNOLOGIJA	26

Izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca pri **slovenščini** je potekalo v dveh delih, pomočniki pa so bili razdeljeni v dve skupini. Prvi del izobraževanja je potekal 27. marca 2013 (1. skupina) in 28. marca 2013 (2. skupina) na RIC-u. Višja svetovalka je pomočnike seznanila z njihovimi nalogami in jim predstavila glavne značilnosti e-vrednotenja. Sledil je prikaz uporabe programa za e-vrednotenje, glavna ocenjevalka pa je pojasnila podrobna navodila za vrednotenje nalog pri slovenščini. Pomočniki glavnega ocenjevalca so nato v delavnici elektronsko vrednotili preizkuse znanja iz slovenščine v seznanitvenem načinu programa za e-vrednotenje. Na drugem delu izobraževanja, ki je potekal 17. aprila 2013 (1. skupina) in 18. aprila 2013 (2. skupina), so bili predstavljeni postopki, pri katerih pomočniki glavnega ocenjevalca sodelujejo med izvedbo NPZ-ja: priprava na moderacijo, moderacija, vodenje skupine ocenjevalcev, poizvedbe. Po predstavitvi vsakega postopka so pomočniki v testnem okolju programa za e-vrednotenje preizkusili vse funkcije, namenjene izvajanju omenjenih postopkov.

Izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca pri **matematiki** je potekalo v enem delu, pomočniki pa so bili razdeljeni v dve skupini. Na začetku je višja svetovalka za zunanje preverjanje znanja predstavila glavne značilnosti programa za e-vrednotenje. Pomočniki so bili pred in med samim e-vrednotenjem seznanjeni z vsemi postopki in z njihovimi nalogami v tem času. Nato so tudi praktično preizkusili testni program za e-vrednotenje. Pri tem so opravili ožji

izbor preizkusov kot predpripravo na moderacijo, preizkusili so vodenje skupine ocenjevalcev in reševanje poizvedb.

Izobraževanje za pomočnike glavnega ocenjevalca pri **tehniki in tehnologiji** je potekalo na enak način kakor pri matematiki, le da so bili pomočniki v eni skupini.

Izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca pri **angleščini** je potekalo v dveh delih, in sicer 22. marca 2013 in 6. aprila 2013 na RIC-u. V prvem delu so pomočniki izvedeli, kako bo potekalo njihovo delo in katere so njihove naloge, nato pa so se teoretično in praktično seznanili z e-vrednotenjem. Glavna ocenjevalka je predstavila navodila za vrednotenje nalog pri angleščini, na podlagi katerih so pomočniki elektronsko vrednotili preizkuse znanja iz angleščine v seznanitvenem načinu programa za e-vrednotenje. Drugi del izobraževanja je bil namenjen predstavitvi in praktičnemu usposabljanju za opravljanje nalog pomočnikov glavnega ocenjevalca: priprava na moderacijo, sodelovanje na moderaciji, vodenje skupine ocenjevalcev, reševanje poizvedb.

Izobraževanja pomočnikov glavnega ocenjevalca pri **nemščini** je bilo 11. aprila 2013 na RIC-u. Po predstavitvi nalog in obveznosti pomočnikov je sledila predstavitev e-vrednotenja in praktično usposabljanje za uporabo programa. Pomočniki so se nato seznanili z novostmi pri ostalih postopkih (priprava na moderacijo, moderacija, vodenje skupine ocenjevalcev, poizvedbe) in preizkusili program za opravljanje svojih nalog v povezavi s temi postopki.

Izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca pri **geografiji** je potekalo v dveh delih. Na prvem srečanju je višja svetovalka za zunanje preverjanje znanja pomočnike seznanila z razlogi za uvedbo e-vrednotenja in potekom projekta, vlogo pomočnikov in njihovimi nalogami v projektu. Pomočniki so se usposobili za uporabo dela programa za e-vrednotenje, ki so ga med vrednotenjem uporabljali učitelji ocenjevalci. Na drugem srečanju so se pomočniki glavnega ocenjevalca seznanili s postopkoma standardizacije in načinom kontrole kakovosti vrednotenja ocenjevalcev ter preizkusili del programa, namenjenega pripravi na moderacijo, standardizacijo in vodenje skupine ocenjevalcev.

PK za **zgodovino** je v sodelovanju z višjo svetovalko za zunanje preverjanje znanja izvedla dvodnevno izobraževanje pomočnikov. V prvem delu izobraževanja so bili predstavljeni vsi postopki e-vrednotenja preizkusov znanja, njihov potek in čas izvajanja ter naloge in vloga pomočnikov. V nadaljevanju so pomočniki izvedli simulacijo vrednotenja preizkusov znanja zgodovine in tako spoznali del programa, ki je namenjen ocenjevalcem. Vrednotili so za to priložnost pripravljene, odpisane in digitalizirane preizkuse znanja v seznanitvenem načinu programa. Drugi del izobraževanja je bil namenjen spoznavanju postopkov moderacije, standardizacije in kontrole kakovosti vrednotenja in praktičnemu delu s celotnim programom. Izobraževanje je pomočnikom ponudilo pomembne informacije za lažjo in učinkovito uporabo programa, vodenje in izvedbo vseh postopkov e-vrednotenja preizkusov NPZ-ja.

3.8.5 Moderacije navodil za vrednotenje

Osnovni namen moderacije je dopolniti navodila za vrednotenje in vanje vključiti vse strokovno sprejemljive odgovore učencev, ki se pojavijo v vzorcu rešenih preizkusov znanja.

Moderacijo navodil ob koncu 2. obdobja izvede PK, moderacije navodil ob koncu 3. obdobja pa se poleg članov PK-jev praviloma udeležijo tudi pomočniki glavnih ocenjevalcev.

Po moderaciji PK vnese popravke v navodila za vrednotenje. Moderirana navodila poleg rešitev nalog in točkovnika vsebujejo tudi splošna in dodatna navodila za vrednotenje nalog. Moderirana različica navodil je podlaga za vrednotenje preizkusov znanja. Navodila so v roku, ki je določen s koledarjem NPZ-ja, objavljena na eRicu in eRicu za učitelje.

Moderacije navodil za vrednotenje ob koncu 2. obdobja – redni rok

Preglednica 3.8.5.1: Število udeležencev moderacije in število pregledanih preizkusov (2. obdobje)

Predmet	Število udeležencev moderacije	Število pregledanih preizkusov
SLOVENŠČINA	6	90
MATEMATIKA	7	120
MADŽARŠČINA	8	12
ITALIJANŠČINA	8	42
ANGLEŠČINA	6	72
NEMŠČINA	7	56

Moderacijo navodil za vrednotenje preizkusov znanja ob koncu 2. obdobja pri **slovenščini**, **matematiki**, **angleščini** in **nemščini** so na RIC-u opravili člani PK-jev.

Moderacija navodil za vrednotenje preizkusov znanja iz **madžarščine** je potekala na Dvojezični osnovni šoli I Lendava. Učitelji madžarščine so v sodelovanju s predsednico in glavno ocenjevalko PK za madžarščino pregledali vse rešene preizkuse učencev 6. razreda in navodila za vrednotenje dopolnili z dodatnimi strokovno sprejemljivimi odgovori učencev.

Moderacija navodil za vrednotenje preizkusov znanja iz **italijanščine** je potekala na območni enoti ZRSŠ-ja v Kopru. Učitelji italijanščine z osnovnih šol z italijanskim učnim jezikom so v sodelovanju z glavnim ocenjevalcem in PK pregledali rešene preizkuse učencev 6. razreda in dopolnili navodila za vrednotenje.

Moderacije navodil za vrednotenje ob koncu 3. obdobja – redni rok

Pred moderacijo vsi pomočniki v programu *Scoris Assessor* pregledajo nekaj naključno izbranih odpisanih preizkusov in izpišejo morebitne dodatne sprejemljive odgovore. Pripravijo tudi ožji izbor preizkusov, ki se jim zdijo primerni za vajo, standardizacijo in kontrolo. Izbrane preizkuse ovrednotijo in oddajo. Sledi moderacija, kjer glavni ocenjevalec v dogovoru s pomočniki v navodila za vrednotenje vnese dodatne strokovno še sprejemljive odgovore. Glavni ocenjevalec nato iz ožjega izbora izbere en preizkus za vajo, dva za standardizacijo in tri za kontrolo ter jih ovrednoti v skladu z moderiranimi navodili za vrednotenje.

Vsak učitelj pred začetkom e-vrednotenja ovrednoti en preizkus za vajo in dva za standardizacijo. Namen vaje je, da se učitelji seznanijo z moderiranimi navodili za vrednotenje. Ko zaključi z vrednotenjem vaje, lahko vidi, koliko točk je posameznim odgovorom tega preizkusa dodelil glavni ocenjevalec (t.i. referenčno vrednotenje). Po opravljeni vaji učitelji ovrednotijo še preizkuse za standardizacijo. Namen standardizacije je, da vsi učitelji pred pričetkom vrednotenja dosežejo določen standard vrednotenja. Pomočniki glavnega ocenjevalca nato pregledajo vrednotenje učiteljev v njihovi skupini. Če pogosto in preveč odstopajo od referenčnega vrednotenja, jih opozorijo na napake ali jim dajo napotke za nadaljnje vrednotenje. Med e-vrednotenjem učitelj ovrednoti tudi kontrolne preizkuse, ki služijo za analize in pripravo povratnih informacij o kakovosti vrednotenja.

Preglednica 3.8.5.2: Število udeležencev moderacije in število pregledanih preizkusov (redni rok)

Predmet	Število udeležencev moderacije	Število pregledanih preizkusov
SLOVENŠČINA	50	500
ANGLEŠČINA	38	380
NEMŠČINA	8	80
MATEMATIKA	51	500
ZGODOVINA	23	345
GEOGRAFIJA	24	360
TEHNIKA IN TEHNOLOGIJA	26	350

Moderacije navodil za vrednotenje preizkusov znanja iz **slovenščine** ob koncu 3. obdobja se je udeležilo 50 pomočnikov glavnega ocenjevalca (PGO). Vsi pomočniki so se na moderacijo predhodno pripravili doma. Vsak je v programu za e-vrednotenje pregledal deset naključno izbranih preizkusov in si zabeležil morebitne dodatne strokovno sprejemljive odgovore, na katere je nato opozoril na moderaciji. Poleg tega je vsak PGO izbral in ovrednotil en preizkus, ki se mu je zdel primeren za vajo, in en preizkus, ki se mu je zdel primeren za standardizacijo ocenjevalcev. Na moderaciji, ki jo je vodila glavna ocenjevalka, so prisotni dosegli dogovor glede dodatnih sprejemljivih odgovorov in jih vključili v moderirana navodila za vrednotenje. Po koncu glavnega dela moderacije so člani PK in glavna ocenjevalka pregledali preizkuse, ki so jih PGO-ji uvrstili v ožji izbor za vajo in standardizacijo. Izmed predlaganih preizkusov so izbrali en preizkus za vajo in dva za standardizacijo ter jih ovrednotili v skladu z moderiranimi navodili. Poleg tega je PK izbrala in referenčno ovrednotila še tri t.i. kontrolne preizkuse.

Moderaciji navodil za vrednotenje preizkusov znanja iz **italijanščine in madžarščine** sta potekali na dan vrednotenja preizkusov znanja v Kopru oziroma v Lendavi. Glavna ocenjevalca obeh komisij sta učitelje seznanila z navodili za vrednotenje. Učitelji so nato pregledali rešene preizkuse znanja in zabeležili vse dodatne sprejemljive odgovore učencev. Glavna ocenjevalca sta jih vključila v moderirano različico navodil za vrednotenje, na podlagi katere so učitelji elektronsko ovrednotili vse preizkuse.

Na moderaciji navodil za vrednotenje preizkusa znanja iz **angleščine** je sodelovalo 38 pomočnikov glavnega ocenjevalca, ki so se na moderacijo predhodno pripravili doma, tako da so pregledali po deset naključno izbranih rešenih preizkusov znanja v elektronski obliki ter izbrali in ovrednotili po en preizkus za vajo in standardizacijo. Izpisali so si odgovore učencev, ki so se jim zdeli sprejemljivi in nanje opozorili na moderaciji. Moderacijo je vodila glavna ocenjevalka, ki je po vključitvi vseh dodatnih sprejemljivih odgovorov potrdila končno različico moderiranih navodil za vrednotenje. PK je morala iz preizkusov, ki so jih PGO-ji predlagali za vajo in standardizacijo, izbrati enega (vaja) oziroma dva (standardizacija), nato pa določiti še tri preizkuse za t.i. kontrolo.

Člani PK so to opravili pred samo moderacijo, na moderaciji pa so se s PGO-ji posvetovali glede referenčnega vrednotenja pisnih sestavkov v vseh izbranih preizkusih. Po moderaciji je nato PK na podlagi moderiranih navodil za vrednotenje v celoti referenčno ovrednotila vse preizkuse za vajo, standardizacijo in kontrolo.

Na moderaciji navodil za vrednotenje preizkusa znanja iz **nemščine** so se glavna ocenjevalka, pomočnice glavne ocenjevalke in članice PK uskladile glede strokovno sprejemljivih odgovorov, ki jih ni bilo v navodilih za vrednotenje, a so jih učenci kljub temu zapisovali. Vključile so jih v moderirana navodila za vrednotenje, poleg tega pa so izbrale še preizkuse za vajo, standardizacijo in kontrolo ter jih referenčno ovrednotile.

Moderacijo navodil za vrednotenje preizkusov znanja iz **matematike** ter **tehnike in tehnologije** sta pripravili in izvedli predmetni komisiji skupaj s pomočniki glavnega ocenjevalca. Dan pred moderacijo so pomočniki pregledali nekaj naključno izbranih rešenih preizkusov znanja v programu za e-vrednotenje. Pripravili so ožji izbor in pri tem izbrali šest preizkusov, po dva za vajo, za standardizacijo in za kontrolo. Med pregledom učenčevih odgovorov so si pomočniki zabeležili morebitne še sprejemljive odgovore. Na moderaciji je nato PK skupaj s pomočniki dodatne možne in strokovno pravilne odgovore dopisala v moderirana navodila za vrednotenje. Nato je glavni ocenjevalec iz ožjega izbora izbral en preizkus za vajo, dva za standardizacijo in tri za kontrolo ter jih ovrednotil v skladu z moderiranimi navodili za vrednotenje.

Pomočniki glavnega ocenjevalca pri **geografiji** so si nekaj dni pred moderacijo v programu za e-vrednotenje ogledali petnajst odpisanih preizkusov znanja in zapisali dodatne še sprejemljive odgovor ter ovrednotili tri preizkuse znanja, ki so jih oddali v ožji izbor preizkusov namenjenih vaji, standardizaciji in kontroli. Na moderaciji so pod vodstvom glavnega ocenjevalca in v sodelovanju s PK oblikovali moderirana navodila za vrednotenje. PK je nato v programu za e-vrednotenje izbrala, skladno z moderiranimi navodili ovrednotila in potrdila en preizkus za vajo, dva za standardizacijo in tri za kontrolo.

Z ogledom petnajstih odpisanih preizkusov znanja v programu za e-vrednotenje je dan pred moderacijo 23 pomočnikov glavnega ocenjevalca pri **zgodovini** opravilo pripravo na moderacijo. Pri tem so bili pomočniki glavnega ocenjevalca pozorni na strokovno še sprejemljive odgovore učencev, ki so jih po dogovoru z glavnim ocenjevalcem na moderaciji zapisali v navodila za vrednotenje. Med gledanimi preizkusi je vsak pomočnik izbral in ovrednotil tri preizkuse ter jih oddal v ožji izbor. Oddane preizkuse je pregledala PK in med njimi izbrala en preizkus za vajo, dva za standardizacijo in tri za kontrolo. Izbrane preizkuse je ovrednotil glavni ocenjevalec skladno z moderiranimi navodili za vrednotenje.

Moderacije navodil za vrednotenje in vrednotenje ob koncu 3. obdobja – naknadni rok

Moderacija navodil za vrednotenje preizkusov znanja naknadnega roka je potekala sočasno z e-vrednotenjem na RIC-u. Pri slovenščini in matematiki so se moderacije udeležili poleg članov PK še pomočniki glavnega ocenjevalca, predvideni za reševanje poizvedb v naknadnem roku. Pri angleščini, zgodovini, geografiji ter tehniki in tehnologiji je moderacijo in e-vrednotenje naknadnega roka opravila PK.

Preglednica 3.8.5.3: Število udeležencev moderacije in vrednotenja ter število pregledanih in ovrednotenih preizkusov, naknadni rok

Predmet	Število udeležencev moderacije	Število pregledanih in ovrednotenih preizkusov
SLOVENŠČINA	16	173
ANGLEŠČINA	6	55
MATEMATIKA	14	175
ZGODOVINA	4	48
GEOGRAFIJA	6	38
TEHNIKA IN TEHNOLOGIJA	4	37

3.9 Vrednotenje preizkusov nacionalnega preverjanja znanja

Vrednotenje preizkusov učencev 9. razreda letos ni potekalo na centrih vrednotenja, temveč elektronsko, v programu *Scoris Assessor*. Dogovorjeno je bilo, da pri e-vrednotenju sodelujejo vsi učitelji preverjanih predmetov, ki učijo v 3. obdobju. Ravnatelji so učitelje prijavili januarja 2013 prek spletnega uporabniškega programa na eRicu. RIC je na podlagi primerjalnih analiz števila prijavljenih učencev in učiteljev s posamezne šole nekatere šole pozval, naj upoštevajo navodila in prijavijo vse učitelje, ki poučujejo v 3. obdobju. Glede na število prijavljenih učencev in učiteljev pri posameznem predmetu so šole, ki so nekatere učitelje prijavile za vrednotenje dveh ali več predmetov, dobile povratno informacijo, kateri predmet bodo takšni učitelji dejansko vrednotili.

Večina učiteljev je v programu *Scoris Assessor* vrednotila običajne preizkuse, manjša skupina učiteljev pa je vrednotila preizkuse učencev s posebnimi potrebami, in sicer tiste s prilagojenim vrednotenjem in povečavo črk na velikost 18 na formatu A4. Preizkuse, ki jih ni bilo možno digitalizirati (povečave na formatu A3, brajica), so na papirju ovrednotili pomočniki glavnih ocenjevalcev, na RIC-u pa so nato dosežene točke teh učencev vnesli v *scoris*. Tudi pri vrednotenju preizkusov učencev z NIS-om učitelji niso sodelovali; preizkuse je na RIC-u ovrednotila PK.

Vrednotenje je potekalo skladno s koledarjem NPZ-ja, in sicer med 13. in 17. majem 2013 pri matematiki[3], med 14. in 20. majem 2013 pri slovenščini in med 21. in 24. majem 2013 pri tretjih predmetih (geografija, zgodovina, angleščina, nemščina, tehnika in tehnologija).

Prvi dan vrednotenja je bil namenjen vaji in standardizaciji – večina učiteljev naj bi en preizkus za vajo in dva za standardizacijo ovrednotila na šoli ob prisotnosti pomočnika za e-vrednotenje. Vaja je namenjena spoznavanju moderiranih navodil za vrednotenje. Standardizacijska preizkusa vsakega učitelja pa je po oddaji pregledal pomočnik glavnega ocenjevalca z namenom, da učitelja opozori na morebitne napake ali odstopanja od točk, ki so jih posameznim nalogam v standardizacijskem preizkusu dodelili člani PK. Učitelj je v oddanih preizkusih za vajo in standardizacijo lahko tudi sam pogledal, kako se pri točkovanju ujema z referenčnim vrednotenjem PK. Po oddaji standardizacijskih preizkusov je v programu potekalo potrjevanje ocenjevalcev za vrednotenje (potrjeni so bili vsi).

V obdobju od 13. do 24. maja 2013 je bila na RIC-u na voljo brezplačna telefonska številka, kamor so učitelji lahko poklicali v primeru tehničnih težav, ki jih kljub pomoči pomočnika za e-vrednotenje na šoli niso znali rešiti. Na vsebinska vprašanja o vrednotenju posameznih nalog so prek sistema sporočil v programu *Scoris* učiteljem odgovarjali pomočniki glavnega ocenjevalca. Vsak učitelj je na seznam svojih preizkusov dobil tudi 3 t.i. kontrolne preizkuse, na podlagi katerih bodo pripravljene analize o kakovosti vrednotenja.

Podatke o številu prijavljenih učiteljev, udeležbi učiteljev pri vrednotenju in številu preizkusov pri posameznih predmetih prikazuje preglednica 3.9.1. Skupno se je vrednotenja udeležilo 3.936 učiteljev (leta 2012: 3.238, leta 2011: 3.590), ki so skupaj ovrednotili 62.540 preizkusov. Upoštevani so učitelji, ki so oddali vsaj en standardizacijski preizkus ali vsaj en preizkus iz rednega vrednotenja (brez članov PK in pomočnikov glavnega ocenjevalca). Pri številu ovrednotenih preizkusov so upoštevani preizkusi rednega vrednotenja (vključno s kontrolnimi), izvzeti pa so preizkusi, ki so jih ovrednotili člani PK in pomočniki glavnih ocenjevalcev.

Preglednica 3.9.1: Število učiteljev in preizkusov na vrednotenju rednega roka NPZ-ja 2012/2013 ob koncu 3. obdobja

Predmet	Prijavljeni	Vrednotili	Odstotek	Št. preizkusov (skupaj)	Št. preizkusov /učitelja
MAT	1.011	999	98,8	20.005	20
SLO	1.036	1.021	98,6	20.021	20
ITA	8	3	37,5	42	14
MAD	6	5	83,3	14	3
TJA	836	817	97,7	6.511	8
TJN	38	38	100,0	333	9
GEO	354	345	97,5	5.079	15
ZGO	359	353	98,3	5.472	16
TIT	361	355	98,3	5.063	14
Skupaj	**4.009**	**3.936**	**98,2**	**62.540**	

[3] Zaradi tehničnih težav nekateri ocenjevalci v četrtek, 16. maja 2013, nekaj ur niso mogli vstopati v program Scoris, zato je bil čas vrednotenja pri matematiki podaljšan do 20. maja 2013.

3.10 Vpogledi v ovrednotene preizkuse in poizvedbe

Učenec in njegovi starši imajo pravico do vpogleda v učenčeve ovrednotene preizkuse NPZ-ja v prisotnosti učitelja na šoli in v roku, določenem s *Podrobnejšimi navodili o šolskem koledarju* in s koledarjem NPZ.

Po vpogledu v ovrednotene preizkuse znanja ima učenec možnost poizvedbe, s katero preveri, ali je bil njegov preizkus znanja ovrednoten v skladu z moderiranimi navodili za vrednotenje. Poizvedbe potekajo v rokih, ki so navedeni v *Podrobnejših navodilih o šolskem koledarju* in koledarju NPZ.

Ob koncu 2. obdobja se vpogled in poizvedba izvedeta na šoli. Vpogledi ob koncu 3. obdobja potekajo v elektronski obliki. Šola jih organizira v računalniški učilnici, tako da ima vsak učenec svoj računalnik, na katerem na spletni strani s svojo šifro in številko EMŠO dostopa do ovrednotenih preizkusov znanja v obliki zapisa pdf. Poleg ovrednotenih preizkusov pri vseh treh predmetih in izpisa dosežkov učenca so na tej spletni strani dostopna tudi moderirana navodila za vrednotenje.

Učitelji, ki ob vpogledu v ovrednotene preizkuse skupaj z učencem ugotovijo morebitne napake pri točkovanju posameznih nalog, podatke o teh učencih in preizkusih (ime in priimek oz. šifra učenca, predmet, naloga in opis napake) posredujejo ravnatelju. Ravnatelj podatke za poizvedbe vnese v spletni uporabniški program *Poizvedbe NPZ* na eRicu. Preizkuse učencev, ki uveljavljajo pravico do poizvedbe, ponovno v elektronski obliki pregleda glavni ocenjevalec oziroma njegov pomočnik in preveri, ali so naloge v preizkusu ovrednotene v skladu z moderiranimi navodili za vrednotenje. Če ugotovi, da je poizvedba upravičena, skladno z moderiranimi navodili za vrednotenje nalogo (ali več nalog) ponovno ovrednoti. Vse spremembe se shranijo v programu za e-vrednotenje. Ric nato v rokih, ki so določeni s *Podrobnejšimi navodili o šolskem koledarju* in s koledarjem NPZ-ja, šolam posreduje spremembe dosežkov po poizvedbah.

3.10.1 Poizvedbe rednega roka

Razlogi za poizvedbe so lahko različni. V prejšnjih letih so na odstotek poizvedb v rednem roku vplivale poleg nepravilnega vrednotenja tudi tako imenovane tehnične napake, ki so nastale zaradi nepravilnega, napačnega ali nepopolno izpolnjenega obrazca za točkovanje oziroma so nastale, ko je ocenjevalec napačno seštel skupno število točk. Ob uvedbi e-vrednotenja smo se tem tehničnim napakam izognili, saj obrazcev za točkovanje ne potrebujemo, prav tako pa program sam sešteva skupno število točk. Tako lahko letošnje število poizvedb pripišemo predvsem nepravilnemu vrednotenju, to je neupoštevanju navodil za vrednotenje, vzrok nekaterih napak pa je bil tudi nezadostno poznavanje uporabe programa.

V preglednici 3.10.1.1 je prikazano število učencev, ki so se udeležili NPZ-ja iz posameznega predmeta, število in delež učencev, ki so uveljavljali pravico do poizvedb v rednem roku za posamezni predmet, ter število in delež sprememb po poizvedbah.

Preglednica 3.10.1.1: Poizvedbe rednega roka

Predmet	Število učencev pri NPZ-ju	Poizvedbe			Spremembe po poizvedbah	
		Število	Delež (%)		Število	Delež (%)
SLOVENŠČINA	17.217	1.734	10,07	večje število točk	1.374	79,19
				enako število točk	355	20,46
				manjše število točk	6	0,35
ITALIJANŠČINA	50	1	2,00	večje število točk	1	100
				enako število točk	0	0
				manjše število točk	0	0
MADŽARŠČINA	15	1	6,67	večje število točk	1	100
				enako število točk	0	0
				manjše število točk	0	0
ANGLEŠČINA	4.194	186	4,43	večje število točk	115	61,83
				enako število točk	62	33,33
				manjše število točk	9	4,84
NEMŠČINA	242	15	6,20	večje število točk	14	93,33
				enako število točk	1	6,67
				manjše število točk	0	0
MATEMATIKA	17.280	980	5,67	večje število točk	744	75,92
				enako število točk	232	23,67
				manjše število točk	4	0,41
GEOGRAFIJA	4.182	479	11,45	večje število točk	280	58,46
				enako število točk	197	41,13
				manjše število točk	2	0,42
ZGODOVINA	4.483	536	11,96	večje število točk	407	75,93
				enako število točk	129	24,07
				manjše število točk	0	0
TEHNIKA IN TEHNOLOGIJA	4.135	97	2,35	večje število točk	81	83,51
				enako število točk	15	15,46
				manjše število točk	1	1,03

Pri **slovenščini** je pravico do poizvedbe uveljavljalo 1.734 učencev, kar predstavlja 10,07 % vseh učencev, ki so opravljali NPZ iz slovenščine v rednem roku. To je opazno manj kakor v preteklem šolskem letu, ko je bilo poizvedb 2.910 oz. 16,8 %. Letos je tako prvič po več letih zabeležen občuten padec v deležu poizvedb.

Preglednica 3.10.1.2: Delež (%) poizvedb pri slovenščini v letih od 2006–2013

	NPZ 2006	NPZ 2007	NPZ 2008	NPZ 2009	NPZ 2010	NPZ 2011	NPZ 2012	NPZ 2013
SLO	7,6	9,6	10,6	12,2	12,1	16,4	16,8	10,07

V primerjavi s preteklim šolskim letom pa se je povečal delež neupravičenih poizvedb: v lanskem šolskem letu se po poizvedbah 15,3 % učencem število točk ni spremenilo, v letošnjem šolskem letu pa je bilo neupravičenih poizvedb 20,46 %.

Poizvedbe so se v različnem številu pojavile pri vseh nalogah tako v I. delu preizkusa (naloge vezane na umetnostno besedilo) kot v II. delu preizkusa (naloge vezane na neumetnostno besedilo). Največ poizvedb je bilo pri tvorbnih nalogah oziroma pri nalogah, ki so se vrednotile po smislu. Učitelji so imeli težave pri vrednotenju, ker so morali sami presojati, ali je zapisan odgovor učenca še strokovno sprejemljiv ali ne, pri tem pa so morali zelo dobro poznati izhodiščna besedila. Pri nekaterih nalogah učitelji niso upoštevali navodil za vrednotenje oziroma so jih premalo natančno prebrali.

Slika 3.10.1.1: Število poizvedb po nalogah v I. delu preizkusa iz slovenščine

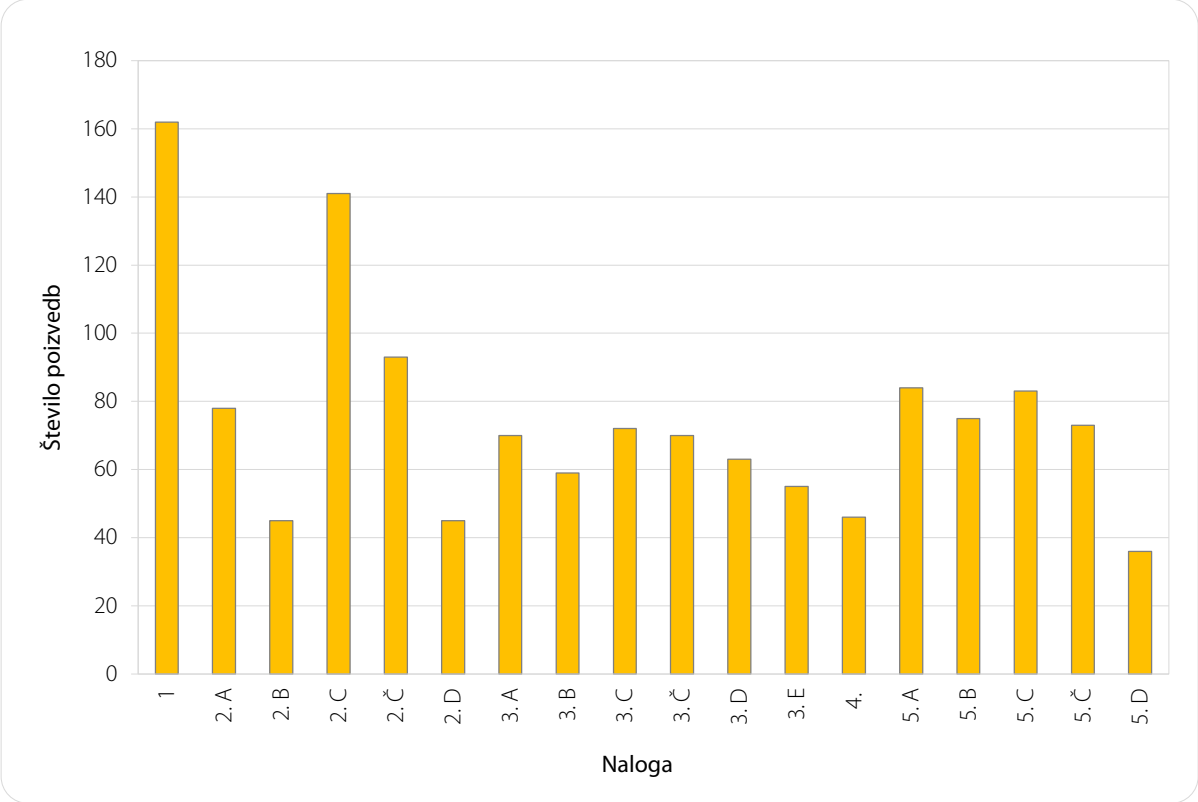

Slika 3.10.1.2: Število poizvedb po nalogah v II. delu preizkusa iz slovenščine

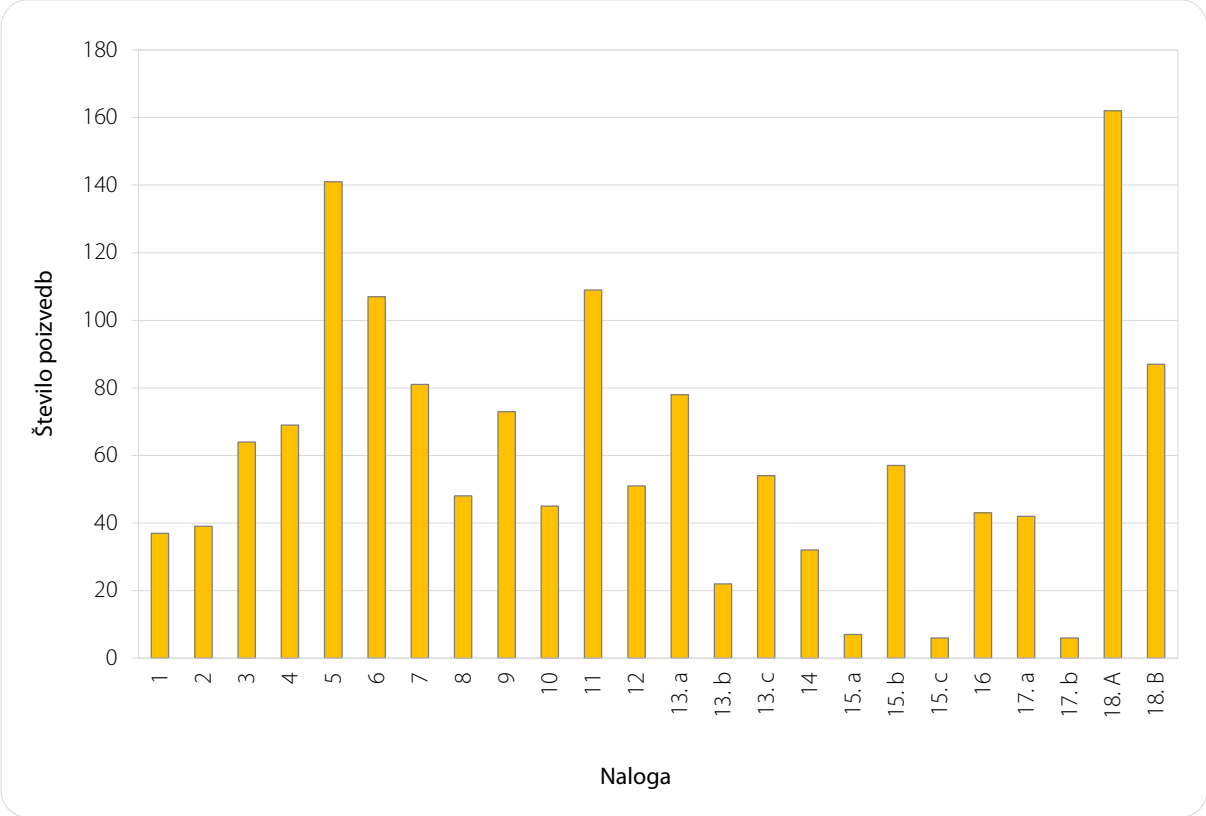

Pri **matematiki** je pravico do poizvedbe uveljavljalo 980 učencev, kar predstavlja 5,7 % vseh preizkusov NPZ-ja iz matematike. 744 učencem se je po poizvedbi število točk zvišalo, kar pomeni, da je bila poizvedba upravičena. Pri 232 učencih se število točk ni spremenilo (neupravičena poizvedba). Primerjava deleža poizvedb med leti kaže, da je bil delež poizvedb malenkostno višji (za 0,3 %) kakor pri NPZ-ju 2012. Razlog za upravičene poizvedbe je bil v neupoštevanju navodil za vrednotenje.

Preglednica 3.10.1.3: Delež poizvedb pri matematiki v letih od 2006–2013

	NPZ 2006	NPZ 2007	NPZ 2008	NPZ 2009	NPZ 2010	NPZ 2011	NPZ 2012	NPZ 2013
MAT	2,5	4,1	4,5	4,6	4,4	6,3	5,4	5,7

Slika 3.10.1.3: Število poizvedb po nalogah (od 1–6) pri matematiki

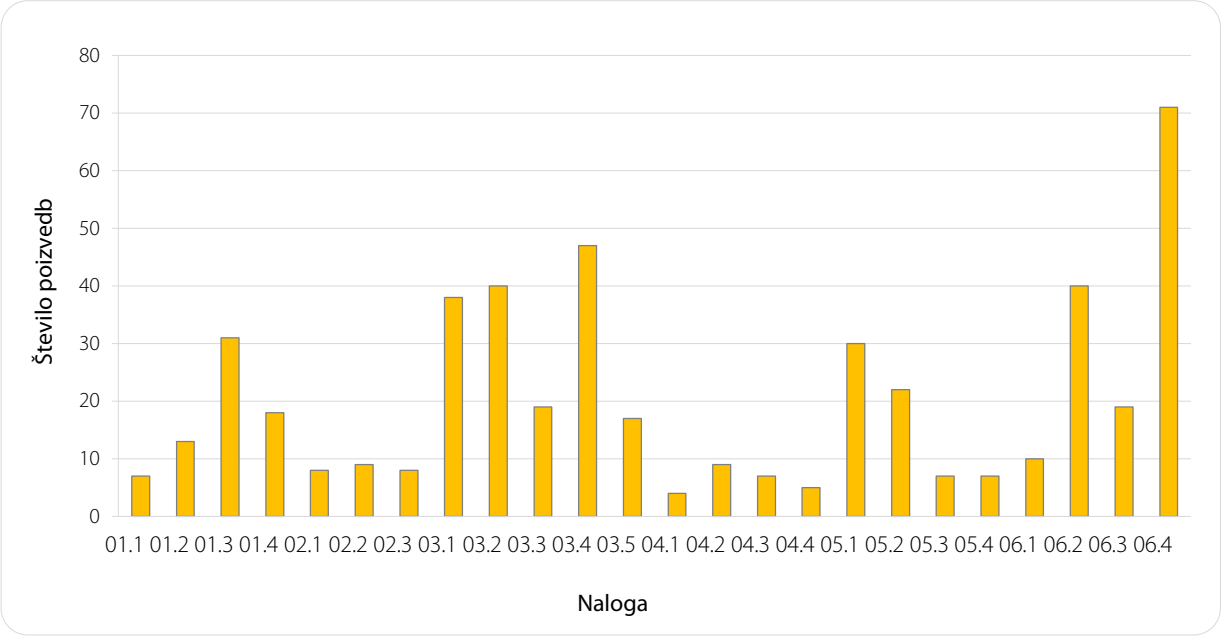

Slika 3.10.1.4: Število poizvedb po nalogah (od 7–11) pri matematiki

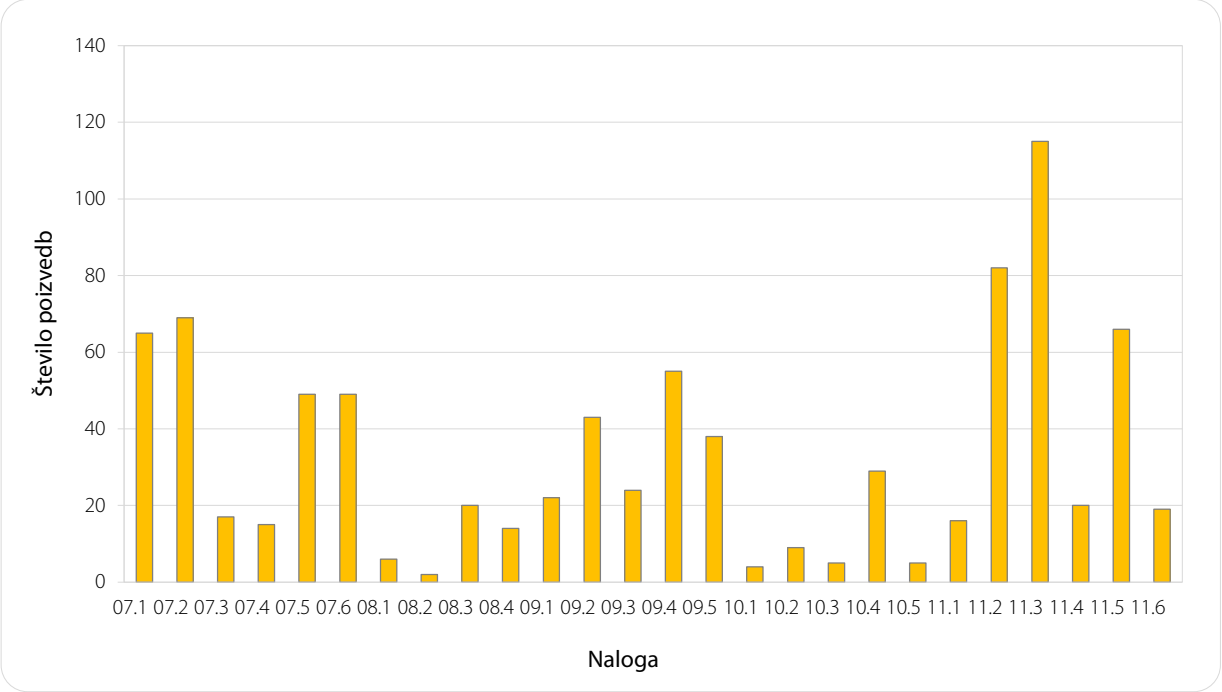

Pri **angleščini** je bilo 186 poizvedb, kar je 4,4 % glede na število vseh ovrednotenih preizkusov. Delež poizvedb je primerljiv z deleži iz preteklih let.

Preglednica 3.10.1.4: Delež (%) poizvedb pri angleščini v letih od 2007–2013

	NPZ 2007	NPZ 2009	NPZ 2011	NPZ 2013
TJA	4,7	3,6	4,3	4,4

Večina nalog v preizkusu znanja iz angleščine je imela malo, od 2 do 8 poizvedb, izstopala pa je naloga pisnega sporočanja, kjer je imelo merilo "vsebina" največ, to je 49 poizvedb. To je pričakovano, saj je pri vrednotenju pisnega sporočanja vedno prisoten element subjektivnosti in se mu kljub upoštevanju jasno zapisanih opisnikov za vrednotenje ne moremo popolnoma izogniti.

Pri **nemščini** je bilo 15 poizvedb, od tega jih je bilo 14 upravičenih, kar pomeni, da se je število točk povečalo. Delež poizvedb je nekoliko višji kakor v preteklih letih.

Preglednica 3.10.1.5: Delež (%) poizvedb pri nemščini v letih od 2007–2013

	NPZ 2007	NPZ 2009	NPZ 2011	NPZ 2013
TJN	5,6	3,3	4,9	6,2

Pri nekaterih nalogah v preizkusu poizvedb sploh ni bilo, večina pa jih je imela po eno poizvedbo. Več napak je bilo pri vrednotenju pisnega sestavka (skupaj 7), kar pa ni presenetljivo, saj je naloge odprtega tipa težje vrednotiti kakor ostale.

Pri NPZ-ju **iz geografije** je od 4.160 učencev pravice do poizvedb uveljavljalo 479 (11,7 %) učencev. Poizvedbe v 280 (58,46 %) preizkusih so bile upravičene in so prinesle večje število točk. V 197 (41,13 %) preizkusih poizvedbe niso prinesle večjega števila točk, v 2 primerih pa se je skupno število točk v preizkusih zmanjšalo.

Delež poizvedb se med leti preverjanja dosti ne spreminja. Močno pa se je povečal delež neupravičenih poizvedb v tem šolskem letu v primerjavi s poizvedbami leta 2011 in leta 2008.

Preglednica 3.10.1.6: Delež (%) poizvedb pri geografiji v letih od 2008–2013

	NPZ 2008	NPZ 2011	NPZ 2013
GEO	11,7	14,2	11,45

Večje število napak oziroma poizvedb se pojavlja pri nalogah, kjer so morali učenci zapisati kratek odgovor. To so praviloma tudi naloge, ki preverjajo znanje III. taksonomske stopnje. Izstopa pa naloga 19, kjer gre za zaprti tip naloge. Predvidevamo, da težave pri vrednotenju nastopijo zaradi terminološke neusklajenosti stroke.

Slika 3.10.1.5: Število poizvedb po nalogah pri geografiji – A-del preizkusa

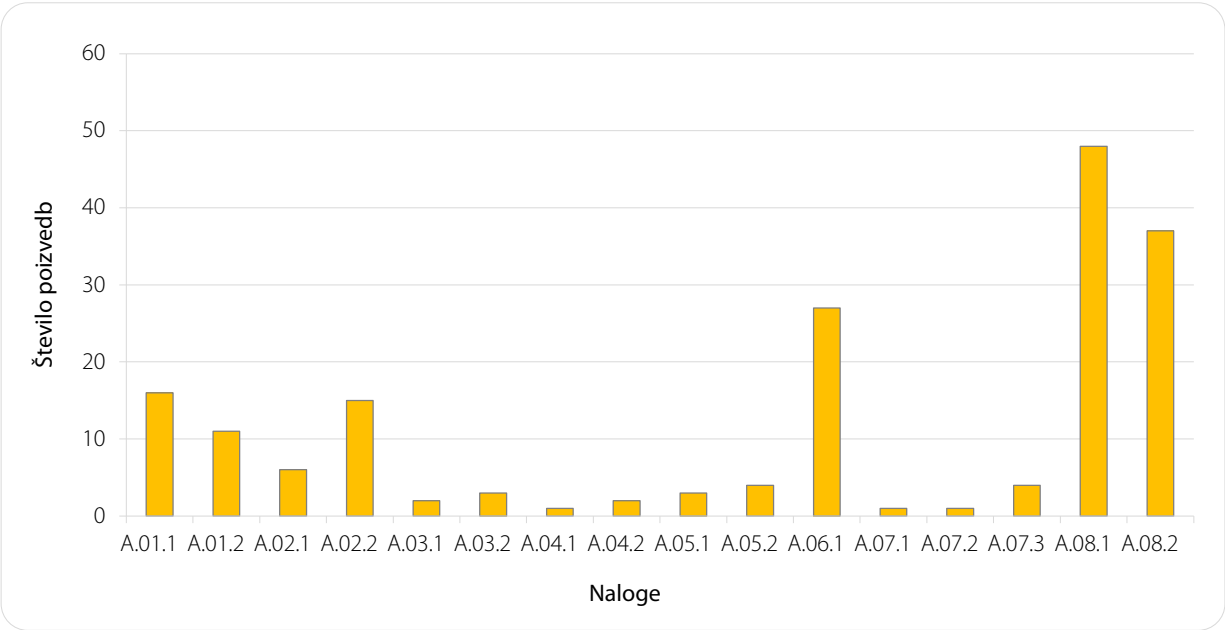

Slika 3.10.1.6: Število poizvedb po nalogah pri geografiji – B-del preizkusa

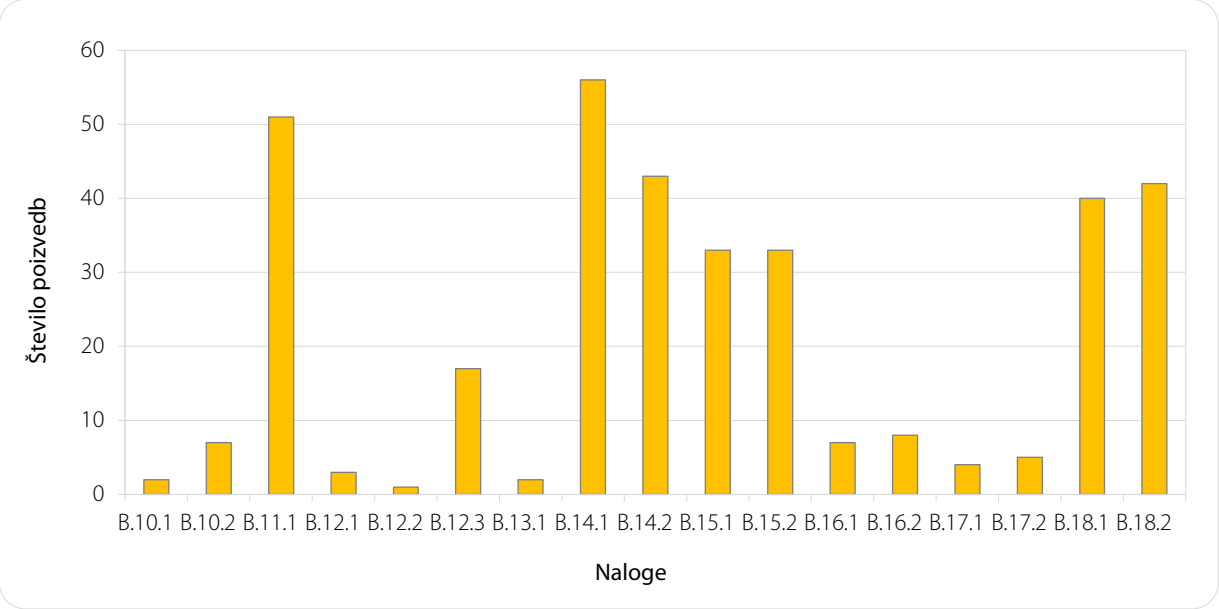

Slika 3.10.1.7: Število poizvedb po nalogah pri geografiji – C-del preizkusa

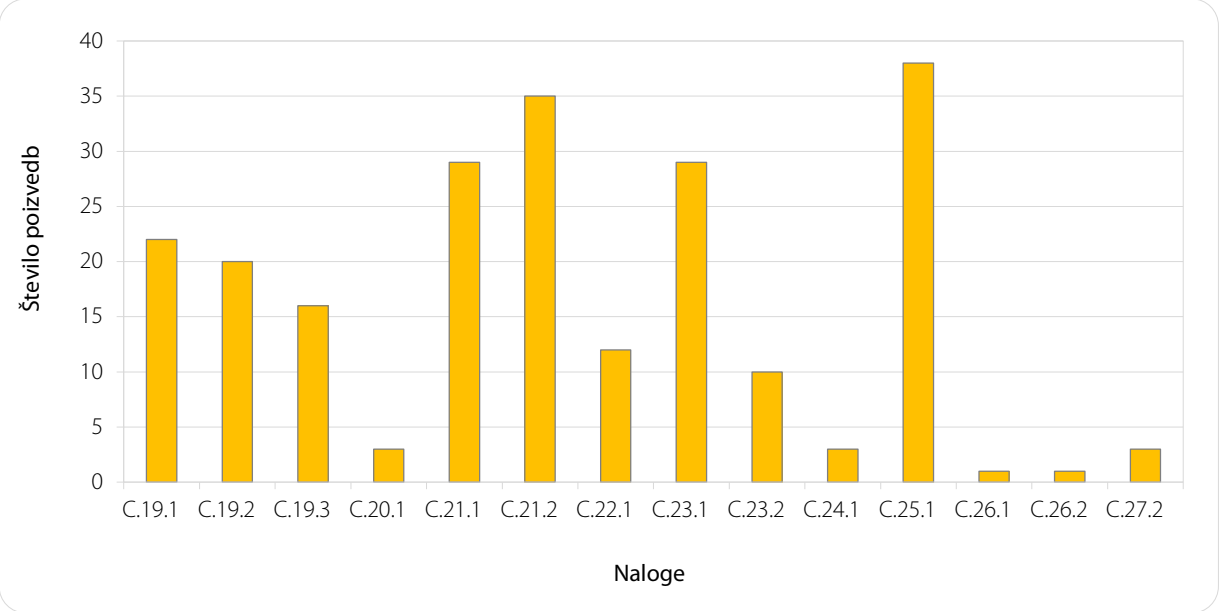

Pri zgodovini je od 4.483 učencev pravico do poizvedbe uveljavljalo 536 (11,96 %) učencev. Pri tem so bile poizvedbe v 407 (75,93 %) preizkusih upravičene. V 129 (24,07 %) preizkusih se po poizvedbah število točk ni spremenilo. Na poizvedbah iz zgodovine ni bilo preizkusa, kjer bi se število točk znižalo.

Delež poizvedb je rahlo upadel v primerjavi s preteklimi preverjanji.

Preglednica 3.10.1.7: Delež (%) poizvedb pri zgodovini v letih 2007–2013

	NPZ 2007	NPZ 2008	NPZ 2010	NPZ 2013
ZGO	10,5	14,8	14,6	11,96

Večje število poizvedb pri posameznih nalogah je sorazmerno z odprtostjo nalog. Večje število napak je praviloma pri nalogah z polodprtimi tipi nalog, kjer morajo učenci zapisati kratek odgovor ali zapis kratkega odgovora.

Slika 3.10.1.8: Število poizvedb po nalogah pri zgodovini – 1. del preizkusa

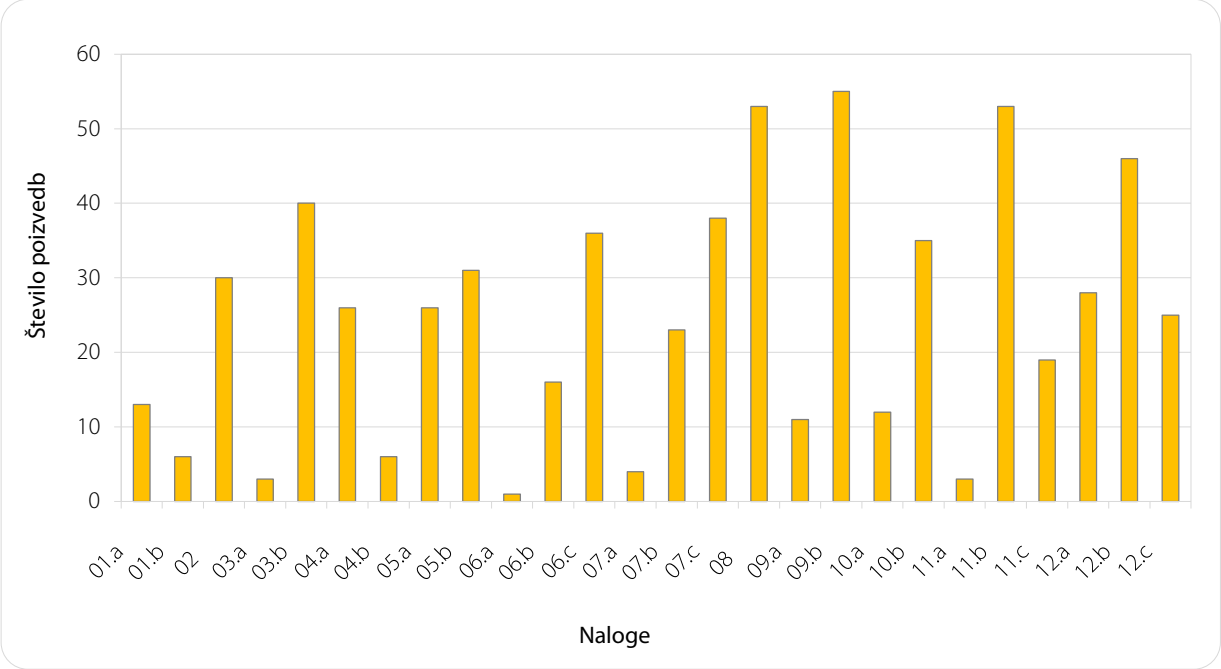

Slika 3.10.1.9: Število poizvedb po nalogah pri zgodovini – 2. del preizkusa

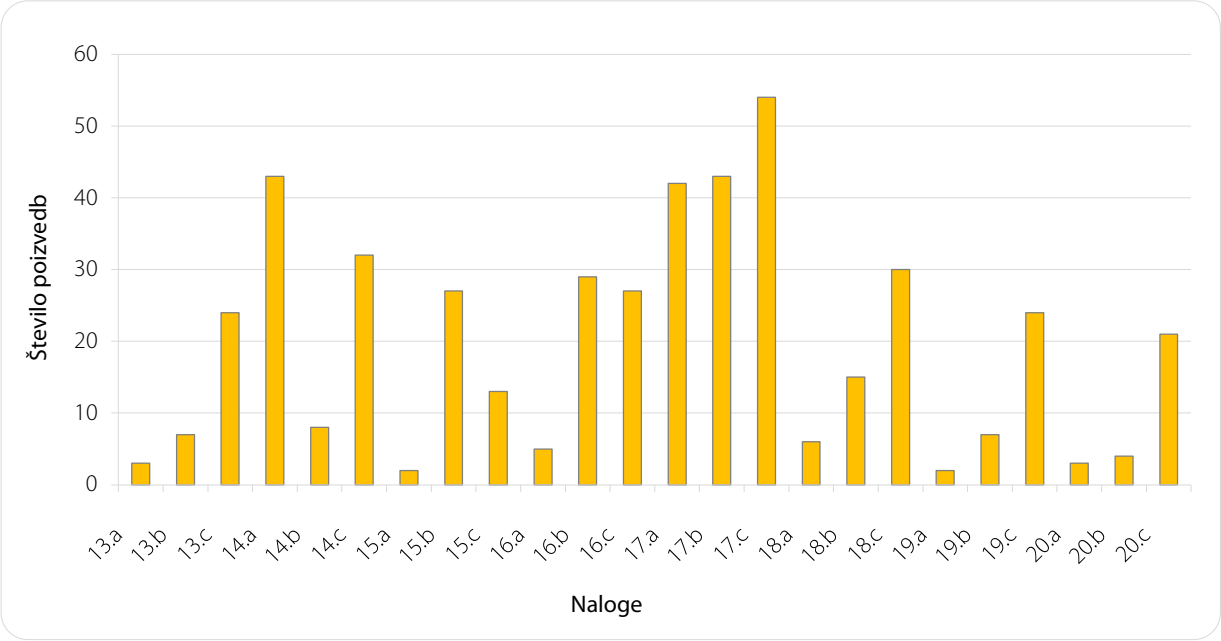

Pri **tehniki in tehnologiji** je pravico do poizvedbe uveljavljalo 97 učencev, kar predstavlja 2,35 % vseh preizkusov NPZ-ja iz tehnike in tehnologije. 81 učencem se je po poizvedbi število točk zvišalo, kar pomeni, da je bila poizvedba upravičena. Pri 15 učencih je bila poizvedba neupravičena. Primerjava deleža poizvedb prejšnjih preverjanj kaže, da je bil delež poizvedb v letošnjem letu najnižji do sedaj. Razlog za upravičene poizvedbe je bil v neupoštevanju navodil za vrednotenje.

Preglednica 3.10.1.8: Delež poizvedb pri tehniki in tehnologiji v letih od 2008–2013

	NPZ 2008	NPZ 2010	NPZ 2013
TIT	4,27	7,93	2,35

Slika 3.10.1.10: Število poizvedb po nalogah pri tehniki in tehnologiji

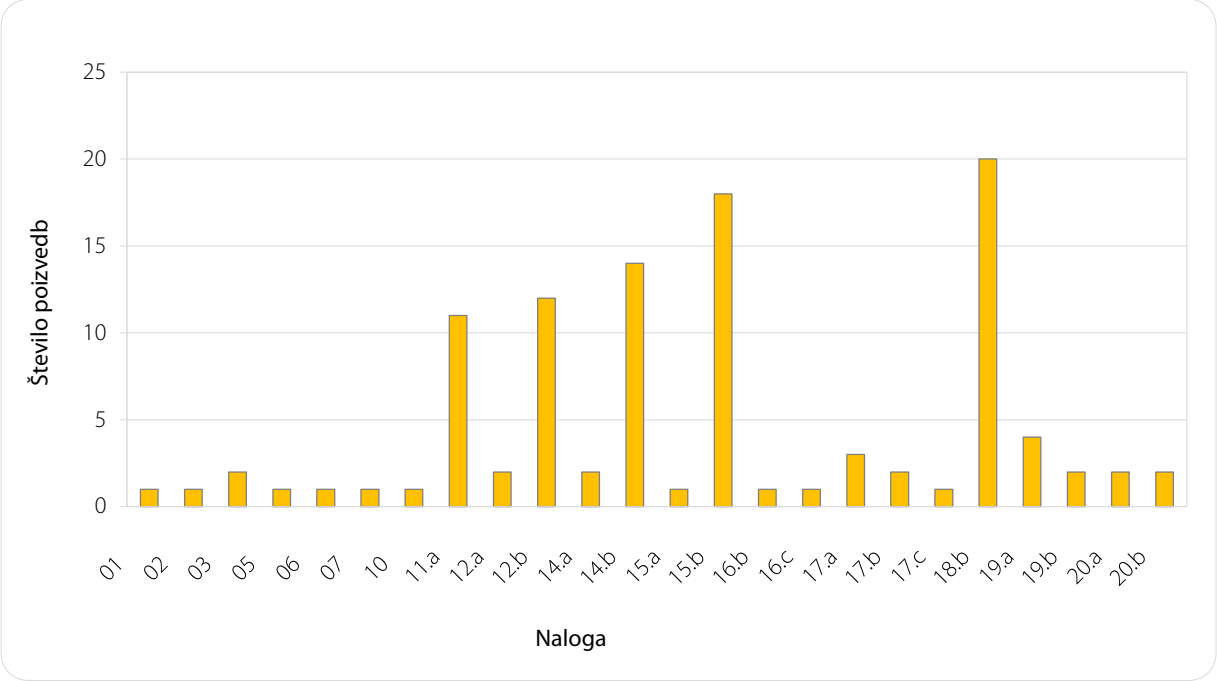

3.10.2 Poizvedbe naknadnega roka

Preglednica 3.10.2.1: Poizvedbe naknadnega roka

Predmet	Število učencev pri NPZ-ju	Poizvedbe		Spremembe po poizvedbah		
		Število	Delež (%)		Število	Delež (%)
SLOVENŠČINA	173	7	4,04	večje število točk	5	71,42
				enako število točk	2	28,57
				manjše število točk	0	0
ANGLEŠČINA	55	1	1,81	večje število točk	1	100
				enako število točk	0	0
				manjše število točk	0	0
MATEMATIKA	175	7	4	večje število točk	3	42,85
				enako število točk	3	42,85
				manjše število točk	1	14,28
ZGODOVINA	48	3	6,25	večje število točk	3	100
				enako število točk	0	0
				manjše število točk	0	0

4 DOSEŽKI IN REZULTATI NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA

4.1 Uvod v analize dosežkov nacionalnega preverjanja znanja

V tem poglavju so poročila PK o analizah dosežkov pri letošnjem NPZ-ju ob koncu 2. in 3. obdobja. PK so opisale izhodišča za sestavo preizkusov znanja, osnovne statistične podatke o dosežkih pri preizkusu in analize ter ugotovitve o dosežkih po posameznih nalogah oziroma po smiselnih sklopih nalog. Osnovni statistični podatki o preizkusih NPZ-ja so prikazani v preglednicah v poročilu vsake komisije. Preglednice prikazujejo število učencev, ki so se udeležili NPZ-ja v rednem in naknadnem roku, najmanjše in največje število odstotnih točk, ki so jih učenci dosegli pri preizkusu znanja, povprečje doseženih odstotnih točk, standardni odklon in zanesljivost preizkusa znanja. Indeks zanesljivosti (Cronbachov alfa) kaže natančnost merjenja s preizkusom znanja. Čim višji je koeficient zanesljivosti, tem večja je verjetnost, da bi pri ponovnem preverjanju znanja učencev z istim preizkusom dobili enake ali podobne dosežke, pod pogojem, da se njihovo znanje v vmesnem času ne bi spremenilo.

Iz preglednic so razvidni dosežki pri preizkusih znanja. Prikazani so: število nalog (postavk), možno število točk, povprečje doseženih točk in težavnost preizkusa znanja. Indeks težavnosti oziroma povprečje doseženih odstotnih točk pove, kako zahteven je preizkus znanja. Višji indeks težavnosti pomeni manj zahteven preizkus.

Preglednicam z osnovnimi statističnimi podatki sledijo analize in ugotovitve PK o dosežkih pri preizkusu. V analize predmetnih komisij so vključeni tudi kvalitativni opisi znanj, ki so jih predmetne komisije pripravile v juniju 2013, za dosežke učencev ob koncu 2. in 3. obdobja. Te informacije so šolam dostopne na spletnih straneh eRic, vključili pa smo jih tudi v analize dosežkov v tem letnem poročilu. Priprava kvalitativnih opisov znanj je podrobneje razložena v naslednjem razdelku.

4.1.1 Priprava kvalitativnih opisov znanj v izbranih območjih dosežkov

Pomemben cilj NPZ-ja v šolskem letu 2012/2013 je učencem, njihovim staršem, učiteljem in šolam ponuditi dodatno informacijo o doseženem znanju učencev. Del te informacije so učenci prejeli v obliki doseženih točk in odstotkov ob vpogledu v svoje preizkuse NPZ-ja. Dodatno so prejeli tudi informacijo za učence in starše, ki omogoča primerjavo dosežka učenca s povprečnim dosežkom na šoli in v Sloveniji. Člani PK in sodelavci RIC-a pa smo pripravili še kvalitativne opise izbranih območij na lestvici dosežkov NPZ-ja. Pri pripravi opisov smo se zgledovali po mednarodnih raziskavah znanja, kot so PISA, TIMSS in PIRLS.

Grafične predstavitve dosežkov NPZ-ja smo izdelali tako, da smo dosežke vseh učencev, ki so sodelovali pri NPZ-ju iz določenega predmeta, razvrstili od najnižjega do najvišjega, nato pa smo z višino stolpca prikazali število učencev z danim dosežkom. Na slikah v letnem poročilu so tako predstavljeni letošnji dosežki učencev ob koncu 3. obdobja pri slovenščini, matematiki, zgodovini, geografiji, tujem jeziku ter tehniki in tehnologiji in dosežki učencev ob koncu 2. obdobja pri slovenščini, matematiki in tujem jeziku. Dosežki so predstavljeni v odstotnih točkah, s piko pa je označen povprečni slovenski dosežek.

Na vsaki grafični predstavitvi dosežkov učencev so s posebno barvo označena štiri območja: zeleno, rumeno, rdeče in modro območje.

Zeleno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo spodnje četrtine dosežkov (glede na preostale dosežke). V tem območju je 10 odstotkov učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 20 odstotkov in nižji od 70 odstotkov preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 20. in 30. kvantilom.)

Rumeno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo med polovicama dosežkov. V tem območju je 10 odstotkov učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 45 odstotkov in hkrati nižji od 45 odstotkov preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 45. in 55. kvantilom.)

Rdeče območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo zgornje četrtine dosežkov. V tem območju je 10 odstotkov učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 70 odstotkov in nižji od 20 odstotkov preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 70. in 80. kvantilom.)

Modro območje označuje učence, katerih skupni dosežki so v zgornji desetini dosežkov. V tem območju je 10 odstotkov učencev z najvišjimi dosežki; njihovi dosežki so višji od 90 odstotkov dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki nad 90. kvantilom.)

Za vsako od navedenih območij smo določili naloge, ki so jih učenci reševali uspešno – uspešnost reševanja pomeni, da je dano nalogo pravilno rešilo vsaj 65 odstotkov učencev z dosežki v danem območju. (Tako določajo uspešnost tudi v mednarodnih raziskavah znanja.) To v splošnem pomeni, da so učenci z višjimi dosežki uspešno reševali tudi naloge iz nižjih območij (znanje namreč razumemo kot naraščajoče) – učenci z dosežki v rumenem območju so zato v splošnem uspešno reševali tako naloge iz rumenega območja kot tudi naloge iz zelenega območja; učenci z dosežki v rdečem območju so poleg nalog iz rdečega območja v splošnem uspešno reševali tudi naloge iz zelenega in rumenega območja; učenci z dosežki v modrem območju pa so v splošnem uspešno reševali tako naloge iz modrega območja kot tudi tiste, ki so uvrščene v preostala območja. Za dosežke zunaj izbranega območja pa lahko v splošnem sklepamo: če ima učenec dosežek pod prvim (to je zelenim) območjem, lahko rečemo, da z nižjo verjetnostjo (to je manj kakor 65-odstotno) izkazuje znanje, uvrščeno v prvo območje; če ima dosežek med dvema območjema, lahko rečemo, da z visoko verjetnostjo (to je več kakor 65-odstotno) izkazuje znanje, ki je uvrščeno v spodnje območje, in z nižjo verjetnostjo (to je manj kakor 65-odstotno) izkazuje znanje, uvrščeno v zgornje območje.

PK za NPZ so po pregledu tako razvrščenih nalog pripravile opis oziroma sintezo vsebin, ki so skupne nalogam iz posameznega območja. Kvalitativni (oziroma vsebinski) opisi območij predstavljajo vsebino tistega znanja, ki ga (s 65-odstotno verjetnostjo) izkazujejo učenci z dosežki v izbranem območju. Del nalog v preizkusu niti učenci z najvišjimi dosežki niso uspešno reševali v vsaj 65 odstotkih primerov. Tudi za te naloge je pripravljen opis vsebin, ki predstavljajo najzahtevnejše znanje.

Opisi izbranih območij na lestvicah dosežkov letošnjega NPZ-ja so enaki za vse šole. Pri uporabi teh podatkov (še zlasti podatkov o povprečnih dosežkih na šolah) pa je treba opozoriti, da niso namenjeni neposrednim primerjavam med šolami. Na povprečne dosežke namreč vpliva veliko raznovrstnih dejavnikov, zato ni primerno, da se o uspešnosti šolskega dela sklepa le na podlagi povprečnega dosežka pri NPZ-ju. Prav tako je pomembno vedeti, da izbira območij na lestvici dosežkov nikakor ni povezana s šolskimi ocenami, temveč temelji le na porazdelitvi dosežkov pri preizkusih NPZ-ja. Pri uporabi opisov vsebin znanja po območjih je treba upoštevati tudi, da temeljijo na manjšem številu nalog iz letošnjih preizkusov in bi že navidezno manjše spremembe v nalogi morda vplivale na uvrstitev naloge v drugo skupino. Opisi so tako pripravljeni kot splošno vodilo pri ugotavljanju vsebine znanja učencev.

4.1.2 Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja

Rezultati NPZ-ja omogočajo vrsto analiz, ki so zanimive za učenca, učitelja, ravnatelje, upravljavce sistema in vso zainteresirano javnost. Celoten NPZ je namenjen ugotavljanju znanja in pridobivanju informacij, ki omogočajo izboljšave in večjo učinkovitost v šolstvu. Zaradi velikega števila mogočih analiz in korakov pri analizi podatkov pa se lahko pojavijo tudi vprašanja o načinih pravilne interpretacije dobljenih rezultatov, zato so v nadaljevanju navedene smernice za boljšo interpretacijo.

Vsaka interpretacija rezultatov mora upoštevati podrobnosti priprave konkretnih preizkusov znanja v vsakem roku, vzorčenja šol za tretji predmet NPZ-ja, izvedbe NPZ-ja na šolah ter končnega vnosa podatkov v bazo na RIC-u. Pri interpretaciji statistik in rezultatov statističnih analiz je treba poleg tega upoštevati še omejitve posameznih statističnih metod in veljavnost predpostavk, na katerih temeljijo v posameznem primeru.

Pri primerjanju dosežkov med različnimi roki NPZ-ja se moramo zavedati, da v trenutnem konceptu priprave preizkusov NPZ-ja dosežki med posameznimi leti niso umerjeni na isto mersko lestvico in jih ne moremo preprosto primerjati, zaradi česar je ugotavljanje trendov v znanju učencev zelo oteženo.

Podobno velja tudi za primerjave med predmeti. Ker so strukture preizkusov in značilnosti posameznih predmetov specifične, dosežkov pri enem predmetu ne moremo primerjati z dosežki pri drugem predmetu.

V nadaljevanju so predstavljeni primeri slik in preglednic, ki so uporabljeni v poročilih o analizah dosežkov NPZ-ja za posamezni predmet. Pri teh predstavitvah dosežkov spodaj navajamo nekaj splošnih pojasnil in opozoril na omejitve pri interpretacijah. Za vse predstavitve v poročilih PK velja, da so pri izračunih statistik in pripravi slikovnih predstavitev, zaradi jasnosti interpretacije rezultatov, v izračune vključeni le dosežki učencev, ki obiskujejo redni program osnovne šole in so NPZ opravljali v rednem roku. Analiza dosežkov učencev v prilagojenem programu osnovne šole z NIS-om je predstavljena v samostojnem razdelku.

Primerjava dosežkov med spoloma

Slika 4.1.2.1: Primer primerjave dosežkov med spoloma

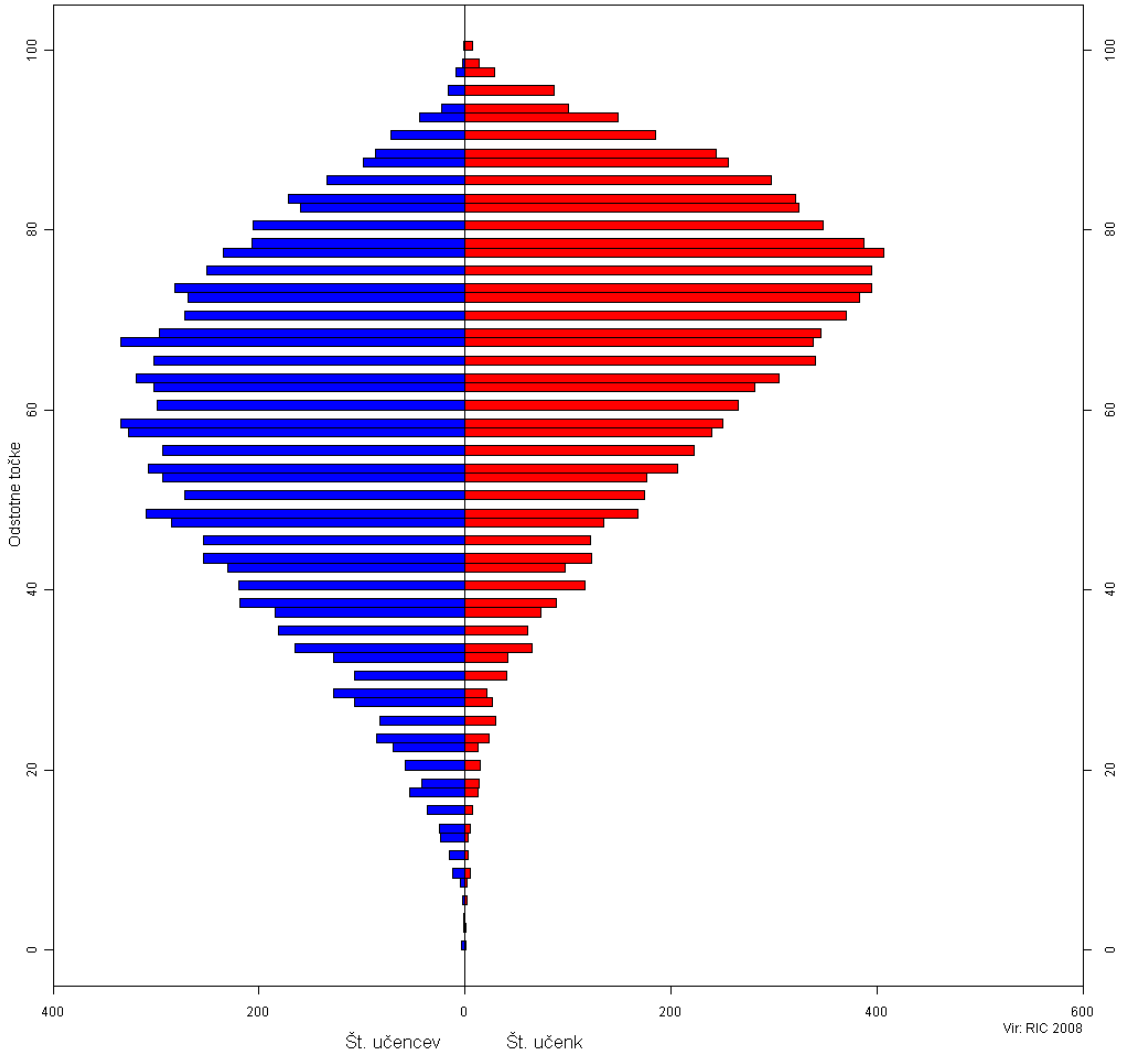

Slika primerjave dosežkov med spoloma predstavlja ločeni porazdelitvi dosežkov učencev in učenk pri posameznem predmetu NPZ-ja po odstotnih točkah. Porazdelitvi sta postavljeni ena ob drugi tako, da sega lestvica dosežkov od najnižjih spodaj (0 odstotnih točk) do najvišjih na vrhu (100 odstotnih točk) slike. Zaradi optimalnega prikaza je slika prilagojena številu učencev in učenk, zato sredinska os med obema porazdelitvama ni vedno na sredini slike. Do praznih prostorov med stolpci porazdelitve lahko pride zaradi preračunavanja 'surovih' točk, v katerih se vrednoti preizkus, v odstotne (npr. na prikazani sliki se surove točke v obsegu od 0–60 preračunajo v odstotne v obsegu od 0–100).

Primerjava dosežkov po regijah

Preglednica 4.1.2.1 prikazuje dosežke učencev po statističnih regijah Slovenije. Ker so slovenske statistične regije zelo različne po številu prebivalcev, je tudi število učencev v posamezni regiji (in s tem pri NPZ-ju) zelo različno. V preglednici je zato, poleg aritmetične sredine in standardnega odklona dosežkov vsake regije, tudi število učencev, na katerih temelji podatek posamezne regije. Pri interpretaciji moramo biti posebej pozorni pri tretjih

predmetih, saj je vzorčenje tretjih predmetov znotraj regije sicer naključno, vendar se vzorčijo šole in ne neposredno učenci, kar pri majhnih regijah lahko vpliva na izkazani dosežek regije. Če je v regiji zelo malo šol in še te razdelimo med tri ali štiri tretje predmete, ki se opravljajo v določenem roku NPZ-ja, potem lahko na posamezni predmet v regiji pride zelo malo šol. Če so šole znotraj regije precej različne v svojih dosežkih, moramo pri primerjavah regijskih dosežkov pri istem predmetu v različnih rokih NPZ-ja upoštevati tudi, da je lahko prišlo v določeni regiji pri posameznem predmetu do naključnega izbora šol, katerih skupni dosežek je lahko večji ali manjši od dejanskega dosežka regije pri tem predmetu in je težko podati oceno, ali je opažena razlika med različnimi roki NPZ-ja oziroma odstopanje od državnega povprečja posledica vzorčenja ali dejanskih razlik v znanju učencev. V preglednici je navedeno tudi število šol. Omogoča nam sklepanje o reprezentativnosti tako vzorčenih podatkov.

Preglednica 4.1.2.1: Primer primerjave dosežkov po regijah

Regija	Povprečje	Standardni odklon	Število učencev v analizi	Število šol v analizi
Gorenjska regija	62,93	17,74	1.879	34
Goriška regija	62,93	17,09	1.143	28
Jugovzhodna Slovenija	62,91	18,51	1.523	36
Koroška regija	60,50	17,22	763	17
Notranjsko-kraška regija	60,53	17,28	470	16
Obalno-kraška regija	59,26	18,24	739	21
Osrednjeslovenska regija	64,66	17,65	4.682	97
Podravska regija	59,10	18,47	2.713	78
Pomurska regija	58,08	19,07	1.129	38
Savinjska regija	60,65	18,13	2.527	58
Spodnjeposavska regija	61,65	17,06	666	22
Zasavska regija	61,03	16,81	419	7

Primerjava dosežkov po šolah

Slika 4.1.2.2: Primer primerjave dosežkov po šolah

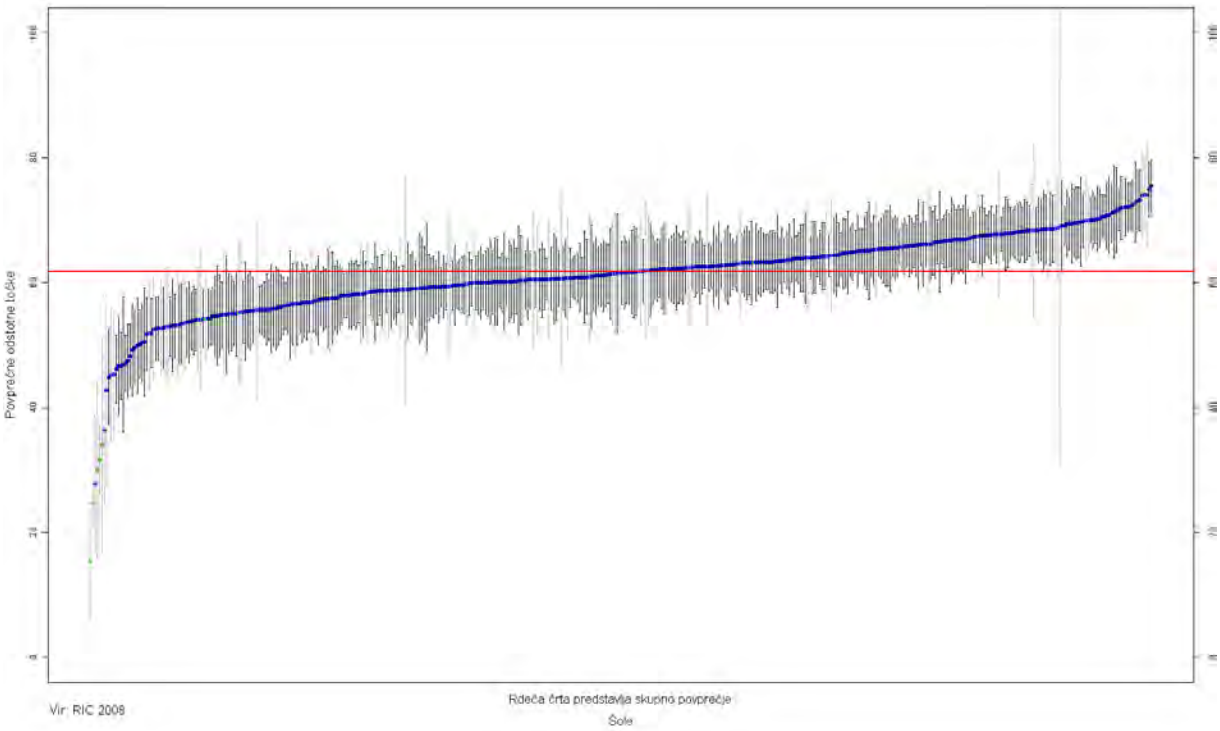

Na sliki šolskih dosežkov pri posameznem predmetu NPZ-ja so s pikami prikazani povprečni dosežki šol (aritmetične sredine dosežkov učencev). Rdeča vodoravna črta prikazuje povprečen dosežek vseh učencev v državi. Z zelenimi pikami so označeni dosežki ustanov s specifično populacijo učencev (zavodi).

S črticami so okrog povprečja posamezne šole začrtani 95-odstotni intervali zaupanja. Pri tem si predstavljamo, da učenci, ki so sodelovali pri NPZ-ju v letošnjem šolskem letu, predstavljajo naključno izbrani vzorec širše populacije učencev, iz katere bi želeli sklepati o povprečnem dosežku šole. Z intervalom zaupanja želimo ponazoriti pričakovano nihanje povprečja za 95 % primerov, ko bi na šoli pri preverjanju sodelovale druge, enako velike skupine učencev iz te širše populacije. Interval se razteza simetrično na obe strani povprečja in njegova dolžina je izračunana po formuli CI95 % = ±1, 96 · SN = ±1, 96 · SO / koren (N), pri čemer je SN standardna napaka aritmetične sredine, SO standardni odklon dosežkov učencev in N število učencev posamezne šole. Z intervalom nakažemo razpon, v katerem je z verjetnostjo 95 odstotkov povprečje šole, ki bi ga želeli izračunati iz širše populacije učencev na šoli. Interval zaupanja nas torej opozori na to, kako (ne)gotovi smo pri splošnejšem sklepanju o dosežku posamezne šole.

Naj navedemo še nekaj opozoril pri interpretaciji intervalov zaupanja. Ker želimo sklepati o povprečnem dosežku šole na podlagi dosežkov skupine učencev, ki se je NPZ-ja udeležila v letošnjem šolskem letu, je kakovost ocene tega povprečja odvisna od števila teh učencev. Kakovost ocene povprečja je višja (manjši interval zaupanja), če je pri preverjanju sodelovalo veliko učencev, kakor če je povprečje izračunano le na podlagi dosežkov manjšega števila učencev. Obenem je iz zgornje formule razvidno, da interval zaupanja temelji tudi na standardnem odklonu dosežkov učencev, ki so sodelovali pri preverjanju, in ne le na njihovem številu. Zato se lahko v posameznem primeru zgodi, da je interval zelo majhen, čeprav morda temelji le na dosežkih nekaj učencev. To se lahko zgodi v primerih, ko so si dosežki teh nekaj učencev med seboj zelo podobni (se razlikujejo le za točko ali dve). Z namenom opozoriti na pazljivost pri interpretacijah ocen povprečnih dosežkov za šole, kjer je pri preverjanju sodelovalo manj kakor 20 učencev, so v teh primerih intervali zaupanja obarvani sivo. Zmotno je prepričanje, da intervali zaupanja označujejo najnižje in najvišje dosežke na šoli ali dosežke razredov, ipd.

Intervale zaupanja uporabljamo za ugotavljanje (statistične) pomembnosti razlik med dosežki šol. Če interval zaupanja dosežka šole ne pokriva povprečnega dosežka vseh učencev v državi (rdeča črta), potem lahko v splošnem rečemo, da je dosežek šole različen od državnega dosežka skupnega povprečja dosežkov. (Natančneje: pri stopnji tveganja 5 odstotkov je povprečje šole statistično pomembno različno od državnega povprečja.) Ali tako opažena razlika predstavlja tudi vsebinsko pomembno razliko v znanju učencev, pa je vprašanje, na katerega je potrebno iskati odgovor z drugimi metodami.

4.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2012/2013

4.2.1 Predmetna komisija za slovenščino

4.2.1.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine **ob koncu 2. obdobja**

4.2.1.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine **ob koncu 3. obdobja**

SLIKE

Slika 4.2.1.1.1: Porazdelitev točk pri slovenščini, 2. obdobje

Slika 4.2.1.1.2: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 2. obdobje

Slika 4.2.1.1.3: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri slovenščini, 2. obdobje

Slika 4.2.1.2.1: Porazdelitev točk pri slovenščini, 3. obdobje

Slika 4.2.1.2.2: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 3. obdobje

Slika 4.2.1.2.3: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri slovenščini, 3. obdobje

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.1.1.1: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.1.1.2: Specifikacijska tabela, slovenščina, I. del, 2. obdobje

Preglednica 4.2.1.1.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, II. del, 2. obdobje

Preglednica 4.2.1.1.4: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 2. obdobje

Preglednica 4.2.1.2.1: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.1.2.2: Specifikacijska tabela, slovenščina, I. del, 3. obdobje

Preglednica 4.2.1.2.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, II. del, 3. obdobje

Preglednica 4.2.1.2.4: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 3. obdobje

Izhodišča/Podlage

NPZ iz slovenščine učenci opravljajo ob koncu 2. in 3. vzgojno-izobraževalnega obdobja. Ob koncu 2. obdobja (6. razred) lahko preverijo svoje znanje, če se tako odločijo, ob koncu 3. (9. razred) pa je NPZ za vse učence obvezen (*Zakon o osnovni šoli*, uradno prečiščeno besedilo, Uradni list RS, št. 70, 26. 7. 2005, 64. člen). Strokovno podlago za pripravo preizkusov NPZ-ja iz slovenščine predstavlja *Učni načrt, Slovenščina* (sprejet na 20. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje, dne 29. 10. 1998).

Potek preverjanja znanja in obseg preizkusa znanja

Znanje iz slovenščine ob koncu 2. in 3. obdobja se preverja samo pisno. Rok za opravljanje preizkusa ob koncu 2. obdobja je en sam, ob koncu 3. obdobja pa imajo učenci, ki se zaradi bolezni ali drugih utemeljenih razlogov ne morejo udeležiti preverjanja v rednem roku, pravico do opravljanja preverjanja znanja v naknadnem roku. Ob koncu 2. in 3. obdobja učenci rešujejo preizkus znanja 60 minut.

Struktura preizkusa je dvodelna. Medtem ko je nacionalno preverjanje ob koncu 2. obdobja sestavljeno iz I. dela, v katerem so neznano neumetnostno besedilo in naloge, s katerimi se preverja doseganje ciljev in standardov iz učnega načrta ob neumetnostnem besedilu, in II. dela, v katerem so neznano umetnostno besedilo in naloge za preverjanje doseganja ciljev in standardov iz učnega načrta ob umetnostnem besedilu, je vrstni red delov pri nacionalnem preverjanju ob koncu 3. obdobja obrnjen.

Ob koncu 2. obdobja obsega preizkus znanja 50 točk – I. del, naloge so povezane z neumetnostnim besedilom, 30 točk (60 % točk v skupnem številu točk), in II. del, naloge so povezane z umetnostnim besedilom, 20 točk (40 % točk v skupnem številu točk); razmerje med točkami je enako razmerju med številom ur za obravnavo neumetnostnih in umetnostnih besedil, določenem v učnem načrtu, in je enako tudi ob koncu 3. obdobja. Ob koncu 3. obdobja obsega preizkus znanja 60 točk – neumetnostno besedilo (II. del) 36 točk in umetnostno besedilo (I. del) 24 točk. Število nalog v preizkusih je lahko različno, ob koncu 2. obdobja jih je v obeh delih skupaj lahko do 35 in ob koncu 3. obdobja do 40. V preizkusu ob koncu 2. obdobja je število točk lahko med 40 in 50, ob koncu 3. obdobja pa jih je 60.

Namen zunanjega preverjanja znanja ob koncu 2. in 3. obdobja

Dosežek pri NPZ-ju je pomembna informacija za učence (in starše) o njihovem znanju v primerjavi z znanjem oziroma s povprečnim dosežkom populacije, ki je opravljala preizkus znanja. Je tudi pomembna informacija za učitelje o močnih in šibkih področjih v znanju njihovih učencev. Z *znanjem* so v tem besedilu poimenovane naslednje zmožnosti (v skladu s cilji in standardi učnega načrta):

- zmožnost samostojnega tihega branja neznanega umetnostnega in neumetnostnega besedila,
- zmožnost razumevanja in vrednotenja ter razčlenjevanja umetnostnega besedila (tj. samostojno konstituiranje pomena prebranega besedila na podlagi jezikovne/metaforične in spoznavno-izkušenjske zmožnosti ter literarnovednega znanja),
- zmožnost razumevanja, vrednotenja in razčlenjevanja neumetnostnega besedila (tj. okoliščinska/pragmatična, naklonska, pomenska, besedno-slovnična, tvarna in metajezikovna razčlemba),
- zmožnost tvorjenja pisnega neumetnostnega besedila dane besedilne vrste,
- zmožnost tvorjenja besedila, s katerim učenec dokaže književno znanje.

Poleg informativne ima NPZ tudi formativno vlogo, saj gre za ugotavljanje doseganja ciljev in standardov iz učnega načrta. Učiteljem so ob morebitnem odstopanju v znanju njihovih učencev od pričakovanega znanja populacije ponujena/dana izhodišča za analiziranje vzrokov zanj. Končni namen formativnega zunanjega preverjanja znanja je odpravljanje morebitnih primanjkljajev v učnem procesu, v katerem učenci razvijajo zmožnosti oziroma pridobivajo znanje.

Tipi nalog in taksonomija

Preizkus znanja ob koncu 2. in 3. obdobja je sestavljen iz nalog objektivnega tipa (naloge izbirnega tipa, naloge kratkih odgovorov/dopolnjevanja oziroma odgovorov v povedi, naloge urejanja in povezovanja ter naloge alternativnega tipa). V vsakem delu preizkusa znanja je tudi naloga, pri kateri gre za vodeno samostojno tvorjenje krajšega besedila: v prvem delu ob koncu 3. obdobja oziroma v 2. delu ob koncu 2. obdobja učenec napiše krajše besedilo (ob umetnostnem delu letos tri krajša besedila), povezano z izhodiščnim umetnostnim besedilom, v drugem delu ob koncu 3. obdobja oziroma v prvem delu ob koncu 2. obdobja pa kratko neumetnostno besedilo zahtevane besedilne vrste, v učnem načrtu predvidene pri dejavnosti pisanje. Zaradi vpliva na pouk in zaradi nižjega doseganja teh ciljev/standardov na dosedanjih NPZ-jih je kljub zahtevnejšemu vrednotenju v preizkuse znanja po obeh obdobjih vključenih vedno več nalog, ki zahtevajo samostojno tvorbo daljših odgovorov, pogosto je tudi utemeljevanje, povezano z izhodiščnim besedilom, – te naloge poleg obeh tvorbnih nalog najceloviteje preverjajo sporazumevalno zmožnost učencev.

Ravni zahtevanega znanja v preizkusu načeloma zajemajo znanje/poznavanje (30 %), razumevanje in uporabo (35 %) ter samostojno reševanje novih problemov, samostojno interpretacijo in vrednotenje (35 %). Razmerje med ravnmi znanja v vsakem preizkusu ni povsem enako, odvisno je namreč od izbranega izhodiščnega besedila in od vrste ciljev/standardov v učnem načrtu, povezanih z izbrano besedilno vrsto oziroma vrsto književnega besedila.

Vsebina preizkusa znanja

Z nalogami ob neznanem umetnostnem besedilu se preverjajo zmožnost razumevanja in vrednotenja prebranega umetnostnega besedila, metaforična zmožnost (razumevanje /dela/ besedila, za katerega so značilni pomenski prenosi, ob koncu 3. obdobja tudi v povezavi z literarnovednim znanjem) in zmožnost pisanja krajšega besedila ob izhodiščnem umetnostnem besedilu. Z nalogami ob neznanem neumetnostnem besedilu se preverjajo učenčeva zmožnost samostojnega tihega branja, razumevanja in vrednotenja prebranega besedila, njegova poimenovalna, upovedovalna/skladenjska, pravopisna, slogovna in metajezikovna zmožnost ter zmožnost pisanja krajšega neumetnostnega besedila dane besedilne vrste.

4.2.1.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine **ob koncu 2. obdobja**

Podatki: Preverjanja znanja se je udeležilo **14.890 učencev** 6. razreda (96,30 %). Skupni možni dosežek je bil **50 točk**; povprečni dosežek učencev je bil **24,90 odstotne točke (49,97 %), indeks težavnosti (IT) 0,50** (v preteklem šolskem letu 28,35 odstotne točke /56,7 %/, IT 0,57). Povprečni dosežek **I. dela** preizkusa znanja (neumetnostno besedilo, možnih 30 točk) je bil **15,10 točke (50,3 %), IT 0,51** (lani 55,7 %, IT 0,56), v **II. delu** preizkusa znanja (umetnostno besedilo, možnih 20 točk) pa **9,79 točke (48,95 %), IT 0,49** (lani 58 %, IT 0,58). Skupni dosežek in tudi dosežka I. in II. dela preizkusa znanja pri NPZ-ju iz slovenščine v šolskem letu 2012/2013 so nekoliko nižji kakor lansko šolsko leto in primerljivi z zahtevnejšim in obsežnejšim preizkusom znanja iz leta 2010/2011.

Maksimalno število točk sta dosegla 2 učenca (0,01 %) od 14.890 učencev (lani 12 učencev oz. 0,09 %, leta 2011 nobeden), 140 učencev (0,9 %) je doseglo 45–49 točk (lani 553 učencev oz. 3,6 %, leta 2011 103 učenci). Minimalno število doseženih točk, tj. do 4 točke, je doseglo 72 učencev oziroma 0,5 % (lani 73 učencev oz. 0,5 %, leta 2011 pa 198 učencev). Največ učencev, 2.898 (19,5 %), je doseglo 25–29 točk, 2.861 učencev (19,2 %) je doseglo 20–24 točk, 2.449 učencev (16,4 %) je doseglo 30–34 točk, 2.251 učencev (15,1 %) 15–19 točk, 1.515 učencev (10,2 %) je doseglo 35–39 točk, 1.420 učencev (9,5 %) 10–14 točk, 689 učencev (4,6 %) je doseglo 40–44 točk in 593 učencev (4,0 %) 5–9 točk. Grafična predstavitev razporeditve po doseženih točkah ima obliko pravilne zvonaste krivulje. Standardni odklon je 18,15 (lani 19,80, leta 2011 18,92), indeks diskriminativnosti 0,69 (pred tem 0,67 in 0,68).

Preglednica 4.2.1.1.1: Osnovni statistični podatki

Število učencev	14.890
Število postavk v preizkusu	27
Možne točke	50
Povprečno število točk	24,90
Povprečno število točk v odstotkih	49,79
Standardni odklon	18,15
Indeks težavnosti	0,50
Indeks zanesljivosti	0,86

I. del preizkusa znanja (neumetnostno besedilo)

Naloge se navezujejo na tri kratka besedila o isti temi – podelitvi nagrade za najboljše slovensko otroško in mladinsko leposlovno delo večernica. Besedila so prirejena po spletnih straneh (časopis Delo ter založbi Beletrina in Miš – *Večernico je prejela Bina Štampe Žmavc, Nagrada večernica za Bino Štampe Žmavc in Bina Štampe Žmavc: Cesar in roža*) ter so glede na vrsto (novice o aktualnih/zanimivih dogodkih) po učnem načrtu predvidena za obravnavo v 4., 5. in 6. razredu (UN, cilji, str. 37). Besedila so kratka in po zahtevnosti primerljiva z neumetnostnimi besedili na prejšnjih NPZ-jih, so pa pričakovano zahtevnejše naloge, v katerih je treba presojati različne elemente besedil in jih med seboj primerjati.

V tem delu preizkusa je 12 nalog oz. 18 točkovanih enot (5 nalog oziroma 4 točkovane enote manj kakor lani), povezanih z izhodiščnimi besedili, skupno število točk I. dela je 30. Z nalogami se preverja zmožnost samostojnega tihega branja neznanega neumetnostnega besedila, njegovega razumevanja, znajdenja v njem in zmožnost medbesedilnega primerjanja (11 nalog, 25 točk) ter zmožnost tvorjenja krajšega besedila (1 naloga, 5 točk). Od **možnih 30 točk v I. delu preizkusa znanja so učenci povprečno dosegli 15,10 točke (50, 3 %)**. Povprečni dosežek je nižji kakor v preteklem letu (56 %).

Preglednica 4.2.1.1.2: Specifikacijska tabela, slovenščina, I. del, 2. obdobje

I. del (Neumetnostno besedilo: *Večernico je prejela Bina Štampe Žmavc, Nagrada večernica za Bino Štampe Žmavc, Bina Štampe Žmavc*: *Cesar in roža* / besedila 1, 2 in 3, prirejena po spletnih straneh Delo, Beletrina, Založba Miš/)

Naloga	Točke	Dejavnost, cilj/standard	Taksonomska stopnja	Vrsta razčlembe, zmožnost, izobraževalni cilj	Območje	IT	ID
		SPREJEMANJE					
		BRANJE NEUMETNOSTNIH BESEDIL Učenec prebere strokovna in publicistična besedila (navedena v učnem načrtu) (UN, st., str. 115): – novice o aktualnih/zanimivih dogodkih (UN, cilji, 4., 5., 6. razred, str. 37), nato pa:		– zmožnost samostojnega tihega branja, razumevanja in vrednotenja neznanega neumetnostnega besedila; zmožnost medbesedilnega primerjanja;			
		RAZČLENJEVANJE					
1.	1	– prepozna temo besedila (UN, st., str. 115);	– razumevanje	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila;	rumeno	0,72	0,29
2.	2	– določi sporočevalca in naslovnika (UN, st., str. 115);	– razumevanje – analiza – sinteza	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila; – okoliščinska/pragmatična razčlemba; – zmožnost prepoznavanja okoliščin/naslovnika/sporočevalca;	rdeče	0,60	0,37
3.	2	– odgovori na vprašanja o vsebini besedila (UN, st. str. 115);	– razumevanje	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila;	zeleno	0,87	0,41
4. a)	1	– odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih (UN, st., str. 115);	– razumevanje	– okoliščinska/pragmatična razčlemba; – zmožnost prepoznavanja okoliščin;	modro	0,58	0,18
4. b)	1	– odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih (UN, st., str. 115);	– razumevanje	– okoliščinska/pragmatična razčlemba; – zmožnost prepoznavanja okoliščin;	rdeče	0,54	0,36
5.	2	– odgovori na vprašanja o vsebini besedila (UN, st. str. 115);	– razumevanje – analiza	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila;	modro	0,26	0,46
6.	2	– odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih (UN, st., str. 115);	– razumevanje	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila; – upovedovalna/skladenjska zmožnost; – pravopisna zmožnost;	modro	0,47	0,37
7.	2	– pri obravnavi besedila uporablja temeljne jezikoslovne izraze (naštete v učnem načrtu) (UN, st., str. 117); – danim besedam določi sopomenke, nadpomenke in podpomenke (UN, st., str. 116); – razloži pomen besede/besedne zveze v rabi, s sopomenko ali protipomenko (UN, st., str. 116); – ob danem korenu tvori besedno družino (UN, st., str. 116);	– znanje – razumevanje	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila; – metajezikovna razčlemba; – metajezikovna zmožnost; – izobraževalni cilj: protipomenka, podpomenka, nadpomenka, sopomenka, besedna družina (UN, cilji, 6. r., str. 42);	modro	0,45	0,40

Naloga	Točke	Dejavnost, cilj/standard	Taksonomska stopnja	Vrsta razčlembe, zmožnost, izobraževalni cilj	Območje	IT	ID
8. a)	2	– razloži pomen besede/besedne zveze v rabi (UN, st., str. 116);	– razumevanje	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila; – poimenovalna zmožnost; – upovedovalna/skladenjska zmožnost; – pravopisna zmožnost;	modro	0,30	0,43
8. b)	1	– najde osebne zaimke in jim določi nanašalnico v besedilu (UN, st., str. 116);	– razumevanje	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila; – upovedovalna/skladenjska zmožnos;t	rdeče	0,57	0,47
8. c)	1	– besede iz besedila uvrsti med zaimke (UN, st., str. 117); – pri obravnavi besedila uporablja temeljne jezikoslovne izraze (naštete v učnem načrtu) (UN, st., str. 117);	– znanje	– metajezikovna razčlemba; – metajezikovna zmožnost; – izobraževalni cilj: glagol, zaimek (UN, cilji, 6. r., str. 43), samostalnik, pridevnik (UN, cilji, 5. r., str. 42, 43);	zeleno	0,77	0,38
9. a)	1	– besede iz besedila uvrsti med glagole (UN, st., str. 117); – pri obravnavi besedil uporablja temeljne jezikoslovne izraze (naštete v učnem načrtu) (UN, st., str. 117);	– znanje	– metajezikovna razčlemba; – metajezikovna zmožnost; – izobraževalni cilj: glagol (UN, cilji, 6. r., str. 43);	modro	0,32	0,34
9. b)	1	– najde osebne glagolske oblike in jim določi osebo, število in čas (UN, st., str. 116); – pri obravnavi besedil uporablja temeljne jezikoslovne izraze (naštete v učnem načrtu) (UN, st., str. 117);	– znanje – uporaba	– metajezikovna razčlemba; – metajezikovna zmožnost; – izobraževalni cilj: glagol, oseba, časovna oblika (UN, cilji, 6. r., str. 43), število (UN, cilji, 5. r., str. 42);	modro	0,44	0,28
9. c)	2	– najde osebne glagolske oblike in jim določi čas (UN, st., str. 116);	– uporaba	– metajezikovna razčlemba; – upovedovalna/skladenjska zmožnost; – pravopisna zmožnost;	rumeno	0,74	0,49
10.	2	– besede iz besedila uvrsti med pridevnike in prislove (UN, st., str. 117);	– uporaba	– metajezikovna razčlemba; – upovedovalna/skladenjska zmožnost;	rumeno	0,64	0,41
11.	2	– najde samostalnike in jim določi spol in število (UN, st., str. 116); – pri obravnavi besedil uporablja temeljne jezikoslovne izraze (naštete v učnem načrtu) (UN, st., str. 117);	– znanje	– metajezikovna razčlemba; – metajezikovna zmožnost; – izobraževalni cilj: samostalnik, spol: moški, ženski, srednji, število: ednina, dvojina, množina (UN, cilji, 5. r., str. 42, 43);	modro	0,56	0,33
		TVORJENJE					
12. A B	 3 2	– branje strokovnih in publicističnih besedil (UN, st., str. 115); – napiše krajše besedilo, in sicer ob pisni pripravi, upošteva tudi zunanjo oblikovanost besedila in pravopisna pravila (UN, st., str. 115); – obnova besedila (UN, cilji, 5., 6. razred, str. 39).	– razumevanje – analiza – sinteza – uporaba	– zmožnost razumevanja besedila; – zmožnost tvorjenja besedila; – poimenovalna zmožnost; – upovedovalna/skladenjska zmožnost; – slogovna zmožnost; – pravopisna zmožnost.	A: modro B: modro	0,31 0,22	0,50 0,48

Zmožnost sprejemanja/branja in razumevanja neznanega neumetnostnega besedila se preverja s petimi točkovanimi enotami, dve od teh merijo še katero drugo zmožnost (1., delno 2., 3., 5. in delno 6. naloga), zmožnost prepoznavanja okoliščin se meri s tremi točkovanimi enotami, ena od teh meri še drugo zmožnost (delno 2. naloga, 4. a- in 4. b-naloga), metajezikovna zmožnost s petimi točkovanimi enotami (7., 8. c-, 9. a-, 9. b-, 11. naloga). Zmožnost tvorjenja pisnega neumetnostnega besedila se preverja z 12. nalogo (tj. pisanje besedila, ki zajema vrsto podzmožnosti, med drugim tudi pravopisno; skupaj 5 točk).

Upovedovalno ali skladenjsko zmožnost, poimenovalno in pravopisno zmožnost preverjajo naloge, ki večinoma poleg te preverjajo še katero drugo zmožnost:

- upovedovalno ali skladenjsko zmožnost preverjajo 6., 8. a-, 8. b-. 9. c-, 10. naloga;
- poimenovalno zmožnost preverja 8. a-naloga;
- pravopisno zmožnost pa 6., 8. a-., 9. c- ter 12. naloga, merilo B.

Uspešnost učencev pri reševanju nalog, ki preverjajo zmožnost razumevanja besedila (1., delno 2., 3., 5. in delno 6. naloga). Naloge preverjajo zmožnost samostojnega tihega branja in razumevanja neznanega neumetnostnega besedila (zmožnost povzemanja teme, odgovarjanje na vprašanja o vsebini besedila) oziroma delov besedila (zmožnost povzemanja podtem, odgovarjanje na vprašanja o bistvenih podatkih) in zmožnost medbesedilnega primerjanja. Dve nalogi preverjata še zmožnost prepoznavanja okoliščin (naslovnika, sporočevalca, 2. naloga) ter upovedovalno in pravopisno zmožnost (6. naloga).

Naloge v tem sklopu so različno zahtevne – 3. nalogo so rešili tudi učenci, katerih skupni dosežki določajo mejo spodnje četrtine dosežkov (t. i. zeleno območje), 1. nalogo učenci, katerih dosežki spadajo v rumeno območje (meja med polovicama dosežkov). 2. nalogo so uspešno reševali učenci, katerih dosežki sodijo v rdeče območje. 5. in 6. nalogo so rešili učenci, katerih dosežki sodijo v zgornjo desetino dosežkov (modro območje). Različni indeksi težavnosti povedo, da naloge ustrezno kažejo razlike v znanju vseh učencev (lani so naloge uspešno kazale razlike med učenci z nižjimi in srednjimi dosežki, nobene naloge ni bilo v modrem območju). Dosežki kažejo, da ima večina učencev ob koncu 2. obdobja ustrezno razvito zmožnost branja in razumevanja neumetnostnih besedil, da pa imajo težave s povezovanjem podatkov in sklepanjem (6. naloga).

Uspešnost učencev pri reševanju nalog, ki preverjajo zmožnost prepoznavanja okoliščin (delno 2. naloga, 4. a- in 4. b-naloga). 4. a- in 4. b-naloga preverjata zmožnost prepoznavanja okoliščin, 2. naloga poleg tega preverja še zmožnost razumevanja besedila. 2. in 4. b-nalogo so uspešno reševali učenci, katerih dosežki sodijo v rdeče območje, 4. a-naloga je bila zahtevnejša (modro območje). Tudi lani sta bili nalogi, ki sta preverjali to zmožnost, uvrščeni v rdeče in modro območje. 2. naloga je zahtevala presojo pravilnosti ponujenih rešitev, 4. b-naloga samostojno tvorjenje in zapis odgovora (sklepanje), pri 4. a-nalogi pa podatek v besedilu ni bil neposredno izražen, razbrati ga je bilo treba iz datuma objave ali zapisa. Letošnji nizki dosežki verjetno kažejo, da imajo učenci težave s prepoznavanjem okoliščin nastanka besedila, kadar podatki niso neposredno zapisani v besedilu, ampak morajo do pravilnega odgovora priti s sklepanjem in presojanjem (podobne ugotovitve smo zapisali tudi lani).

Uspešnost učencev pri reševanju nalog, ki preverjajo metajezikovno zmožnost (7., 8. c-, 9. a-, 9. b-, 11. naloga). To so naloge, s katerimi se preverja obvladovanje temeljnih jezikoslovnih pojmov oziroma doseganje izobraževalnih ciljev v rabi. 7. naloga meri znanje s področja besedoslovja (prepoznavanje pomenskih razmerij med besedami), ostale naloge preverjajo znanje s področja oblikoslovja; 8. c-naloga (kaj je podčrtana beseda, izbira pravilnega med štirimi odgovori), 9. a-naloga (prepoznavanje glagolov, izpis), 9. b-naloga (prepoznavanje glagolske osebe, časa in števila), 11. naloga (prepoznavanje samostalnika, spola in števila).

7. naloga je naloga povezovanja, 8. c- in 9. b- sta nalogi izbirnega tipa, 9. a- in 11. naloga zahtevata izpis. Naloge so torej didaktično različno oblikovane, taksonomske stopnje teh nalog so znanje, razumevanje in uporaba.

Naloge uspešno diferencirajo znanje učencev z višjimi skupnimi dosežki. Med nalogami sodi ena v zeleno območje (8. c), vse druge sodijo v modro območje. Lani ni bilo nobene naloge v zelenem območju, več se jih je uvrstilo v rumeno in rdeče območje.

V primerjavi z nacionalnima preizkusoma v letih 2011/12 in 2010/11 so bili letos dosežki učencev nižji pri nalogah, ki so preverjale prepoznavanje glagola in prepoznavanje časovne oblike glagola. V letu 2011/12 je naloga, ki je preverjala prepoznavanje glagola, sodila v rumeno območje, prav tako tudi naloga, ki je preverjala prepoznavanje časovne oblike glagola. Naloga, ki je preverjala prepoznavanje besedne vrste/podvrste, je sodila v rdeče območje.

V letu 2010/11 je naloga, ki je preverjala izpis glagola, sodila v modro območje, naloga, ki je preverjala prepoznavanje časovne oblike glagola, pa v rumeno območje.

V primerjavi z dosežki učencev v preteklih letih so imeli učenci v letošnjem preizkusu nižje dosežke pri nalogi, ki je preverjala prepoznavanje glagola in določanje njegovih oblikoslovnih lastnosti.

Uspešnost učencev pri reševanju nalog, ki preverjajo upovedovalno ali skladenjsko zmožnost (6., 8. a-, 8. b-. 9. c-, 10. naloga). Naloge upovedovalno zmožnost večinoma preverjajo le kot podzmožnost, kar pomeni, da poleg te preverjajo še katero drugo zmožnost.

To so naloge, ki preverjajo zmožnost razumevanja, pretvarjanja in tvorjenja povedi ter zvez povedi.

6. naloga meri tudi zmožnost razumevanja besedila ter pravopisno zmožnost, 8. a-naloga preverja tudi poimenovalno in pravopisno zmožnost, 9. c-naloga preverja še pravopisno zmožnost. Samo upovedovalno zmožnost merita 8. b- in 10. naloga.

8. b-naloga preverja prepoznavanje nanašalnice (na kaj se v navedenem besedilu nanaša beseda jih), 10. naloga (vprašaj se po podčrtanih besedah v navedeni povedi).

Pri 6., 8. a- in 9. c-nalogi so morali učenci odgovor zapisati v obliki povedi. Naloge diferencirajo znanje dosežkov z višjimi dosežki (tako kakor v lanskem preizkusu).

9. c- in 10. nalogo so uspešno rešili učenci, katerih dosežki spadajo v rumeno območje (meja med polovicama dosežkov). 8. b-nalogo so poleg teh rešili tudi učenci, katerih dosežki sodijo v rdeče območje. 6. in 8. a-nalogo so rešili le učenci s skupnimi dosežki v zgornji desetini dosežkov (modro območje).

Uspešnost učencev pri reševanju naloge, ki preverja poimenovalno zmožnost (8. a-naloga). 8. a-naloga je poleg poimenovalne preverjala tudi upovedovalno in pravopisno zmožnost. Učenci so morali razložiti, kaj v navedenem delu besedila pomeni stalna besedna zveza. Naloga se je uvrstila v modro območje, uspešno so jo rešili le učenci z dosežki v zgornji desetini. Taksonomsko je naloga merila razumevanje.

Uspešnost učencev pri reševanju nalog, ki preverjajo pravopisno zmožnost (6., 8. a-, 9. c- in 12. naloga, merilo B). To so naloge, ki preverjajo obvladanje prvin in pravil pisanja slovenskega jezika v skladu s cilji iz učnega načrta. Naloge, razen 12., merilo B, pravopisno zmožnost preverjajo le kot podzmožnost, kar pomeni, da poleg te preverjajo še katero drugo zmožnost.

6. naloga preverja tudi zmožnost razumevanja besedila in upovedovalno zmožnost, 8. a-naloga poimenovalno in upovedovalno zmožnost, 9. c-naloga upovedovalno zmožnost. 12. naloga je naloga, ki preverja zmožnost tvorjenja; to zmožnost merimo z dvema meriloma: A pomeni vsebina, B pravopis.

Pri vseh nalogah so morali učenci samostojno tvoriti povedi. Naloge uspešno diferencirajo znanje učencev z višjimi skupnimi dosežki (tako kakor v lanskem preizkusu znanja). Teh nalog niso uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki določajo mejo spodnje četrtine dosežkov (t. i. zeleno območje), 9. c-nalogo so uspešno rešili učenci, katerih dosežki spadajo v rumeno območje (meja med polovicama dosežkov). 6., 8. a- in 9. c- ter 12. nalogo, merilo B, so uspešno rešili učenci, katerih dosežki sodijo v zgornjo desetino dosežkov (v modro območje). IT 12. naloge, merilo B, je najnižji IT v tem delu preizkusa (IT 0,22).

Če primerjamo dosežke učencev pri nalogah, ki preverjajo pravopisno zmožnost, z dosežki v lanskem preizkusu, ugotovimo, da so tudi lani te naloge merile pravopisno zmožnost le kot podzmožnost, da so naloge diferencirale dosežke učencev z višjimi skupnimi dosežki in da dosežki učencev kažejo, da imajo ti težave pri nalogah, ki preverjajo pravopisno zmožnost. Deloma je to pogojeno tudi z načinom točkovanja, saj učenec pri teh nalogah dobi točko za jezikovno pravilnost, če je odgovor vsebinsko pravilen.

Če opazujemo pravopisno zmožnost učencev pri zadnji, tvorbni nalogi (merilo B), ugotovimo, da je bil lani IT pri tej nalogi najnižji v celotnem preizkusu, letos je najnižji v prvem delu preizkusa (enako v šolskem letu 2010/11). V zadnjih treh letih je ta naloga (merilo B) uvrščena v modro območje. Tvorbne naloge, ki merijo pravopisno zmožnost, kažejo, da imajo učenci slabše razvito pravopisno zmožnost, vendar je to delno pogojeno tudi z načinom vrednotenja te naloge (učenec za merilo jezikovna pravilnost dobi točki, če je za prejšnje merilo (vsebina, besedilna vrsta) dobil vsaj 2 točki.

Uspešnost učencev pri tvorbni nalogi (12. naloga, skupaj 5 točk). 12. naloga preverja zmožnost samostojnega pisnega tvorjenja krajšega neumetnostnega besedila ter zmožnost povzemanja podtem. Učenci so morali tvoriti samostojno besedilo na podlagi razumevanja danega dela izhodiščnega besedila. Učenci so bili uspešnejši pri vsebinskem delu tvorjenja besedila (A-del, ki sodi v modro območje, IT 0,31), malo manj uspešni pa pri jezikovni pravilnosti (B-del, modro območje, IT 0,22).

Tako kakor v preteklem šolskem letu so morali na različnih mestih poiskati podatke in iz njih tvoriti besedilo. Tako lani kot letos so to nalogo uspešno rešili le učenci z najvišjimi skupnimi dosežki (modro območje). Tudi indeksa težavnosti sta si zelo podobna (lani IT za vsebino 0,30, za jezikovno pravilnost pa 0,21).

Leta 2010 so morali v izhodiščnem besedilu poiskati ustrezen podatek, pojasniti izbiro podatka in o tem napisati neuradno pismo (IT 0,47, rdeče območje). Leta 2009 učencem pri nalogi tvorjenja besedila (opis živali) ni bilo potrebno iskati podatkov v izhodiščnem besedilu, tvorili so ga iz danih podatkov in po zgledu (tudi izhodiščno besedilo je bilo opis živali; IT 0,90, zeleno območje). Leta 2008 je bil IT pri vsebinskem delu 0,71 (rumeno območje; napisati so morali pripoved, naloga ni zahtevala iskanja podatkov po izhodiščnem besedilu). V zadnjih štirih letih so morali učenci pri tvorbni nalogi podatke poiskati v izhodiščnem besedilu ter z njimi tvoriti novo, zaokroženo besedilo. Takšne naloge so za učence zahtevnejše, zato so tudi dosežki nižji.

Z nižjimi dosežki pri vsebini in besedilni vrsti so povezani nižji dosežki pri B-delu, pri jezikovni pravilnosti, saj se to merilo vrednoti le, če dobi učenec za A-del vsaj 2 točki. Letos je bil IT te naloge najnižji v tem delu preizkusa, 0,22, ta del naloge je uvrščen v modro območje. V letu 2010/11 je bil IT 0,16 (območje nad modrim).

Ravni zahtevanega znanja v I. delu preizkusa zajemajo znanje in poznavanje, razumevanje in uporabo (večina nalog), 2. in 12. naloga tudi analizo in sintezo, 5. naloga analizo. Taksonomska stopnja ni edini dejavnik določanja zahtevnosti naloge; ta je vsaj toliko odvisna tudi od cilja/standarda, ki se z nalogo preverja, in od danega jezikovnega primera, ob katerem morajo učenci pokazati svoje znanje.

Dosežki kažejo, da ima večina učencev ob koncu 2. obdobja ustrezno razvito zmožnost branja in razumevanja neumetnostnih besedil, da pa imajo težave s povezovanjem podatkov in sklepanjem.

Učenci imajo težave s prepoznavanjem okoliščin nastanka besedila, kadar podatki niso neposredno zapisani v besedilu, ampak morajo do pravilnega odgovora priti s sklepanjem in presojanjem (podobne ugotovitve smo zapisali tudi lani).

Pri nalogah, ki preverjajo metajezikovno zmožnost, smo ugotovili, da so imeli učenci v letošnjem preizkusu več težav pri prepoznavanju glagola in oblikoslovnih lastnosti glagola. Podobno kakor lani ugotavljamo, da imajo učenci nizke dosežke pri nalogah, ki preverjajo pravopisno zmožnost. Že nekaj let IT pri tvorbni nalogi kaže, da imajo učenci težave, ko morajo na različnih mestih poiskati podatke in iz njih tvoriti besedilo.

II. del preizkusa znanja (umetnostno besedilo)

Naloge se navezujejo na neznano umetnostno besedilo – pesem Bine Štampe Žmavc z naslovom ***Vsakdan***. V tem delu preizkusa je 7 nalog (3 manj kakor lani in 4 manj kakor leta 2011, ko je bilo v izhodišču prav tako pesemsko besedilo) oz. 9 točkovanih enot (2 manj kakor lani in 5 manj kakor 2011), povezanih z izhodiščnim besedilom. Od možnih **20 točk** v **II. delu** preizkusa znanja so učenci povprečno dosegli **9,79 točke (48,95 %),** lani pa 11,63 točke (58,15 %). Glede na precej višje dosežke v preteklih letih je dosežek še najbolj primerljiv z dosežkoma iz leta 2010 (53 %, dolgo prozno izhodiščno besedilo *Srebro iz modre špilje*) in leta 2011 (40 %, pesniško izhodiščno besedilo *Sorodnice srake*). Po letu 2011 se je pri NPZ-ju po 2. obdobju v izhodišču 2. dela preizkusa pesemsko besedilo pojavilo šele drugič. Leta 2011 so učenci dosegli povprečno 8,09 točke (40,45 %), kar je za 8,5 odstotne točke nižji dosežek glede na letošnjega, ki tako izkazuje določen napredek pri doseganju ciljev ob pesemskem besedilu. Sklepati je mogoče, da je bilo v pouk vključenega več samostojnega branja in razumevanja poezije kot posebne literarne vrste; za podrobnejše ugotovitve pa bo treba doseganje teh ciljev/standardov preveriti večkrat.

Preglednica 4.2.1.1.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, II. del, 2. obdobje

II. del (Umetnostno besedilo: Bina Štampe Žmavc, *Vsakdan*)

Naloga	Točke	Dejavnost, cilj/standard	Taksonomska stopnja	Zmožnost, izobraževalni cilj	Območje	IT	ID
		SPREJEMANJE					
		BRANJE UMETNOSTNIH BESEDIL Učenec tiho prebere neznano umetnostno besedilo in ga razume (UN, st., str. 117), po branju pa:		– zmožnost samostojnega tihega branja, razumevanja in vrednotenja književnosti/neznanega umetnostnega besedila;			
		RAZČLENJEVANJE					
1.	2	– razvija sposobnost razumevanja in doživljanja besedilne stvarnosti (UN, cilji, str. 45); – razume in pravilno uporablja strokovne izraze (UN, cilji, str. 56);	– znanje – razumevanje	– izobraževalni cilj: umetniško/umetnostno besedilo (UN, cilji, 6. razred, str. 56), ljudska pesem (UN, cilji, 4. r., str. 56);	zeleno	0,77	0,42
2.	2	– razume in pravilno uporablja strokovne izraze (UN, cilji, str. 56); – zazna in doživi pesem (UN, st., str. 114); – zazna ritem, rimo, likovnost pesmi, primere, preproste metafore, nenavadne besedne zveze (UN, cilji, str. 46, 47);	– razumevanje – znanje	– zmožnost razumevanja UB; – izobraževalni cilj: verz, kitica (UN, cilji, 1. tril., str. 30), pesniški jezik (UN, cilji, 5. r., str. 56), poosebitev, primera (UN, cilji, 6. r., str. 56);	zeleno	0,75	0,46
3.	4	– po branju odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih: o čem govori besedilo (UN, st., str. 117);	– razumevanje – uporaba – analiza	– zmožnost razumevanja UB; – izobraževalni cilj: kitica (UN, cilji, 1. tril., str. 30);	rdeče	0,51	0,58
4.	1	– po branju odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih: o čem govori besedilo (UN, st., str. 117); – razume preproste metafore (UN, cilji, str. 47);	– razumevanje	– zmožnost razumevanja UB; – izobraževalni cilj: kitica (UN, cilji, 1. tril., str. 30);	zeleno	0,74	0,30
5. a)	2	– razume in pravilno uporablja strokovne izraze (UN, cilji, str. 56); – razume primere (UN, cilji, str. 47); – zaznava in razume poosebitve (UN, cilji, str. 48);	– znanje	– izobraževalni cilj: poosebitev, primera (UN, cilji, 6. r., str. 56);	nad modrim	0,20	0,39
5. b)	1	– razume in pravilno uporablja strokovne izraze (UN, cilji, str. 56); – razume primere (UN, cilji, str. 47); – zaznava in razume poosebitve (UN, cilji, str. 48)	– razumevanje – analiza	– zmožnost razumevanja UB; – izobraževalni cilj: poosebitev, primera (UN, cilji, 6. r., str. 56);	nad modrim	0,19	0,35
6.	2	– pozna kanon mladinske književnosti (UN, cilji, str. 56);	– znanje	– izobraževalni cilj: Tone Pavček, Leopold Suhodolčan, Hans Christian Andersen, Boris A. Novak, Svetlana Makarovič (UN, cilji, 4., 5., 6. r., str. 57, 58);	rdeče	0,64	0,26
7. A B	 4 2	– samostojno tiho bere literarna besedila (UN, cilji, str. 44); – piše neliterarna besedila (UN, cilji, str. 51).	– razumevanje – analiza – sinteza – uporaba	– zmožnost razumevanja UB; – zmožnost tvorjenja neliterarnih besedil; – poimenovalna zmožnost; – upovedovalna/skladenjska zmožnost; – slogovna zmožnost; – pravopisna zmožnost.	A: modro B: modro	0,37 0,32	0,55 0,53

Z nalogami se preverja zmožnost samostojnega tihega branja neznanega umetnostnega besedila, razumevanje in razčlenjevanje besedila oziroma dela besedila ter znajdenje v besedilu, poznavanje značilnosti izhodiščnega besedila in strokovnih izrazov ter zmožnost tvorjenja krajšega besedila, povezanega z izhodiščnim besedilom.

Uspešnost učencev pri samostojnem razumevanju in razčlenjevanju izhodiščnega umetnostnega besedila

Zmožnost razumevanja umetnostnega besedila preverjajo **3., 4. in 7. naloga**, skupaj **11 točk**. 3. naloga preverja zmožnost prepoznavanja in razumevanja nasprotja v besedilu; 4. naloga preverja zmožnost zaznavanja rabe nenavadnih besednih zvez oz. zmožnost razumevanja preproste metafore; 7. naloga, katere izsledki bodo navedeni v razdelku o dosežkih pri tvorbni nalogi, preverja prepoznavanje in razumevanje besednih zvez v besedilu.

Vse tri omenjene naloge zahtevajo od učenca samostojno tvorjenje (kratkega) odgovora, pri 3. in 7. se vrednoti tudi pravopisno-slovnična pravilnost zapisane rešitve. Uvrščajo se v naslednja območja dosežkov: v zeleno 4. naloga (IT 0,74), v rdeče 3. (IT 0,51) ter v modro območje 7. naloga (IT 0,35).

Dosežki pri navedenih nalogah kažejo, da so učenci, razen pri 7. nalogi, napredovali pri razumevanju in razčlenjevanju pesemskega besedila glede na dosežke pri NPZ-ju v letu 2011, ko je bilo izhodiščno besedilo pesem, kar je nedvomno spodbudna ugotovitev. Naloge, ki se uvrščajo v vsa območja, tudi niso bile izbirnega tipa, učenci so namreč vse odgovore napisali v povedih s svojimi besedami.

Uspešnost učencev pri prepoznavanju književne vrste in strokovnih izrazov

S **1., 2., 5. in 6. nalogo**, skupaj 9 točk, se preverja poznavanje teh strokovnih izrazov: ljudska pesem, prevedeno besedilo, umetnostno/umetniško besedilo, pesem, poosebitev, primera, književniki (T. Pavček, L. Suhodolčan, H. C. Andersen, B. A. Novak, S. Makarovič). Dve od omenjenih nalog sta alternativnega tipa (pri 1. nalogi se je preverjala pravilnost trditev o vrsti besedila, pri 5. b-nalogi pa je moral učenec izbrati med ponujenima pesniškima sredstvoma in svojo izbiro utemeljiti). Tri od nalog so zahtevale zapis kratkega odgovora (pri 2. so morali učenci napisati 2 utemeljivi za vrsto besedila, pri 5. a po en primer za primero in poosebitev, pri 5. b pa utemeljitev izbire). 6. naloga (izbirni tip) je zahtevala izbiro treh ustreznih odgovorov med petimi ponujenimi imeni književnikov.

Naloge tega sklopa se uvrščajo v naslednja območja dosežkov: v zeleno 1. (IT 0,77) in 2. naloga (IT 0,75), v rdeče 6. (IT 0,64) ter v območje nad modrim 5. a (IT 0,20) in 5. b (IT 0,19).

Dosežki učencev v književnem delu preizkusa so najvišji pri 1. in 2. nalogi in najnižji pri 5.a- in 5. b-nalogi. Učenci so pokazali zelo dobro (pre)poznavanje literarne vrste, tj. pesmi in njenih značilnosti, kar kaže, da so do konca 6. razreda literarnoteoretične pojme v povezavi z lirskim besedilom na ravni znanja pri pouku zelo dobro usvojili. Povsem drugače pa se izkaže, ko je potrebno pri določeni pesmi izluščiti pesniška sredstva in jih utemeljiti glede na njihovo vlogo in pomen v pesmi. Primera in poosebitev sta namreč najznačilnejši pesniški sredstvi pesmi na letošnjem NPZ-ju in sta uvrščeni med izobraževalne cilje 2. vzgojno-izobraževalnega obdobja. Domnevamo, da pri književnem pouku do konca 6. razreda učenci ne razvijajo strategij za pridobivanje analitičnih zmožnosti pri prepoznavanju prenesenih pomenov v pesemskih besedilih in pri utemeljevanju njihovega pomena zanje. Podoben dosežek (nad modrim) pri nalogi, ki je zahtevala prepoznavanje primere v pesmi, je bil tudi leta 2011, kar potrjuje našo domnevo, da pri pouku še ni vključenih nekoliko zahtevnejših analitičnih dejavnosti pri obravnavi pesemskih besedil.

Uspešnost učencev pri tvorbni nalogi

Z zadnjo, 7. nalogo, skupaj 6 točk, se vrednotita vsebina (recepcijska zmožnost, zmožnost tvorjenja neliterarnega besedila, povezanega z izhodiščnim besedilom, zmožnost zaznavanja in razumevanja nenavadnih besednih zvez/preprostih metafor, 4 točke) ter praktično obvladovanje pravopisno-slovničnih pravil (učenčeva poimenovalna, upovedovalna, slogovna in pravopisna zmožnost, 2 točki).

Oba dela naloge sta se uvrstila v modro območje dosežkov: IT vsebine je 0,37 (lani rumeno, leta 2011 rdeče območje), IT jezikovne pravilnosti pa 0,32 (lani rdeče, leta 2011 modro območje).

Letošnja tvorbna naloga je temeljila na uporabi bistvenih podatkov v treh kiticah od štirih in metaforični zmožnosti, na podlagi obojega so učenci tvorili neliterarno besedilo, kar pa je bilo za učence nekoliko prezahtevno, saj so nalogo rešili celo manj uspešno kakor leta 2011, ko je bila v preizkusu pesem. Domnevamo, da je bil eden izmed razlogov za nižji dosežek pri vsebinskem delu res lahko nekoliko zahtevnejša naloga, ki je učence usmerjala v poglobljeno (ustvarjalno) branje in utemeljevanje pomena preprostih metafor, vendar bi bil drug razlog lahko tudi ta, da učenci pri pouku niso navajeni pisati tako zastavljenih nalog, ki terjajo tako kompleksnejše znanje kot tudi besediloslovno zmožnost.

Ravni zahtevanega znanja v II. delu preizkusa znanja zajemajo znanje/poznavanje in razumevanje (1., 2. delno 3., 4., 5. a- in 6. naloga, skupaj 10 točk), uporabo in analizo (4., 5. b- in delno 7. naloga, 6 točk) ter sintezo in vrednotenje (delno 7. naloga, 4 točke).

Taksonomska stopnja ni edini dejavnik določanja zahtevnosti posamezne naloge, je pa pomemben. IT v tem delu preizkusa je bil najnižji pri 5. a- (IT 0,20) in 5. b- nalogi (IT 0,19). Obe nalogi sta na taksonomski stopnji pretežno razumevanja in analize, nalogi v navodilu usmerjata učence dovolj jasno, kaj naj v besedilu iščejo in kako naj nalogo rešijo. Težava pri reševanju je bila verjetno v tem, da učenci ne prepoznajo primerov pesniških sredstev v samem besedilu in mogoče še niso utrdili rabe termina pesniška sredstva pri analizi pesmi v šoli.

Naloge utemeljevanja in samostojnega tvorjenja krajšega besedila ali odgovora v povedi so za učence zahtevnejše in so večinoma na taksonomski stopnji uporabe, analize in sinteze, npr. 3. in 7. naloga sta se tudi v tem delu preizkusa izkazali za razmeroma zahtevni. 3. naloga z IT-jem 0,51 je bila v primerjavi s 7. nalogo z IT-jem za vsebinski del 0,37 vendarle manj zahtevna, zato je bilo pričakovati, da bodo učenci opazno izraženo nasprotje v pesmi bolj natančno zaznali in ga tudi utemeljili.

Lani je bil IT tvorbne naloge ob umetnostnem besedilu 0,49 (12. naloga, A- in B-del), letos pa je zdrknil na 0,34 (7. naloga A- in B-del), kar potrjuje domnevo PK, da učenci do konca 2. obdobja ne pišejo raznovrstnih besedil, ki so povezana z vsemi tremi literarnimi vrstami, primanjkljaji se kažejo predvsem pri tvorjenju besedila ob/o pesemskem besedilu.

Opisi dosežkov učencev 6. razreda pri NPZ-ju

Kvalitativni opisi znanja za izbrana območja dosežkov

Dosežke vseh učencev, ki so sodelovali v NPZ-ju ob koncu 2. obdobja, lahko razporedimo od najnižjega do najvišjega in za vsak dosežek izračunamo število učencev s tem skupnim dosežkom. Po pregledu tako dobljenih razvrstitev nalog je mogoče pripraviti vsebine, ki so skupne nalogam v posameznem območju. Za vsako od teh območij smo določili naloge, ki so jih učenci v ustrezni skupini uspešno reševali.

Slika 4.2.1.1.1: Porazdelitev točk pri slovenščini, 2. obdobje

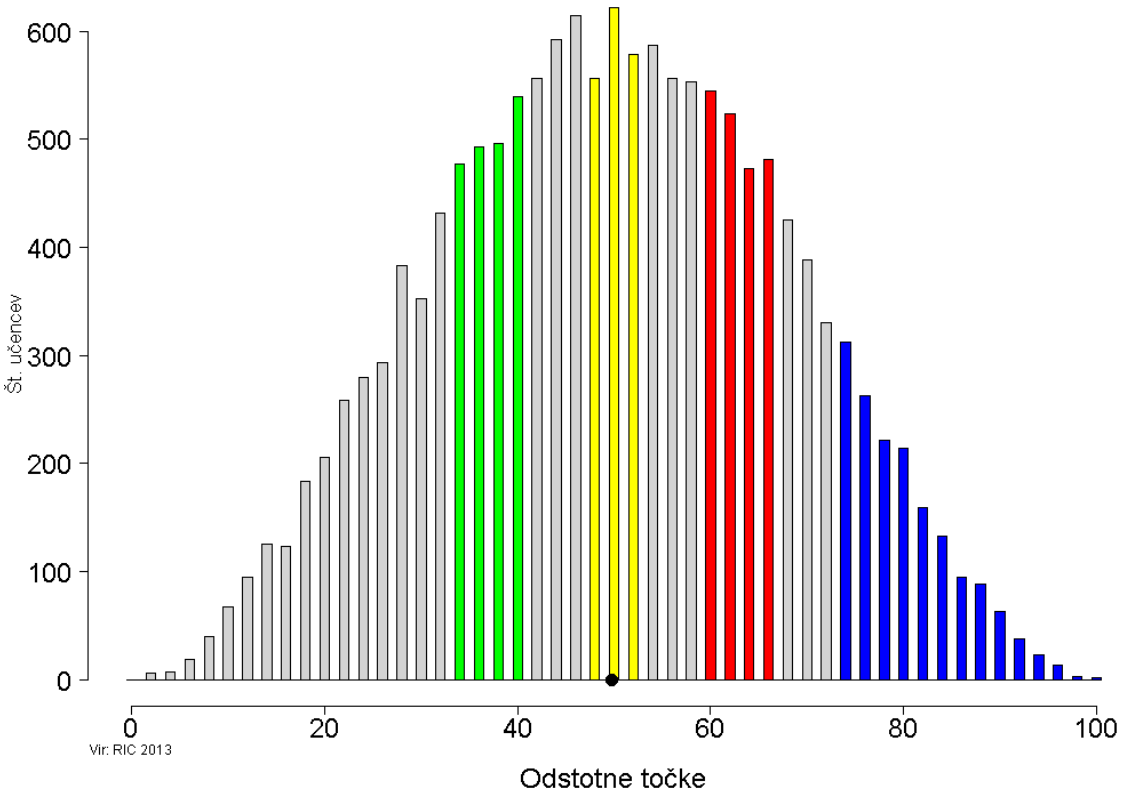

ZELENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki na NPZ-ju iz slovenščine ob koncu 2. obdobja določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov* (učenci z nizkim skupnim dosežkom/seštevkom točk na preizkusu), so v povprečju uspešno rešili 5 od skupaj 19 nalog v preizkusu znanja, od tega eno delno, s skupaj 8 točkami od 50 možnih (v I. delu 2 nalogi, od tega 1 delno, s skupaj 3 točkami, in v II. delu 3 naloge s skupaj 5 točkami).

V I. delu preizkusa znanja (ob neznanih neumetnostnih besedilih) sta to:

- naloga, ki preverja zmožnost samostojnega tihega branja in razumevanja neznanih neumetnostnih besedil (3. naloga – katero besedilo naj prebere bralec, ki želi izvedeti navedene podatke; dopolnitev odgovora s številko izbranega besedila, dosežek je visok tudi zaradi načina vrednotenja, 2 t, R /= razumevanje/), in
- del naloge, ki preverja metajezikovno zmožnost, prepoznavanje zaimka *jih* (8. naloga, c-del – kaj je podčrtana beseda; izbira pravilnega med štirimi odgovori, 1 t, Z /= znanje/poznavanje/).

V II. delu preizkusa znanja (ob neznanem umetnostnem besedilu) so to:

- naloga, ki preverja zmožnost vrstne umestitve izhodiščnega besedila (ali je besedilo umetnostno in ali je ljudska pesem) in prepoznavanja avtorja pesmi (ali je pesem prevedena) ter zmožnost doživljanja in zaznavanja razpoloženja (ali je za pesem značilno mračno razpoloženje) (1. naloga – katera trditev o izhodiščnem besedilu je pravilna in katera ne; naloga zahteva presojo pravilnosti ponujenih trditev, 2 t, Z, R);
- naloga, ki preverja zmožnost prepoznavanja zgradbenih prvin pesmi in poznavanje/rabo strokovnih izrazov/literarnovednih pojmov (2. naloga – izhodiščno besedilo je pesem, s čim iz besedila lahko utemeljiš to trditev; samostojno tvorjenje in zapis odgovora, 2 t, Z, R), in
- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja umetnostnega besedila (4. naloga – kaj v 2. kitici pomeni, da je vsakdan *srečen od oči do ust*; samostojno tvorjenje in zapis odgovora, 1 t, R).

Taksonomsko naloge, ki jih je uspešno rešila večina učencev, preverjajo znanje na ravni znanja/poznavanja in razumevanja.

Naloge predvidevajo poznavanje naslednjih strokovnih izrazov iz učnega načrta (izobraževalni cilji): glagol, samostalnik, pridevnik, zaimek (I. del preizkusa znanja); umetnostno/umetniško besedilo, ljudska pesem, verz, kitica, pesniški jezik, poosebitev, primera (II. del preizkusa znanja).

Dosežki v zelenem območju so po številu nalog in točk primerljivi z lanskimi (5 nalog s skupaj 7 točkami) in z NPZ-jem 2011 (6 nalog s skupaj 8 točkami), je pa letos v tem območju več nalog iz književnega dela preizkusa znanja. Cilji/Standardi znanja, ki jih dosegajo učenci z nizkim skupnim številom točk, so podobni kakor na prejšnjih NPZ-jih – prepoznavanje okoliščin nastanka besedila, razumevanje posameznih podatkov, prepoznavanje nekaterih zgradbenih in vrstnih značilnosti besedila.

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *med polovicama dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega območja v povprečju uspešno rešili še 3 naloge, od tega 1 delno, s skupaj 5 točkami, vse naloge so

v I. delu preizkusa znanja (ob neznanih neumetnostnih besedilih), in sicer:

- naloga, ki preverja zmožnost samostojnega tihega branja in razumevanja neznanih neumetnostnih besedil in prepoznavanje teme vsakega od besedil (1. naloga – kaj je skupno vsem trem besedilom; izbira pravilnega med štirimi odgovori, 1 t, R);
- del naloge, ki preverja metajezikovno zmožnost – pretvorbo časovne oblike glagola v navedeni povedi iz preteklika in sedanjika (*je pripravila, sodelujejo*) v prihodnjik (9. naloga, c-del – navedeno poved spremeni tako, da bo izražala dejanje, ki se bo šele zgodilo; samostojno tvorjenje in zapis odgovora, vrednoti se samo pravilna pretvorba glagolov, 2 t, U/= uporaba/); druga dva dela iste naloge vključujeta poznavanje strokovnih izrazov in sta zahtevnejša, spadata v modro območje, in
- naloga, ki preverja metajezikovno in upovedovalno/skladenjsko zmožnost – ločevanje prislova *letos* in pridevnika *letošnji* (10. naloga – vprašaj se po podčrtanih besedah v navedeni povedi; zapis ustreznih vprašalnic, 2 t, Z, U).

Taksonomsko naloge v rumenem območju preverjajo znanje na ravni razumevanja in uporabe.

Naloge ne vključujejo strokovnih izrazov iz učnega načrta (izobraževalni cilji).

V primerjavi z NPZ-jem v preteklem letu so učenci z dosežki v rumenem območju v preizkusu rešili manj nalog in dosegli manj točk. Razlika se kaže zlasti v II., književnem delu, v katerem učenci s skupnim dosežkom okrog polovice niso uspešno rešili nobene naloge (lani 4 s skupaj 7 točkami). Dosežek je primerljiv z NPZ-jem leta 2011, ko je bilo izhodiščno besedilo prav tako pesemsko – v to območje je spadala le naloga, ki je preverjala prepoznavanje rimanih besed. Dosežki v I., jezikovnem, delu preizkusa so po vrstah znanja/zmožnosti primerljivi z lanskimi in z NPZ-ji v preteklih letih – učenci so uspešno rešili naloge, ki preverjajo razumevanje besedila in slovnično znanje na ravni rabe, brez poznavanja strokovnih pojmov. Letos je tudi v tem delu preizkusa v primerjavi z NPZ-jem v prejšnjih letih več zahtevnejših nalog, ki so jih uspešno rešili le učenci z višjim skupnim dosežkom pri preizkusu.

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega in rumenega območja s 65-odstotno uspešnostjo v povprečju uspešno rešili še 5 nalog, od tega 2 nalogi delno, s skupaj 10 točkami (v I. delu 3 naloge, od teh 2 delno, s skupaj 4 točkami, ter 2 nalogi v II. delu, s skupaj 6 točkami).

V I. delu preizkusa znanja (ob neznanih neumetnostnih besedilih) so to:

- naloga, ki preverja zmožnost samostojnega tihega branja in razumevanja neznanih neumetnostnih besedil in prepoznavanje okoliščin/naslovnika/sporočevalca (2. naloga – katera trditev o izhodiščnih besedilih je pravilna in katera ne; naloga zahteva presojo pravilnosti ponujenih trditev, 2 t, R, A /= analiza/, S /= sinteza/);
- del naloge, ki preverja zmožnost prepoznavanja okoliščin nastanka enega od besedil in zmožnost utemeljevanja s sklicevanjem na besedilo (4. b-naloga – iz česa v izhodiščnem besedilu je razvidno, kdaj je bilo napisano besedilo 1; samostojno tvorjenje in zapis odgovora, 1 t, R), in
- del naloge, ki preverja zmožnost razumevanja besedila in upovedovalno/skladenjsko zmožnost (8. naloga, b-del – na kaj se v navedenem delu besedila nanaša beseda *jih*; samostojno tvorjenje in zapis odgovora, 1 t, R).

V II. delu preizkusa znanja (ob neznanem umetnostnem besedilu) so to:

- naloga, ki preverja zmožnost samostojnega tihega branja in razumevanja pesemskega besedila in zmožnost tvorjenega neliterarnega besedila ob izhodiščnem besedilu (3. naloga – katero nasprotje je izraženo v 2. kitici, kaj vse je povedano o prvem in kaj o drugem delu tega nasprotja; samostojno tvorjenje in zapis odgovora v eni ali dveh povedih, vsebina in jezikovna pravilnost, 4 t, R, A, U), in
- naloga, ki preverja literarnovedno znanje – poznavanje avtorjev po učnem načrtu obveznih besedil mladinske književnosti (6. naloga – kateri trije od naštetih avtorjev so prav tako napisali veliko pesmi; izbira pravilnih med petimi odgovori, 2 t, Z).

Naloge, ki spadajo v rdeče območje, so taksonomsko različno zahtevne, preverjajo znanje na vseh taksonomskih ravneh.

Naloge predvidevajo poznavanje naslednjih strokovnih izrazov iz učnega načrta (izobraževalni cilji), vsi so iz II., književnega dela preizkusa: kitica, Tone Pavček, Leopold Suhodolčan, Hans Christian Andersen, Boris A. Novak, Svetlana Makarovič; naloge v I. delu ne vključujejo poznavanja strokovnih izrazov.

Tudi dosežki v rdečem območju so v obeh delih preizkusa primerljivi z NPZ-jem leta 2011, ko je bilo izhodiščno neumetnostno besedilo prav tako sestavljeno iz več delov, izhodiščno umetnostno besedilo pa je bilo prav tako pesemsko (I. del 3 naloge s skupaj 5 točkami, II. del 2 nalogi s skupaj 5 točkami); lani je zaradi drugačne sestave preizkusa v to območje spadalo nekaj več nalog. Primerljivi z lanskimi in z dosežki na prejšnjih NPZ-jih pa so cilji/standardi znanja, zmožnosti in miselni procesi, ki so jih morali učenci opraviti za uspešno reševanje nalog – učenci s skupnimi dosežki v zgornji četrtini so uspešno rešili naloge, ki zahtevajo natančno branje, povzemanje značilnosti besedil in utemeljevanje s sklicevanjem na besedilo, v književnem delu pa tudi poznavanje avtorjev in njihovih del. Tako kakot na lanskem NPZ-ju v rdečem območju prevladujejo naloge, pri katerih je treba samostojno tvoriti in napisati odgovor.

MODRO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki določajo *zgornjo desetino dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega, rumenega in rdečega območja v povprečju uspešno rešili še 8 nalog, od tega 2 delno, s skupaj 24 točkami (v I. delu 7 nalog, od teh 2 delno, s skupaj 18 točkami, in v II. delu 1 nalogo s 6 točkami).

V I. delu preizkusa znanja (ob neznanih neumetnostnih besedilih) so to:

- del naloge, ki preverja zmožnost prepoznavanja okoliščin nastanka enega od izhodiščnih besedil (4. a-naloga – kdaj je bilo napisano besedilo 1; podatek v besedilu ni neposredno izražen, razbrati ga je treba iz datuma objave ali iz zapisa »… *Svečana podelitev nagrade bo* …«; izbira pravilnega med štirimi odgovori, 1 t, R);
- naloga, ki preverja zmožnost natančnega branja in razumevanja enega od izhodiščnih besedil (5. naloga – katere prireditve so poleg podelitve nagrade še potekale v okviru srečanja slovenskih mladinskih pisateljev; zapis dveh podatkov, ki jih je treba razbrati iz sobesedila, 2 t, R);
- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja enega od izhodiščnih besedil ter upovedovalno/skladenjsko in pravopisno zmožnost (6. naloga – kateri podatki v besedilu 1 potrjujejo, da je Bina Štampe Žmavc priznana avtorica; zapis dveh podatkov, odgovor v povedi, 2 t, R);

- naloga, ki preverja poimenovalno zmožnost v povezavi z razumevanjem izhodiščnih besedil in metajezikovno zmožnost, prepoznavanje pomenskih razmerij med besedami (7. naloga – kako so navedene besede iz izhodiščnih besedil povezane med seboj; naloga povezovanja, 2 t, Z, R);
- del naloge, ki preverja poimenovalno zmožnost v povezavi z razumevanjem enega od izhodiščnih besedil ter upovedovalno/skladenjsko in pravopisno zmožnost (8. a-naloga – kaj v navedenem delu besedila pomeni besedna zveza *na prvi pogled*; samostojno tvorjenje in zapis odgovora v povedi, 2 t, R);
- naloga, ki preverja metajezikovno zmožnost – prepoznavanje glagola, glagolske osebe, časa in števila (9. naloga, a-del – iz navedene povedi izpiši glagola */je pripravila, sodelujejo/*, 1 t, Z, in b-del – v čem se razlikujeta glagola v navedeni povedi; izbira pravilnega med tremi odgovori, 1 t, Z);
- naloga, ki preverja metajezikovno zmožnost – prepoznavanje samostalnika, spola in števila (11. naloga – iz povedi izpiši en samostalnik ženskega spola v ednini in samostalnik v množini, 2 t, Z), in
- naloga, ki preverja zmožnost tvorjenja besedila, povezanega z izhodiščnimi besedili (12. naloga – napiši besedilo, v katerem boš predstavil vse, kar v besedilih izveš o nagradi večernica; A-del – vsebina, 3 t, R, A, S, in B-del – jezikovna pravilnost, 2 t, U).

V II. delu preizkusa znanja (ob neznanem umetnostnem besedilu) je to:

- naloga, ki preverja zmožnost samostojnega tihega branja in razumevanja pesemskega besedila in zmožnost tvorjenega neliterarnega besedila ob izhodiščnem besedilu (7. naloga – napiši besedilo in v njem razloži, s katero besedno zvezo je predstavljen vsakdan v prvi, s katero v tretji in s katero v zadnji kitici in kaj vse je o njem povedano, A-del, vsebina, 4 t, R, A, S, in B-del, jezikovna pravilnost, 2 t, U).

Taksonomsko naloge, ki spadajo v modro območje, preverjajo zanje na vseh stopnjah, od znanja/poznavanja do analize in sinteze.

Naloge predvidevajo poznavanje naslednjih strokovnih izrazov iz učnega načrta (izobraževalni cilji): protipomenka, podpomenka, sopomenka, nadpomenka, besedna družina, glagol, oseba, število, čas, samostalnik, spol, ednina, množina, pridevnik, zaimek (I. del preizkusa znanja); kitica (II. del preizkusa znanja).

V primerjavi z NPZ-jem v preteklem šolskem letu v modro območje (naloge, ki jih je z več kot 65-odstotno uspešnostjo rešilo zgornjih 10 odstotkov učencev) spada več nalog s polovico več točkami. Razlika se kaže predvsem v I., jezikovnem, delu preizkusa (lani 5 nalog s skupaj 10 točkami). Tako kakor na prejšnjih NPZ-jih in na NPZ-jih po 3. obdobju pa se kot zahtevni za večino učencev v obeh delih preizkusa kažejo isti cilji/standardi znanja – razumevanje teme besedil, povzemanje značilnosti besedil, utemeljevanje s sklicevanjem na besedila in primerjanje njihovih značilnosti ter tvorjenje smiselnega in povezanega besedila o prebranih besedilih. Ker gre za temeljne cilje pouka slovenščine in so ugotovitve na NPZ-jih ne glede na različna izhodiščna neumetnostna in umetnostna besedila iz leta v leto podobne, je mogoče sklepati, da imajo učenci pri pouku premalo izkušenj s samostojnim delom z besedili. V I., jezikovem delu preizkusa, v to območje spada tudi večina nalog, ki preverjajo metajezikovno zmožnost/slovnično znanje, poznavanje po UN-ju predvidenih strokovnih izrazov. Da strokovni izrazi pri pouku niso dovolj utrjeni, kaže tudi tovrstna naloga iz književnosti, ki se je uvrstila v območje nad modrim.

NAD MODRIM OBMOČJEM

V območje *nad modrim območjem* – s 65-odstotno uspešnostjo je niso rešili niti učenci z najvišjimi skupnimi dosežki pri preizkusu znanja – se je uvrstila 1 naloga s 3 točkami iz **II. dela** preizkusa znanja, in sicer

- naloga, ki preverja literarnovedno znanje – zaznavanje in razumevanje pesniških sredstev v izhodiščnem pesemskem besedilu (5. naloga, a-del – iz izhodiščnega besedila izpiši primer za poosebitev in primero, 2 t, Z, in b-del – katero od obeh pesniških sredstev je za izhodiščno besedilo bolj značilno in zakaj, dopolnitev povedi, 1 t, R, A).

Naloga predvideva poznavanje strokovnih izrazov poosebitev in primera.

V I. delu preizkusa znanja (ob neznanem neumetnostnem besedilu) nalog nad modrim območjem letos ni bilo.

Razporeditev dosežkov v obeh delih preizkusa znanja kaže, da ima večina nalog visoko občutljivost za razlike v znanju 'na vrhu', tj. pri preverjanju znanja učencev z visokimi skupnimi dosežki pri preizkusu, in nekoliko nižjo občutljivost za preverjanje znanja učencev s povprečnimi oz. z nižjimi skupnimi dosežki. Za preizkus kot celoto se kažejo podobne ugotovitve kakor na prejšnjih NPZ-jih in na NPZ-jih po 3. obdobju – učenci so uspešni pri odgovorih na vprašanja o podrobnostih, posameznostih in podatkih, ki so v besedilih neposredno navedeni, težave pa imajo pri nalogah, ki zahtevajo posploševanje, povzemanje in sklepanje s 'pogledom' na celotno besedilo ter z utemeljevanjem, vrednotenjem in s ponazarjanjem. Za večino učencev se kot zahtevno kaže tudi samostojno tvorjenje in zapis daljših odgovorov ter poimenovanje/uporaba jezikovnih in književnih pojmov – tovrstne naloge so v preizkusih znanja tiste, ki so najpogosteje nereševane. Ugotovitve, ki se nanašajo na bralno zmožnost učencev, se ujemajo z ugotovitvami mednarodnih raziskav bralne pismenosti; podobne so tudi na NPZ-ju po 3. obdobju. Podatki med obdobjema pa niso neposredno primerljivi, ker NPZ po 2. obdobju za učence ni obvezen. Za interpretacijo dosežkov na posamezni šoli in za strokovne primerjave dosežkov med leti je zato pomembno upoštevati podatek, koliko in kateri učenci so opravljali preizkus znanja. Vsekakor je smiselno ugotavljati trende po področjih znanja oz. zmožnosti tako med leti kot med 2. in 3. obdobjem ter ugotovitve povezati z načrtovanjem izboljšav na področjih (cilji/standardi znanja, zmožnosti, miselni procesi …), pri katerih se iz leta v leto kažejo primanjkljaji. Podatki kažejo, da naj bi učenci pri pouku imeli predvsem več samostojnega dela z besedili tako na ravni sprejemanja (samostojnega tihega branja) kot na ravni tvorjenja (samostojnega pisanja o prebranem).

Dosežki po spolu

Slika 4.2.1.1.2: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 2. obdobje

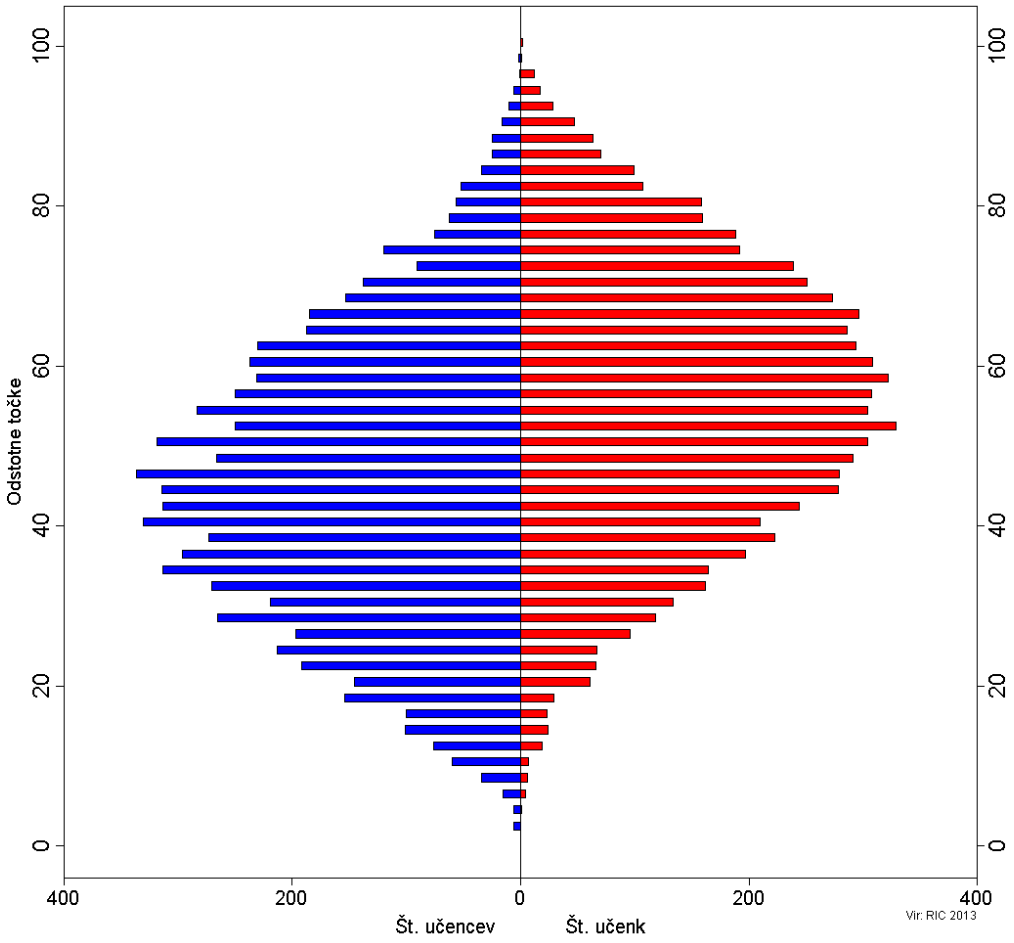

Primerjava porazdelitve dosežkov učencev in učenk

Dosežki pri NPZ-ju iz slovenščine ob koncu 2. obdobja so po spolu v tem šolskem letu obdelani sedmič. Prikazani so grafično, krivulji ločeno prikazujeta dosežke učencev in učenk na podlagi končnih rezultatov v odstotnih točkah. Krivulja, ki prikazuje dosežke učencev, je pravilna Gaussova krivulja, tako kot leta 2011 je nekoliko pomaknjena v levo. Podobno kot zadnji dve leti tudi letos večina dosežkov učencev spada v območje od 30 do 70 odstotnih točk, vrh krivulje je v območju med 40 in 50 odstotnimi točkami (lani med 45 in 65, predlani med 35 in 45). Kot lani je tudi letos najvišjih dosežkov (nad 90 odstotnih točk) pri učencih manj kakor pri dosežkih učenk, najnižjih dosežkov (pod 20 odstotnimi točkami) pa več kakor pri dosežkih učenk.

Pri učenkah dosežkov, nižjih od 10 odstotnih točk, skoraj ni (podobno tudi zadnji dve leti). Krivulja, ki prikazuje dosežke učenk, je tako kot v preteklosti pomaknjena v desno, a letos manj izrazito kakor lani. Območje najpogostejših dosežkov se nahaja med 40 in 80 odstotnimi točkami (lani med 50 in 90). Tudi vrh krivulje je v primerjavi z lanskim letom nekoliko nižje – v območju od 50 in 70 odstotnih točk (lani med 60 in 80, predlani med 50 in 65).

Analiza dosežkov glede na spol učencev po nalogah

Učenci so uspešneje kakor učenke rešili te naloge: v I. delu preizkusa znanja (neumetnostno besedilo): 6. nalogo (kateri podatki v besedilu 1 potrjujejo, da je Bina Štampe Žmavc priznana avtorica; zapis dveh podatkov, odgovor v povedi); v II. delu preizkusa znanja (umetnostno besedilo): 3. nalogo (zaznavanje in razumevanje nasprotja), 4. nalogo (razumevanje besedne zveze), 7. nalogo (naloga tvorjenja, merilo A – vsebina in merilo B – jezikovna pravilnost). Leta 2011 ob pesemskem besedilu so učenci bolje rešili 4 naloge (prav tako nalogo tvorjenja, ki je bila pri učencih bolje rešena tudi lani).

Učenke so uspešneje kakor učenci rešile te naloge: v I. delu preizkusa znanja (neumetnostno besedilo): 4. a-nalogo (kdaj je bilo napisano besedilo 1; podatek v besedilu ni neposredno izražen), 7. nalogo (kako so navedene besede iz izhodiščnih besedil povezane med seboj), 9. b-nalogo (v čem se razlikujeta glagola v navedeni povedi), 10. nalogo (vprašaj se po podčrtanih besedah v navedeni povedi; zapis ustreznih vprašalnic), 11. nalogo (iz povedi izpiši en samostalnik ženskega spola v ednini in samostalnik v množini);v II. delu preizkusa znanja (umetnostno besedilo) niso učenke lani uspešneje rešile nobene naloge v tem delu, letos pa 1. nalogo (določanje vrste besedila), 5. b-nalogo (utemeljevanje rabe poosebitve) in 6. nalogo (poznavanje književnikov). 2011 so bile učenke uspešnejše pri eni nalogi v 2. delu preizkusa.

Ob razčlembi tako neumetnostnega kot tudi umetnostnega besedila ugotavljamo, da so bile letos učenke uspešnejše pri reševanju I. dela preizkusa in da so učenke uspešneje kakor učenci rešile več nalog. Ob razčlembi umetnostnega besedila so dosežki učencev in učenk podobni. Ob neumetnostnem besedilu so bile učenke izrazito uspešnejše pri nalogi, ki je preverjala prepoznavanje pomenskih razmerij med besedami (poimenovalno zmožnost), učenci pa izrazito uspešnejši pri nalogi, ki je preverjala zmožnost razumevanja enega od izhodiščnih besedil, podatka v besedilu nista bila neposredno izražena, ampak so ju morali razbrati (6. naloga). Že tretjič doslej pa so bili učenci uspešnejši pri tvorjenju besedila ob umetnostnem besedilu (predlani le pri merilu vsebina, lani in letos pa tudi pri jezikovni pravilnosti).

Sklepne ugotovitve

Letošnji dosežek pri NPZ-ju je primerljiv s tistim izpred dveh let (2010/11) in je nižji kakor lani, ko je bil 56,7 %, IT 0,57, kar velja za oba dela preizkusa, neumetnostno besedilo 50,3 %, IT 0,50 (lani 55,7 %, IT 0,56); umetnostno besedilo 48,95 %, IT 0,49 (lani 58 %, IT 0,58).

Naloge v posameznih območjih kljub različnim izhodiščnim besedilom iz leta v leto kažejo doseganje podobnih ciljev/standardov znanja, tako da je z veliko gotovostjo mogoče govoriti o trendih – večina učencev uspešno reši naloge, ki sprašujejo po podrobnostih v besedilih oz. posameznih podatkih, ki so v besedilih neposredno zapisani, prepozna posamezne pojme (jezikovne in književne), če niso povezani z njihovo vlogo v besedilih, poveže med seboj dane podatke, najde posamezne besede ali primere, ki ne zahtevajo natančnega branja ali razumevanja izhodiščnega besedila kot celote (naloge, ki spadajo v zeleno in rumeno območje). Zahtevnejše naloge, pri katerih je potrebno razumevanje prenesenih pomenov, predvsem v izhodiščnem književnem besedilu (letos pesmi), povezovanje podatkov v nalogah pri obeh delih preizkusa in prepoznavanje vloge jezikovnih in književnih sredstev v besedilih, so še vedno slabše rešene. Za večino učencev se kot zahtevno kaže tudi samostojno tvorjenje in zapis daljših odgovorov ter poimenovanje/uporaba jezikovnih in književnih pojmov – tovrstne naloge so v preizkusih znanja tiste, ki so najpogosteje nerešene. Ugotovitve so podobne tudi na NPZ-ju po 3. obdobju, podatki med obdobjema pa niso neposredno primerljivi, ker NPZ po 2. obdobju za učence ni obvezen.

Ko smo razčlenili naloge glede na zmožnosti učencev, smo ugotovili, da so nižji dosežki pri nalogah, ki preverjajo pravopisno, upovedovalno in metajezikovno zmožnost učencev. Tako kot v lanskem preizkusu znanja naloge uspešno diferencirajo predvsem znanje učencev z višjimi skupnimi dosežki.

Iz podatkov je mogoče sklepati, da je pri pouku premalo samostojnega branja in razumevanja besedil, povezovanja posameznih ugotovitev v celoto ter samostojnega tvorjenja in zapisovanja daljših odgovorov in besedil, tudi v povezavi s pravopisno zmožnostjo. Premalo so utrjeni tudi izobraževalni cilji – jezikoslovni in književni pojmi; naloge so uspešneje rešene, če so pojmi dani in jih učenci prepoznajo, slabo pa, če jih morajo sami poimenovati ali povezati s primeri v besedilih.

Dosežki po šolah

Slika 4.2.1.1.3: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri slovenščini, 2. obdobje

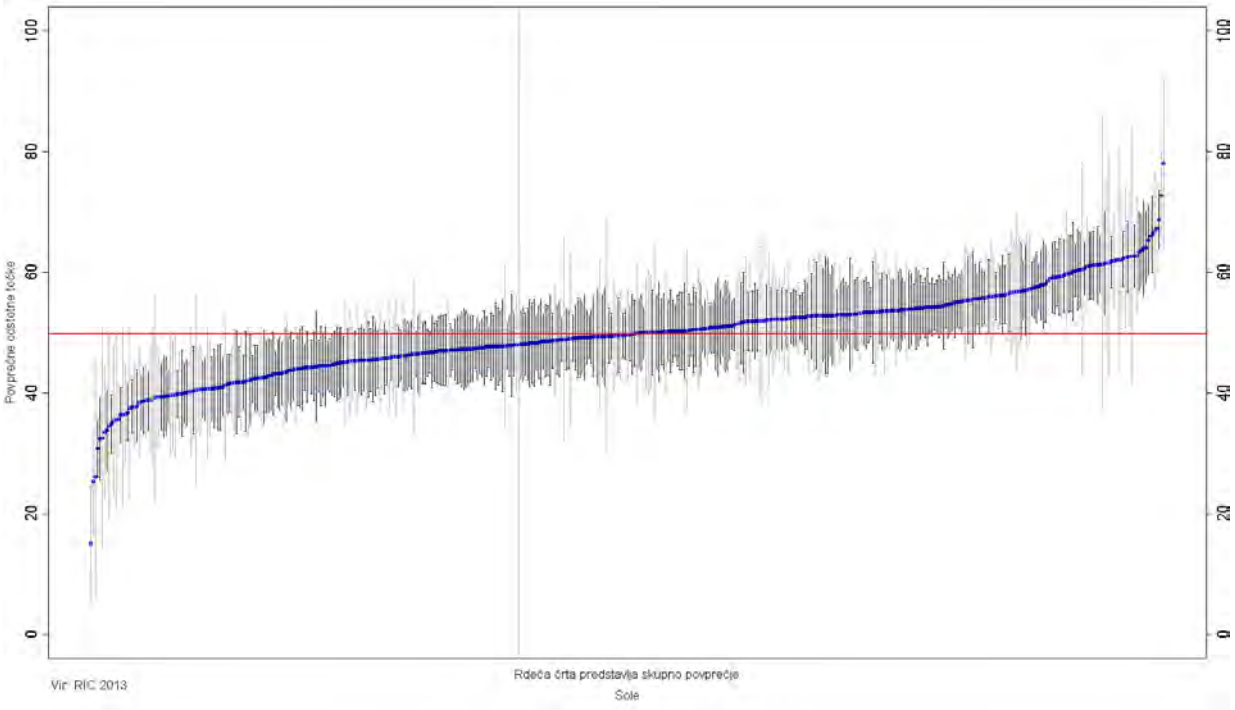

Dosežki po regijah

Preglednica 4.2.1.1.4: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 2. obdobje

Regija	Povprečni dosežek	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Gorenjska regija	50,95	18,61	1.576	35
Goriška regija	49,39	17,40	758	30
Jugovzhodna Slovenija	50,03	18,15	1.153	36
Koroška regija	43,44	17,62	539	23
Notranjsko-kraška regija	48,61	17,68	411	16
Obalno-kraška regija	51,10	17,93	668	21
Osrednjeslovenska regija	51,12	18,21	4.022	98
Podravska regija	51,14	17,77	2.202	85
Pomurska regija	46,67	18,01	780	39
Savinjska regija	48,22	18,06	1.943	60
Spodnjeposavska regija	47,40	17,90	560	22
Zasavska regija	48,93	18,54	278	8

Tako kot podatki po spolu so tudi podatki po regijah za NPZ ob koncu 2. obdobja letos obdelani sedmič. Ker NPZ ob koncu 2. obdobja ni obvezen in ni podatkov, kateri učenci so ga opravljali in kateri ne in ali so med regijami glede tega razlike, dosežki niso povsem primerljivi ne po letih in ne med 2. in 3. obdobjem. Razlike med regijami v povprečnih dosežkih so v primerjavi s skupnim povprečjem (49,79 odstotne točke) večje kakor lani (večja so predvsem odstopanja navzdol).

Povprečne dosežke od 0,4–1,4 odstotne točke nad skupnim povprečjem imajo Gorenjska, Jugovzhodna, Obalno-kraška, Osrednjeslovenska in Podravska regija (z izjemo Podravske, ki je bila lani malenkost pod povprečjem). Malenkost nižji povprečni dosežek od skupnega imata Goriška in Zasavska, slednja je imela lani največje odstopanje navzdol od državnega povprečja (pribl. 5 odstotnih točk), predlani pa je bila prav tako blizu povprečja. Opazneje nižje dosežke od slovenskega povprečja imajo že več let zapored Notranjsko-kraška, Pomurska, Savinjska in Spodnjeposavska regija, najnižje pa Koroška regija (dobrih 6 odstotnih točk nižje od državnega povprečja).

Ker ni podatka, kateri učenci so opravljali NPZ po posameznih regijah, so podatki manj zanesljivi od tistih za NPZ ob koncu 3. obdobja, manj zanesljivi pa so tudi zato, ker preizkuse vrednotijo šole same.

PRILOGA

I. DEL

BESEDILO 1

Večernico je prejela Bina Štampe Žmavc

Petek, 17. september 2010

Žirija pod predsedstvom Vlada Žabota je 15. 9. 2010 razglasila dobitnico večernice 2009. Nagrado za najboljše slovensko otroško in mladinsko izvirno leposlovno delo, ki je izšlo lani, je prejela Bina Štampe Žmavc za knjigo Cesar in roža (Založba Miš). Bina Štampe Žmavc je sicer ena najbolj ustvarjalnih pisateljic za otroke, ki je bila za nagrado večernica že večkrat nominirana, med letoma 2000 in 2002 pa je bila tudi članica žirije.

Svečana podelitev nagrade bo v četrtek, 23. septembra 2010, v Murski Soboti.

(Prirejeno po: http://www.airbeletrina.si/scena/zgodilo-se-je/2806; dostop 20. 10. 2012.)

BESEDILO 2

Nagrada večernica za Bino Štampe Žmavc

Murska Sobota, 23. 9. 2010

V današnjem uvodu srečanja slovenskih mladinskih pisateljev Oko besede, ki ga je že petnajstič v sodelovanju z revijo Otrok in knjiga in murskosoboško pokrajinsko knjižnico pripravilo podjetje za promocijo kulture Franc Franc, je odgovorni urednik Večera Tomaž Ranc podelil nacionalno nagrado za mladinsko literaturo večernica pisateljici Bini Štampe Žmavc za knjigo Cesar in roža.

Nominiranci za nagrado, ki so jo letos podelili že štirinajstič, so bili še Mate Dolenc, Grega Hribar, Svetlana Makarovič in Dim Zupan.

Na razglasitvi nagrajenke je pevka Romana Krajnčan s spremljevalno glasbeno ekipo prvič predstavila novi projekt Pesmi o Mišku in Belamiški, ki jih je napisal Feri Lainšček, uglasbil pa Lojze Krajnčan.

Osrednja tema pisateljev na letošnjem srečanju je uglasbljanje mladinske literature. Na simpoziju, ki ga je pripravila revija Otrok in knjiga, sodelujejo tudi številni slovenski glasbeniki. Jutri bodo pisatelji obiskali nekaj pomurskih osnovnih šol, zvečer pa bodo v salonu Murske republike v hotelu Dobraj predstavili letošnje knjižne novosti.

Na razstavi, ki jo je pripravila višja knjižničarka iz pokrajinske in študijske knjižnice Vesna Radovanovič, so na ogled mladinska literarna dela, ki so izšla lani in so kandidirala za nagrado večernica.

Ivan Gerenčer

(Prirejeno po: http://www.delo.si/clanek/122607; dostop 20. 10. 2012.)

SLOVAR:
nominirati – imenovati, določiti kandidate za nagrado

OBRNI LIST.

BESEDILO 3

Bina Štampe Žmavc: Cesar in roža

Gre za zbirko devetih pravljic, v katerih nastopajo klasični pravljični junaki (cesarji, kraljične, spletične, princi, žabe itn.). Takšni pa so le na prvi pogled. V resnici jih avtorica postavi v povsem nove, domišljijsko bogate situacije. Nekatere so celo prav moderne. V pravljici Mobilnik srca si princ in princesa na primer pošiljata SMS-sporočila. V teh novih situacijah se znajde vsak po svoje. Za ene se konča srečno, za druge malo manj. V vsakem primeru pa so zgodbe vseh junakov skrivnostne, napete, polne zanimivih preobratov in posrečenih domislic.

(Prirejeno po: http://www.zalozbamis.com/knjiga/cesar-in-roza/; dostop 20. 10. 2012.)

II. DEL

Bina Štampe Žmavc

Vsakdan

Vsakdan je lahko pisan
kot pisan pajčolan.

Včasih je vesel in nasmejan
in se obleče kot Pust
in je ves bleščeč, razgret in srečen
od oči do ust.
Včasih je žalosten.
Takrat je ves vijoličast v obraz.
Ves dan samo po kotih poseda
in ga nenehno trese mraz.

Največkrat ni niti žalosten niti vesel.
Takrat je ves podoben sam sebi
in si, kot za špas,
nadene svoj vsakdanji obraz.

Vsakdan je lahko tudi bolan.
Takrat se ves skesan ovije v siv pajčolan
in v hipu postane čisto navaden
vsakdanji Vsakdan.

(Štampe Žmavc, B., 1990. *Čaroznanke*. Ljubljana: Mladinska knjiga.)

I. DEL

Naloge iz I. dela se navezujejo na besedila 1, 2 in 3.
Pozorno preberi izhodiščna besedila in reši naloge.

1. Kaj je skupno vsem trem besedilom?
   Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

   A Vsa besedila bralcu predstavijo knjigo Cesar in roža.

   B Vsa besedila bralca seznanijo, da je bila Bina Štampe Žmavc za svoje delo nagrajena.

   C Vsa besedila so povezana z delom Bine Štampe Žmavc.

   Č Vsa besedila govorijo o podelitvi nagrade večernica.

	1

2. Katera trditev o izhodiščnih besedilih je pravilna in katera ne?
   Če je trditev pravilna, obkroži DA, če ni pravilna, obkroži NE.

V vseh besedilih je znan avtor.	DA	NE
Vsa besedila so bila objavljena na spletu.	DA	NE
Besedilo 1 je bilo napisano prej kot besedilo 2.	DA	NE
Besedilo 3 je napisala Bina Štampe Žmavc.	DA	NE

	2

3. Katero besedilo naj prebere bralec, ki želi izvedeti navedene podatke?
   Na črto napiši številko besedila 1, 2 ali 3.

   Kdo vse je sodeloval pri organizaciji srečanja slovenskih mladinskih pisateljev?
   Besedilo _____.
   Kdo vse je bil imenovan za nagrado večernica? Besedilo _____.
   Kdo je Bina Štampe Žmavc? Besedilo _____.
   Katera založba je izdala knjigo Cesar in roža? Besedilo _____.
   Kako je zgrajena knjiga Cesar in roža in kdo nastopa v njej? Besedilo _____.

	2

4. a) Kdaj je bilo napisano besedilo 1?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Pred prireditvijo, na kateri so podelili večernico.

B Med prireditvijo, na kateri so podelili večernico.

C Po prireditvi, na kateri so podelili večernico.

	1

b) Iz česa v izhodiščnem besedilu je to razvidno?
Odgovor napiši na črto.

_____

	1

5. Katere prireditve so poleg podelitve nagrade še potekale v okviru srečanja slovenskih mladinskih pisateljev Oko besede? Poišči 2 in ju napiši na črti.

_____

_____

	2

6. Bina Štampe Žmavc je priznana avtorica. Kateri podatki v besedilu 1 potrjujejo to trditev?
Izberi dva podatka in odgovor v povedi napiši na črti.

_____

_____

	2

7. Kako so navedene besede iz izhodiščnih besedil povezane med seboj?
Na vsako črtico napiši ustrezno številko iz desnega stolpca.

____ uglasbljanje, glasbeniki	1	Besedi sta protipomenki.
____ klasični, moderni	2	Besedi sta podpomenki.
____ večernica, nagrada	3	Besedi spadata v isto besedno družino.
____ leposlovno, literarno	4	Besedi sta sopomenki.
	5	Besedi sta podpomenka in nadpomenka.

	2

8. Preberi navedeni del besedila.

Gre za zbirko devetih pravljic, v katerih nastopajo klasični pravljični junaki (cesarji, kraljične, spletične, princi, žabe itn.). Takšni pa so le na prvi pogled. V resnici jih avtorica postavi v povsem nove, domišljijsko bogate situacije. Nekatere so celo prav moderne.

a) Kaj v navedenem delu besedila pomeni besedna zveza *na prvi pogled*?
Razloži jo s svojimi besedami.
Odgovor v povedi napiši na črto.

_____

	2

b) Na kaj se v navedenem delu besedila nanaša podčrtana beseda *jih*?
Odgovor napiši na črto.

_____

	1

c) Kaj je podčrtana beseda?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Glagol.

B Samostalnik.

C Pridevnik.

Č Zaimek.

	1

9. Preberi poved.

Na simpoziju, ki ga je pripravila revija Otrok in knjiga, sodelujejo tudi številni slovenski glasbeniki.

a) Iz navedene povedi izpiši glagola.
Napiši ju na črti.

_____ _____

	1

b) V čem se razlikujeta glagola v navedeni povedi?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Razlikujeta se v glagolski osebi in številu.

B Razlikujeta se v glagolski osebi in času.

C Razlikujeta se v glagolskem času in številu.

	1

c) Navedeno poved spremeni tako, da bo izražala dejanje, ki se bo šele zgodilo.
Napiši jo na črte.

_____

_____

_____

	2

10. Preberi povedi.

Nominiranci za nagrado, ki so jo letos podelili že štirinajstič, so bili še Mate Dolenc, Grega Hribar, Svetlana Makarovič in Dim Zupan. Osrednja tema pisateljev na letošnjem srečanju je uglasbljanje mladinske literature.

Vprašaj se po podčrtanih besedah.

Vsako vprašalnico napiši na črto.

letos: _____

letošnjem: _____

	2

11. Preberi poved.

Na razglasitvi nagrajenke je pevka Romana Krajnčan s spremljevalno glasbeno ekipo prvič predstavila novi projekt Pesmi o Mišku in Belamiški, ki jih je napisal Feri Lainšček, uglasbil pa Lojze Krajnčan.

Iz povedi izpiši en samostalnik ženskega spola v ednini in samostalnik v množini. Napiši ju na črti.

_____ _____

	2

12. Napiši besedilo, v katerem boš predstavil/predstavila vse, kar v besedilih izveš o nagradi večernica.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

A		3
B		2

II. DEL

Naloge iz II. dela se navezujejo na besedilo Bine Štampe Žmavc *Vsakdan*. Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.

1. Katera trditev o izhodiščnem besedilu je pravilna in katera ne?
   Če je trditev pravilna, na črtico napiši P, če ni pravilna, napiši N.

   ____ To je ljudska pesem.

   ____ Pesem je prevedena.

   ____ Za celotno pesem je značilno mračno razpoloženje.

   ____ Izhodiščno besedilo je umetnostno/umetniško besedilo.

	2

2. Izhodiščno besedilo je pesem. S čim iz besedila lahko utemeljiš to trditev?
   Na črti napiši dve utemeljitvi.

   _____

   _____

	2

3. Katero nasprotje je izraženo v 2. kitici? Kaj vse je povedano o prvem in kaj o drugem delu tega nasprotja?
   Odgovori v eni ali dveh povedih.

   _____

   _____

   _____

   _____

	4

4. Kaj v 2. kitici pomeni, da je vsakdan *srečen od oči do ust*?
Ležeče napisani del besedila razloži s svojimi besedami. Odgovor napiši na črti.

_____

_____

	1

5. a) Iz izhodiščnega besedila izpiši poosebitev in primero.

Primer za poosebitev: _____

Primer za primero: _____

	2

b) Ali je za izhodiščno besedilo bolj značilna poosebitev ali primera?
Dopolni poved.

Za besedilo je bolj značilna _____, saj _____

_____

_____

	1

6. Bina Štampe Žmavc je znana slovenska pesnica. V šoli ste brali tudi pesmi drugih avtorjev. Kateri trije od naštetih avtorjev so prav tako napisali veliko pesmi?
Obkroži črke pred pravilnimi odgovori.

A Tone Pavček

B Leopold Suhodolčan

C Hans Christian Andersen

Č Boris A. Novak

D Svetlana Makarovič

	2

7. Napiši besedilo in v njem razloži:

– s katero besedno zvezo je predstavljen vsakdan v prvi, s katero v tretji in s katero v zadnji kitici,

– kaj vse je o vsakdanu povedano v prvi, tretji in zadnji kitici.

A		4
B		2

SKUPNO ŠTEVILO TOČK:

	50

4.2.1.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine **ob koncu 3. obdobja**

Podatki: Preizkus znanja v rednem roku je opravljalo 17.099 učencev 9. razreda. Od možnih 60 točk so učenci povprečno dosegli 31,06 točke (51,77 %), indeks težavnosti (IT) 0,52. V preteklem šolskem letu je NPZ opravljalo 17.150 učencev 9. razreda, povprečno so dosegli 32,96 točke (54,94 %), IT 0,55. Letošnji dosežek je primerljiv z dosežkom v šolskem letu 2009/2010, ko je preizkus opravljalo 17.778 učencev 9. razreda, povprečno so dosegli 30,67 točke (51,11 %).

Povprečni dosežek I. dela preizkusa znanja (umetnostno besedilo, možnih 24 točk) je bil 10 točk (42 %), IT 0,42 (dosežek je v primerjavi z lanskim nekoliko nižji – lani: 11,60 točke (48,3 %), IT 0,48; v II. delu preizkusa znanja (neumetnostno besedilo, možnih 36 točk) pa 21,06 točke (58,5 %), IT 0,58 (lani zelo podobno 21,15 točke ali 58,7 %, IT 0,59).

Najvišjega možnega števila točk ni dosegel noben učenec (v preteklem šolskem letu prav tako noben učenec, v letu pred tem 1), najnižje število (0–5 točk) pa 81 učencev (0,47 %), v preteklem šolskem letu 54 učencev (0,31 %; v šolskem letu 2010/11 100 učencev oziroma 0,57 %). Največ učencev, tj. 3879 učencev (22,6 %), je doseglo 30–35 točk, 3.459 učencev (20,2 %) je doseglo 24–29 točk, 3.171 učencev (18,5 %) 36–41 točk, 2.403 učencev (14,1 %) 18–23 točk, 1.937 učencev (11,3 %) 42–47 točk, 1.081 učencev (6,3 %) 12–17 točk, 663 učencev (3,9 %) je doseglo 48–53 točk, 362 učencev (2,1 %) 6–11 točk in 63 učencev (0,4 %) 54–59 točk. Grafična predstavitev razporeditve po doseženih točkah kaže pravilno zvonasto krivuljo z enakomerno razvrstitvijo dosežkov. Standardni odklon je 16,40, indeks diskriminativnosti pa 0,62 (v preteklem šolskem letu 18,23 oz. 0,68, leto pred tem pa 19,08 oz. 0,69).

Naloge so ustrezne, podatki kažejo, da prav tako kot v preteklem šolskem letu kažejo razlike v znanju tudi med učenci z visokimi in najvišjimi dosežki. Tako kot v preteklem šolskem letu imajo višjo diskriminativnost naloge v I., književnem delu preizkusa znanja, kar je v skladu s pričakovanji zaradi vrste in zahtevnosti izhodiščnega besedila in zaradi večjega števila nalog, ki zahtevajo samostojen zapis daljših odgovorov in utemeljevanje.

Preglednica 4.2.1.2.1: Osnovni statistični podatki

Število učencev	17.099
Število postavk v preizkusu	42
Možne točke	60
Povprečno št. Točk	31,06
Povprečno št. točk v odstotkih	51,77
Standardni odklon	16,40
Indeks težavnosti	0,51
Indeks zanesljivosti	0,87

I. del preizkusa znanja (umetnostno besedilo)

Naloge se navezujejo na neznani umetnostni besedili ***Zadrega*** **Barbare Gregorič Gorenc** (Tri pike, Viharnik d. o. o., 2005) in ***Svet nastaja iz dotika*** **Bine Štampe Žmavc** (Roža v srcu, Mladinska knjiga, 2010).V **I. delu** preizkusa je 5 nalog oz. 18 točkovanih enot, povezanih z izhodiščnim umetnostnim besedilom, skupno število točk v tem delu je 24. Od možnih 24 točk so učenci povprečno dosegli **10 točk oz. 41,7 %** – dosežek je sicer nekoliko nižji od dosežkov v zadnjih letih, ko so bila v izhodišču pripovedna besedila (npr. leta 2011 13, 6 odstotne točke oz. 56,6 %), a povsem primerljiv z dosežkoma v letih, ko je bilo v izhodišču pesemsko ali dramsko besedilo: lani ob pesemskem besedilu 11,6 odstotne točke oz. 48,3 %, leta 2010 ob dramskem besedilu 10,9 odstotne točke oz. 45,4 %, leta 2009 ob pesemskem besedilu 10,86 odstotne točke oz. 45,25 %. Pri reševanju nalog v tem delu preizkusa znanja so bili učenci manj uspešni kakor pri reševanju nalog v II. delu preizkusa, v katerem so naloge povezane z neumetnostnim besedilom (21,06 točke, 58,5 %). Letošnji nižji dosežek v I. delu gre torej pripisati pesemskemu besedilu, morda pa tudi večjemu številu tvorbnih nalog (take so bile 3 od 5 nalog v I. delu preizkusa).

Preglednica 4.2.1.2.2: Specifikacijska tabela, slovenščina, I. del, 3. obdobje

I. del (Umetnostni besedili Barbare Gregorič Gorenc *Zadrega* in Bine Štampe Žmavc *Svet nastaja iz dotika*)

Naloga	Točke	Dejavnost, cilj/standard	Taksonomska stopnja	Zmožnost/ izobraževalni cilj	Območje	IT	ID
		SPREJEMANJE					
		BRANJE UMETNOSTNIH BESEDIL **Učenec samostojno in z razumevanjem tiho bere umetnostna besedila;**		– **zmožnost samostojnega branja, razumevanja in vrednotenja književnosti/ umetnostnega besedila** (UN, cilji, str. 61);			
		RAZČLENJEVANJE					
1	2	– našteje razlike med lirsko in epsko poezijo (UN, st., str. 124)/razlikuje lirsko in epsko pesem (UN, cilji, str. 78); – poimenuje in opiše poosebitev (UN, st., str. 124)/zaznava in razume poosebitev (cilji, str. 77); – poimenuje in opiše oklepajočo rimo (UN, st., str. 124)/prepoznava oklepajočo rimo (UN, cilji, str. 77); – zaznava nagovor (UN, cilji, str. 78)/poimenuje in opiše nagovor (UN, st., str. 124); – poimenuje pesniško vrsto: sonet (UN, st., str. 124)/prepoznava sonet kot pesniško vrsto (UN, cilji, str. 78); – zaznava učinke besedila na čustva in tako doživlja razpoloženje pesmi (UN, cilji, str. 78);	– znanje – razumevanje – uporaba	– **lirska pesem,** – poosebitev, – *oklepajoča rima,* – nagovor, – *sonet,* zmožnost razumevanja UB;	rdeče	0,60	0,40
2	5 1 (P)	– pisno razloži temo besedila (UN, st., str. 124); – prepozna in poimenuje lirskega izpovedovalca (UN, st., str. 123); – izpiše, poimenuje in opiše metaforo/poosebitev/**okrasni pridevek**//najde slogovno zaznamovane besede (UN, st., str. 124)//prepozna aliteracijo (UN, cilji, str. 77)//zaznava in razume zahtevnejše tvorjenke (UN, cilji, str. 77); – doživlja besede z več pomeni; razume rabo določene sopomenke v besedilu glede na časovno in čustveno slogovno zaznamovanost (UN, cilji, str. 77);	– znanje – razumevanje – analiza/sinteza – uporaba	– **okrasni pridevek,** – poosebitev, – metafora, zmožnost razumevanja UB razvija recepcijsko sposobnost, tako da piše o literarnoestetskem doživljanju literature/*strokovno besedilo o literaturi* (UN, cilji, str. 85);	modro	A: 0,80 B: 0,25 C: 0,46 Č: 0,30 D: 0,32	0,29 0,20 0,54 0,44 0,45
3	5 1 (P)	– poišče temo in osrednjo idejo (sporočilo) besedila (UN, cilji, str. 79)/pisno razloži temo besedila (UN, st., str. 124); – pisno izrazi videnje pesemskih slik (UN, st., str. 123)/zaznava in doživlja pesemske slike oz. motive (UN, cilji, str. 78);	– razumevanje – analiza/sinteza – uporaba	zmožnost razumevanja UB; razvija recepcijsko sposobnost, tako da piše o literarnoestetskem doživljanju literature/*strokovno besedilo o literaturi* (UN, cilji, str. 85);	modro	A: 0,63 B: 0,39 C: 0,19 Č: 0,31 D: 0,27 E: 0,26	0,33 0,37 0,34 0,36 0,41 0,48

Naloga	Točke	Dejavnost, cilj/standard	Taksonomska stopnja	Zmožnost/ izobraževalni cilj	Območje	IT	ID
4	2	– **pregledno pozna književnike in njihova dela** (UN, st., str. 125);	– znanje	– izobr. cilj: Simon Gregorčič, **Niko Grafenauer,** **Ivan Cankar,** **Boris A. Novak,** **Svetlana Makarovič** Ivan Tavčar (UN, cilji, str. 89);	modro	0,36	0,35
5	7 1 (P)	– zaznava učinke besedila na čustva in tako doživlja razpoloženje pesmi (UN, cilji, str. 78); – **razčleni zunanjo zgradbo pesmi** (UN, st., str. 124); – **zaznava in doživlja zvočnost pesniškega jezika** (rima, ritem, aliteracija, asonanca) (UN, cilji, str. 76–78)/**opazuje likovno podobo besedila** (UN, cilji, str. 77)/zaznava in razume besede s prenesenim pomenom: metafora, poosebitev, refren) (UN, cilji, str. 77–78)/razume temo pesemskega besedila (UN, cilji, str. 78); – razvija sposobnost branja, razumevanja in vrednotenja književnih besedil (UN, cilji, str. 74)/upošteva medbesedilno izkušenost (UN, cilji, str. 76).	– znanje – razumevanje – analiza – sinteza – vrednotenje – uporaba	– rima, – ritem, – nagovor, – ljubezenska pesem, – **okrasni pridevek,** – poosebitev, – metafora, – refren, zmožnost razumevanja UB razvija recepcijsko sposobnost, tako da piše o literarnoestetskem doživljanju literature/*strokovno besedilo o literaturi* (UN, cilji, str. 85).	modro	A: 0,36 B: 0,53 C: 0,35 Č: 0,58 D: 0,36	0,40 0,46 0,48 0,42 0,46

Z nalogami v I. delu preizkusa se preverja zmožnost samostojnega književnega branja neznanega umetnostnega besedila (razumevanje in razčlenjevanje besedila, metaforična zmožnost in literarnovedno znanje) in zmožnost tvorjenja krajšega besedila, povezanega z izhodiščnim besedilom. Razmerje med nalogami in točkami za preverjanje posamezne zmožnosti oziroma znanja je povezano z izborom izhodiščnega besedila in se od preizkusa do preizkusa razlikuje.

Uspešnost učencev pri reševanju nalog, ki preverjajo razumevanje izhodiščnega umetnostnega besedila

S temi nalogami (**delno 1.** /zaznavanje učinkov besedila na bralca – 1 od 6 postavk v nalogi/**, 2. A** /določanje teme/**, 2. B** /prepoznavanje lirskega izpovedovalca/**, 3. A** /določanje sporočila pesmi/**, 3. B in Č** /zaznavanje pesemskih slik/**, 5. A** /doživljanje razpoloženja pesmi/**, 5. Č** /vrednotenje književnega besedila/, skupaj **8 točk**) se preverja razumevanje in upoštevanje zapisa v izhodiščnem besedilu.

Omenjene naloge se uvrščajo v vsa območja dosežkov: v zeleno 2. A (IT 0,80), v rumeno 3. A (IT 0,63), v rdeče 1. (IT 0,60) in 5. Č (IT 0,58), v modro 3. B (IT 0,39) in Č (IT 0,31) ter 5. A (IT 0,36) in v območje nad modrim 2. B (IT 0,25; 2. najnižji IT v 1. delu preizkusa). Z izjemo 1. naloge so vse omenjene del tvorbnih nalog. Cilji/Standardi, ki jih preverjajo naloge v tem sklopu, so v učnem načrtu opredeljeni kot minimalni in temeljni.

Dosežki pri navedenih nalogah so razvrščeni od najvišjega, IT 0,80, do najnižjega, IT 0,25. Določanje teme književnega besedila, ki je stalnica med nalogami, je na NPZ-ju običajno naloga z razmeroma nizkim dosežkom, zato letošnji dosežek z najvišjim IT-jem tega dela preizkusa pomeni pomemben napredek in kaže, da so takšne naloge pri pouku književnosti smiselno vključene in so za učence običajne. Zelo zahtevna je bila naloga, pri kateri so učenci določali lirski subjekt (lirski izpovedovalec) v pesmi *Zadrega,* v kateri je sicer (izpovedovalec – pesnikov glas) izražen povsem jasno. Predvidevamo, da je pri pouku pesemskih besedil zahtevneje določati izpovedovalca kakor pri proznih besedilih pripovedovalca. Učenci zelo pogosto ne ločijo med avtorjem in izpovedovalcem pesmi oz. pripovedovalcem v proznem besedilu. Kljub navedenemu pa smo vendarle pričakovali višji dosežek, saj so prav naloge, ki zahtevajo razlikovanje med avtorjem in izpovedovalcem oz. pripovedovalcem ves čas uvrščene v NPZ. Domnevamo, da je analiza pesmi pri pouku književnosti za učence zelo zahtevna in manj pogosta dejavnost ter poteka zelo vodeno, učenci pa verjetno ne pišejo pogosto strokovnih besedil v povezavi s pesmimi samostojno. OŠ UN za slovenščino pa vendarle predvideva tudi to, da učenci sami/brez učiteljeve pomoči tiho preberejo, razumejo pesemsko besedilo, se nanj odzivajo in znajo o tem kaj napisati. Glede na to, da so bile vse tvorbne naloge rešene razmeroma slabše, kot je bilo pričakovano, pa pozitivno izstopa 5.Č- naloga z visoko taksonomsko stopnjo, tj. vrednotenje, pri kateri je bil IT 0,58, saj so učenci znali učinkovito izraziti svoj odnos do pesmi, ki jih je bolj nagovarjala.

Uspešnost učencev pri reševanju nalog, ki preverjajo metaforično zmožnost

Metaforično zmožnost preverjajo v preizkusu naloge **2. C in Č** /samostojno zaznavanje pesniških sredstev in doživljanje besed z več pomeni oz. razumevanje rabe besed glede na časovno in čustveno slogovno zaznamovanost/**, 3. C in D** /izražanje videnja pesemskih slik oz. podob/, skupaj **5 točk**).

Omenjene naloge se uvrščajo v višja območja dosežkov: v rdeče 2. C (IT 0,46), v modro območje 2. Č (IT 0,30) in 3. D (IT 0,27; 4. najnižji IT v 1. delu preizkusa) ter nad modro območje 3. C (IT 0,19; najnižji IT v 1. delu preizkusa). Vse omenjene naloge so del tvorbnih nalog. Cilji/Standardi, ki jih preverjajo naloge v tem sklopu, so v učnem načrtu opredeljeni kot minimalni in temeljni.

Metaforično zmožnost so učenci dokazovali tako, da so svoje razumevanje besed in besednih zvez v prenesenem pomenu upovedovali v krajšem strokovnem besedilu, pri čemer so se opirali na pesniška sredstva, izražena v pesmi. Najnižji dosežek z IT-jem 0,19 v 1. delu preizkusa je bil pri 3. C-nalogi, saj so učenci pri tej nalogi verjetno menili, da je potrebno napisati le razlago pomena kitice, možno je tudi, da niso povsem razumeli, kaj pomeni v navodilu navedba pesemska podoba oz. slika. Zastavlja se vprašanje, ali so bili pri pouku književnosti učenci deležni več analiz pesmi, pri katerih so iskali pesemske slike in jih pojasnjevali.

Uspešnost učencev pri reševanju nalog, ki preverjajo razumevanje književnega besedila v povezavi z literarnovednim znanjem

S tovrstnimi nalogami (**delno 1.** /zaznavanje razlik med lirsko in epsko poezijo; zaznavanje poosebitve in nagovora; prepoznavanje oklepajoče rime in soneta/**, 4.** /poznavanje sodobnikov pesnic/**, 5. B** /razčlenjevanje zunanje zgradbe pesmi/**, 5. C** /zaznavanje zvočnosti jezika ali besed s prenesenim pomenom ali besed z več pomeni/, skupaj **8 točk**) se preverja prepoznavanje oz. razumevanje nekaterih osnovnih značilnosti pesemskega besedila in literarnozgodovinske pojme.

Omenjene naloge se uvrščajo v višja območja dosežkov: v rdeče 1. (IT 0,59) in 5. B (IT 0,53) ter v modro območje 4. (IT 0,36) in 5. C (IT 0,35). 1. in 4. naloga sta nalogi izbirnega tipa, 5. B in C pa sta dela tvorbne naloge. Cilji/Standardi, ki jih preverjajo naloge v tem sklopu, so v učnem načrtu opredeljeni kot minimalni in temeljni.

Dosežki navedenih nalog so bili pri nekaterih nalogah do neke mere pričakovani, takšen je bil npr. pri 1. nalogi dosežek z IT-jem 0,59, ki je bil podoben kakor na lanskem NPZ-ju, IT 0,57, kar pomeni, da je znanje o literarnih

zvrsteh in vrstah ter njihovih značilnostih razmeroma dobro usvojeno, sem uvrščamo tudi 5. B-nalogo z IT-jem 0,53. Kljub nižjim taksonomskim stopnjam (znanje, razumevanje) pa so bili učenci manj uspešni pri 4., literarnovedni, nalogi, IT 0,36. Predvidevamo, da je usvajanje književnih obdobij, tudi sodobne književnosti, z avtorji in kanonskimi besedili pri pouku obravnavano nesistematično glede na pomen avtorjev ter njihovih del v določenem književnem obdobju.

Naloge, s katerimi preverjamo pregledno poznavanje književnikov in njihovih del na NPZ-ju pri slovenščini od leta 2002 do 2013, so za učence pogosto zelo zahtevne, saj so se te naloge večkrat uvrstile med tiste z najnižjim IT-jem (leta 2005, IT 0,37; leta 2008, IT 0,51; leta 2009, IT 0,24; leta 2010, IT 0,48; leta 2011, IT 0,19; leta 2012, IT 0,19; letos 0,36).

Cilji/Standardi, ki jih omenjene naloge običajno preverjajo, so v učnem načrtu praviloma opredeljeni kot minimalni, zato je tako rekoč nerazumljivo, da so dosežki učencev v teh nalogah relativno nizki; predvsem literarnovedne naloge se praviloma uvrščajo v modro območje ali nad modrim območjem, torej jih rešijo zgolj učenci v zgornji desetini dosežkov.

Še posebej so slabše rešene literarnovedne naloge ob izhodiščnem pesemskem besedilu, v letošnjem preizkusu je bila takšna npr. 5. C-naloga z IT-jem 0,35, čeprav so imeli učenci možnost izbire katerekoli besede oz. besedne zveze s prenesenim pomenom ali z več pomeni. Očitno so za učence takšne vrste nalog ob pesemskih besedilih prezahtevne, ker so verjetno pri pouku književnosti pridobili premalo izkušenj za določanje pesniških sredstev in ugotavljanje njihovih pomenov v pesmi ter prepoznavanje učinkov na bralce, kar je zahtevala tudi navedena naloga.

Uspešnost učencev pri tvorbnih nalogah

Doslej je književni del preizkusa vedno vključeval eno tvorbno nalogo, ki se je pojavila ob koncu 1. dela, letos pa so vanj vključene 3 tvorbne naloge, ki preverjajo doseganje (v prejšnjih treh razdelkih navedenih) zmožnosti razumevanja izhodiščnih besedil (**2. , 3. in 5. naloga**, skupaj **20 točk**). Učenci so tako napisali tri krajša strokovna besedila o literaturi oz. o literarnoestetskem doživljanju literature, pri čemer so morali upoštevati tudi jezikovna (pravopisno-slovnična) pravila ter slogovno ustreznost.

Dosežki postavk v omenjenih nalogah so navedeni že zgoraj, po združenih postavkah pa se vse tri naloge uvrščajo v modro območje: 2. (IT vsebinskega dela 0,45, IT pravopisno-slovničnega dela 0,32), 3. (IT vsebinskega dela 0,36, IT jezikovne pravilnosti 0,26) in 5. (IT vsebinskega dela 0,46, IT jezikovne pravilnosti 0,36). Cilji/Standardi, ki jih preverjajo naloge v tem sklopu, so v učnem načrtu opredeljeni kot minimalni in temeljni.

Opaziti je mogoče, da so dosežki pri vseh treh tvorbnih nalogah dokaj nizki, pri čemer je zanimivo, da je bil dosežek pri tvorbnih nalogah iz književnosti v zadnjih treh letih višji kakor pri tvorbnih nalogah v neumetnostnem delu preizkusa (IT v delu preizkusa, ki ima za izhodišče umetnostno besedilo, se od l. 2010 gibljejo med 0,46 in 0,61, pred tem pa med 0,44 in 0,51; v delu preizkusa, ki ima za izhodišče neumetnostno besedilo, pa med 0,40 in 0,45, pred tem pa med 0,56 in 0,73), kar je že kazalo na premike pri književnem pouku. Skupni IT naloge je bil lani 0,49, podoben IT je bil leta 2010, 0,46, in leta 2009, 0,42, kar je verjetno posledica tega, da je bilo izhodiščno besedilo pesemsko. Dosežki učencev so ob pesemskem besedilu, podobno tudi pri dramskem (2010), nižji, kot če je v preizkusu prozno besedilo.

Prav tvorbne dejavnosti ob umetnostnem (in neumetnostnem) besedilu bi morali namreč sistematično spremljati v samem učno-vzgojnem procesu in na podlagi ugotovljenih pomanjkljivosti v tem zasnovati ustrezen program spopolnjevanja učiteljev, ki bi dopolnil učiteljevo strokovno ter književno- in jezikovnodidaktično usposobljenost za razvijanje zmožnosti tvorjenja besedil, kar bi verjetno prispevalo k zvišanju (pisne) sporazumevalne zmožnosti učencev.

II. del preizkusa znanja (neumetnostno besedilo)

Izhodiščni besedili v II. delu preizkusa sta neznani neumetnostni besedili različne vrste o isti temi: ***Bralnik ali knjiga*** avtorja Bernarda Nežmaha, objavljeno na spletni strani revije Monitor, in besedilo ***E-bralniki***, objavljeno na spletni strani revije Moj mikro V tem delu preizkusa je 18 nalog oziroma 24 točkovanih enot (tri naloge in ena točkovana enota manj kakor lani), povezanih z izhodiščnima besediloma, skupno število točk v II. delu je 36. Od možnih 36 točk v II. delu preizkusa znanja so učenci povprečno dosegli **21,06 točke (58,5 %)**. Povprečni dosežek je za 0,9 točke nižji kakor lani (21,15 točke , 58,7 %) in višji kakor leta 2010/2011 (19,20 točke, 53 %). V šolskem letu 2009/10 je bil dosežek 19,63 točke (54,53 %)**,** v šolskem letu 2008/09 22,64 točke ali 62,89 %.

Preglednica 4.2.1.2.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, II. del, 3. obdobje

II. del (Neumetnostno besedilo: *E-bralnik*, besedili 1 in 2.)

Naloga	Točke	Dejavnost, cilj/standard	Taksonomska stopnja	Zmožnost/ izobraževalni cilj	Območje	IT	ID
		SPREJEMANJE					
		BRANJE NEUMETNOSTNIH BESEDIL **Učenec prebere strokovna in publicistična besedila (navedena v učnem načrtu) (UN, st., str. 120):** – **poročila o aktualnih/zanimivih dogodkih** (UN, cilji, 7., 8., 9. razred, str. 66) in – opis naprave in njenega delovanja (UN, cilji, 9. razred, str. 66), nato pa:		– zmožnost samostojnega tihega branja, razumevanja in vrednotenja neznanega neumetnostnega besedila; – zmožnost medbesedilnega primerjanja;			
		RAZČLENJEVANJE					
1	2	– **prepozna temo besedila** (UN, st., str. 120); – **določi naslovnika** (UN, st., str. 119); – **določi sporočevalca** (UN, st., str. 119); – **pri obravnavi besedil uporablja temeljne jezikoslovne izraze** (UN, st., str. 122); – **določi, ali je besedilo** praktičnosporazumevalno ali strokovno (UN, st., str.120);	– znanje – razumevanje – analiza – sinteza	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila; – okoliščinska/pragmatična razčlemba; – zmožnost prepoznavanja okoliščin/sporočevalca, naslovnika; – metajezikovna razčlemba; – izobraževalni cilj: **praktičnosporazumevalno, strokovno besedilo** (UN, cilji, 9. r., str. 73); – zmožnost medbesedilnega primerjanja;	nad modrim	0,35	0,09
2	2	– **prepozna namen besedila** (UN, st., str. 120);	– razumevanje	– naklonska razčlemba; – zmožnost prepoznavanja sporočevalčevega namena; – zmožnost medbesedilnega primerjanja;	zeleno	0,82	0,31
3	2	– **najde bistvene podatke** (UN, st., str. 120);	– razumevanje – analiza	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila; – zmožnost medbesedilnega primerjanja;	rdeče	0,61	0,24
4	2	– **najde bistvene podatke** (UN, st., str. 120);	– razumevanje	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila;	zeleno	0,95	0,30
5	2	– **najde bistvene podatke** (UN, st., str. 120);	– razumevanje	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila;	rumeno	0,72	0,42
6	1	– **pri obravnavi besedil uporablja temeljne jezikoslovne izraze** (UN, st., str. 122); – **določi, ali je besedilo** subjektivno ali objektivno in svoje mnenje utemelji (UN, st., str. 120);	– znanje – razumevanje – analiza	– metajezikovna razčlemba; – izobraževalni cilj: subjektivno, objektivno besedilo (UN, cilji, 8. r., str. 73);	rdeče	0,55	0,48

Naloga	Točke	Dejavnost, cilj/standard	Taksonomska stopnja	Zmožnost/ izobraževalni cilj	Območje	IT	ID
7	2	– **najde bistvene podatke** (UN, st., str. 120);	– razumevanje – analiza	– okoliščinska/pragmatična razčlemba; – zmožnost prepoznavanja okoliščin/sporočevalca;	nad modrim	0,49	0,12
8	2	– **različne pomene iste besede ponazori v rabi** (UN, st., str. 121);	– razumevanje	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila; – poimenovalna zmožnost;	zeleno	0,75	0,40
9	2	– **najde slogovno zaznamovane besede/besedne zveze** (UN, st., str. 120);	– razumevanje	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila; – poimenovalna zmožnost;	rumeno	0,70	0,40
10	2	– **besedam išče sopomenke** (UN, st., str. 121);	– razumevanje	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila; – poimenovalna zmožnost;	modro	0,49	0,38
11	2	– stilno zaznamovanim sopomenkam določi ustrezni govorni položaj (UN, st., str. 121); – **pri obravnavi besedil uporablja temeljne jezikoslovne izraze** (UN, st., str. 122); – utemelji zapis ločil (UN, st., 2. tril., str. 116);	– razumevanje – uporaba	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja besedila; – poimenovalna zmožnost; – pravopisna zmožnost; – izobraževalni cilj: narekovaj (UN, cilji, 2. tril., 6. r., str. 43, 3. tril., str. 73); – upovedovalna/skladenjska zmožnost;	rdeče	0,55	0,44
12	1	– **dani stalni besedni zvezi določi preneseni pomen** ter ga ponazori v rabi (UN, st., str. 121);	– razumevanje	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja dela besedila; – poimenovalna zmožnost;	rumeno	0,63	0,39
13. a)	1	– v vprašalni povedi najde vprašalnico in nanjo smiselno odgovori (UN, st., 2. tril., str. 116);	– razumevanje	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja dela besedila; – upovedovalna/skladenjska zmožnost;	rdeče	0,64	0,08
13. b)	1	– v vprašalni povedi najde vprašalnico in nanjo smiselno odgovori (UN, st., 2. tril., str. 116);	– razumevanje	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja dela besedila; – upovedovalna/skladenjska zmožnost;	zeleno	0,89	0,34
13. c)	1	– **najde eno- in dvostavčne povedi ter jim določi stavčno in stavčnočlensko zgradbo** (UN, st., str. 120);	– razumevanje	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja dela besedila; – upovedovalna/skladenjska zmožnost;	rumeno	0,70	0,28
14	1	– **najde besede, s katerimi je poimenovana ponovljena prvina**, ter pove, v kakšnem razmerju je do nanašalnice (UN, st., str. 120);	– razumevanje	– pomenska razčlemba; – zmožnost razumevanja dela besedila; – upovedovalna/skladenjska zmožnost;	nad modrim	0,14	0,25

Naloga	Točke	Dejavnost, cilj/standard	Taksonomska stopnja	Zmožnost/ izobraževalni cilj	Območje	IT	ID
15. a)	1	– **pri obravnavi besedil uporablja temeljne jezikoslovne izraze** (UN, st., str. 122); – **v dvostavčnih povedih določi glavne in odvisne stavke** (UN, st., str. 122);	– znanje	metajezikovna razčlemba; metajezikovna zmožnost; izobraževalni cilj: poved (UN, cilji, 2. r., str. 30, 3. tril., str. 73), stavek (UN, cilji, 7. r., str. 73), **glavni stavek** (UN, cilji, 8. r., str. 73);	rumeno	0,73	0,36
15. b)	1	– **s pravilnim veznikom** oz. predložno zvezo **izrazi logična razmerja med dejanji** (UN, st., str. 121);	– razumevanje – uporaba	metajezikovna razčlemba; upovedovalna/skladenjska zmožnost;	modro	0,38	0,47
15. c)	1	– **s pravilnim veznikom** oz. predložno zvezo **izrazi logična razmerja med dejanji** (UN, st., str. 121);	– razumevanje	metajezikovna razčlemba; upovedovalna/skladenjska zmožnost;	rumeno	0,67	0,35
16	2	– **s pravilnim veznikom** oz. predložno zvezo **izrazi logična razmerja med dejanji** (UN, st., str. 121);	– razumevanje – uporaba	metajezikovna razčlemba; upovedovalna/skladenjska zmožnost; pravopisna zmožnost;	nad modrim	0,10	0,32
17. a)	1	– **pri obravnavi besedil uporablja temeljne jezikoslovne izraze** (UN, st., str. 122); – **najde glagole v osebni obliki** (UN, st., str. 120);	– znanje	metajezikovna razčlemba; metajezikovna zmožnost; izobraževalni cilj: glagol (UN, cilji, 6. r., str. 43, 3. tril., str. 73);	rumeno	0,68	0,38
17. b)	1	– **pri obravnavi besedil uporablja temeljne jezikoslovne izraze** (UN, st., str. 122); – **najde glagole v osebni obliki in jim določi osebo, število, naklon**, vid (UN, st., str. 120);	– znanje	metajezikovna razčlemba; metajezikovna zmožnost; izobraževalni cilj: glagol, oseba, število (UN, cilji, 6. r., str. 43, 3. tril., str. 73), naklon (UN, cilji, 7. r., str. 73), **glagolski vid** (UN, cilji, 8. r., str. 73);	modro	0,53	0,26
		TVORJENJE					
18 A B	 2 1	– v utemeljevalnem besedilu najde sklep/trditev in pojasnilo/utemeljitev; – napiše strokovno besedilo, in sicer ob pisni pripravi, upošteva tudi zunanjo oblikovanost besedila in pravopisna pravila (UN, st., str. 121); – komentar besedila (UN, cilji, 8. r., str. 68).	– analiza – vrednotenje – uporaba	zmožnost, tvorjenja besedila dane besedilne vrste; poimenovalna zmožnost, upovedovalna/skladenjska zmožnost, slogovna zmožnost, pravopisna zmožnost.	 A: rdeče B: modro	 0,60 0,28	 0,33 0,36

Z nalogami se preverja zmožnost samostojnega tihega branja neznanih neumetnostnih besedil, razumevanja, znajdenja v besedilih in zmožnost medbesedilnega primerjanja (17 nalog, 33 točk) ter zmožnost tvorjenja besedila in vrednotenja neumetnostnega besedila (zadnja naloga – tvorjenje krajšega besedila, 3 točke).

Zmožnost razumevanja besedila ali obeh besedil se preverja s štirimi nalogami, ena naloga od teh pa poleg te zmožnosti preverja še katero drugo (del 1. naloge, 3., 4. in 5. naloga), zmožnost prepoznavanja sporočevalčevega namena z eno nalogo (2. naloga), zmožnost prepoznavanja okoliščin z dvema nalogama, ena naloga od teh preverja še katero drugo zmožnost (del 1. naloge, 7. naloga), poimenovalna zmožnost se preverja s štirimi nalogami (8., 9., 10., del 11. in 12. naloga), upovedovalna/skladenjska zmožnost z osmimi nalogami, a dve od teh merita še katero drugo zmožnost (del 11. naloge, 13. a, 13. b, 13. c, 14., 15. b, 15. c ter del 16. naloge), ter metajezikovna zmožnost s petimi nalogami, ena od teh meri še katero drugo zmožnost (del 1. naloge, 6. naloga, 15. a, 17. a in 17. b). Pravopisno zmožnost preverjajo naloge, ki poleg te preverjajo še katero drugo zmožnost (11., 16. naloga in 18. B).

Zmožnost tvorjenja pisnega neumetnostnega besedila se preverja z 18. nalogo (tj. pisanje utemeljitve, katero besedilo je prepričljivejše, ki zajema vrsto podzmožnosti, med drugim tudi pravopisno; 3 točke). Razmerje med nalogami in točkami za posamezno razčlembo je povezano z izborom izhodiščnega besedila (odvisno je od besedilne vrste in zanjo značilnih jezikovnih sredstev oziroma gradnikov ter od vsebine) in se od preizkusa do preizkusa razlikuje.

Uspešnost učencev pri reševanju nalog, ki preverjajo zmožnost razumevanja besedila (del 1. naloge, 3., 4. in 5. naloga). Naloge preverjajo zmožnost samostojnega tihega branja in razumevanja neznanega neumetnostnega besedila ali obeh besedil (zmožnost povzemanja teme, odgovarjanje na vprašanja o vsebini besedila) oziroma delov besedila (zmožnost povzemanja podtem, odgovarjanje na vprašanja o bistvenih podatkih). Ena naloga preverja še metajezikovno zmožnost in zmožnost prepoznavanja okoliščin.

Zmožnost razumevanja besedila ali dela besedila sicer merijo tudi druge naloge, a vedno v povezavi z drugo zmožnostjo, ki je prevladujoča.

Naloge so oblikovane kot naloga alternativnega tipa (1. naloga) in naloge, ki zahtevajo iskanje podatkov v besedilu ter izpis (4. in 5. naloga) in iskanje podatkov v obeh besedilih (3. naloga).

Naloge so različno zahtevne in dobro kažejo razlike v znanju učencev tako z nizkimi kot z visokimi skupnimi dosežki – 4. nalogo (kaj v besedilu 2 izvemo o bralniku, izpis v preglednico) je uspešno rešila večina učencev, tudi učenci, katerih skupni dosežki pri NPZ-ju iz slovenščine določajo mejo spodnje četrtine dosežkov (zeleno območje); 5. naloga (poišči dve prednosti bralnika v primerjavi s knjigo) sodi v rumeno območje; nekoliko zahtevnejša je bila 3. naloga (podatki o obeh besedilih, preglednica), ki spada v rdeče območje, v zgornjo četrtino dosežkov. Kot zelo zahtevna se je pokazala 1. naloga (ali so trditve o izhodiščnih besedilih pravilne ali ne). Ta naloga spada v območje nad modrim, kar pomeni, da je z več kot 65-odstotno uspešnostjo niso rešili niti učenci z dosežki v zgornji desetini. Ta naloga poleg zmožnosti razumevanja obeh besedil meri še dve zmožnosti. Taksonomsko so naloge različno zahtevne; 4. in 5. merita razumevanje, 3. še analizo, 1. tudi sintezo.

Uspešnost učencev pri reševanju nalog, ki preverjajo zmožnost prepoznavanja sporočevalčevega namena (2. naloga). 2. naloga preverja zmožnost prepoznavanja namena enega in drugega besedila v povezavi s temo. Nalogo je uspešno rešila večina učencev, tudi učenci, katerih skupni dosežki pri NPZ-ju iz slovenščine določajo mejo spodnje četrtine dosežkov (zeleno območje). Taksonomsko naloga meri razumevanje.

Uspešnost učencev pri reševanju nalog, ki preverjata zmožnost prepoznavanja okoliščin, (del 1. naloge, 7. naloga). 7. naloga preverja zmožnost prepoznavanja okoliščin nastanka enega od dveh besedil – sporočevalčevega odnosa do obravnavane teme. Ta naloga spada v območje nad modrim, kar pomeni, da je z več kot 65-odstotno uspešnostjo niso rešili niti učenci z dosežki v zgornji desetini. Taksonomsko naloga meri razumevanje in analizo.

Zmožnost prepoznavanja okoliščin (sporočevalca, naslovnika) preverja tudi del 1. naloge; ta naloga je preverjala povezovanje podatkov, ki v besedilu niso neposredno izraženi in zahtevajo sklepanje; naloga se je uvrstila v območje nad modrim.

Uspešnost učencev pri reševanju nalog, ki preverjajo poimenovalno zmožnost (8., 9., 10., del 11. in 12. naloga). Vse naloge, ki preverjajo poimenovalno zmožnost, to preverjajo v povezavi z razumevanjem besedila ali dela besedila. 8. nalogo (kako je v besedilu še poimenovan bralnik, zapis dveh poimenovanj) je uspešno rešila večina učencev, tudi učenci, katerih skupni dosežki pri NPZ-ju iz slovenščine določajo mejo spodnje četrtine dosežkov (zeleno območje); 9. (zakaj v besedilu 1 avtor samega sebe poimenuje starokopiten bralec, zapis treh podatkov) in 12. naloga (razlaga stalne besedne zveze *paša za oči*) sta se uvrstili v rumeno območje; to zmožnost je delno preverjala tudi 11. naloga, ki je preverjala tudi dve drugi zmožnosti (naloga je uvrščena v rdeče območje). V modro območje se je uvrstila 10. naloga (kaj v izhodiščnem besedilu pomenijo navedene besede; besede v besedilu niso razložene, njihov pomen je mogoče razbrati iz sobesedila); to nalogo so uspešno rešili učenci z dosežki v zgornji

desetini. Naloge so različno zahtevne in dobro kažejo razlike v znanju učencev tako z nizkimi kot z visokimi skupnimi dosežki. Taksonomsko merijo razumevanje.

Uspešnost učencev pri reševanju nalog, ki preverjajo upovedovalno ali skladenjsko zmožnost (13. a, 13. b, 13. c, 14. naloga, 15. b, 15. c, delno 11. naloga in 16. naloga). To so naloge, ki preverjajo zmožnost rabe dane besede ali besedne zveze v povedi, prepoznavanje vloge danega stavka v večstavčni povedi, prepoznavanje pomena/vloge navezovalnika, pretvarjanja in tvorjenja povedi ter zvez povedi.

13. a-naloga (odgovor na vprašanje iz dela besedila, nanašalnica za nje) se je uvrstila v rdeče območje; 13. b-naloga se je edina med temi nalogami uvrstila v zeleno območje (zapis ustreznega odgovora na vprašanje iz navedenega odstavka), 13. c-naloga sodi v rumeno območje; rešili so jo učenci z dosežki okoli polovice (zapis ustreznega odgovora na vprašanje iz navedenega odstavka). 14. naloga se je uvrstila v območje nad modrim (nanašalnica za slednje v navedeni povedi, zapis odgovora); naloge z več kot 65-odstotno uspešnostjo niso rešili niti učenci z dosežki v zgornji desetini. 15. b-nalogo (spraševanje po obkroženem stavku v navedeni dvostavčni povedi; tvorjenje vprašanja za pogojni odvisnik) so s 65-odstotno verjetnostjo uspešno rešili le učenci z dosežki v zgornji desetini (modro območje). 15. C-naloga je preverjala prepoznavanje skladenjskega/pogojnega razmerja (rumeno območje). Skladenjsko/upovedovalno zmožnost je delno preverjala tudi 16. naloga (prepoznavanje logičnega razmerja med dejanji). Naloga se je uvrstila v območje nad modrim, IT 0,10. Ta naloga je imela najnižji indeks težavnosti v tem delu preizkusa. To zmožnost je delno preverjala tudi 11. naloga (zakaj je beseda listanje v navedeni povedi zapisana v narekovajih; zapis v povedi). Naloga se je uvrstila v rdeče območje.

Naloge so različno zahtevne in kažejo razlike v znanju vseh učencev. V lanskem šolskem letu učenci z nizkimi dosežki niso uspešno rešili nobene skladenjske naloge; letos eno. Učenci z dosežki okoli polovice (rumeno območje) so uspešno rešili dve nalogi, učenci, katerih skupni dosežki določajo mejo zgornje četrtine dosežkov (rdeče območje), so poleg teh uspešno rešili še dve nalogi. Eno nalogo so uspešno rešili samo učenci s skupnimi dosežki v zgornji desetini dosežkov; dve nalogi pa sta se uvrstili v območje nad modrim. Taksonomsko te naloge merijo razumevanje in uporabo.

Uspešnost učencev pri reševanju nalog, ki preverjajo metajezikovno zmožnost (del 1. naloge, 6. naloga, 15. a, 17. a in 17. b). To so naloge, ki preverjajo funkcionalne in izobraževalne cilje, obvladovanje temeljnih jezikoslovnih pojmov oziroma doseganje izobraževalnih ciljev v rabi – preverjanje metajezikovne zmožnosti v povezavi z razumevanjem izhodiščnega besedila – prepoznavanje funkcijske zvrsti besedila (del 1. naloge), ali je besedilo subjektivno ali objektivno, izbira enega od odgovorov in utemeljitev iz besedila (6. naloga), prepoznavanje skladenjskega razmerja med stavkoma v navedeni povedi (15. a-naloga), prepoznavanje glagola v navedeni povedi (17. a-naloga) in prepoznavanje skupnih oblikoslovnih lastnosti glagolov v navedeni povedi (17. b-naloga).

Naloge so različno zahtevne in kažejo razlike v znanju učencev z visokimi skupnimi dosežki – učenci z nizkimi dosežki (spadajo v zeleno območje) niso uspešno rešili nobene od teh nalog; učenci z dosežki okoli polovice (rumeno območje) so uspešno rešili dve nalogi (15. a- in 17. a-nalogo). Učenci, katerih skupni dosežki določajo mejo zgornje četrtine dosežkov (rdeče območje), so poleg teh uspešno rešili 6. nalogo. Kot zelo zahtevna se je pokazala 17. b-naloga, ki sodi v modro območje, uspešno so jo rešili samo učenci s skupnimi dosežki v zgornji desetini dosežkov. Najzahtevnejša je bila 1. naloga, a je le delno merila tudi metajezikovno zmožnost (območje nad modrim).

Taksonomsko naloge preverjajo znanje na ravni znanja/poznavanja, 6. tudi razumevanja in analize, 1. poleg tega še sinteze.

Uspešnost učencev pri reševanju nalog, ki preverjajo pravopisno zmožnost (11., 16. naloga in 18. naloga, B-del). To so naloge, ki preverjajo obvladanje prvin in pravil pisanja slovenskega jezika v skladu s cilji iz učnega načrta. Vse te naloge preverjajo pravopisno zmožnost le kot podzmožnost, saj poleg tega preverjajo še katero drugo zmožnost učencev.

Pri 11. nalogi so morali učenci odgovor zapisati v povedi, vrednotila se je tudi jezikovna pravilnost. Učenec je dobil točko za zapis brez napake. 16. naloga je zahtevala zapis nove povedi; vrednotila se je jezikovna pravilnost zapisane povedi; učenec je dobil točko za zapis brez napake. 18. naloga je preverjala pravopisno pravilen zapis samostojnega besedila (merilo B).

Naloge so različno zahtevne in kažejo razlike v znanju učencev z visokimi skupnimi dosežki – učenci z nizkimi dosežki (spadajo v zeleno območje) in učenci z dosežki okoli polovice (rumeno območje) niso uspešno rešili nobene od teh nalog; učenci, katerih skupni dosežki določajo mejo zgornje četrtine dosežkov (rdeče območje), so uspešno rešili 11. nalogo. Kot zelo zahtevna se je pokazala 18. naloga, merilo B, to nalogo so uspešno rešili samo učenci s skupnimi dosežki v zgornji desetini dosežkov; naloga sodi v modro območje.

Kot najzahtevnejša se je izkazala 16. naloga, ki je s 65-odstotno verjetnostjo niso uspešno rešili niti učenci z dosežki v zgornji desetini.

18. naloga je sestavljena iz dveh meril: merilo A pomeni vsebino, merilo B pa jezikovno pravilnost (tj. pravopisno in slovnično pravilnost). Potrebno je upoštevati tudi način vrednotenja: jezikovna pravilnost se vrednoti le pri odgovoru, za katerega je učenec pri »vsebini« (merilo A) prejel 1 točko. Dosežke letošnjega leta (IT 0,28) lahko primerjamo z dosežki prejšnjih let: lani je bil IT za jezikovno pravilnost 0,41, predlani 0,36, leta 2010 0,40, leta 2009 IT 0,47. Letošnji dosežek je torej najnižji; lani se je naloga po merilu A uvrstila v rdeče območje, v merilu B pa v modro območje. Letos je razvrstitev nespremenjena, le IT za jezikovno pravilnost je nižji. Dosežki učencev za jezikovno pravilnost (tj. pravopisno in slovnično pravilnost) že nekaj let kažejo, da imajo učenci slabše razvito pravopisno zmožnost oziroma imajo težave z doseganjem ciljev iz učnega načrta, ki razvijajo pravopisno zmožnost učencev.

Uspešnost učencev pri tvorbni nalogi (18. naloga, skupaj 3 točke). Naloge tvorjenja v obeh delih preizkusa najceloviteje preverjajo pisno sporazumevalno zmožnost učencev. V drugem delu preizkusa 18. naloga preverja zmožnost razumevanja izhodiščnega besedila ter zmožnost tvorjenja besedila z bistvenimi podatki iz izhodiščnega besedila, poleg tega pa še podzmožnosti, omenjene zgoraj: poimenovalno, upovedovalno, slogovno in pravopisno zmožnost.

Zmožnost tvorjenja krajšega besedila z bistvenimi podatki iz izhodiščnega besedila preverja 18. naloga. Učenec se je moral odločiti, katero besedilo je zanj kot za bralca, ki se odloča za nakup bralnika, prepričljivejše. Svojo odločitev je moral utemeljiti s tremi podatki iz izbranega besedila. Merilo A je zajelo vsebino, merilo B pa jezikovno pravilnost (tj. slovnično in pravopisno pravilnost). Naloga po merilu A spada v rdeče območje, kar pomeni, da so jo uspešno rešili le učenci, katerih skupni dosežki določajo mejo zgornje četrtine dosežkov, po merilu B pa v modro območje. Pri merilu A (vsebina) je IT 0,60, pri merilu B (jezikovna pravilnost) je IT 0,28. Lani je bil pri merilu A (vsebina) IT 0,49, pri merilu B (jezikovna pravilnost) je bil IT 0,41. Učenci so napredovali pri merilu vsebina, nižji pa je dosežek pri merilu jezikovna pravilnost. Naloga preverja znanje na ravni analize in vrednotenja.

Ravni zahtevanega znanja v II. delu preizkusa. Večina nalog preverja zmožnost/znanje na ravni razumevanja in uporabe, znanje na ravni analize in vrednotenja preverja 18. naloga, znanje na ravni analize tudi 1., 3., 6., 7. naloga, del 1. naloge tudi na ravni sinteze.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju

Kvalitativni opisi znanja za izbrana območja dosežkov

Dosežke vseh učencev, ki so sodelovali pri NPZ-ju ob koncu 3. obdobja, lahko razporedimo od najnižjega do najvišjega in za vsak dosežek izračunamo število učencev s tem skupnim dosežkom. Po pregledu tako dobljenih razvrstitev nalog je mogoče pripraviti vsebine, ki so skupne nalogam v posameznem območju. Za vsako od teh območij smo določili naloge, ki so jih učenci v ustrezni skupini uspešno reševali.

Slika 4.2.1.2.1: Porazdelitev točk pri slovenščini, 3. obdobje

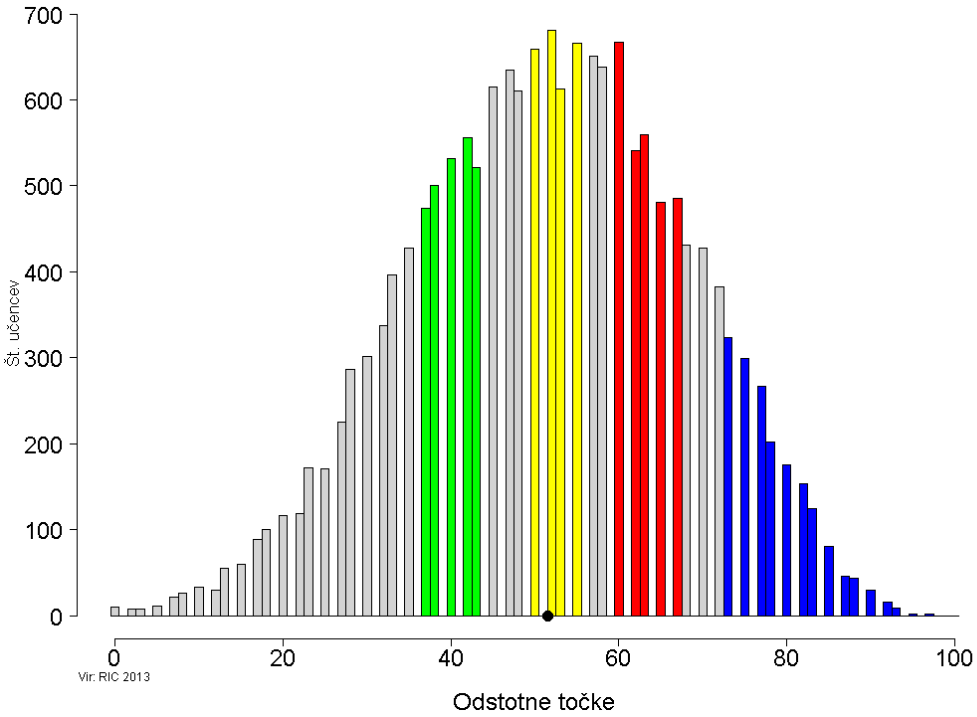

ZELENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri NPZ-ju iz slovenščine ob koncu 3. obdobja določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov* (učenci z nizkim skupnim dosežkom/seštevkom točk pri preizkusu), so v povprečju s 65-odstotno uspešnostjo rešili 5 od skupaj 23 nalog v preizkusu znanja, od tega 2 nalogi delno, s skupaj 8 točkami od 60 možnih (v I. delu delno 1 nalogo z 1 točko in v II. delu 4 naloge, od teh 1 delno, s skupaj 7 točkami).

V I. delu preizkusa znanja (ob neznanih umetnostnih besedilih) je to:

- del tvorbne naloge, ki preverja razumevanje ene od pesmi in zmožnost tvorjenja 'strokovnega' besedila o prebranem književnem besedilu (2. naloga, A-del, prepoznavanje teme – o čem govori pesem *Zadrega*; 1 t, R/= razumevanje/; tema je hkrati naslov pesmi; tvorbna naloga v celoti tako z vsebinskim kot jezikovnim delom spada v modro območje).

V II. delu preizkusa znanja (ob neznanih neumetnostnih besedilih) so to:

- naloga, ki preverja zmožnost samostojnega tihega branja in razumevanja dveh neznanih neumetnostnih besedil različne vrste o isti temi – prepoznavanje namena enega in drugega besedila v povezavi s temo (2. naloga – s katerim namenom sta bili predvsem napisani besedili; za vsako besedilo izbira pravilnega med štirimi ponujenimi odgovori, 2 t, R);
- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja enega od dveh besedil – iskanje bistvenih podatkov (4. naloga – kaj v besedilu 2 izvemo o bralniku; dopolnitev preglednice z zahtevanimi podatki, 2 t, R);
- naloga, ki preverja poimenovalno zmožnost v povezavi z razumevanjem obeh izhodiščnih besedil (8. naloga – kako je v besedilih še poimenovan bralnik; zapis dveh poimenovanj, 2 t, R), in
- del naloge, ki preverja zmožnost razumevanja besedila ter upovedovalno/skladenjsko zmožnost (13. b-naloga – ob pogledu na kaj uživa avtor, zapis ustreznega odgovora na vprašanje iz navedenega odstavka; samostojno tvorjenje in zapis odgovora, 1 t, R).

Pisno razlago teme besedila (naloga v I. delu preizkusa znanja) UN opredeljuje kot temeljni cilj/standard znanja, vse naloge v II. delu preizkusa, ki so jih uspešno rešili tudi učenci z nizkim skupnim dosežkom, pa preverjajo cilje oziroma standarde, ki so v učnem načrtu opredeljeni kot **minimalni**. Taksonomsko vse naloge preverjajo znanje na ravni razumevanja.

Naloge ne vključujejo poznavanja strokovnih izrazov (izobraževalnih ciljev) iz učnega načrta.

Dosežki v zelenem območju so za II., jezikovni del preizkusa znanja, kljub dvema izhodiščnima besediloma primerljivi z lanskimi in z dosežki pri NPZ-ju v preteklih letih. Učenci z nizkimi skupnimi dosežki ob različnih izhodiščnih besedilih uspešno rešujejo naloge, ki preverjajo doseganje istih ciljev/standardov znanja – razumevanje namena besedila, posameznih neposredno zapisanih podatkov, besed in besednih zvez v osnovnem pomenu.

Primerljiv je tudi skupni seštevek točk v zelenem območju (lani 5 nalog s skupaj 6 točkami).

V I. delu preizkusa znanja na letošnjem NPZ-ju v to območje spada del vsebine tvorbne naloge z 1 točko, na NPZ-ju v preteklem šolskem letu in na prejšnjih preverjanjih, na katerih je bilo izhodiščno besedilo pesemsko, pa ni bilo nalog, ki bi spadale v zeleno območje. Tvorbna naloga v celoti tudi letos spada v modro območje. Podatki NPZ-ja kažejo, da imajo učenci z nizkimi dosežki z razumevanjem pesemskih besedil v primerjavi s proznimi večje težave ne glede na vrsto, dolžino in zahtevnost pesemskega besedila, ne glede na to, ali je besedilo sodobno ali starejše, in tudi ne glede na vrsto, zahtevnost in način oblikovanja nalog.

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *med polovicama dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega območja v povprečju uspešno rešili še 7 nalog, od tega 4 naloge delno, s skupaj 10 točkami (v I. delu delno 1 nalogo z 1 točko in v II. delu 6 nalog, od teh 3 delno, s skupaj 9 točkami).

V I. delu preizkusa znanja (ob neznanih umetnostnih besedilih) je to:

- del tvorbne naloge, ki preverja razumevanje ene od pesmi in zmožnost tvorjenja 'strokovnega' besedila o prebranem književnem besedilu (3. naloga, A-del, razumevanje sporočila – kaj je predvsem povedano v pesmi *Svet nastaja iz dotika*; sporočilo je hkrati naslov pesmi; 1 t, R; tvorbna naloga v celoti tako z vsebinskim kot jezikovnim delom spada v modro območje).

V II. delu preizkusa znanja (ob neznanih neumetnostnih besedilih) so to:

- naloga, ki preverja zmožnost natančnega branja in razumevanja enega od dveh izhodiščnih besedil (5. naloga – katere prednosti bralnika v primerjavi s knjigo navaja besedilo 1; zapis dveh zahtevanih podatkov, 2 t, R);
- naloga, ki preverja poimenovalno zmožnost v povezavi z razumevanjem enega od dveh izhodiščnih besedil (9. naloga – zakaj v besedilu 1 avtor samega sebe poimenuje starokopiten bralec; zapis treh zahtevanih podatkov /vsi so v besedilu navedeni na istem mestu, v eni povedi/, 2 t, R);
- naloga, ki preverja poimenovalno zmožnost, razumevanje prenesenega pomena stalne besedne zveze *paša za oči* v navedenem delu izhodiščnega besedila (12. naloga – kaj v navedeni povedi pomeni podčrtana besedna zveza, samostojno tvorjenje in zapis odgovora, 1 t, R);
- del naloge, ki preverja zmožnost razumevanja besedila ter upovedovalno/skladenjsko zmožnost (13. c-naloga – kaj je želel izvedeti; zapis ustreznega odgovora na vprašanje iz navedenega odstavka, 1 t, R);
- dva od treh delov naloge, ki preverja upovedovalno/skladenjsko in metajezikovno zmožnost (15. naloga, a-del – prepoznavanje skladenjskega razmerja med stavkoma v navedeni povedi; izbira pravilnega med tremi ponujenimi odgovori, 1 t, Z /= znanje/poznavanje/, in c-del – kaj izraža obkroženi stavek, prepoznavanje pogojnega razmerja; izbira pravilnega med tremi ponujenimi odgovori, 1 t, R), in
- del naloge, ki preverja metajezikovno zmožnost – prepoznavanje glagola v navedeni povedi (17. a-naloga – iz povedi izpiši glagola; zapis obeh glagolov, 1 t, Z).

Cilji oz. standardi, katerih doseganje preverjajo naloge, ki spadajo v rumeno območje (meja med polovicama dosežkov), so v učnem načrtu opredeljeni kot **minimalni** (vse naloge v II. delu) in temeljni (del naloge v I. delu).

Taksonomsko naloge v rumenem območju preverjajo znanje na ravni znanja/poznavanja in razumevanja.

Naloge predvidevajo poznavanje naslednjih strokovnih izrazov iz učnega načrta (izobraževalni cilji), vsi so iz II., jezikovnega dela preizkusa: poved, stavek, **glavni stavek**, glagol.

V primerjavi z NPZ-jem v preteklem šolskem letu spada v rumeno območje (naloge, ki so jih s 65-odstotno uspešnostjo rešili učenci s skupnimi dosežki okoli povprečja) manj nalog, polovico manjše je tudi število točk (lani 11 nalog z 20 točkami). Razlika se kaže v I., književnem delu preizkusa (lani 4 naloge s skupaj 6 točkami). Ker je bilo tudi na NPZ-ju v preteklem šolskem letu izhodiščno besedilo pesemsko (sicer druge vrste, pripovedno), bi bilo mogoče sklepati, da je eden od razlogov za nižjo uspešnost drugačen način preverjanja znanja – večje število nalog, ki zahtevajo samostojno tvorjenje 'strokovnega' pisnega besedila o prebranem književnem besedilu. Glede na to, da je nizek dosežek (po ena naloga z 1 točko v zelenem in rumenem območju) povsem primerljiv z dosežkom pri NPZ-ju v šolskem letu 2008/2009 s podobnim pesemskim besedilom v I. delu preizkusa in z drugačnimi nalogami (ne s tvorbnimi), ki so preverjale iste standarde znanja kot naloge v letošnjem preizkusu, pa je mogoče sklepati, da imajo učenci težave predvsem z metaforično zmožnostjo/zaznavanjem pesemskih podob/slik in njihovo sporočilnostjo ter z razumevanjem prenesenega pomena. Dosežki v II. delu preizkusa znanja so primerljivi z lanskimi in z NPZ-ji v preteklih letih.

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega in rumenega območja v povprečju uspešno rešili še 8 nalog, od tega 4 naloge delno, s skupaj 15 točkami (v I. delu 3 naloge, od tega 2 delno, s skupaj 7 točkami, in v II. delu 5 nalog, od teh 2 delno, s skupaj 8 točkami).

V I. delu preizkusa znanja (ob neznanih umetnostnih besedilih) so to:

- naloga, ki preverja zmožnost medbesedilnega primerjanja obeh izhodiščnih pesemskih besedil, vidiki: zvrstna umestitev (ali sta besedili lirski), prepoznavanje/zaznavanje in poimenovanje pesniških sredstev (poosebitev, oklepajoča rima, nagovor), vrstna umestitev (ali sta besedili soneta) ter zmožnost doživljanja in zaznavanja razpoloženja (ali sta besedili otožni) (1. naloga – kaj je skupno obema besediloma; naloga zahteva presojo pravilnosti ponujenih trditev, 2 t, Z, R, U /= uporaba/);
- del tvorbne naloge, ki preverja razumevanje ene od pesmi in zmožnost tvorjenja 'strokovnega' besedila o prebranem književnem besedilu (2. naloga, C-del – iz pesmi izpiši dva primera pesniških sredstev in ju poimenuj; 2 t, R, Z; tvorbna naloga v celoti tako z vsebinskim kot jezikovnim delom spada v modro območje), in
- dva dela tvorbne naloge, ki preverja zmožnost branja, razumevanja, vrednotenja in primerjanja pesemskih besedil ter zmožnost tvorjenja 'strokovnega' besedila o prebranih književnih besedilih

(5. naloga, B-del, opis in utemeljitev zunanje zgradbe obeh pesmi; 2 t, Z, R, in Č-del – izbira in utemeljitev, zakaj te izbrana pesem bolj nagovarja kot druga pesem; 1 t, A /= analiza, V /= vrednotenje/).

V II. delu preizkusa znanja (ob neznanih neumetnostnih besedilih) so to:

- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja obeh besedil in zmožnost medbesedilnega primerjanja (3. naloga – kaj o predstavljeni napravi izvemo v obeh besedilih; izbira ponujenih podatkov, ki veljajo za obe besedili, 2 t, R, A);
- naloga, ki preverja razumevanje enega od besedil in metajezikovno zmožnost – prepoznavanje značilnosti vrste besedila (6. naloga – ali je besedilo 1 subjektivno ali objektivno, izbira enega od odgovorov in utemeljitev s primerom iz besedila; tvorjenje in zapis odgovora, 1 t, Z, R, A);
- naloga, ki preverja poimenovalno zmožnost v povezavi z razumevanjem enega od izhodiščnih besedil ter upovedovalno/skladenjsko in pravopisno zmožnost (11. naloga – zakaj je beseda *listanje* v navedeni povedi zapisana v narekovajih; samostojno tvorjenje in zapis odgovora v povedi, 2 t, R, Z);
- del naloge, ki preverja razumevanje besedila in upovedovalno/skladenjsko zmožnost (13. a-naloga – do česa avtor ni začutil odpora; zapis pomensko ustreznega odgovora na vprašanje iz navedenega odstavka, 1 t, R);
- del naloge, ki preverja zmožnost pisnega tvorjenja besedila z bistvenimi podatki iz izhodiščnih besedil (18. naloga, A-del, vsebina – katero besedilo je zate kot bralca, ki se odloča za nakup bralnika, prepričljivejše; utemeljitev s tremi podatki, 2 t, A, V).

Cilji oz. standardi, katerih doseganje preverjajo naloge, ki spadajo v rdeče območje (v zgornjo četrtino dosežkov), so v učnem načrtu opredeljeni kot **minimalni** in temeljni, ena naloga (dve enoti 1. naloge iz I. dela) pa preverja cilj, ki je opredeljen kot *višji*.

Naloge, ki spadajo v rdeče območje, so v obeh delih preizkusa taksonomsko različno zahtevne.

Naloge predvidevajo poznavanje teh strokovnih izrazov iz učnega načrta (izobraževalni cilji): **lirska pesem**, poosebitev, oklepajoča rima, nagovor, sonet, metafora, **okrasni pridevek**, ponavljanje, stopnjevanje, ritem, refren; subjektivno, objektivno besedilo, narekovaj.

V primerjavi z NPZ-jem v preteklem šolskem letu v obeh delih preizkusa znanja v rdeče območje spada primerljivo število nalog (lani 8 nalog s skupaj 14 točkami), primerljiva je tudi zahtevnost ciljev/standardov znanja (posamezni deli vsebine tvorbnih nalog v I. delu preizkusa, vsebinski del tvorbne naloge v II. delu).

MODRO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki določajo *zgornjo desetino dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega, rumenega in rdečega območja v povprečju uspešno rešili še 8 nalog, od tega 6 delno, s skupaj 18 točkami (v I. delu 4 naloge, od tega 3 naloge delno, s skupaj 13 točkami, in v II. delu 4 naloge, od teh 3 naloge delno, s skupaj 5 točkami).

V I. delu preizkusa znanja (ob neznanih umetnostnih besedilih) so to:

- dva dela tvorbne naloge, ki preverja razumevanje ene od pesmi in zmožnost tvorjenja 'strokovnega' besedila o prebranem književnem besedilu (2. naloga, Č-del, pojasnitev vloge vsaj enega od pesniških sredstev; 1 t, R, in D-del, jezikovna ustreznost in pravilnost zapisanega besedila /vrednoti se le, če dobi učenec za vsebino / merila A, B, C in Č/ najmanj 2 točki, zato je dosežek pričakovano nižji/, 1 t, U; v modro območje spada tudi tvorbna naloga v celoti, vsebinski in jezikovni del);
- večji del tvorbne naloge (4 merila od 6), ki preverja razumevanje ene od pesmi in zmožnost tvorjenja 'strokovnega' besedila o prebranem književnem besedilu (3. naloga, B-del – katera podoba/pesemska slika se pojavi v 1. kitici, 1 t, R; Č-del – katera podoba/pesemska slika se pojavi v 2. kitici, 1 t, R; D-del – kaj sporoča podoba/pesemska slika v 2. kitici, 1 t, R, in E-del – jezikovna ustreznost in pravilnost zapisanega besedila /vrednoti se le, če dobi učenec za vsebino /merila A, B, C, Č in D/ najmanj 2 točki, zato je dosežek pričakovano nižji/, 1 t, U; v modro območje spada tudi tvorbna naloga v celoti, vsebinski in jezikovni del);
- naloga, ki preverja literarnozgodovinsko znanje, pregledno poznavanje književnikov in njihovih del (4. naloga – čigavi sodobnici sta avtorici izhodiščnih besedil; izbira treh pravilnih odgovorov med šestimi ponujenimi, 2 t, Z), in
- večji del tvorbne naloge (3 merila od 5), ki preverja zmožnost branja, razumevanja, vrednotenja in primerjanja pesemskih besedil ter zmožnost tvorjenja 'strokovnega' besedila o prebranih književnih besedilih (5. naloga, primerjaj obe pesmi, A-del, razpoloženje in utemeljitev razpoloženja v obeh

pesmih, 2 t, R, A; C-del – dve izbrani značilnosti pesmi po lastnem izboru in utemeljitev, 2 t, A, V, in D-del, jezikovna ustreznost in pravilnost zapisanega besedila /vrednoti se le, če dobi učenec za vsebino /merila A, B, C in Č/ najmanj 2 točki, zato je dosežek pričakovano nižji/, 1 t, U; tudi ta naloga v celoti spada v modro območje).

V II. delu preizkusa znanja (ob neznanih neumetnostnih besedilih) so to:

- naloga, ki preverja poimenovalno zmožnost v povezavi z razumevanjem enega od besedil (10. naloga – kaj v izhodiščnem besedilu pomenijo navedene besede; izbira ustrezne razlage pomena; besede v besedilu niso razložene, njihov pomen je mogoče razbrati iz sobesedila; 2 t, R);
- del naloge, ki preverja upovedovalno/skladenjsko in metajezikovno zmožnost (15. naloga, b-del – spraševanje po obkroženem stavku v navedeni dvostavčni povedi; tvorjenje ustreznega vprašanja za pogojni odvisnik, 1 t, U);
- del naloge, ki preverja metajezikovno zmožnost – prepoznavanje glagolskih oblik v navedeni povedi (17. b-naloga – kaj imata skupnega glagola v navedeni povedi; izbira pravilnega med štirimi ponujenimi odgovori, 1 t, Z), in
- del tvorbne naloge (18. naloga, B-del, jezikovna ustreznost in pravilnost zapisanega besedila /vrednoti se le, če dobi učenec za merilo A/vsebino najmanj 1 točko, 1 t, U).

Cilji oz. standardi, katerih doseganje preverjajo naloge, ki spadajo v modro območje (v zgornjo desetino dosežkov), so v učnem načrtu opredeljeni kot **minimalni** in temeljni.

Taksonomsko so tudi naloge, ki spadajo v modro območje, različno zahtevne.

Naloge predvidevajo poznavanje naslednjih strokovnih izrazov iz učnega načrta (izobraževalni cilji): Simon Gregorčič, **Niko Grafenauer, Ivan Cankar, Boris A. Novak, Svetlana Makarovič,** Ivan Tavčar; glagol, oseba, število, naklon, **glagolski vid**.

V primerjavi z NPZ-jem v preteklem šolskem letu v modro območje (naloge, ki jih je z več kot 65-odstotno uspešnostjo rešilo zgornjih 10 odstotkov učencev) spada več nalog s polovico več točkami. Razlika se kaže predvsem v I., književnem delu preizkusa (lani 4 naloge s skupaj 7 točkami). Razvrstitev dosežkov znotraj posameznih območij kaže, da so imeli učenci z nižjimi dosežki pri preizkusu težave predvsem s samostojnim tvorjenjem pisnega besedila o obeh prebranih pesmih – vse tri tvorbne naloge (2., 3. in 5.) kot celota, z vsebinskim in jezikovnim delom, spadajo v modro območje; učenci z nižjim skupnim dosežkom na preizkusu so napisali samo posamezne sestavine vsebinskega dela nalog.

Kot zahtevni za večino učencev se v obeh delih preizkusa kažejo isti cilji/standardi znanja kot na prejšnjih NPZ-jih – razumevanje teme besedil, povzemanje značilnosti besedil, utemeljevanje s sklicevanjem na besedila in primerjanje njihovih značilnosti ter tvorjenje smiselnega in povezanega besedila o prebranih besedilih.

V I., književnem delu, se kot zahtevno tako kot na dosedanjih NPZ-jih kaže tudi poznavanje književnikov in njihovih del, v II., jezikovnem delu, pa razumevanje posredno ali na različnih mestih v izhodiščnih besedilih izraženih podatkov, razumevanje posameznosti v besedilih v povezavi s temo ter povezovanje jezikovnih sredstev z njihovo vlogo v izhodiščnih besedilih.

NAD MODRIM OBMOČJEM

V območje *nad modrim območjem* – s 65-odstotno uspešnostjo jih niso rešili niti učenci z najvišjimi skupnimi dosežki na preizkusu znanja – se je uvrstilo 6 nalog s skupaj 9 točkami (v I. delu delno 2 nalogi s skupaj 2 točkama in v II. delu 4 naloge s skupaj 7 točkami).

V I. delu preizkusa znanja (ob neznanih umetnostnih besedilih) sta to dve zahtevnejši vsebinski sestavini dveh tvorbnih nalog, in sicer:

- del naloge, ki preverja zmožnost prepoznavanja in poimenovanja lirskega izpovedovalca (2. naloga, B-del – kdo govori pesem; velik del učencev je kot odgovor navedel avtorico pesmi; 1 t, R), in
- del naloge, ki preverja razumevanje sporočila podobe/pesemske slike v 1. kitici pesmi (3. naloga, C-del; velik del učencev je kot odgovor navedel dobesedno razumevanje podobe metulja in cveta, brez pomenskega prenosa; 1 t, S).

V II. delu preizkusa znanja (ob neznanih neumetnostnih besedilih) so to naloge, ki zahtevajo povezovanje jezikovnih sredstev z njihovo vlogo in pomenom v sobesedilu; vse naloge razen 1. zahtevajo samostojno tvorjenje in zapis odgovorov:

- naloga, ki preverja zmožnost natančnega branja in razumevanja obeh besedil ter povezovanje podatkov, ki v besedilih niso neposredno izraženi in zahtevajo sklepanje (1. naloga – prepoznavanje vrste besedila, teme, naslovnika in sporočevalca; presoja pravilnosti ponujenih trditev, 2 t, Z, R, A, S);
- naloga, ki zahteva prepoznavanje okoliščin nastanka enega od dveh besedil – sporočevalčevega odnosa do obravnavane teme (7. naloga – ali ima avtor besedila do bralnika naklonjen ali nenaklonjen odnos; utemeljitev s primerom iz besedila, 2 t, R, A);
- naloga, ki preverja zmožnost natančnega branja in upovedovalno/skladenjsko zmožnost, prepoznavanje nanašalnice v navedeni povedi (14. naloga – na kaj se nanaša beseda *slednje*; odgovori učencev kažejo, da so imeli težave z razumevanjem pomena besede in /zahtevnejše/ skladenjske sestave povedi, 1 t, R), in
- naloga, ki preverja upovedovalno/skladenjsko in metajezikovno zmožnost – prepoznavanje logičnega razmerja med dejanji (16. naloga – poved spremeni tako, da bo drugi del izražal nasprotje prvemu, pretvorba navedene podredno zložene povedi v protivno priredje; razvrstitev dosežkov kaže, da je bil izbrani primer za učence z nižjimi dosežki prezahteven, 2 t, R, U)

Cilji oz. standardi, katerih doseganje preverjajo naloge, ki so se kot zelo zahtevne izkazale tudi za učence z najvišjim skupnim dosežkom na preizkusu, so v učnem načrtu opredeljeni kot **minimalni** in temeljni.

Taksonomsko so tudi naloge v tem območju različno zahtevne.

Poznavanje strokovnih izrazov iz učnega načrta (izobraževalni cilji) zahteva samo ena od nalog, 1. v jezikovnem delu, in sicer: **praktičnosporazumevalno** in **strokovno besedilo**.

Razvrstitev nalog v tem območju kaže, da gre letos za podobno število nalog in točk kot lani (5 nalog s skupaj 7 točkami), naloge so si podobne tudi po tem, da preverjajo zahtevnejše miselne procese. To se kot zahtevno za večino učencev kaže tudi na mednarodnih raziskavah bralne pismenosti. Sklepati je mogoče, da ima večina učencev tako pri književnem kot pri jezikovnem pouku premalo izkušenj s samostojnim delom z zahtevnejšimi besedili tako na ravni sprejemanja (branja) kot na ravni tvorjenja besedil (pisanja besedil o prebranem).

Razporeditev dosežkov v obeh delih preizkusa znanja je, razen pri nalogah, ki spadajo v območje nad modrim, v skladu s cilji in standardi znanja v učnem načrtu. Razporeditev dosežkov po območjih za I., književni del preizkusa znanja tudi letos kaže, da ima večina nalog v tem delu visoko občutljivost za razlike v znanju »na vrhu«, tj. pri preverjanju znanja učencev z visokimi skupnimi dosežki pri preizkusu, in nekoliko nižjo občutljivost za preverjanje znanja učencev s povprečnimi oz. z nižjimi skupnimi dosežki. Dosežki v II., jezikovnem delu preizkusa znanja kažejo ustrezno razvrstitev nalog znotraj vseh območij, se pa zaradi zahtevnejših primerov jezikovnih sredstev nekoliko razlikuje doseganje posameznih ciljev/standardov znanj.

Za preizkus kot celoto se kažejo podobne ugotovitve kot na prejšnjih NPZ-jih – učenci so uspešni pri odgovorih na vprašanja o podrobnostih, posameznostih in podatkih, ki so v besedilih neposredno navedeni, težave pa imajo pri nalogah, ki zahtevajo posploševanje, povzemanje in sklepanje s »pogledom« na celotno besedilo ter z utemeljevanjem, vrednotenjem in s ponazarjanjem. Ugotovitve NPZ-ja o bralni zmožnosti so primerljive s podatki mednarodnih raziskav o bralni pismenosti.

Dosežki po spolu

Slika 4.2.1.2.2: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 3. obdobje

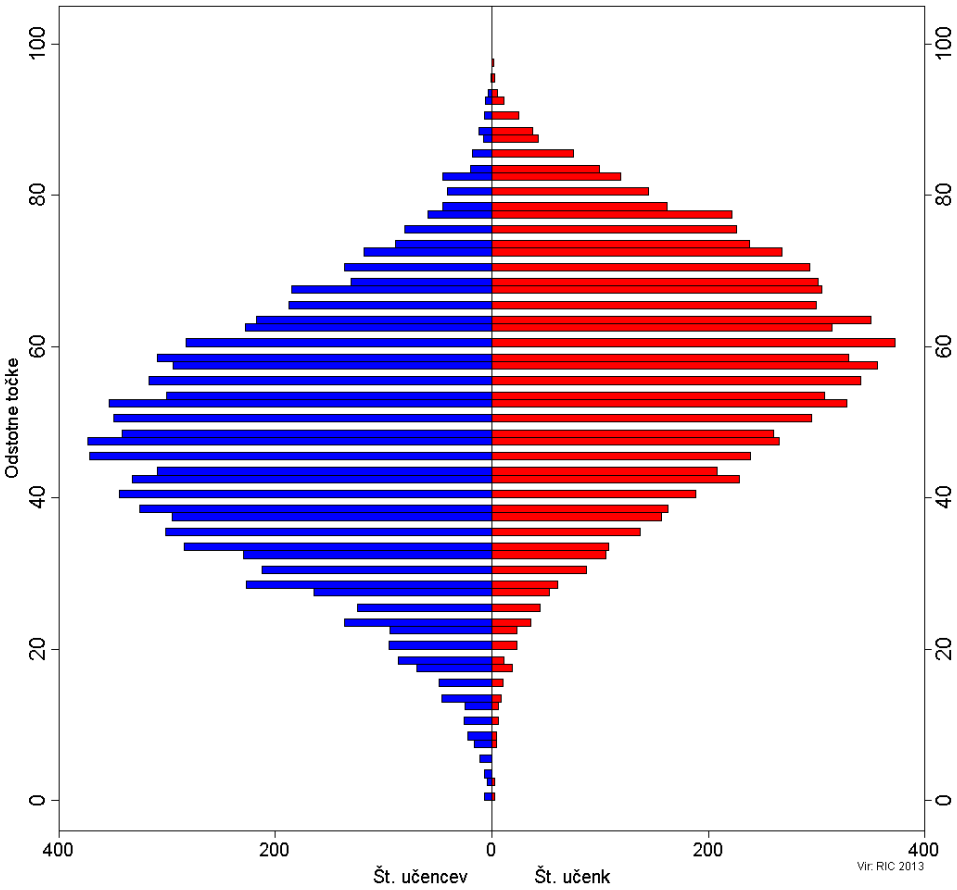

Primerjava porazdelitve dosežkov učencev in učenk

Dosežki pri NPZ-ju iz slovenščine ob koncu 3. obdobja v rednem roku so letos po spolu obdelani osmič. Prikazani so enako kakor prejšnja leta, krivulji ločeno prikazujeta dosežke učencev in dosežke učenk na podlagi končnih rezultatov v odstotnih točkah. PK ugotavlja, da sta krivulji primerljivi s tistimi na prejšnjih šestih NPZ-jih – po spolu se med seboj razlikujeta, razlike med dosežki učencev in učenk so dokaj podobne razlikam med dosežki iz preteklih šolskih let.

Krivulja, ki prikazuje dosežke učencev, je pravilna Gaussova krivulja, kaže enakomerno razvrstitev dosežkov znotraj vseh območij (v primerjavi z lani bolj izrazit vrh krivulje ob državnem povprečju). Večina dosežkov učencev spada v območje od 25 do 60 odstotnih točk (lani zaradi ne tako izstopajočega vrha krivulje od 20 do 80), vrh krivulje je tako kakor lani v območju med 40 in 60 odstotnimi točkami (pred tem med 30 in 60). Razvrstitev najnižjih dosežkov (pod 20 odstotnih točk) je podobna lanski in je enakomerna (padajoča), a teh dosežkov je še vedno večakakor enakovrednih dosežkov učenk. Razvrstitev najvišjih dosežkov (nad 80 odstotnih točk) je padajoča, delež teh dosežkov je zelo podoben lanskemu. Najvišjih dosežkov pri učencih je še vedno manj kakor pri učenkah, čeprav je slednjih manj kakor lani. Krivulja, ki prikazuje dosežke učenk, je primerljiva s krivuljo v preteklem šolskem letu, več dosežkov učenk je zgoščenih nad državnim povprečjem, v primerjavi z NPZ-jem v prejšnjem letu kaže podobno razpršenost dosežkov, a bolj izrazit vrh. Največ dosežkov učenk spada tako kakor lani v območje od 50 do 80 odstotnih točk, vrh krivulje je v območju med 50 in 70 odstotnimi točkami (lani od 60 do 80). Dosežkov, nižjih od 20 odstotnih točk, je pri učenkah veliko manj kakor pri učencih, višjih od 80 odstotnih točk pa več kakor pri učencih.

Analiza dosežkov glede na spol učencev po nalogah

Učenci so uspešneje od učenk rešili večino nalog (le treh ne) v I. delu preizkusa znanja (umetnostno besedilo): 2. B-nalogo (poimenovanje lirskega subjekta, znanje), 2. C- in Č-nalogo (zaznavanje dveh pesniških sredstev in razumevanje njune rabe, razumevanje in analiza/sinteza), 2. D-nalogo (jezikovna pravilnost, uporaba), 3. A-nalogo (določanje ideje, analiza/sinteza), 3. B- in Č-nalogo (zaznavanje pesemskih slik, razumevanje), 3. C- in

D-nalogo (izraženje videnja pesemskih slik, analiza/sinteza), 3. E-nalogo (jezikovna pravilnost, uporaba), 5. A-nalogo (doživljanje razpoloženja, analiza/sinteza), 5. B-nalogo (razčlenitev zunanje zgradbe, znanje), 5. C-nalogo (zaznavanje pesniškega jezika, razumevanje), 5. Č-nalogo (vrednotenje besedila, vrednotenje), 5. D-nalogo (jezikovna pravilnost, uporaba); v II. delu preizkusa znanja (neumetnostno besedilo): 7. naloga (prepoznavanje odnosa sporočevalca, utemeljitev s primerom iz besedila, razumevanje/analiza), 9. naloga (zakaj sebe imenuje starokopiten bralec, najti podatke, zapis, razumevanje), 13. c (odgovor na vprašanje iz dela besedila, zapis, razumevanje), 17. a (prepoznavanje glagolov v povedi, znanje).

Učenke so uspešneje od učencev rešile v I. delu preizkusa znanja (umetnostno besedilo) le 2. A-nalogo (razlaga teme besedila, razumevanje – učenke imajo sicer višje dosežke le pri dosežkih, večjih od povprečja) in 4. nalogo (poznavanje književnikov, znanje); v II. delu preizkusa znanja (neumetnostno besedilo): 2. naloga (prepoznavanje namena obeh besedil, razumevanje), 5. naloga (dve prednosti bralnika v primerjavi s knjigo v besedilu 1, razumevanje), 8. naloga (kako je v besedilih še poimenovan bralnik, razumevanje), 10. naloga (kaj v besedilu pomenijo navedene besede iz besedila, razumevanje), 12. naloga (razlaga stalne besedne zveze, razumevanje), 14. naloga (prepoznavanje nanašalnice, razumevanje), 15. a (prepoznavanje podredno zložene povedi, znanje), 15. c (prepoznavanje skladenjskega razmerja, razumevanje), 18. A-del (tvorbna naloga, katero besedilo je prepričljivejše, utemeljitev; analiza, vrednotenje).

Naloge, pri katerih med dosežki učencev in učenk ni opaznejših razlik: v I. delu preizkusa znanja (umetnostno besedilo): 1. naloga (naloga izbirnega tipa, znanje, razumevanje in uporabo); v II. delu preizkusa znanja (neumetnostno besedilo): 1. naloga (razumevanje besedila, prepoznavanje okoliščin, naslovnika, znanje/razumevanje/analiza /sinteza), 3. naloga (zmožnost razumevanja obeh besedil, razumevanje/analiza), 4. naloga (iskanje bistvenih podatkov, vpis v preglednico, razumevanje), 6. naloga (prepoznavanje, ali je besedilo subjektivno ali objektivno, znanje /razumevanje/analiza), 11. naloga (zakaj je beseda *listanje* zapisana v narekovajih, razumevanje, uporaba), 13. a (odgovor na vprašanje iz dela besedila, razumevanje), 13. b (odgovor na vprašanje iz dela besedila, razumevanje), 15. b (spraševanje po obkroženem stavku v navedeni dvostavčni povedi; tvorjenje vprašanja za pogojni odvisnik, uporaba), 16. naloga (prepoznavanje logičnega razmerja med dejanji, razumevanje/uporaba), 17. b (prepoznavanje skupnih oblikoslovnih lastnosti glagolov v navedeni povedi, znanje), 18. B (jezikovna pravilnost zapisanega besedila).

Analiza dosežkov učencev in učenk po nalogah je letos v poročilo vključena petič. Medtem ko že nekaj let ugotavljamo, da so učenci pri večjem številu nalog uspešnejši od učenk, se je letos ta trend še povečal – ob književnem besedilu so bili uspešnejši kar pri 15 od 18 nalog. Predpostavke, da lirsko besedilo bolj nagovarja učenke, ki naj bi bile posledično tudi uspešnejše tudi pri razumevanju besedila in pomenskih prenosov, so se izkazale za neupravičene. Učenci so namreč pokazali višjo zmožnost tako samostojnega tihega branja, kot tudi razumevanja in vrednotenja neznanega lirskega pesemskega besedila, višje metaforična zmožnost in višjo zmožnost pisnega tvorjenja »strokovnega« besedila o prebranem pesemskem besedilu (slednje že drugo leto zapored). Medtem ko so bili učenci torej uspešnejši pri izkazovanju znanja na višjih taksonomskih stopnjah (uporaba–sinteza), so bile učenke v 1. delu preizkusa izrazito uspešnejše le pri 1 nalogi, ki preverja znanje na najnižji taksonomski stopnji (pomnjenje), in sicer literarnozgodovinsko znanje (poznavanje književnikov).

V drugem delu, ob neumetnostnem besedilu, so bili učenci uspešnejši pri nalogah, ki zahtevajo zmožnost razbiranja posredno izraženih podatkov in sklepanja iz sobesedila. Učenke so bile uspešnejše pri nalogah, ki zahtevajo zmožnost natančnega branja in razbiranja neposredno zapisanih podatkov; večinoma so učenke uspešnejše pri nalogah, ki preverjajo poimenovalno zmožnost (učenci so bili uspešnejši le pri eni tovrstni nalogi, učenke izrazito uspešnejše pri dveh).

Dosežki po šolah

Slika 4.2.1.2.3: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri slovenščini, 3. obdobje

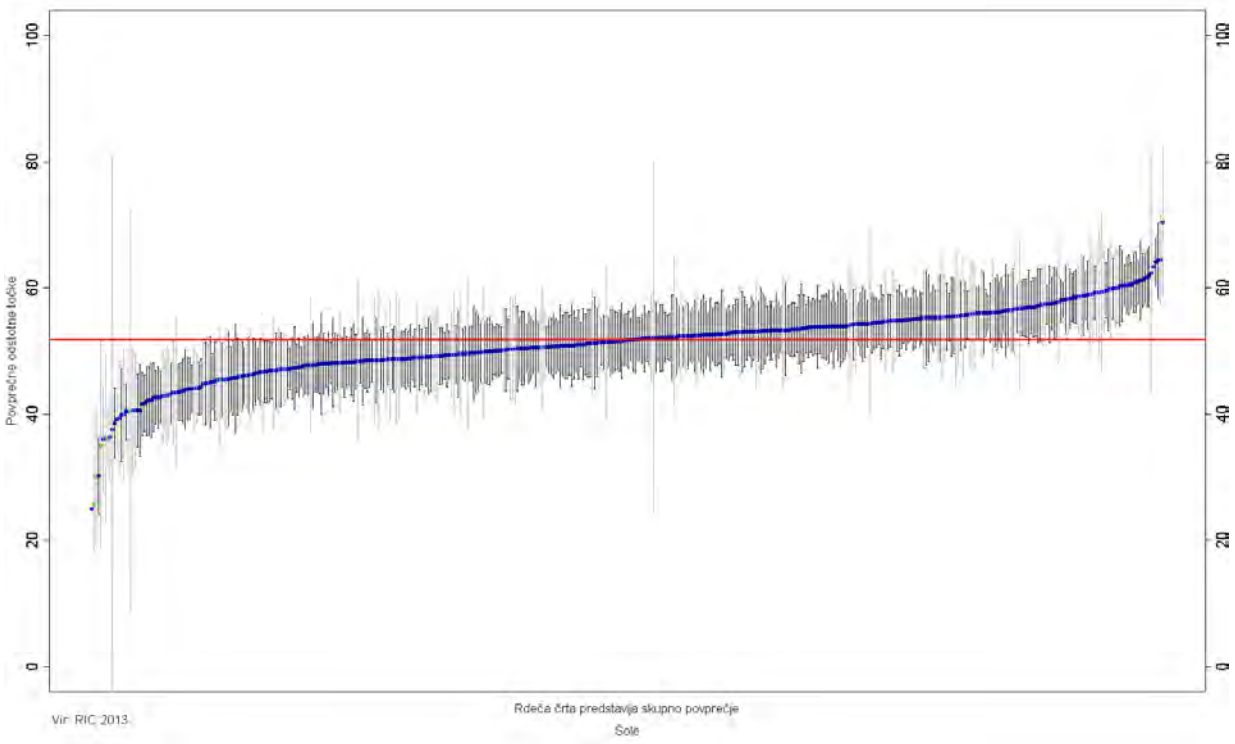

Dosežki po regijah

Preglednica 4.2.1.2.4: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 3. obdobje

Regija	Povprečni dosežek	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Gorenjska regija	52,73	16,35	1.794	35
Goriška regija	52,51	16,72	1.003	28
Jugovzhodna Slovenija	52,55	16,66	1.262	36
Koroška regija	50,67	15,43	706	21
Notranjsko-kraška regija	53,46	15,13	410	16
Obalno-kraška regija	49,99	15,86	727	22
Osrednjeslovenska regija	52,66	16,66	4.496	104
Podravska regija	51,53	16,01	2.493	82
Pomurska regija	48,89	16,04	944	38
Savinjska regija	50,90	16,68	2.351	60
Spodnjeposavska regija	51,21	16,88	560	22
Zasavska regija	50,55	15,24	353	8

Dosežki pri NPZ-ju iz slovenščine ob koncu 3. obdobja so tako kakor dosežki po spolu po statističnih regijah letos obdelani osmič. Že več let zapored so dosežki v 5 regijah nad povprečjem (Gorenjska, Goriška, Jugovzhodna, Notranjsko-kraška in Osrednjeslovenska), v ostalih pod povprečjem (Koroška, Obalno-kraška, Podravska, Pomurska, Savinjska, Spodnjeposavska in Zasavska), so pa razlike med regijami manjše kakor lani.

Povprečni skupni dosežek je 51,77 % (lani 54,94), povprečni dosežki po regijah pa odstopajo navzgor za največ nekaj več kot 1,7 odstotne točke (Notranjsko-kraška regija) in navzdol za največ 2,8 odstotne točke (Pomurska regija – ta izkazuje največje odstopanje navzdol že nekaj let zapored). Več kot običajno regij ima skoraj enak povprečni dosežek in enako razvrstitev dosežkov, kot sta državna (lani le 2 taki regiji), in sicer: Goriška, Jugovzhodna, Podravska (lani močno odstopala navzdol), Savinjska in Spodnjeposavska statistična regija. Nekoliko nižji dosežek od državnega imajo tako kakor lani Koroška, Obalno-kraška, Zasavska in Pomurska statistična regija.

Sklepne ugotovitve

Rezultati NPZ-ja ob koncu 2. obdobja (v tem šolskem letu so ga petič opravljali učenci 6. razreda na vseh šolah) in ob koncu 3. obdobja kažejo, da so cilji in standardi iz učnega načrta, ki jih je mogoče preverjati s sprejetim načinom zunanjega preverjanja znanja (s pisnim preizkusom znanja s kombinacijo nalog objektivnega tipa in tvorbnih nalog), doseženi. Razlike v dosežkih po posameznih sklopih in po posameznih nalogah znotraj sklopov so večinoma v skladu z zahtevnostjo pri NPZ-ju preverjanih ciljev/standardov v učnem načrtu in v skladu s taksonomsko zahtevnostjo nalog.

Pričakovano zahtevnejše v letošnjem preizkusu so bile v obeh obdobjih tvorbne naloge; v drugem obdobju sta to tvorbni nalogi ob neumetnostnem besedilu (IT 0,31, lani IT 0,25) in ob umetnostnem besedilu (letos IT 0,37, lani IT 0,55). Kot lani je tudi letos IT tvorbne naloge ob umetnostnem besedilu presegel IT tvorbne naloge ob neumetnostnem besedilu, vendar ne tako opazno, saj so letos učenci ob pesemskem besedilu tvorili besedilo manj uspešno kakor lani. PK sklepa, da je nižji IT tvorbne naloge ob neumetnostnem besedilu po 2. obdobju posledica navezovanja tvorbnih nalog na tri izhodiščna besedila, ob umetnostnem besedilu pa je nižji IT kakor lani predvsem zaradi izhodiščnega besedila, tj. pesmi, ob kateri učenci očitno še niso vešči pisanja besedila. Podatke za tvorjenje obeh besedil pa so morali učenci sami poiskati v izhodiščnih besedilih, kar jim je povzročalo več težav, kot smo predvidevali.

Na letošnjem preizkusu so ob koncu 3. obdobja ob neumetnostnem besedilu tvorili učenci eno besedilo, ob umetnostnem pa tri. Dosežki celotnih nalog ob umetnostnem besedilu so bili razmeroma nizki, in sicer pri 2. z IT-jem vsebinskega dela 0,45, IT jezikovne pravilnosti 0,32; 3. z IT-jem vsebinskega dela 0,36, IT jezikovne pravilnosti 0,26 in 5. z IT-jem vsebinskega dela 0,46, IT jezikovne pravilnosti 0,36. V I. delu letošnjega preizkusa prevladujejo tvorbne naloge, vendar so tudi navodila za pisanje in merila za vrednotenje oblikovana na način, da prav tako omogočajo doseganje posameznih ciljev/standardov znanja. Določene dele nalog je tako pričakovano uspešno rešila večina učencev, druge samo tisti okrog povprečja in nekatere samo tisti z najvišjimi dosežki. V celoti so tudi dosežki pri teh nalogah primerljivi z dosežki na prejšnjih NPZ-jih.

Tvorbna naloga ob neumetnostnem besedilu ima pri merilu A (vsebina) IT 0,60, pri merilu B (jezikovna pravilnost) pa IT 0,28. Lani je bil pri merilu A (vsebina) IT 0,49, pri merilu B (jezikovna pravilnost) je bil IT 0,41. Učenci so letos napredovali pri merilu vsebina, nižji pa je dosežek pri merilu jezikovna pravilnost. Pri letošnji tvorbni nalogi ob neumetnostnem besedilu pa so bili učenci po merilu A (vsebina) bistveno boljši kot pri tvorbnih nalogah po enakem merilu ob umetnostnem besedilu, kar pa ne velja za jezikovno pravilnost (merilo B), kjer so bili na obeh delih preizkusa enako manj uspešni.

S preizkusi znanja na prejšnjih NPZ-jih so po 3. obdobju primerljiva tudi izhodiščna besedila – po dolžini, temah in zahtevnosti. Novo je to, da sta tako v I., književnem, kot v II., jezikovnem delu, namesto enega daljšega po dve krajši izhodiščni besedili, povezani z isto temo (na prejšnjih NPZ-jih je bilo drugo pesemsko besedilo vključeno v tvorbno nalogo v I. delu (2009), v II. delu pa sta tudi že bili 2 izhodiščni besedili, nazadnje na lanskem naknadnem roku). Letošnji izhodiščni besedili v I. delu sta lirski pesmi; ker gre za deloma drugačne cilje/standarde znanja, dosežki niso neposredno primerljivi z lanskim NPZ-jem (pripovedno pesemsko besedilo), primerljivi pa so z NPZ-ji v letih, ko je bilo besedilo prav tako lirsko (2008/2009 – povprečni dosežek književnega dela, 45,25 %, čeprav so bile naloge različne /samo ena je bila tvorbna/). V letošnjem preizkusu je tako v obeh delih več nalog, ki zahtevajo samostojno tvorjenje in zapis odgovora, ter nalog, ki zahtevajo sklepanje in utemeljevanje s sklicevanjem na besedilo. Tvorbne naloge so vključene v vse preizkuse, saj najbolj celovito preverjajo sporazumevalno zmožnost učencev; na vseh NPZ-jih pričakovano spadajo med zahtevnejše naloge (uvrščajo se v rdeče ali modro območje). Natančno branje izhodiščnega besedila in sklepanje na podlagi besedilnih podatkov sta za učence še vedno zelo zahtevni dejavnosti, kar kaže na premalo razvito bralno zmožnost oz. zmožnost kritičnega branja.

Za dosežke učencev pri nalogah, povezanih z umetnostnim besedilom, tako po 2. kot tudi po 3. triletju PK ugotavlja, da so za učence zahtevnejše predvsem naloge, ki pri reševanju zahtevajo natančnejši premislek in smiselno povezovanje posrednih in neposrednih podatkov iz besedila tako v obliki kratkih odgovorov kot pri tvorbnih nalogah.

Na podlagi nižje uspešnosti letos predvsem pri tvorbnih nalogah ob umetnostnem besedilu ter nižje uspešnosti učencev pri nalogah, ki preverjajo upovedovalno zmožnost ter zmožnost utemeljevanja, je mogoče sklepati, da je v učnem procesu premalo samostojnega dela z besedili in samostojnega tvorjenja pisnih besedil učencev ter vključenih premalo nalog, s katerimi bi učenci razvijali zmožnost pisnega tvorjenja besedil o/ob izhodiščnem besedilu in zmožnost utemeljevanja. Enako velja tudi za letošnje ugotovitve o metajezikovni in pravopisni zmožnosti učencev, ki kažejo, da imajo učenci premalo utrjeno tako metajezikovno kot pravopisno zmožnost, in sicer tako po 2. kot po 3. obdobju.

Dosežki pri NPZ-ju iz slovenščine ob koncu 2. in 3. obdobja so ustrezni tako pri obravnavi neumetnostnih kot umetnostnih besedil; letošnji preizkus v neumetnostnem delu razvršča tako učence z najnižjimi kot najvišjimi dosežki, pri umetnostnem delu pa dobro razvršča učence z najvišjimi dosežki. Naloge tako kot na NPZ-jih v prejšnjih letih kažejo ustrezno doseganje večine ciljev/standardov v skladu z učnim načrtom.

V poročilu so posebej poudarjena tista področja, ki pomenijo razvijanje ključnih zmožnosti pri pouku slovenščine v osnovni šoli in so pomembna tudi za uspešnost učencev pri drugih predmetih – samostojno branje in razumevanje (tudi zahtevnejših in daljših) besedil in samostojno tvorjenje besedil ter zmožnost utemeljevanja s podatki v besedilu, njihovo povezovanje in zmožnost sklepanja. V preizkuse znanja bo zato tudi v prihodnje vključenih več nalog, s katerimi bi bilo mogoče ugotoviti, ali učenci napredujejo na področjih, na katerih se na NPZ-ju že nekaj let kaže nižja uspešnost. Vzroke za nižje doseganje ciljev/standardov od pričakovanih bi bilo treba ugotoviti tudi z načrtnim spremljanjem učnega procesa, predvsem pa na podlagi pridobljenih ugotovitev načrtovati strategije za nadaljnje delo in ustrezno spopolnjevanje učiteljev. Za letošnji preizkus je tako kot v prejšnjih letih značilna visoka stopnja veljavnosti glede na učni načrt in namen NPZ-ja – podatki so dodatna informacija o doseganju ciljev/standardov znanja iz učnega načrta na ravni države, na posamezni šoli in za posameznega učenca.

Zaradi e-vrednotenja pa bo treba proučiti vse možnosti za ustrezno (oblikovno) sestavo nalog, predvsem glede preglednejšega načina točkovanja.

PRILOGA

I. DEL

Besedilo 1

Barbara Gregorič Gorenc

ZADREGA

Zadrega – tresoča zadrega:
roke in noge drhte!
Utripajoča zadrega:
nori podivjano srce!
Zadrega – zadrga na ustih:
besed še v mislih nikjer:
cmok v grlu
in v glavi praznina;
povsod samo velik nemir!
Zadrega – zardela zadrega:
lica so sončni zahod;
pokrila bi se čez glavo
in skrila v kakšen kot.
Ali pa stekla, tekla,
in kam daleč ušla!
A stojim kot pribita,
pogled moj uprt je v tla;
kot vame ves svet bi zrl
in me spravljal v obup!
Moja velika zadrega –
spesnil jo je – tvoj poljub …

Besedilo 2

Bina Štampe Žmavc

SVET NASTAJA IZ DOTIKA

Svet nastaja iz dotika –
ko metulj poboža cvet,
cvet narahlo se zaniha,
kot bi k vetru bil pripet.

Svet nastaja iz dotika –
ko se v dlani znajde dlan,
svet si z nežnostjo preslika
v sončno svojo senčno stran.

Svet nastaja iz dotika –
ko gre pesnik pesem pet,
svet je čudežna oblika
dotikalnice besed.

(Gregorič Gorenc, B., 2005. Zadrega. V: Tri pike. Ljubljana: Viharnik d. o. o.
Štampe Žmavc, B., 2010. Svet nastaja iz dotika. V: Roža v srcu. Ljubljana: Mladinska knjiga.)

II. DEL

Besedilo 1

Bralnik ali knjiga?

November 2008 – Bernard Nežmah

Pojavil se je bralnik. Miniaparat žepnega formata, ki ponuja vsebine knjig na zaslonu. Tiskana knjiga, ki je od Guttenberga naprej prepričljivo dominirala, je dobila novega tekmeca. Klasični računalnik, na katerem ste lahko prebirali knjižne vsebine, kljub svoji priročnosti ni postal resen konkurent knjigi. Napornost gledanja v bleščavi zaslon je taka pomanjkljivost, da knjige ne ogrozi.

Kaj torej pomeni prihod novega bralnika?

Najprej, je čudo, ob katerem je bralec presenečen. Čeprav prihaja iz rodu kompjuterjev, je na prvi pogled bolj podoben knjigi kot računalniku. Njegove črke ne skačejo, niso osvetljene z notranjim virom svetlobe, sam format pa je velikosti žepne knjige.

Kot starokopiten bralec, ki uživa ob pogledu na knjigo, ki jo rad drži v rokah, po njej lista, vanjo vpisuje in po njej podčrtuje, sem apriorni nasprotnik uporabe e-bralnika. Toda nova napravica me je presenetila. Do nje nisem začutil odpora, temveč mi je vzbudila radovednost, česa je sposobna in kaj lahko ponudi.

Pogled nanjo je res blagodejen. Za oko je občutek enak kot pri branju knjige. Tudi "listanje" je prijazno, s tipko prikličeš novo stran, lahko pa se tudi sprehodiš po želenih straneh.

Sama praktičnost bralnika je navdušujoča. Vanj lahko naložiš na stotine knjig, to pa pomeni, da boš lahko bogato nekaj desetmetrsko knjižnico spravil v drobceno napravo. Kako genialen stroj, če pomislimo na usode emigrantov, ki so bili primorani čez noč vse svoje premoženje strpati v dve torbi in so vzeli s seboj kvečjemu eno ali dve najljubši knjigi.

Prednost bralnika v primerjavi s knjigo je občutna zlasti na potovanjih, počitnicah ali ob dolgotrajnih odhodih v tujino.

Ali torej bralnik pomeni smrt knjige, tako kot je računalnik pokopal pisalni stroj pred slabima dvema desetletjema? Je mar bralnik popolnoma superioren nad knjigo?

Če odmislim materialnost papirja, način tiska, obliko knjig, kar je pogosto vse paša za oči in v veselje duha, se bralnik in knjiga razlikujeta v načinu branja. Knjigo zaobjameš z enim pogledom. Med vrstice in na margine lahko pripisuješ bralne opombe, ki jih čez leta z lahkoto odkriješ, če knjige samo prelistaš. Če je branje zgolj potovanje čez besedilo, je bralnik zmagovalec. Če pa je branje ustvarjanje vtisov, dejanje polaščanja besedila in avtorja, je zmagovalec papirna knjiga. Tudi spomin je narejen bolj po modelu knjige. Kdaj pa kdaj vzameš v roke že prebrano knjigo in se približno spomniš, na katerem delu strani si občrtal pomembno mesto. Ker je bralnik ponavljajoča se ena stran, je bistveno slabši medij za vizualni spomin.

Njegova najšibkejša točka pa je material. Navidez se zdi enakovreden nadomestek za knjigo, a to gre vzeti s previdnostjo. Na knjigo lahko po nesreči sedeš, se nanjo nasloniš, lahko ti pade na tla, celo iz ognja je bila že kdaj rešena. Za bralnik pa so takšne okoliščine navadno usodne.

Kakorkoli že: bralnik je izum, ki zagotovo ne bo pokopal knjige, bo pa povzročil pohod branja tudi na generacije in v skupine, ki doslej niso brale obsežnejših knjig.

(Prirejeno po: http://www.monitor.si/clanek/bralnik-ali-knjiga. Pridobljeno: 11. 1. 2012.)

margina – rob ob natisnjenem besedilu, npr. ob knjigi

OBRNI LIST.

Besedilo 2

E-bralniki

Trenutno najbolj priljubljeni e-bralniki imajo 6-palčni zaslon (15,2 cm po diagonali), na tem prostoru pa ponujajo ločljivost 600 x 800 pik. Boljši in novejši modeli imajo 16 stopenj sivine, starejši 8, še starejši le 4. Razlika med 4 in 16 stopnjami sivine je ogromna, slednje pa je zlasti obvezno, če e-bralnik podpira prikaz PDF-dokumentov, kjer so slike pogostejše. Razlike so tudi v že naloženi vsebini. Medtem ko nekateri proizvajalci ponujajo nekaj e-knjižnih klasikov, drugi ponujajo kupon za nakup nekaj knjig po bralčevi izbiri, tretji e-bralniki pa so recimo opremljeni z leksikoni in s slovarji, npr. Amazonov Kindle.

Zmogljivost naprav se vrti od pol do več GB, a je to ob velikosti e-knjig od 0,2 do 0,5 MB zanemarljivo, saj jih lahko v katerokoli napravo shranimo več tisoč. Nekatere ponujajo tudi razširljivost s pomnilniškimi karticami. Dobro, da teža e-bralnikov ni odvisna od zmogljivosti – Kindle 2 in Sonyjev PRS-505 tako tehtata okoli 290 gramov. Nekatere naprave so lažje, druge, še zlasti tiste z večjim zaslonom, pa težje (10-palčni model Kindle DX tehta okoli 500 gramov).

Posebnost nekaterih modelov je na dotik občutljiv zaslon, kar omogoča tudi vnašanje zapiskov in pisanje po zaslonu. Spet drugi modeli imajo minitipkovnico, prek katere vnašamo zapiske in dostopamo do dodatnih funkcij.

Velika večina e-bralnikov omogoča poslušanje MP3-glasbe med branjem e-knjig. Nekateri modeli imajo le izhod za slušalke, drugi imajo vgrajene tudi preproste zvočnike (Kindlovi so precej tihi, a dovolj za osebno uporabo v ne preglasnem prostoru). Tudi sinteza govora iz besedila (branje knjig) je funkcija, ki jo ponuja vse več naprav. Žal resnično dobro deluje le v angleščini, slovenska besedila pa so neposlušljiva.

(Prirejeno po: http://www.mojmikro.si/v_srediscu/podrobneje_o/e-bralniki_za_v_roko. Pridobljeno: 11. 1. 2012.)

I. DEL

Naloge iz I. dela se navezujejo na besedili 1 in 2.

Pozorno preberi izhodiščni besedili 1 in 2 ter reši naloge.

1. Preberi obe besedili. Kaj je skupno obema?
   Obkroži črki pred pravilnima odgovoroma.

   A Obe besedili sta lirski pesmi.

   B V vsakem besedilu je vsaj ena poosebitev.

   C V vsakem besedilu je oklepajoča rima.

   Č V vsakem besedilu je nagovor.

   D Besedili sta soneta.

   E Besedili sta otožni.

(2 točki)

OBRNI LIST.

2. Preberi pesem *Zadrega*.
O njej napiši zaokroženo besedilo v največ 6 povedih. V njem predstavi, o čem govori pesem in kdo jo govori. Iz pesmi izpiši 2 primera pesniških sredstev in ju poimenuj. Pojasni, kaj je s tema pesniškima sredstvoma izraženo.

A	B	C	Č	D
1	1	2	1	1

3. Preberi pesem *Svet nastaja iz dotika*.
O njej napiši zaokroženo besedilo v največ 6 povedih. V njem predstavi sporočilo pesmi (kaj je v njej predvsem povedano). Napiši tudi, katera podoba/pesemska slika se pojavi v 1. in katera v 2. kitici. Pojasni, kaj vsaka od njiju sporoča.

A	B	C	Č	D	E
1	1	1	1	1	1

4. Čigavi sodobnici sta avtorici izhodiščnih besedil, če sta se rodili 1951 (Bina Štampe Žmavc) in 1964 (Barbara Gregorič Gorenc)?
Obkroži črke pred pravilnimi odgovori.

A Sodobnici Simona Gregorčiča.

B Sodobnici Dese Muck.

C Sodobnici Nika Grafenauerja.

Č Sodobnici Ivana Cankarja.

D Sodobnici Borisa A. Novaka.

E Sodobnici Ivana Tavčarja.

(2 točki)

5. Primerjaj obe pesmi. Pri tem upoštevaj razpoloženje in obliko/zunanjo zgradbo obeh pesmi. Napiši tudi 2 drugi značilnosti, ki se ti zdita pomembni/zanimivi. Vsako ugotovitev utemelji oz. ponazori s primerom iz pesmi. Pojasni tudi, katera pesem te bolj nagovarja in zakaj.
Napiši besedilo z največ 8 povedmi.

A	B	C	Č	D
2	2	2	1	1

II. DEL

Naloge iz II. dela se navezujejo na besedili 1 in 2.

Pozorno preberi izhodiščni besedili 1 in 2 ter reši naloge.

1. Ali so naslednje trditve o izhodiščnih besedilih pravilne ali ne?
Če je trditev pravilna, obkroži DA, če ni, obkroži NE.

Besedilo 1 in besedilo 2 sta bili objavljeni na isti spletni strani.	DA	NE
Besedilo 1 je praktičnosporazumevalno, besedilo 2 je strokovno.	DA	NE
Besedilo 1 in besedilo 2 imata isto temo.	DA	NE
Obe besedili sta napisali osebi, ki se spoznata na bralnike.	DA	NE
Za obe besedili je znan podatek o času nastanka.	DA	NE

(2 točki)

2. S katerim namenom sta bili predvsem napisani besedili?
V vsakem stolpcu obkroži pravilno trditev.

Besedilo 1

A Da bralcem predstavi prednosti in slabosti nove naprave.

B Da bralcem opiše različne vrste novih naprav.

C Da bralcem svetuje pri nakupu nove naprave.

Č Da bralce prepriča, da je naprava že nadomestila knjigo.

Besedilo 2

A Da bralce opozori na slabosti naprave.

B Da bralcem svetuje pri nakupu naprave.

C Da bralcem predstavi novo napravo.

Č Da bralce prepriča, naj kupijo napravo.

(2 točki)

3. Kaj o predstavljeni napravi izvemo v obeh besedilih?
S križcem označi vsak podatek, ki velja za obe besedili.

Podatek	Besedilo 1 in 2
Velikost in teža bralnika.	
Zmogljivost bralnikov.	
Način branja z bralnikom.	
Avtorjev odnos do bralnika.	
Posebnosti različnih modelov bralnikov.	

(2 točki)

4. Kaj v besedilu 2 izvemo o bralniku?
Dopolni preglednico.

	15,2 cm po diagonali
Zmogljivost	
	Od 290 g do 500 g
	600 x 800 pik
Posebnosti modelov (napiši eno)	

(2 točki)

5. Katere prednosti bralnika v primerjavi s knjigo navaja besedilo 1?
Poišči 2 in ju napiši na črto.

_____

(2 točki)

6. Ali je besedilo 1 subjektivno ali objektivno?
Obkroži pravilni odgovor in navedi en primer iz besedila, ki potrjuje tvojo izbiro.

Besedilo 1 je s u b j e k t i v n o / o b j e k t i v n o.

Primer iz besedila:

_____

(1 točka)

7. Kakšen odnos ima avtor besedila 1 do bralnika?
Obkroži ustrezni odgovor in ga utemelji s primerom iz besedila.

Avtor ima do nove naprave n a k l o n j e n / n e n a k l o n j e n odnos.

Utemeljitev: _____

_____

(2 točki)

8. Kako je v besedilih še poimenovan bralnik?
Na črto napiši dve poimenovanji.

_____

(2 točki)

9. V besedilu 1 avtor samega sebe poimenuje *starokopiten bralec*. Zakaj?
Odgovor napiši na črti, vanj vključi vsaj 3 podatke.

_____

_____

(2 točki)

10. Kaj v besedilu 1 pomenijo besede *dominirati*, *emigrant*, *superioren*, *aprioren*?
Na vsako črto napiši ustrezno številko iz desnega stolpca.

_____ dominirati	1 občudovati
_____ emigrant	2 prevladovati, biti v premoči
_____ superioren	3 manjvreden, podrejen
_____ aprioren	4 kdor se je izselil v tujino
	5 vnaprejšnji
	6 tak, ki po kateri od lastnosti presega druge; večvreden

(2 točki)

11. Preberi poved.

Tudi "listanje" je prijazno, s tipko prikličeš novo stran, lahko pa se tudi sprehodiš po želenih straneh.

Zakaj je beseda listanje zapisana v narekovajih?
Odgovor v obliki povedi napiši na črti.

_____

_____

(2 točki)

12. Preberi poved.

Če odmislim materialnost papirja, način tiska, obliko knjig, kar je pogosto vse paša za oči in v veselje duha, se bralnik in knjiga razlikujeta v načinu branja.

Kaj v navedeni povedi pomeni podčrtana besedna zveza?
Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

13. Preberi odstavek.

Kot starokopiten bralec, ki uživa ob pogledu na knjigo, ki jo rad drži v rokah, po njej lista, vanjo vpisuje in po njej podčrtuje, sem apriorni nasprotnik uporabe e-bralnika. Toda nova napravica me je presenetila. Do nje nisem začutil odpora, temveč mi je vzbudila radovednost, česa je sposobna in kaj lahko ponudi.

Odgovori na vprašanja iz odstavka. Odgovore napiši na črte.

a) Do česa avtor ni začutil odpora?

_____

(1 točka)

b) Ob pogledu na kaj uživa avtor?

_____

(1 točka)

c) Kaj je želel izvedeti?

_____

(1 točka)

14. Preberi poved.

Razlika med 4 in 16 stopnjami sivine je ogromna, slednje pa je zlasti obvezno, če e-bralnik podpira prikaz PDF-dokumentov, kjer so slike pogostejše.

Na kaj se v povedi nanaša podčrtana beseda?
Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

15. Preberi poved.

Če je branje zgolj potovanje čez besedilo, je bralnik zmagovalec.

a) Kakšno je razmerje med prvim in drugim stavkom v povedi?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Drugi stavek je glavni stavek, prvi pa odvisni.

B Prvi stavek je glavni stavek, drugi pa odvisni.

C Oba stavka sta enakovredna.

(1 točka)

b) Vprašaj se po obkroženem stavku.
Vprašanje napiši na črto.

_____

(1 točka)

c) Kaj izraža obkroženi stavek?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Način.

B Pogoj.

C Čas.

Č Vzrok.

(1 točka)

16. Preberi poved.

Čeprav prihaja iz rodu kompjuterjev, je na prvi pogled bolj podoben knjigi kot računalniku.

Poved spremeni tako, da bo drugi del izražal nasprotje prvemu delu.

_____

_____

(2 točki)

17. Preberi poved.

Če odmislim materialnost papirja, se bralnik in knjiga razlikujeta v načinu branja.

a) Iz povedi izpiši glagola.
Napiši ju na črto.

_____

(1 točka)

b) Kaj imata skupnega glagola v navedeni povedi?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Število.

B Naklon.

C Vid.

Č Osebo.

(1 točka)

OBRNI LIST.

18. Katero besedilo je zate kot bralca, ki se odloča za nakup bralnika, prepričljivejše? Svoje mnenje utemelji s tremi podatki iz izbranega besedila.
Besedilo zapiši na črte.

A	B
2	1

Skupno število točk: 60

4.2.2 Predmetna komisija za italijanščino

4.2.2.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz italijanščine **ob koncu 2. obdobja**

4.2.2.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz italijanščine **ob koncu 3. obdobja**

SLIKE

Slika 4.2.2.1.1: Porazdelitev točk pri italijanščini, 2. obdobje

Slika 4.2.2.2.1: Porazdelitev točk pri italijanščini, 3. obdobje

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

Preglednica 4.2.2.1.1: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.2.1.2: Specifikacijska tabela, italijanščina, 2. obdobje

Preglednica 4.2.2.1.3: Osnovni statistični podatki za leto 2012 in 2011

Preglednica 4.2.2.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

Preglednica 4.2.2.2.2: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.2.2.3: Specifikacijska tabela, italijanščina, 3. obdobje, 1. del

Preglednica 4.2.2.2.4: Specifikacijska tabela, italijanščina, 3. obdobje, 2. del

Preglednica 4.2.2.2.5: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje za leto 2012

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Preizkus znanja pri NPZ-ju iz italijanščine po 2. obdobju preverja doseganje ciljev in standardov znanja iz *Učnega načrta za italijanščino za osnovne šole z italijanskim učnim jezikom* (2011) na narodno mešanem območju Slovenske Istre. Preizkus preverja zmožnost samostojnega tihega branja, razumevanja in vrednotenja izhodiščnega opisovalnega besedila *Pagina dei misteri, Cuma: L'antica grotta della Sibilla*.

Na izhodiščno besedilo se navezujejo tudi naloge, ki preverjajo druge zmožnosti in znanje (npr. preverjanje jezikovne ali metajezikovne zmožnosti). Razvrščene so podobno kot pri NPZ-jih v prejšnjih letih in so različnih tipov, npr. kratki odgovori na vprašanja, izbirni tip naloge, naloge dopolnjevanja, povezovanja, urejanja in pretvarjanja ali substitucijske naloge. Preizkus znanja vsebuje tudi tvorbno nalogo (2. naloga). Na podlagi vizualne iztočnice učenci opišejo lik iz preteklosti.

Preizkus znanja vključuje naloge na različnih zahtevnostnih ravneh: vsebuje preprostejše naloge, ki zahtevajo poznavanje in razumevanje vsebine in sporočila besedila, iskanje določenih podatkov, ter kompleksnejše in bolj strukturirane naloge, ki vključujejo zahtevnejše miselne procese (npr. razlaga konceptov, samostojno tvorjenje daljših pisnih besedil).

Preglednica 4.2.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

Takson. stopnja	Ravni ciljev	Delež v preizkusu
I.	znanje in poznavanje	30 %
II.	razumevanje	35 %
III.	uporaba/sinteza znanja	35 %

4.2.2.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz italijanščine **ob koncu 2. obdobja**

Povprečni dosežek pri preizkusu je primerljiv z NPZ-ji v prejšnjih letih, se pa zaradi majhnega števila kandidatov nekoliko razlikuje razvrstitev dosežkov znotraj posameznih območjih sporazumevalne zmožnosti. Minimalno število odstotnih točk je 18, maksimalno pa 80.

ZELENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri italijanščini določajo mejo **spodnje četrtine dosežkov** (t.i. zeleno območje), so v povprečju uspešno znali poiskati določene specifične podatke (npr. 2. in 5. naloga). Uspešni so bili tudi pri iskanju sopomenk izbranim besedam v izhodiščnem besedilu (npr. 9. naloga).

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri italijanščini določajo mejo **med polovicama dosežkov**, so poleg nalog iz zelenega območja v povprečju uspešno rešili naloge, ki preverjajo zmožnost razumevanja prebranega besedila (npr. pri 7. nalogi učenci razberejo tudi vzrok in posledico določenega dejanja). Pri jezikovni nalogi so dokazali poznavanje implicitnih oblik glagola (npr. 8. naloga, pretvorba glagolov v nedoločnik). Pri tvorbni nalogi pa so dokazali poznavanje besedilne vrste in upoštevali navodila naloge.

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri italijanščini določajo mejo **zgornje četrtine dosežkov**, so poleg nalog iz zelenega in rumenega območja v povprečju rešili tudi naloge, ki preverjajo natančnejše razumevanje informacij izhodiščnega besedila (npr. 6. in 3. naloga). Pri tvorbni nalogi so bili uspešni pri uporabi besedišča, pri zgradbi in čitljivosti zapisa.

MODRO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri italijanščini določajo **zgornjo desetino dosežkov**, poleg nalog iz zelenega, rumenega in rdečega območja v povprečju naj bi uspešno rešili naloge, ki preverjajo globlje razumevanje besedila, npr. učenci dokazujejo zmožnost sklepanja iz sobesedila. V to območje se uvrščajo tudi jezikovne naloge, ki preverjajo poznavanje skladnje (npr. 10. naloga). Učenci, ki dosegajo raven tega območja, v povprečju tvorijo besedilo skladno z načeli sporočilnosti in jezikovne pravilnosti.

Slika 4.2.2.1.1: Porazdelitev točk pri italijanščini, 2. obdobje

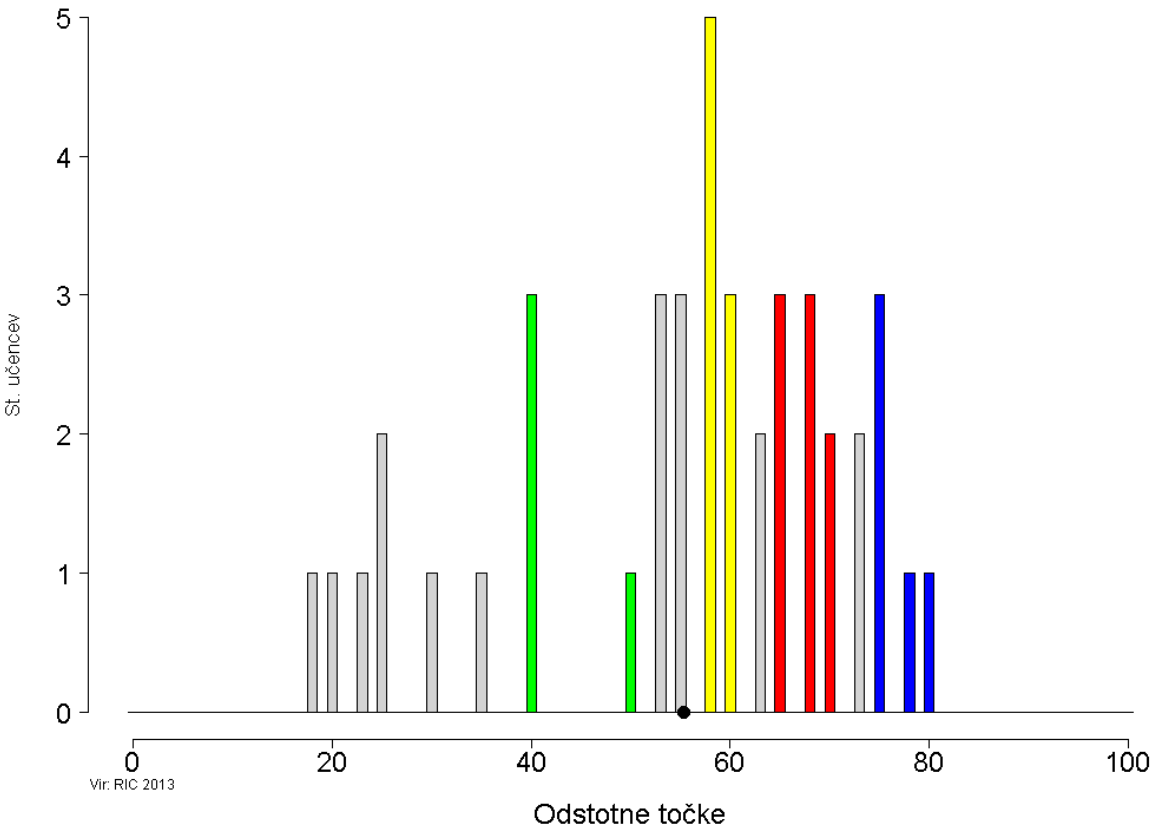

Osnovni statistični podatki

Nacionalni preizkus iz italijanščine ob koncu 2. obdobja je v šolskem letu 2012/2013 opravljalo 42 učencev 6. razreda treh osnovnih šol z italijanskim učnim jezikom. Učenci so od možnih 40 točk dosegli povprečno 22,14 točke, kar je 55,36 %. V I. delu preizkusa so dosegli v povprečju 16,57 točke od možnih 28 oz. 59 %, v II. delu pa so od možnih 12 točk dosegli povprečno 5,75 točke oziroma 48 %. Drugi del preizkusa, ki vključuje tvorbno nalogo (opis osebe), so učenci reševali nekoliko slabše od I. dela preizkusa.

Preglednica 4.2.2.1.1: Osnovni statistični podatki

Število učencev	42
Število postavk	16
Možne točke	40
Povprečno število točk	22,14
Povprečno število odstotnih točk	55,36
Standardni odklon odstotnih točk	16,83
Indeks težavnosti	0,55
Indeks zanesljivosti	0,78

Dosežki po spolu, šolah in regijah

NPZ iz italijanščine ob koncu 2. obdobja je opravljalo malo učencev v samo eni (Obalno-kraški) regiji, zato podatki ne omogočajo posploševanja in analiz po spolu ali regijah. Zaradi majhnega števila udeleženih šol prav tako niso prikazani dosežki po šolah, saj ne želimo, da bi se podatki uporabili za razvrščanje šol.

Preglednica 4.2.2.1.2: Specifikacijska tabela, italijanščina, 2. obdobje

Naloga	Taksonomska stopnja	Področje preverjanja	Opis	Tip naloge	IT	ID
1.	III	Zmožnost bralnega razumevanja	odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (vzrok/posledica).	0,40	0,25
2.	I	Zmožnost bralnega razumevanja	odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (poišče informacijo).	0,83	0,21
3.	II	Zmožnost bralnega razumevanja	odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (poišče informacijo).	0,38	0,04
4.	I	Metajezikovna zmožnost	izbirni tip	Prepoznavanje besedilne vrste.	0,29	0,11
5.	II	Zmožnost bralnega razumevanja	tip dopolnjevanja	Učenec dokazuje razumevanje besedila (poišče informacijo).	0,71	0,71
6.	III	Zmožnost bralnega razumevanja	razlaga	Učenec dokazuje razumevanje besedila (razlaga besede).	0,38	0,25
7.	II	Zmožnost bralnega razumevanja	odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila, (vzrok/posledica).	0,40	0,45
8.	I	Metajezikovna zmožnost	pretvorba	Učenec glagol pretvori v nedoločnik.	0,58	0,41
9.	I	Jezikovna zmožnost	pretvorba	Učenec poišče ustrezno sopomenko.	0,85	0,52
10.	III	Metajezikovna zmožnost	iskanje ustrezne besede	Učenec v besedilu poišče osebek in predmet.	0,35	0,25
11.	III	Tvorba besedila	opis osebe			
a.		Vsebina in sporočilo		Učenec tvori besedilo z ustrezno vsebino in sporočilom	0,56	0,55
b.		Besedilna vrsta		Učenec uporabi ustrezno vrsto besedila	0,50	0,46
c.		Besedišče		Učenec uporabi ustrezno besedišče.	0,42	0,37
d.		Jezikovna pravilnost		Učenec upošteva merilo. jezikovne pravilnosti	0,35	0,51
e.		Pravopis		Učenec pozna pravopisna pravila.	0,38	0,49
f.		Zunanja zgradba besedila		Učenec tvori besedilo z ustrezno zgradbo. Besedilo je čitljivo.	0,58	0,61

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Iz rezultatov je razvidno, da so učenci uspešnejši pri postavkah, ki zahtevajo iskanje določenih specifičnih podatkov. Večina učencev je bilo zato uspešnih pri reševanju 2. in 5. naloge. Z iskanjem sopomenk in pretvarjanju glagolskih oblik v nedoločnik učenci tudi niso imeli težav. Manj kakor tretjina učencev ni prepoznala besedilne vrste izhodiščnega besedila. Malo učencev je znalo pojasniti pomen besedne zveze, ki bi jo lahko razložili s sklepanjem iz sobesedila.

Naloge, ki ustrezno ločijo učence glede na rezultate (ločijo učence, ki so naloge slabo reševali, od tistih, ki so jih reševali uspešno) so: 5., 9. in 11. (tvorbna) naloga.

Sklepne ugotovitve

Izhodiščno besedilo, to je opisovalno besedilo o zgodovinskem dogodku, je bilo za večino učencev zahtevno. Iz rezultatov je razvidno, da so učenci imeli težave pri sklepanju iz sobesedila. Dosežki pa so kljub temu skladni s taksonomsko zahtevnostjo nalog kot tudi z zahtevnostjo ciljev učnega načrta.

Letošnji preizkus znanja odraža primerljive rezultate s preizkusom znanja, ki so ga šestošolci pisali v šolskem letu 2011. V letu 2012 pa so bili rezultati NPZ-ja nekoliko boljši.

Preglednica 4.2.2.1.3: Osnovni statistični podatki za leto 2012 in 2011

	2012	2011
Število učencev	34	36
Število postavk	23	23
Možne točke	40	40
Povprečno število točk	26,68	21,53
Povprečno število odstotnih točk	66,69	53,82
Standardni odklon odstotnih točk	13,89	19,06
Indeks težavnosti	0,66	0,54
Indeks zanesljivosti	0,77	0,86

Allegato alla prova

PAGINA DEI MISTERI
CUMA: L'ANTICA GROTTA DELLA SIBILLA

I Greci, nella città di Cuma (a nord di Napoli) da loro fondata, decisero, nell'VIII secolo a.C. di costruire l'acropoli[4]. L'antico porto, infatti, si era sviluppato in un centro di grande splendore, ove prosperavano le arti e il commercio e al quale affluivano merci e mercanti da tutto il Mediterraneo. Ai lati dell'imponente edificio si apriva una grotta che era nota come antro[5] della Sibilla. Si ignora il significato del nome "Sibilla". La leggenda narra che il nome appartenesse ad un'indovina di Marpessus, nei pressi di Troia, nota per aver espresso i suoi oracoli[6] in indovinelli scritti sulle foglie delle piante. Le Sibille comparivano, però, in diverse località dell'antica Grecia e così, il nome "Sibilla" divenne quindi, un termine generico, attribuito a un gran numero di profetesse. Cuma sorge in una zona di attività vulcanica, i Campi Flegrei a ovest di Napoli, preferiti in epoca romana dalle classi abbienti[7] per costruirvi le loro residenze e giovarsi delle acque termali. Chi visitava la Sibilla cumana, in cerca di consigli, veniva introdotto in una galleria che conduceva ad una grotta, la quale terminava in un vestibolo[8] contenente un paio di sedili scavati nella roccia. Di fronte ad essi, c'era il vano in cui alloggiava la profetessa. I visitatori si sedevano in attesa di consultarla.

La Sibilla prediceva loro il futuro attraverso messaggi poco comprensibili e che si prestavano ad interpretazioni positive e negative, nello stesso tempo. La leggenda narra che il dio Apollo, innamoratosi della Sibilla cumana, si offrì di esaudire qualsiasi suo desiderio. La Sibilla chiese di vivere tanti anni quanti erano i granelli contenuti in una manciata di sabbia (che risultarono essere mille), ma si dimenticò di domandare la perpetua giovinezza. Così, con il trascorrere del tempo, divenne talmente vecchia e raggrinzita da poter essere rinchiusa in una bottiglia.

Eliana Rossi, Cuma: l'antica grotta della Sibilla in Erasmo, giovedì 11 aprile 2002

---

[4] **Acropoli**: zona elevata e fortificata delle antiche città greche

[5] **Antro**: grotta

[6] **Oracolo**: profezia, predizione

[7] **Abbiente**: benestante, ricco

[8] **Vestibolo**: entrata, ingresso

Leggi attentamente il testo *Cuma: l'antica grotta della Sibilla* e risolvi gli esercizi che ti vengono proposti.

1. Perché i Greci decisero di costruire un'acropoli a Cuma? Spiega il perché riferendoti ai dati nel testo.

   Scrivi la risposta completa e corretta.

   _____

   _____

   _____

	3

2. Secondo la leggenda, chi era la Sibilla?

   _____

   _____

	1

3. Dove abitava la Sibilla cumana?

   _____

   _____

	1

4. Cerchia la risposta esatta.

a) Che tipo di testo è:

A narrativo.

B argomentativo.

C poetico.

D espositivo.

b) Cuma sorge

A in riva ad un piccolo lago.

B in una zona termale.

C su un'isola deserta.

D in cima ad un vulcano.

	2

5. Cerca nel testo le informazioni e completa le frasi:
Scrivi le frasi in modo completo e corretto.

a) In epoca romana, a Cuma, le classi ricche _____

_____

b) La Sibilla prediceva ai visitatori _____ con _____

_____

c) La Sibilla chiese ad Apollo di _____

_____

d) La Sibilla cumana dimenticò di chiedere ad Apollo _____

_____

e) Con il trascorrere del tempo divenne _____

_____

	6

6. Spiega il significato delle parole evidenziate nella frase:

«Cuma sorge in una zona di *attività vulcanica*, ... »

_____

_____

	1

7. Perché la zona dei Campi Flegrei a ovest di Napoli, dove sorge la città di Cuma, era la zona preferita dai ricchi dell'epoca romana per costruire le loro case?

Scrivi la risposta completa e corretta.

_____

_____

	2

8. Scrivi l'infinito delle seguenti voci verbali:

a) affluivano: _____

b) sorge: _____

c) chiese: _____

d) divenne: _____

	4

9. Scrivi il contrario dei seguenti verbi tratti dal testo.

a) costruire: _____

b) aprire: _____

c) comparire: _____

d) sedersi: _____

e) vivere: _____

f) dimenticare: _____

	6

10. Trascrivi il soggetto e il predicato delle frasi che ti vengono proposte.

a) I Greci costruirono l'Acropoli.

Soggetto: _____

Predicato: _____

b) Le Sibille comparivano in diverse località dell'antica Grecia.

Soggetto: _____

Predicato: _____

	2

11. Partendo dall'illustrazione della «Sibilla» descrivi il personaggio in modo particolareggiato. Per scrivere la tua descrizione scegli alcuni dei suggerimenti che ti vengono proposti.

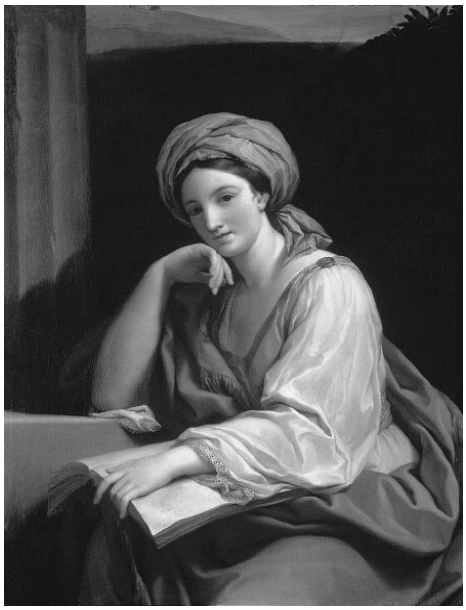

Presentazione della persona: *sesso, età, origine o provenienza, professione - attività lavorative, condizione sociale ed economica.*

Caratteristiche fisiche: *statura, corporatura, particolari (occhi, naso, bocca, orecchie, capelli, mani, gambe...), voce (tono, timbro...), abbigliamento.*

Caratteristiche comportamentali: *gesti, azioni abituali, modo di camminare e di parlare, atteggiamenti, modi di comportarsi, abitudini, interessi, aspetti del carattere (qualità, pregi e difetti), valori, idee.*

Concludi la tua descrizione inserendo giudizi, valutazioni personali, sensazioni, stati d'animo in relazione alla persona descritta.

a	Comunica informazioni pertinenti rispetto alla consegna.		2
b	Utilizza in modo adeguato il genere della descrizione.		2
c	Utilizza un lessico appropriato.		2
d	Compone frasi morfologicamente e sintatticamente corrette.		2
e	Scrive seguendo le regole ortografiche.		2
f	Usa una grafia chiara e utilizza correttamente lo spazio pagina.		2

PUNTEGGIO TOTALE: | | **40** |

4.2.2.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz italijanščine **ob koncu 3. obdobja**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Preizkus znanja na NPZ-ju iz italijanščine po 3. obdobju preverja doseganje ciljev in standardov znanja iz veljavnega učnega načrta za italijanščino (*Učni načrt za italijanščino,* I. del preizkusa uvaja umetnostno besedilo ***La crostata*** (V. Zucconi, Storie da non credere), II. del pa neumetnostno besedilo na ekološko temo ***Pesci-ghiacciolo, è allarme, colpa del clima che cambia*** (Jacopo Pasotti).

Z nalogami, ki izhajajo iz navedenih besedil, preverjamo:

- zmožnost razumevanja in vrednotenja prebranega besedila,
- poimenovalno, upovedovalno, skladenjsko, pravopisno, slogovno zmožnost,
- metajezikovno zmožnost,
- zmožnost pisnega sporočanja dane besedilne vrste.

Naloge zahtevajo:

- pomensko razčlembo,
- okoliščinsko/pragmatično razčlembo,
- besedno-slovnično razčlembo.

Pri pisanju dane besedilne vrste (tvorbna naloga) pa vrednotimo vrsto podzmožnosti, kot so: sporočilnost, vezljivost, jezikovna ustreznost in pravopisna zmožnost.

Preizkus znanja sestavljajo naloge objektivnega tipa (izbirni tip, naloge kratkih odgovorov, naloge dopolnjevanja, urejanja, povezovanja in popravljanja oz. substitucijske naloge) in samostojno tvorjenje besedila.

Preizkus znanja vključuje naloge na različnih zahtevnostnih ravneh: to so preprostejše naloge, ki zahtevajo poznavanje ter razumevanje vsebine in sporočila besedila, in celovitejše, bolj strukturirane naloge, ki vključujejo zahtevnejše miselne procese (npr. razlaga konceptov, sklepanje iz sobesedila, samostojno tvorjenje daljših pisnih besedil).

Preglednica 4.2.2.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

Takson. stopnja	Ravni ciljev	Delež v preizkusu
I.	znanje in poznavanje	30 %
II.	razumevanje	35 %
III.	uporaba/sinteza znanja	35 %

Analiza dosežkov

Povprečni dosežek pri preizkusu je primerljiv z NPZ-ji v prejšnjih letih, se pa zaradi majhnega števila kandidatov nekoliko razlikuje razvrstitev dosežkov znotraj posameznih območjih sporazumevalne zmožnosti. Minimalno število odstotnih točk je 23, maksimalno pa 92.

ZELENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri italijanščini določajo mejo **spodnje četrtine dosežkov** (t.i. zeleno območje), so v povprečju razumeli bistvene informacije izhodiščnega umetnostnega besedila, znali so poiskati določene specifične podatke (npr. 2., 4., peta5., osma8., 9., 10. in 13. naloga). V to območje se uvršajo tudi naloge II. dela preizkusa, ki uvaja neumetnostno besedilo in preverjajo zmožnost bralnega razumevanja (npr. 16., 18., 20., 22. in 23. naloga). Učenci so bili uspešni pri iskanju sopomenk izbranim besedam v izhodiščnem besedilu (npr. 9. naloga). Pri tvorbni nalogi so učenci v povprečju izbrali ustrezno vrsto besedila.

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri italijanščini določajo mejo **med polovicama dosežkov**, so poleg nalog iz zelenega območja v povprečju dobro rešili naloge, ki preverjajo zmožnost razumevanja prebranega besedila in tudi zmožnost sklepanja iz sobesedila, zlasti če zahtevani podatki niso posredno podani. Pri preverjanju jezikovne zmožnosti so učenci v povprečju dokazali zmožnost pretvorbe iz premega v poročani govor ter znali poiskati različne pomene danih besed. V to območje se umešča tudi tvorbna naloga: učenci so večinoma tvorili besedilo ustrezne vrste s primerno vsebino in sporočilom.

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri italijanščini določajo mejo **zgornje četrtine dosežkov**, so poleg nalog iz zelenega in rumenega območja v povprečju rešili vse preostale naloge, ki preverjajo razumevanje izhodiščnega besedila. Razbrali so bistvene podatke besedil, prenesene pomene in ustrezno sklepali iz sobesedila (npr. 15. naloga). Učenci, ki dosegajo raven tega območja, večinoma tvorijo besedilo skladno z načeli sporočilnosti in jezikovne pravilnosti.

MODRO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri italijanščini določajo **zgornjo desetino dosežkov**, poleg nalog iz zelenega, rumenega in rdečega območja v povprečju naj bi uspešno rešili tudi jezikovne naloge in naloge, ki preverjajo metajezikovno zmožnost. Naloge s tega območja zahtevajo samostojno tvorjenje in zapis odgovorov. Poleg tega pa še preverjajo zmožnost natančnega branja in razumevanja obeh besedil ter povezovanje podatkov, ki v besedilih niso neposredno izraženi. 19. naloga sodi v to območje in zahteva sintezo podatkov. V to območje se umeščajo tudi naloge, ki preverjajo zmožnost natančnega branja, razumevanja pomena besed in besednih zvez (npr. 11. naloga) in zahtevnejše skladenjske sestave povedi.

Slika 4.2.2.2.1: Porazdelitev točk pri italijanščini, 3. obdobje

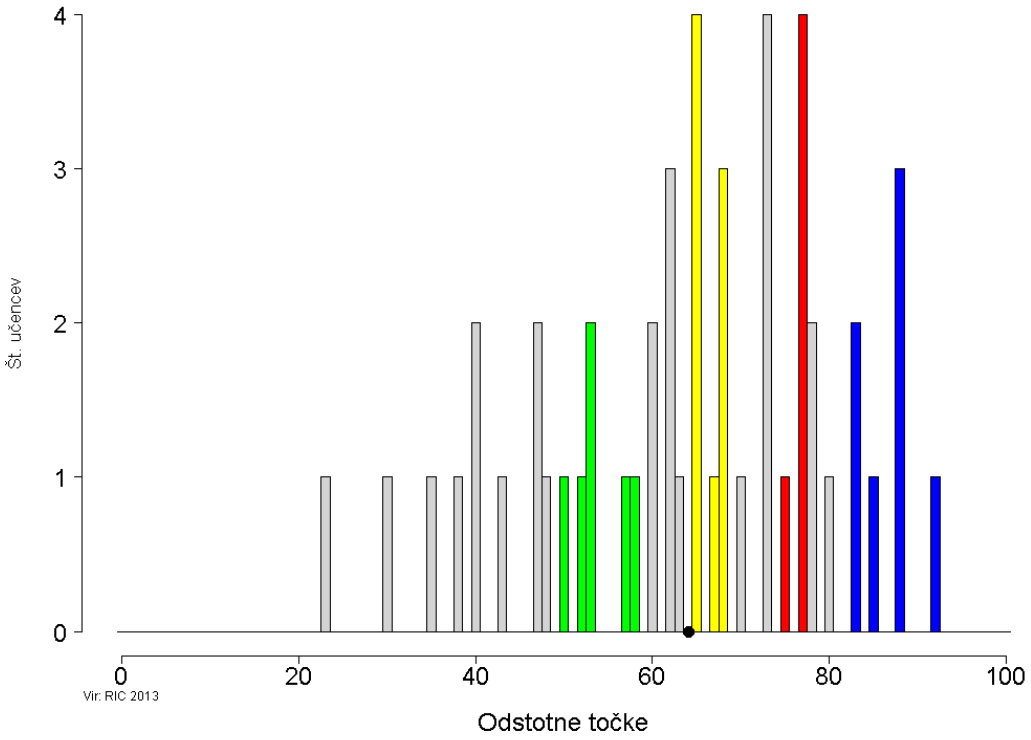

Osnovni statistični podatki

Nacionalni preizkus iz italijanščine ob koncu 3. obdobja je v šolskem letu 2012/2013 opravljalo 50 učencev 9. razreda treh osnovnih šol z italijanskim učnim jezikom. Učenci so od možnih 60 točk dosegli povprečno 38,48 točke, kar je 64,13 %. Minimalno število točk je 23, maksimalno 92.

Preglednica 4.2.2.2.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	50
Število postavk	32
Možne točke	60
Povprečno število točk	38
Povprečno število odstotnih točk	64,13
Standardni odklon odstotnih točk	16,33
Indeks težavnosti	0,64
Indeks zanesljivosti	0,85

Dosežki po spolu, šolah in regijah

NPZ iz italijanščine ob koncu 3. obdobja je opravljalo malo učencev v samo eni (Obalno-kraški) regiji, zato podatki ne omogočajo posploševanja in analiz po spolu ali regijah. Zaradi majhnega števila udeleženih šol prav tako niso prikazani dosežki po šolah, saj ne želimo, da bi se podatki uporabili za razvrščanje šol.

Preglednica 4.2.2.2.3: Specifikacijska tabela, italijanščina, 3. obdobje, 1. del

I. del (Umetnostno besedilo: *La crostata,* V. Zucconi, Storie da non credere)

Naloga	Taksonomska stopnja	Področje preverjanja	Opis	Tip naloge	IT	ID
1.	I	Zmožnost bralnega razumevanja	odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (iskanje podatkov).	0,70	0,46
2.	I	Zmožnost bralnega razumevanja	izbirni tip naloge	Učenec dokazuje razumevanje besedila (odnosi med osebami).	0,94	-0,05
3.	II	Zmožnost bralnega razumevanja	odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (sklepanje iz sobesedila).	0,55	0,12
4.	II	Zmožnost bralnega razumevanja	odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (sklepanje iz sobesedila).	0,78	0,10
5.	II	Zmožnost bralnega razumevanja	odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (sklepanje iz sobesedila).	0,79	0,37
6.	I	Zmožnost bralnega razumevanja	odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (poišče določeno informacijo).	0,72	0,05
7.	II	Zmožnost bralnega razumevanja	poišči podatek in prepiši	Učenec dokazuje razumevanje besedila (razumevanje prenesenega pomena).	0,56	0,36
8.	I	Zmožnost bralnega razumevanja	odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (poišče določeno informacijo).	0,88	-0,04
9.	II	Zmožnost bralnega razumevanja	izbirni tip	Učenec dokazuje razumevanje besedila (sklepanje iz sobesedila).	0,94	0,19
10.	II	Zmožnost bralnega razumevanja	izbirni tip	Učenec dokazuje razumevanje besedila (razlaga besed).	0,83	0,56
11.	III	Zmožnost bralnega razumevanja	odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (učenec sklepa iz sobesedila).	0,57	0,07
12.	I	Metajezikovna zmožnost	izbirni tip	Učenec razbere retoričnо figuro.	0,64	0,11
13.	II	Zmožnost bralnega razumevanja	izbirni tip	Učenec dokazuje razumevanje besedila (učenec razbere preneseni pomen).	0,90	0,47
14.	I	Jezikovna zmožnost	izbirni tip	Izbira pridevnikov.	0,72	0,68

Preglednica 4.2.2.2.4: Specifikacijska tabela, italijanščina, 3. obdobje, 2. del

II. del (Neumetnostno besedilo: *Pesci-ghiacciolo, è allarme, colpa del clima che cambia,* Jacopo Pasotti).

Naloga	Taksonomska stopnja	Področje preverjanja	Opis	Tip naloge	IT	ID
15.	III	Odgovor na vprašanje	dgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (sklepanje iz sobesedila).	0,56	0,49
16.	I	Odgovor na vprašanje	odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (poišče določeno informacijo).	0,94	-0.02
17.	I	Odgovor na vprašanje	odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (poišče določeno informacijo).	0,56	0,64
18.	I	Odgovor na vprašanje	izbirni tip	Učenec dokazuje razumevanje besedila (poišče določeno informacijo).	0,98	0,24
19.	III	Izbirni tip	tip dopolnjevanja	Učenec dokazuje razumevanje besedila (sklepa iz sobesedila).	0,22	0,25
20.	I	Odgovor na vprašanje	razlaga	Učenec dokazuje razumevanje besedila (poišče podatek).	0,96	0,35
21.	III	Odgovor na vprašanje	odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (razbere vzrok in posledico).	0,60	0,45
22.	III	Izbirni tip	pretvorba	Učenec dokazuje razumevanje besedila (sklepa iz sobesedila).	0,76	0,28
23.	II	Izbirni tip	pretvorba	Učenec dokazuje razumevanje besedila (razbere pomen besedne zveze).	0,86	0,44
24.	III	Tip dopolnjevanja	iskanje ustrezne besede	Učenec poišče drugi pomen besede.	0,34	0,49
25.	III	Pretvorba	opis osebe	Učenec pretvori premi v poročani govor	0,36	0,47
26.	II	Iskanje besed		Učenec poišče protipomenke.	0,64	0,45
27.	III	Tvorjenje besedila				
a.		Besedilna vrsta		Učenec izbere ustrezno besedilno vrsto.	0,80	0,53
b.		Vsebina		Vsebina besedila je skladna z navodili.	0,73	0,51
c.		Sporočilo		Učenec razumljivo posreduje bistvene informacije.	0,59	0,61
d.		Jezikovna pravilnost		Besedilo je jezikovno ustrezno.	0,40	0,58
e.		Besedišče		Učenec uporabi besedišče, ki ustreza zahtevam naloge.	0,44	0,67
f.		Pravopis		Učenec upošteva pravopisne posebnosti.	0,45	0,52

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Tako kakor v preteklem šolskem letu ima tudi v tem letu višjo diskriminativnost tvorbna naloga zaradi vrste in zahtevnosti naloge. Nizko diskriminativnost imajo naloge v I., književnem delu: dve imata negativno vrednost (2.in 8. naloga), pet nalog pa so pod vrednostjo 0,12. V II. delu ima negativno vrednost le 16. naloga, tri naloge pa imajo indeks diskriminativnosti pod 0,28.

1., 10. in 14. naloge iz I. dela preizkusa imajo ustrezen indeks diskriminativnosti, zato ustrezno ločijo učence na tiste, ki dobro rešujejo naloge, in tiste, ki jih rešujejo nekoliko slabše. Višjo diskriminativnost imajo tudi 15., 17. in 24. naloga iz II. dela preizkusa.

Zahtevne naloge iz II. dela preizkusa, ki jih je rešilo malo učencev, so nekatere naloge, ki preverjajo zmožnost bralnega razumevanja. Zelo zahtevna je bila 19. naloga (IT 0,22), ki preverja zmožnost sklepanja in povezovanja podatkov. Zahtevni sta še jezikovni nalogi: 25., ki preverja zmožnost pretvorbe iz premega v poročani govor, in 26. naloga, ki preverja poznavanje različnih pomenov izbrane besede.

Sklepne ugotovitve

Razporeditev dosežkov v obeh delih preizkusa znanja je v skladu s cilji in standardi znanja v učnem načrtu. Naloge kljub različnim izhodiščnim besedilom iz leta v leto kažejo doseganje podobnih ciljev in standardov znanja. Že vrsto let ugotavljamo, da so dosežki nižji pri nalogah, ki preverjajo pravopisno, upovedovalno in metajezikovno zmožnost učencev.

Večina učencev uspešno reši naloge, ki sprašujejo po posameznih neposredno zapisanih podatkih in podrobnostih; prepozna posamezne pojme (jezikovne in književne), poveže med seboj dane podatke, najde posamezne besede ali primere, ki ne zahtevajo natančnega branja ali razumevanja izhodiščnega besedila kot celote. Zato je tudi rezultat tega preizkusa znanja dober in pričakovan.

Kot zahtevnejša pa se kažejo vprašanja, ki zahtevajo razumevanje prenesenih pomenov, posredno izraženih stališč, sklepanje, povzemanje ali sintezo podatkov. Za nekatere učence (zeleno in rumeno območje) se kot zahtevno kaže tudi samostojno tvorjenje in zapis daljših odgovorov.

Dosežki pa so kljub temu skladni s taksonomsko zahtevnostjo nalog kot tudi z zahtevnostjo ciljev učnega načrta.

Rezultati letošnjega preizkusa znanja so primerljivi z rezultati preizkusa znanja, ki so ga devetošolci pisali v preteklem letu.

Preglednica 4.2.2.2.5: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje za leto 2012

	2012
Število učencev	34
Število postavk	23
Možne točke	40
Povprečno število točk	26,68
Povprečno število odstotnih točk	66,69
Standardni odklon odstotnih točk	13,89
Indeks težavnosti	0,66
Indeks zanesljivosti	0,77

ALLEGATO ALLA PROVA

Prima parte

La crostata

La crostata al ribes di Paula era famosa in tutta la città. C'erano le coccarde[9] dei premi vinti alle fiere di paese a provarlo.

Anche ora che era rimasta sola nella casa che il marito aveva lasciato da molti anni e la figlia da un paio, Paula non mancava mai di preparare e sfornare le sue leggendarie crostate quasi ogni giorno. In una vita spesa tra il lavoro di impiegata in Comune e la solitudine della casa vuota, una fetta di torta, alla sera davanti al televisore, era una consolazione.

Anche per questo Paula rimase interdetta e turbata quando una sera, rientrata a casa, aprì la dispensa dove conservava la torta e trovò la **tortiera** ripulita. Pensò a topi, a scoiattoli, a procioni, agli animaletti ingordi e astuti che popolavano il suo giardino, ma un'ispezione alla casa la convinse che ben altri animali avevano divorato il dolce.

I cassetti erano aperti, le ante degli armadi spalancate, le sue borsette frugate.

In quella casa era entrato un ladro.

Non aveva rubato niente, spiegò più tardi Paula allo sceriffo, anche perché c'era ben poco da rubare. Ma quando aveva trovato la crostata di ribes, se l'era **spolverata** tutta. Succede, succede, le spiegò lo sceriffo. Non sono ladri di professione, ma vagabondi che entrano in casa e spesso si accontentano di mangiare qualcosa. Non si preoccupi più di tanto. Paula non si preoccupò più di tanto.

Preparò un'altra torta, anche per distrarsi, la chiuse nella dispensa e cercò di dimenticare l'incidente. La sera successiva entrò in casa, andò diritta alla dispensa, la aprì.

La tortiera era vuota. Il ladro di crostate aveva colpito ancora.

Forse un'altra si sarebbe agitata. Ma non Paula. Cucinò un'altra torta al ribes, la sistemò nella dispensa, andò al lavoro, rientrò la sera. Anche quella crostata era sparita. Alla quinta crostata sparita, decise di andare al fondo del mistero.

Rientrò a casa in anticipo. A piccoli passi furtivi, con il cuore in gola, girò dietro la sua villetta, si avvicinò alla finestra della cucina sul retro e guardò dentro. Seduto al tavolo, calmo e goloso, un uomo stava divorando la crostata, con sistematica intensità. Paula picchiò sul vetro. L'uomo si fermò di colpo, l'ultima fetta a mezz'aria tra la tortiera e la bocca. Non accennò neppure a fuggire. Ripose la fetta e sembrò sgonfiarsi.

Paula entrò in casa e lo affrontò. Aveva capito che quel ladro di torte non doveva essere un criminale pericoloso e che forse, in quel suo continuo tornare sul luogo del delitto, c'era, più che voglia di crostata, voglia di farsi prendere. «Se le piacciono tanto le mie crostate avrebbe potuto anche dirmelo senza entrare ogni volta da una finestra» gli disse tranquilla Paula «cucinare è il mio hobby e gliene avrei preparate quante ne voleva.»

Ma l'uomo scosse la testa e, dopo essersi ripulito gli angoli della bocca dalle ultime briciole appiccicose, cominciò a raccontare. Si chiamava Chuck, Charles Lachey per l'anagrafe, ed era un viaggiatore di commercio fallito. Era disoccupato ed era divenuto un vagabondo che **rotolava** come quei cespugli senza radici, spinti dal vento. Non era un ladro, né un criminale, e avrebbe volentieri ripagato Paula facendo lavoretti in casa. Se lei non lo avesse denunciato, avrebbe dormito la notte nel ricovero per senzatetto di una chiesa e avrebbe lavorato per lei, durante il giorno.

[9] Coccarda: nodo di nastro increspato di vari colori, a forma di fiore, di rosetta, che si porta come distintivo

perforiran list

Voi avreste accettato? Paula accettò. E continuò a sfornare crostate fino a quando, un paio di mesi dopo il loro incontro in cucina, Chuck le fece una proposta. Le sue torte sono troppo deliziose, le disse, perché siano sprecate con amici, vicini e in fiere di contea. Perché non ne prepari un campione e io vado in giro a cercare di venderle a supermercati e pasticcerie in città, a New Orleans?

Scettica, lei accettò. Chuck prese in prestito la sua macchina e partì verso la città. Scomparve per una settimana. Poi arrivò una telefonata. Era lui. Saresti in grado di sfornare dieci torte al giorno? Le chiese. Credo di sì. Bene, perché ho trovato una **catena** di pasticcerie che le vuole comprare. Se venderanno bene, ne compreranno molte altre. Paula si tuffò nel forno e cominciò a sfornare. Le **torte andarono a ruba**.

Dieci mesi dopo quella telefonata, Paula lasciò la sua piccola casa e il Comune per trasferirsi in una grande casa alle porte di New Orleans, con magazzino e cucine annesse. La "Torta del ladro" come l'hanno chiamata si vende a centinaia nei supermercati della Louisiana e il ladro di ieri è diventato l'amministratore della sua società con dodici dipendenti. Stanno per lanciare una linea di biscotti.

Per ora vivono ancora separati, lei nella nuova casa, lui in un appartamento in affitto. Ma quasi tutte le sere, dicono i vicini, lui torna a dormire da lei. Quei due, sicuramente, **stanno cucinando qualcosa**.

(da V. Zucconi, Storie da non credere, Einaudi, Torino, 2001)

Pesci-ghiacciolo, è allarme colpa del clima che cambia

JACOPO PASOTTI

ESTINZIONE: questa può essere la condanna per molti organismi troppo ben adattati ad un ambiente estremo da non poter resistere al cambiamento climatico che affligge il pianeta. La minaccia incombe su una specie dei Nototenioidei, gli icefish (o pesci-ghiacciolo), costretti a passare da "organismi vincenti" per le loro caratteristiche fisiologiche uniche e che gli hanno permesso di vivere nelle profondità dei mari antartici, a "perdenti" ora che le condizioni ambientali stanno, inesorabilmente, cominciando a cambiare.

I Nototenioidei sono un gruppo di pesci polari delicato perché evoluto in acque che si sono raffreddate nell'arco di milioni di anni, e non sopravvivrebbero a temperature di poco superiori a quella loro abituale, pari a circa -2 °C. Il problema è proprio questo. L'Oceano Meridionale che circonda l'Antartico è una delle regioni della Terra che si sta riscaldando più rapidamente, e la temperatura di sopravvivenza dei Nototenioidei potrebbe essere presto superata.

Un destino forse inevitabile, ma di cui Ennio Cocca, biologo presso l'Istituto di Biochimica delle Proteine (CNR[10] di Napoli) non si stupisce. Cocca spiega che gli icefish (che fanno parte dei Nototenioidei) "sono considerati dei mutanti naturali": sono infatti "gli unici vertebrati a possedere un sangue privo di emoglobina che lo rende bianco opalescente[11]". L'ossigeno necessario per la respirazione delle cellule è disciolto direttamente nel sangue. Inoltre, tra gli espedienti che i Nototenioidei hanno sviluppato per sopravvivere in uno degli ambienti più ostili del pianeta ci sono le proteine "antigelo" o la presenza di grassi ed olii che favoriscono il nuoto nelle acque polari. Caratteristiche, tutte queste, eccezionali, ma che ora potrebbero rappresentare il tallone di Achille per queste specie.

(Ridotto e adattato da www.repubblica.it, 14 febbraio 2012)

[10] CNR: Centro nazionale per le ricerche, in Italia
[11] Opalescente: che ha un aspetto lattiginoso, con riflessi che gli fanno cambiare colore

Prima parte

Leggi attentamente il testo *La crostata* e risolvi gli esercizi che ti vengono proposti.

1. In quali occasioni venivano apprezzate le crostate di Paula?

_____

(1 punto)

2. Paula viveva

A con il marito e la figlia.

B con Chuck.

C con la figlia.

D da sola.

(1 punto)

3. Perché Paula continuava a preparare le crostate?

_____

_____

(2 punti)

4. Da quali indizi la protagonista comprese che non erano stati gli animali del giardino a mangiare la crostata?

_____

_____

(2 punti)

5. Perché, secondo lo sceriffo, Paula non doveva preoccuparsi?

_____

_____

(2 punti)

6. Quante crostate erano state mangiate prima che il mistero fosse svelato?

_____

(1 punto)

7. Ricopia sulle righe sotto la similitudine che l'autore usa per descrivere Chuck, il ladro di crostate.

_____

_____

(1 punto)

8. Come Chuck ripagò le crostate di Paula senza essere denunciato?

_____

_____

(1 punto)

9. Che cosa propose Chuck a Paula dopo un paio di mesi?

A Di cucinare le torte per gli amici, vicini e le fiere di contea.

B Di vendere campioni di crostata a supermercati e pasticcerie della città.

C Di andare a vivere in città.

D Di cucinargli ogni giorno una crostata.

(1 punto)

10. Cerchia il corretto significato che le parole assumono nel testo.

Tortiera

A pasticcera specializzata in crostate

B contenitore per la cottura e il trasporto di torte

C locale dove si cucinano e vendono torte

D torta di grandi dimensioni

Spolverata

A mangiata tutta

B cosparsa di polvere

C liberata dalla polvere

D mescolata alla polvere

Rotolava

A cadeva lungo un pendio

B si muoveva di qua e di là senza una meta

C si spostava girando

D si muoveva su se stesso

Catena

A serie di anelli

B legame

C serie di aziende o esercizi con un unico proprietario

D successione di oggetti

(4 punti)

11. Che cosa significa nel testo “quei due, sicuramente, stanno cucinando qualcosa”?

_____

(2 punti)

12. Nel testo l'espressione “stanno cucinando qualcosa” è usata in senso figurato. Di quale figura retorica si tratta? Cerchia la risposta corretta.

A ironia

B similitudine

C iperbole

D metonimia

(1 punto)

13. Che cosa significa “andarono a ruba”?

A Tutti le compravano

B Tutti le rubavano

C Furono messe a disposizione dei ladri di torte

D I ladri le compravano volentieri

(1 punto)

14. Cerchia l’intruso tra i seguenti aggettivi abbinati ad un altro aggettivo:

Ingordo: vorace, goloso, ghiotto, schizzinoso, buongustaio

Astuto: furbo, intelligente, ingenuo, sagace, accorto

Scettica: sospettosa, diffidente, fiduciosa, cauta, incredula

Turbata: confuso, disorientato, tormentato, impassibile, sconvolto

(4 punti)

Seconda parte

Leggi attentamente il testo *Pesci-ghiacciolo, è allarme colpa del clima che cambia* e risolvi gli esercizi che ti vengono proposti.

15. Quale minaccia incombe sugli organismi che non resistono al cambiamento climatico?

_____

(1 punto)

16. Dove vivono i pesci-ghiaccioli?

_____

(1 punto)

17. Quali sono le caratteristiche che hanno reso gli icefish organismi vincenti?

A _____

B _____

C _____

(3 punti)

18. Qual è la temperatura che segna il limite di sopravvivenza del pesce-ghiacciolo?

_____

(1 punto)

19. Cerchia l'affermazione corretta presente nel testo:

A Milioni di anni fa le acque in cui vivevano i Nototenioidei erano più calde.

B Milioni di anni fa le acque in cui vivevano i Nototenioidei erano più fredde.

C Milioni di anni fa non esistevano i Nototenioidei.

D Milioni di anni fa la temperatura delle acque in cui vivevano i Nototenioidei era di –2 °C.

(1 punto)

20. Di che colore è il sangue degli icefish?

_____

(1 punto)

21. Che cosa mette in pericolo la sopravvivenza dei Nototenioidei?

_____

_____

(2 punti)

22. Perché gli icefish sono considerati "esseri mutanti naturali"?

A Perché cambiano continuamente ambiente di vita.

B Perché cambiano stile di vita a secondo delle stagioni.

C Perché con il passare del tempo hanno cambiato le proprie caratteristiche adattandole all'ambiente.

D Perché con il passare del tempo hanno imparato a nuotare nelle acque polari.

(1 punto)

23. Che cosa significa “tallone d’Achille”?

A Malformazione del tallone

B Punto debole

C Resti della civiltà greca

D Specie di pesce conosciuto ai tempi di Achille

(1 punto)

24. Nell’espressione *ambiente estremo* significa: che offre condizioni di vita ai limiti della sopravvivenza. Scrivi due espressioni in cui il termine estremo (o estremi) abbia altro significato e spiegalo.

A _____

Significato: _____

B _____

Significato: _____

(4 punti)

25. Trasforma in indiretto il seguente discorso diretto:

Gli scienziati sostenevano: “Le condizioni ambientali stanno cambiando e i pesci-ghiacciolo passeranno da organismi vincenti a perdenti.”

_____

_____

(3 punti)

26. Scrivi il contrario dei seguenti aggettivi:

inevitabile _____

inadatto _____

vietato _____

superfluo _____

superiore _____

(5 punti)

27. Scrivi una storia realistica o fantasiosa in prima persona in cui racconti come sei riuscito a guadagnare del denaro per comperare qualcosa che desideri tanto.

Ho realizzato il mio sogno

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

A	B	C	D	E	F
2	2	2	2	2	2

Punteggio totale: 60

4.2.3 Predmetna komisija za madžarščino

4.2.3.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine **ob koncu 2. obdobja**

4.2.3.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine **ob koncu 3. obdobja**

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.3.1.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Preglednica 4.2.3.1.2: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.3.1.3: Specifikacijska tabela, madžarščina, 2. obdobje, 1. del

Preglednica 4.2.3.1.4: Specifikacijska tabela, madžarščina, 2. obodbje, 2. del

Preglednica 4.2.3.2.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Preglednica 4.2.3.2.2: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.3.2.3: Specifikacijska tabela, madžarščina, 3. obdobje, 1. del

Preglednica 4.2.3.2.4: Specifikacijska tabela, madžarščina, 3. obdobje, 2. del

4.2.3.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine **ob koncu 2. obdobja**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Strokovno podlago za pripravo NPZ-ja iz madžarščine predstavlja *Učni načrt za madžarski jezik kot materni jezik*, ki je bil potrjen na seji Strokovnega sveta za splošno izobraževanje 13. 5. 1999.

Opis, obseg in vsebina preizkusa

Čas reševanja preizkusa znanja je 60 minut. Preizkus znanja sestoji iz dveh delov: v I. delu je neznano neumetnostno besedilo in naloge, ki preverjajo bralno razumevanje in jezikovno znanje, v II. delu pa praviloma neznano umetnostno besedilo in naloge, ki preverjajo bralno razumevanje, književno znanje in zmožnost tvorbe krajšega poustvarjalnega besedila. Učenci lahko v I. delu dosežejo 24 točk, v II. delu pa 16 točk, skupno torej 40 točk. Število nalog je lahko različno, maksimalno število je omejeno s 25.

Z nalogami preverjamo:

- branje praviloma neznanega neumetnostnega besedila,
- preverjanje razumevanja prebranega neumetnostnega besedila,
- preverjanje jezikovnega znanja in zmožnosti rabe jezika,
- branje praviloma neznanega umetnostnega besedila,
- preverjanje razumevanja prebranega umetnostnega besedila,
- preverjanje književnega znanja,
- preverjanje zmožnosti tvorbe krajšega neumetnostnega besedila ali krajšega besedila na podlagi prebranega umetnostnega besedila.

Preglednica 4.2.3.1.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Takson. stopnja	Ravni ciljev	Delež v preizkusu
I.	znanje in poznavanje	30 %
II.	razumevanje, uporaba	35 %
III.	samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	35 %

Tipi nalog

Preizkus znanja sestavljajo naloge objektivnega tipa (izbirni tip, naloge kratkih odgovorov, naloge dopolnjevanja, naloge utemeljevanja, naloge urejanja in povezovanja). Preizkus vsebuje tudi nalogo samostojnega tvorjenja krajšega besedila.

Analiza dosežkov

NPZ iz madžarščine ob koncu 2. obdobja je v šolskem letu 2012/2013 opravljalo 12 učencev 6. razreda dvojezičnih osnovnih šol. Učenci so od možnih 40 točk dosegli povprečno 25,75 točke, kar je 64,38 %. Učenci so v I. delu preizkusa dosegli v povprečju 15,75 točke od možnih 24, kar predstavlja 65,62 %, v II. delu pa so od možnih 16 točk dosegli povprečno 10,00 točk oziroma 62,5%, kar je nekoliko slabše od I. dela.

Preglednica 4.2.3.1.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	12
Število postavk	26
Možne točke	40
Povprečno število točk	25,75
Povprečno število odstotnih točk	64,38
Standardni odklon odstotnih točk	0,21
Indeks težavnosti	0,64
Indeks zanesljivosti	0,91

Dosežki po spolu, šolah in regijah

NPZ iz madžarščine ob koncu 2. obdobja je opravljalo malo učencev iz ene (Pomurske) regije, zato podatki ne omogočajo posploševanja in analiz po spolu in regijah. Zaradi majhnega števila udeleženih šol prav tako niso prikazani dosežki po šolah.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

I. del preizkusa znanja

Izhodiščno besedilo je bilo neznano neumetnostno besedilo, in sicer predstavitev avtohtone vrste madžarskega prašiča z naslovom ***A házisertés***, prirejeno po viru (učbeniku za spoznavanje narave) **Horváth, M., Molnár, L., Szentirmainé, B. M.:** ***Természetismeret az 5. osztály és a 11 éves korosztály számára, Apáczai Kiadó, Celldömölk***. V tem delu preizkusa je bilo 15 nalog, povezanih z izhodiščnim besedilom. Skupno število točk je 24.

Zmožnost sprejemanja/razumevanja in razčlenjevanja neznanega neumetnostnega besedila smo preverjali z nalogami, ki zahtevajo pomensko razčlembo ter metajezikovno in besedno/slovnično razčlembo.

Pomensko razčlembo (zmožnost razumevanja besedila kot celote oziroma posameznih delov besedila ter zmožnost razumevanja pomena posameznih besed) so zahtevale 1.–6. naloga, skupaj 8 točk. Naloge so bile manj zahtevne, saj so učenci zelo dobro rešili 1., 2. in 5. nalogo (IT 0,92, 0,92 oz. 1,00). Najslabše je bila rešena 6. naloga (IT 0,58), ki je zahtevala obrazložitev pomena besede iz besedila.

Metajezikovno in besedno/slovnično razčlembo so zahtevale 7.–15. naloga, za skupno 16 točk. Z njimi smo preverjali obvladovanje temeljnih jezikovnih pojmov, pravopis in funkcionalno rabo jezika. Naloge so bile srednje zahtevne. Najbolje rešena je bila 15. (IT 0,83), pri kateri so učenci morali uporabiti pravilni vprašalnici. Dobro je bila rešena tudi 7. naloga (IT 0,75), ki je zahtevala izpis sopomenke in protipomenke. Srednje dobro rešeni nalogi sta bili 9. in 12. (IT 0,67). 9. naloga je preverjala pravilno deljenje besed, pri 12. nalogi pa so učenci morali prepoznati in pravilno stopnjevati pridevnik. Slabše rešene so bile 8. (IT 0,58), 10. (IT 0,58), 11. (IT 0,54) in 13. (IT 0,50) naloga. Te so zahtevale tvorjenje zloženih besed in dopolnjevanje povedi z dobljenimi besedami, pravilno postavitev besed v abecedni red in ugotavljanje njihove besedne vrste (znotraj naloge je slednje povzročalo težave), dopolnjevanje povedi z ustreznimi samoglasniki in soglasniki ter dopolnitev povedi s pravilnimi skloni samostalnikov. Najslabše je bila rešena 14. naloga (IT 0,33), pri kateri so morali učenci pripovedno poved spremeniti v velelno brez spreminjanja slovnične osebe.

Preglednica 4.2.3.1.3: Specifikacijska tabela, madžarščina, 2. obdobje, 1. del

Št. naloge	Taksonomska stopnja	Opis	IT	ID
1.01	I	Naloga dopolnjevanja (izpis podatkov). Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,92	0,56
1.02	I	Naloga izbirnega tipa. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,92	0,56
1.03	I	Naloga kratkega odgovora (izpis ustreznih značilnosti). Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,71	0,52
1.04	II	Naloga alternativnega tipa (pravilnost trditev). Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,67	0,51
1.05	I	Naloga kratkega odgovora (izpis podatkov iz besedila). Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	1,00	
1.06	II	Naloga odprtega tipa (obrazložitev pomena besede). Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,58	0,27
1.07	II	Naloga kratkega odgovora (izpis sopomenke in protipomenke). Naloga preverja besedno-slovnično razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,75	0,30
1.08	III	Naloga izbirnega tipa in dopolnjevanja (tvorjenje zloženih besed in dopolnjevanje povedi z dobljenimi besedami). Preverja besedno-slovnično razčlembo. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,58	0,58
1.09	I	Naloga kratkega odgovora (pravilno deljenje besede). Preverja besedno-slovnično razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,67	0,66
1.10	I	Naloga kratkega odgovora (postavljanje besed v abecedni red in ugotavljanje besedne vrste). Preverja besedno-slovnično razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,58	0,76
1.11	II	Naloga dopolnjevanja (dopolnjevanje povedi z ustreznimi samoglasniki in soglasniki). Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,54	0,66
1.12	II	Naloga dopolnjevanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo (pravilen zapis stopnje pridevnika) in pravopis. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,67	0,62
1.13	II	Naloga dopolnjevanja (dopolnitev povedi s pravilnimi skloni samostalnikov). Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis. Srednje zahtevna naloga . Ovrednotena je z 2 točkama.	0,50	0,75
1.14	II in III	Pretvorba pripovedne povedi v velelno brez spreminjanja slovnične osebe in števila. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,33	0,40
1.15	I	Naloga kratkega odgovora (uporaba pravilnih vprašalnic). Preverja besedno-slovnično razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,83	0,47

II. del preizkusa znanja

Naloge se navezujejo na dramsko priredbo ljudske pravljice ***A Kiskondás*** avtorja **Józsefa Steinwenderja**. V tem delu preizkusa je 8 nalog, povezanih z izhodiščnim besedilom, skupno število točk je 16.

Z nalogami smo preverjali zmožnost samostojnega branja in razumevanja neznanega umetnostnega besedila, književno znanje in zmožnost tvorbe krajšega besedila, povezanega z izhodiščnim besedilom.

Samostojno razumevanje in razčlenjevanje izhodiščnega umetnostnega besedila so preverjale 2.–6. naloge, skupaj 6 točk. Naloge so bile zahtevnejše. Najbolje je bila rešena 4. naloga (IT 0,75), ki je zahtevala kratko utemeljitev, zakaj je bil glavni junak neumen. Učenci so slabše reševali 2. in 3. nalogo (IT 0,50 oz. 0,58). 2. naloga je bila naloga kratkega odgovora in se je navezovala na kraj dogajanja. Pri 3. nalogi so morali učenci obkrožiti ustrezen odgovor na vprašanje *Česa ne izvemo iz prvega dela besedila?*. Slabo sta bili rešeni 5. in 6. naloga (IT 0,33 oz. 0,25), ki sta zahtevali ugotavljanje osebnostne značilnosti junaka in utemeljitev pravilnosti junakovega ravnanja.

Prepoznavanje književne vrste oziroma prepoznavanje značilnosti književne vrste sta preverjali 1. in 7. naloga (IT 0,88 in 0,79). Učenci so obe nalogi dobro reševali. 1. je bila naloga izbirnega tipa, 7. naloga pa je zahtevala prepoznavanje elementov dramskega besedila.

Tvorbna naloga je bila 8. naloga. Učenci so morali nadaljevati zgodbo po danih navodilih, kako bi junak s pomočjo čarobnega predmeta v tretje izpolnil svoje poslanstvo. Naloga je bila ovrednotena s 6 točkami: vsebina (2 točki), slog (2 točki), zgradba (1 točka) in pravopis (1 točka). Učenci so največ točk zbrali pri slogu in zgradbi besedila (IT 0,71 oz. 0,83), največ težav jim je povzročal pravopis (IT 0,50), medtem ko so za vsebino zbrali nekaj več kot polovico možnih točk (IT 0,63).

Preglednica 4.2.3.1.4: Specifikacijska tabela, madžarščina, 2. obdobje, 2. del

Št. naloge	Taksonomska stopnja	Opis	IT	ID
2.01	II	Naloga izbirnega tipa. Preverja prepoznavanje književne vrste (pravilnost trditev). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,88	0,76
2.02	I	Naloga kratkega odgovora (izpis kraja dogajanja). Preverja razumevanje izhodiščnega besedila. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,50	0,59
2.03	II	Naloga izbirnega tipa. Preverja razumevanje izhodiščnega besedila (česar ne izvemo iz besedila). Zahtevnejša naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,58	0,08
2.04	II	Naloga odprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (kratka utemeljitev, zakaj je bil junak neumen). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,75	0,76
2.05	III	Naloga odprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (ugotavljanje osebnostne lastnosti književne osebe na podlagi dane povedi). Zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,33	0,57
2.06	III	Naloga odprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (z lastnim mnenjem utemeljevanje pravilnosti junakovega ravnanja). Zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,25	0,26
2.07	III	Naloga izbirnega tipa in kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (prepoznavanje elementov dramskega besedila). Zahtevnejša naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,79	0,63
2.08A	III	Naloga preverja zmožnost tvorjenja krajšega besedila. (nadaljevanje zgodbe po danih navodilih). Merila: vsebina, slog, zgradba in pravopis. Ovrednotena je s 6 točkami.	0,63	0,39
2.08B	III		0,71	0,18
2.08C	III		0,83	0,76
2.08D	II		0,50	0,65

Sklepne ugotovitve

PK je z dosežki učencev pri NPZ-ju zadovoljna. Rezultati so boljši od tistih iz preteklih dveh let, kar pa pri tako majhnem številu učencev ne dopušča nobenih posplošitev in sklepanj. NPZ so učenci in učitelji ocenili kot korektno pripravljeno in učencem primerno. Učenci so najbolje reševali naloge kratkega odgovora, največ težav pa so jim povzročale naloge odprtega tipa III. taksonomske stopnje. Rezultate preverjanja znanja in ugotovitve bomo učiteljem predstavili na sklicu študijskih skupin.

Melléklet az I. részhez

A HÁZISERTÉS

Az ember 9000 évvel ezelőtt nemesítette ki a házisertést a vaddisznóból. A vadállatból háziállattá válás hosszú folyamat. Kezdetben az elejtett anyaállat kicsinyeit fogták be. Ólakban tartva, gondozva, etetve az állatok idővel megszelídültek. A megváltozott tartási körülmények hatására a vadon élő ős tulajdonságai megváltoztak.

A házisertésfajták a vaddisznótól örökölték falánkságukat, csillapíthatatlan étvágyukat, gyors növekedésüket és szaporaságukat.

A házisertés testét belső csontos váz szilárdítja. Ennek tengelyében a gerincoszlop húzódik, melyhez a fej és a végtagok kapcsolódnak. Lábai rövidek, végükön 4-4 ujj van. Az ujjak közül csak kettő éri el közvetlenül a talajt. A szétterpeszthető ujjak lehetővé teszik, hogy mocsaras talajon is biztonságosan mozogjon. Az ujjak végét megvastagodott, elhalt bőr, a pata borítja.

Mindenevő fogazatának köszönhetően növényi és állati eredetű táplálékot egyaránt fogyaszt. A megrágott táplálékot együregű, egyszerű gyomrában és beleiben emészti meg. Burgonyával, takarmányrépával, gabonafélék termésével és konyhai hulladékkal etetik. Őseitől örökölte hosszú orrát, amelynek vége erős, korong alakú szerv. Természetes környezetben ennek segítségével túrja ki a talajból a táplálékot.

Négy hónapos vemhesség után 8–15 malacot ellik, melyeket az emlőiben képződő tejjel táplál.

Érdekességek, megfigyelések, kísérletek

Ősi magyar sertésfajta a mangalica. Elsősorban zsírjáért tenyésztették. Igénytelen fajta, a kondások régen nagy kondákban hajtották őket az erdőkbe, füves területekre, ahol félvad tartásban maguk keresgélték-turkálták össze táplálékukat.

(Horváth M. – Molnár L. – Szentirmainé B. M.: Természetismeret az 5. osztály és a 11 éves korosztály számára, Apáczai Kiadó, Celldömölk, 2001, 132. o. nyomán)

Melléklet a II. részhez

A KISKONDÁS

– népmese alapján –

Színpadra alkalmazta:
Steinwender József

1. szövegrész

1. jelenet, 1. kép
Szegényasszony, kiskondás

SZEGÉNYASSZONY	(Balról be.) Kisfiam! Hallod-e?… Kisfiam!… Merre vagy már? Hozod-e azt a tejet?
KISKONDÁS	(Csak a hangja hallatszik.) Igen, Idesanyám! Merre van?… Hallja-e?… Hallja-e?…
SZEGÉNYASSZONY	Hallom, hallom!… Itt vagyok! Hozod már a tejet?
KISKONDÁS	Hoznám én, idesanyám! (Megjelenik.) Hoznám, de hallgassa csak, mit mondok én!
SZEGÉNYASSZONY	No, ugyan mit?
KISKONDÁS	Hát azt, hogy nagy baj van evvel a mi tehenünkkel. Nemcsak hogy tejet nem ad, de amint lekucorodtam, hogy megfejjem, hát bizony, hogy felrúgott! No de úgy ám, hogy még a fejőszék lába is eltört. (Mutatja.) Magam meg vagy tíz, mit tíz!, húsz métert is repültem. Sajog is most mindenem! Én aztán vissza nem mentem. Nem ad az ma tejet! Nem akar!
SZEGÉNYASSZONY	Ugyan ne bolondozz velem! Hogyne adna! Hiszen alig tudott menni, amikor megjött. Úgy duzzadt a tőgye!
KISKONDÁS	Ennek bíz nem!… Sőt! Inkább nagyon is fürge volt! Fel is rúgott! Amint mondtam idesanyámnak!
SZEGÉNYASSZONY	Aztán melyik tehenet akartad te megfejni, fiam?
KISKONDÁS	Melyiket? Melyiket? Azt a sötétet, amelyik…
SZEGÉNYASSZONY	Bolond vagy te, fiam! Az hogyne rúgott volna föl! Hiszen az a bika! Na menj a dolgodra! Na menj már! Ne is lássalak! Holnaptól a disznók közt a helyed! Te leszel a kondásom!

2. szövegrész

3. jelenet
Kisbíró, kiskondás

KISBÍRÓ	Közhírré tétetik! A mi legbölcsebb királyunk egyetlen leánya annak adja a kezét, aki úgy el tud bújni, hogy az meg nem találja! Csak az vállalja a próbát, akinek nem kedves az élete, mert ha a királykisasszony megleli az elbújt legényt, annak feje karó végibe fog díszelegni, s nem a nyakán!
KISKONDÁS	No hiszen! Ne üvöltözz, te kisbíró! Nem látod, hogy alszom!? Menj a dolgodra! Máshol parádézz, ne zörgess itt, ahol békés emberek pihennek!
KISBÍRÓ	No hiszen! Te semmirekellő! Te aztán mást se csinálsz! Még hogy én felverlek!? Téged nem lehet felverni, mert mindig csak henyélsz!

I. RÉSZ

Az I. rész feladatai *A házisertés* című szöveghez kapcsolódnak.

Figyelmesen olvasd el a szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

1. Pótold a hiányzó adatokat a mondatban!

   A szöveg _____ jelent meg a Természetismeret című tankönyv
   (Mikor?)

   _____ oldalán.
   (Hányadik?)

	1

2. Mit nem tudtál meg a tankönyvről? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

   A Hogy kik írták.

   B Hogy kinek a részére készült.

   C Hogy ki illusztrálta.

   D Hogy melyik kiadónál jelent meg.

	1

3. Írd be a táblázatba a házisertés kért jellemzőit!

Lábujjak száma lábanként	
Fogazata	
Gyomra	
Orra	

	2

4. Igaz vagy hamis? Ha az állítás igaz, karikázd be az I-t, ha pedig hamis, akkor a H-t!

A vaddisznóból rövid idő alatt nemesítették ki a házisertést.	I	H
A mangalica nem igényel különösebb törődést.	I	H

	2

5. Hány malaca van általában a házisertésnek, és mennyi ideig hordja őket a hasában?

Malacok száma: _____

Idő: _____

	1

6. Fogalmazd meg röviden, mit jelent a <u>pata</u> szó!

_____

	1

7. Írd ki:

a) a második bekezdésből a *torkosság* szó rokon értelmű párját: _____

b) az utolsó bekezdésből a *mostanában* szó ellentétes értelmű párját: _____

	2

8. Kapcsolj a felsorolt szavak közül a *disznó* szóhoz olyan utótagot, hogy a mondatba illő összetett szavakat kapjad! Ha kell, toldalékold is a szavakat!

bél, bőr, ölés, sajt, zsír

Napjainkban nagy eseménynek számít a _____ .

A háziasszonyok hurkát készítenek, amit _____ töltenek.

	2

9. Válaszd el minden lehetséges helyen!

szétterpeszthető _____

	1

10. a) Számozással (1-től 5-ig) állítsd betűrendbe az alábbi szavakat!

____ nemesít

____ szelídül

____ táplál

____ segít

____ örököl

b) Milyen szófajúak az a) feladat szavai? Írd a vonalra!

_____

	2

11. Pótold a hiányzó rövid vagy hosszú magánhangzókat és mássalhangzókat, illetve a *j* vagy *ly* betűt!

Szombaton a nagymamám disznótoros vacsorára h___vott bennünket. A fri___ húsból finom pörkölte___ főzött. Anyukám pedig há___aspogácsát is sütött.

	2

12. Az alábbi mondatban két melléknév van. Írd le a <u>második</u> melléknév középfokú és felsőfokú alakját!

A kondások régen nagy kondákban hajtották őket az erdőkbe, füves területekre.

_____ _____

	1

13. Egészítsd ki a mondatokat a zárójelben megadott szavak megfelelően toldalékolt alakjával!

A hurka _____ kására vagy rizsre is szükség van.
(elkészítés)

A _____ tepertőt is készítenek.
(*szalonna)*

	2

14. Alakítsd át felszólító mondattá az alábbi kijelentő mondatot úgy, hogy a szám és a személy változatlan maradjon!

A disznót burgonyával, takarmányrépával és konyhai hulladékkal etetjük.

_____

_____

	2

15. Kérdezz egy-egy kérdőszóval az aláhúzott szavakra!

Őseitől örökölte hosszú orrát. _____

Elsősorban zsírjáért tenyésztették. _____

	2

II. RÉSZ

A II. rész feladatai *A kiskondás* című szöveg két részéhez kapcsolódnak.

Figyelmesen olvasd el a két szövegrészt, majd oldd meg a feladatokat!

1. Melyik állítások igazak a szövegre, illetve annak részeire? Karikázd be a két megfelelő válasz betűjelét!

   A A szövegrészek egy dramatizált mese részei.

   B Az első szövegrész a teljes szöveg közepéről származik.

   C A címszereplő mindkét szövegrészben szerepel.

   D A szöveg versben íródott.

	2

2. Hol történik az első szövegrész cselekménye? Írd a vonalra!

   _____

	1

3. Mit nem tudunk meg az első szövegrészből? Karikázd be a megfelelő válasz betűjelét!

   A Hogy a címszereplő a szegényasszony fia.

   B Hogy miért haragudott meg rá a szegényasszony.

   C Hogy a fiú buta volt.

   D Hogy a fiú lusta volt.

	1

4. Mi bizonyítja, hogy a fiú butácska volt? Röviden fogalmazd meg!

   _____

	1

5. A címszereplő milyen tulajdonságát ismerted meg az alábbi kijelentéséből? Írd a megfelelő választ a vonalra!

   Magam meg vagy tíz, mit tíz!, húsz métert is repültem.

   _____

	1

6. Jogosan kiabált-e szerinted a fiú a kisbíróra? Indokold meg a véleményedet!

   _____

   _____

	2

7. Figyelmesen olvasd el az alábbi részletet!

   KISKONDÁS (Csak a hangja hallatszik.) Igen, Idesanyám! Merre van?… Hallja-e?… Hallja-e?…

   a) Húzd alá a részletben azt, amit a kiskondás mond!

   b) Mi a részlet többi részének a célja?

   _____

	2

8. Képzeld el, hogy a kiskondás – a kisbíró alábbi szavait hallva – elmegy szerencsét próbálni! Harmadszorra egy varázseszköz segítségével sikerül is teljesítenie a feladatot. Meséld el ezt 5–7 mondatban!

„A mi legbölcsebb királyunk egyetlen leánya annak adja a kezét, aki úgy el tud bújni, hogy az meg nem találja! Csak az vállalja a próbát, akinek nem kedves az élete, mert ha a királykisasszony megleli az elbújt legényt, annak feje karó végibe fog díszelegni, s nem a nyakán!”

a		2
b		2
c		1
d		1
Összesen:		6

ÖSSZPONTSZÁM:

	40

4.2.3.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine **ob koncu 3. obdobja**

Izhodišča in zasnova preizkusa

Strokovno podlago za pripravo NPZ-ja iz madžarščine predstavlja *Učni načrt za madžarski jezik kot materni jezik*, ki je bil potrjen na seji Strokovnega sveta za splošno izobraževanje 13. 5. 1999.

Opis, obseg in vsebina preizkusa

Čas reševanja preizkusa znanja je 60 minut. Preizkus znanja sestoji iz dveh delov: v I. delu je neznano neumetnostno besedilo in naloge, ki preverjajo bralno razumevanje, jezikovno znanje in zmožnost vodene tvorbe krajšega neumetnostnega besedila, v II. delu pa praviloma neznano umetnostno besedilo in naloge, ki preverjajo bralno razumevanje, književno znanje in zmožnost tvorbe krajšega poustvarjalnega besedila. Učenci lahko v I. delu dosežejo 36 točk, v II. delu pa 24 točk, skupno torej 60 točk. Število nalog je različno, maksimalno število je omejeno s 36.

Z nalogami preverjamo:

- branje praviloma neznanega neumetnostnega besedila,
- preverjanje razumevanja prebranega neumetnostnega besedila,
- preverjanje jezikovnega znanja in zmožnosti rabe jezika,
- preverjanje zmožnosti vodene tvorbe krajšega pisnega neumetnostnega besedila,
- branje praviloma neznanega umetnostnega besedila,
- preverjanje razumevanja in interpretacije prebranega umetnostnega besedila,
- preverjanje književnega znanja,
- preverjanje zmožnosti tvorbe krajšega besedila na podlagi umetnostnega besedila.

Preglednica 4.2.3.2.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Takson. stopnja	Ravni ciljev	Delež v preizkusu
I.	znanje in poznavanje	30 %
II.	razumevanje, uporaba	35 %
III.	višje ravni (npr. samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje)	35 %

Tipi nalog

Preizkus znanja sestavljajo naloge objektivnega tipa (izbirni tip, naloge kratkih odgovorov, naloge dopolnjevanja, urejanja, povezovanja, utemeljevanja). Preizkus vsebuje tudi vodeno samostojno tvorjenje krajšega besedila.

Analiza dosežkov

NPZ iz madžarščine ob koncu 3. obdobja je v šolskem letu 2012/2013 opravljalo 15 učencev 9. razreda dvojezičnih osnovnih šol. Učenci so od možnih 60 točk dosegli povprečno 34,33 točke, kar je 57,22 %. Učenci so bili skoraj enako uspešni pri I. in II. delu preizkusa. V I. delu so od možnih 36 točk v povprečju dosegli 20,53 točke oziroma 57,02 %, v II. delu pa so od možnih 24 točk dosegli povprečno 13,80 točke oziroma 57,5 %.

Preglednica 4.2.3.2.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	15
Število postavk	36
Možne točke	60
Povprečno število točk	34,33
Povprečno število odstotnih točk	57,22
Standardni odklon odstotnih točk	0,24
Indeks težavnosti	0,57
Indeks zanesljivosti	0,94

Dosežki po spolu, šolah in regijah

NPZ iz madžarščine ob koncu 3. obdobja je opravljalo malo učencev iz ene (Pomurske) regije, zato podatki ne omogočajo posploševanja in analiz po spolu in regijah. Zaradi majhnega števila udeleženih šol prav tako niso prikazani dosežki po šolah.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

I. del preizkusa znanja

Izhodiščno besedilo je bilo neznano neumetnostno besedilo, in sicer predstavitev razstave italijanskega slikarstva v Budimpešti z naslovom ***Botticellitől Tizianóig***, prirejeno po spletnem viru: www.szepmuveszeti.hu. V tem delu je bilo 16 nalog, povezanih z izhodiščnim besedilom.

Zmožnost sprejemanja/razumevanja in razčlenjevanja neznanega neumetnostnega besedila smo preverjali z nalogami, ki zahtevajo pomensko razčlembo, okoliščinsko/pragmatično in naklonsko razčlembo, metajezikovno in besedno/slovnično razčlembo ter tvorjenje besedila.

Pomensko razčlembo (razumevanje besedila oziroma delov besedil in zmožnost razumevanja pomena posameznih besed) so zahtevale naloge 2, 3, 5, 6, 7 in 9, skupno število točk je 11.

Najbolje rešena je bila 2. naloga (IT 0,90), ki je zahtevala zapis časovnega trajanja razstave in imena ustanove, kjer je razstava. Dobro sta bili rešeni tudi nalogi 5 in 7 (IT 0,71 oz. 0,77). 5. naloga je preverjala pravilnost trditev, pri 7. nalogi pa so učenci morali na podlagi fotografije ugotoviti, kaj je hermelin in izpisati stoletje, v katerem je nastala najbolj znana umetnina. Slabše sta bili rešeni nalogi 3 in 6 (IT 0,47), ki sta zahtevali ugotovitev časovnega obsega razstavljenih del in imenovanje treh najbolj obiskanih razstav v padajočem vrstnem redu. Najslabše rešena je bila 9. naloga (IT 0,13), ki je preverjala razumevanje dane besedne zveze.

Okoliščinsko/pragmatično razčlembo je zahtevala 1. naloga (IT 0,33), v kateri so morali učenci prepoznati vrsto besedila.

Metajezikovno in besedno/slovnično razčlembo so zahtevale naloge 4, 8 in 10–15. S temi nalogami smo preverjali obvladovanje temeljnih jezikoslovnih pojmov in funkcionalno rabo jezika. Skupno je bilo mogoče pri teh nalogah doseči 18 točk. Najbolje rešena naloga je bila 10. (IT 0,70), ki je preverjala prepoznavanje besednih vrst, glasoslovja in sopomenk. Srednje dobro sta bili rešeni nalogi 11 in 13 (IT 0,57 oz. 0,64). 11. naloga se je nanašala na razlikovanje in uporabo besed z več besednimi vrstami (kakovostni pridevnik–glagol), 13. naloga pa je zahtevala ugotavljanje ustrezne vejnate stavčne analize. Slabše rešene naloge so bile 8. (IT 0,40), 12. (IT 0,47) in 14. (IT 0,53). Zahtevale so pravilen izpis sopomenke in protipomenke, vstavljanje ustreznih besed v poved s pravilnimi končnicami ter prepoznavanje priredno in podredno zloženih povedi. Najslabše rešena je bila 15. naloga (IT 0,23), pri kateri so učenci morali tvoriti premi govor.

Zadnja, 16. naloga je bila **tvorbna naloga**, zahtevala je tvorbo besedila (pisma) z uporabo podatkov iz izhodiščnega besedila. Vrednotili smo vsebino (2 točki), slog (1 točka), zgradbo (2 točki) in pravopis (1 točka). Rezultati kažejo, da je bila naloga kar dobro rešena (IT 0,60–0,77). Tudi letos je učencem največ težav povzročal pravopis (IT 0,47).

Preglednica 4.2.3.2.3: Specifikacijska tabela, madžarščina, 3. obdobje, 1. del

Št. naloge	Taksonomska stopnja	Opis	IT	ID
1.01	II	Naloga izbirnega tipa. Preverja bralno razumevanje oz. okoliščinsko-pragmatično razčlembo (prepoznavanje vrste besedila). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,33	-0,46
1.02	I	Naloga kratkega odgovora. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo (zapis trajanja razstave in imena ustanove, organizatorke razstave). Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,90	0,52
1.03	I	Naloga izbirnega tipa. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo (letnica ustvarjalnega obdobja italijanske umetnosti). Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,47	0,36
1.04	I in II	Naloga dopolnjevanja. Preverja besedno slovnično razčlembo (zapis števnikov z besedami). Upošteval se je le pravilen zapis. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,53	0,65
1.05	I, II in III	Naloga alternativnega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (pravilnost trditev). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je s 3 točkami.	0,71	0,40
1.06	I	Naloga odprtega tipa. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo (našteti tri najbolj obiskane razstave v padajočem vrstnem redu). Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,47	0,64
1.07	II	Naloga kratkega odgovora. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo (na podlagi fotografije ugotoviti, kaj je hermelin in izpis stoletja, v katerem je nastala najbolj znana umetnina). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,77	0,48
1.08	I	Naloga kratkega odgovora. Preverja besedno-slovnično razčlembo (izpis sopomenke in protipomenke iz 2. odstavka). Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,40	0,78
1.09	III	Naloga odprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila ter razumevanje dane besedne zveze. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,13	0,51
1.10	II	Naloga prepoznavanja in povezovanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo (besedne vrste–stopnja pridevnika, posamostaljeni pridevnik, glasoslovje, sopomenke). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,70	0,62
1.11	II in III	Naloga prepoznavanja in povezovanja ter tvorjenje povedi (kakovostni pridevnik uporabiti kot glagol). Preverja besedno-slovnično razčlembo. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,57	0,52
1.12	II in III	Naloga dopolnjevanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo (vstavljanje ustrezne besede z ustreznimi končnicami) in pravopis. Zahtevna naloga. Ovrednotena je s 3 točkami.	0,47	0,84
1.13	II	Naloga prepoznavanja in dopolnjevanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo (vejnata stavčna analiza). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je s 3 točkami.	0,64	0,73
1.14	II in III	Naloga prepoznavanja in povezovanja. Preverja priredno in podredno strukturo zložene povedi. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,53	0,79
1.15	III	Naloga prepoznavanja in tvorjenja premega govora iz odvisnega govora. Preverja pravilen zapis premega govora. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,23	0,61
1.16A	III	Naloga preverja zmožnost tvorjenja krajšega neumetnostnega besedila (zasebno pismo) na podlagi podanih smernic. Merila: vsebina, slog, zgradba in pravopis. Ovrednotena je s 6 točkami.	0,77	0,52
1.16B	III		0,60	0,73
1.16C	III		0,67	0,57
1.16D	II		0,47	0,90

II. del preizkusa znanja

Naloge se navezujejo na pesem z naslovom ***Bologna*** avtorja **Dezsőja Kosztolányija**. V tem delu preizkusa je 14 nalog, povezanih z izhodiščnim besedilom, skupno število točk je 24. Z nalogami smo preverjali zmožnost samostojnega branja in razumevanja neznanega umetnostnega besedila, književno znanje in zmožnost tvorjenja krajšega besedila (opis pokrajine ali kraja).

Zmožnost samostojnega književnega branja smo preverjali z nalogami, ki preverjajo zmožnost razumevanja besedila, z nalogami, ki preverjajo razumevanje besedila v povezavi z literarnovednim znanjem, z literarnovednimi nalogami in s tvorbno nalogo.

Zmožnost razumevanja besedila so preverjale naloge od 2–6, pri katerih je bilo mogoče doseči skupno 7 točk. Najbolje rešena je bila 2. naloga (IT 0,90), ki je preverjala pravilnost trditev. Dobro je bila rešena tudi 3. naloga (IT 0,73), pri kateri so učenci morali izpisati kraj in čas dogajanja. Slabše je bila rešena 6. naloga (IT 0,43), ki je zahtevala kratek opis počutja pesnika. Najslabše sta bili rešeni 4. in 5. naloga (IT 0,33 oz. 0,27). Pri 4. nalogi so morali učenci opisati pesnikove občutke ob prihodu v hotel, 5. naloga pa je zahtevala opis pesnikovega videnja zgradb in ulic mesta.

Literarnovedno znanje so za 11 točk preverjale naloge 1 in od 7–13. Učenci so najbolje reševali 9. nalogo (IT 0,80), ki je zahtevala izpis zaporedne rime. Dobro sta bili rešeni tudi nalogi 7 in 10 (IT 0,73 oz. 0,70). Zahtevali sta prepoznavanje metafore, ukrasnega pridevka, simbola in poosebitve ter izpis posnemovalnega medmeta in sopomenke. Srednje dobro rešeni nalogi sta bili 12. in 13. naloga (IT 0,67 oz. 0,60), pri katerih so učenci morali sklepati, kateri izmed naštetih avtorjev ni bil Kosztolányijev sodobnik ter avtorje povezati z njihovimi literarnimi deli. Slabše sta bili rešeni 8. in 11. naloga (IT 0,47 oz 0,40). 8. naloga je preverjala prepoznavanje pesniških figur in njihovo razlago, 11. naloga pa je zahtevala prepoznavanje obdobja pesnikovega ustvarjanja.

Zadnja, 14. naloga je bila **tvorbna**. Učenci so morali v 6–8 povedih opisati poljuben kraj ali pokrajino.

Vrednotili smo vsebino (2 točki), slog (1 točki), zgradbo (2 točka) in pravopis (1 točka). Naloga je bila glede na prejšnje leto nekoliko boljše rešena (IT 0,50–0,60). Učencem še vedno največ težav povzroča pravopis (IT 0,33).

Preglednica 4.2.3.2.4: Specifikacijska tabela, madžarščina, 3. obdobje, 2. del

Št. naloge	Taksonomska stopnja	Opis	IT	ID
2.01	II	Naloga izbirnega tipa. Preverja prepoznavanje književne vrste in njenih značilnosti (obliko pesmi). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,47	0,00
2.02	I	Naloga alternativnega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (pravilnost trditev). Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,90	0,14
2.03	I	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (kraj in čas dogajanja). Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,73	0,44
2.04	II	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (pesnikovi občutki). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,33	0,85
2.05	III	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (pesnikovo videnje zgradb in ulice mesta). Zahtevnejša naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,27	0,53
2.06	III	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (počutje pesnika v neznanem mestu). Zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,43	0,73
2.07	II	Naloga izbirnega tipa in povezovanja. Preverja samostojno razumevanje in književno znanje (metafora, ukrasni pridevek, simbol in poosebitev). Zahtevnejša naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,73	0,52
2.08	II in III	Naloga kratkega odgovora in povezovanja. Preverja prepoznavanje pesniških figur in njihovo razumevanje. Zahtevnejša naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,47	0,62
2.09	I	Naloga kratkega odgovora. Preverja literarnovedno znanje (izpis zaporedne rime). Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,80	0,56
2.10	II	Naloga kratkega odgovora. Preverja prepoznavanje onomatopoetskih besed in pomen besed (izpis onomatopoetske besede in sopomenke). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,70	0,76
2.11	II	Naloga izbirnega tipa. Preverja literarnovedno znanje (ugotavljanje obdobja). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,40	0,55
2.12	II	Naloga izbirnega tipa. Preverja literarnovedno znanje (pesnikovi sodobniki). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,67	0,48
2.13	I	Naloga dopolnjevanja in povezovanja (z 12. nalogo). Preverja literarnovedno znanje (povezovanje avtorjev in njihovih del). Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,60	0,22
2.14A	III	Naloga preverja zmožnost tvorjenja krajšega neumetnostnega besedila (opis kraja ali pokrajine). Merila: vsebina, slog, zgradba in pravopis. Ovrednotena je s 6 točkami.	0,60	0,60
2.14B	III		0,53	0,82
2.14C	III		0,50	0,74
2.14D	II		0,33	0,80

Sklepne ugotovitve

PK je z dosežki nacionalnega preverjanja znanja zadovoljna. V primerjavi z lanskimi je povprečje nekoliko nižje. Učitelji in učenci so preizkus znanja ocenili za primernega. Besedila so bila po njihovem mnenju zanimiva. Preizkus je podobno kakor v prejšnjih letih pokazal, da večina učencev nima težav z bralnim razumevanjem besedil, šibkejši pa so na področju pravopisa, slovnice, imajo pomanjkljivo besedišče. Težave jim povzroča izražanje lastnega mnenja (argumentiranje), razlaga pojmov, interpretacija književnih besedil oziroma sklepanje iz podatkov, ki v besedilu niso neposredno izraženi. Razvijanju teh zmožnosti je potrebno načrtno posvečati več pozornosti pri pouku in sproti preverjati, ali učenci napredujejo na področjih, na katerih se NPZ-ju kaže nižja uspešnost.

Elektronsko vrednotenje, ki smo ga izvedle članice PK in nekaj drugih učiteljic, je potekalo brez težav.

Dosežke NPZ-ja in ugotovitve bomo učiteljem predstavili na prvem sklicu študijskih skupin.

MELLÉKLET AZ I. RÉSZHEZ

Botticellitől Tizianóig

Az itáliai festészet két évszázadának remekművei
2009. október 28–2010. február 14.

Leonardo da Vinci,
Hölgy hermelinnel, 1490 körül
Czartoryski Alapítvány © Joseph S. Martin/ARTOTHEK

A *Botticellitől Tizianóig* című nagyszabású tárlaton több mint ötven múzeumból, többek között a firenzei Uffiziből, a párizsi Louvre-ból, a londoni és a washingtoni National Gallery-ből, a New York-i Metropolitan Museumból és a madridi Pradóból kölcsönzött remekműveket állít ki az itáliai reneszánsz eddigi legátfogóbb hazai kiállításán a Szépművészeti Múzeum.

A több mint 130 festményt felvonultató tárlaton a címben kiemelt alkotók mellett több mint 80 festő, köztük Leonardo, Raffaello és Tintoretto alkotásaival találkozhatnak a látogatók. Ezzel a különleges tárlattal első ízben sikerül megteremteni Magyarországon egy rendkívül látványos, nagyszabású olasz reneszánsz bemutatót. A tárlat "koronája" Leonardo da Vinci *Hölgy hermelinnel* című képe, ezt a képet volt a legnehezebb megszerezni a Krakkói Nemzeti Múzeumhoz tartozó Czartoryski Múzeumból. Diplomáciai és rendőrségi együttműködésre is szükség volt a csaknem 80 milliárd forintra biztosított kép kölcsönzéséhez, az alkotást tizenkét kommandós kísérte Krakkóból Budapestre. A képet csupán olasz múzeumokban és Washingtonban láthatta eddig a nagyközönség.

Baán László, a Szépművészeti Múzeum főigazgatója a megnyitón méltatta az európai együttműködést, kiemelve a lengyel–magyar barátság történelmi előzményeit, és köszönetet mondott a Czartoryski Múzeumnak, hogy kölcsönadta Leonardo da Vinci híres képét. A főigazgató korábban arról számolt be, hogy a tárlat biztosítási értéke 200 milliárd forint, soha ilyen nagy értékben nem érkezett még műkincsegyüttes Magyarországra.

230 ezer látogató a Szépművészeti Múzeum reneszánsz kiállításán – Nemzetközi érdeklődés

Három és fél hónapos nyitva tartása alatt csaknem 230 ezer látogatót fogadott a Szépművészeti Múzeum Botticellitől Tizianóig című kiállítása. A tárlatra, amely vasárnap este zárta kapuit, az utolsó két napon több mint 10 000 érdeklődő váltott jegyet.

A kiállítás nem csupán itthon, hanem határainkon túl is nagy visszhangot váltott ki, több mint 30 ország állampolgárai váltottak jegyet a tárlatra. A hároméves szervező munkával tető alá hozott tárlat a nemzetközi sajtó érdeklődését is felkeltette.

Az itáliai reneszánsz eddig legátfogóbb hazai kiállítása október 28-án nyílt, és a múzeum történetének harmadik leglátogatottabb tárlataként zárta kapuit (A Van Gogh Budapesten című kiállítást 2006–2007-ben 483 ezren látták, a Monet és barátai címűt 2003–2004-ben 250 ezren.).

(A www.szepmuveszeti.hu nyomán)

perforiran list

MELLÉKLET A II. RÉSZHEZ

Kosztolányi Dezső: Útirajzok (részlet)

Bologna

Rómából jöttem meg éjjel
Bolognába és kiszálltam.
Rekkenő-nehéz meleg volt
a szállóban. Tűrhetetlen
vágy fogott el, hogy szaladjak,
kóboroljak, megfürödjek,
elmerüljek, elterüljek,
az idegen életekben.
Már futottam is a lépcsőn
a városba, boltivek közt,
Petronio templomához,
a titkos találkozóra.
Mindenünnen fény kiáltott,
fény sikoltott rám az úton,
mint egy emlék, mint a múltból,
fény kiáltott, hogy megálljak,
fény kiáltott, hogy maradjak.
Nem tudott az éj aludni.
Annyi fény volt, annyi ember,
annyi lány és annyi ifjú,
ismeretlen ismerősök.
Sápadt és komoly diákok,
sűrű-nagy latin hajakkal,
és az éj kávészagú volt,
jégszagú volt, mert a tündér,
apró boltocskákba sorra
forrt a kávé, bugyborékolt,
s a pohárba tejszinűen
csorrant a darált jegekre
a kókuszdió nedűje.

Folyt az élet, mint a színház.
S én leültem itt közéjük,
nem mint néző, mint a színész,
az arcomra rászorítva
útiálarcom keményen,
mintha mindig köztük élnék,
titkaik, emlékeik közt.
És mímeltem a beszédük.
Caffe nero, signorina![12]
Élet, élet, drága játék.
Agua fresca con ghiaccio![13]
Játék, játék, drága élet.
És beszélgettem: *Me dice?*[14]
És legyintettem: *Niente!*[15]
És sohajtottam magamban
régi szívemhez: *Gioventù!*[16]
Giovinezza, giovinezza![17]
Dov' è, dov' è signorina?[18]
Így dobáltam el, mi pénz volt
a zsebemben, az ezüstöt,
így dobáltam el, mi szó volt
a szájamban, a fejemben.
Hajnalig csak üldögéltem,
elfeledtem, hol születtem,
eltemettem azt, ki voltam
s játszottam, hogy én is élek.

[12] Egy kávét, kisasszony!
[13] Hideg vizet, jéggel!
[14] Azt mondja?
[15] Semmi.
[16] Ifjúkor!
[17] Ifjúság, ifjúság!
[18] Hol van, hol van, kisasszony?

I. RÉSZ

Az I. rész feladatai a *Botticellitől Tizianóig* (első szöveg) és a *230 ezer látogató a Szépművészeti Múzeum reneszánsz kiállításán* (második szöveg) című szövegekhez kapcsolódnak.

Figyelmesen olvasd el a szövegeket, majd oldd meg a feladatokat!

1. Mi az első szöveg? Karikázd be a legmegfelelőbb válasz betűjelét!

   A meghívó egy nagyszabású reneszánsz bemutatóra

   B egy képzőművészeti kiállítás bemutatása

   C beszámoló egy kivételes tárlatról

   D tudósítás egy kiállítás megnyitójáról

(1 pont)

2. Írd a vonalra a kért adatokat!

   A kiállítás időtartama: _____

   A kiállításnak helyet adó intézmény: _____

(2 pont)

3. Hány év itáliai termését mutatta be a tárlat? Karikázd be!

   A Húsz év.

   B Kétszáz év.

   C Kétezer év.

   D Nincs erre adat a szövegben.

(1 pont)

4. Pótold a szöveg értelmében a hiányzó határozott és határozatlan számneveket! Betűkkel írj!

A kiállításon körülbelül _____ kép volt látható. Ezeket valamivel több mint _____ festő készítette, és napjainkban _____ különböző múzeum tulajdonában vannak. A kiállítást az utolsó két napon több mint _____ látogató tekintette meg.

(2 pont)

5. Igazak (I) vagy hamisak (H) a tárlat legjelentősebb darabjára vonatkozó állítások? Karikázd be az I vagy a H betűt!

A festményt a lengyelországi Czartoryski Múzeumban őrzik.	I	H
A festményt eddig csak Olaszországban lehetett megtekinteni.	I	H
A festményt a lengyelek 80 milliárd forintért adták a magyaroknak.	I	H

(3 pont)

6. Sorold fel csökkenő sorrendben a múzeum három leglátogatottabb kiállítását! (Az első helyre a leglátogatottabbat írd!)

1. _____

2. _____

3. _____

(2 pont)

7. Röviden válaszolj az első szöveg, illetve a kép alapján!

a) Mi lehet a hermelin?

_____

b) Melyik században született a kiállítás leghíresebb festménye?

_____

(2 pont)

8. Írd ki az első szöveg 2. bekezdéséből az alábbiakat:

– az *először* szó rokon értelmű megfelelőjét: _____

– az *átlagos* szó ellentétes jelentésű párját: _____

(2 pont)

9. Mit jelent a második szövegben olvasható <u>tető alá hozott tárlat</u> szókapcsolat? Fogalmazd meg egy mondatban!

_____

(1 pont)

10. Mi igaz a bal oldalon levő szópárokra? Mindegyik elé írd oda a megfelelő betűjelet!

_____ londoni és firenzei

_____ Botticelli és Tiziano

_____ leglátogatottabb és legnehezebb

_____ tárlat és kiállítás

A Mindkét szó felsőfokú melléknév.

B Mindkét szóban van mély és magas magánhangzó.

C Mindkét szó főnévből képzett melléknév.

D A két szó rokon értelmű.

(2 pont)

11. a) Az alábbi mondat aláhúzott szavai kettős szófajúak. Milyen szófajként szerepelnek a mondatban? Írd a megfelelő betűjelet a vonalra!

A több mint 130 festményt felvonultató tárlaton a címben kiemelt alkotók mellett több mint 80 festő, köztük Leonardo, Raffaello és Tintoretto alkotásaival találkozhatnak a látogatók.

_____ kiemelt		A	főnév
_____ festő		B	melléknév
		C	főnévi igenév
		D	melléknévi igenév

b) Írj egy mondatot a *kiemelt* szóval úgy, hogy az igeként szerepeljen benne!

_____

(2 pont)

12. Válaszd ki a mondatokba illő szavakat a szövegnek megfelelően! Ha kell, toldalékold is őket! Írd be őket a megfelelő helyre!

múzeum, forint, rohamrendőr, tárlat, festészet, csarnok

Da Vinci híres festményét _____ kísérték Budapestre.

A kiállítás kiváló alkalom volt az olasz _____ való

ismerkedésre.

A Szépművészeti Múzeum mára Európa egyik leghíresebb

_____ nőtte ki magát.

(3 pont)

13. Melyik szerkezeti ábra felel meg az alábbi mondatnak? Karikázd be a betűjelét (A vagy B)! A kiválasztott ábrába írd be a helyükre a mondatrészeket kifejező szavakat!

Baán László a megnyitáskor méltatta az európai együttműködést.

(A)

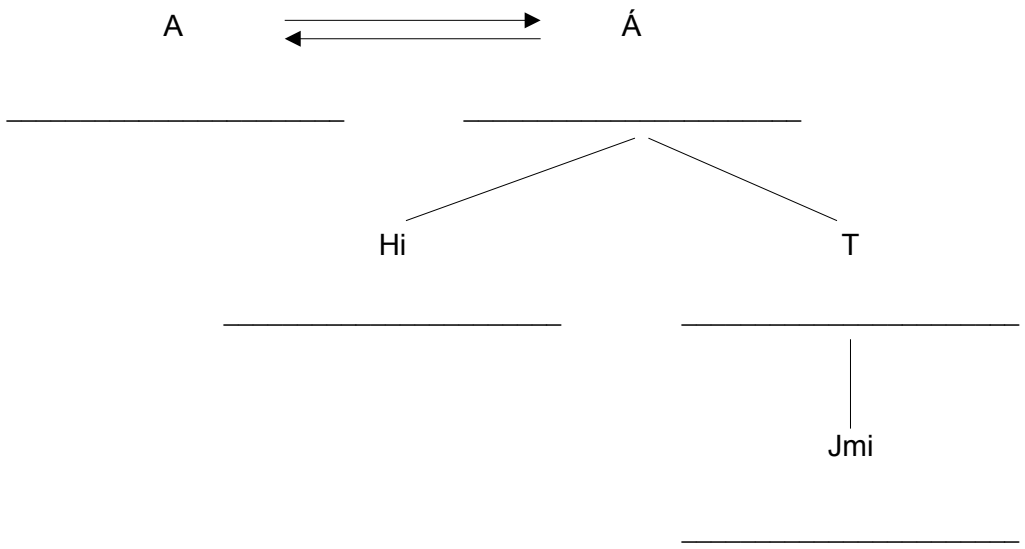

(B)

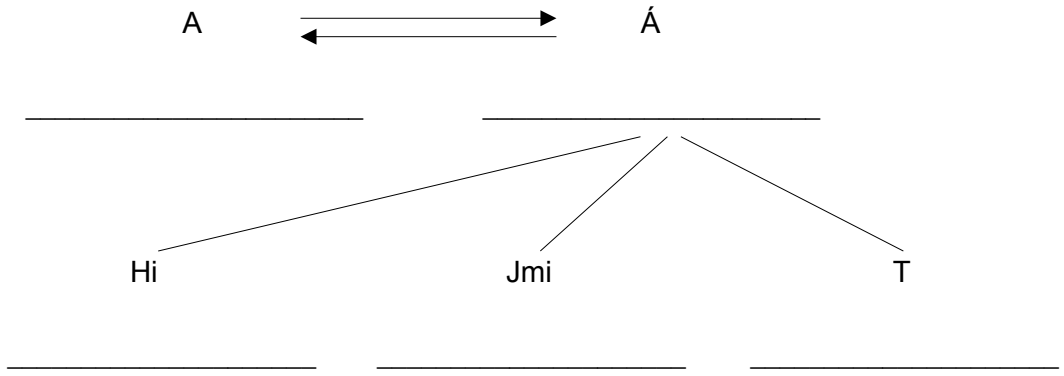

(3 pont)

14. Milyenek az alábbi összetett mondatok? Írd a megfelelő válasz betűjelét a vonalra!

_____ Köszönetet mondott a Czartoryski Múzeumnak, hogy kölcsönadta Leonardo da Vinci híres képét.

_____ Az itáliai reneszánsz eddig legátfogóbb kiállítása október 28-án nyílt, és a múzeum történetének harmadik leglátogatottabb tárlataként zárta kapuit.

A időhatározói mellékmondatú alárendelő összetett mondat

B magyarázó mellérendelő összetett mondat

C kapcsolatos mellérendelő összetett mondat

D állandó határozói mellékmondatú alárendelő összetett mondat

(2 pont)

15. Alakítsd át az alábbi tartalmi idézetet szó szerinti idézetté!

A főigazgató azt mondta, hogy a tárlat biztosítási értéke 200 milliárd forint.

_____

_____

(2 pont)

16. Írj egy levelet 65–80 szóban németországi magyar levelezőtársadnak, amelyben beszámolsz arról, hogy te is meglátogattad a kiállítást! Ügyelj a levél szerkezeti követelményeire!

A	B	C	D
2	1	2	1

II. RÉSZ

A II. rész feladatai a *Bologna* című szöveghez kapcsolódnak.

Figyelmesen olvasd el a mellékelt szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

1. Melyik állítás igaz a szöveg műnemére és formájára vonatkozóan? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

   A A szöveg lírai alkotás, formája szerint vers.

   B A szöveg epikai alkotás, formája szerint próza.

   C A szöveg drámai alkotás, formája vers.

   D A szöveg epikai alkotás, formája vers.

(1 pont)

2. Igazak (I) vagy hamisak (H) a szövegre vonatkozóan az alábbi állítások? Karikázd be a megfelelő betűt!

A költőt személyes élmény ihlethette a megírására.	I	H
A szövegben nincs ismétlés.	I	H

(2 pont)

3. Melyik városból és melyik napszakban érkezett a költő? Írd a vonalra!

   Város: _____

   Napszak: _____

(1 pont)

4. Milyen érzés fogta el a költőt, amikor megérkezett a szállodába? Fogalmazd meg egy mondatban!

   _____

   _____

(1 pont)

5. Milyennek látta a költő a város utcáit és épületeit?

_____

_____

(1 pont)

6. Hogyan érezte magát a költő ebben az idegen városban? Fogalmazd meg egy-két mondatban!

_____

_____

(2 pont)

7. Milyen költői képek az alábbiak? Írd a megfelelő válasz betűjelét a vonalra!

____ rekkenő-nehéz meleg

____ fény sikoltott

A metafora

B költői jelző

C szimbólum

D megszemélyesítés

(2 pont)

8. Milyen költői kép az alábbi, és mi a jelentése? Írd a vonalra!

Folyt az élet, mint a színház.

Költői kép: _____

Jelentése:

_____

(2 pont)

9. Írj ki egy példát a páros rímre!

_____

_____

(1 pont)

10. Írd ki az első oszlopból a kérteket!

– egy hangutánzó szó: _____

– a *csavarog* ige rokon értelmű megfelelője: _____

(2 pont)

11. Kosztolányi Dezső körülbelül tíz évvel később született, mint Ady Endre. Mikor alkotott ezek szerint? Karikázd be a megfelelő válasz betűjelét!

A A 19. század második felében.

B A 20. század első felében.

C A 20. század második felében.

D A 19. század első felében.

(1 pont)

12. Kivel nem találkozhatott biztosan Kosztolányi? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

A Móricz Zsigmonddal

B József Attilával

C Radnóti Miklóssal

D Vörösmarty Mihállyal

(1 pont)

13. Írd az alábbi címek elé a szerzőjük betűjelét a 12. feladatból!

_____ Szép Ilonka

_____ Anyám

_____ Nem tudhatom

(1 pont)

14. Írj 6–8 mondatból álló leírást egy szép tájról vagy városról vagy faluról !

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

A	B	C	D
2	1	2	1

Összpontszám: 60

4.2.4 Predmetna komisija za angleščino

4.2.4.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz angleščine **ob koncu 2. obdobja**

4.2.4.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz angleščine **ob koncu 3. obdobja**

SLIKE

Slika 4.2.4.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 2. obdobje

Slika 4.2.4.1.2: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri angleščini, 2. obdobje

Slika 4.2.4.1.3: Porazdelitev točk pri angleščini, 2. obdobje

Slika 4.2.4.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 3. obdobje

Slika 4.2.4.2.2: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri angleščini, tretje obdobje

Slika 4.2.4.2.3: Porazdelitev točk pri angleščini, 3. obdobje

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.4.1.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Preglednica 4.2.4.1.2: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.4.1.3: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 2. obdobje

Preglednica 4.2.4.1.4: Specifikacijska tabela, angleščina, 2. obdobje

Preglednica 4.2.4.2.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Preglednica 4.2.4.2.2: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.4.2.3: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 3. obdobje

Preglednica 4.2.4.2.4: Specifikacijska tabela, angleščina, 3. obdobje

4.2.4.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz angleščine **ob koncu 2. obdobja**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

NPZ iz angleščine ob koncu 2. obdobja preverja doseganje ciljev in standardov iz *Učnega načrta za angleščino*. Poleg učnega načrta PK pri sestavi preizkusov znanja upošteva tudi sodobne smernice preverjanja znanja v Evropi in svetu, tako na primer *Skupni evropski jezikovni okvir za učenje, poučevanje in preverjanje*, ki temelji na komunikacijskem pristopu učenja, poučevanja in preverjanja jezikovnih zmožnosti. Komisija spremlja tudi najnovejše raziskave s področja tujejezikovnega preverjanja in ocenjevanja otrok v poznem otroštvu in jih poskuša vnašati v preizkus na nacionalni ravni. Dobra praksa testiranja tujih jezikov, še posebej pri otrocih, sloni na preverjanju zmožnosti branja, pisanja, poslušanja in govorjenja. V preizkusu so tako učenci lahko preverili, kako dobro znajo poslušati, brati, pisati, ali razumejo pomen posameznih besed in ali te ustrezno uporabljajo tudi v sobesedilu.

Tudi v letošnjem šolskem letu se je zaradi zakonskih okvirov PK za angleščino morala odpovedati preverjanju govorne zmožnosti, kar zmanjšuje veljavnost obstoječega preizkusa. Pri interpretaciji rezultatov posameznega učenca, razreda in/ali celotne preverjane populacije učencev 6. razreda osnovne šole je zato izredno pomembno, da dosežene točke jasno in nedvoumno predstavimo glede na posamezno jezikovno spretnost, in tako še posebej izpostavimo dejstvo, da končni rezultat, dosežen pri preizkusu znanja, ne vsebuje informacije o dosežkih govorne zmožnosti učencev.

Preizkus iz angleščine je bil ob koncu 2. obdobja sestavljen iz jezikovnih zmožnosti, ki imajo te deleže v preizkusu kot celoti:

1. del: slušno razumevanje (dve nalogi, vsaka s šestimi postavkami): 25 %,

2. del: bralno razumevanje (dve nalogi, vsaka s šestimi postavkami): 25 %,

3. del: poznavanje/raba besedišča (dve nalogi, prva z osmimi in druga s šestimi postavkami): 29 %,

4. del: pisno sporočanje (ena naloga, tri merila: vsebina, besedišče in pravopis, slovnica): 21 %.

Skupno število točk je znašalo 48. Preizkus je preverjal slušno, bralno in pisno zmožnost ter poznavanje in uporabo besedišča, kar je v skladu s cilji učnega načrta in teorije učenja, poučevanja in preverjanja angleščine kot prvega tujega jezika na začetni stopnji.

Tipi nalog

Preizkus je obsegal naloge:

- izbirnega tipa,
- alternativnega tipa (pravilno/napačno),
- kratkih odgovorov,
- povezovanja,
- dopolnjevanja z naborom,
- dopolnjevanja (s slikovno iztočnico, danimi začetnimi črkami in številom črk),
- odprtega tipa (pisanje kratkega vodenega besedila).

Preglednica 4.2.4.1.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Takson. stopnja	Ravni ciljev	Delež v preizkusu
I.	znanje in poznavanje	30 %
II.	razumevanje, uporaba	35 %
III.	samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	35 %

Spremembe v strukturi preizkusa znanja glede na prejšnja leta

V šolskem letu 2012/2013 ni bilo sprememb strukture preizkusa.

Analiza dosežkov

NPZ iz angleščine je potekalo 14. maja 2013 in je trajalo 60 minut brez odmora. Preizkus kaže visoko stopnjo zanesljivosti, 0,93.

Grafična predstavitev razporeditve po doseženih točkah kaže, da preizkus zelo dobro prikazuje razlike med dosežki posameznih učencev. Kakor je pokazal lanski preizkus, ti v primeru angleščine niso normalno porazdeljeni, tako da lahko trdimo, da se letošnji preizkus približuje optimalnemu prikazu celotnega razpona dosežkov od učno najšibkejših do učno najmočnejših učencev. Krivulja je pomaknjena v desno, to pa je posledica dejstva, da zelo številčna skupina učencev dosega najvišje rezultate; zaskrbljujoče je, da se že v 6. razredu pojavljajo tako velike razlike med učenci.

Preglednica 4.2.4.1.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	14.316
Število postavk v preizkusu	41
Možne točke	48
Povprečno število točk	27,25
Povprečno število točk v odstotkih	56,76
Standardni odklon	22,69
Indeks težavnosti	0,57
Indeks zanesljivosti	0,93

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Slika 4.2.4.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 2. obdobje

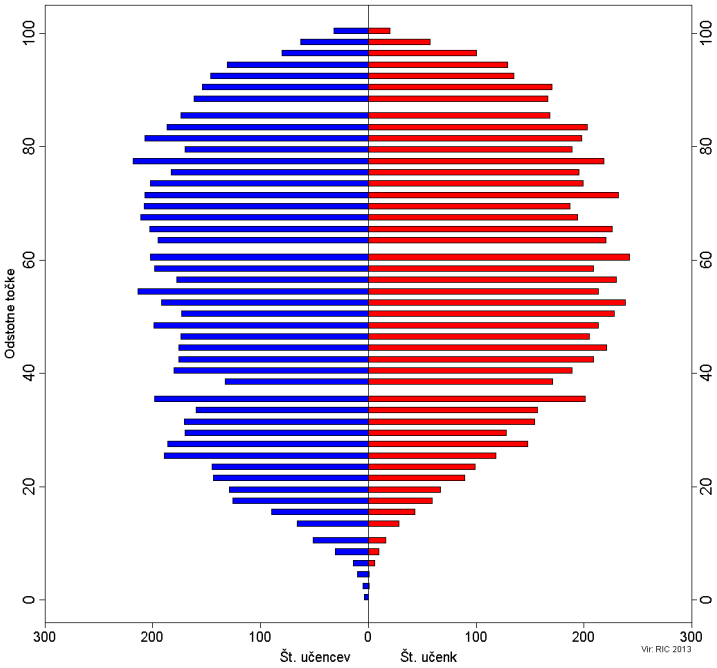

Razdelitev glede na spol je v povprečju precej enakomerna, čeprav lahko zaznamo minimalno prednost učenk pred učenci v spodnjem delu krivulje dosežkov. Ker razlike niso velike, lahko kljub temu trdimo, da preizkus daje tako učencem kot učenkam enake možnosti, da izkažejo znanje in zmožnosti iz angleščine. Manjše razlike se pojavljajo po posameznih spretnostih, tako so dekleta letos nekoliko bolje reševala 2. nalogo slušnega razumevanja na temo avtomobilizma, fantje pa nalogo pisnega sporočanja – rezultati so v tem podobni lanskim in hkrati ravno nasprotni tistim leta 2011 ali letošnjim rezultatom devetošolcev, kar kaže na njihovo naključnost.

Slika 4.2.4.1.2: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri angleščini, 2. obdobje

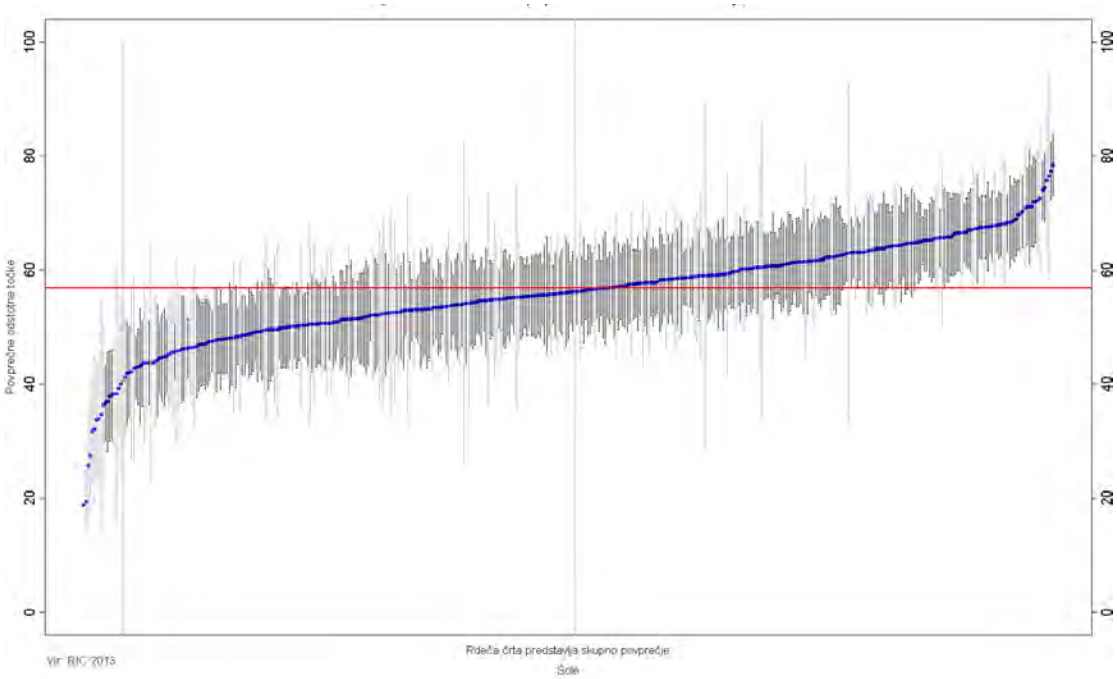

Porazdelitev po šolah glede na povprečne dosežke učencev in učenk pri preizkusu iz angleščine kaže, da so šole porazdeljene od povprečne uspešnosti okoli 35 odstotnih točk do povprečne uspešnosti približno 75 odstotnih točk. Razlika je seveda zelo velika, kaj vpliva nanjo, pa je brez podrobnejših analiz težko ugotoviti. Vidimo lahko, da je nekaj šol, kjer so vsi učenci dosegli rezultat nad skupnim povprečjem, na drugi strani pa je tudi nekaj šol, kjer nobeden izmed učencev ni dosegel povprečnega rezultata na državni ravni; ker na razporeditev dosežkov vplivajo številni dejavniki, je treba vzroke raziskati na ravni šole.

Preglednica 4.2.4.1.3: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 2. obdobje

Regija	Povprečni dosežek	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Gorenjska regija	57,12	21,98	1.586	35
Goriška regija	54,87	21,83	753	30
Jugovzhodna Slovenija	54,55	22,77	1.161	36
Koroška regija	51,13	22,91	517	21
Notranjsko-kraška regija	55,44	22,01	403	16
Obalno-kraška regija	57,38	22,02	697	25
Osrednjeslovenska regija	60,32	22,37	3.936	97
Podravska regija	57,96	22,98	2.085	78
Pomurska regija	53,32	22,42	445	20
Savinjska regija	54,44	22,62	1.892	59
Spodnjeposavska regija	49,33	23,01	560	22
Zasavska regija	56,90	23,85	281	8

Pri porazdelitvi dosežkov po regijah lahko opazimo določena odstopanja od državnega povprečja. Ker NPZ ob koncu 2. obdobja v letošnjem šolskem letu ni bil obvezen, in ni podatkov, kateri del populacije ga je opravljal in kateri ne ter ali so med regijami glede tega razlike, dosežki niso neposredno primerljivi. Zaradi prepleta dejavnikov, ki vplivajo na porazdelitev dosežkov (npr. število šol in učencev), rezultatov po regijah ni mogoče z gotovostjo interpretirati.

Opisi dosežkov učencev 6. razreda pri NPZ-ju

Slika 4.2.4.1.3: Porazdelitev točk pri angleščini, 2. obdobje

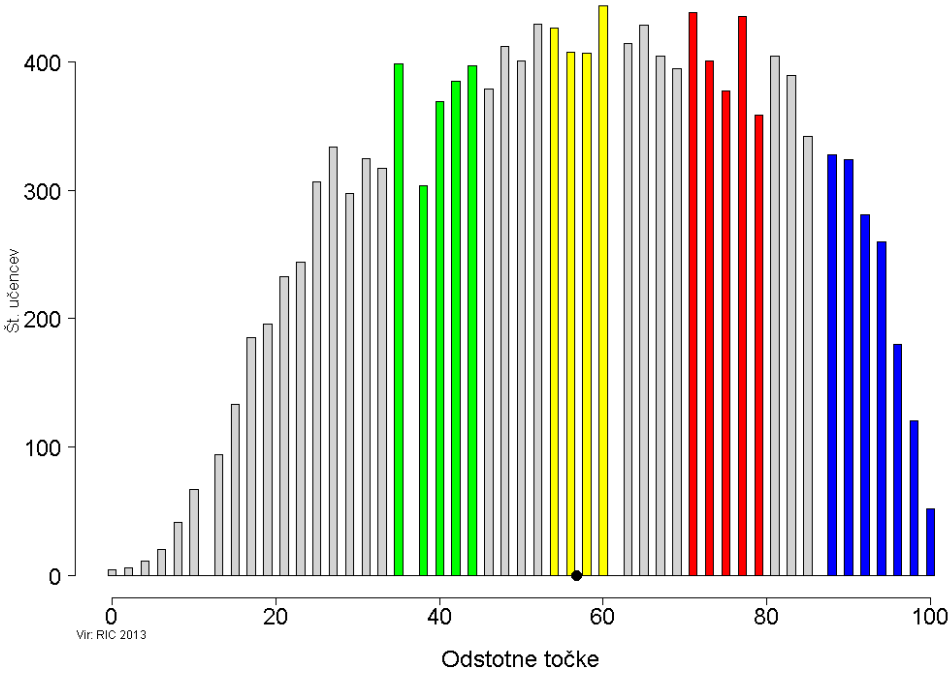

ZELENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo *mejo spodnje četrtine dosežkov*, so v povprečju uspešno rešili te naloge/postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Prva slušna naloga je bila naloga izbirnega tipa. Učenci so poslušali besedilo o skrbi otrok za domače ljubljenčke in pri vsaki postavki izbrali ustrezno sliko, za kar so morali razumeti podrobnosti v besedilu. V zeleno območje sodita postavki 2 (IT 0,83) in 5 (IT 0,89). Pri 2. postavki je večina učencev pravilno ugotovila, da ptiči ponoči spijo, del besedila (*Birds like to have some peace and quiet at night, so cover their cage in the evening with a sheet.*) so povezali s sliko pokrite kletke. Pri 5. postavki so učenci, ki so uspešno odgovorili na vprašanje, izbrali sliko otrok, s katerimi se zajci radi igrajo, in ne drugih zajcev ali igrač, ker so razumeli *Rabbits love the company of people*.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Prva bralna naloga govori o deklici, ki živi na ladji. Učenci so morali v besedilu poiskati določene informacije in razumeti podrobnosti, pri nekaterih postavkah tudi zunajbesedilne okoliščine, da so lahko na kratko odgovorili na vprašanja. V zeleno območje sodi postavka 4 (IT 0,76). Učenci, ki so uspešno odgovorili na to vprašanje, so povezali *TV programme ... like best* v vprašanju z *my favourite show* v besedilu in razbrali, da je dekličina najljubša televizijska oddaja *Planet Earth* in ne *Hannah Montana* ali *American Idol*, ki sta tudi omenjeni v besedilu.

C) BESEDIŠČE

Pri 1. nalogi so učenci pokazali, da poznajo besedišče s področja hrane in pijače. Da so uspešno rešili nalogo, so morali prebrati in razumeti besedilo in besede v naboru ter besede smiselno uporabiti v sobesedilu. V zeleno območje sodita postavki 3 (IT 0,83) in 7 (IT 0,80). Pri tretji postavki so v sobesedilo vstavili besedo *hungry*: iz besedila so učenci uspešno razbrali, da je otrok lačen (*at lunchtime ... mashed potatoes ... only salad*) in ne žejen, beseda *thirsty* je bila namreč distraktor. Pri sedmi postavki so vstavili besedo *fat*; za to so morali prebrati in razumeti del besedila (*I'm on a diet. My jeans are too tight.*).

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo *med polovicama dosežkov (50. kvantil)*, so poleg nalog iz zelenega območja v povprečju uspešno rešili še naloge/postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Pri 1. nalogi v rumeno območje sodi testna postavka 1 (IT 0,70). Učenci, ki so uspešno rešili to testno postavko, so morali izkazati razumevanje podrobnosti v besedilu (*newspaper, editor, write*), hkrati pa razumeti tudi širše sobesedilo in povezati *about this problem* s *steal animals to sell them to the laboratories*.

Pri 2. nalogi alternativnega tipa so učenci s pozornim poslušanjem iskali podrobnosti v besedilu. Poslušali so intervju z voznikom relija o tem, kako potekajo tekmovanja, in v razpredelnici označili trditve kot pravilne ali napačne. V rumeno območje sodi postavka 6 (IT 0,72), pri kateri so učenci trditev uspešno povezali z ustreznim delom besedila na podlagi prepoznavanja nadpomenke v trditvi (*modern technology*) in podpomenke v besedilu (*We have a GPS box*) in bili hkrati pozorni na besedico *never* v trditvi, ki so jo morali povezati s členkom v besedilu (*of course not*).

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Pri 1. nalogi v rumeno območje sodi testna postavka 5 (IT 0,63). Postavka se nanaša na podrobnosti v besedilu, in sicer so učenci morali natančno prebrati vprašanje, ki je zahtevalo samo eno vrsto športa, in v besedilu poiskati ustrezni podatek (*I do figure skating*). Pri tem so morali ločiti prostočasne aktivnosti, ki so bile tudi naštete (*arts, crafts, play with my dog*), od poimenovanega športa.

C) BESEDIŠČE

Pri 1. nalogi v rumeno območje sodi večina testnih postavk, in sicer 2., 4., 5., 6. in 8. Da so učenci uspešno rešili testno postavko 2 (IT 0,66), so morali med danimi besedami najti ustrezno, tako da so iskano besedo *biscuits* povezali z besedama *delicious* in *chocolate* ob upoštevanju sobesedila *one of these*. Pri testni postavki 4 (IT 0,72) so učenci pravilno ugotovili, da manjka glagol *want*. Učenci, ki niso bili dovolj natančni pri branju sobesedila, so napačno uporabili glagol *have*, ker niso prepoznali, da v resnici ne gre za vprašanje, temveč za mamino ponudbo. Pri testnih postavkah 5 (IT 0,65), 6 (IT 0,65) in 8 (IT 0,63) so morali učenci besedilo dopolniti z ustrezno besedo, ki je bila del besedne zveze (*a cup of* ***tea****, all* ***day****, a piece of apple* ***pie***).

Pri 2. nalogi, ki je preverjala besedišče s področja opisovanja prostora (kopalnica) in osebne higiene, so morali učenci glede na sliko dopolniti besedilo z manjkajočimi besedami. Učencem so bile v pomoč začetne črke in število črk iskanih besed. V to območje sodi testna postavka 1 (IT 0,67). Za uspešno reševanje so morali učenci razumeti besedilo, natančno opazovati ilustracijo in pravilno zapisati besedo *toy*, ki je bila še dodatno pojasnjena (*a small duck*).

D) PISNO SPOROČANJE

Pri tej nalogi učenci pisno sporočajo ob vodeni nalogi z iztočnicami. Učenci so morali pisati o svojem najljubšem sošolcu ali sošolki, ga/jo opisati in pojasniti, zakaj je to njihov najljubši sošolec/sošolka. V rumeno območje sodi merilo vsebina (IT 0,67). Učenci, ki so bili uspešni pri merilu vsebina, so v pisni sestavek vključili zahtevane iztočnice in jih razvili. S tem so pokazali, da zmorejo tvoriti vsebinsko ustrezno besedilo.

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo zgornje četrtine dosežkov, so poleg nalog iz zelenega in rumenega območja v povprečju uspešno rešili še te naloge/postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Pri 1. nalogi v rdeče območje sodijo testne postavke 3, 4 in 6. Da so učenci uspešno rešili 3. postavko (IT 0,60), so morali zelo pozorno poslušati del besedila (*If you leave some plain, white cotton balls in your hamster's cage in the evening, she will use them to build a little house for herself!*). Učenci, ki so odgovorili na to vprašanje, so bili uspešni, tudi če niso razumeli težje besede *cotton*, saj se je navezovala na splošno znano besedo *balls*, poleg tega je bila zapisana na ilustraciji. Del besedila se je ponovil tudi v sami postavki: *your hamster … build a little house*. 4. postavko (IT 0,64) so uspešno reševali učenci, ki so razumeli težji besedi *dogproof* in *waterproof* oziroma na njun pomen sklepali iz razlage v nadaljevanju *Rabbits are very sensitive to water and changes in temperature* in iz same postavke *Rabbits hate water*. Pri uspešnem reševanju jim je bila ilustracija v pomoč, zamenjani vrstni red podatkov v nalogi pa je reševanje otežil. Šesta postavka (IT 0,53) je zahtevala zelo natančno poslušanje: učencev, ki so pravilno rešili to testno postavko, ni zmedel dodatni podatek za temperaturo slane vode: *Make sure the water in the tank is at the right temperature: 25 to 28 degrees C for fresh water and 24 to 26 degrees C for salt water*.

Pri 2. nalogi v rdeče območje sodijo postavke 2, 3 in 5. 2. postavko (IT = 0,62) so uspešno rešili učenci, ki so trditev v postavki povezali z nikalno obliko na posnetku (*It doesn't happen often!*) in trditev prepoznali kot napačno. Tretjo postavko (IT 0,66) so uspešno reševali učenci, ki so iz besedila (*We have a water supply behind our seats. So we are never thirsty during the race.*) pravilno sklepali, da lahko voznika med vožnjo pijeta vodo. Za uspešno reševanje pete postavke (IT 0,57) so učenci poslušali daljšo poved (*We've got a radio antenna on the roof of the car which connects me and my co-driver to our team, who tell us how our competitors are getting on.*) ter razumeli in povezali frazi *getting on* in *doing in the race*.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Pri 1. nalogi sodijo v rdeče območje testne postavke 1, 2 in 6. Učenci, ki so uspešno rešili 1. postavko (IT 0,46), so dobro razumeli zahtevnejši del besedila (*At the back of the boat there is a stove, an oven and a sink so we can prepare meals there.*) in povezavo z nadpomenko *kitchen area*. Da so uspešno rešili 2. postavko (IT 0,47), so morali učenci razumeti podrobnosti v besedilu (*The worst thing about living on the boat is that it is so small.*) in odgovoriti *Because it's so small*. Pri šesti postavki (IT 0,55) so morali učenci poiskati določene informacije iz besedila (*She is just the right size.*) in prepoznati navezavo zaimka *she* na *my dog* oziroma *Lauren's pet*.

Pri 2. nalogi bralnega razumevanja so morali učenci kratka besedila o kitajskih praznikih povezati z ustreznimi trditvami. Pri tem je bilo treba poiskati določene informacije in razumeti podrobnosti v besedilu. V rdeče območje sodita postavki 2 (IT 0,56) in 6 (IT 0,53), pri katerih so učenci uspešno poiskali ustrezne podrobnosti iz trditev v obeh odstavkih (*hills and mountains … high places, night … moonlight; rivers and lakes … boat races*).

C) BESEDIŠČE

Pri 1. nalogi sodi sem testna postavka 1 (IT 0,57). Da so jo uspešno rešili, so morali učenci razumeti sobesedilo ter povezati *glass* in *juice* (*I'm only having a **glass** of orange juice*), nalogo pa jim je oteževala večpomenskost besede *glass*.

Pri 2. nalogi sodita v rdeče območje testni postavki 5 (IT 0,44) in 6 (IT 0,47). Za uspešno reševanje teh postavk so morali učenci ustrezno dopolniti besedilo in besedno zvezo (*shaves in front of the mirror; to turn the light on*). Pri tem jim je bila v pomoč slika, zahtevnejši pa je bil zapis zaradi podvojenega soglasnika (*mirror*) in zaradi razkoraka med zapisom in izgovorom (*light*).

D) PISNO SPOROČANJE

V rdeče območje sodita merili besedišče (IT 0,61) in slovnica (IT 0,55). Pri merilu besedišče in pravopis so morali učenci ustrezno in pravilno uporabiti besedišče s teh področij: osnovni osebni podatki, opis zunanjosti in hobijev izbrane osebe, mnenje o izbrani osebi. Učenci, ki so bili uspešni pri merilu slovnica, so pravilno in ustrezno uporabili več različnih slovničnih struktur.

MODRO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo *zgornjo desetino dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega, rumenega in rdečega območja v povprečju uspešno rešili še te naloge/postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Pri 2. nalogi sodi v modro območje testna postavka 1 (IT 0,53). Učenci so morali za uspešno reševanje zelo natančno poslušati del besedila (*As I drive he reads out the pace notes we made while preparing for the rally.*), prepoznati nasprotje med *write* in *read out* in označiti trditev kot napačno.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Pri 1. nalogi sodi v modro območje testna postavka 3 (IT 0,37). Učenci so morali poiskati določeno informacijo v besedilu (*I … take Spanish*) in iz širšega sobesedila prepoznati zunajbesedilno okoliščino, da je angleščina dekličin materni jezik.

Pri 2. nalogi sodijo v modro območje postavke 1 (IT 0,37), 4 (IT 0,42) in 5 (IT 0,31). Pri prvi postavki so morali učenci razumeti zahtevnejše besedišče in najti povezavo med *the country's symbol* v trditvi in *national flags* v besedilu, pri četrti postavki med *theatre or opera house* v trditvi *in cultural performances* v besedilu, pri peti postavki pa med *people use parts of trees* v trditvi in *Everyone hangs willow branches* v besedilu.

C) BESEDIŠČE

Pri 2. nalogi sodita v modro območje testni postavki 2 (IT 0,38) in 3 (IT 0,30). Za uspešno reševanje so morali učenci iz sobesedila in s pomočjo slike ugotoviti zahtevana samostalnika (*floor* in *shampoo*), pri tem pa je bil posebno težaven zapis.

NAD MODRIM OBMOČJEM

V območje nad modrim območjem – s 65-odstotno uspešnostjo niso teh nalog rešili niti učenci z najvišjimi skupnimi dosežki pri preizkusu znanja – so se uvrstile te naloge/postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Pri 2. slušni nalogi sodi v območje nad modrim 4. postavka (IT 0,27). Učenci, ki so trditev (*A rally is usually 350km long.*) označili kot napačno, so pozorno poslušali daljši del slušnega besedila (*A rally takes place over several days ... Each day I drive about 350 km.*) in ne le podatek 350 km.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Pri 2. bralni nalogi v to območje sodi 3. postavka (IT 0,19). Trditev *It comes right after the Spring Festival* so morali učenci povezati s tretjim odstavkom, ki govori o prazniku *Lantern Festival*. Za uspešno rešitev te postavke so morali učenci prebrati in povezati tretji (*Lantern Festival, which ends the New Year's festivities*) in prvi odstavek (*Spring Festival, or Chinese New Year*). Učenci, ki so pravilno rešili to postavko, so natančno prebrali celotno besedilo, vključno z odstavkom, ki je služil kot primer.

C) BESEDIŠČE

Pri 2. nalogi besedišča sodi v območje nad modrim četrta postavka (IT 0,20). Učenci so morali prebrati sobesedilo, vstaviti in pravilno zapisati zahtevnejšo besedo *bubbles* s pomembno razliko med slušno in pisno podobo samoglasnika in s podvojenim soglasnikom.

Razporeditev dosežkov pri preizkusu je tokrat pokazala na pomanjkanje zahtevnejših strategij branja in poslušanja in na potrebo po večji pozornosti ustreznemu zapisovanju besed. Po drugi strani je opazen pomemben napredek pri bogatitvi besedišča in pri razvijanju pisnega sporočanja.

Naloge slušnega razumevanja so bile v tokratnem preizkusu dokaj zahtevne. Težave so se pokazale predvsem tam, kjer so morali učenci za izbiro pravilnega odgovora pozorno poslušati daljši del slušnega besedila oziroma prepoznati nasprotje med slišanim in ponujenimi trditvami.

Naloge bralnega razumevanja so se tokrat izkazale za precej težke. Kot veščine, potrebne dodatne pozornosti, lahko izpostavimo povezovanje informacij iz različnih delov besedila, prepoznavanje zunajbesedilnih okoliščin in ponovno pozorno branje daljših delov besedila. Podobno kakor pri lanskem preizkusu lahko domnevamo, da so učenci slabše seznanjeni s tipom naloge povezovanja, čeprav ga učni načrt predvideva, in bi jim koristilo dodatno razvijanje tovrstnih bralnih strategij. Visoko število učencev, ki se bralnih nalog sploh ne lotevajo, kaže na odpor do branja in splošno šibko bralno kondicijo.

Podobno kakor v zadnjih dveh preizkusih sta obe nalogi besedišča zahtevali ne samo uspešno prepoznavanje besedišča, temveč tudi natančno branje ter razumevanje in uporabo besedišča v sobesedilu. Medtem ko so bili tokrat učenci zelo dobri pri nalogi, ki je preverjala širše besedišče z dobro poznanega tematskega področja hrane in pijače, je naloga, pri kateri so morali samostojno najti in zapisati ustrezno znano besedišče, ponovno pokazala, da je treba večjo pozornost nameniti pravilnemu zapisu besed, ki je v angleščini ključen, da ne pride do pomenskih zamenjav (npr. *floor*, *flour*). To je bilo še posebno očitno, ker so učenci – tipično – našli pravo besedo, a so jim predstavljale veliko težavo razlike med izgovorom in zapisom, teh pa je bilo v letošnji nalogi precej.

Zdi se, da se je tema letošnjega pisnega sestavka šestošolcev osebno dotaknila in jih izzvala k pisanju, saj je bilo učencev, ki se naloge sploh niso lotili, samo dobra 2 odstotka (v zadnjih dveh letih 7 oziroma 6 odstotkov). Rezultati kažejo, da se nadaljuje pozitivni trend razvoja pisne spretnosti, saj so bili rezultati pri vseh treh merilih višji kakor zadnjih nekaj let, mogoče pa lahko to delno pripišemo tudi temi, ki jim je zagotovo blizu in se pri pouku veliko vadi.

Naloge so načrtno notranje diferencirane: vse naloge, razen naloge pisnega sporočanja, zajemajo postavke, ki padejo v vsaj tri različna območja. Večina od 41 postavk v preizkusu sodi v rdeče (16) območje, nekoliko manj je postavk v rumenem (10), v modrem (7) in v zelenem (5) območju, 3 postavke pa so nad modrim območjem. Preizkus je bil ustrezno občutljiv in dobro kaže razporeditev dosežkov učencev v celotnem razponu od najmanj do najbolj uspešnih. Razporeditev dosežkov je pomaknjena v desno in – kot vsako leto – kaže, da pomembna skupina učencev dosega izstopajoče nadpovprečne rezultate. Razlog za to lahko delno iščemo v dodatnem stiku z jezikom poleg šolskega pouka (internet, televizija, glasba).

Preglednica 4.2.4.1.4: Specifikacijska tabela, angleščina, 2. obdobje

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tema	Tip naloge	Učni cilj	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
A	1	slušno razumevanje	*Things that kids can do to help animals*	Okolje in narava (hišni ljubljenčki)	naloga izbirnega tipa	Učenci pozorno poslušajo in razumejo podrobnosti v besedilu.	1	1	rumeno	0,70	0,26
							2	1	zeleno	0,83	0,36
							3	1	rdeče	0,60	0,33
							4	1	rdeče	0,64	0,28
							5	1	zeleno	0,89	0,39
							6	1	rdeče	0,53	0,42
	2	slušno razumevanje	*Rally driving*	Doma (šport)	naloga alternativne izbire	Učenci pozorno poslušajo in razumejo podrobnosti v besedilu.	1	1	modro	0,53	0,06
							2	1	rdeče	0,62	0,31
							3	1	rdeče	0,66	0,35
							4	1	nad modrim	0,27	0,23
							5	1	rdeče	0,57	0,26
							6	1	rumeno	0,72	0,23
B	1	bralno razumevanje	*Growing up on the water*	Bližnje okolje (moj dom, moj kraj); doma (konjički)	naloga kratkih odgovorov	Učenci poiščejo določene informacije in razumejo podrobnosti v besedilu, prav tako prepoznavajo zunajbesedilne okoliščine.	1	1	rdeče	0,46	0,62
							2	1	rdeče	0,47	0,62
							3	1	modro	0,37	0,50
							4	1	zeleno	0,76	0,46
							5	1	rumeno	0,63	0,58
							6	1	rdeče	0,55	0,62
	2	bralno razumevanje	*Festivals of China*	Človek v svetu (prazniki, spoznavanje tujih navad in običajev)	naloga povezovanja	Učenci poiščejo določene informacije, razumejo podrobnosti v besedilu in jih povežejo z ustreznimi trditvami.	1	1	modro	0,34	0,42
							2	1	rdeče	0,56	0,45
							3	1	nad modrim	0,19	0,29
							4	1	modro	0,42	0,44
							5	1	modro	0,31	0,47
							6	1	rrrdeče	0,53	0,52

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tema	Tip naloge	Učni cilj	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
C	1	besedišče	*Chris goes on a diet*	Kdo sem (hrana in pijača)	naloga dopolnjevanja z naborom	Učenci razumejo besedilo in besede v naboru ter jih smiselno uporabijo v sobesedilu.	1	1	rdeče	0,57	0,59
							2	1	rumeno	0,66	0,55
							3	1	zeleno	0,83	0,52
							4	1	rumeno	0,72	0,60
							5	1	rumeno	0,65	0,56
							6	1	rumeno	0,65	0,61
							7	1	zeleno	0,80	0,57
							8	1	rumeno	0,63	0,55
	2	besedišče	*In the morning*	Bližnje okolje (moj dom); kdo sem (moj videz)	naloga dopolnjevanja (s slikovno iztočnico, danimi začetnimi črkami in številom črk)	Učenci razumejo besedilo in s pomočjo slike prepoznajo zahtevane samostalnike ter jih zapišejo.	1	1	rumeno	0,67	0,57
							2	1	modro	0,38	0,58
							3	1	modro	0,30	0,48
							4	1	nad modrim	0,20	0,44
							5	1	rdeče	0,44	0,58
							6		rdeče	0,47	0,67
D	1	pisno sporočanje	*My favourite school friend*	Kdo sem (videz); odnosi med ljudmi (prijatelji); doma (konjički)	vodeno tvorjenje krajše besedilne vrste	Učenci samostojno zapisujejo misli s pomočjo iztočnic in ustrezno uporabljajo besedišče na dano temo. Uporabijo tudi ustrezne slovnične strukture.	Vsebina	4	rumeno	0,67	0,65
							Besedišče in pravopis	3	rdeče	0,61	0,66
							Slovnica	3	rdeče	0,55	0,72

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Slušno razumevanje

Z nalogama slušnega razumevanja so učenci pokazali, ali so razumeli prilagojeni avtentični angleški besedili. Navodila za reševanje nalog slušnega razumevanja so učenci lahko prebrali in poslušali v slovenščini oziroma v italijanščini (na šolah z italijanskim učnim jezikom), da bi se tako izognili preverjanju navodil namesto vsebine naloge.

Nalogi slušnega razumevanja sta se nanašali na teme iz učnega načrta, in sicer *okolje in narava* (*hišni ljubljenčki*) in *doma* (*šport*). Učenci so pri 1. nalogi poslušali besedilo o skrbi za hišne ljubljenčke in med poslušanjem pri vsaki postavki obkrožili črko pod izbrano sliko. Pri 2. nalogi so učenci poslušali intervju z voznikom relija in v razpredelnici označili, ali so trditve pravilne ali napačne.

Vsaka naloga se je začela s primerom. Učenci so besedili slišali dvakrat, tako da so pri drugem poslušanju lahko potrdili oziroma ovrgli izbrane rešitve. Tipa naloge sta bila takšna, da so se učenci lahko posvetili zgolj poslušanju in reševanju, saj jim ni bilo treba razmišljati o zapisu. Govorci so govorili razločno in razmeroma počasi, primerno ravni znanja šestošolcev.

Večina učencev je nalogi rešila uspešno, saj znašata indeksa težavnosti (IT) za 1. in 2. nalogo 0,70 in 0,56. Slušno razumevanje je receptivna zmožnost in prva, s katero se otrok sreča na poti usvajanja tujega jezika, zato so tako kot že vse od vključitve slušnega razumevanja v preizkus NPZ tudi letos učenci te naloge dobro reševali. To je pričakovano, saj je za jezikovni razvoj značilno, da se otrok najprej razvija na slušnem področju in veliko več razume, kot zna povedati.

Nalogi slušnega razumevanja sta vključevali ta cilja iz učnega načrta:

- učenci pozorno poslušajo besedila, ki so ustrezno zahtevna in zanimiva;
- učenci razumejo pomembne podrobnosti v besedilu.

Bralno razumevanje

Bralno razumevanje smo preverjali z dvema nalogama, ki sta se tematsko dopolnjevali (*bližnje okolje: moj dom, moj kraj, doma: konjički*; *človek v svetu: prazniki, spoznavanje tujih navad in običajev*) in bili različnih vrst (kratki odgovori in povezovanje); tako smo zmanjšali vpliv subjektivnih dejavnikov, zaradi katerih bi določeni učenci lahko reševali slabše oziroma boljše. Navodila za reševanje nalog bralnega razumevanja so bila v slovenščini, madžarščini oziroma italijanščini. Vsaka naloga je vsebovala rešen prvi primer, da bi se tako kar najbolj izognili preverjanju navodil namesto vsebine.

IT znaša za 1. nalogo 0,54 in za 2. nalogo 0,39. Postavke so bile različne težavnosti, predvsem je bila razgibana 1. naloga, indeks diskriminativnosti (ID) pa je znašal 0,80 oziroma 0,64. Enako kakor lani so učenci slabše reševali drugo bralno nalogo, ki temelji na povezovanju. To kaže, da lahko poleg morebitnih individualnih dejavnikov, kot sta tema ali zahtevnost besedišča, razlog iščemo v nenatančnem branju in nepoznavanju tipa naloge ter pomanjkanju bralnih strategij, ki temeljijo na povezovanju informacij iz različnih delov besedila ali različnih besedil.

Cilji učnega načrta, ki sta jih preverjali nalogi bralnega razumevanja, so ti:

- učenci so med branjem besedila pozorni samo na določene informacije;
- učenci med branjem razumejo podrobnosti v besedilu;
- učenci prepoznavajo zunajbesedilne okoliščine.

Besedišče

Preverjanje besedišča je smiselno, saj se učenci prav na začetku usvajanja tujega jezika tako v šoli kot tudi zunaj nje nenehno srečujejo z novimi izrazi. 1. naloga je preverjala rabo širšega besedišča v sobesedilu. Učenci so dopolnili dano besedilo z vrzelmi z ustrezno besedo iz nabora. Pri tem so morali razumeti dano besedišče pred in za vrzeljo, da so lahko smiselno dopolnili besedilo. Pri 2. nalogi so morali učenci ustrezne samostalnike sami vpisati na ustrezno mesto v besedilu. Pri tem jim je bila v pomoč slika, pri vsaki praznini pa tudi začetna črka in določeno število črtic, ki je ustrezalo številu črk v besedi. Da so nalogo uspešno rešili, so morali torej učenci besedišče ustrezno uporabiti v sobesedilu in ga popolnoma pravilno zapisati. Izbrano besedišče je bilo učencem načeloma dobro znano, so pa vse postavke vključevale posebnosti pri zapisu, ki je bil zato zahtevnejši. Po pričakovanjih je bila predvsem 2. naloga precej zahtevna (IT 0,41), skupno pa je ta del preizkusa vseboval postavke iz vseh zahtevnostnih območij in zelo dobro ločil med dosežki učencev (ID 0,74 in 0,78).

Nalogi sta preverjali te cilje iz učnega načrta:

- učenci povezujejo sliko s poimenovanji;
- učenci prepišejo oziroma zapišejo besede;
- učenci dopolnjujejo besedilo z vrzelmi (samostojno oziroma s pomočjo danih besed v naboru).

Pisno sporočanje

Z vodeno nalogo pisnega sporočanja smo preverjali zmožnost tvorjenja pisnega besedila v angleščini. Učenci so morali s pomočjo treh vsebinskih iztočnic predstaviti svojega najljubšega sošolca ali sošolko. Navodila in iztočnice so bile v slovenščini, madžarščini oziroma italijanščini.

Pisna zmožnost sodi med produktivne jezikovne zmožnosti, pisno sporočanje je tudi ena najbolj kompleksnih jezikovnih dejavnosti. IT za vsa tri merila (vsebino – 0,67, besedišče/pravopis – 0,61 in slovnico – 0,55) znaša 0,62, kar je znatno višji rezultat od lanskega (0,49).

Pisno sporočanje se nanaša na te cilje, zapisane v učnem načrtu:

- učenci uporabljajo pogosto rabljeno besedišče na dano temo, ki jim je zanimiva;
- učenci pravilno zapisujejo besede in ločujejo med izgovarjavo in zapisom (npr. zapis besed za hobije, opis zunanjosti in značaja);
- učenci pokažejo poznavanje in rabo slovničnih struktur v sobesedilu;
- učenci samostojno zapisujejo misli glede na iztočnice.

Sklepne ugotovitve

Uspešnost učencev pri NPZ-ju iz angleščine ob koncu 2. obdobja je bila nekoliko višja od lanske, preizkus pa zelo dobro prikazuje razpon dosežkov od učno najšibkejših do učno najmočnejših učencev.

Naloge slušnega razumevanja so bile tudi letos dobro reševane, kot že vsa leta pa lahko opazimo nekoliko nižje indekse diskriminativnosti kakor v drugih delih preizkusa. Ker se zdi, da gre za splošno tendenco jezikovnega testiranja, lahko vzroke iščemo v dveh, med seboj povezanih dejavnikih. Pomembna značilnost preverjanja slušne spretnosti je izogibanje bralnemu in pisnemu vnosu, da se tako resnično dosega kar največja veljavnost preizkusa, vendar pa to hkrati tipično vodi v naloge zaprtega tipa s pomembnim vplivom ugibanja, ki izkrivlja rezultate predvsem pri učencih z nižjimi dosežki.

Po drugi strani je slušno razumevanje edini del NPZ-ja, ki se navezuje na govorjeni jezik nasproti pisnemu. Ker nikakor ni nemogoče, da se pri učencih znanje govorjenega in pisnega jezika pomembno razlikuje in so na enem področju veliko močnejši kakor na drugem, obstaja možnost, da je slušni del preizkusa dejansko vsebinsko slabše povezan z dosežki učencev pri nalogah, ki temeljijo na branju in pisanju, in bi se izkazal za sorodnejšega dosežkom pri preverjanju govornih sposobnosti. To je še razlog več, da PK tako kot prav vsako leto predlaga, da se k preverjanju znanja angleščine ponovno doda še preverjanje govorne spretnosti. NPZ namreč ni popolnoma usklajeno s cilji in standardi, ki so zapisani v učnem načrtu, saj se preverjajo tri spretnosti, medtem ko se četrto – ki je v okviru komunikacijskega pristopa v tem starostnem obdobju še posebno pomembna – preprosto izključuje.

Na področju bralnega razumevanja PK že ves čas opozarja na težave z natančnim branjem, je pa bilo letos več pozornosti namenjene tudi postavkam, ki preverjajo razumevanje daljših delov besedil, povezovanje informacij in razumevanje zunajbesedilnih okoliščin. Dosežki preizkusa, ki se povezujejo z dosežki preteklih preizkusov, nakazujejo, da učencem manjkata zbranost in vztrajnost pri branju, da prebranih informacij ne povezujejo med sabo in da pogosto izkazujejo zgolj fragmentarno razumevanje prebranega. Podobno kakor lani se zdi, da učencem umanjkajo bralne strategije, ki bi jim pomagale pri tipu naloge povezovanja (gre za tip, ki ga redko najdemo v učbenikih in delovnih zvezkih, čeprav ga predvideva učni načrt in je posledično naveden tudi v strukturi preizkusa). Rezultati podobne naloge v 9. razredu kažejo, da v tretji triadi učenci uspešno razvijajo tovrstne strategije, bi pa jih predvidoma bilo smiselno vpeljevati že v drugo triado.

Problematiko lahko povežemo s pomanjkanjem splošnih strategij reševanja, pa tudi morebitnim specifičnim odporom do branja: če na primer primerjamo naloge bralnega razumevanja s slušnimi, je delež učencev, ki se reševanja sploh ne lotijo, pri slušnih nalogah v povprečju manj kakor 2 odstotka; že pri bralni nalogi, ki zahteva povezovanje in omogoča tudi eliminacijo, ugibanje in druge strategije reševanja, znaša ta delež v povprečju 7 odstotkov, pri nalogi kratkih odgovorov pa je še višji. Povsem mogoče je, da ta značilnost ni vezana samo na angleščino, tako na primer analiza rezultatov testa bralne pismenosti PISA kaže, da slovenski učenci puščajo vprašanja neodgovorjena znatno pogosteje, kot je to običajno v drugih državah.

Pri preverjanju besedišča se je pomemben premik zgodil v predlanskem šolskem letu, ko se je preizkus v celoti osredotočil na rabo v sobesedilu. V letošnjem preizkusu so učenci zelo dobro reševali nalogo besedišča z naborom, veliko več težav pa so imeli z 2. nalogo, ki zahteva samostojno navajanje besedišča in popolnoma pravilen zapis. Skupni rezultati tega dela preizkusa nakazujejo, da imajo šestošolci precejšen razpon znanega besedišča, da pa je njihovo poznavanje predvsem pisne podobe besed nenatančno. Razlog, zakaj je smiselno na to posebej opozarjati že v zgodnjem fazi učenja jezika, je v tem, da je priučene napačne vzorce pozneje zelo težko spreminjati: če učenec neko osnovno besedo napačno piše v 6. razredu, obstaja velika verjetnost, da jo bo napačno pisal tudi v 9. razredu in pozneje. To je še poseben hendikep pri jeziku, kot je angleščina, kjer nekoliko drugačen zapis hitro privede do pomenske zamenjave (npr. *floor–flour*).

Kot najpozitivnejši rezultat tokratnega preizkusa lahko izpostavimo področje pisnega sporočanja, kjer se nadaljuje trend vsakoletnega napredka. Ta je gotovo povezan s kakovostnim delom v razredu, kjer se tej spretnosti danes posveča veliko več pozornosti kakor v preteklosti – v tem lahko predvidoma prepoznamo pomemben povratni učinek NPZ-ja, ki je učitelje spodbudilo k razvijanju pisnih sposobnosti že v drugi triadi. Domnevamo lahko, da je tema letošnje pisne naloge šestošolcem blizu in pogost predmet obravnave pri pouku, kar je predvidoma prispevalo k temu, da je pri tej nalogi vsaj nekaj napisalo rekordnih 97,5 odstotka učencev. Za nadaljnje izboljšanje zanesljivosti vrednotenja bi si želeli predvsem dvojnega ocenjevanja pisnih nalog in usposabljanja ocenjevalcev.

Letošnji preizkus ima visok indeks zanesljivosti (0,93) in je ustrezno občutljiv za razlike med boljšimi in slabšimi dosežki učencev. Krivulja dosežkov je pomaknjena nekoliko v desno in ob dejstvu, da pri angleščini ne zaznavamo normalne porazdelitve dosežkov, zelo učinkovito prikazuje celoten razpon dosežkov v populaciji. PK iz leta v leto ugotavlja, da zna pomemben del učencev znatno več, kot bi pričakovali, lani opravljene analize pa kažejo, da je razkorak v veliki meri posledica vpliva različnih dejavnikov dodatnega učenja angleščine v šoli in zunaj nje.

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Strokovnjakinja za male živali opozarja učence, na kaj naj bodo pozorni, če imajo hišne ljubljenčke. Prisluhni in dopolni povedi tako, da obkrožiš črko izbrane slike. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

THINGS THAT KIDS CAN DO TO HELP ANIMALS

Primer:

0. Get your cat or dog _____.

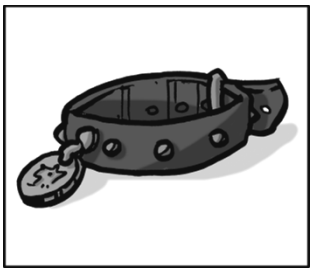

A

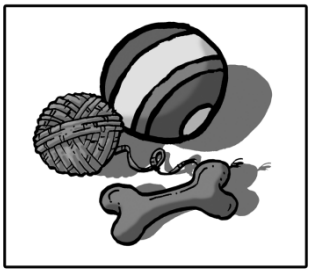

B

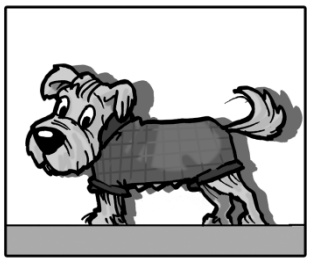

C

1. Write to _____ and talk about the use of animals in laboratories.

A

B

C

2. At night, pet birds _____.

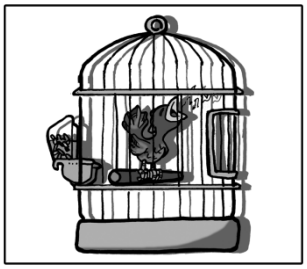

A

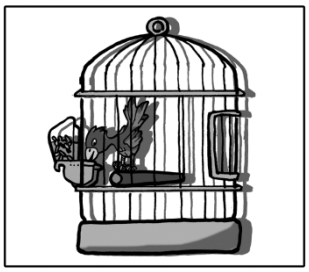

B

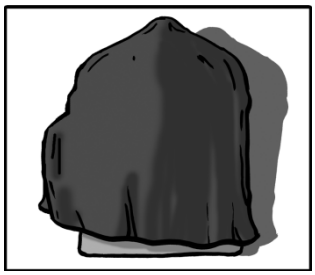

C

3. Give your hamster _____ to build a house with.

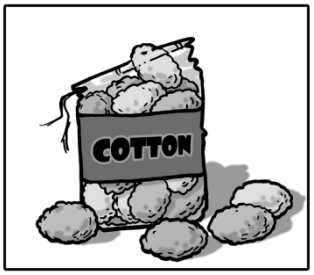

A

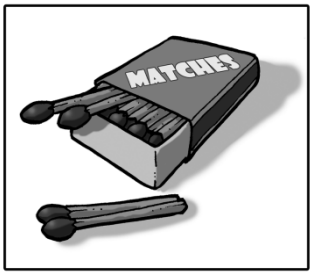

B

C

4. Rabbits hate water and _____.

A

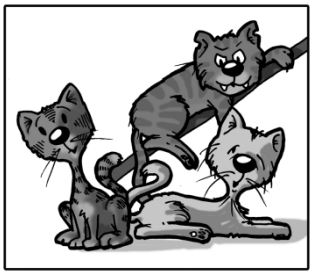

B

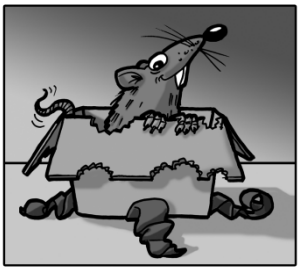

C

5. Rabbits love to spend time playing with _____.

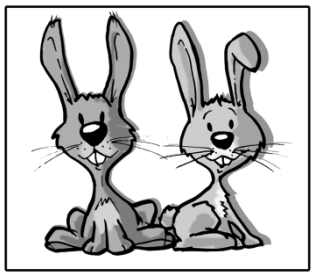

A

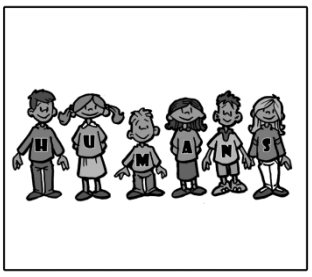

B

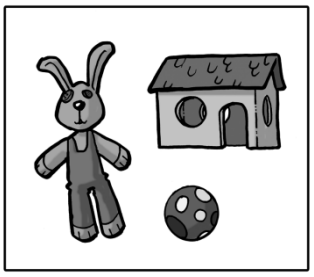

C

6. A good fresh water temperature for fish is _____.

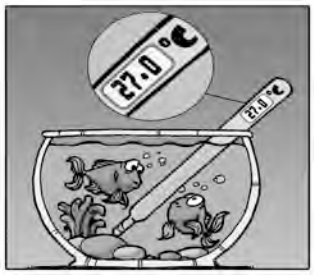

A

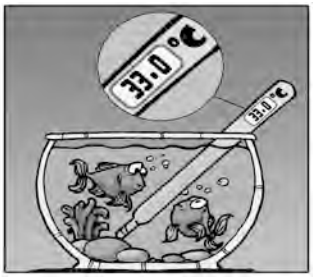

B

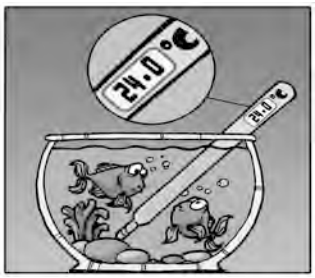

C

	6

2. naloga

Novinar revije *Discovery Box* se je pogovarjal s Sebastienom Loebom, voznikom relija, ki obožuje hitrost. Preberi trditve v tabeli in se ob poslušanju pogovora odloči, ali so trditve pravilne ali napačne. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

RALLY DRIVING

Primer:		PRAVILNO	NAPAČNO
0.	Sebastien was already a fast rider when he was 15.	✓	

		PRAVILNO	NAPAČNO
1.	Sebastien's co-driver writes notes when they are racing.		
2.	Sebastien often ends up off the road.		
3.	Sebastien and his co-driver can drink when racing.		
4.	A rally is usually 350km long.		
5.	Sebastien knows how other rally drivers are doing in the race.		
6.	Sebastien and his co-driver never get lost thanks to modern technology.		

	6

(Vir slike: www.flickr.com. Pridobljeno: 16. 11. 2011)

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Preberi besedilo in na podlagi zapisanega KRATKO odgovori na vprašanja. Glej primer 0, ki je že rešen.

GROWING UP ON THE WATER

Hi, my name is Lauren. I live in Ventura, California, which has perfect weather and is right by the ocean. For almost 11 years, I have lived on a sailboat. There are a variety of sailboats and motorboats in the dock that we live on. Inside the boat, there is a bathroom, a bunk and two closets. Separated by a curtain, there is a nice sitting area that can seat seven people and a table with a television in one corner. At the back of the boat there is a stove, an oven and a sink so we can prepare meals there. We have a refrigerator and a freezer also. There is a small bunk that my younger sister sleeps in and a nicely sized bed beside it where my parents sleep.

The best thing about living on the boat is the underwater life. Almost every morning we see crabs, lobsters and stingrays. The worst thing about living on the boat is that it is so small.

My parents are English but they moved to the USA just before I was born. My mother is a therapist and my father is a network technician. I go to Anacapa Middle School and take Spanish, math, English, US history and science.

Summer holidays include going to San Francisco, Yosemite National Park, Washington State, Monterey, and many more places. In my free time I watch television. I like Hannah Montana and American Idol, but my favourite show is Planet Earth, because the beauty they capture is spectacular. I love going on the computer and e-mailing people and talking to them online. I do figure skating three times a week and do arts and crafts. I like to play with my dog, Mae, for fun. She is 3 years old and loves playing outside. She is just the right size to have her on the boat. I don't see myself living on the boat in the future, but the memories that I have of the boat will always be fond ones.

(Prirejeno po: *Faces*, april 2009)

Primer:

0. **What** is Lauren's home? ***A sailboat.***

1. **Where** is the kitchen area on Lauren's sailboat? _____

2. **Why** does Lauren think that life on the boat is difficult? _____

3. **Which foreign language** does Lauren learn at school? _____

4. **What TV programme** does Lauren like best? _____

5. **Which sport** does Lauren do? _____

6. **How big** is Lauren's pet? _____

	6

2. naloga

Preberi besedilo in povedi v razpredelnici. Za vsak kitajski praznik poišči ustrezno trditev (A–H) in črko izbrane trditve vpiši v okvirček ob opisu praznika. Ena trditev je odveč. Glej primer 0, ki je že rešen.

FESTIVALS OF CHINA

0. **Spring Festival**, or **Chinese New Year**, begins in late January or early February and is China's most important festival. Shops, full of shoppers and decorated with red lanterns, sell tangerine plants and Chinese paintings. When the New Year comes, fireworks go off and cause great clouds of smoke. [A]

1. **National Day**, October 1, begins a weeklong festival that celebrates the founding of the People's Republic of China. The festival is similar to the United States' July Independence Day. You can see red lanterns and the national flags everywhere in China. People travel during this week to see special parades. [ ]

2. A kids' favourite in China, **the Moon Festival**, usually held in October, is a time when people get together by moonlight to eat moon cakes, a yummy pastry. Carrying lanterns in every shape imaginable, people travel to high places to get a good view of the Moon. At this time of the year, the mythological Moon Lady grants people's secret wishes. [ ]

3. On the 15th day of the first lunar month is the spectacular **Lantern Festival**, which ends the New Year's festivities. The Chinese hang red lanterns everywhere, and families eat rice balls stuffed with beans, sugar, and other sweets, which are symbols of family unity, affection and happiness. [ ]

4. During the **Labour Day** week of festivities beginning on May 1, many families in China travel to see the scenic sites of the country. They also attend cultural performances or visit ancient temples, and go shopping. [ ]

5. Sometime around April 4, the Chinese people hold the **Festival of Qingming**. They honour the dead by cleaning and decorating their ancestors' graves. Everyone hangs willow branches in doorways to scare away evil spirits. According to legend, if you don't do this, you will be a yellow dog in your next life. [ ]

6. **The Dragon Boat Festival**, usually held in June, honours one of China's most famous poet-patriots, Chu Yuan, with boat races and picnics, which are sure to include rice shaped into a pyramid. [ ]

(Prirejeno po: *Faces*, maj 2007)

Primer:

~~A~~	There's a lot of fire and smoke.

B	People go down to rivers and lakes to see sports events.
C	People use parts of trees for the celebration.
D	People climb hills and mountains at night.
E	Parents hide sweets for children in the garden.
F	It comes right after the Spring Festival.
G	Families go to the theatre or opera house.
H	People show the country's symbol.

	6

(Vir slike: www.flickr.com. Pridobljeno: 16. 11. 2011)

C) **BESEDIŠČE**

1. naloga

Dopolni besedilo z besedami v okvirčku tako, da v razpredelnico vpišeš črko izbrane besede. Tri besede so odveč. Glej primer 0, ki je že rešen.

CHRIS GOES ON A DIET

A biscuits	B day	C fat	D glass	E have	F hungry
~~G must~~	H night	I pie	J tea	K thirsty	L want

At breakfast…

Chris: Oh no, this is terrible! My jeans are too tight! I __**0**__ go on a diet.

Mum: Breakfast is ready!

Chris: I'm only having a __**1**__ of orange juice and a slice of toast.

Mum: Don't you want one of these delicious chocolate __**2**__?

Chris: No, I'm on a diet.

At lunchtime…

Mum: I've made your favourite. Mashed potatoes!

Chris: I'm not __**3**__, Mum. I'm only going to have some salad.

In the afternoon…

Mum: Chris, do you __**4**__ a sandwich?

Chris: No, thanks!

At suppertime…

Mum: Do you want some ice-cream?

Chris: No, Mum, just a cup of __**5**__.

Mum: How can you say no to such delicious food?

Dad: Chris… you haven't eaten a thing all **__6__**!

Chris: It's because I'm on a diet. My jeans are too tight. I'm __**7**__!

Mum: Oh no you aren't! The new washing powder shrank your jeans!

Chris: Really? So I don't have to go on a diet! Then I will have some roast beef and chips and a piece of apple __**8**__ and some ice-cream and …

Mum: Ha, ha, ha! Ha, ha, ha!

(Prirejeno po: *A TOT of ENGLISH*, januar 1993)

Primer:

0.
G

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.

	8

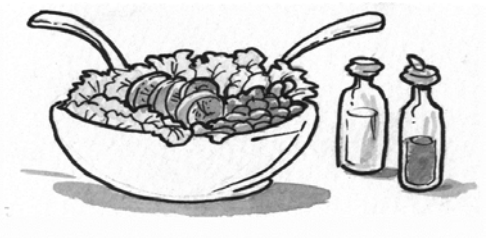

2. naloga

Oglej si sliko in dopolni besedilo z manjkajočimi besedami, ki se začenjajo z danimi črkami. Vsaka črtica predstavlja ENO ČRKO. Glej primer 0, ki je že rešen.

IN THE MORNING

I am never in a hurry in the mornings. Classes start at 8:30 so I get up at 7 a.m. and immediately jump into the **(0)** ***b a t h***. I like to play with my favourite **(1) t __**, a small duck. My mum is always angry because I splash around and then there's water on the bathroom **(2) f __ __**. She always tells me to pull the curtain but I never do. Twice a week I wash my hair with a strawberry **(3) s __ __ __**. It smells gorgeous and it makes a lot of **(4) b __ __** . We only have one bathroom, so we have to share it. My father has to be at work at 8:30 too, so he uses the bathroom at the same time. He shaves in front of the **(5) m __ __ _**, but first he always makes sure to turn the **(6) l __ _** on so he can see well. He is still in his pyjamas. When we finish, breakfast is already waiting for us in the dining room.

	6

D) PISNO SPOROČANJE

Na vašo šolo bo prispel razred učencev iz tujine, s katerimi si dopisujete v angleščini. Pripravili boste spletno stran svojega razreda, na kateri bo vsak predstavil svojega najljubšega sošolca ali sošolko. V besedilu:

- zapiši njegove/njene osnovne podatke (na primer: ime, starost, družina);
- opiši njegovo/njeno zunanjost in hobije;
- napiši nekaj razlogov, zakaj je to tvoj najljubši sošolec/najljubša sošolka.

My favourite school friend

Vsebina:		4
Besedišče in pravopis:		3
Slovnica:		3

SKUPNO ŠTEVILO TOČK: | | **48**

4.2.4.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz angleščine **ob koncu 3. obdobja**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

NPZ iz angleščine ob koncu 3. obdobja preverja doseganje ciljev in standardov iz *Učnega načrta za angleščino*. Poleg učnega načrta PK pri sestavi preizkusov znanja upošteva tudi sodobne smernice preverjanja znanja v Evropi in svetu, tako na primer *Skupni evropski jezikovni okvir za učenje, poučevanje in preverjanje* (ang. CEFR), ki temelji na komunikacijskem pristopu učenja, poučevanja in preverjanja jezikovnih zmožnosti. Komisija spremlja tudi najnovejše raziskave s področja tujejezikovnega preverjanja in ocenjevanja otrok v poznem otroštvu in jih poskuša vnašati v preizkus na nacionalni ravni. Dobra praksa testiranja tujih jezikov, še posebej pri otrocih, sloni na preverjanju zmožnosti branja, pisanja, poslušanja in govorjenja ter zanimivih in njim ustreznih temah in nalogah. Preverjanje slovničnih pravil in besedišča zunaj sobesedila je na osnovnošolski stopnji učenja tujega jezika neprimerno in neustrezno ter navadno ne vodi k izboljšanju jezikovne zmožnosti. V preizkusu so tako učenci lahko preverili, kako dobro znajo poslušati, brati, pisati, ali razumejo pomen posameznih besed in ali te ustrezno uporabljajo tudi v sobesedilu. Drugače kot pri preizkusu za 6. razred so naloge in s tem tudi vnosna besedila zahtevnejša, daljša, s širšim naborom besedišča in temami, ki so ustrezne za devetošolce.

Tudi v letošnjem šolskem letu se je zaradi zakonskih okvirov PK za angleščino morala odpovedati preverjanju govorne zmožnosti, kar zmanjšuje veljavnost obstoječega preizkusa. Pri interpretaciji dosežkov posameznega učenca, razreda in/ali celotne preverjane populacije učencev 9. razreda osnovne šole je zato izredno pomembno, da dosežene točke jasno in nedvoumno predstavimo glede na posamezno jezikovno zmožnost, in tako še posebej izpostavimo dejstvo, da končni rezultat, dosežen pri preizkusu znanja, ne vsebuje informacije o dosežkih govorne zmožnosti učencev.

Preizkus iz angleščine je bil ob koncu 2. obdobja sestavljen iz jezikovnih zmožnosti, ki imajo te deleže v preizkusu kot celoti:

1. del: slušno razumevanje (dve nalogi, vsaka s 6 postavkami): 24 %,

2. del: bralno razumevanje (dve nalogi, ena z 8 in druga s 5 postavkami): 26 %,

3. del: raba jezika (dve nalogi, ena s 7 in druga s 5 postavkami): 24 %,

4. del: pisno sporočanje (ena naloga, 4 merila: vsebina, besedišče, slovnica, zgradba besedila): 26 %.

Skupno število točk je znašalo 50. Preizkus je uravnoteženo preverjal slušno, bralno in pisno zmožnost ter poznavanje in uporabo besedišča, kar je v skladu s cilji učnega načrta in teorije učenja, poučevanja in preverjanja angleščine kot prvega tujega jezika na tej stopnji.

Tipi nalog

Preizkus je obsegal naloge:

- alternativnega tipa (pravilno/napačno),
- izbirnega tipa,
- kratkih odgovorov,
- povezovanja,
- dopolnjevanja z naborom,
- dopolnjevanja z naborom in brez nabora,
- odprtega tipa (pisanje kratkega vodenega besedila).

Preglednica 4.2.4.2.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Takson. stopnja	Ravni ciljev	Delež v preizkusu
I.	znanje in poznavanje	30 %
II.	razumevanje, uporaba	35 %
III.	samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	35 %

Spremembe v strukturi preizkusa znanja glede na prejšnja leta

V šolskem letu 2012/2013 ni bilo sprememb strukture preizkusa.

Analiza dosežkov

NPZ iz angleščine je potekalo 14. maja 2013 in je trajalo 60 minut brez odmora. Preizkus kaže visoko stopnjo zanesljivosti, 0,93, kar je primerljivo s preteklimi preizkusi.

Grafična predstavitev razporeditve po doseženih točkah kaže, da je preizkus dobro pokazal razlike med dosežki manj uspešnih učencev, vendar je krivulja močno pomaknjena v desno, dosežki najuspešnejših učencev so zelo zgoščeni. Podobno kakor v preteklih letih in še bolj izrazito kakor ob koncu 2. obdobja se je pokazalo, da zelo številčna skupina učencev močno presega standarde, predvidene z učnim načrtom.

Preglednica 4.2.4.2.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	4.159
Število postavk v preizkusu	41
Možne točke	50
Povprečno število točk	32,19
Povprečno število točk v odstotkih	64,39
Standardni odklon	23,88
Indeks težavnosti	0,64
Indeks zanesljivosti	0,93

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Slika 4.2.4.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 3. obdobje

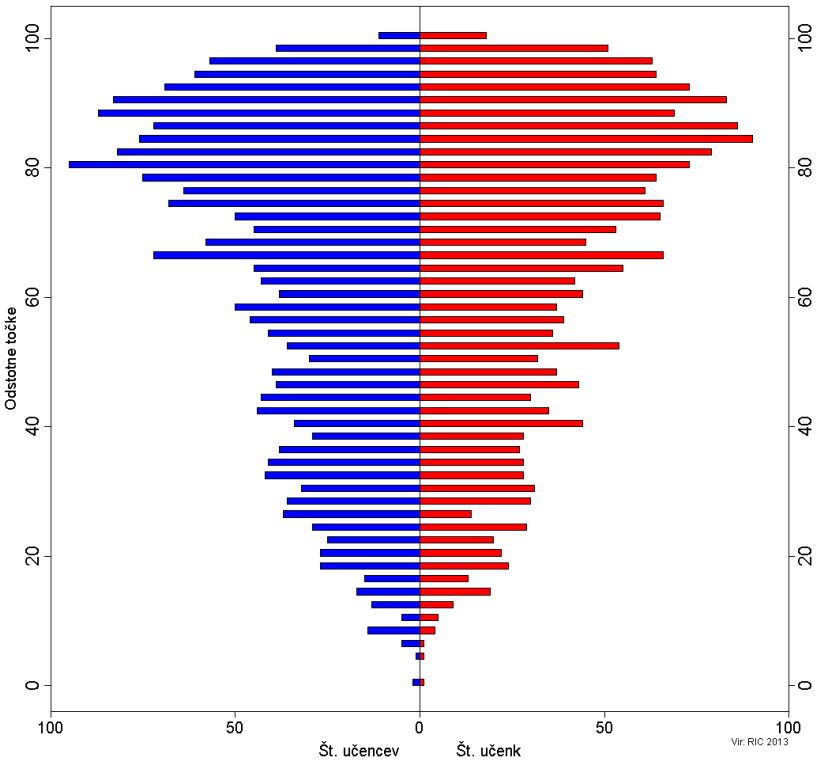

Porazdelitev glede na spol je v povprečju zelo enakomerna, saj med učenci in učenkami pri skupnem rezultatu skoraj ni razlik. Zaznati je rahle razlike pri reševanju posameznih nalog, tako so se na primer pri pisnem sporočanju nekoliko bolje izkazale učenke, učenci pa so bili v povprečju nekoliko uspešnejši pri nalogi besedišča. Za pojasnitev vzrokov takšnih rezultatov bi bila potrebna natančnejša analiza, kljub temu pa lahko s precejšnjo gotovostjo trdimo, da preizkus daje tako učencem kot učenkam enake možnosti, da izkažejo znanje in zmožnosti iz angleščine.

Slika 4.2.4.2.2: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri angleščini, tretje obdobje

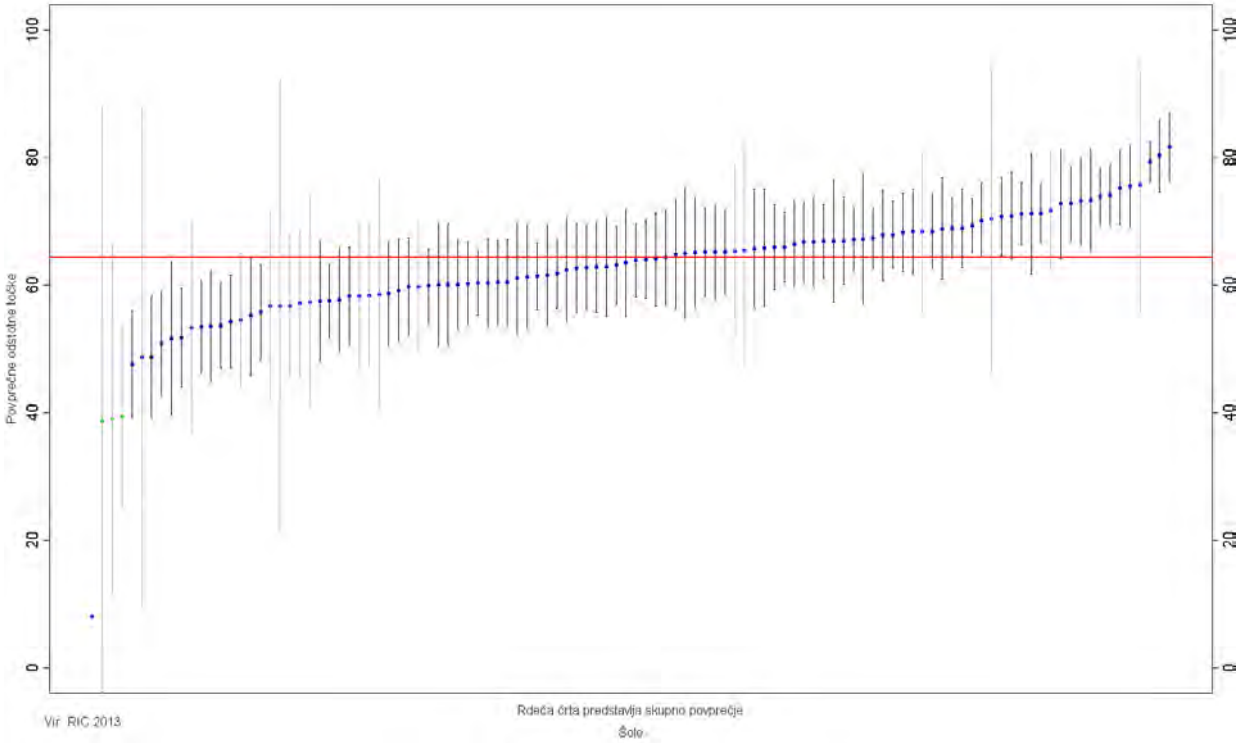

Porazdelitev po šolah glede na povprečne dosežke učencev in učenk pri preizkusu iz angleščine kaže, da so šole porazdeljene od povprečne uspešnosti okoli 50 odstotnih točk do povprečne uspešnosti nad 80 odstotnih točk. Razlika je seveda zelo velika, kaj vpliva nanjo, pa je brez podrobnejših analiz težko ugotoviti. Vidimo lahko, da je nekaj šol, kjer so vsi učenci dosegli rezultat nad skupnim povprečjem, na drugi strani pa je tudi nekaj šol, kjer nobeden izmed učencev ni dosegel povprečnega rezultata na državni ravni; ker na razporeditev dosežkov vplivajo številni dejavniki, je treba vzroke raziskati na ravni šole.

Preglednica 4.2.4.2.3: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 3. obdobje

Regija	Povprečni dosežek	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Gorenjska regija	67,06	23,08	451	9
Goriška regija	65,83	22,91	245	7
Jugovzhodna Slovenija	63,78	24,19	315	9
Koroška regija	63,86	22,85	139	3
Notranjsko-kraška regija	64,53	22,09	76	4
Obalno-kraška regija	63,43	24,45	189	6
Osrednjeslovenska regija	66,77	23,33	1185	26
Podravska regija	64,78	23,45	562	18
Pomurska regija	59,76	24,64	148	5
Savinjska regija	58,95	25,00	600	16
Spodnjeposavska regija	62,08	23,91	142	5
Zasavska regija	65,55	25,37	107	2

Pri porazdelitvi dosežkov po regijah lahko opazimo določena odstopanja od državnega povprečja, ki pa so znatno manjša kakor leta 2011. Zaradi prepleta dejavnikov, ki vplivajo na porazdelitev dosežkov (npr. število šol in učencev), rezultatov po regijah ni mogoče z gotovostjo interpretirati.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju

Slika 4.2.4.2.3: Porazdelitev točk pri angleščini, 3. obdobje

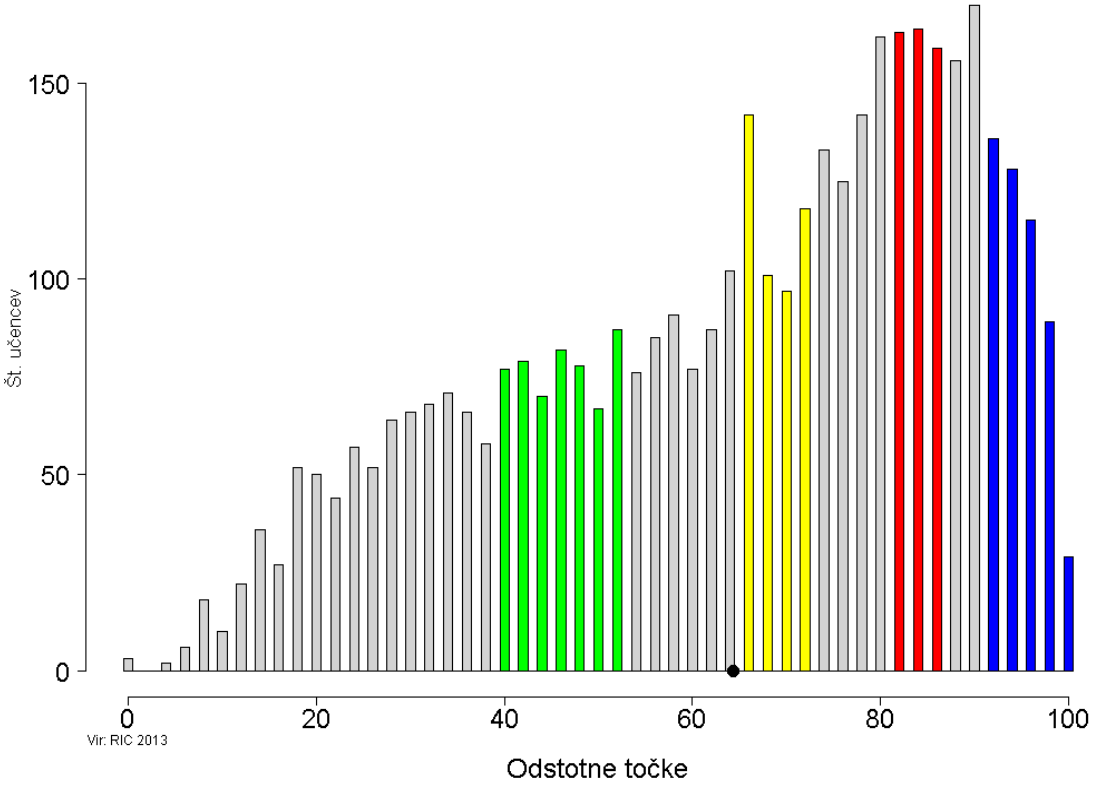

ZELENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov*, so v povprečju uspešno rešili te naloge/postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Pri 1. nalogi so učenci poslušali dekličin opis njene najboljše prijateljice in reševali nalogo alternativnega tipa. Učenci so iz besedila izluščili bistvene informacije, v slušnem besedilu poiskali določene podatke in razumeli podrobnosti. V zeleno območje sodijo testne postavke 1 (indeks težavnosti: IT 0,85), 2 (IT 0,89) in 5 (IT 0,84). Pri 1. postavki, ki govori o dekličini skrbi za lase, so učenci povezali *every night* in *every evening v* kombinaciji s trikratno omembo besede *hair,* pri drugi, o ceni oblačil, pa so prepoznali nasprotje med *expensive clothes* in *second hand shops, charity ones*. Sklepamo lahko, da so tudi šibkejši učenci rešili ti dve postavki, ker govorita o laseh in oblačilih, to besedišče pa jim je znano in jim je bil zato ta del slušnega besedila razumljiv. Pri 5. postavki so učenci uspešno povezali *straightforward* z *always tells me exactly what she thinks.*

2. naloga

Pri 2. nalogi so učenci poslušali intervju med novinarko in glasbenikom Benom in reševali nalogo izbirnega tipa. Učenci so v slušnem besedilu poiskali določene podatke in razumeli podrobnosti. V zeleno območje sodi testna postavka 3 (IT 0,81). Učenci so uspešno povezali del besedila (*... the worst part is that I can never be alone. I'm the kind of person who needs time for himself, to be left in peace.*) s pravilnim odgovorom (*... he misses having some quiet moments.*).

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Pri 1. nalogi so učenci prebrali besedilo o čokoladi in na kratko odgovorili na zastavljena vprašanja, pri tem pa odgovori niso smeli biti daljši od štirih besed. Za pravilne so se šteli tudi odgovori, zapisani s pravopisnimi in slovničnimi napakami, ki niso vplivale na razumevanje, oziroma so bili dolgi do štiri besede in vsebinsko ustrezni. V besedilu so

učenci poiskali določene podatke in podrobnosti. Tudi šibki učenci so v veliki večini pravilno rešili 7. postavko (IT 0,89). Sklepamo lahko, da so vprašanja z vprašalnico *where* za učence lažja, pa tudi to, da so šibkejši učenci, čeprav morda niso razumeli vseh besed v besedilu, pravilno razbrali *Central America* kot geografski pojem in odgovor na vprašanje.

2. naloga

2. naloga bralnega razumevanja govori o severnem siju. Učenci so prebrali krajše dele besedila in jih povezali z ustreznimi povzetki, pri tem pa so morali za uspešno reševanje izluščiti glavne misli besedila ter sklepati o besedilu in vsebini. Upoštevati so morali tudi, da sta dva povzetka odveč. Kljub dokaj zahtevni temi in besedišču sodi celotna naloga v zeleno območje (1. postavka IT 0,86; 2. postavka IT 0,82; 3. postavka IT 0,94; 4. postavka IT 0,79; 5. postavka IT 0,82). Tudi učenci, ki niso razumeli vseh besed in struktur, so iz celote lahko razbrali osrednji pomen. Najverjetneje je šibkejšim učencem pomagalo, da je bilo besedilo razdeljeno na odstavke in jim podatkov ni bilo treba iskati v dolgem besedilu. Pri nekaterih postavkah je bilo za uspešno reševanje dovolj, da je učenec napravil smiselne povezave že samo na ravni besedišča, pri 3. postavki na primer *different … colours* s *colours … change quickly … red and green colours … mostly red and green, but sometimes … yellow and blue.*

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo *med polovicama dosežkov (50. kvantil)*, so poleg nalog iz zelenega območja v povprečju uspešno rešili še te naloge/postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Pri 1. nalogi sodita v rumeno območje 4. in 6. postavka. Obe sta zahtevali natančno poslušanje in razumevanje besedila, pa tudi zapisanih trditev, ki so ubesedene drugače. Pri 4. postavki (IT 0,69) so morali učenci povezati zapisano trditev (*Tamy sometimes has family problems.*) z delom slušnega besedila (*When things have been bad at home*). Učenec je lahko pravilni odgovor preveril oziroma potrdil z dodatnimi informacijami v besedilu (… *she pretends not to notice. She never asks weird questions ... and the bad thoughts go away*). Pri 6. postavki (IT 0,67) učenci niso smeli spregledati besede *only*, saj pomeni bistveno razliko med zapisano trditvijo (*Tamy only goes out with Joanna.*) in slušnim besedilom (*I hang out with quite a cool gang*).

2. naloga

Pri 2. nalogi sodita v rumeno območje postavki 1 (IT 0,73) in 4 (IT 0,77). Pri prvi postavki je tako v govorjenem besedilu kot v zapisanem odgovoru uporabljena ista besedna zveza *quite excited*; to je bilo učencem v pomoč pri reševanju te postavke. Kljub temu so morali dobro poslušati Benov odgovor in izločiti neustrezne odgovore. 4. postavka se je prav tako osredotočala na zmožnost natančnega poslušanja in zaznavanja točno določene informacije (*Earth*).

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Pri 1. nalogi sodijo v rumeno območje postavke 1–6. Pri 1. postavki (IT 0,69) so morali učenci za uspešno reševanje povezati različni ubeseditvi *sets serotonin free* in *helps the release of serotonin* in prepoznati nanosnika zaimka *it*, pri tem pa so morali razlikovati med zahtevano informacijo (*sugar*) in dodatno informacijo (*enzyme*), ki predstavlja napačen odgovor. 2. postavko (IT 0,69) so uspešno rešili učenci, ki so ob natančnem branju uspešno povezali *first written proofs* z *earliest known written records* in v besedilu poiskali odgovor *Mayan hieroglyphs*. Nekateri učenci so alternativno *written proofs* povezali s *carved or painted hieroglyphs*. Za uspešno reševanje 3. postavke (IT 0,64) so učenci natančno prebrali besedilo in vprašanje. V obeh se pojavlja beseda *pots,* ki jim je bila vodilo pri reševanju te postavke. Pri 4. postavki (IT 0,62) so morali učenci pozorno prebrati besedilo, vendar pa so lahko na vprašanje zaradi natančnega opisa uspešno odgovorili tudi, če niso razumeli besed *pouring/poured/liquid*, saj so zagotovo prepoznali besedo *drink*. Ključno za uspešno reševanje 5. postavke (IT 0,68) je bilo, da so učenci povezali *looks … like* s *similar to*. Učenci, ki so uspešno rešili 6. postavko (IT 0,77), so ob razumevanju podrobnosti v besedilu razumeli tudi vprašalnico *where* v njeni širši rabi, ko ne velja za noben konkreten kraj.

C) RABA JEZIKA

1. naloga

1. naloga (naloga dopolnjevanja z naborom) na temo zgodovine New Yorka je preverjala rabo besedišča v sobesedilu. Pri tej nalogi sodijo v rumeno območje testne postavke 3 (IT 0,74), 4 (IT 0,73) in 7 (IT 0,66). Da so te postavke uspešno rešili, so morali učenci razumeti besedilo in izbrati ustrezno besedo. Vse tri postavke so ob razumevanju besedila zahtevale tudi zmožnost sklepanja iz sobesedila (npr. pri 7. postavki so morali iz besede *Chinese* v nadaljevanju sklepati, da je govor o narodnosti, v pomoč pa jim je bila še beseda *immigrants*; tako so lahko izločili besedo *apartments*.).

2. naloga

2. naloga je preverjala uporabo slovničnih struktur v sobesedilu. Učenci so smiselno dopolnjevali praznine v besedilu; pri tem so imeli pri štirih postavkah dano osnovno obliko ustrezne besede v oklepaju, pri eni praznini pa ne. V rumeno območje sodijo postavke 2 (IT 0,69), 3 (IT 0,70) in 4 (IT 0,73). Učenci so tako dokazali, da znajo uporabiti obliko za pretekli čas (*Past Simple* ali *Past Continuous Tense*), ki je jasno označen s časovnim izrazom (*some years ago*), da znajo uporabiti ustrezni zaimek (*them*) in stopnjevati pridevnik *good*, ki ima v presežniku glede na običajna pravila stopnjevanja nepričakovano nadomestno obliko.

D) PISNO SPOROČANJE

Pri nalogi pisnega sporočanja so morali učenci s pomočjo iztočnic napisati besedilo o skrbi najstnikov za njihovo zdravje. V rumeno območje sodi merilo zgradba besedila. Učenci so pokazali, da znajo besedilo smiselno strukturirati in povezati. Hkrati je bilo besedilo koherentno in razumljivo (kljub slovničnim oziroma pravopisnim napakam).

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega in rumenega območja v povprečju uspešno rešili še te naloge/postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Sem sodi 3. testna postavka iz 1. naloge (IT 0,67). Učenci, ki so uspešno rešili to postavko, so morali iz daljšega besedila *(I have become a moody teenager; I can laugh … and burst into tears for no special reason.)* izluščiti bistveno informacijo in trditev (*Tamy's always in a good mood.*) prepoznati kot napačno.

V rdečem območju sta tudi postavki 2 (IT 0,57) in 6 (IT 0,48) iz 2. naloge. Da so ju učenci uspešno rešili, so morali iz daljšega besedila poiskati določene podatke in razumeti podrobnosti. Pri 2. postavki so morali za uspešno reševanje povezati dela besedila (*when I was 15 or 16* in *At that age)*. Pri tem jih ni smelo zavesti nadaljevanje (*When I was 18*) niti predhodna omemba druge starosti (*when I was 9*). 6. postavko so uspešno rešili učenci, ki so bili pozorni samo na informacije v besedilu in ne na morebitno predhodno védenje o Braziliji.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Sem sodi testna postavka 8 v 1. nalogi (IT 0,49). Učenci, ki so uspešno rešili to testno postavko, so morali v besedilu poiskati določene informacije in razumeti zahtevnejše besedišče *important rituals,* pomagali pa so si lahko tudi z informacijo v naslednji povedi (*tombs*).

C) RABA JEZIKA

V rdeče območje sodijo testne postavke 1 (IT 0,50), 2 (IT 0,58), 5 (IT 0,53) in 6 (IT 0,53) v 1. nalogi. Učenci, ki so uspešno rešili te postavke, so morali razumeti besede v naboru in besedilo ter ugotoviti, katere besedne vrste v besedilu manjkajo (samostalnika: *settlement, poverty,* in glagola: *traded, increases*). Pri tem so morali biti pozorni na ustreznost v sobesedilu (pri 6. postavki npr. na kombinacijo s *further*).

D) PISNO SPOROČANJE

V to območje sodijo merila: vsebina, besedišče in slovnica. Učenci, ki so zadostili omenjenim kriterijem, so pisali o zdravju, predstavljali so navade vrstnikov in jih primerjali z navadami drugih in z navadami v preteklosti. Učenci so pokazali, da znajo ustrezno uporabljati besedišče na temo zdravja in pričakovane slovnične strukture.

MODRO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo *zgornjo desetino dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega, rumenega in rdečega območja v povprečju uspešno rešili še to nalogo/postavko:

C) RABA JEZIKA

2. naloga

Pri 2. nalogi sodi v modro območje postavka 1 (IT 0,45). Tu so morali učenci prepoznati časovno obliko (*Present Simple*) in upoštevati pravilo tvorbe tega časa v 3. osebi ednine ter obliko tudi pravilno zapisati. Izbira ustreznega časa je bila kljub širšemu besedilu v sedanjiku zahtevnejša zaradi bližine modalnega glagola *should* in zaradi kombinacije z veznikom *if*.

NAD MODRIM OBMOČJEM

V območje nad modrim – s 65-odstotno uspešnostjo ju niso rešili niti učenci z najvišjimi skupnimi dosežki pri preizkusu znanja – sta se uvrstili ti nalogi/postavki:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

2. naloga

Pri 2. nalogi sodi nad modro območje testna postavka 5 (IT 0,33). Učenci, ki so uspešno rešili to postavko, so iz poslušanega besedila poiskali določene podatke in razumeli podrobnosti (komuniciranje z oboževalci in ne npr. s prijatelji ali starši). Postavka je bila težja zaradi privlačnih distraktorjev. Predvidevamo lahko, da učenci niso bili pozorni na informacije v besedilu, ampak so sklepali predvsem na podlagi svojih lastnih izkušenj.

C) RABA JEZIKA

2. naloga

Pri 2. nalogi sodi nad modro območje postavka 5 (IT 0,19). Za uspešno reševanje so morali učenci pokazati, da ločijo med besednima vrstama pridevnik in prislov. Poleg tega so morali poznati tvorbo prislova in ga tudi pravilno zapisati; pri tem se je kot posebno zahteven izkazal zapis z dvojno črko l.

Razporeditev dosežkov kaže, da učenci niso imeli večjih težav z razumevanjem besedil pri poslušanju in branju, strategije reševanja in tipi nalog so jim znani. Učenci so imeli več težav predvsem pri nalogah, ki so preverjale produktivno rabo jezika; to je tudi pričakovati glede na zakonitosti učenja jezika, saj receptivne spretnosti načeloma prehitevajo produktivne.

Naloge slušnega razumevanja so pokazale, da so se učenci zmožni prilagajati različnim govorcem, težave pa so se pokazale predvsem pri postavkah, kjer je bilo treba za izbiro pravilnega odgovora dobro razumeti daljše dele besedila oziroma pri takšnih, kjer so se morali učenci osredotočiti na podatke, predstavljene v slušnem besedilu, četudi ti niso nujno sovpadali z njihovimi osebnimi izkušnjami.

Pri preverjanju bralnega razumevanja se je izkazalo, da učenci večinoma dobro razumejo besedila in znajo poiskati odgovore ne samo na osnovna, temveč tudi nekoliko zahtevnejša vprašanja, prav tako so bili uspešni pri luščenju glavnih misli posameznih odstavkov besedila.

V primerjavi s preteklimi preizkusi je bila nekoliko slabše, a še vedno dobro reševana naloga besedišča, kjer je bilo pomembno sklepanje iz sobesedila, za zahtevne pa so se izkazale tudi posamezne postavke v nalogi, ki je od učencev zahtevala razumevanje in uporabo jezikovnih struktur v sobesedilu. Zahtevnejša je bila tudi tvorbna naloga, ki najceloviteje preverja sporazumevalno zmožnost učencev.

Naloge so načrtno notranje diferencirane in praviloma zajemajo postavke, ki padejo v različna območja. Večina od 41 postavk v preizkusu sodi v rumeno območje (17), nekaj manj je postavk v rdečem (11) in zelenem (10) območju; v letošnjem preizkusu je v modrem območju ena postavka, nad njim pa dve. V desno pomaknjena razporeditev dosežkov se ponavlja iz leta v leto in kaže na to, da je preizkus, ki je vezan na standarde v učnem načrtu, premalo občutljiv za učence z boljšimi dosežki.

Preglednica 4.2.4.2.4: Specifikacijska tabela, angleščina, 3. obdobje

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tema	Tip naloge	Učni cilj	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
A	1	Slušno razumevanje	*Forever Friends*	Odnosi med ljudmi: prijatelji in družina; Kdo sem: videz, oblačila; Moj svet: čustva in občutki	Naloga alternativnega tipa (prav/narobe)	Učenci iz daljšega besedila izluščijo bistvene informacije, v besedilu poiščejo določene podatke, razumejo podrobnosti v besedilu.	1	1	zeleno	0,85	0,21
							2	1	zeleno	0,89	0,40
							3	1	rdeče	0,67	0,32
							4	1	rumeno	0,69	0,27
							5	1	zeleno	0,84	0,37
							6	1	rumeno	0,68	0,40
	2	Slušno razumevanje	*Musician of Today*	Doma: glasba	naloga izbirnega tipa	Učenci v besedilu poiščejo določene podatke in razumejo podrobnosti.	1	1	rumeno	0,73	0,52
							2	1	rdeče	0,57	0,38
							3	1	zeleno	0,81	0,54
							4	1	rumeno	0,77	0,46
							5	1	nad modrim	0,33	0,15
							6	1	rdeče	0,48	0,47
B	1	Bralno razumevanje	*Ancient Chocolate Drink*	Človek v svetu: spoznavanje tujih navad, običajev; zgodovina; odkritja	naloga kratkih odgovorov	Učenci poiščejo določene informacije in razumejo podrobnosti v besedilu.	1	1	rumeno	0,69	0,59
							2	1	rumeno	0,69	0,60
							3	1	rumeno	0,64	0,62
							4	1	rumeno	0,62	0,66
							5	1	rumeno	0,68	0,54
							6	1	rumeno	0,77	0,46
							7	1	zeleno	0,89	0,39
							8	1	rdeče	0,49	0,55
	2	Bralno razumevanje	*Lights Fantastic*	Okolje in narava: neživa narava	naloga povezovanja	Učenci izluščijo glavne misli besedila; sklepajo o besedilu in vsebini.	1	1	zeleno	0,86	0,52
							2	1	zeleno	0,82	0,51
							3	1	zeleno	0,95	0,36
							4	1	zeleno	0,79	0,52
							5	1	zeleno	0,82	0,58

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tema	Tip naloge	Učni cilj	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
C	1	Raba jezika	*New York Welcomes Foreigners*	Človek v svetu: zgodovina, zemljepis	naloga dopolnjevanja z naborom	Učenci poznajo in razumejo besedišče v naboru; razumejo bralno besedilo; ustrezno rabijo besedišče oziroma izberejo ustrezno besedišče v določenem sobesedilu.	1	1	rdeče	0,50	0,51
							2	1	rdeče	0,58	0,45
							3	1	rumeno	0,74	0,63
							4	1	rumeno	0,73	0,57
							5	1	rdeče	0,54	0,50
							6	1	rdeče	0,53	0,51
							7	1	rumeno	0,66	0,64
	2	Raba jezika	*Making Dad Proud*	Moj svet: čustva in občutki; Okolje in narava: živali	naloga dopolnjevanja z naborom in brez nabora	Učenci razumejo bralno besedilo in smiselno dopolnijo praznine v besedilu. Učenci ločijo med besednimi vrstami (npr. glagol, pridevnik, prislov) in časovnimi oblikami (npr. *Present Simple, Past Continuous*).	1	1	modro	0,45	0,46
							2	1	rumeno	0,70	0,44
							3	1	rumeno	0,70	0,68
							4	1	rumeno	0,73	0,47
							5	1	nad modrim	0,19	0,36
D	1	Pisno sporočanje		Kdo sem: zdravje in bolezni; Človek v svetu: osnovne navade in rutine; zgodovina	vodeno tvorjenje krajše besedilne vrste	Učenci pisno sporočajo s pomočjo iztočnic, pišejo o zdravju in primerjajo svoje navade z navadami drugih in navadami v preteklosti. Učenci pokažejo, da poznajo in znajo ustrezno uporabljati besedišče na temo zdravja in pričakovane slovnične strukture, besedilo smiselno strukturirajo in povežejo.	sebina	4	rdeče	0,57	0,77
							besedišče	4	rdeče	0,52	0,80
							slovnica	3	rdeče	0,49	0,80
							zgradba	2	umeno	0,64	0,78

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Slušno razumevanje

Z nalogama slušnega razumevanja so učenci pokazali, ali so prepoznali in razumeli prilagojeni avtentični angleški besedili. Navodila za reševanje 1. in 2. naloge slušnega razumevanja so učenci lahko prebrali in hkrati poslušali v slovenščini, da bi se tako izognili preverjanju navodil namesto vsebine naloge.

Nalogi slušnega razumevanja sta se nanašali na teme iz učnega načrta, in sicer *odnosi med ljudmi* (*prijatelji in družina*); *kdo sem* (*videz, oblačila*); *moj svet* (*čustva in občutki*) ter *doma* (*glasba*). Učenci so pri 1. nalogi poslušali deklico, ki je opisovala svojo najboljšo prijateljico. Pri 2. nalogi so poslušali pogovor med radijskim novinarjem in glasbenikom ter ob tem pri vsakem vprašanju med ponujenimi odgovori izbrali pravilnega.

Najprej so učenci poslušali primer in šele nato začeli reševati. Besedili so slišali dvakrat, tako da so pri drugem poslušanju lahko potrdili oziroma ovrgli zapisane rešitve. 1. naloga je vsebovala relativno malo bralnega vnosa, tudi pri 2. nalogi so se lahko učenci posvetili poslušanju in reševanju, saj jim ni bilo treba razmišljati o zapisu. Predvidevamo, da sta nalogi kar najbolj preverjali slušno razumevanje učencev in da so bili moteči dejavniki kar se da izključeni. Posnetka sta bila zvočno dobro slišna, hitrost govora je bila primerna.

Večina učencev je nalogi rešila uspešno, saj znašata indeksa težavnosti za nalogi 0,77 in 0,62. Slušno razumevanje je receptivna zmožnost in prva, s katero se otrok sreča na poti usvajanja tujega jezika, zato so dobri rezultati pričakovani.

Nalogi slušnega razumevanja sta vključevali kar nekaj ciljev iz učnega načrta. Na primer:

- učenci pozorno poslušajo krajša besedila, ki so ustrezno zahtevna in zanimiva;
- učenci razumejo glavne misli sporočil/-a;
- učenci razumejo podrobnosti v besedilu.

Bralno razumevanje

Bralno razumevanje smo preverjali z dvema nalogama, ki sta vključevali različne teme (*človek v svetu: spoznavanje tujih navad, običajev; zgodovina: odkritja* ter *okolje in narava: neživa narava*) in bili različnih vrst (kratki odgovori in povezovanje s povzetki). S tem smo zmanjšali možnost, da bi ob enaki temi in enakemu tipu naloge določeni učenci lahko reševali slabše oziroma boljše.

Širše tematsko področje izbranih besedil naj bi bilo blizu interesom učencev. Navodila za reševanje nalog bralnega razumevanja so bila v slovenščini. Vsaka naloga je vsebovala rešen prvi primer, da bi se tako kar najbolj izognili preverjanju navodil namesto vsebine.

Bralni nalogi so učenci rešili precej uspešno, saj znašata IT-ja 0,68 in 0,85; to je letos najbolje rešeni del preizkusa. Predvsem je bila dobro rešena 2. naloga, kar kaže na dobro prepoznavanje glavnih misli sporočila in boljše veščine povezovanja informacij.

Cilji učnega načrta, ki sta jih preverjali nalogi bralnega razumevanja, so naslednji:

- učenci pred branjem besedila na podlagi slik sklepajo o vsebini besedila;
- učenci rešujejo naloge s kratkim besednim odzivom;
- učenci so med branjem besedila pozorni samo na določene informacije, ki jih zahteva naloga;
- učenci pokažejo zmožnost sklepanja iz besedila;
- učenci med branjem razumejo podrobnosti v besedilu.

Raba jezika

Preverjanje znanja in rabe besedišča ter slovničnih struktur je v skladu s konceptom poučevanja tujih jezikov samo v sobesedilu. Tako lahko poleg poznavanja besedišča preverimo tudi, kako znajo učenci določeno splošno besedišče uporabiti v kontekstu, torej v situaciji, ki je karseda blizu resničnemu svetu in okoliščinam, v katerih bodo učenci takšno znanje dejansko potrebovali.

Učenci so tako morali samostojno poiskati in v vrzeli pravilno umestiti ustrezne angleške besede v besedilu o zgodovini New Yorka. 2. naloga je vključevala besedilo o deklici z nenavadnimi interesi. Učenci so morali dopolniti besedilo, tako da so v vsako vrzel pravopisno pravilno vpisali ustrezno manjkajočo besedo oziroma obliko besede v oklepaju.

Rezultati preverjanja rabe jezika kažejo, da so bili učenci precej uspešni pri prepoznavanju in rabi danega besedišča (IT 0,61), nekoliko slabše pa so se odrezali pri samostojni rabi besedišča in slovničnih struktur (IT 0,55). Čeprav v tem delu ni bilo nobene postavke iz zelenega območja, lahko trdimo, da so učenci ti nalogi v povprečju dobro reševali, poleg tega pa sta zelo dobro ločevali med učno šibkejšimi in učno močnejšimi učenci.

Nalogi sta preverjali te cilje iz učnega načrta:

- učenci razlikujejo med zapisom in izgovorom;
- učenci dopolnjujejo vrzeli z danimi besedami v naboru;
- učenci prepoznajo posamezne slovnične strukture v sobesedilu in jih pravilno uporabljajo.

Pisno sporočanje

Z nalogo **pisnega sporočanja** smo preverjali zmožnost tvorjenja pisnega besedila v angleščini. Naloga je bila vodena. Učenci so tvorili eno pisno besedilo. Navodila in iztočnice so bile v slovenščini.

Učenci so morali za angleški mladinski časopis napisati poročilo o zdravju slovenskih najstnikov. Naloga je vsebovala tri vsebinske iztočnice, in sicer so učenci odgovarjali na vprašanja, kako mladi skrbijo za svoje zdravje, s kakšnimi zdravstvenimi težavami se srečujejo in kako bi se jim lahko izognili ter zakaj so/niso ljudje včasih živeli bolj zdravo.

Pisna zmožnost sodi med produktivne jezikovne zmožnosti, pisno sporazumevanje je tudi ena najbolj celovitih jezikovnih dejavnosti, zato ni presenetljivo, da so rezultati pri tej nalogi nekoliko nižji. IT za vsa štiri merila znaša 0,55, kar je enako kakor v šolskem letu 2010/2011 in za dve odstotni točki več kakor v šolskem letu 2008/2009. Rezultati posameznih kriterijev se v celoti skladajo s tistimi v predhodnem preizkusu, in sicer povzroča učencem največ težav slovnica (IT 0,49), sledi besedišče (IT 0,52), boljši pa so pri vsebini (IT 0,57) in zgradbi (IT 0,64).

Učencev, ki se pisne naloge sploh niso lotili, je bilo tokrat 9 %. To je sicer nekoliko manj kakor leta 2011, ko jih je bilo 11 %, a še vedno zaskrbljujoče veliko. Glede na rezultate drugih nalog in primerjavo s preizkusom ob koncu 2. obdobja, kjer pisne naloge niso reševali manj kakor 3 % učencev, lahko sklepamo, da težava ni toliko v zahtevnosti dejavnosti kot v odnosu do NPZ-ja.

Pisno sporočanje se nanaša na te cilje, zapisane v učnem načrtu:

- učenci izpolnijo sporočilni namen naloge, tako da sledijo posameznim iztočnicam;
- učenci povezujejo besede, besedne zveze, stavke in povedi na ravni kratkega besedila;
- učenci poznajo in uporabljajo osnovne angleške slovnične strukture v sobesedilu;
- učenci poznajo in uporabljajo pogosto uporabljane besede in besedne zveze;
- učenci pravilno zapisujejo pogoste besede ter ločujejo med izgovarjavo in zapisom;
- učenci upoštevajo velike začetnice in osnovna ločila, kot sta pika in vprašaj;
- učenci samostojno ustvarjajo svoja besedila;
- učenci pokažejo, v kakšni meri so razvili svoje spoznavne sposobnosti višje ravni (analiza, sinteza, presojanje in vrednotenje) ter učinkovito rabo informacij v novih okoliščinah;
- besedilo ima zasnove logične strukture in je dokaj smiselno povezano.

Sklepne ugotovitve

Uspešnost učencev pri NPZ-ju iz angleščine ob koncu 3. obdobja je bila primerljiva, a nekoliko višja od uspešnosti na predhodnem preizkusu v šolskem letu 2010/2011. Struktura preizkusa letos ni bila spremenjena, so pa bili na pobudo učiteljev dopolnjeni opisniki za vrednotenje pisnega sporočanja.

Kakor na predhodnih preverjanjih preizkus dosega visoko stopnjo zanesljivosti in občutljivosti, vendar pa je krivulja močno pomaknjena v desno. Preizkus obsega celoten razpon snovi in vključuje tudi najvišje učne cilje, zapisane v učnem načrtu, a kljub temu ne zmore ustrezno ločevati med dosežki najuspešnejših učencev. Takšni rezultati kažejo, da velika skupina devetošolcev močno presega tudi najzahtevnejše cilje iz učnega načrta, čeprav je po drugi strani tudi veliko učencev s slabšimi dosežki. Ker iz golih številčnih podatkov ni mogoče neposredno ugotoviti vzrokov in posledic zaznanega stanja, si moramo pri interpretaciji pomagati s teoretičnimi in praktičnimi opažanji ter dodatnimi raziskavami.

Glede na kumulativno naravo učenja jezika lahko postavimo hipotezo, da se razlike med učenci, ki so zaradi vpliva dejavnikov dodatnega šolskega in zunajšolskega učenja (prim. rezultate lanske raziskave) močno prisotne že v 6. razredu, z leti samo še večajo in se tako prepad med učno najšibkejšimi in učno najmočnejšimi učenci samo še povečuje. Podobno ugotavljajo tudi druge raziskave v slovenskem prostoru, tako na primer tudi študija ESLC 2011 kaže, da je relativno majhen delež slovenskih učencev po znanju angleščine ob koncu osnovne šole na pričakovani stopnji, namesto normalne porazdelitve imamo zelo številčno skupino učencev, ki pričakovano raven krepko presega, in na drugi strani pomembno skupino učencev, ki ne dosegajo pričakovanih standardov znanja.

Longitudinalna primerjava, ki jo je na prošnjo PK pripravil RIC, je pokazala, da ima dosežek učenca pri NPZ-jih v 6. razredu visoko napovedno vrednost za dosežek v 9. razredu (korelacijski koeficient 0,82). Zaradi specifičnosti preizkusov dosežkov v obeh obdobjih ni mogoče neposredno povezati, podrobnejši pregled stabilnosti dosežkov učencev pa nam pokaže, da so v svoji uvrstitvi na relativni lestvici dosežkov najstabilnejši učenci na obeh skrajnih polih, torej tisti z najnižjimi in najvišjimi dosežki. Čeprav so dosežki v celotni populaciji pretežno stabilni, to velja bolj za učence s podpovprečnimi, povprečnimi in visoko nadpovprečnimi dosežki, medtem ko so učenci z zmerno nadpovprečnimi dosežki najmanj stabilni. Iz tega lahko sklepamo, da imajo morebitne intervencije prav pri slednjih učencih najpomembnejši učinek in lahko vplivajo na to, v katero smer se bo sčasoma odklonil učenčev dosežek. Ker spodnja polovica učencev, relativno gledano, približno ostaja na istem – to je predvidoma ponovno povezano s kumulativnostjo pri učenju angleščine –, je toliko bolj pomembno njihovo absolutno znanje, torej kakovostna podpora in dobre osnove že od zgodnjega obdobja učenja tujega jezika.

Dosežki učencev kažejo, da so zmožni razumeti govorjena in pisna besedila, vendar jim še vedno delajo težave nekatere zahtevnejše veščine. Enako kakor pri 6. razredu lahko ugotovimo nekoliko nižjo diskriminativnost slušnih nalog z malo bralnega vnosa, kar je predvidoma delno povezano tudi z naravo govorjenega jezika. V prihodnjih preizkusih bi veljalo obdržati zahtevnost slušnih besedil na enaki ravni, sočasno pa prilagoditi tipe nalog, da se čim bolj zmanjša možnost ugibanja. Bralno razumevanje je bilo letos nadpovprečno dobro rešeno, predvsem so učenci dobro izluščili glavne misli odstavkov. Pri rabi jezika se je izpostavil problem zapisa, kjer se ta navezuje na slovnična pravila (*swimming*, *successfully*), pri nalogi besedišča pa bi kazalo dati prednost samostojnejši produkciji in zapisu besed.

Pisno sporočanje najceloviteje preverja sporazumevalno zmožnost učencev, zato smo lahko upravičeno zaskrbljeni ob visokem številu učencev, ki te naloge ne rešujejo (letos 9 %). Da bi lahko stanje izboljšali, bi bilo koristno raziskati, kdo so ti učenci in zakaj ne pišejo sestavka, saj lahko le z dobrim poznavanjem vzrokov problema razmišljamo o ustreznih rešitvah, na primer s poudarkom na procesnem pisanju. Postopek vrednotenja in odzivi učiteljev med drugim kažejo, da je treba nujno uvesti dvojno ocenjevanje pisnega sestavka in obvezno usposabljanje ocenjevalcev (npr. glede upoštevanja besedilne vrste in namena pisnega sporočanja, kar se je izkazalo za kritično točko pri letošnjih kontrolnih preizkusih), proučiti pa je treba tudi ponovno vpeljavo preverjanja govorne zmožnosti, ki predstavlja pomemben del učenja in pouka tujega jezika.

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Poslušaj posnetek, na katerem Tamy pripoveduje o sebi in o svoji najboljši prijateljici Joanni, in ugotovi, ali so zapisane trditve pravilne (T = TRUE) ali napačne (F = FALSE). V razpredelnici s kljukico označi izbrano rešitev. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

FOREVER FRIENDS

		T	F
0.	Joanna always made fun of Tamy's hairstyle.		✓

		T	F
1.	Tamy takes care of her hair every evening.		
2.	Tamy only buys expensive clothes.		
3.	Tamy's always in a good mood.		
4.	Tamy sometimes has family problems.		
5.	Joanna is a straightforward person.		
6.	Tamy only goes out with Joanna.		

(6 točk)

2. naloga

Poslušaj intervju med glasbenikom Benom Jelenom in novinarko Lily in obkroži črko pred izbranim odgovorom. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

MUSICIAN OF TODAY

0. Ben is doing the interview for the magazine

   A Music Stars.

   (B) Kid.

   C The Record.

   D Give It All Away.

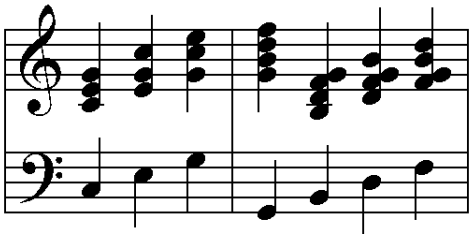

1. Ben is quite excited because

   A his fans like his new album.

   B he is giving his first interview.

   C he's never been on tour before.

   D he often meets music stars.

2. When Ben was about 15 years old, he started

   A reading music.

   B playing the piano.

   C playing the violin.

   D recording songs.

(Vir slike: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Figured_Bass_Inversions_1_and_2.png. Pridobljeno: 12. 11. 2012.)

3. When Ben is on tour, he misses

A listening to his favourite band.

B talking to other musicians.

C having friends at his parties.

D having some quiet moments.

4. If Ben wasn't a musician, he would work for

A Friends of the Earth.

B Friends of Nature.

C Friends of the Environment.

D Friends of Wildlife.

5. Ben says he uses Facebook to communicate with his

A pen pals.

B friends.

C parents.

D fans.

6. Ben would like to go to Brazil because

A it is warm and sunny there.

B it is the land of football.

C its music is magical.

D it has fascinating landscape.

(6 točk)

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Preberi besedilo in na podlagi zapisanega odgovori na vprašanja z največ ŠTIRIMI besedami.

ANCIENT CHOCOLATE DRINK

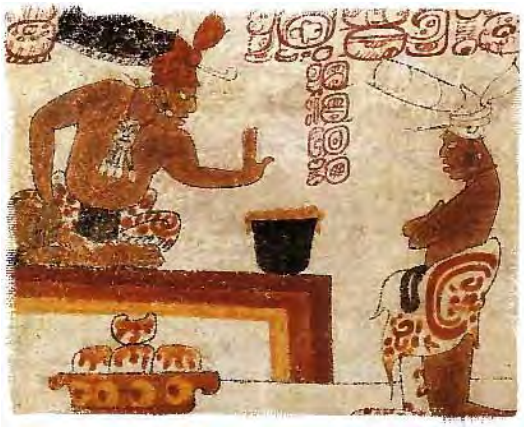

Today, many people would say that chocolate is almost irresistible. The mixture of over 500 chemicals and cocoa with the right amount of sugar and fat has a truly unique flavour. Chocolate melts at about 35°C, and when that happens, the flavour explodes in your mouth. Chocolate is high in sugar and it helps the release of serotonin, which is an enzyme that makes people feel good.

But chocolate is not a modern invention. It is an ancient food. Its exact origins haven't been determined. The earliest known written records are Mayan hieroglyphs that date back to the height of that civilisation, the Maya Classic Period. That is the period of time from 350 to 800 AD.

Ceramic pots from that time were frequently decorated with carved or painted hieroglyphs. The hieroglyphs for chocolate appear on pots especially designed for pouring, which suggests that chocolate was poured as a liquid drink.

The hieroglyph for chocolate is interesting. The hieroglyph itself looks more like a fish than anything similar to chocolate. It joins the three syllables of the word "ka-ka-wa" together in one image. When you say the word, you can hear the similarity to the English word "cacao". So we know that the word "cacao" comes from the Mayan language.

When archaeologists analysed some tiny samples of pots that had been put into the tombs together with the bodies, they found traces of chocolate chemicals in several of them. The men in the tombs belonged to a very early Mayan group that had its origin in an even earlier population of ancient people – the Olmecs, who occupied Central America. Archaeologists now speculate that it was the Olmecs, not the Maya, who originally developed chocolate. Archaeologists believe that the Olmecs used chocolate for many important rituals. So they put chocolate into the tombs of important people to provide them with food for their next life.

(Prirejeno po: *Odyssey*, februar 2005)

(Vir slike: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Mayan_people_and_chocolate.jpg. Pridobljeno: 12. 11. 2012.)

Na vprašanja odgovori z največ ŠTIRIMI besedami. Pri vsakem odgovoru zapiši samo zahtevani podatek in ne cele povedi. Glej primer 0, ki je že rešen.

0. **How many chemicals** are there in chocolate?

Over five hundred.

1. **Which** ingredient in chocolate sets serotonin free?

_____

2. **What** are the first written proofs of the use of chocolate?

_____

3. **Which material** were Mayan pots made of?

_____

4. **In what form** did they use chocolate in ancient times?

_____

5. **What** is the hieroglyph for chocolate similar to?

_____

6. **Where** does the expression "cacao" have its origin?

_____

7. **Where** did the Olmec people live?

_____

8. **On which occasions** did the Olmecs serve chocolate?

_____

(8 točk)

2. naloga

Preberi besedilo in poveži odstavke s povzetki, ki najbolje izrazijo njihovo vsebino.

V okvirček nad vsakim odstavkom vpiši črko ustreznega povzetka. Dva povzetka sta odveč. Glej primer 0, ki je že rešen.

LIGHTS FANTASTIC

0. ***A***

In some parts of the world people can often see fantastic lights in the sky. They appear at night when the sky is dark and clear. The waves of coloured light play across the sky. This magic scene can be compared to a light-show in the open air. It is a natural phenomenon known as the 'northern lights'.

1. ☐

The northern lights are caused by huge explosions on the sun. During these explosions electrically charged particles are thrown out into deep space. Travelling at high speed they reach Earth after four days, and are caught by the Earth's magnetic poles. On their way down, the solar particles hit gas molecules in our atmosphere. This energy is released as an amazing light.

2. ☐

The northern lights frequently appear in the Arctic areas, Siberia, Alaska, some parts of Canada, Greenland, Iceland, and northern Norway. From time to time people can see them in other parts of the world, too. This happens during the periods of the so-called solar maximum when the explosions on the sun are particularly strong. But most of the time the northern lights may be observed only in the northern parts of our planet.

(Vir slike: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Polarlicht_2.jpg. Pridobljeno: 12. 11. 2012.)

3. ☐

The rays of the northern lights can appear in the form of bands, curtains, cascades, fans, or arcs. The forms, directions and colours of the lights change quickly. Gases in the atmosphere produce mainly red and green colours, so the northern lights are mostly red and green, but sometimes they can be also yellow and blue.

4. ☐

The northern lights have always attracted human imagination. People have observed and admired them for thousands of years and have invented many stories, myths and legends about this phenomenon. They were frightened by the northern lights and searched for explanations in superstition, mysticism and religious beliefs.

5. ☐

Today, many of the secrets have already been revealed, but scientists are still working to solve all the mystery. In 1981, a European scientific association was founded to explore the natural phenomena of the atmosphere and predict disturbances which cause the northern lights. They use radars, all-sky cameras, magnetometers, sound rockets and satellites.

~~**A**~~	The northern lights offer an amazing night view.
B	The northern lights come in different shapes and colours.
C	Tourists travel to take photographs of the northern lights.
D	The northern lights are normally seen only in the north.
E	People thought that the northern lights were supernatural.
F	The solar maximum usually happens during the winter.
G	Experts are trying to find explanations.
H	It all begins on the surface of the sun.

(5 točk)

C) RABA JEZIKA

1. naloga

Dopolni besedilo z besedami v okvirčku tako, da v razpredelnico vpišeš črko izbrane besede. Tri besede so odveč. Glej primer 0, ki je že rešen.

A apartment	**B** arose	**C** increased	**D** iron	**E** nationalities	**F** poverty
G several	**H** settlement	~~**I** sheltered~~	**J** traded	**K** wooden	

NEW YORK WELCOMES FOREIGNERS

At the beginning of the 7th century, the Dutch landed on the east coast of North America. They discovered a bay near a river that was __**0**__ from the wind. It was ideal for a harbour. They bought one of the islands called Manhattan from a native American family. In 1626 they named their __**1**__ New Amsterdam.

In 1664, the English took over New Amsterdam and renamed it New York. More and more ships were using the harbour. The Scots, the English and the Dutch __**2**__ here. Everything and anything was bought and sold. People spoke __**3**__ languages in New York. Sailors and former pirates found refuge there. They lived in __**4**__ shacks, which often burned down.

Around 1840, many Irish people and Germans arrived in New York to escape __**5**__ in their own country. Later, former black slaves, Italians, Hungarians, Russian Jews and Greeks also settled there. They crowded into poor areas. Illness and crime further __**6**__ in New York.

Gradually New York became more modern with schools, parks and an underground train system. The first skyscrapers went up. In 1900, the harbour and Wall Street, the business district, became the most important in the world. Other __**7**__, such as the Chinese, joined the first immigrants. Today, New York is a fascinating multi-cultural city.

(Prirejeno po: *Discovery Box*, št. 138)

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
I							

(7 točk)

(Vir slike: http://en.wikipedia.org/wiki/File:New_York_City_harbor_print.jpg. Pridobljeno: 12. 11. 2012.)

2. naloga

Dopolni besedilo z manjkajočimi besedami ali vpiši ustrezno obliko besede v oklepaju. V vsako praznino vpiši ENO ali DVE besedi. Glej primer 0, ki je že rešen.

MAKING DAD PROUD

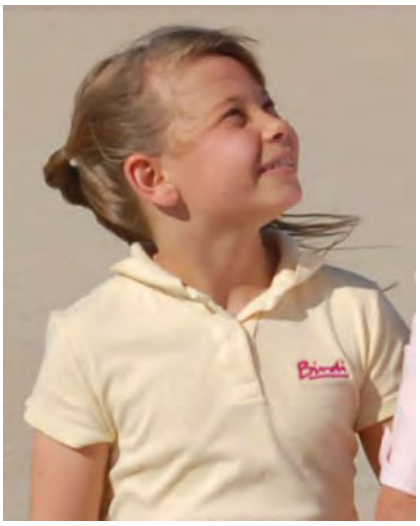

Bindi is a fearless 10-year-old girl. Having grown up near her family's zoo in Australia, **(0)** ***she*** has been known to hug pythons, cuddle baby orangutans, and ride elephants. You can catch her exuberant love of animals on her TV show, "Bindi: The Jungle Girl".

If Bindi **(1)** _____ **(remind)** you of someone else, well, she should! Bindi Irwin happens to be the daughter of TV host Steve Irwin of "The Crocodile Hunter". Some years ago, Steve died when a stingray tail pierced his chest while he **(2)** _____ **(swim)**.

But Bindi is making sure that the show goes on – at least her version of it! On TV, she features wild creatures and plenty of humour, just as her dad did. When TV host David Letterman asked her what her favourite animal is, she confessed, "Crocs and snakes – I love **(3)** _____ both."

So, why is she putting in the long hours and hard work needed to make a TV show?

As Bindi told David Letterman, "My dad was just the greatest guy and the **(4)** _____ **(good)** dad in the world. I want to carry on his work."

Steve Irwin left some pretty big shoes to fill, but his daughter is **(5)** _____ **(successful)** following in his footsteps as a wildlife warrior. She says that, for the rest of her life, she wants to help wildlife in the way her father did.

(Prirejeno po: *Ranger Rick*, september 2008)

(5 točk)

(Vir slike: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Bindi_Irwin_20070906_1.jpg. Pridobljeno: 12. 11. 2012.)

D) **PISNO SPOROČANJE**

Bralce angleškega mladinskega časopisa zanima, kako mladi v drugih državah razmišljajo o zdravju. Povabili so te, da prispevaš besedilo za Slovenijo. V prispevku napiši:

- kako mladi skrbijo za svoje zdravje,
- s kakšnimi zdravstvenimi težavami se srečujejo tvoji vrstniki in kako bi se jim lahko izognili,
- zakaj so/niso ljudje včasih živeli bolj zdravo.

Besedilo naj bo dolgo od 100 do 150 besed. Ovrednoteni bodo vsebina, besedišče, slovnica in zgradba besedila.

Ta prostor lahko uporabiš za osnutek, ki se ne vrednoti.

REPORT FROM SLOVENIA

Vsebina:	*4 točke*
Besedišče:	*4 točke*
Slovnica:	*3 točke*
Zgradba besedila:	*2 točki*

Skupno število točk: 50

4.2.5 Predmetna komisija za nemščino

4.2.5.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz nemščine **ob koncu 2. obdobja**

4.2.5.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz nemščine **ob koncu 3. obdobja**

SLIKE

Slika 4.2.5.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 2. obdobje

Slika 4.2.5.1.2: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri nemščini, 2. obdobje

Slika 4.2.5.1.3: Porazdelitev točk pri nemščini, 2. obdobje

Slika 4.2.5.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 3. obdobje

Slika 4.2.5.2.2: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri nemščini, 3. obdobje

Slika 4.2.5.2.3: Porazdelitev točk pri nemščini, 3. obdobje

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.5.1.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Preglednica 4.2.5.1.2: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.5.1.3: Porazdelitev dosežkov pri nemščini po regijah, 2. obdobje

Preglednica 4.2.5.1.4: Specifikacijska tabela, nemščina, 2. obdobje

Preglednica 4.2.5.2.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Preglednica 4.2.5.2.2: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.5.2.3: Porazdelitev dosežkov pri nemščini po regijah, 3. obdobje

Preglednica: 4.2.5.2.4: Specifikacijska tabela, nemščina, 3. obdobje

4.2.5.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz nemščine **ob koncu 2. obdobja**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Strokovno podlago za pripravo NPZ-ja predstavlja *Učni načrt za program osnovnošolskega izobraževanja*, saj z nacionalnim preizkusom preverjamo doseganje ciljev in standardov iz le-tega. Ob koncu 2. obdobja je preverjanje prostovoljno. **Znanje učencev se žal preverja samo pisno in vključuje tri jezikovne zmožnosti: slušno in bralno razumevanje ter pisno sporočanje.**

Opis, obseg in vsebina preizkusa

Čas reševanja preizkusa je bil 60 minut, preverjanje je potekalo 14. maja 2013. Preizkus je vključeval tri jezikovne zmožnosti: slušno razumevanje (3 naloge s 14 postavkami), bralno razumevanje (2 nalogi s 14 postavkam) ter poznavanje in rabo jezika (3 naloge z 19 postavkami). Skupno število točk vseh treh delov je bilo 52, število postavk pa 47.

Tipi nalog

Preizkus je vseboval naloge:

- povezovanja,
- izbirnega tipa z eno možno izbiro,
- naloge alternativnega izbora,
- kratkih odgovorov,

in vodeni sestavek.

Preglednica 4.2.5.1.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Takson. stopnja	Ravni ciljev	Delež v preizkusu
I.	znanje in poznavanje	30 %
II.	razumevanje, uporaba	35 %
III.	samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	35 %

Naloge so bile sestavljene v skladu s taksonomskimi stopnjami.

Analiza dosežkov

Preglednica 4.2.5.1.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	447
Število postavk v preizkusu	52
Možne točke	47
Povprečno število točk	41,57
Povprečno število točk v odstotkih	79,94
Standardni odklon	14,59
Indeks težavnosti	0, 80
Indeks zanesljivosti	0,89

Preizkus znanja iz nemščine je pisalo 447 učencev. Statistična analiza je pokazala, da je povprečno število odstotnih točk znašalo 79,94, povprečno število absolutnih točk pa 41,57. Indeks težavnosti (IT) celotnega preizkusa znanja je znašal 0,80. **Indeks težavnosti torej kaže, da so bile naloge pripravljene v skladu z zastavljenimi cilji PK za nemščino ter s cilji in standardi učnega načrta.** Maksimalno število točk (52) je doseglo 35 učencev, minimalno (20) pa sta dosegla dva učenca.

Dosežki po spolu, šolah in regijah

447 učenk in učencev je preizkuse pisalo na 37 šolah v treh regijah.

Slika 4.2.5.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 2. obdobje

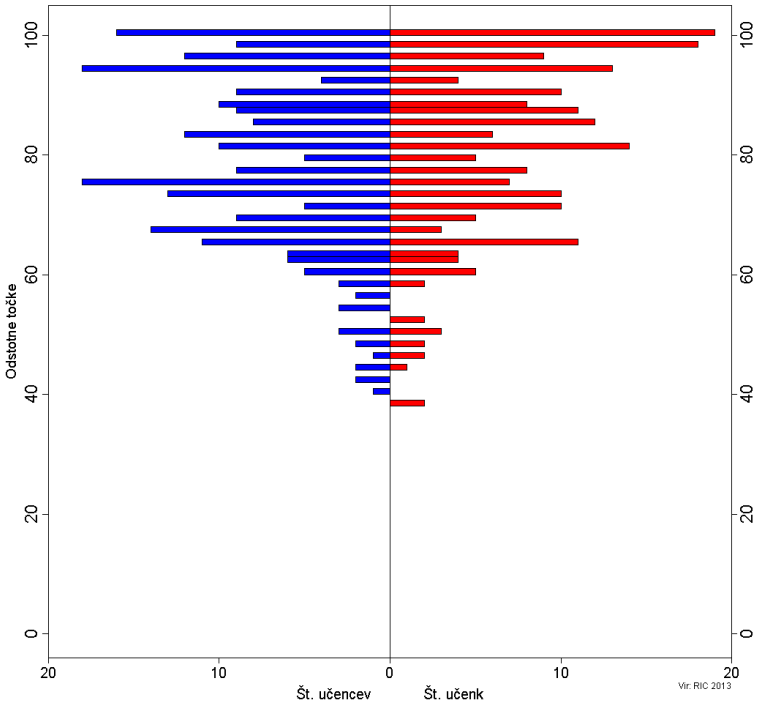

Po spolu so bili učenci približno enako razporejeni. Več deklet ima rezultate nad 80 %, več fantov pa med 60 in 80 %, okrog 100 % pa se izenačijo.

Slika 4.2.5.1.2: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri nemščini, 2. obdobje

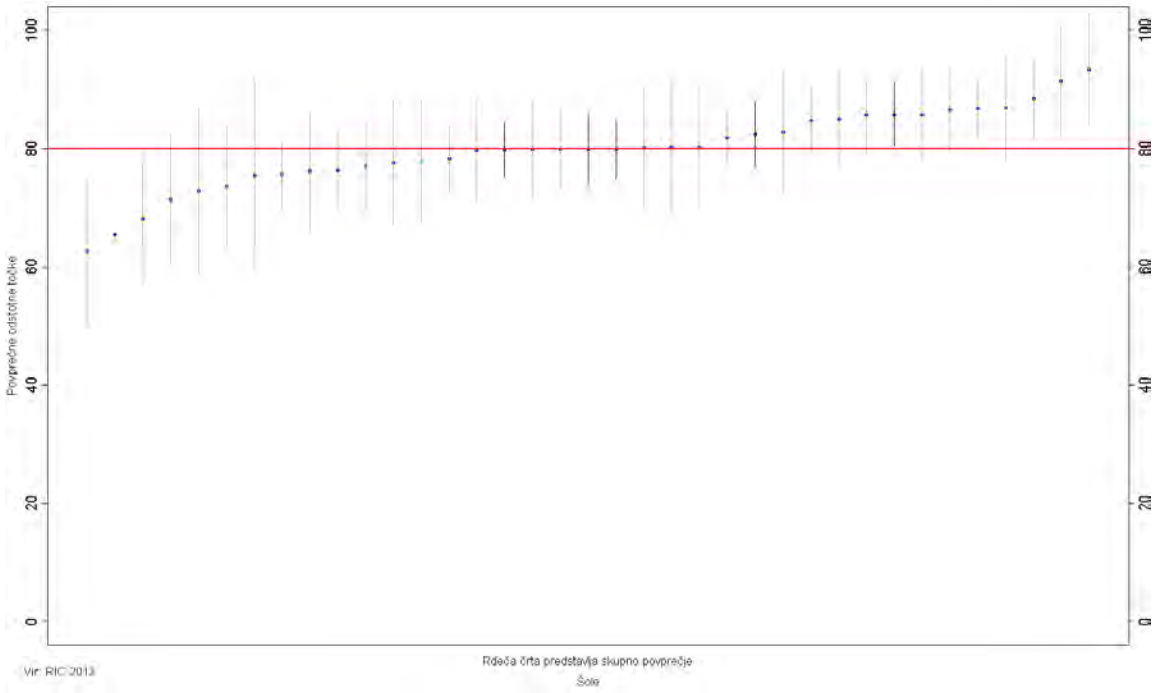

Vključenih je bilo 37 šol. V 14 šolah je bil povprečen dosežek učencev nad državnim povprečjem (pri eni celo 90 %), v 9 okrog povprečja, v 14 šolah pod državnim povprečjem, najslabši povprečen dosežek je bil malo nad 60 %.

Preglednica 4.2.5.1.3: Porazdelitev dosežkov pri nemščini po regijah, 2. obdobje

Regija	Povprečni dosežek	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Koroška regija	75,77	12,48	15	3
Podravska regija	78,26	15,42	96	8
Pomurska regija	80,61	14,40	336	26

Najbolj številčno zastopana je bila Pomurska regija s 336 učenci, sledi Podravska s 96 učenci in Koroška s 15 učenci. Uspešnejši so bili učenci Pomurske regije, ki so bili nad državnim povprečjem. Sledijo učenci Podravske regije malo pod državnim povprečjem, v Koroški regiji pa so se učenci najslabše odrezali, saj so kar precej zaostali za državnim povprečjem.

Opisi dosežkov učencev 6. razreda pri NPZ-ju

Slika 4.2.5.1.3: Porazdelitev točk pri nemščini, 2. obdobje

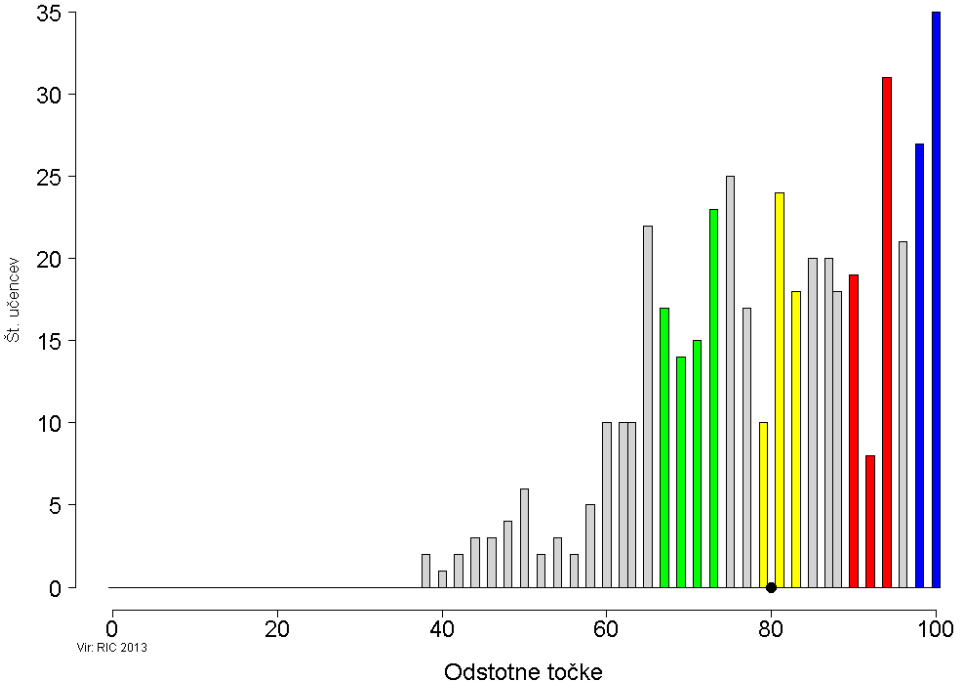

ZELENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov*, so uspešno rešili te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenci poslušajo kratka besedila, sestavljena iz znanih informacij, in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti in bistva.

1. naloga
Učenci so uspešno rešili vse 4 postavke naloge povezovanja, pri kateri so s pomočjo nazornih ilustracij prepoznali informacije iz slišanega besedila. Na taksonomski ravni je to manj zahtevna naloga. Učenci razumejo besedila, sestavljena iz znanih jezikovnih informacij.

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 1., 2., 4., 5. in 6. postavko. V nalogi izbirnega tipa so morali izmed treh ponujenih izbrati pravilno rešitev. Razumeli so besedilo, sestavljeno iz znanih informacij.

3. naloga
Učenci so uspešno rešili vse postavke naloge izbirnega tipa. S selektivnim poslušanjem so morali poiskati informacijo v besedilu, ki komajda presega njihov receptivni besedni zaklad.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenci berejo in razumejo na določeno temo vezano besedilo, ki komajda presega njihov besedni zaklad.

1. naloga
Učenci so uspešno rešili 1., 3., 4., 5. in 7. postavko naloge alternativne izbire. S selektivnim branjem so morali poiskati informacijo v besedilu, ki komajda presega njihov receptivni besedni zaklad.

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 1. in 4. postavko naloge s kratkimi odgovori. Gre za razumevanje besedila, vezanega na določeno temo; pri tem so morali na kratko odgovoriti na vprašanja.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v kontekstu.

1. naloga
Učenci so uspešno rešili 1., 3., 6., 7. in 8. postavko naloge povezovanja. Tudi ta naloga je na taksonomski ravni manj zahtevna.

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 2. in 9. postavko naloge izbirnega tipa z eno možno izbiro. Vse izjave so bile iz izkustvenega sveta učencev.

3. naloga
Učenci tvorijo krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic.

Učenci so bili pri tvorbni nalogi uspešni pri merilu vsebina. To je bila naloga, ki je preverjala zmožnost tvorjenja krajšega besedila s pomočjo danih iztočnic.

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo mejo *med polovicama dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega območja uspešno rešili še te naloge:

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenci berejo in razumejo na določeno temo vezano besedilo, ki komajda presega njihov besedni zaklad.

1. naloga
Učenci so uspešno rešili 2. in 6. postavko naloge alternativne izbire. Pomembno je bilo razumevanje besedila, vezanega na določeno temo.

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 3. in 6. postavko. To je bila naloga s kratkimi odgovori. Postavka pade v rumeno območje zato, ker je bilo potrebno selektivno branje, pri katerem so morali razumeti parafrazirano vprašanje.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga
Učenci so uspešno rešili 5. postavko naloge povezovanja. Morali so povezati besedi *Freundin* in *besuchen*.

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 3., 4. in 8. postavko naloge izbirnega tipa z eno možno izbiro. Šlo je za dopolnjevanje stavkov. Dopolniti so jih morali s predlogoma *um* in *im* in s svojilnim zaimkom *sein*. Na taksonomski ravni je to zahtevnejša naloga.

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo *zgornjo četrtino dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega in rumenega območja uspešno rešili še te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenci poslušajo kratka besedila, sestavljena iz znanih informacij, in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti in bistva.

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 3. postavko naloge izbirnega tipa z eno možno izbiro; pri tem so morali prepoznati informacije iz slišanega besedila. Ostali učenci niso dovolj pozorno poslušali besedila.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenci berejo in razumejo na določeno temo vezano besedilo, ki komajda presega njihov besedni zaklad.

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 2. in 5. postavko. To je bila naloga s kratkimi odgovori. Postavka pade v rdeče območje zato, ker gre za selektivno branje.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga
Učenci so uspešno rešili 2. in 4. postavko naloge povezovanja. Povezati so morali besedi *Servietten sammeln* in *Schlittschuh laufen*.

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 1., 5., in 6. postavko naloge izbirnega tipa z eno možno izbiro. Morali so razumeti stavek in ga dopolniti.

3. naloga
Učenci tvorijo krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic.

Učenci so bili pri tvorbni nalogi uspešni pri merilu jezikovna pravilnost. To je bila naloga, ki je preverjala zmožnost tvorjenja krajšega besedila s pomočjo danih iztočnic.

MODRO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo *zgornjo desetino dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega, rumenega in rdečega območja uspešno rešili še ti nalogi:

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenci berejo in razumejo na določeno temo vezano besedilo, ki komajda presega njihov besedni zaklad.

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 7. postavko naloge s kratkimi odgovori. Postavka pade v modro območje zato, ker gre za selektivno branje.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 7. postavko naloge izbirnega tipa z eno možno izbiro. Morali so razumeti stavek in ga dopolniti s pravilno obliko glagola *haben*.

Razporeditev dosežkov kaže, da so učenci zelo uspešni pri slušnem in bralnem razumevanju.

Večina postavk v preizkusu (28) sodi v zeleno območje, 8 postavk v rumeno, v rdečem območju je 9 postavk (naloge poznavanja in rabe jezika), v modrem območju pa sta le 2 postavki, ena iz naloge s kratkimi odgovori, ki je preverjala bralno razumevanje, in ena iz naloge izbirnega tipa, pri kateri je bilo potrebno dopolniti stavek.

Razvijanje sporočilne sposobnosti je najpomembnejši cilj pouka nemščine na ravni zgodnjega učenja, kar upoštevamo tudi pri sestavi preizkusa znanja. Glede na cilj preverjanja ima skoraj vsaka naloga postavke, ki padejo vsaj v dve območji. Izjema sta 1. in 3. naloga slušnega razumevanja. Rezultati so pričakovani.

Preglednica 4.2.5.1.4: Specifikacijska tabela, nemščina, 2. obdobje

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tema	Tip naloge	Učni cilj	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
A	1	slušno razumevanje	*Deine Schultasche*	Šola, šolske potrebščine	naloga povezovanja	Učenci poslušajo kratka besedila. S pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje bistva in podrobnosti.	1	1	zeleno	0,98	0,19
							2	1	zeleno	0,98	0,24
							3	1	zeleno	0,97	0,20
							4	1	zeleno	0,99	0,20
	2	slušno razumevanje	*Ein Telefongespräch*	Družina, dnevi, ura	naloga izbirnega tipa z eno možno izbiro	V slišanem besedilu poiščejo določene podatke in razumejo podrobnosti.	1	1	zeleno	0,99	0,06
							2	1	zeleno	0,90	0,28
							3	1	rdeče	0,56	0,47
							4	1	zeleno	0,95	0,23
							5	1	zeleno	0,94	0,30
							6	1	zeleno	0,98	0,23
	3	slušno razumevanje	*Was kosten die Sachen?*	Števila, razl. predmeti	naloga izbirnega tipa z eno možno izbiro	V slišanem besedilu poiščejo določene podatke in razumejo podrobnosti.	1	1	zeleno	0,83	0,30
							2	1	zeleno	0,91	0,29
							3	1	zeleno	0,98	0,16
							4	1	zeleno	0,94	0,22
B	1	bralno razumevanje	*Eine Geburtstagseinladung*	Rojstni dan	naloga alternativne izbire	Učenci berejo in razumejo na določeno temo vezano besedilo.	1	1	zeleno	0,91	0,22
							2	1	rumeno	0,79	0,39
							3	1	zeleno	0,99	0,02
							4	1	zeleno	0,81	0,28
							5	1	zeleno	0,79	0,24
							6	1	rumeno	0,69	0,40
							7	1	zeleno	0,93	0,18
	2	bralno razumevanje	*Wickie auf großer Fahrt*	Osebni podatki, potek dneva	naloga s kratkimi odgovori	Učenci v besedilu poiščejo določene podatke in razumejo podrobnosti.	1	1	zeleno	0,91	0,44
							2	1	rdeče	0,54	0,49
							3	1	rumeno	0,59	0,54
							4	1	zeleno	0,87	0,45
							5	1	rdeče	0,55	0,49
							6	1	rumeno	0,77	0,39
							7	1	modro	0,45	0,50

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tema	Tip naloge	Učni cilj	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
C	1	poznavanje in raba jezika	*Freizeitaktivitäten*	Prosti čas	naloga povezovanja	Učenci poznajo in uporabljajo besedišče.	1	1	zeleno	0,87	0,20
							2	1	rdeče	0,65	0,47
							3	1	zeleno	0,93	0,35
							4	1	rdeče	0,52	0,48
							5	1	rumeno	0,56	0,57
							6	1	zeleno	0,83	0,38
							7	1	zeleno	0,94	0,32
							8	1	zeleno	0,94	0,35
	2	poznavanje in raba jezika		Potek dneva	naloga izbirnega tipa z eno možno izbiro	Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v kontekstu.	1	1	rdeče	0,71	0,52
							2	1	zeleno	0,89	0,33
							3	1	rumeno	0,74	0,43
							4	1	rumeno	0,66	0,38
							5	1	rdeče	0,70	0,36
							6	1	rdeče	0,67	0,48
							7	1	modro	0,59	0,21
							8	1	rumeno	0,68	0,54
							9	1	zeleno	0,87	0,24
	3	poznavanje in raba jezika		Osebni podatki	vodeni sestavek	Učenci s pomočjo iztočnic napišejo krajše besedilo.	Vsebina	1	zeleno	0,85	0,63
							Jezikovna pravilnost	1	rdeče	0,64	0,69

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

V prvem delu (slušno razumevanje) so učenci slišali tri neznana govorjena besedila, posneta na zgoščenki. S temi nalogami se preverja učenčeva zmožnost poslušanja in slušnega razumevanja.

1. naloga (4 postavke, IT 0,98) je bila naloga povezovanja, kjer so morali učenci povezati vsebino šolske torbice z ustreznim imenom. Rezultati kažejo, da učenci z reševanjem te naloge niso imeli težav.
2. naloga (6 postavk, IT 0,89) je bila naloga izbirnega tipa z eno možno izbiro. Iz telefonskega pogovora med dedkom in vnukinjo so morali izluščiti pravilni odgovor izmed treh ponujenih. Tudi ta naloga učencem ni delala težav – razen 3. postavke, kjer so premalo natančno poslušali, kdo je Markus (A./2./3.). 40 % vseh učencev je odgovorilo napačno.
3. naloga (4 postavke, IT 0,92) je bila tudi naloga izbirnega tipa z eno možno rešitvijo. Tokrat je šlo za poslušanje cene – koliko stanejo stvari. Pri tej nalogi so dobro poslušali in z njo niso imeli težav.

Drugi del (bralno razumevanje) je bil sestavljen iz dveh nalog, ki sta preverjali učenčeve zmožnosti branja in bralnega razumevanja.

1. naloga (7 postavk, IT 0,84) je bila naloga alternativne izbire. Učenci so izbirali, ali je trditev pravilna ali napačna. 2. postavka se je izkazala za zahtevnejšo, ker niso bili pozorni na to, komu je pismo namenjeno, in so ime deklice iskali v besedilu, niso pa pogledali nagovora. (B/1./2.) Prav tako jim je težave povzročala 6. postavka, da si želi Paul za rojstni dan pulover, v resnici pa naj povabljena s sabo prinese pulover. Mogoče je težava v razumevanju glagola *wünschen*. (B./1./6.)
2. naloga (7 postavk, IT 0,67) je bila naloga s kratkimi odgovori. Tu so imeli težave z 2., 3., 5. 6. in 7. postavko, čeprav so bila vprašanja kratka in jasna. Pri 2. postavki verjetno niso razumeli izraza *Rolle*. (B/2./2.) 5. postavka je bila jasna, predvidevamo, da jim je težave delala vprašalnica *Wo*, ki jo največkrat enačijo z angleško *Who*. (B/2./5.) Pri tej nalogi gre za selektivno bralno razumevanje, kjer so morali učenci iz prebranega besedila poiskati določeno informacijo. Na ta tip nalog učenci niso najbolj navajeni, morajo pa res dobro prebrati besedilo in ga tudi razumeti. **Odprti tip naloge z odprtimi odgovori učencem še povzroča težave, zato bi bilo pri pouku nemščine smiselno vpeljati več takšnih nalog.** Učenci so imeli največ težav pri 7. postavki (IT 0,45). Predvidevamo, da so imeli težave pri razumevanju vprašalnice *Wie viele Stunden* oziroma niso bili pozorni, da se odgovor na to vprašanje nanaša na besedilo v oklepaju. (B/2./7.)

Tretji del (poznavanje in raba jezika) je zajemal tri naloge; prvi dve sta preverjali poznavanje in rabo besedišča, zadnja pa učenčevo zmožnost pisnega sporočanja.

1. naloga (8 postavk, IT 0,78) je bila naloga povezovanja. Iz nabora v levem stolpcu so morali poiskati ustrezen glagol v desnem stolpcu. Težave so imeli pri 2. in 4. postavki. Povezati so morali *Servietten sammeln* in *Schlittschuh laufen*. Oboje naj bi poznali.

Pri 2. nalogi (9 postavk, IT 0,72), nalogi izbirnega tipa z eno možno izbiro, so učenci izmed treh možnih danih rešitev morali izbrati pravilno. Ta naloga je bila tipična slovnična in je učencem povzročala največ težav. 7. postavka z glagolom *mögen* se je izkazala za najtežjo, saj niso znali uporabiti edninske oblike. (C/2./7.)

3. naloga (2 postavki, IT 0,76) je bila naloga samostojnega tvorjenja povedi s pomočjo sličic. Vsebinsko so sestavek dobro napisali, več težav so imeli z jezikovno pravilnostjo, saj se ta v 2. triletju obravnava le intuitivno in še ni tako utrjena.

Sklepne ugotovitve

Statistična analiza je pokazala, da so bili učenci pri reševanju nalog zelo uspešni, saj so dosegli povprečni rezultat 79,94 %. **To dokazuje, da je pouk nemščine na tej stopnji dobro zastavljen, učenci pa imajo solidno znanje.** Najmanj težav jim dela slušno razumevanje, največ težav pa imajo pri slovničnih nalogah poznavanja in rabe jezika, kar je na tej stopnji pričakovano. Članice komisije in sestavljavke nalog ugotavljamo, da pri NPZ-ju iz nemščine po 2. obdobju ni bilo posebnosti.

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Hör aufmerksam zu und schreibe den richtigen Buchstaben zu jedem Namen wie im Beispiel.

(Pozorno poslušaj in k vsakemu imenu napiši ustrezno črko kot v primeru.)

DEINE SCHULTASCHE

A

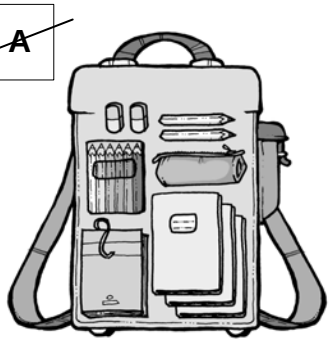

B

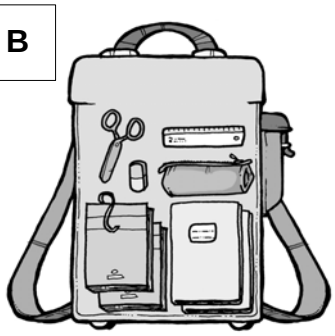

Primer:

0. Manuel ___A___

1. Tobias _____

2. Laura _____

3. Karsten _____

4. Leonie _____

C

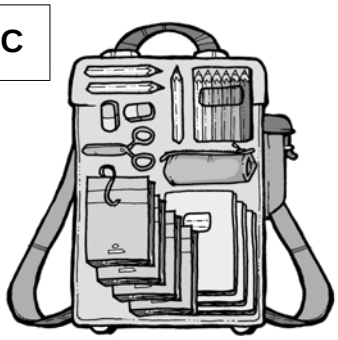

D

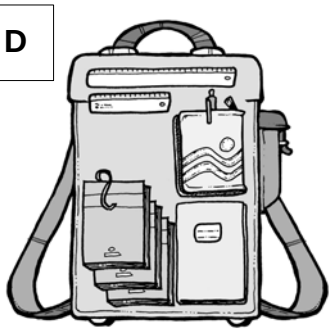

E

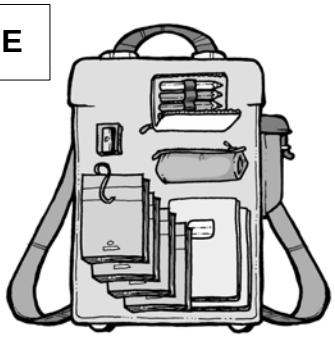

	4

2. naloga

Hör dem Gespräch gut zu. Welche Aussage ist richtig? Umkreise sie wie im Beispiel.

(Pozorno prisluhni pogovoru. Katera izjava je pravilna? Obkroži kot v primeru.)

EIN TELEFONGESPRÄCH

Primer:

0. … ruft an.
   - A Oma
   - (B) Opa
   - C Vati

1. Tina hat ...
   - A einen Hund.
   - B einen Papageien.
   - C ein Meerschweinchen.

2. Tinas Eltern sind …
   - A im Garten.
   - B im Haus.
   - C nicht zu Hause.

3. Markus ist Tinas …
   - A Opa.
   - B Cousin.
   - C Onkel.

4. Markus kommt …
   - A am Samstag.
   - B am Sonntag.
   - C am Freitag.

5. Opa und Oma laden alle … ein.
   - A zum Frühstück
   - B zum Mittagessen
   - C zum Abendessen

6. Sie essen um ...
   - A 10 Uhr.
   - B 14 Uhr.
   - C 18 Uhr.

	6

3. naloga

Was kosten die Sachen? Umkreise den richtigen Preis wie im Beispiel.

(Koliko stanejo stvari? Obkroži ustrezno ceno kot v primeru.)

Primer:

0.		96 € 16 € 69 €

1.	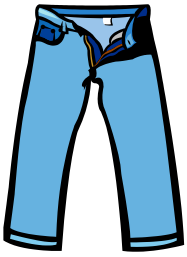	17 € 70 € 13 €
2.		0,98 € 0,99 € 0,89 €
3.		13 € 34 € 43 €
4.		0,45 € 0,54 € 0,35 €

	4

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Lies den Text aufmerksam.

(Pozorno preberi besedilo.)

EINE GEBURTSTAGSEINLADUNG

Liebe Lena,

am kommenden Samstag habe ich Geburtstag. Ich möchte gerne mit dir feiern und lade dich herzlich zu meiner Party am Samstagnachmittag ein. Wir fangen um 16 Uhr an. Ist das okay für dich? Es werden noch Lukas, Melanie, Felix und Alina da sein, die du auch kennst. Kannst du vielleicht ein paar CDs mitbringen? Vergiss bitte nicht einen Pullover oder eine Jacke mitzunehmen. Wir feiern nämlich draußen im Garten.

Ich freue mich sehr auf dich!

Bis dann!

Paul

Sind folgende Behauptungen richtig (R) oder falsch (F)? Löse die Aufgabe wie im Beispiel.

(So spodnje trditve pravilne (R) ali napačne (F)? Označi črko R ali F. Reši nalogo kot v primeru.)

Primer:

		R	F
0.	Lena schreibt Paul eine Einladung.	X	

		R	F
1.	Am Samstag feiert Paul eine Party.		
2.	Lena soll auch zur Party kommen.		
3.	Die Party beginnt um 17 Uhr.		
4.	Paul hat nur zwei oder drei Leute eingeladen.		
5.	Paul braucht noch CDs für die Party.		
6.	Paul wünscht sich einen Pullover zum Geburtstag.		
7.	Die Party ist im Keller.		

	7

2. naloga

Lies den Text und antworte kurz.

(Preberi besedilo in odgovori na kratko.)

WICKIE AUF GROSSER FAHRT

Ein Wikingerschiff liegt am Steg. Im 3D-Film “Wickie auf großer Fahrt” spielt Jonas Hämmerle den kleinen Wikinger, der mit seinem Vater Halvar spannende Abenteuer erlebt.

Im wirklichen Leben ist Wickie der ganz normale 13-jährige Junge Jonas aus Berlin. Das ist sein zweiter Wickie-Film, er spielte schon 2008 im Film “Wickie und die starken Männer”. Er wurde aus 600 Kandidaten ausgewählt. Die Dreharbeiten dauern drei Monate und er kann nicht zur Schule gehen. Deshalb muss er lernen, wenn die anderen Schauspieler frei haben.

So sieht Jonas´ Tag am Set aus:

8.00: Aufstehen, waschen, frühstücken, Text abfragen.

9.00: Ein Fahrer holt Jonas und seine Mutter von ihrem Hotel ab.

9.15: Er probt die Szenen des Tages.

10.15: Jonas zieht in der Garderobe sein Kostüm an.

10.30: In der Maske bekommt er sein Make-up.

11.00: Drehbeginn.

13.00: Mittagessen.

15.00: Drehschluss (Jonas arbeitet nur sechs Stunden am Tag).

15.15: Rückkehr ins Hotel, jetzt macht Jonas eine Pause.

15.45 bis 17.45: Schulzeit. Jonas macht seine Hausaufgaben und lernt seinen Text für den nächsten Tag.

18.00: Feierabend.

(Vir besedila: *Stafette* 9/2011)

(Vir slike: dr3id.com. Pridobljeno: 11. 10. 2012)

Primer:

0. Wer ist Wickie? ***Der kleine Wikinger***.

1. Wie alt ist der Junge?
2. Welche Rolle spielt Jonas?
3. Wie lange geht Jonas nicht zur Schule?
4. Wann steht Jonas auf?
5. Wo zieht Jonas sein Kostüm an?
6. Wann isst Jonas zu Mittag?
7. Wie viele Stunden am Tag arbeitet er?

	7

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

1. naloga

Was passt zusammen? Ordne die Buchstaben den Nummern zu wie im Beispiel. Jeden Buchstaben kannst du nur einmal verwenden. Zwei Buchstaben bleiben übrig.

(Kaj sodi skupaj? Razvrsti črke k številkam kot v primeru. Vsako črko lahko uporabiš samo enkrat. Dve črki sta odveč.)

FREIZEITAKTIVITÄTEN

0.	Hip Hop
1.	Fußball
2.	Servietten
3.	Musik
4.	Schlittschuh
5.	Freundin
6.	im Internet
7.	Rad
8.	Bücher

A	sammeln
B	laufen
C	surfen
D	klettern
E	fahren
F	spielen
G	schwimmen
~~H~~	tanzen
I	hören
J	besuchen
K	lesen

Primer:

0.
H

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.

	8

2. naloga

Was ist richtig? Umkreise den Buchstaben wie im Beispiel.

(Kaj je pravilno? Obkroži črko kot v primeru.)

Primer:

0. Das ist David Moser. … spielt schon seit drei Jahren Tennis.

   A Sie

   (B) Er

   C Es

1. David … fast jeden Tag.

   A trainieren

   B trainiere

   C trainiert

2. Er … Training am Nachmittag.

   A habe

   B hat

   C hast

3. Das Training beginnt … 14 Uhr.

   A am

   B im

   C um

4. … Winter spielt er in einer Tennishalle.

   A Um

   B Im

   C Am

5. Nach dem Training … er.
   A duschen
   B duschst
   C duscht

6. David … sehr gut Tennis spielen. Er ist der beste Tennisspieler im Verein.
   A kann
   B kannst
   C können

7. David ... auch Tiere.
   A mögt
   B mag
   C mögen

8. David hat einen Hund. … Name ist Rex.
   A Mein
   B Dein
   C Sein

9. In seiner Freizeit geht er oft ins …
   A Eisdiele.
   B Kino.
   C Schule.

	9

3. naloga

Das ist dein Cousin Tobias. Stelle Tobias vor. Schreibe ungefähr sechs Sätze. Hier sind seine Bilder, die dir dabei helfen.

(Predstavi bratranca Tobiasa. Napiši približno šest povedi. Pomagaj si z njegovimi slikami.)

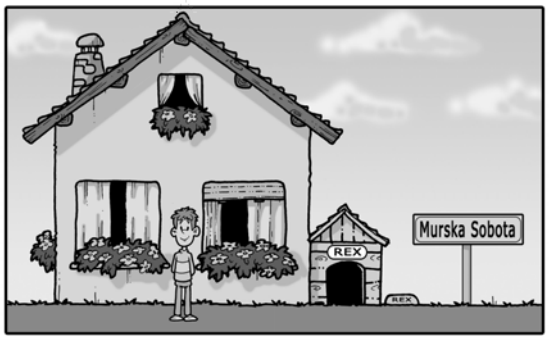

Vsebina:		4
Jezikovna pravilnost:		3

SKUPNO ŠTEVILO TOČK:		**52**

4.2.5.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz nemščine **ob koncu 3. obdobja**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Strokovno podlago za pripravo nacionalnega preverjanja znanja iz nemščine predstavlja *Učni načrt: Program osnovnošolskega izobraževanja*. Ljubljana MŠZŠ: ZRSŠ, 2000. Ob koncu 3. obdobja je bilo preverjanje obvezno za učence in učenke na tistih šolah, kjer je bil kot tretji predmet z vzorčenjem določen tuji jezik (nemščina). **Znanje učencev iz nemščine se je žal tudi letos preverjalo samo pisno.**

Opis, obseg in vsebina preizkusa

Preizkus so učenci reševali 60 minut, preverjanje pa je potekalo 14. maja 2013. Na naknadni rok ni bilo prijav.

Preizkus znanja po 3. obdobju je vključeval te tri jezikovne zmožnosti: slušno razumevanje, bralno razumevanje ter pisno sporočanje. Sestavljen je bil iz štirih delov: I. slušnega razumevanja (2 nalogi s 15 postavkami), II. bralnega razumevanja (2 nalogi s 15 postavkami), III. poznavanja in rabe jezika (3 naloge z 20 postavkami) ter IV. pisnega sporočanja (4 postavke). Čas reševanja preizkusa znanja je bil 60 minut. Skupno število točk vseh štirih delov je bilo 65, število postavk pa 54.

Tipi nalog

Preizkus je vseboval naloge:

- s kratkimi odgovori,
- alternativne izbire,
- razvrščanja,
- dopolnjevanja,

in vodeni sestavek.

Preglednica 4.2.5.2.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Takson. stopnja	Ravni ciljev	Delež v preizkusu
I.	znanje in poznavanje	30 %
II.	razumevanje, uporaba	35 %
III.	samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	35 %

Preizkus je bil sestavljen v skladu s taksonomskimi stopnjami.

Analiza dosežkov

Preglednica 4.2.5.2.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	237
Število postavk v preizkusu	54
Možne točke	65
Povprečno število točk	45,15
Povprečno število točk v odstotkih	69,46
Standardni odklon	20,76
Indeks težavnosti	0,69
Indeks zanesljivosti	0,94

Dosežki po spolu, šolah in regijah

237 učenk in učencev je preizkus pisalo na 16 šolah v treh regijah.

Slika 4.2.5.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 3. obdobje

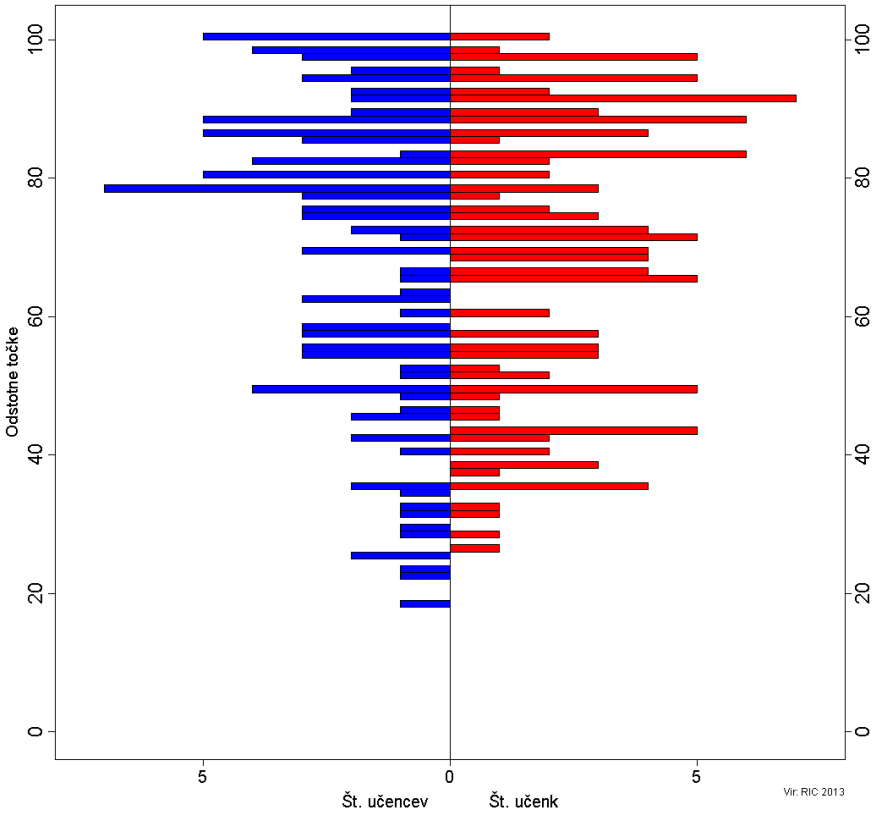

Dosežki NPZ-ja po spolu nam kažejo, da so učenci in učenke približno enako razporejeni.

Slika 4.2.5.2.2: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri nemščini, 3. obdobje

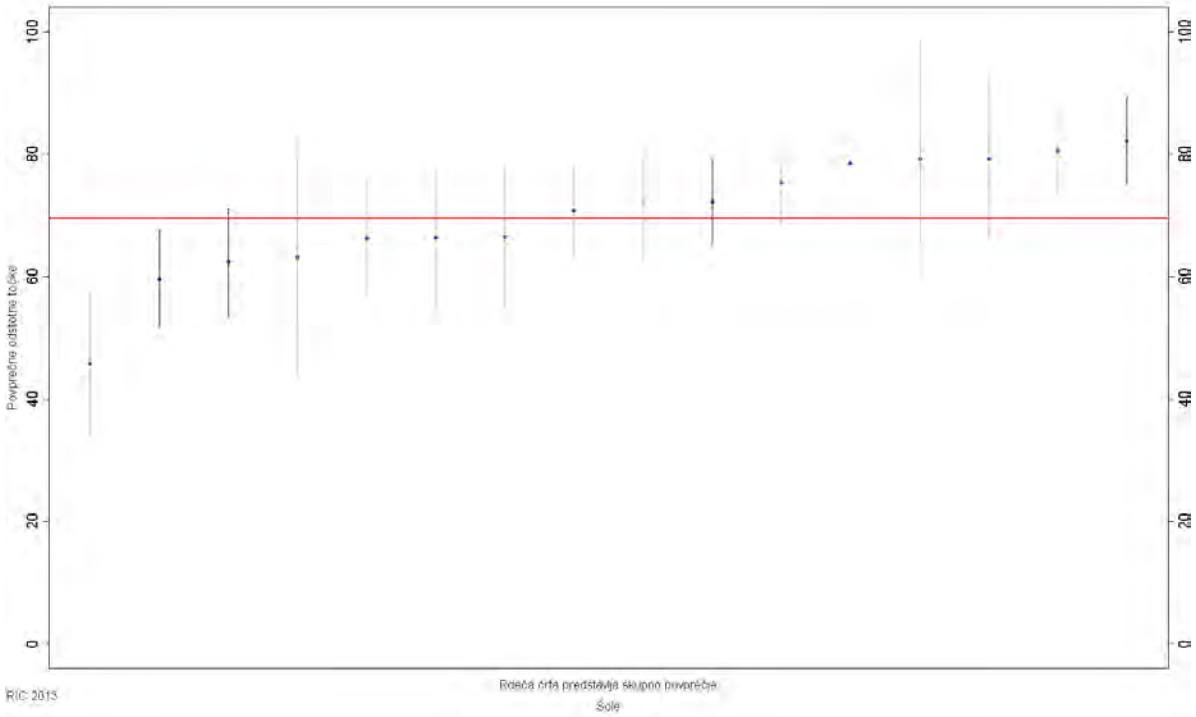

Pri pregledu povprečnih dosežkov na 16 šolah se pokaže, da je 9 šol doseglo rezultate nad državnim povprečjem, 5 šol celo nad 80 %, 7 šol pod državnim povprečjem, najslabša je imela povprečni dosežek okrog 45 %.

Preglednica 4.2.5.2.3: Porazdelitev dosežkov pri nemščini po regijah, 3. obdobje

Regija	Povprečni dosežek	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Koroška regija	72,83	20,09	148	10
Podravska regija	63,64	21,35	82	5
Pomurska regija	66,37	15,03	7	1

Dosežki učencev in učenk so bili obdelani tudi po regijah. 237 učencev in učenk je preizkus znanja pisalo v treh regijah: Pomurski (148), Podravski (82) in Koroški (7).

Uspešnejši so bili učenci in učenke Pomurske regije (nad državnim povprečjem), učenci in učenke iz Koroške regije so se uvrstili okrog državnega povprečja, iz Podravske regije pa malo pod povprečje.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju

Slika 4.2.5.2.3: Porazdelitev točk pri nemščini, 3. obdobje

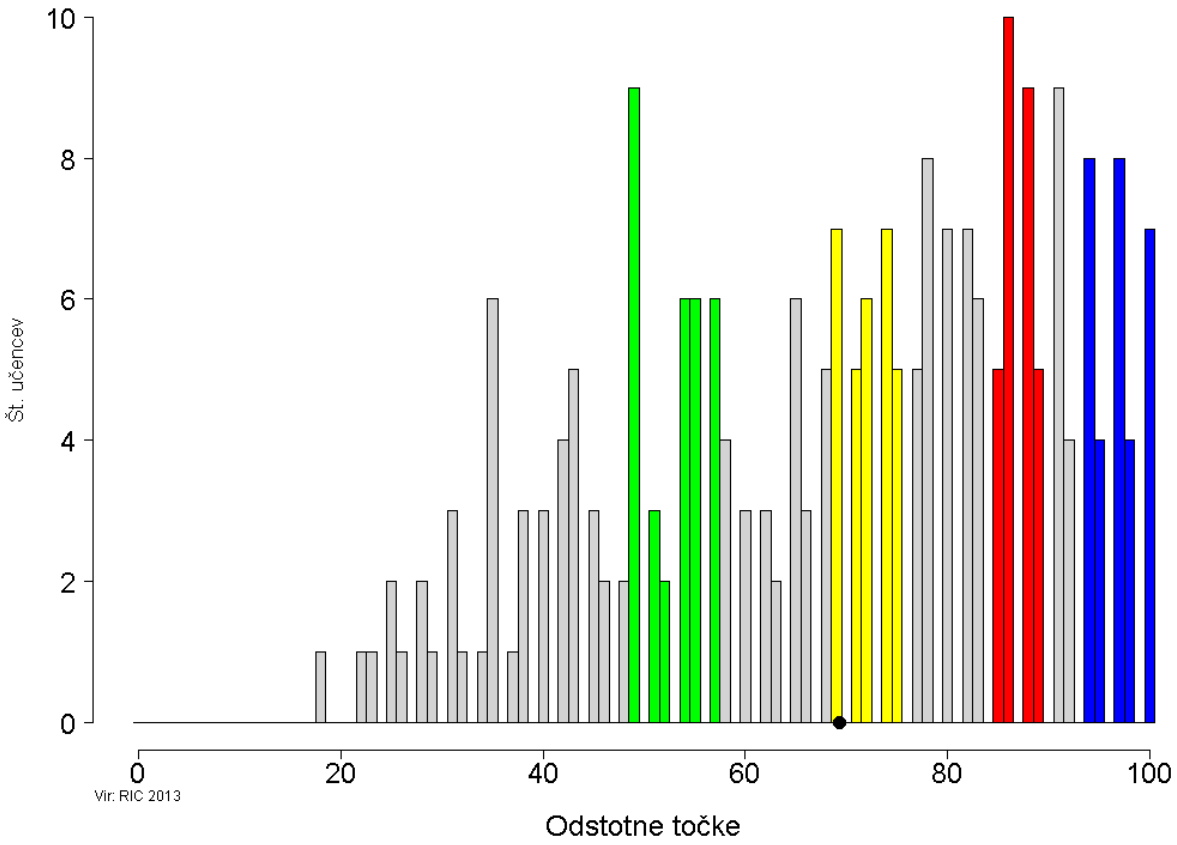

ZELENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov*, so v povprečju uspešno rešili te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenci poslušajo dve besedili in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti in bistva.

1. naloga

Pri 1. nalogi razumevanja govorjenega besedila so učenci slišali sporočilo s telefonske tajnice. Na kratko so morali odgovarjati na zastavljena vprašanja. Naloga se navezuje na znano tematiko. Učenci so morali izluščiti bistvene informacije in pokazati razumevanje bistva in podrobnosti. Uspešno so rešili 1. in 6. postavko naloge. Na taksonomski ravni je to manj zahtevna naloga. Učenci, ki so pravilno rešili te postavke, razumejo besedila, sestavljena iz znanih jezikovnih informacij.

2. naloga

Pri 2. nalogi razumevanja govorjenega besedila so učenci poslušali mnenje dveh mladostnikov o uporabi SMS-sporočil. Izluščiti so morali bistvene informacije in pokazati razumevanje bistva in podrobnosti. Učenci so uspešno rešili 1., 3. in 6. postavko. V nalogi izbirnega tipa so morali izmed treh ponujenih rešitev izbrati pravilno. Učenci, ki so pravilno rešili te postavke, so razumeli besedilo, sestavljeno iz znanih informacij.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenci berejo in razumejo besedilo na določeno temo, ki vsebuje tudi neznane besede in besedne zveze.

1. naloga

V 1. nalogi, ki je preverjala bralno razumevanje, so učenci prebrali mnenja štirih mladostnikov iz vseh treh nemško govorečih držav. Razmišljajo o onesnaževanju okolja. Učenci so morali povzetke razvrstiti k posameznim izjavam. Uspešno so rešili vseh osem postavk. S selektivnim branjem so poiskali informacijo v besedilu, ki komajda presega njihov receptivni besedni zaklad, in povedi razvrstili k ustrezni osebi.

2. naloga

V 2. nalogi bralnega razumevanja je opisano, kako poteka počitniški tabor. Učenci so morali prebrati besedilo in na kratko odgovoriti na vprašanja. Uspešno so rešili 3. in 7. postavko naloge kratkih odgovorov. Gre za razumevanje besedila, vezanega na določeno, njim znano temo. Naloga je na taksonomski ravni manj zahtevna.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Pri 1. nalogi poznavanja in rabe jezika so morali učenci dopolniti povedi na temo želje. Učenci so uspešno rešili 2. postavko naloge izbirnega tipa. Med tremi ponujenimi rešitvami so morali izbrati ustrezno. V povedi je manjkal veznik *weil*. Vse izjave so bile iz izkustvenega sveta učencev. Naloga je na taksonomski ravni srednje zahtevna.

2. naloga

Pri 2. nalogi poznavanja in rabe jezika so morali učenci iz nabora v okvirčku v poved vstavljati ustrezne besede. Naloga je preverjala razumevanje besedišča iz sobesedila. Učenci so uspešno rešili 2., 4., 8. in 9. postavko naloge dopolnjevanja. Vrednotile so se samo popolnoma pravilno zapisane rešitve.

V zelenem območju je največ postavk slušnega in bralnega razumevanja; to je v skladu s pričakovanji in z učnim načrtom. Učenci besedišče in jezikovne strukture najprej prepoznavajo s poslušanjem, potem z branjem in šele nato jih začnejo tudi uporabljati. Pri bralnem razumevanju so pokazali, da znajo poiskati prave podatke v besedilu. Pri nalogah poznavanja in rabe jezika so rešili postavke, ki so zahtevale temeljno jezikovno znanje.

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo mejo *med polovicama dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega območja v povprečju uspešno rešili še te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenci poslušajo dve besedili in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti in bistva.

1. naloga
Učenci so uspešno rešili 2., 3., 4., 5. in 8. postavko naloge s kratkimi odgovori, saj so prepoznali bistvene informacije iz slišanega besedila in tako pokazali razumevanje bistva in podrobnosti.

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 5. postavko naloge izbirnega tipa, pri kateri so morali izmed treh ponujenih rešitev izbrati pravilno. Ta postavka pade v rumeno območje zato, ker je bilo treba zelo natančno poslušati govorjeno besedilo. Razumeti so morali parafrazirani izraz *angeben wollen*.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenci berejo in razumejo besedilo na določeno temo, ki vsebuje tudi neznane besede in besedne zveze.

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 2. in 5. postavko. Gre za nalogo kratkih odgovorov, pri kateri so morali učenci poiskati odgovore v besedilu o počitniškem taboru. Postavka pade v rumeno območje zato, ker gre za selektivno branje, pri katerem ne morejo rešitve preprosto prepisati iz naloge, ampak je treba razumeti vprašanje.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga
Pri 1. nalogi poznavanja in rabe jezika so morali učenci dopolniti povedi na temo želje.

Učenci so uspešno rešili 3. postavko naloge izbirnega tipa. Med tremi ponujenimi rešitvami so morali izbrati ustrezno. V vrzel so morali vstaviti predlog *für*. Tudi ta izjava je bila iz izkustvenega sveta učencev.

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 1., 5. in 6. postavko naloge dopolnjevanja z naborom besed iz okvirčka. Iz nabora besed so vstavljali pravilno rešitev v vrzeli besedila. Vrednotile so se samo popolnoma pravilno zapisane rešitve. Na taksonomski ravni je to zahtevnejša naloga.

D) PISNO SPOROČANJE

Učenci tvorijo krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic.

Pri tej nalogi so učenci s pomočjo iztočnic napisali vodeno besedilo – pismo o domačem kraju.

Učenci so bili pri tvorbni nalogi uspešni pri postavkah vsebina, zgradba in besedišče. Gre za nalogo, ki preverja zmožnost tvorjenja besedila s pomočjo danih iztočnic.

V rumenem območju je največ postavk iz bralnega razumevanja, kar priča o tem, da učenci znajo poiskati informacije, sklepati in izluščiti bistvo. Pri nalogah slušnega razumevanja učenci pokažejo, da znajo natančno poslušati besedilo na znano temo in poiskati določene podatke ter jih pri reševanju naloge uporabiti. Pri poznavanju in rabi jezika učenci pokažejo, da prepoznajo določene strukture in besedišče in jih znajo uporabiti. Pri tvorbni nalogi le izjemoma tvorijo daljše povedi, hitro se zadovoljijo s kratkimi odgovori.

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo zgornjo četrtino dosežkov, so poleg nalog iz zelenega in rumenega območja v povprečju uspešno rešili še te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenci poslušajo dve besedili in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti in bistva.

1. naloga

Učenci so uspešno rešili 7. in 9. postavko naloge kratkih odgovorov, tako da so prepoznali informacije iz slišanega besedila. Učenci, ki so pravilno rešili ti postavki, so pravilno slišali, katere skupne interese imata Nadine in Leo in ali se lahko srečata »v živo«.

2. naloga

Učenci so uspešno rešili 2. in 4. postavko naloge izbirnega tipa: izmed treh ponujenih rešitev so morali izbrati pravilno. Ti postavki padeta v rdeče območje zato, ker je bilo treba zelo natančno poslušati govorjeno besedilo in pozorno prebrati nalogo.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenci berejo in razumejo besedilo na določeno temo, ki vsebuje tudi neznane besede in besedne zveze.

2. naloga

Učenci so uspešno rešili 1., 4. in 6. postavko. Gre za nalogo kratkih odgovorov, pri kateri so morali učenci poiskati odgovore v besedilu o počitniškem taboru. Postavka pade v rdeče območje zato, ker gre za selektivno branje, pri katerem ne morejo rešitve preprosto prepisati iz naloge, ampak je treba razumeti vprašanje.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Učenci so uspešno rešili 1., 4. in 5. postavko naloge izbirnega tipa.

Naloga je v teh postavkah zahtevala poznavanje glagolov *gehen* in *haben* in svojilnega zaimka *unser* v ustrezni obliki.

2. naloga

Učenci so uspešno rešili 3. in 7. postavko naloge dopolnjevanja z naborom besed iz okvirčka. Iz nabora besed so vstavljali pravilno rešitev v vrzeli besedila, in sicer povratni zaimek *uns* in predlog *mit*. Vrednotile so se samo popolnoma pravilno zapisane rešitve.

Naloge vstavljanja v prazne prostore v besedilu se praviloma izkažejo kot težje za reševanje.

D) PISNO SPOROČANJE

Učenci tvorijo krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic.

Pri tej nalogi so učenci s pomočjo iztočnic napisali vodeno besedilo – pismo o domačem kraju. Pri tvorbni nalogi so bili uspešni pri merilu jezikovna pravilnost. Gre za nalogo, ki preverja zmožnost tvorjenja besedila s pomočjo danih iztočnic. Opažamo, da se učenci teže jezikovno pravilno izražajo, delajo še veliko napak, zlasti pri pisanju in pri tvorjenju daljših povedi.

V rdečem območju je bilo največ postavk v 2. nalogi bralnega razumevanja ter v 1. in 2. nalogi poznavanja in rabe jezika. Prav tako sodi v rdeče območje zadnja postavka pisnega sporočanja. Učenci imajo največ težav z zapisovanjem besed. Tudi pri prepisovanju so zelo nenatančni.

MODRO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo zgornjo desetino dosežkov, so poleg nalog iz zelenega, rumenega in rdečega območja v povprečju uspešno rešili še te naloge:

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

3. naloga

Učenci so morali samostojno dopolniti povedi s samostalniki. Tvorili so jih na podlagi podčrtanih glagolov. Uspešno so rešili vse postavke pri nalogi dopolnjevanja.

Celotna naloga pade v modro območje, ker so morali samostojno zapisati besedo in paziti tudi na pravilni zapis. Iz ovrednotenih nalog lahko razberemo, da so samostalnike največkrat zapisali z malo začetnico.

Razporeditev dosežkov kaže, da so učenci najbolj uspešni pri slušnem in bralnem razumevanju; to je v skladu z učnimi cilji za razvijanje sporočilne sposobnosti, ki je prilagojena otrokovi starostni stopnji. Učenci so torej uspešni pri nalogah slušnega razumevanja, pri katerih pazljivo in natančno poslušajo in se ustrezno pisno odzovejo. Uspešni so tudi pri bralnem razumevanju, kjer berejo in razumejo na določeno temo vezano besedilo, ki vsebuje izraze v dometu njihovega besednega zaklada. Naloge poznavanja in rabe jezika sodijo na višjo taksonomsko stopnjo, zato so tudi bolj selektivne. Razvijanje sporočilne sposobnosti je najpomembnejši cilj pouka nemščine; to upoštevamo tudi pri sestavi preizkusa znanja. Prav tako rezultati kažejo, da so tipi nalog učencem znani in s tem niso imeli težav. Večina učencev prepozna besedišče. Več težav so imeli samo tam, kjer so morali natančneje poslušati oziroma brati ter sklepati in povezovati. Zahtevnejša je bila tudi tvorbna naloga, ki preverja sporazumevalno sposobnost učencev, učenci sami pa so imeli največ težav z jezikovno pravilnostjo.

Glede na cilje preverjanja ima skoraj vsaka naloga postavke, ki padejo v vsaj dve območji.

Večina postavk (20) v preizkusu sodi v zeleno območje, 15 postavk v rumeno, v rdečem območju je 13 postavk (naloge slušnega razumevanja in naloge poznavanja in rabe jezika), v modrem območju pa je celotna naloga dopolnjevanja, ki je preverjala tvorjenje samostalnikov.

Posebej izstopa tudi 1. naloga bralnega razumevanja, ki v celoti pade v zeleno območje.

Rezultati so torej pričakovani. Ravni zahtevanega znanja so v skladu s cilji in standardi učnega načrta.

Preglednica: 4.2.5.2.4: Specifikacijska tabela, nemščina, 3. obdobje

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tema	Tip naloge	Učni cilj	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
A	1	slušno razumevanje	*Eine Nachricht von Nadine*	Osebni podatki, prijatelji, internet	naloga s kratkimi odgovori	Učenci poslušajo daljše besedilo. Izluščijo bistvene informacije in pokažejo razumevanje podrobnosti ter bistva s pisnimi nalogami.	1	1	zeleno	0,95	0,33
							2	1	rumeno	0,78	0,60
							3	1	rumeno	0,77	0,59
							4	1	rumeno	0,69	0,52
							5	1	rumeno	0,61	0,69
							6	1	zeleno	0,88	0,36
							7	1	rdeče	0,63	0,54
							8	1	rumeno	0,75	0,60
							9	1	rdeče	0,58	0,71
	2	slušno razumevanje	*SMS-Nachrichten*	SMS-sporočila, prosti čas	naloga izbirnega tipa	Učenci v govorjenem besedilu poiščejo določene podatke in razumejo podrobnosti.	1	1	zeleno	1,00	0,10
							2	1	rdeče	0,68	0,18
							3	1	zeleno	0,83	0,42
							4	1	rdeče	0,73	0,54
							5	1	rumeno	0,76	0,50
							6	1	zeleno	0,95	0,23
B	1	bralno razumevanje	*Ist die Umwelt noch zu retten?*	Varstvo okolja	naloga povezovanja	Učenci v besedilu poiščejo določene podatke in razumejo podrobnosti.	1	1	zeleno	0,78	0,39
							2	1	zeleno	0,85	0,24
							3	1	zeleno	0,97	0,20
							4	1	zeleno	0,93	0,11
							5	1	zeleno	0,97	0,22
							6	1	zeleno	0,71	–0,05
							7	1	zeleno	0,85	0,27
							8	1	zeleno	0,86	0,33
	2	bralno razumevanje	*Ferien einmal anders*	Počitniški tabor	naloga s kratkimi odgovori	Učenci v besedilu poiščejo določene podatke in razumejo podrobnosti.	1	1	rdeče	0,51	0,55
							2	1	rumeno	0,73	0,61
							3	1	zeleno	0,88	0,44
							4	1	rdeče	0,50	0,66
							5	1	rumeno	0,66	0,53
							6	1	rdeče	0,68	0,35
							7	1	zeleno	0,90	0,37

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tema	Tip naloge	Učni cilj	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
C	1	poznavanje in raba jezika	*Wünsche, Wünsche …*	Želje (različne teme)	naloga izbirnega tipa	Učenci prepoznajo in razumejo določene jezikovne strukture v kontekstu.	1	1	rdeče	0,51	0,43
							2	1	zeleno	0,88	0,36
							3	1	rumeno	0,78	0,48
							4	1	rdeče	0,72	0,27
							5	1	rdeče	0,63	0,47
	2	poznavanje in raba jezika	*Marius aus Obersalwey*	Življenje na deželi	naloga dopolnjevanja	Učenci uporabljajo določene jezikovne strukture v kontekstu.	1	1	rumeno	0,53	0,54
							2	1	zeleno	0,85	0,53
							3	1	rdeče	0,56	0,72
							4	1	zeleno	0,75	0,58
							5	1	rumeno	0,70	0,61
							6	1	rumeno	0,76	0,53
							7	1	rdeče	0,56	0,63
							8	1	zeleno	0,82	0,57
							9	1	zeleno	0,85	0,53
	3	poznavanje in raba jezika		Različne teme	naloga dopolnjevanja	Učenci poznajo in razumejo besedišče v kontekstu. Dopolnijo besedilo.	1	1	modro	0,22	0,48
							2	1	modro	0,49	0,46
							3	1	modro	0,39	0,59
							4	1	modro	0,31	0,49
							5	1	modro	0,39	0,56
							6	1	modro	0,21	0,51
D	1	pisno sporočanje		Kraj bivanja	vodeni sestavek	Učenci s pomočjo iztočnic napišejo vodeno besedilo.	vsebina	5	rumeno	0,73	0,73
							zgradba	2	rumeno	0,78	0,68
							besedišče	4	rumeno	0,61	0,80
							jezikovna pravilnost	4	rdeče	0,56	0,78

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

V I. delu (slušno razumevanje) so učenci slišali dve neznani govorjeni besedili. S tema nalogama smo preverjali zmožnost poslušanja in slušnega razumevanja.

1. naloga (9 postavk, IT od 0,58 do 0,95) je bila naloga kratkih odgovorov. Slišali so besedilo s telefonske tajnice. Rezultati kažejo, da so imeli največje težave pri 5., 7. in 9. postavki, kjer so morali pravilno slišati, katere skupne interese imata Nadine in Leo (A/1./7.), kako ji je všeč njegova zunanjost (A/1./5.) ter ali se lahko srečata v živo (A/1./5.). Pri teh treh postavkah niso dovolj pozorno poslušali besedila.

2. naloga (6 postavk, IT od 0,68 do 1,00) je bila naloga alternativne izbire izmed treh ponujenih možnosti. Pozorno so morali poslušati, kaj o SMS-sporočilih povesta fant in dekle. Posebnih težav pri reševanju niso imeli, nekaj težav sta povzročali 2. in 4. postavka, saj so morali govorjeno besedilo poslušati zelo natančno.

II. del (bralno razumevanje) je bil prav tako sestavljen iz dveh nalog, ki sta preverjali zmožnost branja in bralnega razumevanja.

1. naloga (8 postavk, IT 0,71 do 0,97) je bila naloga razvrščanja. Prebrati so morali mnenja štirih mladostnikov iz nemško govorečih držav, kako razmišljajo o onesnaževanju okolja. Povzetke so morali pripisati k določenemu imenu. Ta naloga jim ni povzročala težav.

2. naloga (7 postavk, IT 0,50 do 0,90) je bila naloga kratkih odgovorov. V članku o počitniškem taboru so morali poiskati odgovore. Ker gre za selektivno branje, so imeli nekaj težav s 1., 4. in 6. postavko (B/2./4.). Rešitve se ne da kar prepisati iz besedila, ampak morajo razumeti vprašanje.

III. del (poznavanje in raba jezika) je zajemal tri naloge.

1. naloga (5 postavk, IT 0,51 do 0,88) je bila naloga alternativne izbire. Izmed treh danih možnosti so učenci morali izbrati pravilno. Največ težav so jim povzročale 1., 4. in 5. postavka (C/1./1.). Izbrati so morali ustrezno pravilno jezikovno obliko. Ta naloga se je izkazala kot srednje težka.

V 2. nalogi (9 postavk, IT 0,53 do 0,85) so morali dopolnjevati besedilo z besedami iz nabora v okvirčku. Največ težav so imeli pri 1., 3. in 7. postavki (C/2./1.). Vrednotile so se samo pravilno zapisane besede. Nekaj težav jim je povzročalo razumevanje besedišča. Na taksonomski ravni je to zahtevnejša naloga.

3. naloga (6 postavk, IT 0,21 do 0,49) je bila naloga dopolnjevanja s samostalniki, ki so jih morali tvoriti iz danih podčrtanih glagolov. Ta naloga se je izkazala za najtežjo oz. z najmanj pravilnimi odgovori. Na podlagi ovrednotenih nalog razberemo, da so samostalnike največkrat napisali z malo začetnico, čeprav so jih pravilno oblikovali. (C/3./6.)

V IV. delu – pisno sporočanje (4 postavke, IT 0,65 do 0,78) so morali dopisnemu prijatelju opisati svoj kraj bivanja. Pri tem so bili ocenjevani ti elementi: vsebina, zgradba, besedišče in jezikovna pravilnost. Pri jezikovni pravilnosti so izgubili največ točk, kar nakazuje na celovitost rabe slovničnih struktur pri nemščini. Naloga ni povzročala posebnih težav.

Sklepne ugotovitve

Preizkus znanja iz nemščine po 3. obdobju je v šolskem letu 2012/13 opravljalo 237 učencev in učenk 9. razreda. Od možnih 65 točk so povprečno dosegli 45,15 točke (69,46 %), indeks težavnosti (IT) je znašal 0,69. **Ta rezultat kaže, da so bile naloge pripravljene v skladu z zastavljenimi cilji PK ter s cilji in standardi v učnem načrtu.** Maksimalno število točk 65 je doseglo 7 učencev, minimalno število točk je bilo 18, dosegel jih je en učenec. Visok je tudi indeks zanesljivosti, saj znaša 0,94 točk. Standardni odklon 0,20 tudi dokazuje dobro razpršenost rezultatov.

Za izboljšanje dela pri pouku predlagamo več samostojnega tvorjenja besedil pri urah pouka. Pisno sporočanje je potrebno razvijati postopoma pri pouku, tako da imajo učenci možnost opraviti vse korake – od prvih idej, »viharjenja« možganov, zbiranja besedišča, prvih osnutkov, ki jim sledi izboljšanje, predelava, ponovno učiteljev (ali sošolcev) pregled, spet popravki in končno čistopis. Žal mnogi učenci tehnike pisanja besedil (še) niso osvojili niti pri materinščini, zato jim je pri tujem jeziku toliko težje. Po šestih letih učenja tujega jezika mora biti učenec sposoben, da tvori samostojno krajše besedilo na temo, ki mu je blizu.

Učence je potrebo motivirati, da se bodo pri NPZ-ju potrudili in pokazali svoje dejansko znanje. Marsikatera točka je bila izgubljena tudi zaradi površnosti, ki bi se ji lahko izognili, če bi besede bolje pogledali in jih dobesedno prepisali oz. upoštevali pravilo v nemščini, da se vsi samostalniki pišejo z veliko začetnico.

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Hör aufmerksam zu und antworte kurz wie im Beispiel.
(Pozorno poslušaj in odgovori na kratko kot v primeru.)

EINE NACHRICHT VON NADINE

0. Wen ruft Nadine an? ***Sarah.***

1. In wen ist Nadine verliebt? _____

2. Wo hat Nadine Leo kennengelernt? _____

3. Wie oft hat Nadine Kontakt mit Leo? _____

4. Wo hat Nadine Leo schon gesehen? _____

5. Wie findet Nadine sein Aussehen? _____

6. Wie alt ist Leo? _____

7. Welche gleichen Interessen haben Nadine und Leo?

8. Wo wohnt Leo? _____

9. Darf sich Nadine mit Leo treffen? _____

(9 točk)

2. naloga

Hör aufmerksam zu und löse die Aufgabe. Welche Antwort ist richtig? Umkreise den Buchstaben vor der richtigen Antwort wie im Beispiel.
(Pozorno poslušaj in reši nalogo. Kateri odgovor je pravilen? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom kot v primeru.)

SMS-NACHRICHTEN

0. Über SMS-Nachrichten sprechen …

   A Maja und Jürgen.

   B Tanja und Jürgen.

   (C) Maja und Udo.

1. Maja meint, per SMS kann man …

   A im Supermarkt Brot und Milch bestellen.

   B den Freunden kurze Nachrichten schicken.

   C die Eltern über die Verspätung informieren.

2. Die SMS-Nachrichten kann man …

   A auch im Unterricht lesen.

   B im Unterricht nicht lesen.

   C im Unterricht schreiben.

3. Wenn das Handy im Unterricht piept, …

   A liest auch der Lehrer die SMS-Nachricht.

   B muss man es sofort abschalten.

   C nimmt der Lehrer es sofort weg.

4. Für Udo sind SMS-Nachrichten …

A sehr nützlich.

B unwichtig.

C praktisch.

5. Die SMS-Nachrichten schicken nur die Menschen, …

A die angeben wollen.

B die nicht telefonieren können.

C die in großer Eile sind.

6. Udo meint, dass man jemanden lieber …

A anrufen sollte.

B treffen sollte.

C besuchen sollte.

(6 točk)

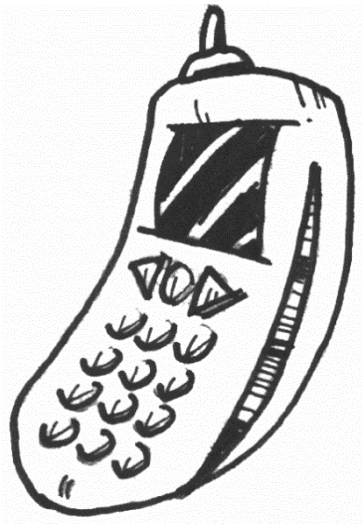

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Lies aufmerksam den Text und löse die Aufgabe.
(Pozorno preberi besedilo in reši nalogo.)

IST DIE UMWELT NOCH ZU RETTEN?

Die Luft in den Städten ist verschmutzt. In der Natur gibt es viele Umweltgifte: im Boden, in den Flüssen, in den Seen und im Meer. Ist die Umwelt noch zu retten?

Dorothea aus Bern
Jeder kann etwas tun. Man kann zum Beispiel ein Stück Regenwald kaufen und ihn schützen. Oder man kann ein Tier adoptieren, das vom Aussterben bedroht ist. Das habe ich gemacht – ich habe ein Nashorn adoptiert! Und man kann bei Umweltgruppen mitarbeiten – bei Greenpeace, beim WWF und so. Ich bin in einer Umweltgruppe. Wir machen viele Aktionen: Müll sammeln, Wasserqualität testen, Luftqualität testen …

Sebastian aus Frankfurt
Die Politiker tun nicht genug für die Umwelt. Sie bauen immer mehr Straßen. Wir brauchen keine Autos – wir brauchen mehr Busse, Züge und Straßenbahnen! Dann wird die Luft in den Städten besser. Aber die Politiker fragen: „Wer soll das bezahlen?" Wenn die Luft besser ist, gibt es weniger kranke Menschen. So kann man viel Geld bei den Kranken sparen.

Dagmar aus München
Wir hier in Deutschland haben unseren Wald kaputtgemacht. Jetzt gehen wir nach Südamerika und sagen zu den Leuten dort: „Bitte macht euren Regenwald nicht kaputt! Wir brauchen ihn!" Wir müssen den armen Ländern konkret helfen – mit Geld zum Beispiel. Dann können wir den Regenwald retten. Und wir müssen den Import von Tropenholz stoppen. Viele Leute bei uns kaufen Möbel aus Tropenholz. Man sitzt auch sehr gut auf einem Stuhl aus normalem Holz!

Andreas aus Wien
Jeder muss selbst etwas für die Umwelt tun. Wir können unseren Hausmüll sortieren und recyceln. Wir können mehr mit Bus und Bahn fahren. Wir können umweltfreundliche Produkte kaufen. Wir können zu Hause Wasser und Energie sparen. Aber wir müssen uns für die Umwelt interessieren! Dann wissen wir, wie wir der Umwelt helfen können. Viele Leute wollen etwas für die Umwelt tun, aber sie wissen nicht wie! Wir lernen das schon in der Schule – ich gebe meinen Eltern immer Umwelt-Tipps!

(*Schuss* 3/1995)

Wer hat was gesagt? Schreib den richtigen Buchstaben vor die Aussagen wie im Beispiel. Vorsicht, einige Namen kannst du mehrmals verwenden.
(Kdo je kaj rekel? Napiši ustrezne črke pred izjave kot v primeru. Pozor, nekatera imena lahko uporabiš večkrat.)

	D	0. Die Leute müssen sich über den Umweltschutz informieren.
		1. Zu Hause kann man den Müll sortieren.
A) Dorothea		2. Man kann ein Stück Regenwald kaufen.
B) Sebastian		3. Die Deutschen haben ihren Wald kaputtgemacht.
C) Dagmar		4. Jeder kann Wasser und Energie sparen.
D) Andreas		5. Politiker sind nicht genug umweltbewusst.
		6. Wir sollten lieber mit dem Bus und mit der Bahn fahren.
		7. Wenn die Leute gesund wären, könnte man viel Geld sparen.
		8. Die Umweltgruppen testen die Qualität des Wassers und der Luft.

(8 točk)

2. naloga

Lies aufmerksam den Text und löse die Aufgabe.
(Pozorno preberi besedilo in reši nalogo.)

FERIEN EINMAL ANDERS

Habt ihr Lust, einmal ganz anders Ferien zu machen? Würdet ihr gern junge Leute aus Deutschland und der ganzen Welt treffen und an interessanten Projekten mitarbeiten? Dann haben wir einen Tipp für euch: die Sommer-Camps der Internationalen Jugend-Gemeinschafts-Dienste, kurz IJGD.

Bei den Camps, die in den Oster- und Sommerferien in der ganzen Bundesrepublik stattfinden, treffen sich junge Menschen aus den verschiedenen Ländern und Kulturen der Welt. Sie kommen aus europäischen Ländern, aus Nordafrika, den USA und vereinzelt auch aus Asien, Australien oder Lateinamerika.

Die Teilnehmer/innen leben zwei bis vier Wochen lang im Camp zusammen, haben viel Spaß und setzen ihre Arbeitskraft für ein gemeinnütziges Projekt ein. Sie erhalten keinen Arbeitslohn für ihre Arbeit, sondern freie Unterkunft und Verpflegung. Meist sind die Teilnehmer/innen Student/innen oder Lehrlinge und Berufstätige im Alter von 16 bis 26 Jahren. Sie wohnen meist in leer stehenden Schulen, Jugendzentren, Forsthütten oder Zelten.

Jede Gruppe besteht aus 10 bis 20 Teilnehmer/innen und zwei Gruppenleiter/innen. Die Gruppenleiter/innen organisieren vor allem formale Dinge, wie den Kontakt zu den Projektträgern. Die Gruppe organisiert ihren Alltag selbst, das heißt z. B. Einkaufen, Kochen und das Freizeitprogramm wird von jeder Gruppe selbst organisiert und manchmal auch improvisiert.

Jede Gruppe bekommt von der IJGD ein Geldbudget für Küche und Haushalt. Jeden Tag sind dann zwei Teilnehmer/innen für den Einkauf und das Kochen verantwortlich. Am häufigsten gibt es Spaghetti, Pizza, Couscous, Paella und Käsespätzle.

Gearbeitet wird in der Regel 25 Stunden pro Woche. Da die Projektträger meist Umweltschutz-Organisationen, Städte, Bildungsorganisationen und Nationalparks sind, gibt es die meisten Projekte in den folgenden Bereichen: im Umwelt- und Naturschutz, im sozialen und pädagogischen Bereich, im Bereich Archäologie und Kulturhistorisches. Außerdem organisieren die IJGD auch Kunstcamps, Theaterprojekte und Medienwerkstätten.

(*Aktuell* 6/2001)

Antworte kurz wie im Beispiel.
(Odgovori na kratko kot v primeru.)

0.	Wo treffen sich die jungen Leute aus der ganzen Welt?	***In den Camps der IJGD.***

1.	Wann werden die Camps IJGD organisiert?	
2.	Wie lange dauern die IJGD Camps?	
3.	Wie alt sind die meisten Teilnehmer/innen?	
4.	Wer kümmert sich um die Formalitäten?	
5.	Was macht die Gruppe selbst?	
6.	Wofür bekommen die Gruppen das Geld?	
7.	Wie lange in der Woche wird gearbeitet?	

(7 točk)

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

1. naloga

Welche Antwort ist richtig? Umkreise den Buchstaben vor der richtigen Antwort wie im Beispiel.
(Kateri odgovor je pravilen? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom kot v primeru.)

WÜNSCHE, WÜNSCHE …

Was wünschen sich die Jugendlichen?

0. Also, ich wünsche … Frieden auf der ganzen Welt.

   A mich

   (B) mir

   C sich

1. Keine Hausaufgaben, denn sie … mir auf die Nerven!

   A gehen

   B gehe

   C geht

2. Ich wünsche mir ein Fahrrad, … ich immer zu Fuß in die Schule muss.

   A dass

   B weil

   C denn

3. Ich wünsche mir, dass die Leute mehr … die Umwelt tun.

   A für

   B nach

   C vor

4. Wenn wir nichts für die Umwelt tun, haben … Kinder keine Zukunft!

   A unsere

   B unser

   C unseren

5. Ich wünsche mir, dass unsere Band Erfolg …

   A haben.

   B habe.

   C hat.

(5 točk)

2. naloga

Ergänze den Text mit den Wörtern aus dem Kästchen wie im Beispiel. Vier Wörter bleiben übrig.
(Vstavi ustrezne besede iz okvirčka kot v primeru. Štiri besede so odveč.)

MARIUS AUS OBERSALWEY

aus	Baumhaus	dass	~~Dorf~~		
fahren	gehen	mit	muss	Sandburg	Schweine
uns	unserem	weil	zur		

Ich bin ein Landkind. Ich wohne in Obersalwey, einem kleinen **(0)** ***Dorf*** im Sauerland. In **(1)** _____ Dörfchen hat meine Familie einen Bauernhof. Auf unserem Hof leben neben uns noch 90 Milchkühe. Dazu haben wir noch viele **(2)** _____ und Hühner. Meine Schwester Sophia und ich freuen **(3)** _____ besonders, wenn unsere Hofhündin Lara Welpen bekommt. Leider kann ich nicht in meinem Ort **(4)** _____ Schule gehen. Ich **(5)** _____ ins 6 km entfernte Esloche mit dem Bus fahren. An meinem Dorf gefallen mir die Natur und viele Spielmöglichkeiten. Ich habe zum Beispiel mit meinem Freund angefangen, ein **(6)** _____ zu bauen. Mit dem Fahrrad kann ich fast überall hinfahren. Bei uns gibt es weniger gefährlichen Straßenverkehr. Auch der Umgang **(7)** _____ unseren Tieren gefällt mir. In der Stadt möchte ich nicht leben, **(8)** _____ dort zu viele Autos **(9)** _____ und zu große Häuser stehen, in denen viele Menschen auf engstem Raum wohnen.

(*Stafette* 10/2007)

(9 točk)

3. naloga

Ergänze die Sätze mit dem entsprechenden Nomen wie im Beispiel.
(Dopolni povedi z ustreznim samostalnikom kot v primeru.)

0. Ich möchte spielen. Kennst du ein interessantes ***Spiel*** ?

1. Sabrina fährt morgen nach Wien. Die _____ dauert vier Stunden.

2. Mein Vater arbeitet in einem Bauunternehmen. Seine

   _____ macht ihm viel Spaß.

3. Mein Mitschüler spricht Polnisch. Polnisch ist eine interessante

   _____.

4. Helfen Sie mir bitte! Ich brauche dringend Ihre _____.

5. Unsere Tante aus Amerika hat uns besucht. Wir haben uns sehr über ihren

   _____ gefreut.

6. Ich habe mich ein wenig verspätet. Bitte, entschuldigen Sie meine

   _____.

(6 točk)

D) PISNO SPOROČANJE

Dein Brieffreund/deine Brieffreundin möchte wissen, wo du lebst. Schreibe ihm/ihr:
wo du lebst (Stadt/Dorf),
über deinen Wohnort,
ob du dort gern/nicht gern lebst und warum.

Schreibe 60 bis 80 Wörter. Punkte bekommst du für Inhalt, Aufbau, Wortschatz und sprachliche Richtigkeit.

(Tvoj dopisovalec/tvoja dopisovalka bi rad(-a) vedel(-a), kje živiš. Piši mu/ji:
kje živiš (v mestu/na deželi),
o svojem kraju,
ali tam rad(-a)/nerad(-a) živiš in zakaj.

Napiši od 60 do 80 besed. Točke boš dobil(-a) za vsebino, zgradbo, besedišče in pravilno rabo jezika.)

Ta prostor lahko uporabiš za osnutek,
ki se ne vrednoti.

Lieber/Liebe ...!

Viele Grüße
Deine Freundin X/Dein Freund X

Vsebina:	*5 točk*
Zgradba:	*2 točki*
Besedišče:	*4 točke*
Jezikovna pravilnost:	*4 točke*

Skupno število točk: 65

4.2.6 Predmetna komisija za matematiko

4.2.6.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz matematike **ob koncu 2. obdobja**

4.2.6.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz matematike **ob koncu 3. obdobja**

SLIKE

Slika 4.2.6.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki, 2. obdobje

Slika 4.2.6.1.2: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri matematiki, 2. obdobje

Slika 4.2.6.1.3: Porazdelitev točk pri matematiki, 2. obdobje

Slika 4.2.6.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki, 3. obdobje

Slika 4.2.6.2.2: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri matematiki, 3. obdobje

Slika 4.2.6.2.3: Porazdelitev točk pri matematiki, 3. obdobje

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.6.1.1: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.6.1.2: Porazdelitev dosežkov pri matematiki po regijah, 2. obdobje

Preglednica 4.2.6.1.3: Specifikacijska tabela, matematika, 2. obdobje

Preglednica 4.2.6.2.1: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.6.2.2: Porazdelitev dosežkov pri matematiki po regijah, 3. obdobje

Preglednica 4.2.6.2.3: Specifikacijska tabela, matematika, 3. obdobje

4.2.6.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz matematike **ob koncu 2. obdobja**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

PK je pri pripravi preizkusa upoštevala strukturo preizkusa, ki določa: čas reševanja (60 minut), tipe nalog, razmerje med taksonomskimi ravnmi nalog glede na Gagnejevo klasifikacijo znanja, vsebinska področja in skupno število točk v preizkusu (50).

Preizkus znanja sestavlja 10 nalog, katerih značilnosti opisuje specifikacijska tabela (*Preglednica 4.2.6.1.3*).

Posamezne vsebine učnega načrta so zastopane z naslednjimi deleži: števila in algebra zajemajo 52 % preizkusa znanja (izhodišče v strukturi preizkusa je 55 %), geometrija 24 % (izhodišče v strukturi preizkusa je 15 %), merjenje 12 % (izhodišče v strukturi preizkusa je 15 %) in obdelava podatkov 12 % (izhodišče v strukturi preizkusa je 15 %).

Naloge so razporejene v štiri taksonomske stopnje: 32 % vsebin preizkusa znanja preverja poznavanje ter razumevanje pojmov in dejstev, 32 % izvajanje rutinskih postopkov, 20 % uporabo kompleksnih postopkov in 16 % reševanje in raziskovanje problemov.

V preizkusu so naloge, ki zastopajo minimalne standarde (66 %) in temeljne standarde (34 %).

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.6.1.1: Osnovni statistični podatki

Število učencev	14.865
Število postavk v preizkusu	50
Možne točke	50
Povprečno število točk	33,95
Povprečno število točk v odstotkih	67,91
Standardni odklon	0,19
Indeks težavnosti	0,67
Indeks zanesljivosti	0,92

Vse možne točke (50 točk) je doseglo 55 učencev (0,37 %), medtem ko ni učenca, ki bi dosegel nič točk.

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Razlaga grafov je podana v poglavju 4.1.2 Smernice za analizo dosežkov NPZ-ja.

Slika 4.2.6.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki, 2. obdobje

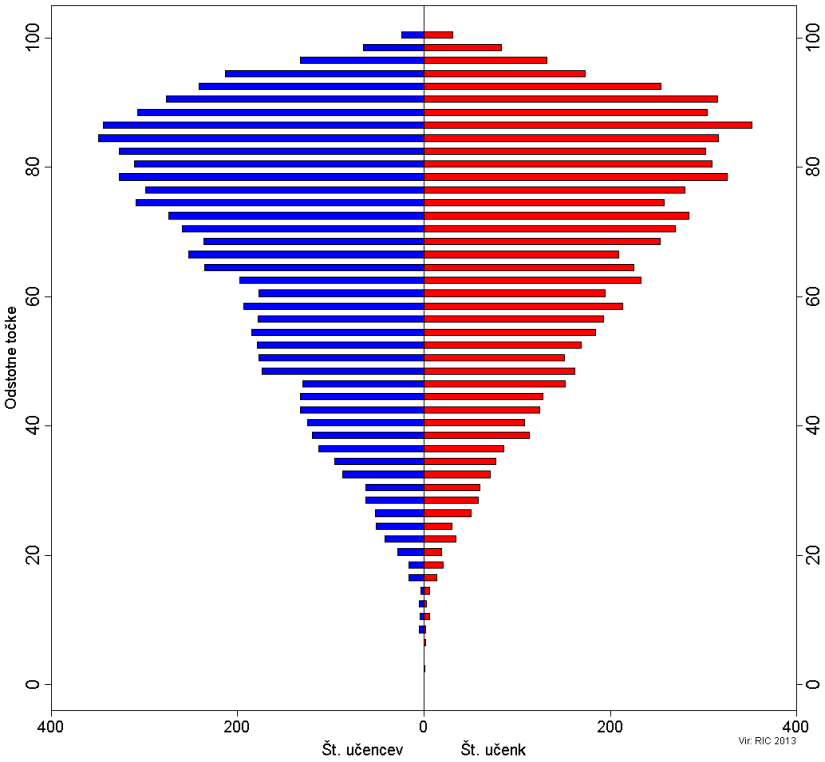

Porazdelitev dosežkov po spolu je skoraj simetrična, kar pomeni, da so učenci in učenke približno enako uspešno reševali matematične naloge oziroma pri rezultatih ne ugotavljamo pomembnih razlik med spoloma.

Slika 4.2.6.1.2: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri matematiki, 2. obdobje

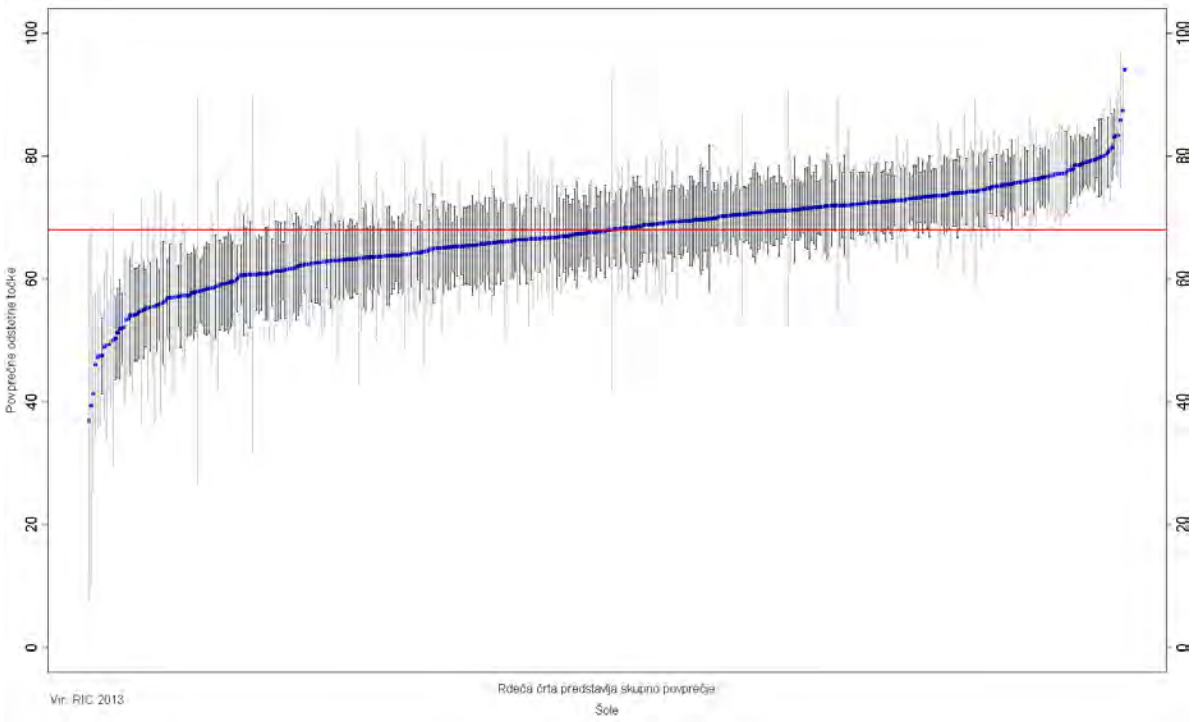

Prikaz ponazarja povprečne dosežke šol pri NPZ-ju matematike ob koncu 2. obdobja.

Preglednica 4.2.6.1.2: Porazdelitev dosežkov pri matematiki po regijah, 2. obdobje

Regija	Povprečni dosežek	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Gorenjska regija	69,98	18,76	1.562	35
Goriška regija	69,18	18,21	749	30
Jugovzhodna Slovenija	65,73	20,12	1.172	36
Koroška regija	62,71	20,07	541	23
Notranjsko-kraška regija	67,63	19,61	409	16
Obalno-kraška regija	67,40	18,80	709	25
Osrednjeslovenska regija	69,50	18,62	3.977	98
Podravska regija	67,85	18,70	2.189	85
Pomurska regija	63,69	20,87	791	39
Savinjska regija	68,29	18,98	1.924	60
Spodnjeposavska regija	65,02	20,65	560	22
Zasavska regija	66,68	20,76	282	8

Opisi dosežkov učencev 6. razreda pri NPZ-ju

Slika 4.2.6.1.3: Porazdelitev točk pri matematiki, 2. obdobje

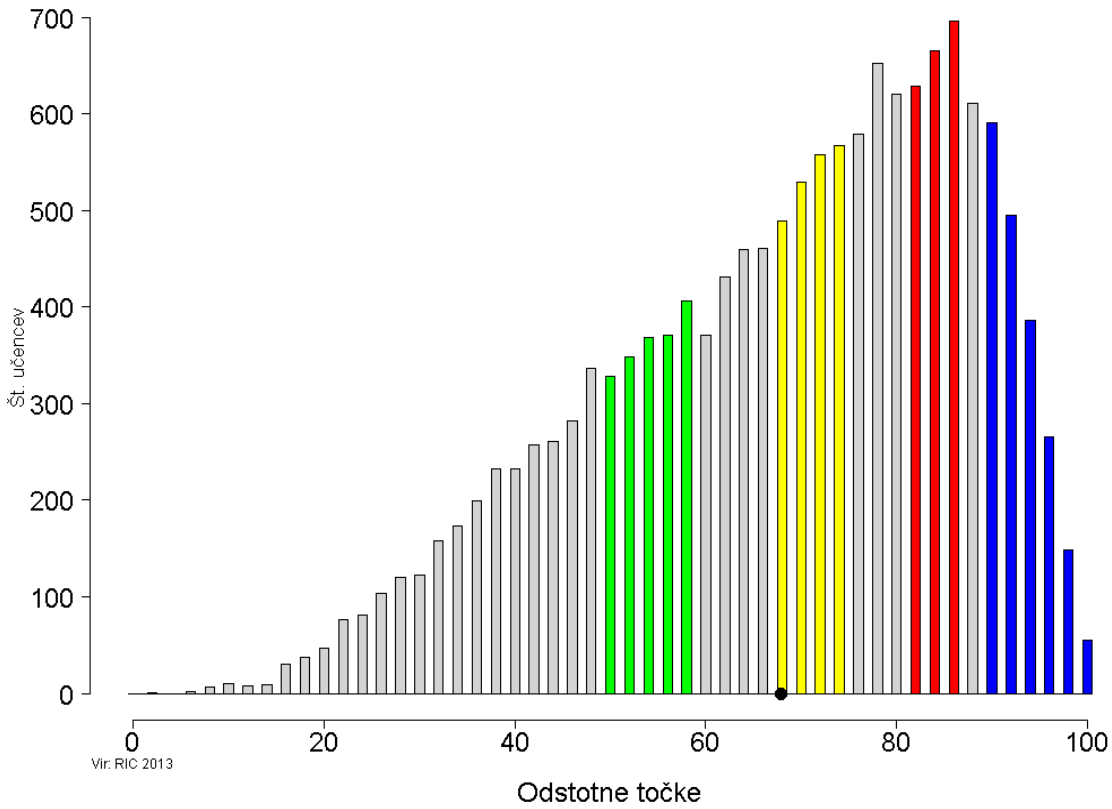

–

ZELENO OBMOČJE

Učenci so pokazali osnovno matematično znanje, povezano s poznavanjem naravnih in decimalnih števil in delov celote, z risanjem osnovnih geometrijskih elementov, merjenjem količin in računanjem z njimi ter branjem podatkov iz preglednice in s prikaza.

Učenec/učenka:

- naravno število, ki je predstavljeno z desetiškimi enotami, zapiše s številko (1.1);
- decimalno število, ki je predstavljeno z desetiškimi enotami, zapiše s številko (1.2);

- naravno število zapiše z desetiškimi enotami (1.3);
- število, ki je predstavljeno s pozicijskim računalom, zapiše s številko (1.5);
- na številski premici upodobi naravna števila (2.1 in 2.2);
- primerja dele celote, prikazane na dveh modelih (3.1);
- ureja dele celote, prikazane na modelih (3.3);
- izmeri dolžino daljice in meritev zapiše (4.2);
- bere simbolni zapis in izračuna vsoto velikosti kotov (4.6);
- bere podatke iz preglednice in jih razvršča v razrede (6.1);
- nariše pravokotnik z danima dolžino in širino (7.1);
- bere figurni prikaz in izračuna ustrezno količino (9.1 in 9.2);
- izbere strategijo za izračun vrednosti ustrezne količine (9.3);
- pretvarja količine za merjenje dolžine (10.1).

Primer: naloge 1, 2 in 9

RUMENO OBMOČJE

Učenci izvajajo osnovne računske operacije z naravnimi in decimalnimi števili, primerjajo količine po velikosti (dolžinske mere) ter berejo podatke s krožnega prikaza in z njimi računajo, narišejo osnovne geometrijske elemente (krožnico) z danimi podatki, primerjajo in urejajo količine za merjenje dolžin in uporabijo ustrezno strategijo za izračun obsega lika.

Učenec/učenka:

- decimalno število zapiše z desetiškimi enotami (1.4);
- število, ki je predstavljeno s pozicijskim računalom, zapiše s številko (1.6);
- prebere podatke iz preglednice in števila zaokroži na stotice (2.3);
- v pregledici prebere ustrezne podatke in zapiše razliko (2.5);
- izračuna razliko naravnih števil (2.6);
- prepozna del celote, prikazan na modelu (3.2);
- bere simbolni zapis, izmeri velikost kota in ga izrazi z merskim številom in z mersko enoto (4.4);
- bere podatke, prikazane s krožnim prikazom (deli celote) (5.1);
- primerja podatke po velikosti (5.4);
- izračuna razliko števil (5.5);
- primerja dobljene podatke in oblikuje odgovor (5.6);
- označi oglišča in stranice pravokotnika (7.2);
- nariše krožnico z danimi podatki (8.1);
- izračuna ustrezno vrednost (9.4);
- primerja in ureja količine za merjenje dolžine (10.3);
- izbere ustrezno strategijo za izračun obsega (10.4).

Primer: naloge 2, 5 in 10

RDEČE OBMOČJE

Učenci poznajo osnovne pojme iz ravninske geometrije in jih uporabijo v kompleksnih situacijah, izračunajo obseg lika, berejo podatke s prikaza s stolpci, podatke iz preglednice razvrščajo v razrede, rešujejo matematični problem, povezan z deli celote.

Učenec/učenka:

- bere simbolni zapis, izmeri velikost kota in ga izrazi z merskim številom in z mersko enoto (4.5);
- uporabi ustrezno strategijo pri reševanju enostavnega problema za izračun dela celote (5.2);
- bere podatke, ponazorjene s prikazom s stolpci, in izračuna vsoto (5.3);
- bere podatke iz preglednice in jih razvršča v razrede (6.2);
- ugotovi, koliko učencev ustreza danemu pogoju (6.3);
- izračuna obseg pravokotnika (7.3);
- izračuna dolžino stranice kvadrata glede na obseg pravokotnika (7.4);
- nariše kvadrat (7.5);
- označi oglišča kvadrata (7.6)
- izbere strategijo za izračun ustrezne količine (9.5);
- pretvarja količine za merjenje dolžine (10.2);
- izračuna obseg štirikotnika (10.5).

Primer: naloga 7

MODRO OBMOČJE

Učenci uporabljajo ustrezne strategije reševanja pri zahtevnejših matematičnih problemih s področja geometrije in iz vsakdanjega življenja; pri teh problemih morajo razbrati, povezati in pretvoriti podatke, izvesti smiselni postopek reševanja, logično sklepati in poiskati rešitev.

Učenec/učenka:

- prebere podatke iz preglednice in števila zaokroži na stotice (2.4);
- nariše in označi pravokotnico (4.1);
- nariše daljico z dano dolžino (8.2);
- prepozna najdaljšo tetivo (8.3);
- izračuna ustrezno količino (9.6).

Primer: nalogi 8 in 9

NAD MODRIM OBMOČJEM

Naloge v tem območju niso tipične za nobeno od prej opisanih območij in jih v 65 % primerov ne rešijo niti učenci z najboljšimi dosežki. Te naloge reši manj kakor tretjina najboljših učencev, to je učencev, ki so uvrščeni v modro območje.

Učenci poznajo simboliko za označevanje kotov.

Učenec/učenka:

- Izbere pravilna zapisa za oznako kota (4.3).

Primer: naloga 4

Preglednica 4.2.6.1.3: Specifikacijska tabela, matematika, 2. obdobje

Naloge		Točke	Področja	Cilji – učenec	Standardi znanja	Takson. stopnje	Razredi	Območja	IT	ID
1	1.1	6	Števila	Naravno število, ki je predstavljeno z desetiškimi enotami, zapiše s številko.	M	I	4	zeleno	0,97	0,19
	1.2		Števila	Decimalno število, ki je predstavljeno z desetiškimi enotami, zapiše s številko.	M	I	6	zeleno	0,79	0,45
	1.3		Števila	Naravno število zapiše z desetiškimi enotami.	M	I	4	zeleno	0,89	0,34
	1.4		Števila	Decimalno število zapiše z desetiškimi enotami.	M	I	6	rumeno	0,74	0,47
	1.5		Števila	Število, ki je predstavljeno s pozicijskim računalom, zapiše s številko.	M	I	4	zeleno	0,86	0,44
	1.6		Števila	Število, ki je predstavljeno s pozicijskim računalom, zapiše s številko.	M	I	6	rumeno	0,74	0,47
2	2.1	6	Števila	Na številski premici upodobi naravna števila.	T	I	5	zeleno	0,96	0,17
	2.2		Števila	Na številski premici upodobi naravna števila.	T	I	5	zeleno	0,88	0,20
	2.3		Števila	Prebere podatke iz preglednice in števila zaokroži na stotice.	T	II	5	rumeno	0,72	0,38
	2.4		Števila	Prebere podatke iz preglednice in števila zaokroži na stotice.	T	II	6	modro	0,47	0,34
	2.5		Števila	V pregledici prebere ustrezne podatke in zapiše razliko.	M	III	5	rumeno	0,71	0,42
	2.6		Števila	Izračuna razliko naravnih števil.	M	III	5	rumeno	0,68	0,41
3	3.1	3	Števila	Primerja dele celote, prikazane na dveh modelih.	T	I	4	zeleno	0,87	0,13
	3.2		Števila	Prepozna del celote, prikazan na modelu.	T	I	4	rumeno	0,69	0,52
	3.3		Števila	Ureja dele celote, prikazane na modelih.	T	II	4	zeleno	0,92	0,02
4	4.1	6	Geometrija	Nariše in označi pravokotnico.	T	II	5	modro	0,47	0,30
	4.2		Merjenje	Izmeri dolžino daljice in meritev zapiše .	M	II	5	zeleno	0,75	0,35
	4.3		Geometrija	Izbere pravilna zapisa za oznako kota.	M	I	6	nad modrim	0,33	0,26
	4.4		Merjenje	Bere simbolni zapis, izmeri velikost kota in ga izrazi z merskim številom in mersko enoto.	M	II	6	rumeno	0,76	0,45
	4.5		Merjenje	Bere simbolni zapis, izmeri velikost kota in ga izrazi z merskim številom in mersko enoto.	M	II	6	rdeče	0,56	0,44
	4.6		Merjenje	Bere simbolni zapis in izračuna vsoto velikosti kotov.	M	II	6	zeleno	0,78	0,43
5	5.1	6	Obdelava podatkov	Bere podatke, prikazane s krožnim prikazom (deli celote).	M	I	6	rumeno	0,60	0,61
	5.2		Števila	Uporabi ustrezno strategijo pri reševanju enostavnega problema za izračun dela celote.	M	III	6	rdeče	0,54	0,60
	5.3		Števila	Bere podatke, ponazorjene s prikazom s stolpci ,in izračuna vsoto.	M	III	6	rdeče	0,58	0,40
	5.4		Obdelava podatkov	Primerja podatke po velikosti.	M	II	6	rumeno	0,72	0,57
	5.5		Števila	Izračuna razliko števil.	M	II	4	rumeno	0,71	0,61
	5.6		Števila	Primerja dobljene podatke in oblikuje odgovor.	M	III	4	rumeno	0,67	0,59

Naloge		Točke	Področja	Cilji – učenec	Standardi znanja	Takson. stopnje	Razredi	Območja	IT	ID
6	6.1	3	Obdelava podatkov	Bere podatke iz preglednice in jih razvršča v razrede.	M	I	6	zeleno	0,96	0,20
	6.2		Obdelava podatkov	Bere podatke iz preglednice in jih razvršča v razrede.	M	I	6	rdeče	0,56	0,32
	6.3		Števila	Ugotovi, koliko učencev ustreza danemu pogoju.	M	II	6	rdeče	0,46	0,53
7	7.1	6	Geometrija	Nariše pravokotnik z dano dolžino in širino.	M	II	5	zeleno	0,93	0,25
	7.2		Geometrija	Označi oglišča in stranice pravokotnika.	M	I	5	rumeno	0,73	0,32
	7.3		Števila	Izračuna obseg pravokotnika.	T	III	5	rdeče	0,52	0,49
	7.4		Števila	Izračuna dolžino stranice kvadrata glede na obseg pravokotnika.	T	IV	5	rdeče	0,44	0,56
	7.5		Geometrija	Nariše kvadrat.	M	II	5	rdeče	0,60	0,55
	7.6		Geometrija	Označi oglišča kvadrata.	M	I	5	rdeče	0,59	0,38
8	8.1	3	Geometrija	Nariše krožnico z danimi podatki.	M	II	5	rumeno	0,72	0,23
	8.2		Geometrija	Nariše daljico z dano dolžino.	T	IV	5	modro	0,41	0,31
	8.3		Geometrija	Prepozna najdaljšo tetivo.	T	IV	5	modro	0,37	0,41
9	9.1	6	Obdelava podatkov	Bere figurni prikaz in izračuna ustrezno količino.	M	III	6	zeleno	0,96	0,30
	9.2		Obdelava podatkov	Bere figurni prikaz in izračuna ustrezno količino.	M	III	6	zeleno	0,90	0,32
	9.3		Števila	Izbere strategijo za izračun vrednosti ustrezne količine.	M	IV	6	zeleno	0,78	0,45
	9.4		Števila	Izračuna ustrezno vrednost.	M	III	6	rumeno	0,67	0,47
	9.5		Števila	Izbere strategijo za izračun ustrezne količine.	T	IV	6	rdeče	0,48	0,54
	9.6		Števila	Izračuna ustrezno količino.	T	IV	6	modro	0,29	0,43
10	10.1	5	Merjenje	Pretvarja količine za merjenje dolžine.	T	II	6	zeleno	0,80	0,44
	10.2		Merjenje	Pretvarja količine za merjenje dolžine.	M	III	6	rdeče	0,43	0,54
	10.3		Geometrija	Primerja in ureja količine za merjenje dolžine.	M	II	6	rumeno	0,76	0,36
	10.4		Geometrija	Izbere ustrezno strategijo za izračun obsega.	T	IV	5	rumeno	0,72	0,55
	10.5		Geometrija	Izračuna obseg štirikotnika.	T	IV	5	rdeče	0,49	0,52

LEGENDA:
Taksonomske stopnje (Gagne): I – poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, II – izvajanje rutinskih postopkov, III – uporaba kompleksnih postopkov, IV – reševanje in raziskovanje problemov;
Standardi znanja: M – minimalni, T – temeljni;
Območja: območje, v katerega se je uvrstila naloga.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Po Gagnejevi klasifikaciji znanja so v preizkusu naloge, ki preverjajo poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev (I. taksonomska stopnja), izvajanje rutinskih postopkov (II. taksonomska stopnja), uporabo kompleksnih postopkov (III. taksonomska stopnja) ter reševanje in raziskovanje problemov (IV. taksonomska stopnja).

Iz podatkov je razvidno, da so učenci najbolje reševali naloge s področja števil: razumevanje desetiških enot in delov celote (naloga 1 in naloga 3). Uspešni so bili pri nalogi ponazarjanja števil na številski premici in zaokroževanja (naloga 2) ter pri nalogi s področja obdelave podatkov v povezavi z uporabo osnovnih računskih operacij in logičnega sklepanja ob reševanju problema iz vsakdanjega življenja (naloga 9). Polovica učencev je pravilno rešila problemsko nalogo s področja geometrije (naloga 8), ki se je izkazala v preizkusu za najslabše rešeno nalogo.

Sklepne ugotovitve

PK za matematiko ugotavlja, da so rezultati nekoliko nad pričakovanimi. Vsaj polovica učencev je uspešno rešila vsako nalogo. Pri sprejemanju povratne informacije nismo zasledili pripomb, da je bilo nalog preveč ali da so učenci imeli premalo časa za reševanje le-teh. Preizkus je bil v celoti sestavljen po zastavljenih smernicah.

Učenci le pri nalogah najvišje taksonomske ravni niso izkazali zanesljivega znanja. Večinoma so naloge začeli dobro reševati, v nadaljevanju, ko so je zahtevalo celovitejše znanje, pa niso bili uspešni. Naloge s področja števil so nekoliko izstopale v uspešnosti reševanja, kar je bilo pričakovati, saj se od učencev pričakuje poznavanje in razumevanje tega področja.

Ugotavljamo, da imajo nekateri učenci težave pri poznavanju in razumevanju osnovnih geometrijskih elementov (pravokotnica, kot, kvadrat, pravokotnik), natančnem načrtovanju, označevanju in uporabljanju simbolike. Predvidevamo, da so nekateri dosežki po posameznih nalogah skromnejši zaradi morebitne nedoslednosti pri obravnavi teh vsebin.

Posebno pozornost naj učitelji namenjajo pravilnim zapisom rešitev in ugotovitev ter uporabi korektne matematične simbolike. Priporočamo, da se vsebine, ki so predpisane z učnim načrtom za 1. in 2. triletje, v celoti obravnavajo in primerno utrdijo, izločene vsebine iz strukture NPZ-ja se lahko obravnavajo po izvedbi le-tega.

1. a) Zapiši s številko.

7S 3D 2E = _____

7D 3E 2d = _____

b) Zapiši z desetiškimi enotami.

4020 = _____

3,06 = _____

c) S številko zapiši število, prikazano na pozicijskem računalu.

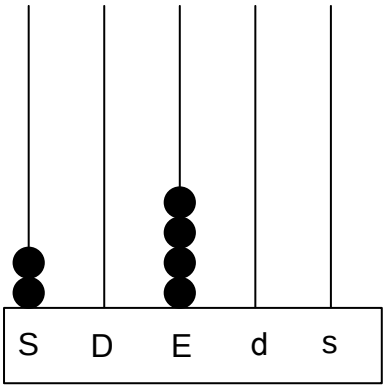

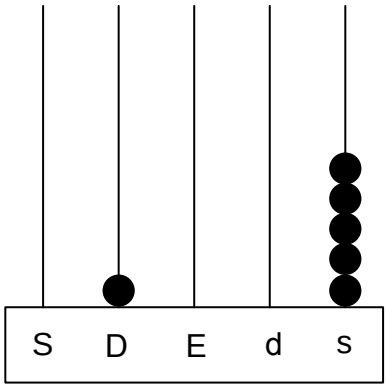

_____ _____

	6

2. V preglednici so zbrani podatki o znanih osebnostih: datumi njihovih rojstev in datumi njihovih smrti.

				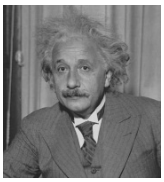	
	WOLFGANG AMADEUS MOZART	NAPOLEON BONAPARTE	CHARLES ROBERT DARWIN	ALBERT EINSTEIN	CHARLES SPENCER CHAPLIN
DATUM ROJSTVA	27. 1. 1756	15. 8. 1769	12. 2. 1809	14. 3. 1879	16. 4. 1889
DATUM SMRTI	5. 12. 1791	5. 5. 1821	19. 4. 1882	18. 4. 1955	25. 12. 1977

a) Letnice rojstev teh znanih osebnosti predstavi na časovni osi.

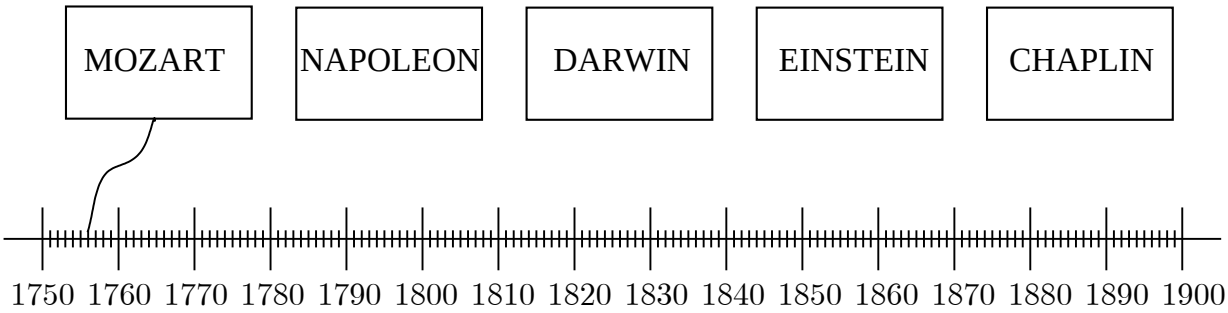

b) Letnice smrti znanih osebnosti zaokroži na stoletje (na stotice) natančno. Vpiši zaokrožene vrednosti v preglednico.

	MOZART	NAPOLEON	DARWIN	EINSTEIN	CHAPLIN
Zaokrožena letnica smrti					

c) Koliko let je bil star Napoleon, ko je umrl Mozart?

Reševanje:

Odgovor:

	6

3. Tina, Uroš in Tilen so z enakimi modeli kroga prikazali različne dele celote. Deli celote so obarvani sivo.

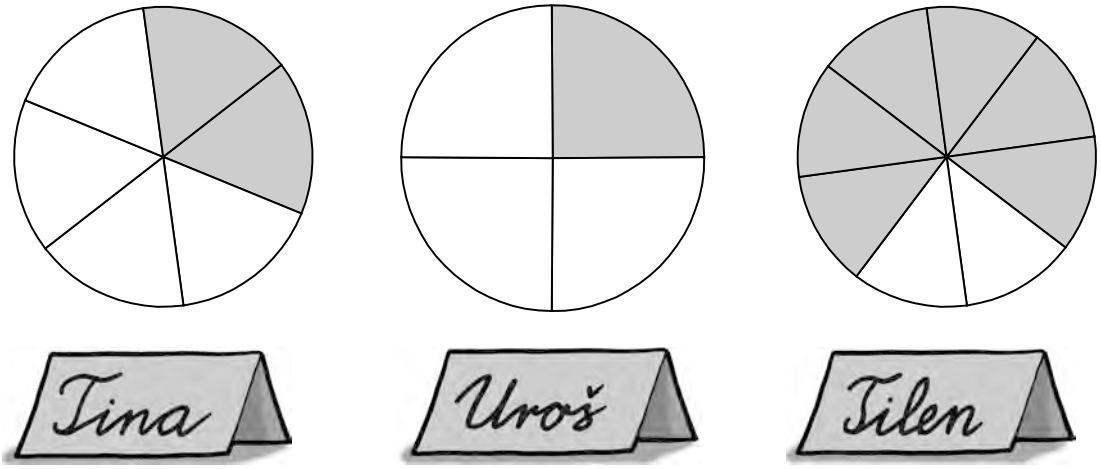

Preberi izjave in obkroži črko P, če je izjava pravilna, ali črko N, če izjava ni pravilna.

a) Uroš je z modelom kroga prikazal večji del celote kakor Tina.

P N

b) Tina je na modelu kroga prikazala $\frac{1}{3}$ celote.

P N

c) Tilen je z modelom kroga prikazal največji del celote.

P N

	3

4. Narisan je trikotnik ABC.

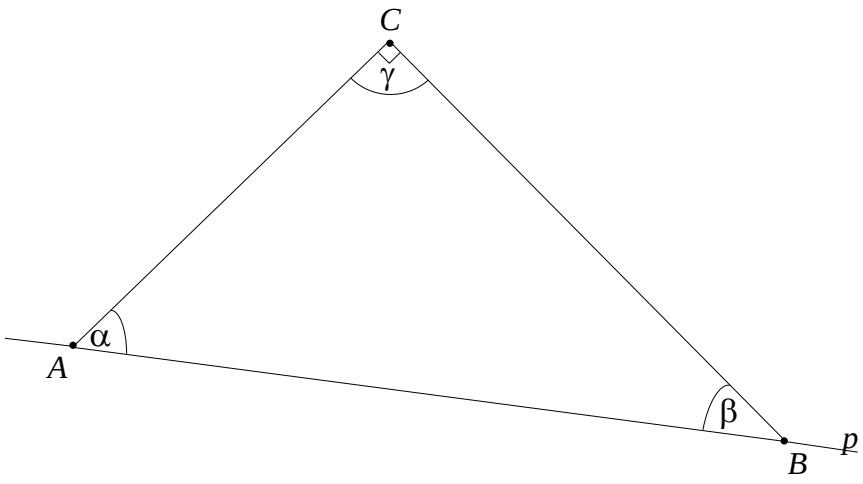

a) Nariši pravokotnico r skozi točko C na premico p.

b) Izmeri in meritev napiši na črto.

$d(A,B) =$ _____

c) Obkroži dva pravilna odgovora. Kot α označimo tudi:

$\measuredangle A$ $\measuredangle ABC$ $\measuredangle BCA$ $\measuredangle BAC$ $\measuredangle CAB$

d) Izmeri velikost kota α in kota β in izračunaj njuno vsoto.

$\alpha =$ _____ $\beta =$ _____

$\alpha + \beta =$ _____

	6

5. Osnovni šoli Grajski trg in Kraško mesto imata vsaka po 315 učencev. Podatki o številu učenk in učencev na posamezni šoli so ponazorjeni s prikazoma.

Učenci in učenke na OŠ Grajski trg

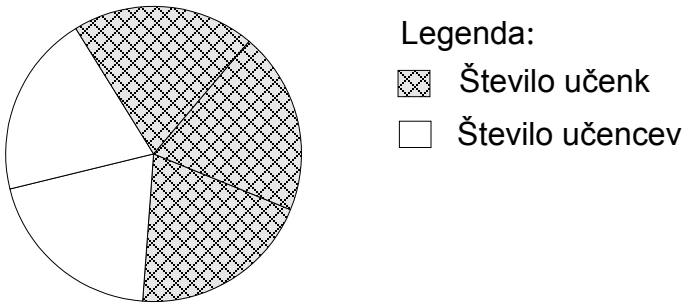

Učenci in učenke na OŠ Kraško mesto

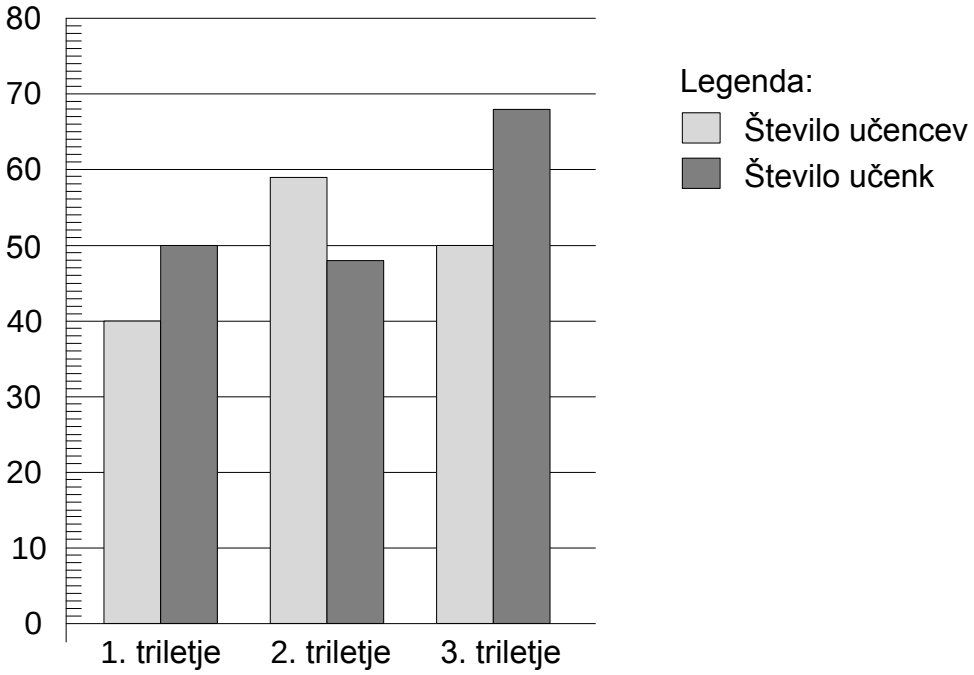

a) Izračunaj, na kateri šoli je več učenk.

Reševanje:

Rešitev:

b) Koliko več je učenk na eni šoli kakor na drugi?

Reševanje:

Odgovor:

	6

6. Učenci so pisali test, na katerem so lahko dosegli največ 50 točk. Preglednica prikazuje, koliko točk je dosegel posamezni učenec.

IME	ŠT. TOČK
Ana	50
Marie	45
David	38
Anžej	35
Janja	28
Timy	46
Darjan	10
Barbara	15
Sara	28
Krista	25
Žare	26
Bine	9
Sandi	41
Maja	22
Katarina	37
Gregor	40
Ivan	18
Adrijana	38
Luka	48
Mina	29
Zinka	31
Brina	28
Žan	15
Sandra	27

a) Izpolni preglednico.

Statistični razred	Doseženo število točk	Število učencev
1.	Od 1 do 10	
2.	Od 11 do 20	
3.	Od 21 do 30	
4.	Od 31 do 40	
5.	Od 41 do 50	

b) Koliko učencev je doseglo na testu več kot petino vseh možnih točk? _____

	3

7. a) Nariši pravokotnik $ABCD$ z dolžino $a = 5{,}5$ cm in s širino $b = 3{,}5$ cm. Označi oglišča in stranice pravokotnika.

b) Koliko je dolga stranica kvadrata $EFGH$, ki ima enak obseg kakor pravokotnik $ABCD$?

c) Nariši kvadrat $EFGH$ in označi oglišča.

	6

8. a) Nariši krožnico $k(S, 3\text{ cm})$ in tetivo AB, dolgo 4 cm.

b) Najdaljšo tetivo krožnice imenujemo _____.

	3

9. Janez prideluje zelenjavo. S figurnim prikazom je ponazoril količino pridelane zelenjave.

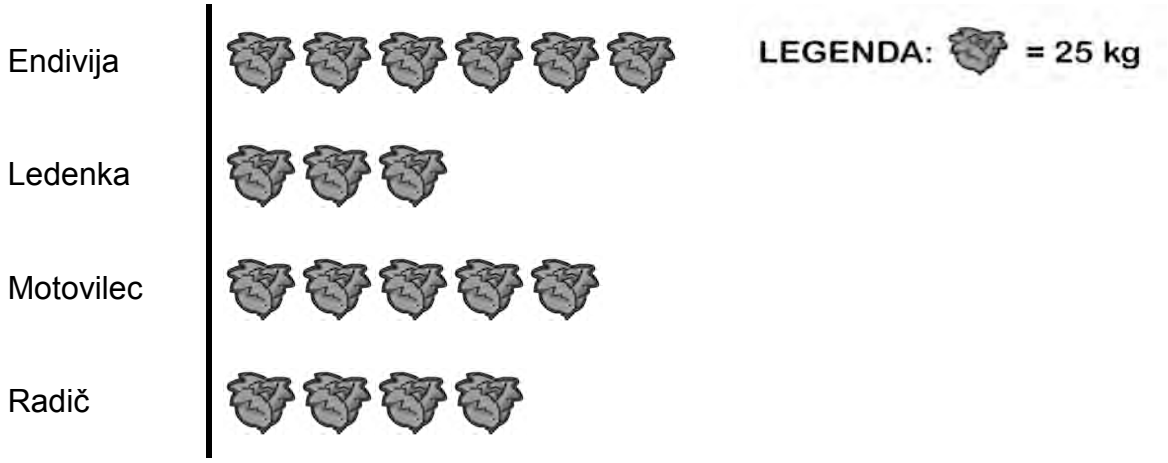

a) V preglednico vpiši, koliko kilogramov posamezne zelenjave je pridelal Janez.

VRSTA	kg
Endivija	
Ledenka	
Motovilec	
Radič	

S slike razbereš, kolikšna je cena posamezne zelenjave.

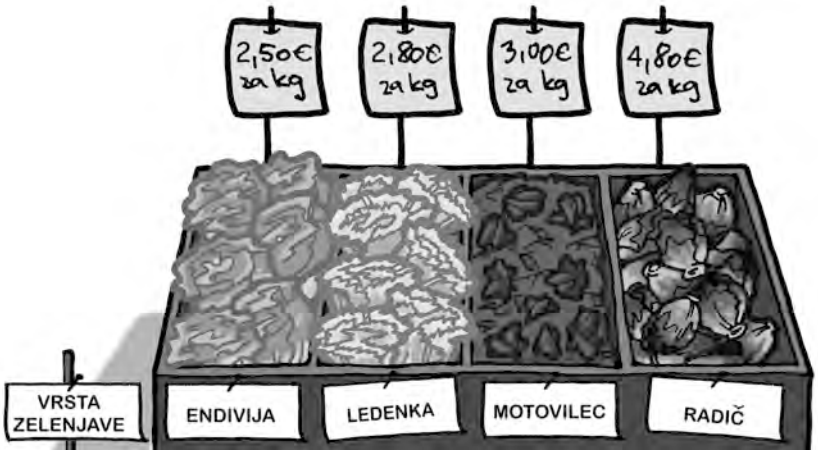

b) Janez je prodal ves radič. Koliko evrov je prejel za to?

Reševanje:

Odgovor:

c) Janez je poleg vsega radiča prodal še $\frac{2}{3}$ pridelane količine endivije, tretjino pridelane količine ledenke in $80\ \text{kg}$ motovilca. Koliko kilogramov zelenjave mu je ostalo?

Reševanje:

Odgovor:

	6

10. V mestnem parku so oblikovali zelenico v obliki štirikotnika.

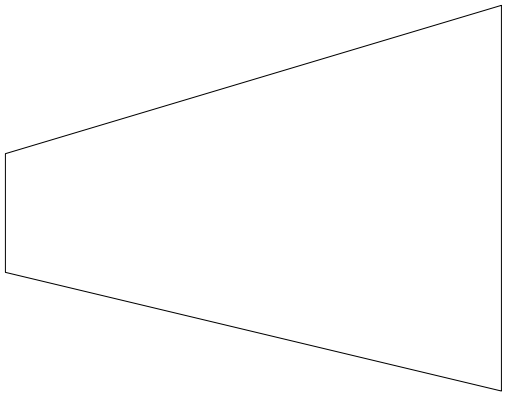

Jure je izmeril dolžine stranic tega štirikotnika in jih zapisal.

276 m 25 m 1 dm $\frac{1}{5}$ km 276,9 m

a) Dolžine zapiši z isto enoto:

_____ _____ _____ _____

b) Dopolni. Najkrajša dolžina med naštetimi je _____.

c) Zelenico bodo ogradili. Najmanj koliko metrov ograje potrebujejo?
Reševanje:

Odgovor:

	5

Skupno število točk: 33

	50

4.2.6.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz matematike **ob koncu 3. obdobja**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Predmetna komisija je pri pripravi preizkusa upoštevala strukturo preizkusa, ki zajema: čas reševanja (60 minut), tipe nalog, razmerje med taksonomskimi stopnjami nalog glede na Gagnejevo klasifikacijo znanja ter vsebinska področja.

Preizkus obsega 11 nalog, katerih značilnosti opisuje specifikacijska tabela.

Posamezne vsebine so zastopane s temi deleži: števila v obsegu 30 % (izhodišče v strukturi preizkusa 30 %), algebra v obsegu 22 % (izhodišče v strukturi preizkusa 20 %), geometrija v obsegu 20 % (izhodišče v strukturi preizkusa 20 %), merjenje v obsegu 16 % (izhodišče v strukturi preizkusa 15 %), obdelava podatkov v obsegu 12 % (izhodišče v strukturi preizkusa 15 %).

Glede zastopanosti standardov znanja preizkus pokriva 54 % minimalnih, 40 % temeljnih in 6 % zahtevnejših standardov znanj.

Naloge so razporejene v štiri taksonomske stopnje: poznavanje ter razumevanje pojmov in dejstev (24 %), izvajanje rutinskih postopkov (32 %), uporaba kompleksnih postopkov (26 %), reševanje in raziskovanje problemov (18 %).

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Pisni preizkus znanja je v rednem roku pisalo 17.162 učencev. Povprečno število doseženih točk je 27,58 ali 55,15 %. Vse možne točke (50 točk) je doseglo 71 učencev oziroma 0,41 %, najmanjše število točk (0 točk) so dosegli 4 učenci oziroma 0,02 %.

Preglednica 4.2.6.2.1: Osnovni statistični podatki

Število učencev	17.162
Število postavk v preizkusu	50
Možne točke	50
Povprečno število točk	27,63
Povprečno število točk v odstotkih	55,26
Standardni odklon	0,19
Indeks težavnosti	0,55
Indeks zanesljivosti	0,93

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Razlaga prikazov je podana v poglavju *4.1.2 Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja*.

Slika 4.2.6.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki, 3. obdobje

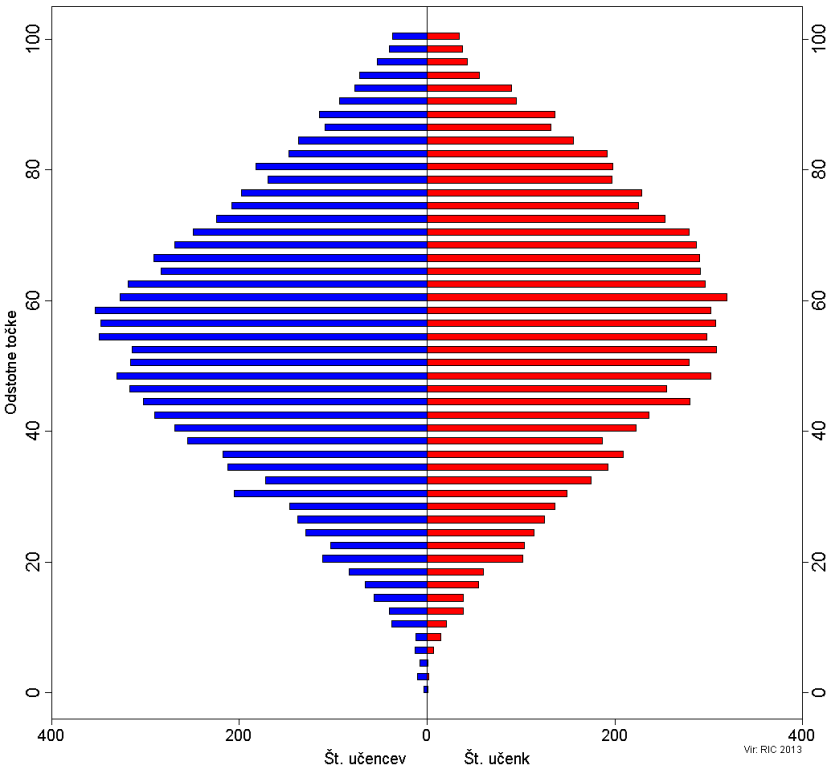

Primerjava dosežkov po spolu ne kaže večjih razlik med učenci in učenkami.

Slika 4.2.6.2.2: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri matematiki, 3. obdobje

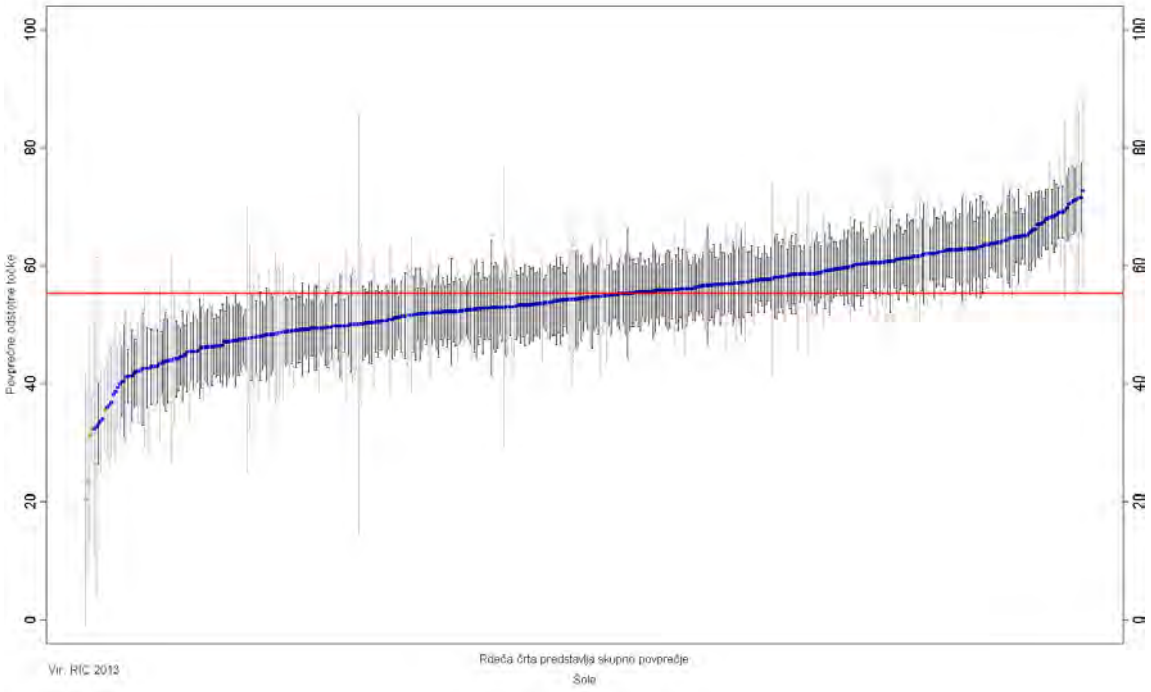

Prikaz ponazarja povprečne dosežke šol pri NPZ-ju iz matematike ob koncu 3. obdobja glede na državno povprečje.

Preglednica 4.2.6.2.2: Porazdelitev dosežkov pri matematiki po regijah, 3. obdobje

Regija	Povprečni dosežek	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Gorenjska regija	55,96	19,16	1.792	35
Goriška regija	58,52	18,99	1.001	28
Jugovzhodna Slovenija	55,01	20,50	1.263	36
Koroška regija	53,20	18,79	707	21
Notranjsko-kraška regija	58,85	17,37	409	16
Obalno-kraška regija	54,91	18,77	778	26
Osrednjeslovenska regija	57,56	19,88	4.493	104
Podravska regija	53,58	19,70	2.501	82
Pomurska regija	49,29	20,03	960	38
Savinjska regija	54,14	20,35	2.342	60
Spodnjeposavska regija	52,82	20,99	562	22
Zasavska regija	54,34	18,91	354	8

Opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju

Slika 4.2.6.2.3: Porazdelitev točk pri matematiki, 3. obdobje

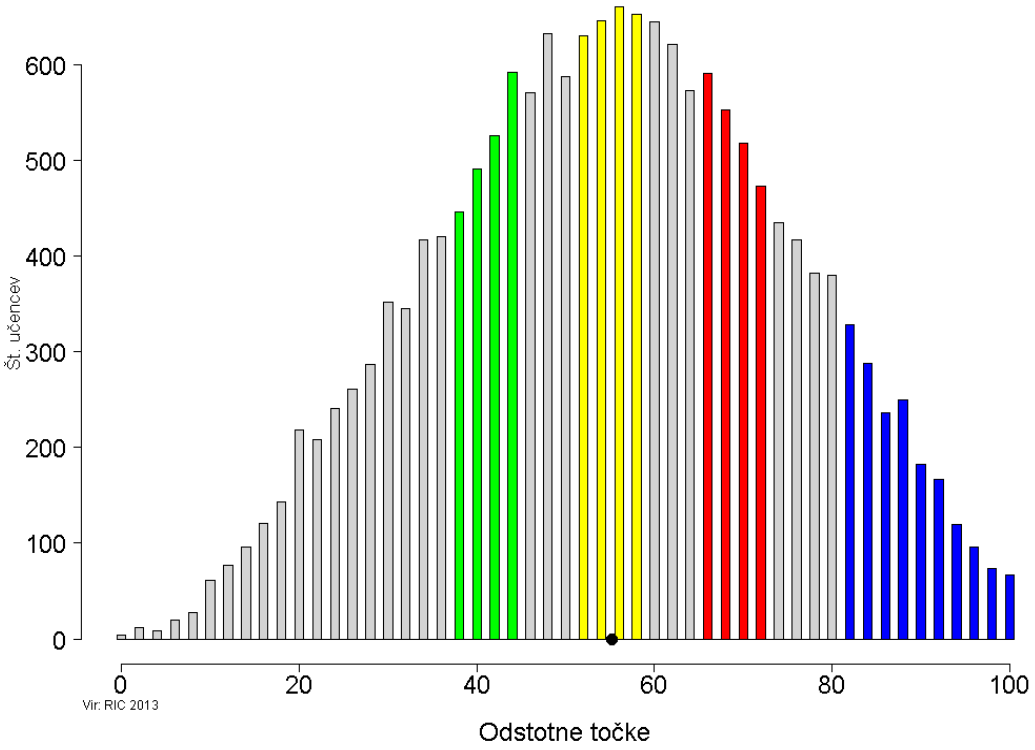

ZELENO OBMOČJE

Učenci pokažejo osnovno matematično znanje o številih in številskih izrazih, obdelavi podatkov in reševanju enačb. Prepoznajo osnovne geometrijske pojme. Predvsem se izkazuje, da učenci začnejo uspešno reševati nekatere naloge in da reševanja ne nadaljujejo z enako uspešnostjo.

Učenci znajo:

- rešiti preprosto enačbo seštevanja z ulomki (01.1);
- prepoznati preprosto enačbo z dano rešitvijo (02.1, 02.2);

- sklepati in primerjati odnose med števili v številskem izrazu, vstaviti oklepaje in upoštevati vrstni red računskih operacij v številskem izrazu (03.1);
- izračunati vrednost številskega izraza (03.2);
- rešiti besedilno nalogo z razumevanjem velikostnih odnosov med deli celote (04.1, 04.2, 04.3, 04.4);
- prepoznati pravokotni trikotnik (06.3);
- s slike plašča odčitati dolžine robov kvadra (08.1, 08.2);
- izbrati ustrezno strategijo za izračun površine kvadra (08.3);
- brati preglednico in primerjati števila (10.1);
- izračunati povprečno vrednost (10.3);
- izbrati ustrezni prikaz odvisnosti podatkov (10.5).

Primer: naloga 04

RUMENO OBMOČJE

Učenci prepoznajo osnovne matematične pojme in odnose s področja števil, algebre in ravninske geometrije. Učenci uporabljajo zgolj preproste postopke ali preproste miselne sklepe.

Učenci znajo:

- prepoznati enačbo z dano rešitvijo (02.3);
- sklepati in primerjati odnose med števili v številskem izrazu, vstaviti oklepaje in upoštevati vrstni red računskih operacij v številskem izrazu (03.3);
- izračunati vrednost številskega izraza (03.4);
- prepoznati pravokotni trikotnik in utemeljiti odgovor (notranji koti pravokotnega trikotnika) (06.1, 06.2);
- izračunati p % od a (10.2);
- vstaviti dano vrednost spremenljivke v izraz (11.3).

Primer: nalogi 03 in 06

RDEČE OBMOČJE

Učenci rešijo preprosto enačbo odštevanja, množenja in deljenja z racionalnimi števili. Uporabljajo ustrezne strategije pri izvajanju kompleksnejših rutinskih postopkov in pri reševanju problemov.

Učenci znajo:

- rešiti preproste enačbe odštevanja, množenja in deljenja z ulomki (01.2, 01.3, 01.4);
- sklepati in primerjati odnose med števili v številskem izrazu, vstaviti oklepaje in upoštevati vrstni red računskih operacij v številskem izrazu (03.5);
- uporabiti ustrezno strategijo za izračun obresti (05.1);
- narisati in označiti pravilni 6-kotnik (07.1, 07.2);
- izračunati površino kvadra (08.4);
- urediti povprečne vrednosti (10.4).

Primer: nalogi 01 in 07

MODRO OBMOČJE

Učenci uporabljajo ustrezne strategije pri reševanju kompleksnih problemov iz geometrije in iz algebre, rešitve kritično vrednotijo in utemeljijo.

Učenci znajo:

- utemeljiti odgovor (uporabiti Pitagorov izrek) (06.4);
- ugotoviti število diagonal večkotnika (07.3);
- izračunati velikost vsote notranjih kotov večkotnika (07.4);
- izbrati ustrezno strategijo za izračun ploščine 6-kotnika (07.5);
- izračunati ploščino 6-kotnika (07.6);
- izračunati dolžino roba enakorobe štiristrane piramide (09.1);
- izbrati ustrezno strategijo za izračun višine enakorobe štiristrane piramide z uporabo Pitagorovega izreka (09.2);
- uporabiti obrazec za prostornino piramide (09.4);
- izračunati kvadrat dvočlenika (11.1);
- poenostaviti izraz (11.2);
- izračunati vrednost izraza (11.4);
- uporabiti ustrezno strategijo (11.5);
- izračunati vrednost spremenljivke (11.6).

Primer: nalogi 07 in 11

NAD MODRIM OBMOČJEM

Sem sodijo naloge, ki niso tipične za nobeno od prej opisanih območij in jih v 65 odstotkih primerov ne rešijo niti učenci z najboljšimi dosežki. Te naloge reši manj kakor tretjina najboljših učencev, to je učencev, ki so uvrščeni v modro območje.

Učenci znajo rešiti matematične probleme iz vsakdanjega življenja in kompleksne geometrijske probleme.

Učenci znajo:

- povečati količino za *p* % (05.2, 05.4);
- uporabiti ustrezno strategijo za izračun obresti (05.3);
- izračunati višino enakorobe štiristrane piramide z uporabo Pitagorovega izreka (09.3);
- izračunati prostornino piramide (09.5).

Primer: nalogi 05 in 09

Preglednica 4.2.6.2.3: Specifikacijska tabela, matematika, 3. obdobje

Naloge		Točke	Področja	Cilji	Standardi znanja	Takson. stopnje	Razredi	Območja	IT	ID
01	01.1	4	Števila	Rešiti preprosto enačbo seštevanja z ulomki.	M	II	7	zeleno	0,86	0,48
	01.2		Števila	Rešiti preprosto enačbo seštevanja z ulomki.	M	II	7	rdeče	0,40	0,58
	01.3		Števila	Rešiti preprosto enačbo seštevanja z ulomki.	M	II	7	rdeče	0,56	0,57
	01.4		Števila	Rešiti preprosto enačbo seštevanja z ulomki.	M	II	7	rdeče	0,65	0,48
02	02.1	3	Algebra	Prepoznati preprosto enačbo z dano rešitvijo.	M	II	9	zeleno	0,91	0,39
	02.2		Algebra	Prepoznati preprosto enačbo z dano rešitvijo.	M	II	9	zeleno	0,85	0,44
	02.3		Algebra	Prepoznati enačbo z dano rešitvijo.	M	II	9	rumeno	0,71	0,48
03	03.1	5	Števila	Sklepati in primerjati odnose med števili v številskem izrazu, vstaviti oklepaje in upoštevati vrstni red računskih operacij v številskem izrazu.	M	III	5	zeleno	0,86	0,45
	03.2		Števila	Izračunati vrednost številskega izraza.	M	II	5	zeleno	0,78	0,43
	03.3		Števila	Sklepati in primerjati odnose med števili v številskem izrazu, vstaviti oklepaje in upoštevati vrstni red računskih operacij v številskem izrazu.	M	III	5	rumeno	0,73	0,48
	03.4		Števila	Izračunati vrednost številskega izraza.	M	II	5	rumeno	0,72	0,47
	03.5		Števila	Sklepati in primerjati odnose med števili v številskem izrazu, vstaviti oklepaje in upoštevati vrstni red računskih operacij v številskem izrazu.	M	III	5	rdeče	0,51	0,54
04	04.1	4	Števila	Rešiti besedilno nalogo z razumevanjem velikostnih odnosov med deli celote.	T	I	5	zeleno	0,83	0,51
	04.2		Števila	Rešiti besedilno nalogo z razumevanjem velikostnih odnosov med deli celote.	T	I	5	zeleno	0,86	0,49
	04.3		Števila	Rešiti besedilno nalogo z razumevanjem velikostnih odnosov med deli celote.	T	III	5	zeleno	0,79	0,49
	04.4		Obdelava podatkov	Rešiti besedilno nalogo z razumevanjem velikostnih odnosov med deli celote.	M	III	5	zeleno	0,88	0,45
05	05.1	4	Števila	Uporabiti ustrezno strategijo za izračun obresti.	M	II	7	rdeče	0,52	0,47
	05.2		Merjenje	Povečati količino za p %.	M	II	7	nad modrim	0,15	0,37
	05.3		Števila	Uporabiti ustrezno strategijo za izračun obresti.	M	III	7	nad modrim	0,09	0,40
	05.4		Merjenje	Povečati količino za p %.	M	III	7	nad modrim	0,08	0,38
06	06.1	4	Merjenje	Prepoznati pravokotni trikotnik.	M	I	7	rumeno	0,80	0,42
	06.2		Geometrija	Utemeljiti odgovor (notranji koti pravokotnega trikotnika).	M	III	7	rumeno	0,64	0,57
	06.3		Geometrija	Prepoznati pravokotni trikotnik.	M	I	8	zeleno	0,78	0,29
	06.4		Geometrija	Utemeljiti odgovor (uporabiti Pitagorov izrek).	M	III	8	modro	0,31	0,56

Naloge		Točke	Področja	Cilji	Standardi znanja	Takson. stopnje	Razredi	Območja	IT	ID
07	07.1	6	Geometrija	Narisati pravilni 6-kotnik.	T	IV	8	rdeče	0,61	0,47
	07.2		Geometrija	Označiti pravilni večkotnik.	T	I	8	rdeče	0,48	0,46
	07.3		Geometrija	Ugotoviti število diagonal večkotnika.	Z	IV	8	modro	0,34	0,35
	07.4		Merjenje	Izračunati velikost vsote notranjih kotov večkotnika.	T	IV	8	modro	0,26	0,46
	07.5		Geometrija	Izbrati ustrezno strategijo za izračun ploščine 6-kotnika.	Z	IV	8	modro	0,34	0,58
	07.6		Števila	Izračunati ploščino 6-kotnika.	Z	IV	8	modro	0,21	0,50
08	08.1	4	Merjenje	S slike plašča odčitati dolžine robov kvadra.	T	I	8	zeleno	0,94	0,31
	08.2		Merjenje	S slike plašča odčitati dolžine robov kvadra.	T	I	8	zeleno	0,87	0,40
	08.3		Algebra	Izbrati ustrezno strategijo za izračun površine kvadra.	T	IV	8	zeleno	0,72	0,25
	08.4		Merjenje	Izračunati površino kvadra.	T	III	8	rdeče	0,57	0,37
09	09.1	5	Geometrija	Izračunati dolžino roba enakorobe štiristrane piramide.	T	I	9	modro	0,41	0,57
	09.2		Geometrija	Izbrati ustrezno strategijo za izračun višine enakorobe štiristrane piramide s pomočjo Pitagorovega izreka.	T	IV	9	modro	0,15	0,49
	09.3		Geometrija	Izračunati višino enakorobe štiristrane piramide s pomočjo Pitagorovega izreka.	T	IV	9	nad modrim	0,11	0,46
	09.4		Algebra	Uporabiti obrazec za prostornino piramide.	T	I	9	modro	0,19	0,47
	09.5		Merjenje	Izračunati prostornino piramide.	T	III	9	nad modrim	0,10	0,44
10	10.1	5	Obdelava podatkov	Brati preglednico in primerjati števila.	M	I	7	zeleno	0,99	0,05
	10.2		Obdelava podatkov	Izračunati p % od a.	M	II	7	rumeno	0,71	0,45
	10.3		Obdelava podatkov	Izračunati povprečno vrednost.	M	II	9	zeleno	0,81	0,22
	10.4		Obdelava podatkov	Urediti povprečne vrednosti.	M	II	9	rdeče	0,51	0,48
	10.5		Obdelava podatkov	Izbrati ustrezen prikaz odvisnosti podatkov.	M	I	7	zeleno	0,84	0,20
11	11.1	6	Algebra	Izračunati kvadrat dvočlenika.	M	II	9	modro	0,39	0,51
	11.2		Algebra	Poenostaviti izraz.	T	II	8	modro	0,35	0,53
	11.3		Algebra	Vstaviti dano vrednost spremenljivke v izraz.	T	I	8	rumeno	0,64	0,33
	11.4		Algebra	Izračunati vrednost izraza.	T	III	8	modro	0,22	0,48
	11.5		Algebra	Uporabiti ustrezno strategijo.	T	III	8	modro	0,37	0,54
	11.6		Algebra	Izračunati vrednost spremenljivke.	T	IV	8	modro	0,26	0,47

LEGENDA:
Taksonomske stopnje (Gagne): I – poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, II – izvajanje rutinskih postopkov, III – uporaba kompleksnih postopkov, IV – reševanje in raziskovanje problemov;
Standardi znanja: M – minimalni, T – temeljni, Z – zahtevnejši;
Območja: območje, v katerega se je uvrstila naloga.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Po Gagnejevi klasifikaciji znanja so v preizkusu naloge, ki preverjajo poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev (I. taksonomska stopnja), izvajanje rutinskih postopkov (II. taksonomska stopnja), uporabo kompleksnih postopkov (III.. taksonomska stopnja) ter reševanje in raziskovanje problemov (IV. taksonomska stopnja).

Najuspešnejši so bili učenci pri nalogah s področja števil (naloga 4) in algebre (naloga 2). Uspešni so bili učenci tudi pri nalogi s področja merjenja (naloga 8) in obdelave podatkov (naloga 10). Najslabše rešena naloga je bila s področja prostorske geometrije (naloga 9).

Sklepne ugotovitve

PK za matematiko ugotavlja, da so rezultati pričakovani. Pri sprejemanju povratne informacije nismo zasledili pripomb, da je bilo nalog preveč ali da so učenci imeli premalo časa za reševanje le-teh. Preizkus je bil v celoti sestavljen po zastavljenih smernicah.

Učenci so uspešno izvajali rutinske postopke in uporabljali ustrezne strategije reševanja v preprostih, znanih situacijah ter uporabljali ustrezne strategije pri reševanju kompleksnih problemov.

Najslabše so reševali nalogo iz prostorske geometrije, pri kateri so morali uporabiti pravilno strategijo za izračun prostornine piramide. Veliko učencev je imelo težave pri reševanju naloge iz vsakdanjega življenja, pri katerem je bilo potrebno uporabiti odstotni račun. Manj kakor polovica učencev je znala načrtati pravilni večkotnik in opisati nekaj lastnosti tega večkotnika; opazili smo, da učenci niso bili natančni pri načrtovanju notranjega kota večkotnika. Težave imajo učenci tudi pri poenostavljanju algebrskih izrazov in iskanju vrednosti le-teh pri konkretni vrednosti spremenljivke. Bolje so reševali nalogo z osnovnimi računskimi operacijami z ulomki in nalogo z utemeljevanjem lastnosti pravokotnega trikotnika.

PK za matematiko je v preizkus vključila dve nalogi, ki jih je ista generacija učencev reševala pri NPZ-ju za 2. obdobje (šol. leto 2009/10), z namenom, da preverimo napredek znanja in napredek strategij reševanja. Ugotavljamo, da je bila uspešnost reševanja teh dveh nalog s področja števil (nalogi 3 in 4) v letošnjem preizkusu boljša. Naloga 3 je bila pred tremi leti v rumenem, rdečem in modrem območju, letos pa v zelenem, rumenem in rdečem. Naloga 4 je bila pred tremi leti uvrščena v rdeče in modro območje, letos pa v celoti v zeleno območje.

Posebno pozornost naj učitelji namenjajo pravilnim zapisom rešitev in ugotovitev ter uporabi korektne matematične simbolike. Priporočamo, da se vsebine, ki so predpisane z učnim načrtom, v celoti obravnavajo in primerno utrdijo pred pisanjem NPZ-ja, medtem ko se izločene vsebine iz strukture NPZ-ja lahko obravnavajo po izvedbi le-tega.

1. V okvirčke vpiši ulomke, da bodo veljale enakosti.

a) $\frac{3}{7} + \square = 1$

b) $\frac{3}{7} - \square = 1$

c) $\frac{3}{7} \cdot \square = 1$

d) $\frac{3}{7} : \square = 1$

(4 točke)

2. Obkroži črke pred enačbami, ki imajo rešitev $x = 2$.

A $x - 4 = 2$

B $x - 3 = 2$

C $2x + 1 = 5$

D $4x + 5 = 13$

E $4 - x = 3x + 2$

F $3 - 2x = 7 - 4x$

(3 točke)

3. a) V danem izrazu postavi oklepaje tako, da bo vrednost izraza manjša od 43. Vrednost izraza z oklepaji tudi izračunaj.

$4 + 6 \cdot 7 - 3 =$ _____

b) V danem izrazu postavi oklepaje tako, da bo vrednost izraza večja od 43. Vrednost izraza z oklepaji tudi izračunaj.

$4 + 6 \cdot 7 - 3 =$ _____

c) V danem izrazu postavi oklepaje tako, da bo vrednost izraza enaka 0.

$7 + 3 \cdot 7 - 7 - 7 = 0$

(5 točk)

4. Učenci 5. razreda so za domače branje brali knjigo Harry Potter in kamen modrosti. Po enem tednu so povedali:

Tina: Prebrala sem dve tretjini knjige.

Uroš: Prebral sem polovico knjige.

Mojca: Prebrala sem četrtino knjige.

Katja: Prebrala sem dve četrtini knjige.

Jan: Prebral sem dve petini knjige.

a) Kdo bo prvi prebral knjigo, če bodo brali naprej v enakem tempu?

_____

b) Katera dva učenca sta prebrala enak del knjige?

_____

c) Kateri učenec je prebral manjši del kakor Uroš in večjega kakor Mojca?

_____

d) Kolikšen del knjige mora še prebrati Jan, da bo knjigo prebral do konca?

_____

(4 točke)

5. Robi je 1000 € vezal na banki za 2 leti tako, da mu bodo vsako leto pripisali 4 % obresti. Koliko denarja bo tako imel na banki po 2 letih?

Reševanje:

Odgovor:

(4 točke)

6. Ali je trikotnik z danimi podatki pravokoten?
Obkroži pravilni odgovor in utemelji svojo izbiro.

a) Trikotnik, katerega velikost enega notranjega kota je $30°$, drugega pa $60°$.

DA NE

Utemeljitev:

b) Trikotnik, ki ima stranice dolge $15\ \text{cm}$, $12\ \text{cm}$ in $11\ \text{cm}$.

DA NE

Utemeljitev:

(4 točke)

7. Načrtaj pravilni 6-kotnik $ABCDEF$ s stranico, dolgo 3 cm, in ga označi.

a) Načrtovanje:

b) Koliko je vseh diagonal v 6-kotniku? _____

c) Vsota notranjih kotov 6-kotnika je _____

d) Izračunaj ploščino tega 6-kotnika.

Reševanje:

Ploščina tega 6-kotnika je _____ cm^2.

(6 točk)

8. Osenčeni del na sliki je plašč kvadra.

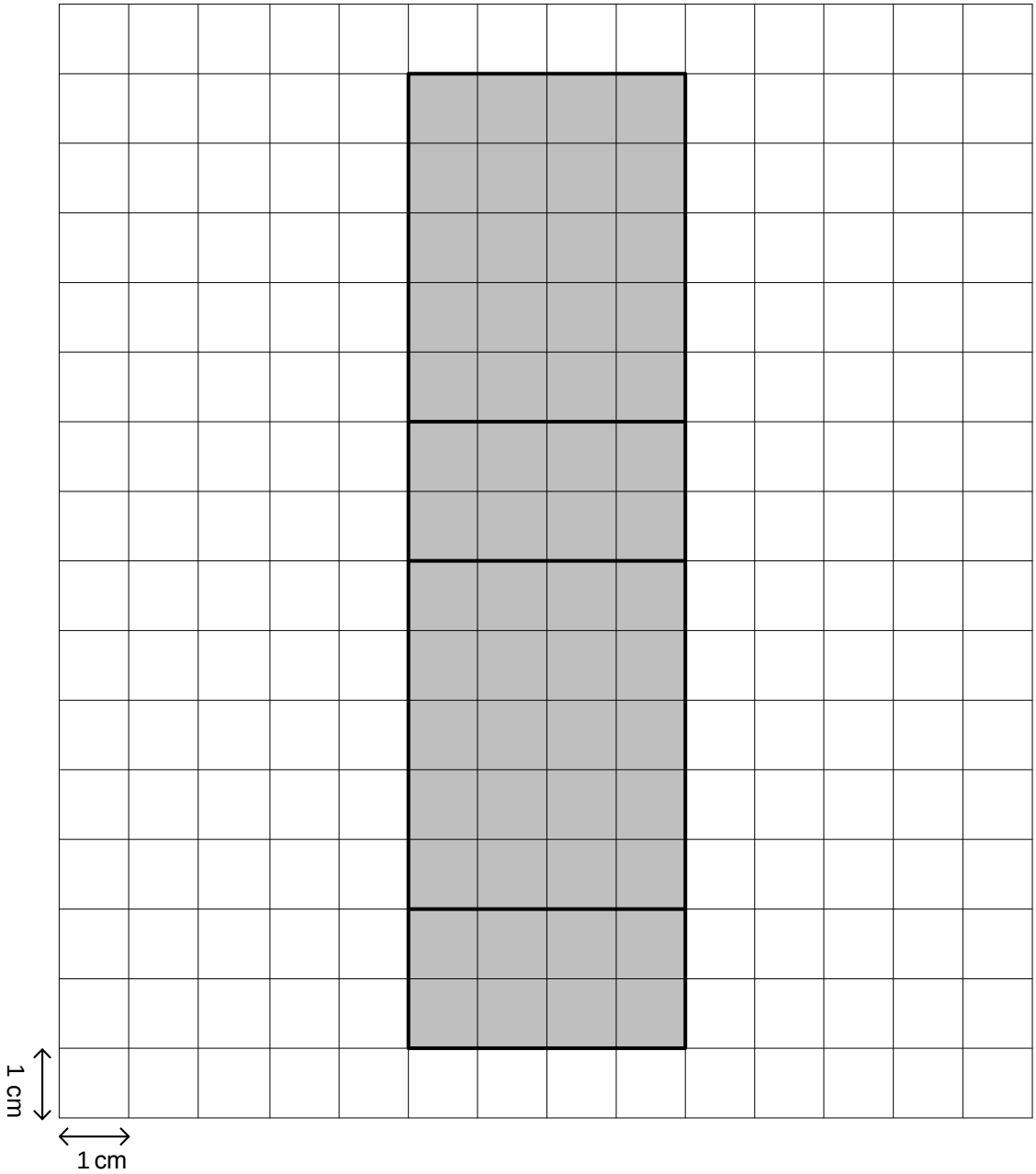

a) Zapiši dolžine robov kvadra: _____ cm, _____ cm, _____ cm.

b) Izračunaj površino kvadra.

Reševanje:

Rešitev: _____

(4 točke)

9. Vsota dolžin vseh robov pravilne enakorobe 4-strane piramide je 16 dm. Izračunaj prostornino te piramide.

Reševanje:

Rešitev:

(5 točk)

10. Na NPZ je bilo možno doseči največ 50 točk pri vsakem predmetu. Iz preglednice je razvidno, koliko točk so dosegli Ana, Zala, Bor in Jan.

	Matematika	Slovenščina	3. predmet
Ana	23	19	15
Bor	16	21	25
Jan	41	45	37
Zala	30	27	32

a) Pri katerem predmetu je Ana dosegla največ točk? _____

b) Koliko odstotkov točk je dosegel Jan pri slovenščini?

Odgovor: _____

c) Pri katerem izmed teh predmetov so ti štirje učenci dosegli največje povprečno število točk? Kolikšno?

Odgovor: Največje povprečno število točk so dosegli pri predmetu _____,

in sicer _____ točk.

d) Obkroži črko pred grafičnim prikazom, ki prikazuje podatke iz preglednice.

A

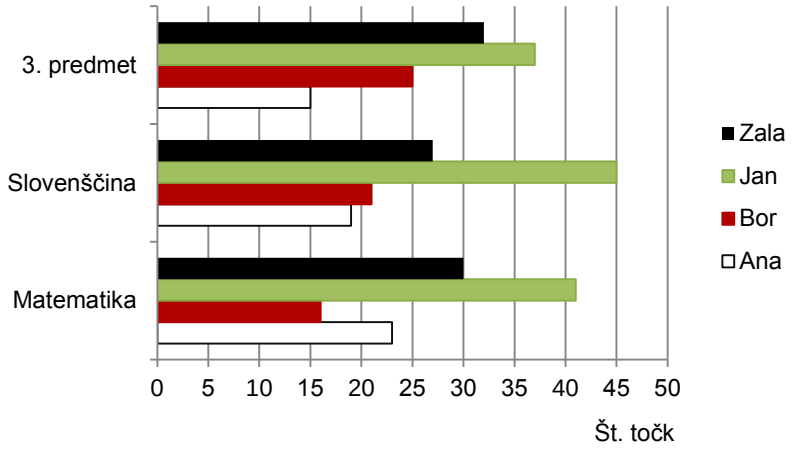
3. predmet
Slovenščina
Matematika
0 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50
Št. točk
Zala
Jan
Bor
Ana

B

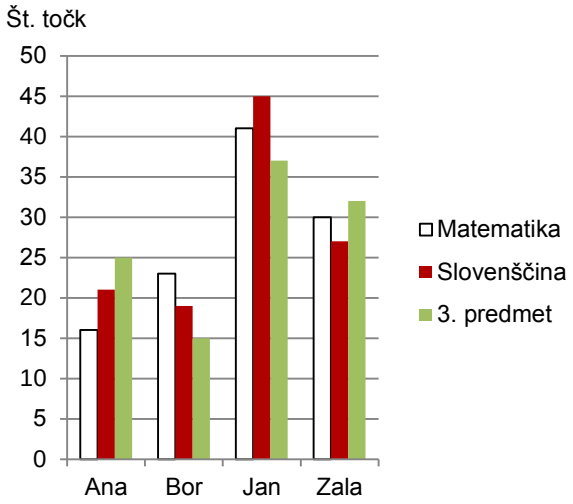
Št. točk
50
45
40
35
30
25
20
15
10
5
0
Ana
Bor
Jan
Zala
Matematika
Slovenščina
3. predmet

(5 točk)

11. a) Poenostavi izraz:

$(m-1)^2-(m-1)=$

b) Izračunaj vrednost izraza $(m-1)^2-(m-1)(m+1)$, če je $m=\frac{1}{2}$.

Reševanje:

Če je $m=\frac{1}{2}$, je vrednost izraza enaka _____

c) Za katero vrednost spremenljivke m ima izraz $(m-1)^2-(m-1)(m+1)$ vrednost 0?

Reševanje:

Odgovor: _____

(6 točk)

Skupno število točk: 50

4.2.7 Predmetna komisija za tehniko in tehnologijo

4.2.7.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz tehnike in tehnologije **ob koncu 3. obdobja**

SLIKE

Slika 4.2.7.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri tehniki in tehnologiji, 3. obdobje

Slika 4.2.7.1.2 Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri tehniki in tehnologiji, 3. obdobje

Slika 4.2.7.1.3: Porazdelitev točk pri tehniki in tehnologiji, 3. obdobje

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.7.1.1: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.7.1.2: Porazdelitev dosežkov pri tehniki in tehnologiji po regijah, 3. obdobje

Preglednica 4.2.7.1.3: Specifikacijska tabela, tehnika in tehnologija, 3. obdobje

4.2.7.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz tehnike in tehnologije **ob koncu 3. obdobja**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Člani PK pri sestavljanju preizkusov znanja za NPZ upoštevamo filozofijo predmeta tehnika in tehnologija. Izhajamo iz *Učnega načrta za tehniko in tehnologijo*, ki je ciljno in projektno zasnovan.

Izhodišča za sestavo preizkusov znanja pri predmetu tehnika in tehnologija so zapisana v *Informaciji o preizkusu znanja* oz. v strukturi preizkusa znanja; preizkus znanja pri tehniki in tehnologiji sestavlja 20 nalog, ki se med seboj razlikujejo po vsebinah iz učnega načrta, tipih nalog in taksonomskih ravneh. Skupno število točk v preizkusu znanja je 33. Komisija se je pred moderacijo navodil za vrednotenje odločila, da se vse tri postavke 13. naloge pri vrednotenju ne upoštevajo, ker je bila pred tiskanjem nalog narejena napaka. Mere v tlorisu in narisu se niso ujemale, kar je učence zavajalo pri risanju pravilne rešitve. Pomočniki glavnega ocenjevalca so se na moderaciji z odločitvijo komisije strinjali. Tako je letošnji preizkus imel 19 nalog in 30 postavk, največje možno število točk pa je bilo 30.

Člani PK v mrežnem diagramu, poleg zgoraj navedenih parametrov, za vsako nalogo določimo tudi cilj in standard, ki ga preverja posamezna naloga, ter poskušamo predvideti uspešnost reševanja posamezne naloge (navidezno težavnost).

Vsebine iz učnega načrta za tehniko in tehnologijo se v šolah obravnavajo v 6., 7. in 8. razredu. PK je v preizkuse znanja iz tehnike in tehnologije v rednem in naknadnem roku 2013 uvrstila vsebinske sklope iz učnega načrta za 7. in 8. razred, in sicer:

- gradiva in obdelave: izpostavljene so tehnične in tehnološke lastnosti umetnih snovi in kovin, obdelovalni postopki, polizdelki, izdelki, pomen in vpliv umetnih snovi ter kovin na okolje;
- tehnična sredstva: sem uvrščamo orodje, gonila, stroje, motorje, električne kroge, vire energij;
- tehniška in tehnološka dokumentacija: zajema idejo, skiciranje, pravokotno projekcijo na tri ravnine, izometrično projekcijo, utemeljevanje idej, presojo in odločitev;
- tehnologija in družba: kjer gre za organizacijo in vzdrževanje delovnega prostora, vpliv tehnike na okolje, humanizacijo dela, strukturo delovnega procesa, delitev dela, poklicno informiranje, informacijsko tehnologijo, kjer se vsebine nanašajo na elektronsko sporazumevanje, prenos in obdelavo podatkov in informacij, računalniško vodenje in krmiljenje, ekonomiko, z osredotočenjem na določitev cene izdelka v okviru projektne naloge, promet, s poudarkom na varnostni opremi kolesa, vzdrževanju kolesa ter na principu delovanja sklopov na kolesu.

Deleži posameznih vsebin v preizkusu znanja za redni rok 2013 so bili : gradiva in obdelave (35 %); tehnična sredstva (30); tehniška in tehnološka dokumentacija (30 %); tehnologija in družba (5 %).

V preizkusu znanja je prvih 10 nalog izbirnega tipa z eno možno izbiro. Drugih 10 nalog pa so poleg nalog izbirnega tipa še naloge dopolnjevanja ali naloge kratkih odgovorov, naloge s slikovnim odgovorom in strukturirane naloge. Strukturirane naloge lahko vsebujejo tudi naloge izbirnega tipa, ki so ovrednotene z 1 točko, drugi tipi nalog pa so glede na število stopenj reševanja ovrednoteni z dvema ali tremi točkami.

Razmerja med taksonomskimi stopnjami smo člani PK določili glede na priporočila Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja. V preizkusu znanja za redni rok 2013 so deleži po taksonomskih ravneh razporejeni dokaj enakomerno.

Glede na poznavanje šolske prakse in izkušenj smo za posamezne naloge predvideli tudi uspešnost reševanja (20 % lahkih, 50 % srednje zahtevnih in 30 % zahtevnejših), čemur smo se v preizkusih za redni in naknadni rok dokaj približali.

S tem smo v celoti sledili temeljnim opredelitvam in zahtevam predmeta Tehnika in tehnologija, ki v svoji osnovi razvija smisel za razumevanje tehnike, sposobnosti opazovanja strojev in naprav, predstavljanje (razdalj, razmerij, figur, oblik), razumevanje tehničnih problemov (pravilno in hitro dojemanje strukture in funkcije tehnične naprave), razvijanje spretnosti in delovnih navad ter uresničevanje idej.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Preizkus znanja iz tehnike in tehnologije je v rednem roku opravljalo 4.135 učencev iz 119 šol. Število nalog je bilo 19, število postavk pa 30. Maksimalno možno število točk je bilo 30, povprečno doseženo število točk pa 17,49 (58,33 %). Standardni odklon je bil (16,03 %), kar potrjuje, da so med učenci razlike v znanju. Indeks težavnosti, ki nam pove, kako uspešno so preizkus reševali učenci, je 0,58 in je enak povprečnemu doseženemu številu točk v odstotkih. Indeks zanesljivosti preizkusa je 0,77.

Preglednica 4.2.7.1.1: Osnovni statistični podatki

Število učencev	4.135
Število postavk v preizkusu	30
Možne točke	30
Povprečno število točk	17,49
Povprečno število točk v odstotkih	58,33
Standardni odklon	16,03
Indeks težavnosti	0,58
Indeks zanesljivosti	0,77

PK meni, da se je raven znanja pri tehniki in tehnologiji nekoliko izboljšal glede na rezultate NPZ-ja v šolskih letih 2007/2008 in 2009/2010. Dostopnost preizkusov na spletnih straneh omogoča, da učitelji in učenci spoznajo način preverjanja in vrednotenja, tipe nalog, ki so v preizkusih uporabljene, ter taksonomske stopnje nalog. Učitelji pa dosledneje upoštevajo določila učnega načrta ter standarde in cilje pri načrtovanju dela pri tehniki in tehnologiji.

Povprečno število doseženih odstotnih točk 58,33 po mnenju PK predstavlja solidno oziroma dobro stanje za predmet, ki se v 9. razredu ne poučuje. Lahko rečemo, da dosežek predstavlja dejansko znanje učencev.

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Slika 4.2.7.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri tehniki in tehnologiji, 3. obdobje

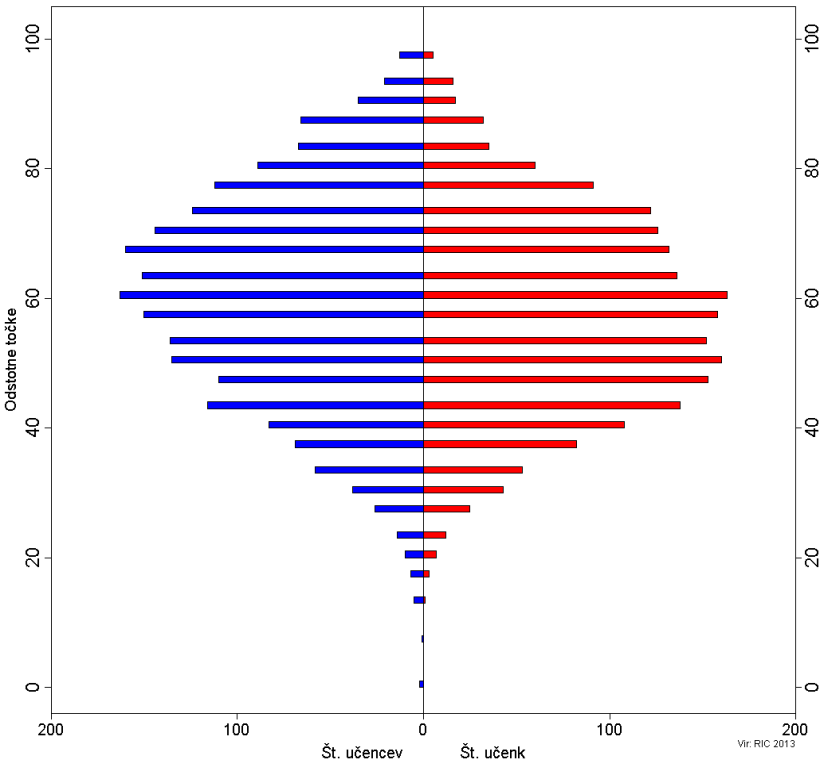

Porazdelitev po spolu je skoraj simetrična. Največ učencev, tako dečkov kot deklic, je doseglo rezultat okrog 35 % do približno 85 %. Opazimo, da je nad rezultatom 80 % nekoliko več dečkov.

Slika 4.2.7.1.2 Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri tehniki in tehnologiji, 3. obdobje

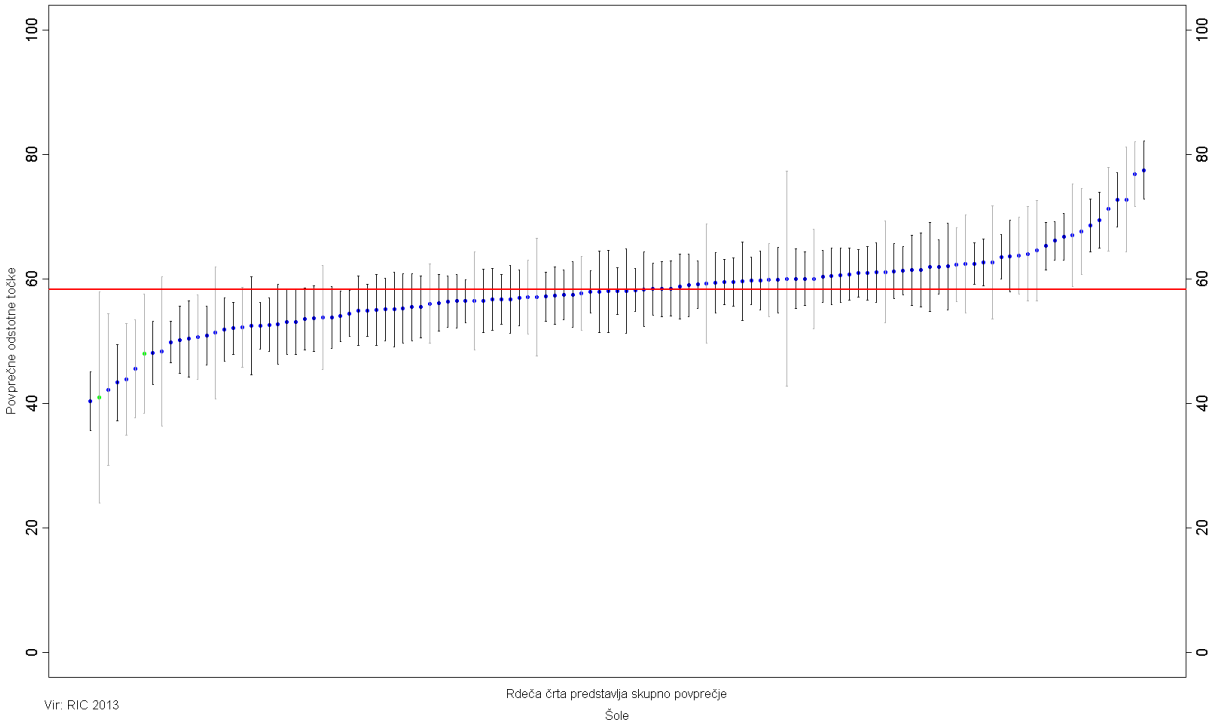

Iz porazdelitve povprečnih dosežkov na šolah lahko razberemo, da je znanje učencev pri tehniki in tehnologiji na šolah zelo različno, saj se povprečni dosežek na šolah giblje od približno 40 % pa do slabih 80 %. Razlogi za velika odstopanja v znanju učencev po šolah so lahko zelo različni.

Preglednica 4.2.7.1.2: Porazdelitev dosežkov pri tehniki in tehnologiji po regijah, 3. obdobje

Regija	Povprečni dosežek	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Gorenjska regija	58,40	15,27	396	7
Goriška regija	59,58	16,02	268	7
Jugovzhodna Slovenija	57,29	16,05	301	10
Koroška regija	57,33	15,20	170	5
Notranjsko-kraška regija	59,94	15,72	114	4
Obalno-kraška regija	52,79	16,43	179	8
Osrednjeslovenska regija	57,25	16,46	1.121	25
Podravska regija	61,18	15,81	611	21
Pomurska regija	59,80	16,48	164	8
Savinjska regija	59,24	15,30	599	16
Spodnjeposavska regija	57,09	14,09	119	6
Zasavska regija	52,69	15,88	93	2

Preglednica 4.2.7.1.2 kaže, da so povprečja dosežkov v vseh regijah blizu državnemu povprečju, ki je 58,33 %. Učenci so NPZ iz tehnike in tehnologije v največjem številu pisali v Osrednjeslovenski, Podravski in Savinjski regiji (16–21 šol), najmanj pa na dveh šolah (Zasavska regija), zato bi lahko bil boljši povprečni dosežek bolj vezan na šolo kakor pa na regijo. Najnižje povprečje opazimo ravno v Zasavski (2 šoli) in Obalno-kraški regiji (8 šol).

Opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju

Slika 4.2.7.1.3: Porazdelitev točk pri tehniki in tehnologiji, 3. obdobje

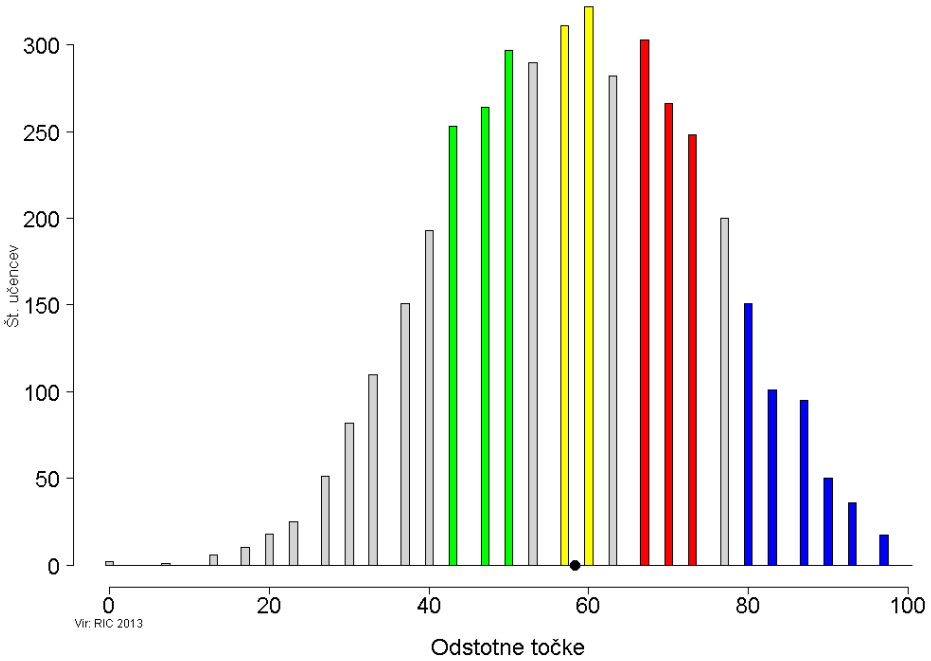

ZELENO OBMOČJE

Učenci znajo:

- utemeljiti risanje v pravokotni projekciji z vidika poznavanja projekcij in uporabe pravokotne projekcije v praksi (01, 03, 11. b, 14. a);
- utemeljiti risanje predmetov v prostorski projekciji in opisati nastanek slike predmeta v izometrični projekciji (01);
- opisati pomen racionalizacije in poiskati zglede v praksi (10);
- pravilno uporabljati orodja, stroje in pripomočke za obdelavo gradiv in upoštevati varnostna pravila (12. a);
- poimenovati posamezne vrste gonil (17. a).

Primer: nalogi 10 in 17. a

Dve nalogi preverjata znanje in poznavanje (nalogi 03 in 17. a), štiri naloge preverjajo razumevanje in uporabo (naloge 10, 11. b, 12. a in 14. a), naloga 01 pa je uvrščena v III. taksonomsko stopnjo (analiza in samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje).

RUMENO OBMOČJE

Učenci znajo:

- opisati potrebne pogoje, da v električnem krogu teče električni tok (08);
- našteti in opisati alternativne vire in načine pridobivanja električne energije (09);
- ovrednotiti pomen upoštevanja določil prometnega kodeksa in ta določila v prometu spoštovati (20. a).

Primer: naloga 08

Naloga 20. a preverja znanje in poznavanje, naloga 08 preverja razumevanje in uporabo, naloga 09 pa je uvrščena v III. taksonomsko stopnjo (analiza in samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje).

RDEČE OBMOČJE

Učenci znajo:

- pravilno uporabljati orodja, stroje in pripomočke za obdelavo gradiv in upoštevati varnostna pravila (06);
- pojasniti namen gonil v napravah in v strojih (07);
- našteti tipične izdelke iz kovin in opisati njihovo namembnost (16. a);
- poimenovati posamezne vrste gonil (17. b);
- pojasniti namen gonil v napravah in v strojih (17. c).

Primer: nalogi 07 in 16. a

Štiri naloge preverjajo znanje in poznavanje (naloge 06, 16. a, 17. b in 17. c), naloga 07 pa je uvrščena v III. taksonomsko stopnjo (analiza in samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje).

MODRO OBMOČJE

Učenci znajo:

- risati projekcije z roko (02, 11. a);
- razvrstiti umetne snovi po znani klasifikaciji in ugotoviti dobre in slabe strani umetnih snovi (04, 15. a);
- razvrstiti kovine v železne in neželezne, preskusiti lastnosti kovin ter imenovati in utemeljiti uporabnost polizdelkov (05);
- razlikovati razstavljive in nerazstavljive zveze (12. b);
- razložiti bistvo preoblikovanja, odrezavanja, spajanja in površinske obdelave (15. b);
- izbrati gradiva in orodja ter pripraviti varno in ergonomsko pravilno oblikovano delovno mesto (16. b);
- pravilno uporabljati orodja, stroje in pripomočke za obdelavo gradiv in upoštevati varnostna pravila (16. c);
- uporabiti menjalno stikalo za spreminjanje smeri vrtenja električnega motorčka in razložiti njegovo delovanje (18. a, 18. b);
- preučiti motor ali model motorja (19. a);
- prepoznati vse štiri takte štiritaktnega motorja z notranjim zgorevanjem (19. b).

Primer: nalogi 11. a in 08

Deset nalog preverja razumevanje in uporabo (naloge 02, 04, 05, 12. b, 15. a, 15. b, 16. b, 18. a, 19. a in 19. b), tri naloge pa so uvrščene v III. taksonomsko stopnjo (analiza in samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje (naloge 11. a, 16. c in 18. b).

NAD MODRIM OBMOČJEM

Sem sodijo naloge, ki niso tipične za nobeno od prej opisanih območij in jih v 65 odstotkih primerov ne rešijo niti učenci z najboljšimi dosežki. Te naloge reši manj kakor tretjina najboljših učencev, to je učencev, ki so uvrščeni v modro območje.

Učenci znajo:

- izdelati tehniško in tehnološko dokumentacijo za izdelek oziroma projekt ali za izdelavo preprostega uporabnega oziroma funkcionalnega predmeta (14. b);
- ovrednotiti pomen upoštevanja določil prometnega kodeksa in ta določila v prometu spoštovati (20. b).

Primer: nalogi 14. b in 20. b

Naloga 20. b preverja znanje in poznavanje, naloga 14. b pa preverja razumevanje in uporabo.

V preglednici 4.2.7.1.3 so podane naloge preizkusa znanja. Za vsako nalogo je navedeno vsebinsko področje, podani so cilji, ki jih z nalogo preverjamo, taksonomska stopnja, razred, območje, v katerega se je uvrstila naloga, indeks težavnosti (IT) in indeks diskriminativnosti (ID). V preizkus znanja so bile vključene naloge iz vseh vsebinskih področij in so vključevale vse tri taksonomske ravni.

Preglednica 4.2.7.1.3: Specifikacijska tabela, tehnika in tehnologija, 3. obdobje

Naloge		Točke	Področja	Cilji	Takson. stopnje	Razredi	Območja	IT	ID
01		1	Vrste risb	Utemeljiti risanje v pravokotni projekciji z vidika poznavanja projekcij in uporabe pravokotne projekcije v praksi in utemeljiti risanje predmetov v prostorski projekciji in opisati nastanek slike predmeta v izometrični projekciji.	III	7	zeleno	0,86	0,23
02		1	Risanje v projekcijah	Risati projekcije z roko.	II	7	modro	0,54	0,11
03		1	Vrste risb	Utemeljiti risanje v pravokotni projekciji z vidika poznavanja projekcij in uporabe pravokotne projekcije v praksi.	I	7	zeleno	0,91	0,28
04		1	Gradiva	Razvrstiti umetne snovi po znani klasifikaciji in ugotoviti dobre in slabe strani umetnih snovi.	II	7	modro	0,48	0,31
05		1	Gradiva	Razvrstiti kovine v železne in neželezne, preskusiti lastnosti kovin ter imenovati in utemeljiti uporabnost polizdelkov.	II	8	modro	0,56	0,19
06		1	Orodja in stroji	Pravilno uporabljati orodja, stroje in pripomočke za obdelavo gradiv ter upoštevati varnostna pravila.	I	8	rdeče	0,59	0,25
07		1	Gonila in mehanizmi	Pojasniti namen gonil v napravah in strojih.	III	7	rdeče	0,61	0,39
08		1	Električni krogi	Opisati potrebne pogoje, da v električnem krogu teče električni tok.	II	7	rumeno	0,69	0,33
09		1	Električni krogi	Našteti in opisati alternativne vire ter načine pridobivanja električne energije.	III	7	rumeno	0,73	0,31
10		1	Ekonomika	Opisati pomen racionalizacije in poiskati primere v praksi.	II	8	zeleno	0,94	0,24
11	11. a	1	Risanje v projekcijah	Risati projekcije z roko.	III	7	modro	0,37	0,48
	11. b	1	Vrste risb	Utemeljiti risanje v pravokotni projekciji z vidika poznavanja projekcij in uporabe pravokotne projekcije v praksi.	II	7	zeleno	0,77	0,33
12	12. a	1	Orodja in stroji	Pravilno uporabljati orodja, stroje in pripomočke za obdelavo gradiv ter upoštevati varnostna pravila.	II	8	zeleno	0,96	0,20
	12. b	1	Obdelava gradiv	Razlikovati razstavljive in nerazstavljive zveze.	II	8	modro	0,33	0,36
13	Naloga je izločena.								
14	14. a	1	Vrste risb	Utemeljiti risanje v pravokotni projekciji z vidika poznavanja projekcij in uporabe pravokotne projekcije v praksi.	II	7	zeleno	0,98	0,15
	14. b	1	Vrste risb	Izdelati tehniško in tehnološko dokumentacijo za izdelek oziroma projekt ali za izdelavo preprostega uporabnega oziroma funkcionalnega predmeta.	II	8	nad modrim	0,20	0,23
15	15. a	1	Gradiva	Razvrstiti umetne snovi po znani klasifikaciji in ugotoviti dobre in slabe strani umetnih snovi.	II	7	modro	0,53	0,24
	15. b	1	Obdelava gradiv	Razložiti bistvo preoblikovanja, odrezavanja, spajanja in površinske obdelave.	II	7	modro	0,41	0,31
16	16. a	1	Gradiva	Našteti tipične izdelke iz kovin in opisati njihovo namembnost.	I	8	rdeče	0,64	0,26
	16. b	1	Orodja in stroji	Izbrati gradiva in orodja ter pripraviti varno in ergonomsko pravilno oblikovano delovno mesto.	II	8	modro	0,38	0,28
	16. c	1	Obdelava gradiv	Pravilno uporabljati orodja, stroje in pripomočke za obdelavo gradiv ter upoštevati varnostna pravila.	III	8	modro	0,36	0,47

Naloge		Točke	Področja	Cilji	Takson. stopnje	Razredi	Območja	IT	ID
17	17. a	1	Gonila in mehanizmi	Imenovati posamezne vrste gonil.	I	8	zeleno	0,82	0,38
	17. b	1	Gonila in mehanizmi	Imenovati posamezne vrste gonil.	I	8	rdeče	0,64	0,32
	17. c	1	Gonila in mehanizmi	Pojasniti namen gonil v napravah in strojih.	I	8	rdeče	0,63	0,32
18	18. a	1	Električni krogi	Uporabiti menjalno stikalo za spreminjanje smeri vrtenja električnega motorčka in razložiti njegovo delovanje.	II	7	modro	0,43	0,25
	18. b	1	Električni krogi	Uporabiti menjalno stikalo za spreminjanje smeri vrtenja električnega motorčka in razložiti njegovo delovanje.	III	7	modro	0,46	0,38
19	19. a	1	Motorji	Proučiti motor ali model motorja.	II	8	modro	0,47	0,11
	19. b	1	Motorji	Prepoznati vse štiri takte štiritaktnega motorja z notranjim zgorevanjem.	II	8	modro	0,38	0,37
20	20. a	1	Promet	Ovrednotiti pomen upoštevanja določil prometnega kodeksa in ta določila v prometu spoštovati.	I	8	rumeno	0,68	0,17
	20. b	1	Promet	Ovrednotiti pomen upoštevanja določil prometnega kodeksa in ta določila v prometu spoštovati.	I	7	nad modrim	0,16	0,18

LEGENDA:
Taksonomske stopnje (po Bloomu): I – znanje in prepoznavanje, II – razumevanje in uporaba, III – analiza in sinteza ter vrednotenje;
Območja: območje, v katerega se je uvrstila naloga.

1. Spodaj je prikazana risba v pravokotni projekciji in primeri izdelkov, narisanih v izometrični projekciji. Primerjaj risbe izdelkov s pravokotno projekcijo.

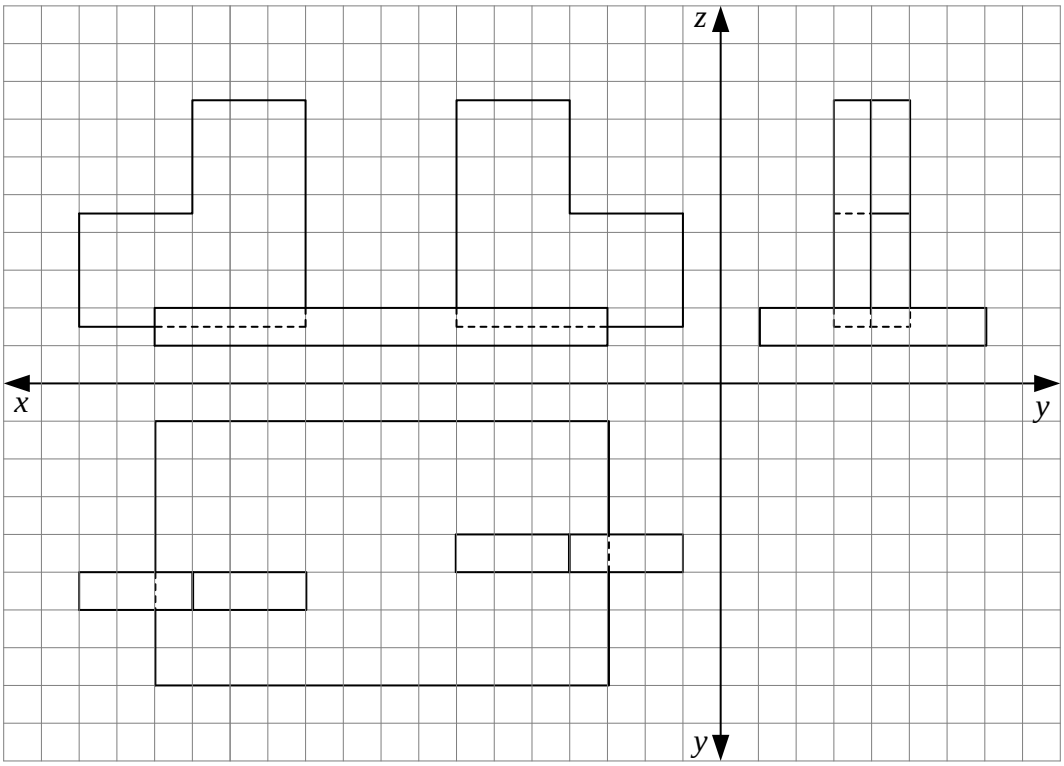

Obkroži črko pod risbo izdelka, ki ustreza pravokotni projekciji.

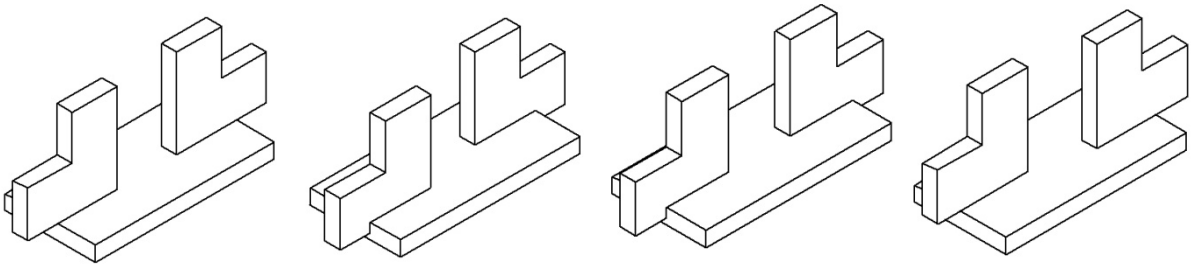

A B C D

(1 točka)

2. Za izdelavo preprostih izdelkov iz različnih gradiv potrebujemo tehnično skico.
Kaj je tehnična skica?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Risba, ki jo rišemo z risalnim orodjem.

B Risba, ki je nujno narisana v merilu 1 : 1.

C Risba, ki jo rišemo s prosto roko.

D Risba, ki nima vpisanih mer.

(1 točka)

3. Na risbi je miza, narisana v pravokotni projekciji na tri ravnine.

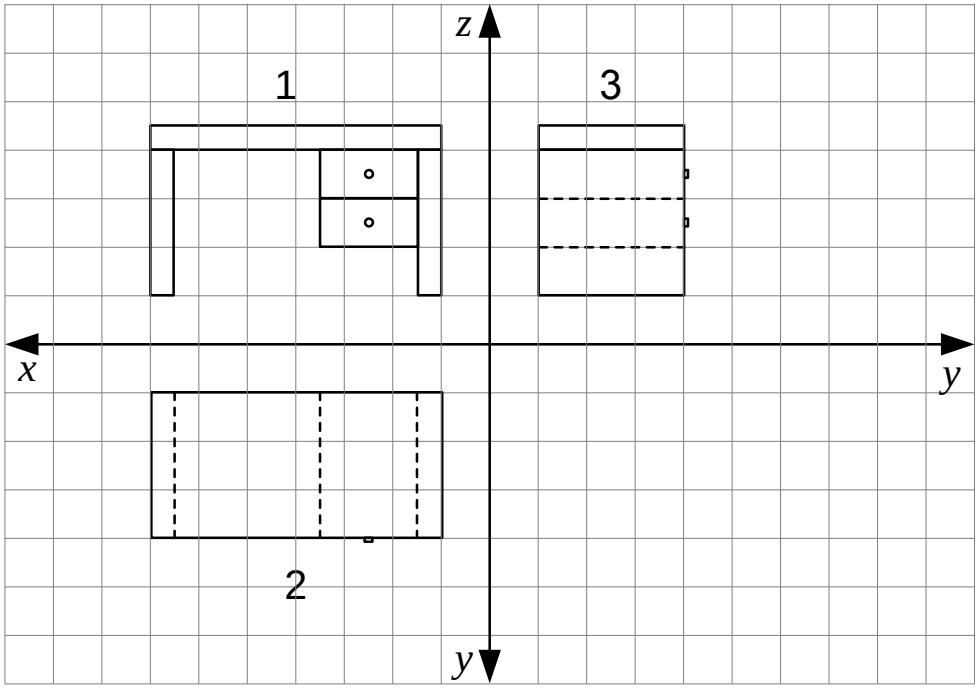

Kako imenujemo projekcijo, označeno s številko 3?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Tloris.

B Stranski ris.

C Naris.

D Glavni ris.

(1 točka)

4. V industriji uporabljajo umetne snovi tudi v proizvodnji električnih kablov.
Glede na opise spodaj izberi najprimernejšo umetno snov v proizvodnji električnih kablov.
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Je elastična in gori.

B Je plastična in prevaja električni tok.

C Je trda in ne prevaja električnega toka.

D Je elastična in ne prevaja električnega toka.

(1 točka)

5. Pri pouku so za merjenje trdote kovin z enake višine na vzorce kovin s posebno pripravo spuščali kroglico. Kroglica je v različnih vzorcih naredila različno globoke udrtine (Brinellov postopek).
Na slikah so v prerezu narisani vzorci iz jekla, iz aluminija, iz bakra in iz svinca po preizkušanju.

Vzorec 1 Vzorec 2 Vzorec 3 Vzorec 4

Kateri od narisanih vzorcev predstavlja jeklo?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Vzorec 1.

B Vzorec 2.

C Vzorec 3.

D Vzorec 4.

(1 točka)

6. Na slikah so štiri različne vrste orodja in pripomočki za obdelavo kovin.

1

2

3

4

V katerem primeru so orodje in pripomočki pravilno poimenovani?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A 1 – sekač, 2 – točkalo, 3 – prebijač, 4 – luknjač.

B 1 – sekač, 2 – zarisna igla, 3 – točkalo, 4 – prebijač.

C 1 – dleto, 2 – zarisna igla, 3 – prebijač, 4 – točkalo.

D 1 – dleto, 2 – točkalo, 3 – prebijač, 4 – sekač.

(1 točka)

7. Na gred električnega motorja damo različne kombinacije zobnikov z namenom, da čimbolj povečamo hitrost vrtenja ventilatorja.

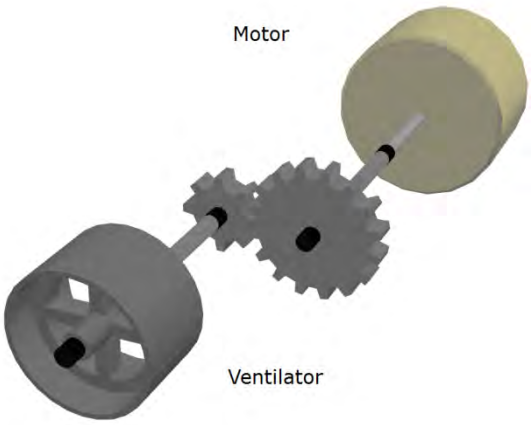

Slika 1

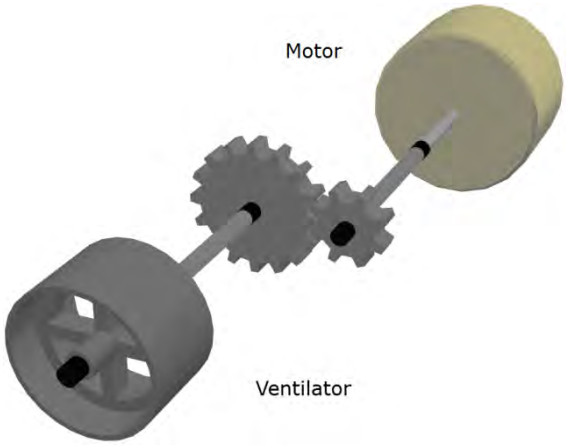

Slika 2

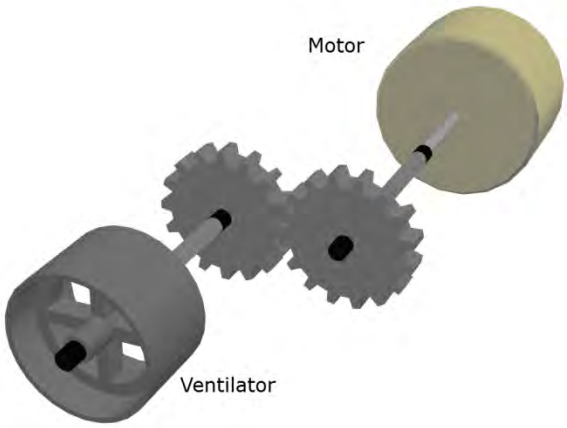

Slika 3

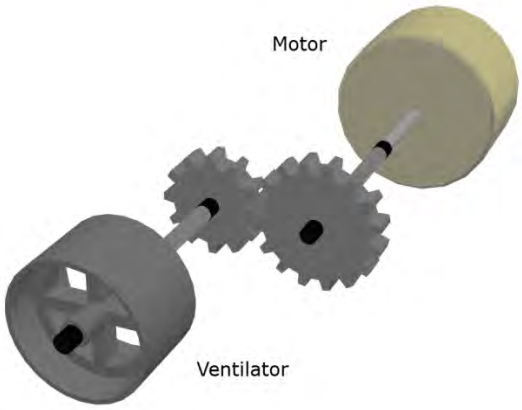

Slika 4

Katera slika prikazuje kombinacijo, s katero dosežemo najhitrejše vrtenje ventilatorja, če je hitrost vrtenja gredi motorja v vseh primerih enaka?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Slika 1.

B Slika 2.

C Slika 3.

D Slika 4.

(1 točka)

8. Na baterijo z napetostjo 3 V priključimo žarnico, izdelano za napetost 9 V.
Kaj se bo najverjetneje zgodilo z žarnico?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Komaj vidno bo za hip zasvetila, potem pa bo uničena (bo pregorela).

B Za hip bo močno zasvetila, potem pa bo uničena (bo pregorela).

C Normalno bo svetila.

D Komaj vidno bo svetila.

(1 točka)

9. Energija vetra je eden od energetskih virov.
Katera od trditev **ne** velja za izkoriščanje energije vetra?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Neposredno ne povečuje emisije toplogrednih plinov.

B Uporablja se le za neposredno segrevanje vode, namenjeno ogrevanju stanovanj.

C Uporablja se za pogon električnih generatorjev.

D Sodi med obnovljive vire energije.

(1 točka)

10. Jan, Petra, Mojca in Gregor so izdelovali obeske iz bakrene pločevine. Na pločevino so s šablono zarisali zvonček, ki ga bodo izrezali. Vsak je zvonček zarisal drugače.

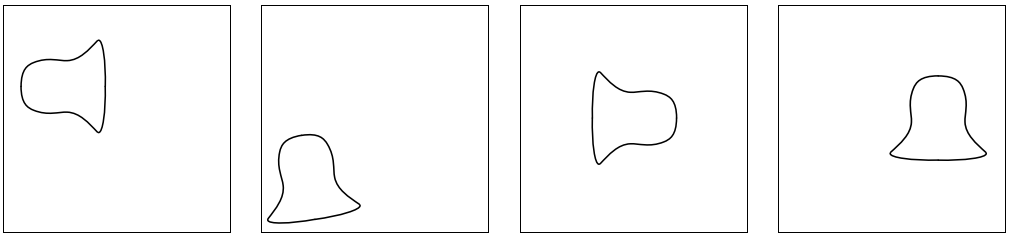

Jan Petra Mojca Gregor

Ker moramo gradivo racionalno porabiti in pustiti čimmanj odpadkov, je samo eden od njih ravnal ekonomično in naravi prijazno. Kdo je zvonček zarisal tako, da bo pločevina porabljena najbolj racionalno in z najmanj odpadki?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Jan.

B Petra.

C Mojca.

D Gregor.

(1 točka)

11. Na risbi spodaj je stojalo za poper, sol in zobotrebce narisano v pravokotni projekciji.

a) Nariši manjkajočo projekcijo, ki vsebuje tudi nevidne robove.

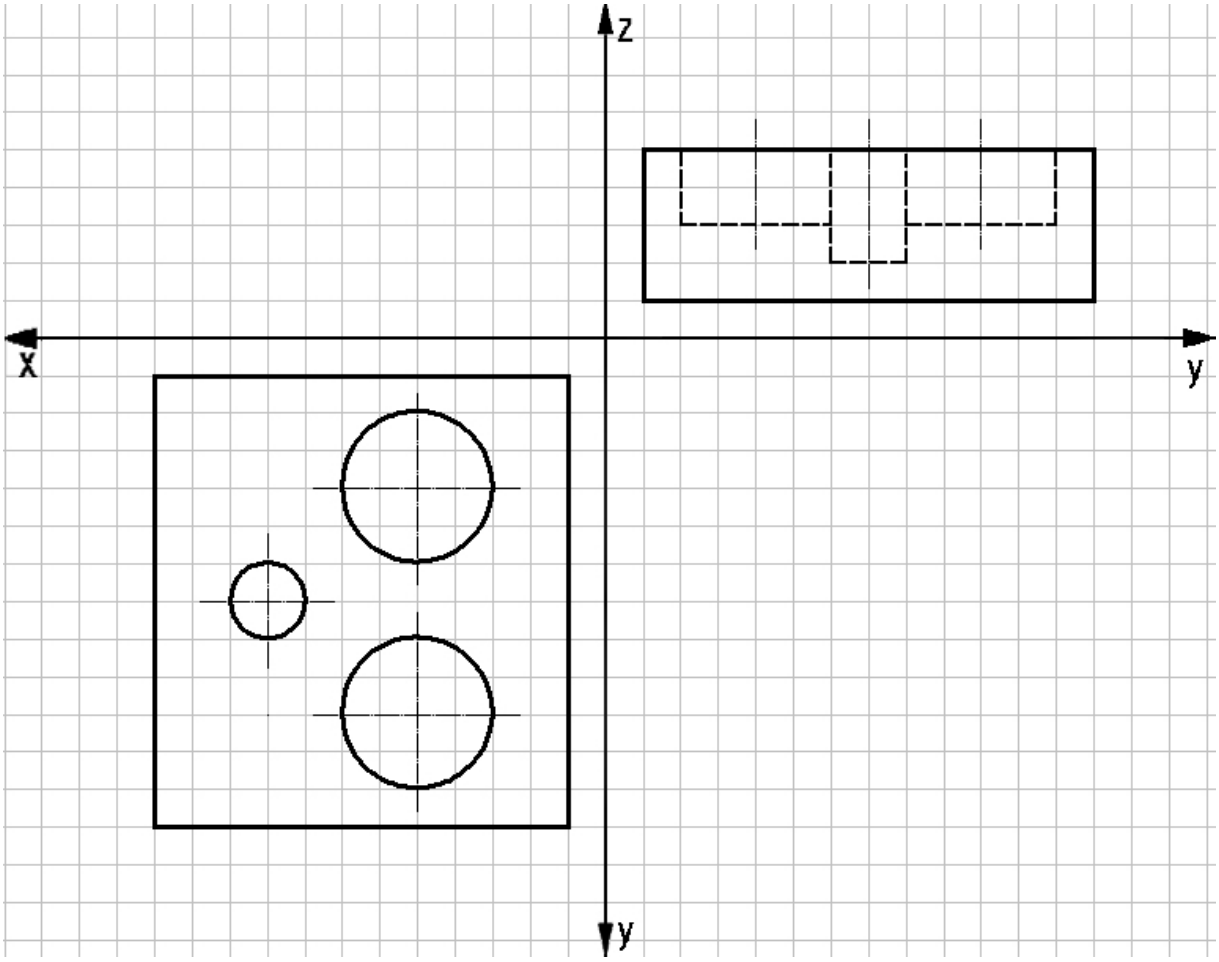

b) Kaj si narisal?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Tloris.

B Naris.

C Stranski ris.

D Bočni ris.

(2 točki)

12. Za izdelavo obeska iz bakrene pločevine potrebujemo različne stroje, orodje in pripomočke za obdelavo kovin.

a) Poveži obdelovalne postopke v levem stolpcu z ustreznim orodjem v desnem stolpcu.

zarisovanje na pločevino	1	kladivo in točkalo
rezanje pločevine	2	pila za kovine
točkanje	3	vrtalni stroj in sveder
vrtanje	4	škarje za pločevino
piljenje robov	5	zarisna igla

b) Kako imenujemo nerazstavljivo zvezo dveh bakrenih ploščic, ki nastane pri visoki temperaturi z uporabo cina kot spojne snovi?
Odgovor zapiši na črto.

_____

(2 točki)

13. Na risbi je narisana pravokotna projekcija betonske noge za klop. Mere so dane v enotah na mreži.

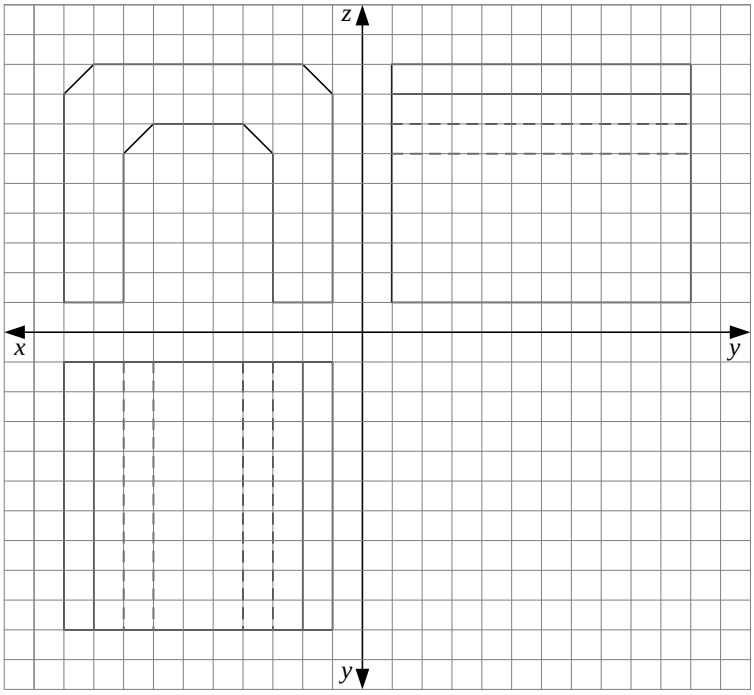

Betonsko nogo nariši v izometrični projekciji. Upoštevaj enote mreže. Nevidnih robov ni treba risati.

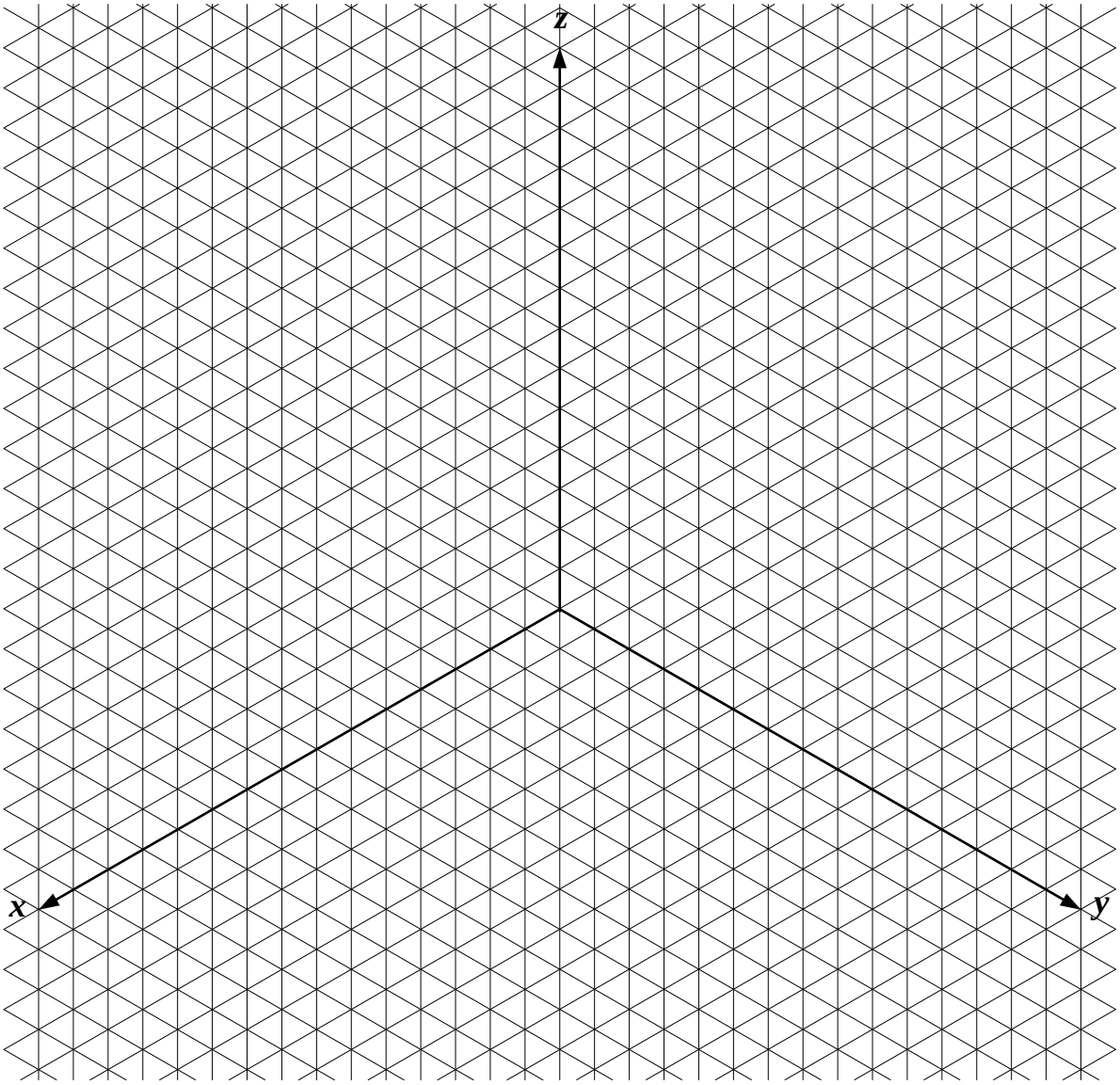

(3 točke)

14. Na risbi je prikazana mreža geometrijskega telesa.

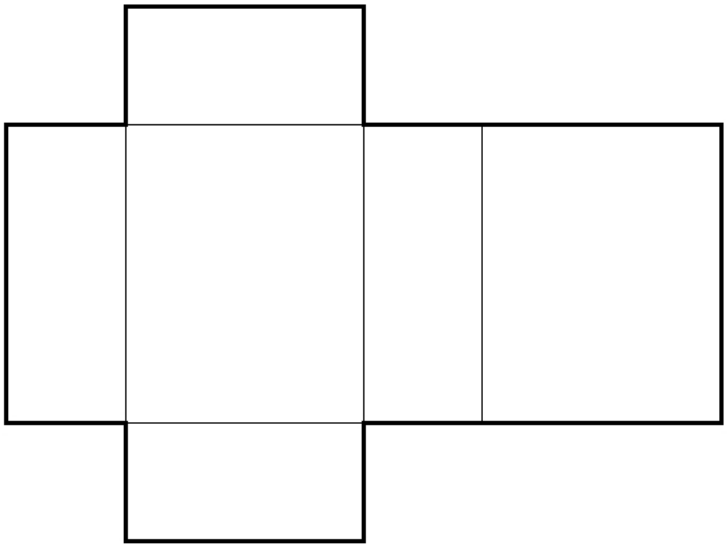

a) Po zgoraj narisani mreži želimo iz tanke pločevine izdelati geometrijsko telo. Mrežo katerega telesa prikazuje ta risba?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Mrežo kocke.

B Mrežo piramide.

C Mrežo kvadra.

D Mrežo valja.

b) Kaj bi morali dorisati mreži, da bi bila dokončna spojitev stranic lažja in kvalitetnejša?
Odgovor zapiši na črto.

_____

(2 točki)

15. Na sliki spodaj je narisana karoserija tovornjaka, ki so jo učenci izdelali iz akrilnega stekla.

a) V katero skupino umetnih snovi sodi akrilno steklo?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Duroplasti.

B Elasti.

C Silikoni.

D Termoplasti.

b) Poimenuj obdelovalni postopek, s katerim so učenci izdelali karoserijo tovornjaka.
Odgovor zapiši na črto.

_____

(2 točki)

16. Stojalo za svinčnike iz kovine so učenci oblikovali z upogibanjem s pomočjo šablone in z vrtanjem.

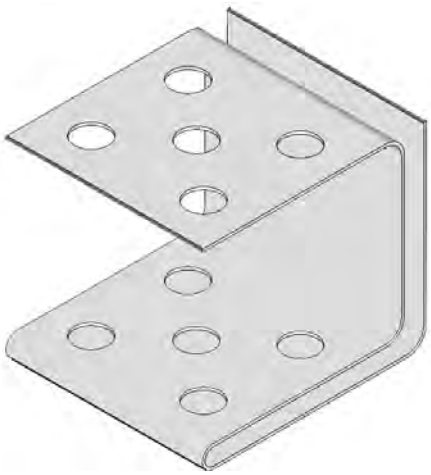

a) Iz katerega polizdelka so učenci izdelali stojalo?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Iz kvadratne cevi.

B Iz T-profila.

C Iz kosa pločevine.

D Iz U-profila.

b) Za izdelavo stojala so pripravili naslednje stroje in orodje: kladivo, zarisno iglo, pripravo za lokalno segrevanje, vrtalni stroj s svedrom in primež s šablono za upogibanje.
Katerega od naštetih orodij niso potrebovali za ta izdelek?
Odgovor zapiši na črto.

_____

c) Na risbi je kotirana višina spodnjega dela podstavka.

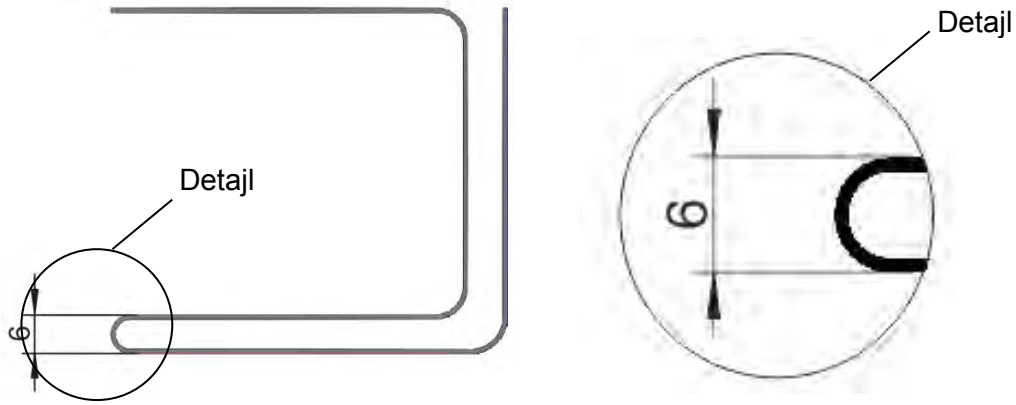

Kako debelo šablono potrebujemo za upogibanje (glej detajl na desni risbi), če stojalo izdelamo iz 1 mm debelega gradiva?
Odgovor, izražen v milimetrih, zapiši na črto.

_____

(3 točke)

17. Ena od osnovnih funkcij gonil je, da z njimi spreminjamo smer, vrsto in hitrost gibanja. Mehanizem na sliki spodaj prikazuje motor, ki smo ga opremili s kombinacijo gonil.

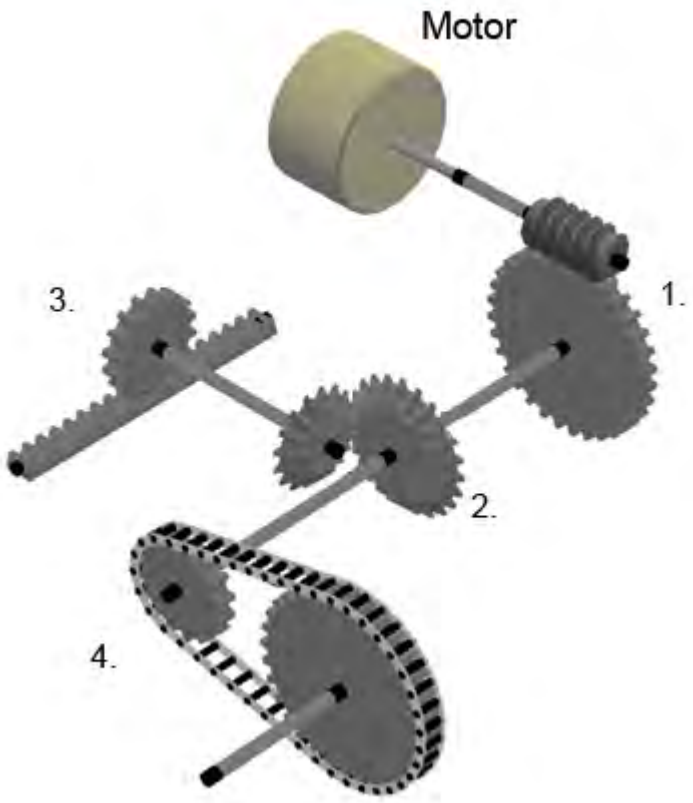

a) Gonila so na sliki označena s številkami od 1 do 4. Vpiši ustrezno številko za naslednja poimenovanja gonil.

Gonilo	Številka
Polž – zobnik	
Zobnik – zobata letev	
Verižno gonilo	
Par stožčastih zobnikov	

b) Pri katerem od gonil se obe gredi vrtita, imata vzporedni osi vrtenja, pa vendar gnani zobnik nima smeri vrtenja drugačne od pogonskega zobnika?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Pri gonilu 1.

B Pri gonilu 2.

C Pri gonilu 3.

D Pri gonilu 4.

c) Pri katerem od gonil se krožno gibanje spremeni v premočrtno gibanje?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Pri gonilu 1.

B Pri gonilu 2.

C Pri gonilu 3.

D Pri gonilu 4.

(3 točke)

18. Smer vrtenja gredi enosmernega električnega motorja lahko spremenimo prek stikal.

a) Katero kombinacijo stikal potrebujemo?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Dve zaporedno vezani navadni (enopolni) stikali.

B Dve vzporedno vezani navadni stikali.

C Dve menjalni stikali.

D Kombinacijo navadnega in menjalnega stikala.

b) Pod prikazano shemo nariši novo shemo tako, da se bo spremenila smer vrtenja gredi motorja.

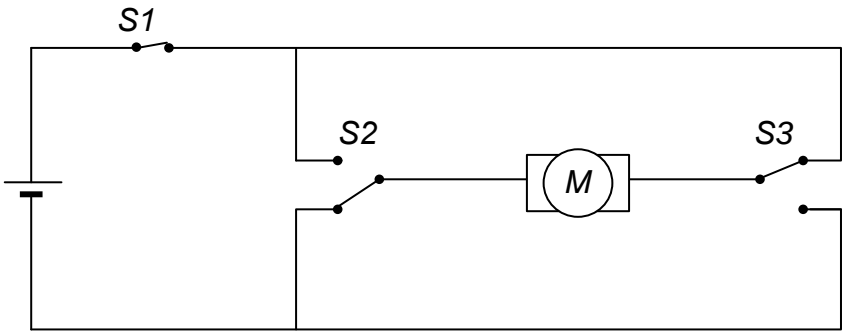

(2 točki)

19. Bencinske motorje lahko delimo na dvotaktne in štiritaktne. Med obema skupinama so podobnosti in razlike.

a) Za naslednje trditve napiši na črto DA, če je trditev pravilna, in NE, če je trditev napačna.

Masa štiritaktnega motorja je večja od mase dvotaktnega. _____

Izkoristek štiritaktnega motorja je večji od izkoristka dvotaktnega. _____

Pri štiritaktnem motorju je gorivu treba dodajati strojno olje. _____

b) Če je štiritaktni motor trenutno v fazi stiskanja, kateri takti mu sledijo?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Sesanje, zgorevanje in razširjanje, izpuh.

B Zgorevanje in razširjanje, izpuh, sesanje.

C Izpuh, zgorevanje in razširjanje, ponovno stiskanje, sesanje.

D Zgorevanje in razširjanje, sesanje, izpuh.

(2 točki)

20. Hodiš ob cesti zunaj naselja, kjer ni pločnika.

a) Po kateri strani ceste moraš hoditi in zakaj?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Po desni strani, ker na tej strani vozijo tudi vozila.

B Po desni strani, ker mi vozila ne svetijo v oči, ampak v hrbtno stran.

C Po levi strani, ker lahko spremljam nasproti vozeča vozila.

D Levičarji po levi strani, desničarji pa po desni strani.

b) Jure je na poti v šolo pravilno prečkal cesto zunaj prehoda za pešce. Najmanj koliko metrov je bil oddaljen najbližji prehod za pešce?

_____

(2 točki)

Skupno število točk: 33

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Indeks težavnosti za celotni preizkus je 0,69. Večina nalog v preizkusu ima IT v območju od 0,3 do 0,9. V območju IT-ja pod 0,3 sta dve nalogi (naloga 14. b, IT 0,20; naloga 20. b, IT 0,16;). V območju IT-ja nad 0,9 so štiri naloge (naloga 3, IT 0,91; naloga 10, IT 0,94; naloga 12. a, IT 0,96; naloga 14. a, IT 0,98;). Glede na dosežke po posameznih vsebinskih področjih ni izrazitih odstopanj.

Uspešnost reševanja nalog po vsebinskih področjih

Učenci so v povprečju najuspešneje rešili nalogo s področja tehniška in tehnološka dokumentacija (14. a naloga; IT 0,98). Učenci so solidno znanje pokazali na področjih tehnologija in družba ter tehniška in tehnološka dokumentacija (povprečni IT za obe področji je 0,68). Nekoliko slabše znanje opazimo na področju gradiva in obdelave (povprečni IT 0,53).

Gradiva in obdelave

Ugotavljamo, da učenci poznajo posamezne postopke za obdelavo kovin in ustrezno orodje, ki ga pri tem potrebujejo (naloga 12.1), nekoliko slabše znajo pravilno poimenovati orodja za obdelavo kovin (naloga 6) in prepoznati ter poimenovati polizdelke iz kovin, ki so potrebni za izdelavo posameznega izdelka (naloga 16.1).

Slabše rezultate so učenci dosegli pri nalogah, ki sta preverjali poznavanje lastnosti umetnih snovi (naloga 4) in kovin (naloga 5). Naloga 12.b je preverjala poznavanje tehnološkega postopka cinanja (lotanja). Nalogo so slabo reševali zaradi zamenjevanja postopkov cinanja in cinkanja. Učenci slabše poznajo tudi vrste umetnih snovi (naloga 15.1) in tehnološke postopke obdelave umetnih snovi (naloga 15.2). Slabo poznajo tudi uporabo pripomočkov za obdelavo umetnih snovi (naloga 16.2) in kovin (naloga 16.3).

Tehnična sredstva

Glede na dosežene rezultate pri tehničnih sredstvih so učenci dosegali nadpovprečne rezultate pri nalogah s področja poznavanja in uporabe gonil, sestave enostavnega električnega kroga in razvrščanja virov za pridobivanje električne energije (IT od 0,61 do 0,82). Izrazito podpovprečni so rezultati pri nalogi, ki je zahtevala uporabo menjalnih stikal in poznavanje motorjev z notranjim izgorevanje (IT od 0,38 do 0,47).

Tehniška in tehnološka dokumentacija

Učenci so naloge s tega področja dokaj uspešno reševali, saj so se kar štiri naloge s tega področja uvrstile v zeleno področje. Uspešno znajo na podlagi risbe, narisane v pravokotni projekciji, prepoznati izdelek, ki je na risbi narisan (naloga 1) ter prepoznati in imenovati posamezne projekcije v pravokotni projekciji (nalogi 3 in 11.2). Dobre rezultate so dosegli tudi pri nalogi, kjer so morali iz mreže geometrijskega telesa ugotoviti, katero telo je narisano (naloga 14.a).

Slabši rezultat so dosegli pri poznavanju posameznih vrst tehničnih risb (tehnična skica) (naloga 2). Manj uspešni so tudi pri risanju ene od projekcij pravokotne projekcije na podlagi narisanih ostalih dveh projekcij. Največ napak so naredili pri risanju nevidnih (skritih) robov ter določanju razdalj in velikosti na narisanih projekcijah (naloga 11.1).

Najslabše so reševali nalogo, pri kateri so morali ugotoviti, da je treba na mreži kvadra dorisati zavihke, da bo pri izdelavi kvadra možna spojitev stranic. Nekateri so imeli težave le s pravilnim poimenovanjem (naloga 14.2). Naloga se je uvstila med nalogi nad modrim področjem.

Iz dosežkov je možno povzeti, da učenci poznajo pravila tehničnega risanja in so uspešni v znanju, prepoznavanju in razumevanju, ne znajo pa analizirati in znanja uporabiti v praksi oziroma na konkretnih primerih.

Tehnologija in družba

Področje tehnologija in družba so preverjale naloge 10, 20.1 in 20.2. Najuspešneje so reševali nalogo 10, ki je preverjala ekonomično in naravi prijazno rabo gradiv. Naloga se je uvrstila v zeleno območje. Uspešno so reševali tudi nalogo iz prometne vzgoje, ki je preverjala pravila udeležbe pešcev v prometu (naloga 20.1). Učenci slabše obvladajo pravila prečkanja ceste izven prehoda za pešce, ki ga je preverjala naloga 20.2. Večina jih ne ve, da sploh obstaja pravilo, na kolikšni razdalji od najbližjega prehoda lahko prečkaš cesto izven prehoda za pešce. Naloga se je uvrstila nad modro področje.

Uspešnost reševanja po tipu naloge

Učenci so v povprečju najbolj uspešno reševali naloge izbirnega tipa (IT 0,66), najmanj uspešno pa naloge dopolnjevanja, povezovanja in kratkih odgovorov (IT 0,45). Povprečna uspešnost reševanja za naloge s slikovnim odgovorom je 0,42.

Uspešnost reševanja po taksonomskih stopnjah

Uspešnost reševanja po taksonomskih stopnjah je v skladu s pričakovanji. Učenci so v povprečju najuspešneje reševali naloge I. taksonomske stopnje (znanje in poznavanje, IT 0,63), nekoliko manj uspešno naloge II. taksonomske stopnje (razumevanje in uporaba, IT 0,57), najmanj uspešno pa naloge II. taksonomske stopnje (samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje, IT 0,56.). V celotnem preizkusu znanja je bila najslabše reševana naloga I. taksonomske stopnje (naloga 20.2, IT 0,16). Druga najslabše reševana naloga v preizkusu je bila 14.b (IT 0,20), ki je preverjala znanje na II. taksonomski stopnji.

Uspešnost reševanja po razredu

Iz rezultatov lahko zaključimo, da so bili učenci uspešnejši pri reševanju vsebin, ki se poučujejo v 7. razredu. Povprečna uspešnost reševanja vsebin, ki se poučujejo v 7. razredu, je 0,64, povprečna uspešnost reševanja vsebin, ki se poučujejo v 8. razredu, pa 0,52.

Uspešnost reševanja po standardu

Učenci so nekoliko uspešneje reševali naloge, ki so preverjale temeljne standarde (62,64 %), kakor naloge, ki so preverjale minimalne standarde (53,31 %).

Sklepne ugotovitve

PK si je prizadevala, da bi naloge približala sicer zelo različnim oblikam pouka, čeprav dela ciljev s pisnim preizkusom ni mogoče preveriti. Težava pri sestavljanju nalog je tudi v tem, da preizkus vključuje le 7. in 8. razred, ko je predmet zastopan le z eno uro tedensko. Medpredmetna narava predmeta Tehnika in tehnologija, prepletena s kroskurikularnimi temami in pestrimi oblikami aktivnosti učencev, bi se izkazala kot še učinkovitejša, če bi bil predmet zastopan tudi v 9. razredu.

Analiza rezultatov preizkusa znanja potrjuje ugotovitev PK pri prejšnjih dveh preskusih, to je, da je predmet Tehnika in tehnologija primerljiv z dosežki pri matematiki. Učenci niso imeli težav pri razumevanju besedil in navodil za reševanje, prav tako med vrednotenjem ni bilo pomembnih dilem, kar potrjuje ustreznost preizkusa.

Kljub preveč okrnjenemu obsegu predmeta v programu 9-letne osnovne šole so za dobre rezultate zaslužni predvsem učitelji. Člani PK smo prepričani, da jim bo poglobljena preučitev rezultatov NPZ-ja nudila tudi koristno povratno informacijo, kako raven pouka predmeta še izboljšati.

4.2.8 Predmetna komisija za geografijo

4.2.8.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz geografije **ob koncu 3. obdobja**

SLIKE

Preglednica 4.2.8.1.1: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.8.1.2: Porazdelitev dosežkov pri geografiji po regijah, 3. obdobje

Preglednica 4.2.8.1.3: Specifikacijska tabela, geografija, 3. obdobje

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.8.1.1: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.8.1.2: Porazdelitev dosežkov pri geografiji po regijah, 3. obdobje

Preglednica 4.2.8.1.3: Specifikacijska tabela, geografija, 3. obdobje

4.2.8.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz geografije **ob koncu 3. obdobja**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Podlaga za pripravo preizkusov znanja so bili osnovnošolski učni načrti:

1. *Učni načrt Geografija* (ZRSŠ, Ljubljana, 1998),
2. *Učni načrt Geografija v dvojezičnih šolah* (ZRSŠ, Ljubljana 1999) in
3. *Učni načrt Geografija za šole z italijanskim učnim jezikom* (1999).

Preizkus je obsegal 27 nalog objektivnega tipa (naloge izbirnega tipa, naloge dopolnjevanja, naloge alternativnega tipa ter naloge kratkih in slikovnih odgovorov), ki so vsebinsko pokrivale tematike regionalne geografije sveta, geografije Evrope in geografije Slovenije.

Naloge preizkusa so preverjale vseh šest taksonomskih stopenj Bloomove taksonomije (znanje, razumevanje, uporaba, analiza, sinteza, vrednotenje), ki pa so za potrebe NPZ-ja združene v tri stopnje:

1. naloge I. taksonomske stopnje so preverjale znanje in poznavanje osnovnih geografskih pojmov, pojavov in procesov;
2. naloge II. stopnje njihovo razumevanje in uporabo;
3. pri nalogah III. taksonomske stopnje pa naj bi učenci pokazali razumevanje vzročno-posledične kompleksnosti geografskih pojavov in procesov ter ga podprli z utemeljenim zapisom vzroka in posledice ali predvidene možnosti.

Naloge so bile ovrednotene z 1 do 3 točkami. Maksimalno so učenci lahko dosegli 50 točk. Preizkusi za učence obeh narodnostnih manjšin so bili vsebinsko prilagojeni. V preizkusu znanja za učence šol z italijanskim učnim jezikom je bilo prilagojenih do 50 % nalog iz tematskega sklopa Slovenija. V preizkusu znanja za učence dvojezičnih osnovnih šol pa se je prilagodilo največ 30 % nalog iz tematskega sklopa Evropa. Čas reševanja je bil 60 minut.

Struktura preizkusov znanja se od leta 2011 ni spremenila in njej ustreza tudi preizkus znanja, uporabljen pri NPZ-ju 2013. Vendar je preizkus z NPZ-jem 2013 bil pripravljen že v letu 2006, ko se niso zapisovali parametri specifikacijske preglednice k posamezni nalogi preizkusa. Pri pripravi specifikacijske preglednice pa je PK ugotovila, da nekaj nalog iz sklopa Svet preverja učne cilje Evrope in Slovenije ter naloge v sklopu Evropa pa cilje obče geografije.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.8.1.1: Osnovni statistični podatki

Število učencev	4.160
Število postavk v preizkusu	50
Možne točke	50
Povprečno število točk	32,07
Povprečno število točk v odstotkih	64,14
Standardni odklon	16,68
Indeks težavnosti	0,64
Indeks zanesljivosti	0,88

NPZ je opravljalo 4.160 učencev. V povprečju so dosegli 32,07 točke (64,14 %). Dva učenca (0,05 %) sta dosegla maksimalno število točk. 201 učenec (4,83 %) je dosegel 45 (90 %) točk ali več, 867 učencev (20,84 %) pa 40 (80 %) točk ali več. V primerjavi s preizkusom znanja iz leta 2011 sta zadnja dva deleža znatno višja. Največ učencev (1.762 ali 42,35 %) pa je doseglo od 30 do 39 točk (60 % do 78 %), kar lahko nakazuje na nekoliko manjšo težavnost preizkusa v primerjavi s preteklimi. 9 (18%) točk in manj je doseglo 21 učencev (0,50 %), 4 učenci (0,10 %) so dosegli 5 (10 %) točk in manj, 2 učenca (0,05 %) pa nista dosegla nobene točke. Čeprav dosežki učencev s tako nizkim številom točk niso spodbudni, pa so tudi ti podatki v primerjavi s preteklimi preverjanji ugodnejši. Indeks težavnosti znaša 0,64. Frekvenčna porazdelitev je levo asimetrična in ima dva razpotegnjena vrha. Prvi je med 31 in 34 točkami (62 % in 68 %), drugi pa med 36 in 39 točkami (72 % in 78 %).

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Slika 4.2.8.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri geografiji, 3. obdobje

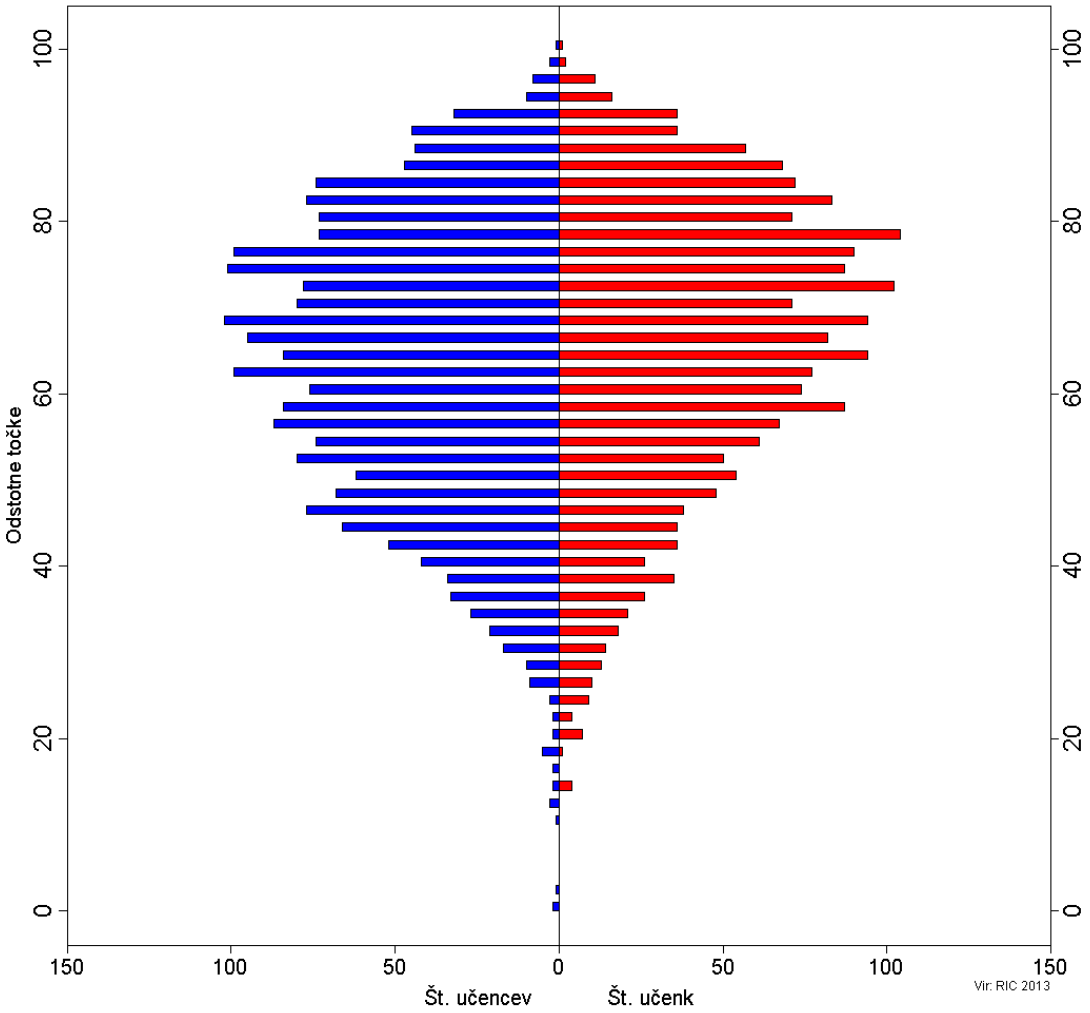

S slike 4.2.8.1.1 lahko razberemo, da večina dosežkov učencev spada v območje od 40 do 80 % točk (v letu 2010/2011 od 30 do 80 % točk). Več učenk ima dosežke okrog 90 % točk, več učencev pa okrog 40 % točk (za razliko od leta 2010/2011, ko ni bilo pomembnejših razlik med dosežki učencev in učenk). Najnižje dosežke so dosegli učenci, najvišje pa dosegajo tako učenke kot učenci.

Slika 4.2.8.1.2: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri geografiji, 3. obdobje

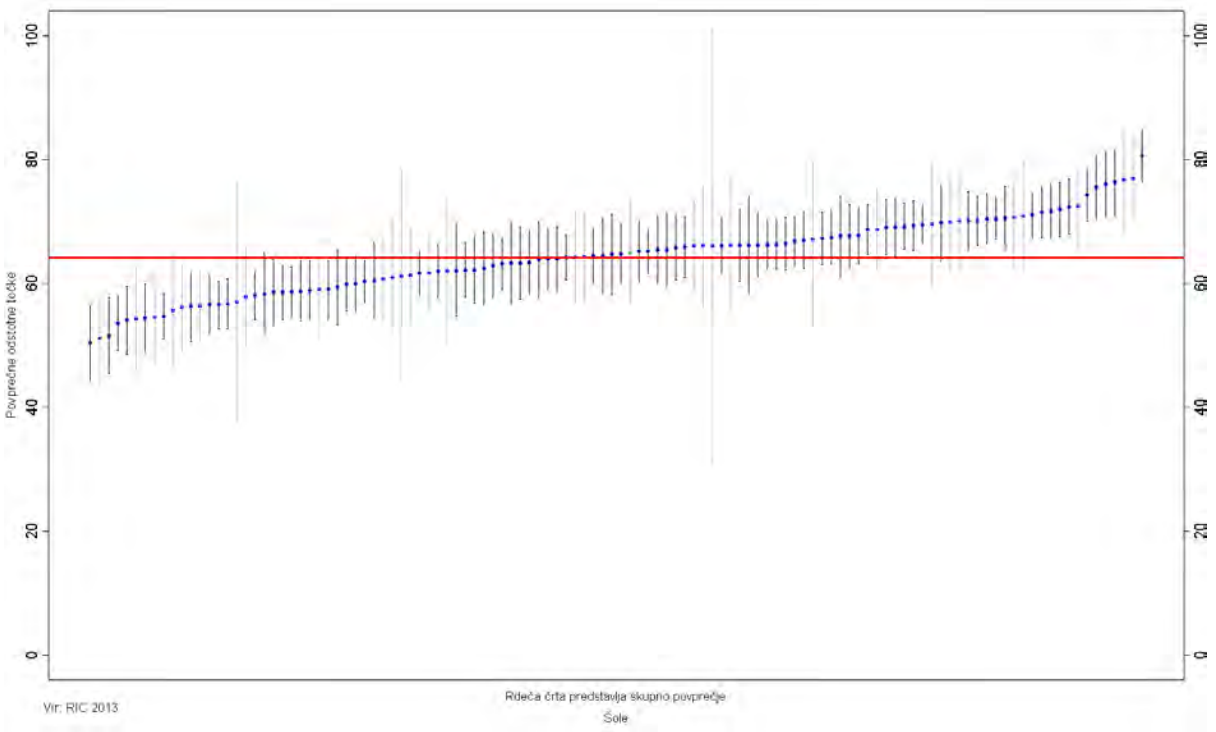

Prikaz na sliki 4.2.8.1.2 ponazarja povprečne dosežke šol pri NPZ-ju iz geografije ob koncu 3. obdobja glede na državno povprečje.

Preglednica 4.2.8.1.2: Porazdelitev dosežkov pri geografiji po regijah, 3. obdobje

Regija	Povprečni dosežek	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Gorenjska regija	65,05	16,41	479	9
Goriška regija	67,46	15,26	233	7
Jugovzhodna Slovenija	67,03	16,29	311	8
Koroška regija	59,93	15,64	167	5
Notranjsko-kraška regija	70,46	13,83	83	4
Obalno-kraška regija	65,54	16,63	208	6
Osrednjeslovenska regija	63,43	16,91	1.046	26
Podravska regija	63,28	17,30	648	21
Pomurska regija	60,64	16,27	183	7
Savinjska regija	62,71	16,80	556	14
Spodnjeposavska regija	65,07	16,20	149	6
Zasavska regija	68,16	15,79	97	3

Državnemu povprečju, ki znaša 64,14 %, so se najbolj približali v Osrednjeslovenski, Podravski in Savinjski regiji. Najvišje povprečje (70,46 %) so dosegli v Notranjsko-kraški regiji, najnižje (59,93 %) pa v Koroški regiji.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju

Slika 4.2.8.1.3: Porazdelitev točk pri geografiji, 3. obdobje

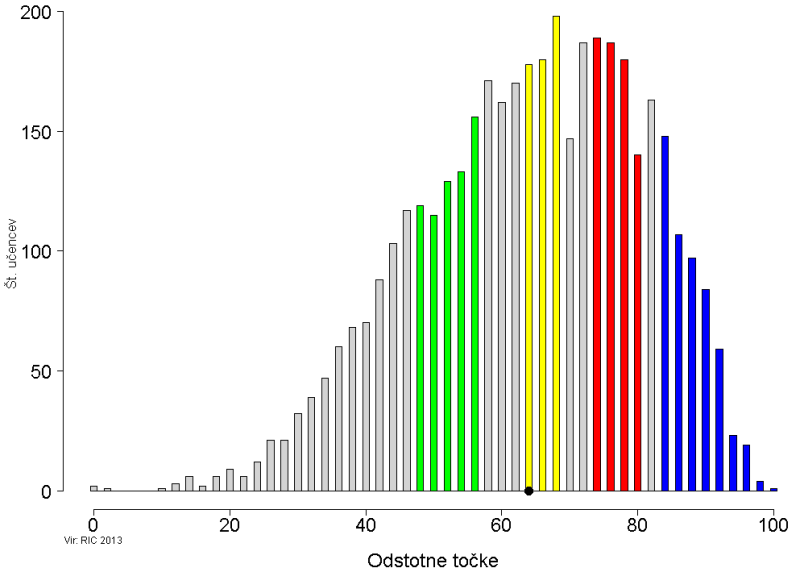

ZELENO OBMOČJE

Naloge:

A03.1, A03.2, A04.1, A04.2, A05.1, A05.2, A07.2, A07.3, B11.1, B12.1, B12.2, B12.3, B16.1, B16.2, B17.2, C24.1, C26.1, C26.2, C26.3.

Vsebine:

Slovenija – fizičnogeografske značilnosti (nastajanje reliefa), svet – fizična geografija (pogoji in primernost prsti za kmetijsko rabo), svet – Severna Amerika (naravno bogastvo Kanade), Evropa – Južna in Jugovzhodna Evropa (Črno morje), svet – fizična geografija (padavine), Evropa – Severna Evropa (gospodarstvo), Evropa – družbenogeografske značilnosti (jeziki), Slovenija – panonske pokrajine (rečne struge), Slovenija – družbenogeografske značilnosti (cestni križ).

Standardi znanja:

Naloge preverjajo sedem minimalnih, pet nekoliko zahtevnejših in sedem zahtevnejših standardov znanja.

Učenci znajo:

- poimenovati preoblikovalne procese reliefnih oblik na slikah (nalogi A03.1 in A03.2);
- ob tematskem zemljevidu ovrednotiti pogoje za kmetijsko rabo (nalogi A04.1 in A04.2);
- ob tematskem zemljevidu ovrednotiti primernost prsti za kmetijsko rabo (nalogi A05.1 in A05.2);
- iz tematskega zemljevida razbrati podatke o naravnem bogastvu (nalogi A07.2 in A07.3);
- na nemem zemljevidu označiti Črno morje (naloga B11.1);
- ob tematskem zemljevidu preveriti ustreznost trditev o količini padavin v Evropi (naloge B12.1, B12.2 in B12.3);
- navesti osnove za razvoj prevladujočih gospodarskih panog v Severni Evropi (nalogi B16.1 in B16.2);
- med ponujenimi jeziki izbrati jezike germanske jezikovne skupine (naloga B17.2);
- med ponujenimi pojmi prepoznati ureditveni poseg, s katerim rekam spreminjamo vodno strugo in tok (naloga C24.1);
- izbrati ustrezne trditve o obremenjenosti slovenskega prometnega križa (naloge C26.1, C26.2 in C26.3).

Učenci v zelenem območju poznajo nekatere osnovne geografske podatke in pojme in jih znajo tudi razbrati neposredno iz vira (nemi in tematski zemljevid, slika).

Primer: naloga C26

RUMENO OBMOČJE

Naloge:

A02.1, A02.2, A07.1, A10.2, B13.1, B17.1, C23.2, C25.1, C27.1, C27.2.

Vsebine:

Svet – fizična geografija (reliefne oblike), svet – Severna Amerika (naravno bogastvo Kanade), Evropa – Južna in Jugovzhodna Evropa (polotoki), Evropa – Zahodna Evropa (podnebje), Evropa – družbenogeografske značilnosti (jeziki), Slovenija – družbenogeografske značilnosti (naravni dejavnik za razvoj turizma), Slovenija – panonske pokrajine (rečne struge), Slovenija – družbenogeografske značilnosti (prebivalstvo).

Standardi znanja:

Tri vprašanja preverjajo minimalne standarde znanja, pet vprašanj preverja nekoliko zahtevnejše in dve vprašanji zahtevnejše standarde znanja.

Učenci znajo:

- na sliki prepoznati reliefni obliki (nalogi A02.1 in A02.2);
- iz tematskega zemljevida razbrati podatke o naravnem bogastvu (naloga A07.1);
- ob nemem zemljevidu poimenovati Balkanski polotok (naloga A10.2);
- med ponujenimi območji izbrati območje oceanskega podnebja (naloga B13.1);
- med ponujenimi jeziki izbrati jezike romanske jezikovne skupine (naloga B17.1);
- sklepati o naravnih dejavnikih za razvoj smučarskega turizma (naloga C23.2);
- razumeti razloge za človekovo spreminjanje rečne struge (naloga C25.1);
- na konkretnem primeru uporabiti pojme o aktivnem in neaktivnem prebivalstvu (nalogi C27.1 in C27.2).

Tudi učenci v rumenem območju poznajo nekatere osnovne geografske podatke in pojme in jih znajo tudi razbrati neposredno iz vira (nemi in tematski zemljevid, slika). Poleg tega pa učenci v rumenem območju že uporabijo nekatere pojme v konkretnih primerih in razumejo vzroke za preproste fizično- in družbeneogeografske procese.

Primer: naloga C25

RDEČE OBMOČJE

Naloge:

A01.1, A01.2, A10.1, C19.1, C19.2, C19.3, C20.1, C21.1, C21.2, C23.1.

Vsebine:

Svet – fizična geografija (toplotni pasovi), Evropa – Južna in Jugovzhodna Evropa (polotoki), Slovenija – fizičnogeografske značilnosti (naravnogeografske enote, kamninska sestava), Slovenija – družbenogeografske značilnosti (naravna in kulturna dediščina, naravni dejavnik za razvoj turizma).

Standardi znanja:

Šest vprašanj preverja minimalne standarde znanja, eno vprašanje nekoliko zahtevnejše in eno vprašanje zahtevnejše standarde znanja. Za dve vprašanji standardi znanja niso določeni.

Učenci znajo:

- na nemem zemljevidu omejiti toplotne pasove (nalogi A01.1 in A01.2);
- ob nemem zemljevidu poimenovati Apeninski polotok (naloga A10.1);
- uvrstiti prikazane pokrajine na slikah v ustrezne naravnogeografske enote Slovenije (naloge C19.1, C19.2 in C19.3);
- med ponujenimi odgovori izbrati prevladujočo kamnino v Sloveniji glede na njen nastanek (naloga C20.1);
- predlagati ukrepe za oživitev starih mestnih jeder (nalogi C21.1 in C21.2);
- na podlagi primerjave klimogramov ovrednotiti primernost podnebja za razvoj smučarskega turizma (naloga C23.1).

Učenci v rdečem območju znajo samostojno zapisati osnovne geografske podatke in pojme, jih tudi razbrati neposredno iz vira (nemi in tematski zemljevid, slika, klimogrami) in biti pri tem natančni in dosledni. Učenci znajo že predlagati ukrepe za reševanje sodobnih problemov in vrednotiti naravne pogoje za razvoj družbenih dejavnosti.

Primer: naloga C21

MODRO OBMOČJE

Naloge:

B14.1, B14.2, B15.1, B18.1, B18.2, C22.1.

Vsebine:

Evropa – Zahodna Evropa (plimovanje, pristanišča), Evropa – družbenogeografske značilnosti (Evropska unija), Slovenija – predalpske pokrajine (podnebje).

Standardi znanja:

Dve vprašanji preverjata minimalne standarde znanja, eno vprašanje nekoliko zahtevnejše in tri vprašanja zahtevnejše standarde znanja.

Učenci znajo:

- opredeliti probleme, povezane s plimovanjem in z življenjem ljudi na območjih plimovanja (nalogi B14.1 in B14.2);
- razložiti en dejavnik, ki vpliva na razvoj pristanišč (naloga B15.1);
- razložiti vzroke prizadevanj držav za vstop v Evropsko unijo (nalogi B18.1 in B18.2);
- vzročno-posledično razmišljati o vplivu reliefa na podnebje Slovenije (naloga C22.1).

Učenci v modrem območju izkazujejo razumevanje vzročno-posledičnih odnosov med naravnogeografskimi in družbenogeografskimi dejavniki.

Primer: naloga C22

NAD MODRIM OBMOČJEM

Naloge:

A06.1, A08.1, A08.2, A09.1, B15.2.

Vsebine:

Svet – Afrika (poselitev ekvatorialnega pasu), svet – družbena geografija (razlitje nafte), svet – Azija (država Jugozahodne Azije), Evropa – Zahodna Evropa (pristanišča).

Standardi znanja:

Tri vprašanja preverjajo minimalne in dve vprašanji zahtevnejše standarde znanja.

Učenci znajo:

- razložiti vpliva reliefa na različno gostoto poselitve Afrike (naloga A06.1);
- razložiti vzroke za razlitja nafte (nalogi A08.1 in A08.2);
- povezati verski simbol z državo Izrael (naloga A09.1);
- razložiti več dejavnikov, ki vplivajo na razvoj pristanišč (naloga B15.2).

Večina nalog, uvrščenih nad modro območje, preverja znanje III. taksonomske stopnje, učne vsebine, ki so časovno oddaljene ali pa se obravnavajo proti koncu šolskega leta (manj utrjena snov). Dosežki učencev so nižji tudi pri nalogah, ki pri istem vprašanju zahtevajo več raznovrstnih odgovorov.

Primer: naloga A08

Preglednica 4.2.8.1.3: Specifikacijska tabela, geografija, 3. obdobje

Naloge		Točke	Področja	Vsebine	Cilji – učenec	Standardi znanja	Takson. stopnje	Razredi	Območja	IT	ID
A – SVET											
1. a	A01.1	1	Svet	Fizična geografija	Določi lego posameznih toplotnih pasov na karti sveta.	M	II	6	rdeče	0,56	0,44
1. b	A01.2	1	Svet	Fizična geografija	Določi lego posameznih toplotnih pasov na karti sveta.	M	II	6	rdeče	0,61	0,39
2	A02.1	1	Svet	Fizična geografija	Primerja celine po velikosti, geografski legi in razčlenjenosti obal ter prevladujočih reliefnih oblikah na njih.	N	I	6	rumeno	0,75	0,31
	A02.2	1	Evropa	Zahodna Evropa	Ugotovi podobnosti in razlike med atlantsko in sredozemsko obalo Zahodne Evrope z ozirom na členovitost in plimovanje ter vpliv razčlenjenosti in plimovanja na življenje ljudi.	Z	I	7	rumeno	0,70	0,45
3	A03.1	1	Slovenija	Fizičnogeografske značilnosti Slovenije	Opiše glavne faza nastanka današnjega reliefa Slovenije in dejavnike, ki so ga oblikovali.	Z	I	9	zeleno	0,78	0,40
	A03.2	1	Slovenija	Fizičnogeografske značilnosti Slovenije	Opiše glavne faza nastanka današnjega reliefa Slovenije in dejavnike, ki so ga oblikovali.	Z	I	9	zeleno	0,78	0,39
4	A04.1	1	Svet	Fizična geografija	Na izbranih primerih opiše pogoje za življenje ljudi ob morjih, rekah, jezerih, kontinentih in na njih.	N	III	6	zeleno	0,86	0,27
	A04.2	1	Svet	Fizična geografija	Na izbranih primerih opiše pogoje za življenje ljudi ob morjih, rekah, jezerih, kontinentih in na njih.	N	III	6	zeleno	0,81	0,38
5	A05.1	1	Svet	Fizična geografija	Na izbranih primerih opiše pogoje za življenje ljudi ob morjih, rekah, jezerih, kontinentih in na njih.	N	III	6	zeleno	0,89	0,18
	A05.2	1	Svet	Fizična geografija	Na izbranih primerih opiše pogoje za življenje ljudi ob morjih, rekah, jezerih, kontinentih in na njih.	N	III	6	zeleno	0,77	0,20
6	A06.1	1	Svet	Afrika	Imenuje in opiše posamezne podnebne in rastlinske pasove Afrike, jih primerja med seboj in opiše možnosti za življenje ljudi v njih.	Z	II	8	nad modrim	0,19	0,30
7	A07.1	1	Svet	Severna Amerika	S pomočjo gospodarske karte ugotovi naravna bogastva Kanade in ovrednoti njihov pomen za gospodarski razvoj.	M	II	8	rumeno	0,67	0,22
	A07.2	1	Svet	Severna Amerika	S pomočjo gospodarske karte ugotovi naravna bogastva Kanade in ovrednoti njihov pomen za gospodarski razvoj.	M	II	8	zeleno	0,81	0,15
	A07.3	1	Svet	Severna Amerika	S pomočjo gospodarske karte ugotovi naravna bogastva Kanade in ovrednoti njihov pomen za gospodarski razvoj.	M	II	8	zeleno	0,88	0,19

Naloge		Točke	Področja	Vsebine	Cilji – učenec	Standardi znanja	Takson. stopnje	Razredi	Območja	IT	ID
8	A08.1	1	Svet	Družbena geografija	Ob izbranih primerih z različnih kontinentov opiše sodobne probleme (prenaseljenost, oskrba z vodo, hrano, energijo, ekološke probleme, AIDS, …) in išče kontraste (jezikovne, verske, gospodarske).	M	III	8	nad modrim	0,34	0,30
	A08.2	1	Svet	Družbena geografija	Ob izbranih primerih z različnih kontinentov opiše sodobne probleme (prenaseljenost, oskrba z vodo, hrano, energijo, ekološke probleme, AIDS, …) in išče kontraste (jezikovne, verske, gospodarske).	M	III	8	nad modrim	0,20	0,29
9	A09.1	1	Svet	Azija	Na karti in ob slikovnem gradivu pokaže naravnogeografske enote Jugozahodne Azije, jih primerja med seboj glede na površje ter našteje najpomembnejše države.	M	I	7	nad modrim	0,24	0,30
B – EVROPA											
10	B10.1	1	Evropa	Južna in Jugovzhodna Evropa	Določi geografsko lego Južne in Jugovzhodne Evrope ter poimenuje večje polotoke, gorovja, nižine, otoke in morja.	M	II	7	rdeče	0,55	0,52
	B10.2	1	Evropa	Južna in Jugovzhodna Evropa	Določi geografsko lego Južne in Jugovzhodne Evrope ter poimenuje večje polotoke, gorovja, nižine, otoke in morja.	M	II	7	rumeno	0,65	0,51
11	B11.1	1	Evropa	Južna in Jugovzhodna Evropa	Določi geografsko lego Južne in Jugovzhodne Evrope ter poimenuje večje polotoke, gorovja, nižine, otoke in morja.	M	II	7	zeleno	0,84	0,34
12	B12.1	1	Svet	Fizična geografija	Primerja osnovne temperaturne in padavinske značilnosti posameznih toplotnih pasov ter njihov vpliv na rastlinstvo in živalstvo.	Z	II	6	zeleno	0,84	0,34
	B12.2	1	Svet	Fizična geografija	Primerja osnovne temperaturne in padavinske značilnosti posameznih toplotnih pasov ter njihov vpliv na rastlinstvo in živalstvo.	Z	II	6	zeleno	0,87	0,25
	B12.3	1	Svet	Fizična geografija	Primerja osnovne temperaturne in padavinske značilnosti posameznih toplotnih pasov ter njihov vpliv na rastlinstvo in živalstvo.	Z	II	6	zeleno	0,78	0,29
13	B13.1	1	Evropa	Zahodna Evropa	Ovrednoti vpliv Severnoatlanstkega (Zalivskega) toka na podnebje in rastlinstvo ter kmetijstvo Zahodne Evrope.	Z	I	7	rumeno	0,71	0,32
14	B14.1	1	Evropa	Zahodna Evropa	Ugotovi podobnosti in razlike med atlantsko in sredozemsko obalo Zahodne Evrope z ozirom na členovitost in plimovanje ter vpliv razčlenjenosti in plimovanja na življenje ljudi.	Z	III	7	modro	0,53	0,32
	B14.2	1	Evropa	Zahodna Evropa	Ugotovi podobnosti in razlike med atlantsko in sredozemsko obalo Zahodne Evrope z ozirom na členovitost in plimovanje ter vpliv razčlenjenosti in plimovanja na življenje ljudi.	Z	III	7	modro	0,35	0,32

Naloge		Točke	Področja	Vsebine	Cilji – učenec	Standardi znanja	Takson. stopnje	Razredi	Območja	IT	ID
15	B15.1	1	Evropa	Zahodna Evropa	Ovrednoti pomen pomorske lege v preteklosti in današnjo vlogo Zahodne Evrope v pomorstvu.	Z	III	7	modro	0,25	0,39
	B15.2	1	Evropa	Zahodna Evropa	Ovrednoti pomen pomorske lege v preteklosti in današnjo vlogo Zahodne Evrope v pomorstvu.	Z	III	7	nad modrim	0,19	0,34
16	B16.1	1	Evropa	Severna Evropa	Sklepa, katere so vodilne gospodarske panaoge v državah Severne Evrope glede na podnebje in rastje.	Z	I	7	zeleno	0,88	0,30
	B16.2	1	Evropa	Severna Evropa	Sklepa, katere so vodilne gospodarske panaoge v državah Severne Evrope glede na podnebje in rastje.	Z	I	7	zeleno	0,78	0,35
17	B17.1	1	Evropa	Družbenogeografske značilnosti Evrope	Ob karti opiše jezikovno ijn versko raznolikost Evrope in sklepa na posledice.	N	I	7	rumeno	0,67	0,37
	B17.2	1	Evropa	Družbenogeografske značilnosti Evrope	Ob karti opiše jezikovno ijn versko raznolikost Evrope in sklepa na posledice.	N	I	7	zeleno	0,82	0,27
18	B18.1	1	Evropa	Družbenogeografske značilnosti Evrope	Opiše pomen evropske zveze za sodelovanje evropskih držav.	M	III	7	modro	0,45	0,39
	B18.2	1	Evropa	Družbenogeografske značilnosti Evrope	Opiše pomen evropske zveze za sodelovanje evropskih držav.	M	III	7	modro	0,39	0,41
C – SLOVENIJA											
19	C19.1	1	Slovenija	Fizičnogeografske značilnosti Slovenije	Na karti omeji pet naravnogeografskih enot Slovenije in jih primerja med seboj glede na geografsko lego, podnebje in reliefne značilnosti.	M	I	9	rdeče	0,59	0,45
	C19.2	1	Slovenija	Fizičnogeografske značilnosti Slovenije	Na karti omeji pet naravnogeografskih enot Slovenije in jih primerja med seboj glede na geografsko lego, podnebje in reliefne značilnosti.	M	I	9	rdeče	0,54	0,49
	C19.3	1	Slovenija	Fizičnogeografske značilnosti Slovenije	Na karti omeji pet naravnogeografskih enot Slovenije in jih primerja med seboj glede na geografsko lego, podnebje in reliefne značilnosti.	M	I	9	rdeče	0,57	0,48
20	C20.1	1	Slovenija	Fizičnogeografske značilnosti Slovenije	Opiše glavne faze nastanka današnjega reliefa Slovenije in dejavnike, ki so ga oblikovali.	Z	I	9	rdeče	0,66	0,24
21	C21.1	1	Slovenija	Družbenogeografske značilnosti Slovenije	Spozna naravno in kulturno dediščino svoje domovine in ozavešča o pomembnosti njenega varovanja in ohranjanja.		III	9	rdeče	0,53	0,43
	C21.2	1	Slovenija	Družbenogeografske značilnosti Slovenije	Spozna naravno in kulturno dediščino svoje domovine in ozavešča o pomembnosti njenega varovanja in ohranjanja.		III	9	rdeče	0,46	0,45
22	C22.1	1	Slovenija	Predalpske pokrajine	S pomočjo karte in klimogramov opiše značilnosti reliefa in podnebja v predalpskem svetu in ju primerja z alpskim oziroma s tistim v domači pokrajini.	N	III	9	modro	0,51	0,35

Naloge		Točke	Področja	Vsebine	Cilji – učenec	Standardi znanja	Takson. stopnje	Razredi	Območja	IT	ID
23. a	C23.1	1	Slovenija	Družbenogeografske značilnosti Slovenije	Analizira naravne in družbene danosti za razvoj turizma v Sloveniji in jih primerja s tistimi v sosednjih državah.	N	III	9	rdeče	0,57	0,30
23. b	C23.2	1	Slovenija	Družbenogeografske značilnosti Slovenije	Analizira naravne in družbene danosti za razvoj turizma v Sloveniji in jih primerja s tistimi v sosednjih državah.	N	III	9	rumeno	0,60	0,43
24	C24.1	1	Slovenija	Panonske pokrajine	Opiše pogoje za življenje ljudi in gospodarstvo v odvisnosti od reliefa, podnebja, prsti in voda v panonskih pokrajinah Slovenije.	M	I	9	zeleno	0,79	0,38
25	C25.1	1	Slovenija	Panonske pokrajine	Opiše pogoje za življenje ljudi in gospodarstvo v odvisnosti od reliefa, podnebja, prsti in voda v panonskih pokrajinah Slovenije.	M	II	9	rumeno	0,66	0,38
26	C26.1	1	Slovenija	Družbenogeografske značilnosti Slovenije	Pokaže na zemljevidu najpomembnejše povezave na ozemlju Slovenije in ovrednoti njihov pomen.	M	II	9	zeleno	0,95	0,26
	C26.2	1	Slovenija	Družbenogeografske značilnosti Slovenije	Pokaže na zemljevidu najpomembnejše povezave na ozemlju Slovenije in ovrednoti njihov pomen.	M	II	9	zeleno	0,93	0,28
	C26.3	1	Slovenija	Družbenogeografske značilnosti Slovenije	Pokaže na zemljevidu najpomembnejše povezave na ozemlju Slovenije in ovrednoti njihov pomen.	M	II	9	zeleno	0,25	0,25
27	C27.1	1	Slovenija	Družbenogeografske značilnosti Slovenije	Pravilno uporablja pojme aktivno in vzdrževano prebivalstvo.	N	II	9	rumeno	0,25	0,25
	C27.2	1	Slovenija	Družbenogeografske značilnosti Slovenije	Pravilno uporablja pojme aktivno in vzdrževano prebivalstvo.	N	II	9	rumeno	0,74	0,31

LEGENDA:
Naloge: zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, *Navodilih za vrednotenje* in programu za e-vrednotenje;
Točke: zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge;
Področja/Vsebine/Cilji – učenec: zapisano področje/vsebina/cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Učnem načrtu;*
Standardi znanja: zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; M – minimalni, N – nekoliko zahtevnejši, Z – zahtevnejši standardi znanja; povzeto po *Učnem načrtu;*
Taksonomske stopnje (po Bloomu): zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge; I – znanje in prepoznavanje, II – razumevanje in uporaba, III – analiza in sinteza ter vrednotenje;
Razred: zapisan razred, v katerem se obravnava cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Učnem načrtu;*
Območje: zapisno območje, v katerega se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju iz geografije.*

A – SVET

Toplotni pasovi

1. Nalogo boš reševal na zemljevidu na sliki 1.

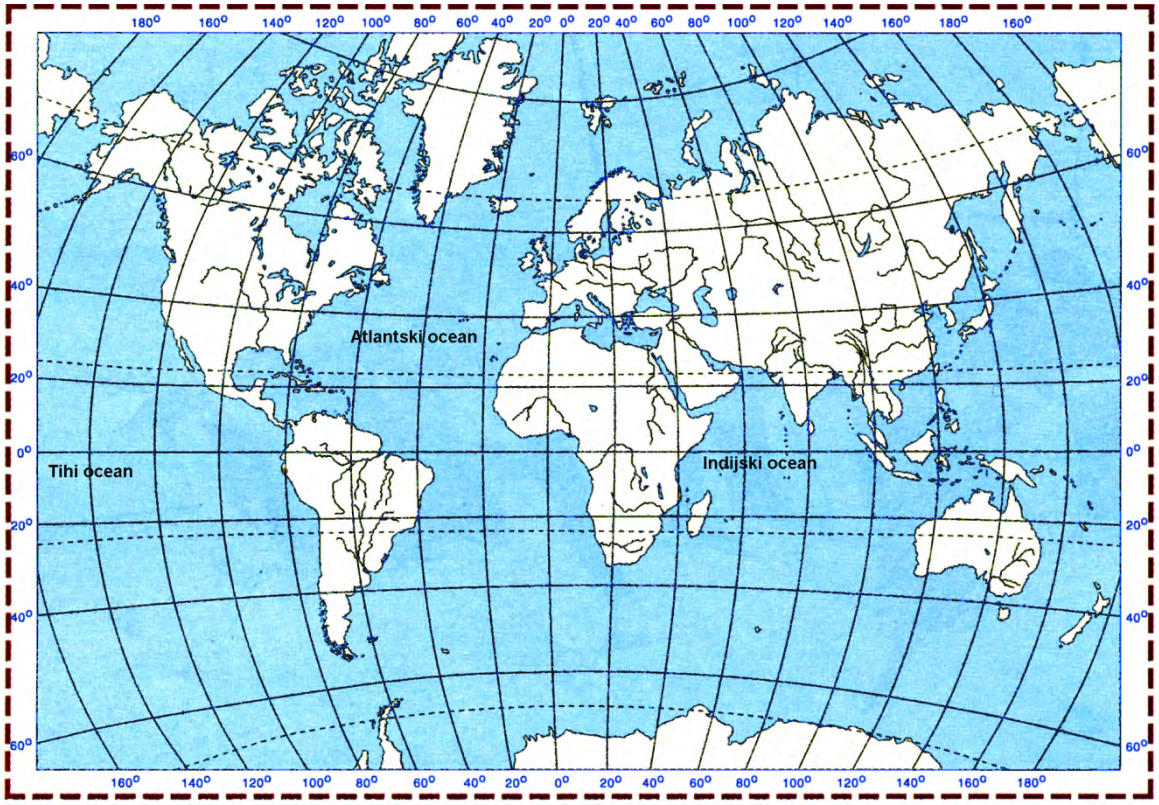

Slika 1: Svet

(Vir: Kolenc - Kolnik, K., Otič., M., Vovk, A., 1997. Sodobni svet: Geografija za 7. razred osnovne šole. Delovni zvezek. Ljubljana, Modrijan.)

Na zemljevidu na sliki 1 pobarvaj:

a) vroči (tropski) pas z rdečo barvico,

b) južni mrzli (polarni) pas z modro barvico.

Če uporabiš drugi barvi, izdelaj ustrezno legendo.

(2 točki)

Reliefni obliki

2. Nalogo boš reševal z uporabo slik 1 in 2 na barvni prilogi.

   Ugotovi, kateri reliefni obliki prikazujeta sliki 1 in 2 na barvni prilogi.
   Odgovora napiši na črti.

   Slika 1 prikazuje _____ .

   Slika 2 prikazuje _____ .

   (2 točki)

Nastajanje reliefa

3. Nalogo boš reševal z uporabo slik 1 in 2 na barvni prilogi.

   Relief Zemlje so oblikovali notranji in zunanji procesi oziroma sile.
   Na črti napiši, ali so reliefno obliko na sliki oblikovali notranji ali zunanji procesi oziroma sile.

   Reliefno obliko, ki jo prikazuje slika 1, so prvotno oblikovali
   procesi oziroma sile.

   Reliefno obliko, ki jo prikazuje slika 2, danes preoblikujejo
   procesi oziroma sile.

   (2 točki)

Manj primerna **območja** za kmetijsko rabo

4. Nalogo boš reševal z uporabo zemljevida na sliki 3 na barvni prilogi.

   V legendi na zemljevidu na sliki 3 na barvni prilogi so oznake območij, ki so manj primerna za kmetijsko rabo. Na črto pred napisani vzrok napiši črko (iz legende) tistega območja, na katerem je ta vzrok povzročil manjšo primernost za kmetijsko rabo.

   VZROKI:

   _____ Presuho.

   _____ Prestrmo.

   (2 točki)

5. Nalogo boš reševal z uporabo zemljevida na sliki 3 na barvni prilogi.

   Ugotovi, katera od naštetih dejavnikov najbolj vplivata na manjšo primernost prsti za kmetijsko rabo.
   Obkroži črki pred dvema pravilnima odgovoroma.

   A Živalstvo.

   B Podnebje.

   C Rastlinstvo.

   D Vodovje.

   E Relief.

   (2 točki)

Poselitev ekvatorialnega pasu Afrike

6. Gostota poselitve Visoke ekvatorialne Afrike je večja kakor gostota poselitve Nizke ekvatorialne Afrike. Razloži, kako podnebje vpliva na večjo gostoto poselitve Visoke ekvatorialne Afrike.
   Odgovor napiši na črte.

   _____

   _____

   _____

   (1 točka)

Naravno bogastvo v Kanadi

7. Nalogo boš reševal z uporabo zemljevida na sliki 2.

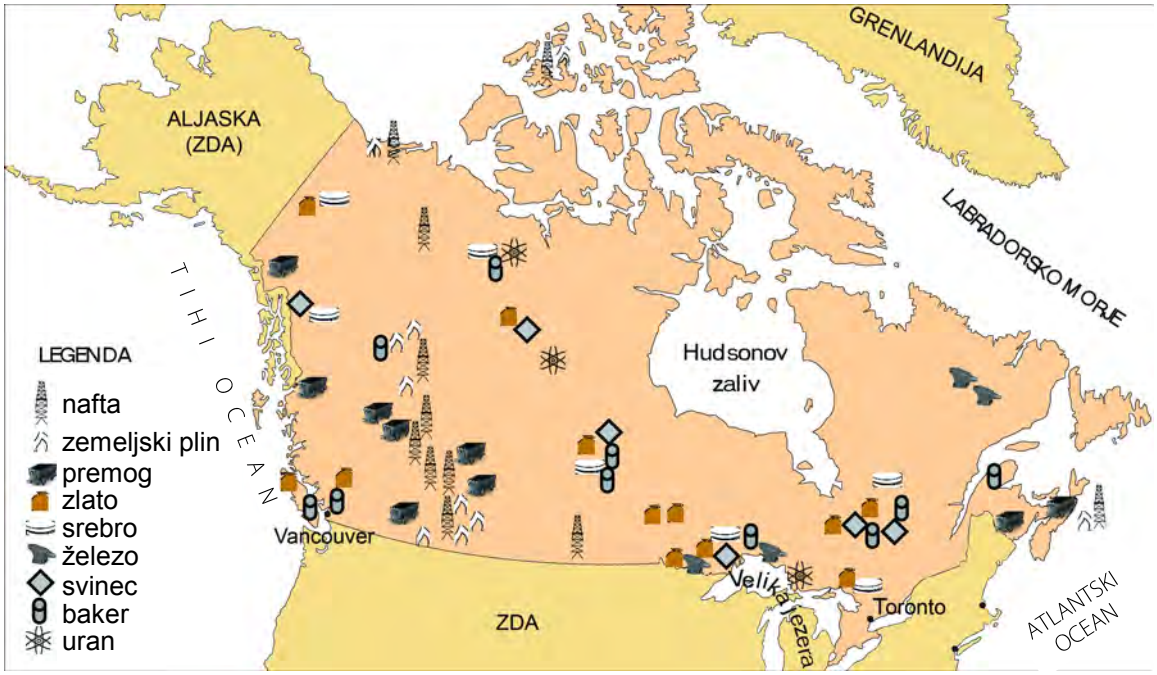

Slika 2: Naravno bogastvo v Kanadi

(Vir: Serafini, L. (ur.), 2005. L'Enciclopedia geografica. America settentrionale. Volume 13. Milano, De Agostini.)

Preberi trditve o naravnem bogastvu Kanade.
Obkroži DA, če trditev drži, in NE, če trditev ne drži.

Med območji, ki so bogata z rudnimi nahajališči, je območje okoli Velikih jezer.	DA	NE
Na otokih na severu države ne pridobivajo rud.	DA	NE
Premogovništvo je bolj razširjeno na zahodu države kakor na vzhodu.	DA	NE

(3 točke)

Razlitje nafte

8. Nalogo boš reševal z uporabo zemljevida na sliki 3.

Na zemljevidu na sliki 3 so z zvezdicami označena območja, kjer so pogoste nesreče, katerih posledice so večja razlitja nafte.

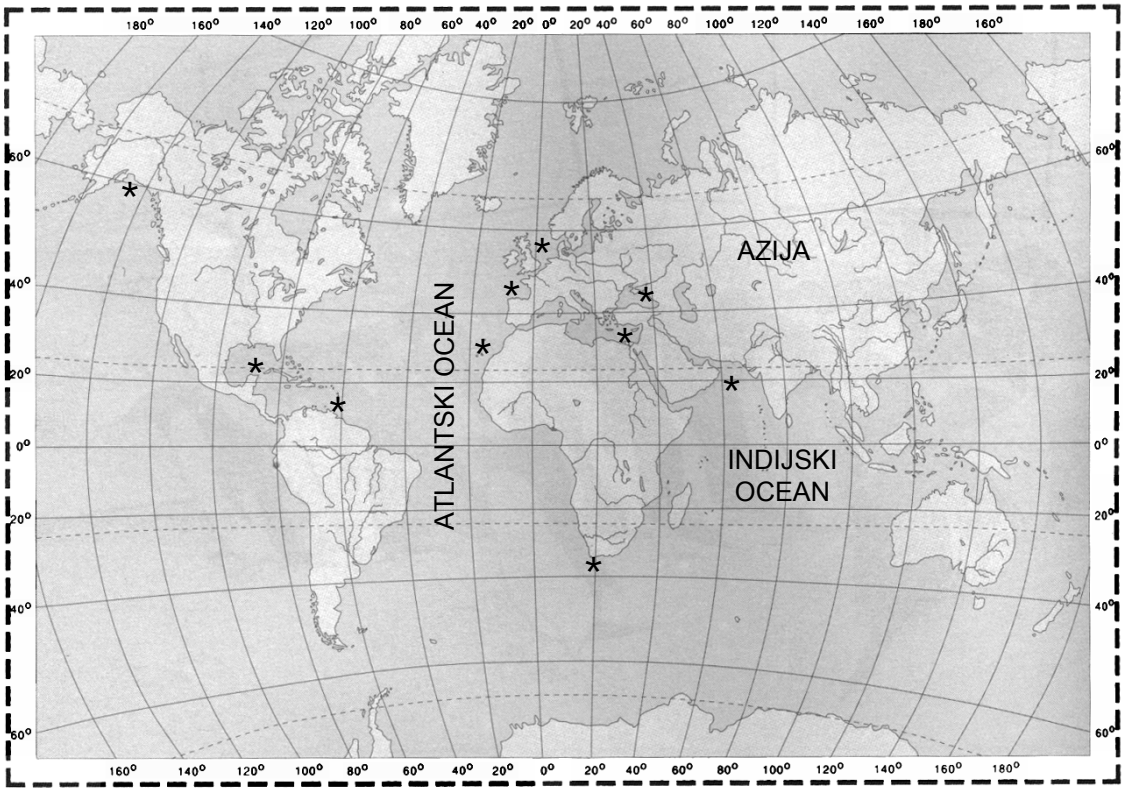

Legenda:
* Območja nesreč, katerih posledice so razlitja nafte.

Slika 3: Območja nesreč, katerih posledice so razlitja nafte

(Vir: Kolenc - Kolnik, K., Otič, M., Vovk, A., 1997. Sodobni svet: Geografija za 7. razred osnovne šole. Delovni zvezek. Ljubljana, Modrijan.)

Razloži, zakaj se na označenih območjih na zemljevidu na sliki 3 pogosteje dogajajo nesreče in s tem razlitja nafte.
Na črte napiši dve razlagi.

Razlaga 1: _____

Razlaga 2: _____

(2 točki)

Država Jugozahodne Azije

9. Nalogo boš reševal z uporabo slik 4 in 5.

Slika 4: Davidova zvezda

Slika 5: Svečnik

(Vir slik 4 in 5: Self, D., 1998. Verstva sveta. Ljubljana, Mladinska knjiga.)

V kateri državi Jugozahodne Azije večina prebivalstva pripada veri, katere simbola sta prikazana na slikah 4 in 5?
Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

B – EVROPA

Imeni polotokov

10. Nalogo boš reševal z uporabo zemljevida na sliki 6.

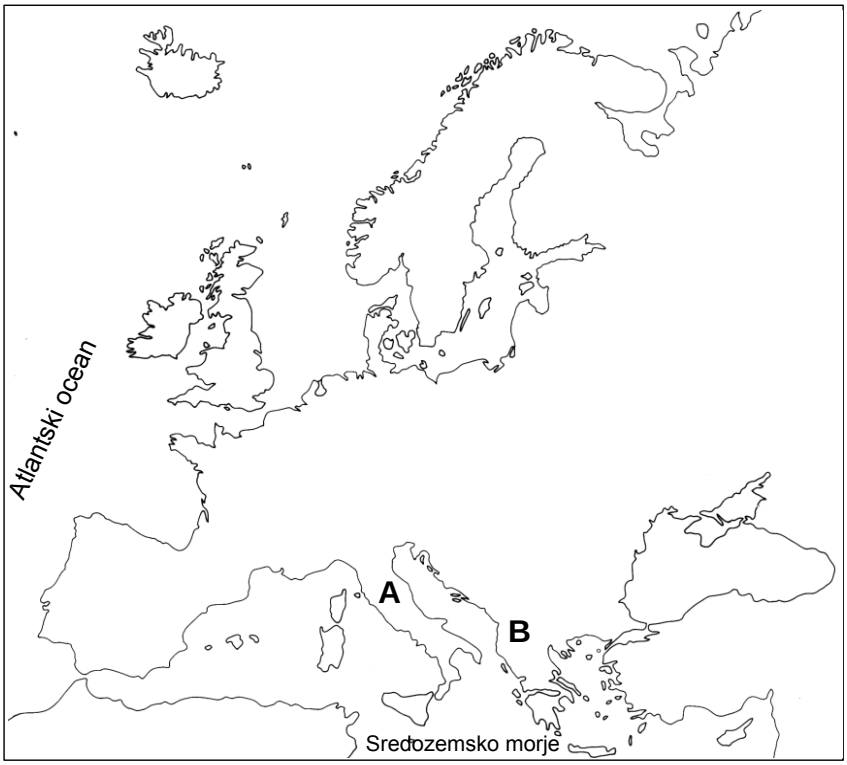

Slika 6: Evropa

(Vir: Evropa. 1996. Prosojnice. Tržič, Učila.)

Na zemljevidu na sliki 6 sta s črkama A in B označena polotoka Evrope.
Na črti zapiši njuni imeni.

Polotok, označen s črko A: _____

Polotok, označen s črko B: _____

(2 točki)

Črno morje

11. Nalogo boš reševal na zemljevidu na sliki 6 pri nalogi 10.

Na zemljevidu na sliki 6 pobarvaj Črno morje.

(1 točka)

Padavine v Evropi

12. Nalogo boš reševal z uporabo zemljevida na sliki 7.

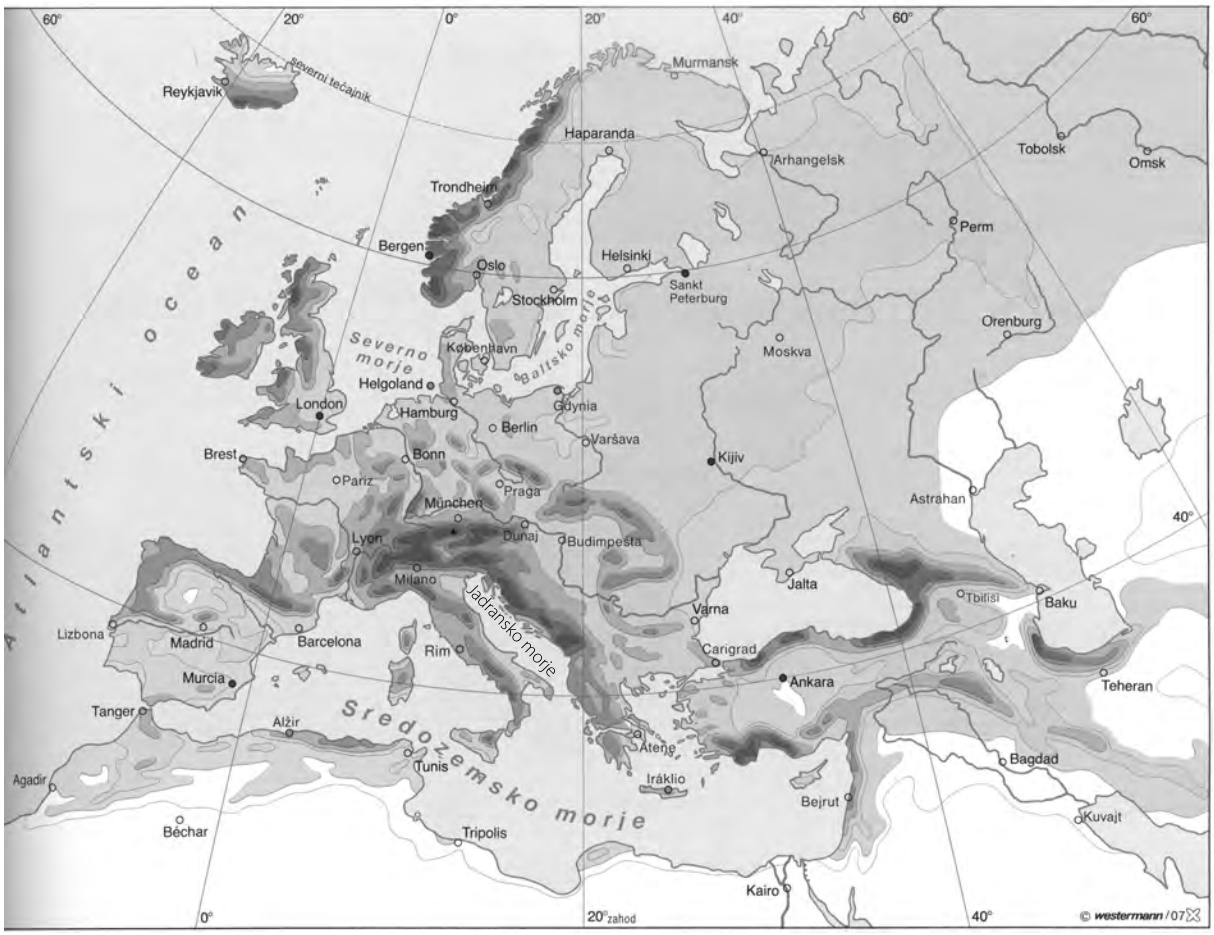

Slika 7: Evropa – padavine

(Vir: Brinovec, S. (ur.), 2002. Atlas sveta za osnovne šole. Ljubljana, Mladinska knjiga.)

Legenda:
Letna količina padavin

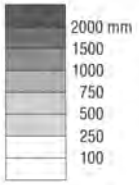

Podnebje v različnih območjih Evrope se razlikuje tudi po količini in po razporeditvi padavin.
Obkroži DA, če je trditev pravilna, in NE, če je trditev nepravilna.

Veliko padavin pade v zahodnem delu Skandinavskega polotoka.	DA	NE
Veliko padavin pade na gorskih pregradah v bližini obal.	DA	NE
Ob vzhodnih obalah Jadranskega morja pade manj padavin kakor v notranjosti Pirenejskega polotoka.	DA	NE

(3 točke)

Oceansko podnebje

13. V katerem delu Evrope prevladuje oceansko podnebje?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Zahodna Evropa.

B Srednja Evropa.

C Vzhodna Evropa.

D Južna Evropa.

(1 točka)

Plimovanje in življenje ljudi

14. Slika 4 na barvni prilogi prikazuje znameniti kraj Mont Saint Michel ob Atlantskem oceanu v Franciji, ki je nekaj posebnega, saj zaradi plimovanja občasno postane otok. Napiši dva problema, ki sta povezana z opisanim pojavom in vplivata na življenje ljudi tega kraja.
Odgovora napiši na črte.

Problem 1: _____

Problem 2: _____

(2 točki)

Pristanišče London

15. Nalogo boš lahko reševal tudi z uporabo zemljevida na sliki 8.

Slika 8: Južni del Velike Britanije

(Vir: Natek, K., 2010. Atlas sveta za osnovne in srednje šole. Ljubljana, Mladinska knjiga.)

London je eno najpomembnejših evropskih pristanišč.
Razloži dva dejavnika, ki sta vplivala na razvoj pristanišča London.
Odgovora napiši na črte.

Razlaga dejavnika 1: _____

Razlaga dejavnika 2: _____

(2 točki)

Gospodarstvo Severne Evrope

16. Gospodarstvo Severne Evrope je razvito. Obkroži črki pred dvema pojmoma, ki sta osnova za razvoj prevladujočih gospodarskih dejavnosti držav Severne Evrope.

A Riž.

B Les.

C Nafta.

D Oljka.

E Kava.

(2 točki)

Jezikovne skupine v Evropi

17. V prvem stolpcu sta navedeni dve veliki jezikovni skupini Evrope, v drugem pa nekaj evropskih jezikov. Poveži jih tako, da na črto pred jezikovno skupino napišeš črko pripadajočega jezika.

JEZIKOVNI SKUPINI:	JEZIKI:
_____ Romanska.	A Italijanščina.
_____ Germanska.	B Finščina.
	C Hrvaščina.
	D Ruščina.
	E Nemščina.

(2 točki)

Evropska unija

18. Število držav članic Evropske unije se od njenega nastanka dalje nenehno povečuje. Razloži dva vzroka, zakaj si države prizadevajo za vstop v Evropsko unijo. Odgovora napiši na črte.

Razlaga vzroka 1: _____

_____

Razlaga vzroka 2: _____

_____

(2 točki)

C – SLOVENIJA

Naravnogeografske enote/pokrajine Slovenije

19. Slovenijo sestavlja pet naravnogeografskih enot/pokrajin, ki se po naravnih značilnostih med seboj razlikujejo. Na črte napiši, s katere naravnogeografske enote/pokrajine je posamezna slika.

Slika 9: _____

Slika 10: _____

Slika 11: _____

Slika 9

(Vir: Bahar, I., Gale, A., Račič, J., Sedmak, A., Večerić, D., 2001. Geografija za osmi razred 8-letne in deveti razred 9-letne osnovne šole. Ljubljana, Mladinska knjiga.)

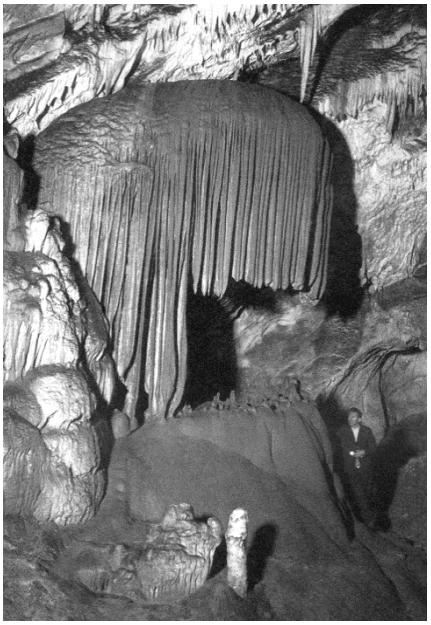

Slika 10

(Vir: Skoberne, P., 1988. Sto naravnih znamenitosti Slovenije. Ljubljana, Prešernova družba.)

Slika 11

(Vir: Košak, M., 2001. Tu sem doma 2: Spoznavanje družbe za 5. razred osnovne šole. Ljubljana, Modrijan.)

(3 točke)

Kamninska sestava Slovenije

20. Katere vrste kamnin glede na nastanek prevladujejo v sestavi površja Slovenije?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Magmatske kamnine.

B Metamorfne kamnine.

C Sedimentne kamnine ali usedline.

(1 točka)

Oživitev starih mestnih jeder

21. V novejšem času se mestne oblasti trudijo oživiti stara mestna jedra.
Na črte napiši dva predloga, s katerima bi mestne oblasti lahko to dosegle.

Predlog 1: _____

_____

Predlog 2: _____

_____

(2 točki)

Sprememba temperature

22. Nalogo boš reševal z uporabo zemljevida na sliki 12.

Slika 12: Primorske pokrajine

(Vir: Račič, J., Večerič, D., 2001. Geografija za osmi razred 8-letne osnovne šole in za deveti razred 9-letne osnovne šole. Ljubljana, Mladinska knjiga.)

Napiši, kako bi se predvidoma spremenila povprečna letna temperatura zraka v Ljubljanski kotlini, če ne bi bilo Visokih dinarskih planot.
Odgovor napiši na črti.

_____

_____

(1 točka)

Smučarski turizem

23. Nalogo boš reševal z uporabo klimogramov na slikah 13 in 14.

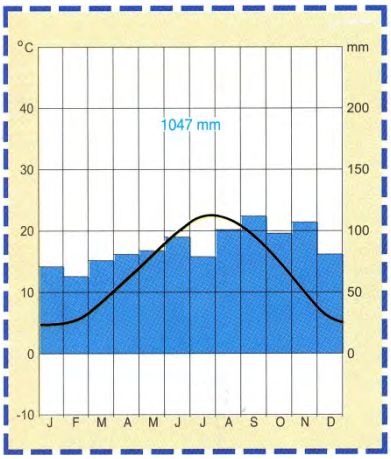

Slika 13

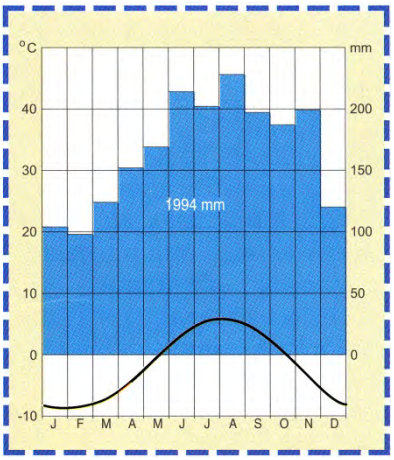

Slika 14

(Vir slik 13 in 14: Senegačnik, J., Drobnjak, B., Otič, M., 2000. Živim v Sloveniji: Geografija za 8. razred osnovne šole. Ljubljana, Modrijan.)

a) Primerjaj klimograma na slikah 13 in 14.
Zakaj je kraj, katerega značilnosti podnebja prikazuje klimogram na sliki 14, primernejši za razvoj smučarskega turizma?
Odgovor napiši na črti.

_____

_____

b) Kateri naravni dejavnik poleg podnebja še odločilno vpliva na razvoj smučarskega turizma?
Odgovor napiši na črto.

_____

(2 točki)

Umetna struga

24. Nalogo boš reševal z uporabo slike 15.

Slika 15

(Vir: http://sobotainfo.com/slike/novice.)

Slika 15 prikazuje reko, ki ji je človek umetno uredil strugo. Kako imenujemo ureditvene posege, s katerimi rekam spremenimo vodno strugo in tok?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Urbanizacija.

B Regulacija.

C Specializacija.

D Industrializacija.

(1 točka)

25. Napiši en razlog, zakaj človek spreminja rečne struge.
Odgovor napiši na črti.

_____

_____

(1 točka)

Cestni križ v Sloveniji

26. Nalogo boš reševal z uporabo zemljevida na sliki 16.

Slika 16: Obremenitev cestnega križa v Sloveniji

(Prirejeno po: http://www.dc.gov.si/fileadmin/dc.gov.si/pageuploads/Stetje_prometa/Karta_prometnih_obremenitev_2008.pdf.)

Zemljevid na sliki 16 prikazuje obremenitev cestnega križa v Sloveniji.
Obkroži črke pred tremi pravilnimi trditvami.

A Promet prek mejnega prehoda Šentilj je gostejši kakor promet prek mejnega prehoda Dolga vas.

B Najdaljša prometna os poteka po dolini reke Soče.

C Najmanj obremenjen del cestnega križa je med Ljubljano in Celjem.

D Najbolj obremenjen del cestnega križa je med Ljubljano in Postojno.

E Cestni križ Slovenije je med Koprom in Mariborom bolj obremenjen kakor med Jesenicami in Novim mestom.

F Najbolj obremenjen del cestnega križa je med Mariborom in Mursko Soboto.

(3 točke)

OBRNI LIST.

Aktivno in neaktivno prebivalstvo

27. Glede na zaposlitev delimo prebivalstvo na aktivno in neaktivno ali vzdrževano. Preberi opis spodaj in na črti napiši, v katero skupino prebivalstva sodi kmet in v katero študent.

Sosed ne hodi v službo, je kmet, ima 30 glav govedi in oddaja mleko. Njegov sin je študent ekonomije in občasno pomaga na kmetiji.

Kmet sodi k _____ prebivalstvu.

Študent sodi k _____ prebivalstvu.

(2 točki)

Skupno število točk: 50

BARVNA PRILOGA

Slika 1

Slika 2

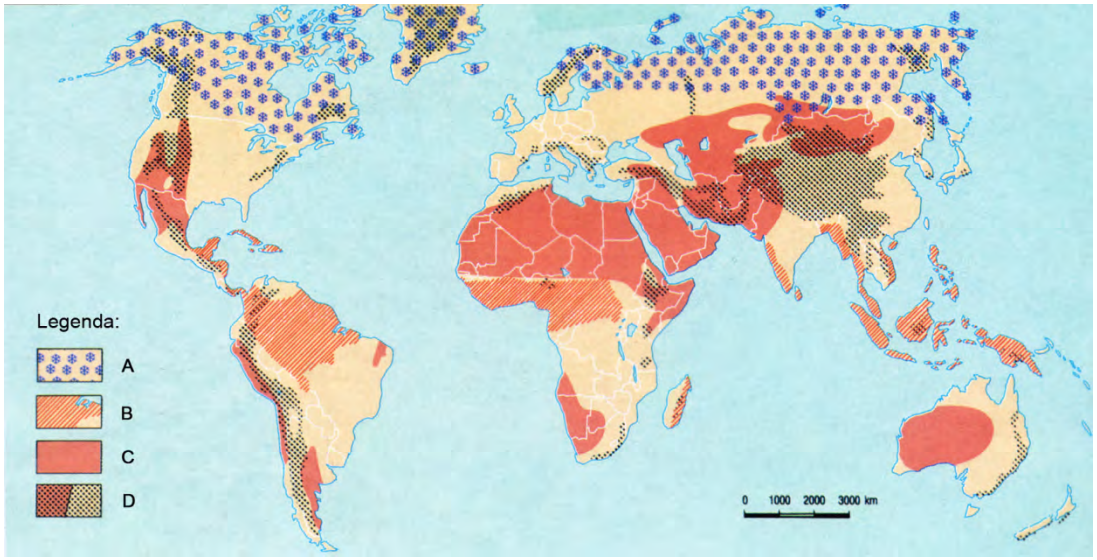

Slika 3: Manj primerna območja za kmetijsko rabo

Slika 4

(Vir slike 1: Brinovec, S., 1998. Planet Zemlja in Evropa: zemljepis za 6. razred osnovne šole. Ljubljana, Mladinska knjiga.)

(Vir slike 2: Bahar, I., Gale, A., Račič, J., Sedmak, A., Večerić, D., 2001. Geografija za osmi razred 8-letne in deveti razred 9-letne osnovne šole. Ljubljana, Mladinska knjiga.)

(Vir slike 3: Geografska enciklopedija: Svet XII. Izraba zemljišč: kmetijstvo. 2000. Tržič, Učila.)

(Vir slike 4: http://www.shuttle-booking.com/paris/images/stories/shuttle-destination.)

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski preglednici

Analiza dosežkov **po vsebinskih področjih** glede na indeks težavnosti

V vsebinskem sklopu **Svet** sta bili najbolje rešeni nalogi A05.1 in A07.3. To je v skladu s pričakovanji PK, saj gre v prvem primeru za nalogo obkroževanja, v drugem pa za nalogo alternativnega tipa. V obeh primerih so učenci le izbirali med ponujenimi odgovori, kar jim naj ne bi predstavljalo večjih težav, kakor se je izkazalo tudi pri preizkusih rednega roka iz let 2008 in 2011. Prav tako imata obe nalogi kot dodatek zemljevid, ki je učencem v obeh primerih lahko pomagal pri reševanju. Nalogi pa se razlikujeta glede na taksonomsko stopnjo. Naloga A05.1 je III. taksonomske stopnje, naloga A07.3 pa II. PK je pričakovala nekoliko več težav pri nalogi A05.1, saj je zahtevala relativno kompleksne miselne procese in vzročno-posledično povezovanje vpliva naravnogeografskih dejavnikov (podnebja) na kmetijstvo in rabo tal, ki pa so bili olajšani s tipom naloge. Učenci so uspešno reševali tudi nalogi A04.1 in A04.2. Tudi ti nalogi so učenci reševali z uporabo tematskega zemljevida.

Pod pričakovanji PK so učenci reševali nalogo A06.1. Nalogo je komisija sicer ocenila kot zahtevnejšo, kljub temu da je bila zastavljena na II. taksonomski stopnji, zahtevala pa je konkretno prostorsko predstavo, kompleksno znanje o podnebju ter razmislek o korelaciji med geografsko lego ter podnebjem in površjem v odnosu do gostote poselitve Afrike. Morda bi bil rezultat nekoliko boljši, če bi imeli učenci na voljo zemljevid izbranega območja in klimogram. Pod pričakovanji je bila rešena tudi naloga A08.2, ki je bila zastavljena na III. taksonomski stopnji. Glede na taksonomsko stopnjo in zahtevo po razlagi je PK sicer pričakovala nekoliko nižje dosežke, vendar so ti kljub vsemu preskromni. Glede na dejstvo, da se je tudi leta 2008 in leta 2011 izkazalo, da imajo učenci težave z razlaganjem geografskih procesov in pojavov, sklepamo, da se pri poučevanju premalo pozornosti posveti temu vidiku izražanja. Skromen dosežek pripisujemo tudi dejstvu, da naloga kot celota zahteva dve razlagi. Kakor se je izkazalo tudi pri preteklih preizkusih, imajo običajno učenci večje težave pri iskanju druge razlage, rešitve, utemeljitve, … Popolnoma pod pričakovanji PK so učenci reševali nalogo A09.1, ki je bila zastavljena na I. taksonomski stopnji, kot dodatek pa sta bili na voljo dve sliki. Razlog za rezultat pod pričakovanji gre morda iskati v skromno utrjeni učni vsebini, saj se vsebine iz Azije obravnavajo konec 7. razreda, Jugozahodna Azija pa je na vrsti popolnoma zadnja.

V vsebinskem sklopu **Evropa** so učenci naloge reševali nekoliko bolje kakor v vsebinskem sklopu Svet, medtem ko je bilo leta 2011 ravno nasprotno. To ni popolnoma v skladu s pričakovanji PK, saj naloge v vsebinskem sklopu Evropa preverjajo učne vsebine, katerih usvajanje je časovno bolj odmaknjeno. Najbolje rešena je bila naloga B16.1. Razlogi za dobro reševanje so enaki kakor pri nalogi A05.1, saj gre za nalogo obkroževanja, le da je zastavljena na I. taksonomski stopnji. Enako kakor pri vsebinskem sklopu Svet se je tudi v tem primeru izkazalo, da imajo učenci težave s prepoznavanjem več kakor enega podobnega pojma, dejavnika ali procesa. To potrjuje dejstvo, da je bila naloga B16.2 slabše rešena od naloge B16.1. Lahko pa gre tudi za problem nenatančnega branja navodil za reševanje nalog (naloga je zahtevala iskanje dveh pravilnih odgovorov). Enako se potrdi tudi pri nalogi B15.2, kjer je zahtevana druga razlaga dejavnika. Ta naloga je bila najslabše rešena v vsebinskem sklopu Evropa in v celotnem preizkusu. To je sicer skladno s pričakovanji PK, saj gre za nalogo III. taksonomske stopnje in zahtevo po razlagi geografskega dejavnika razvoja pristanišča London, kar se je izkazalo kot precej zahtevno tudi v vsebinskem sklopu Svet. Podobno slabo rešena je bila tudi naloga B15.1. Izjemno dobro pa so učenci reševali tudi naloge B12.3, B12.1 in B12.2. Vzroka PK pripisuje tipu naloge (alternativna izbira) in tematskem zemljevidu, pri analizi katerega učenci pri NPZ-ju od leta 2008 dobro napredujejo. Uspešni so bili tudi pri označevanju Črnega morja na nemem zemljevidu pri nalogi B11.1.

Tako kot leta 2008 in leta 2011 je bil tudi pri NPZ-ju 2013 vsebinski sklop **Slovenija** najbolje rešen. Dosežek je v skladu s pričakovanji PK, saj gre za najmanjšo časovno oddaljenost preverjanih učnih vsebin. Najbolje rešeni sta bili nalogi C26.1 in C26.3, ki ju je pravilno rešilo kar 95 % učencev in sta najbolje rešeni nalogi v celotnem preizkusu. V obeh primerih gre za nalogi obkroževanja na podlagi tematskega zemljevida. Tudi v tem primeru se je izkazalo, da učenci nimajo večjih težav z analizo tematskih zemljevidov, še zlasti, če jim ponudimo možne odgovore. Najslabše rešena je bila naloga C21.2, ki je bila zastavljena na III. taksonomski stopnji brez dodatka. Učenci so morali predlagati, načrtovati rešitev za oživljanje starega mestnega jedra. Prav tako je zahtevala zapis kratkega odgovora, kar se je izkazalo kot težavno pri vseh nalogah tega tipa. Na težavnost naloge dodatno vpliva zahteva, da morajo učenci poiskati dva predloga rešitve istega problema. Posebno zaskrbljenost pa PK izraža v zvezi z nalogami C19.2, C19.3 in C19.1, kjer gre za prepoznavanje naravnogeografskih enot Slovenije na slikah. Naloga kot celota je zastavljena na I. taksonomski stopnji, preverja minimalne standarde znanja in vsebino, katere usvajanje je učencem časovno blizu. Učenci se s to učno vsebino srečajo že v 5. razredu. Morda pa gre tudi za problem nenatančnega branja navodil za reševanje nalog, kar je bilo opazno tudi pri obeh preteklih preverjanjih. Verjetno so dosežki pod pričakovanji PK tudi zaradi različne terminologije, ki se uporablja v strokovnih krogih, v učbenikih ter pri poučevanju in med učence vnaša zmedo. Vendar pa smo kot pravilna priznali vsa strokovno sprejemljiva poimenovanja, tudi tista, zapisana v posodobljenem učnem načrtu. Še verjetnejši razlog za nižje dosežke pa je zahteva naloge po enoznačnem odgovoru. Tudi leta 2011 so bile naloge, ki so zahtevale enoznačne odgovore, med slabše rešenimi. Kljub navedenemu smo prepričani, da bi učenci morali bolje prepoznavati naravnogeografske enote Slovenije.

Analiza dosežkov po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti je pokazala, da so učenci najbolje reševali vsebinski sklop Slovenija, nekoliko slabše vsebinski sklop Evropa in najslabše vsebinski sklop Svet. Med posameznimi vsebinskimi sklopi sicer ni velikih razlik, so pa dosežki v skladu s pričakovanji PK (z manjšim odstopanjem pri vsebinskem sklopu Evropa), saj v povprečju padajo s časovno odmaknjenostjo usvajanja preverjanih učnih vsebin. Lahko pa zaključimo, da so najbolje rešene naloge znotraj posameznih vsebinskih sklopov tiste, ki učencu ponujajo možnost izbire pravilnih odgovorov, in tiste, ki imajo kot dodatek tematske zemljevide. Na drugi strani pa so najslabše rešene naloge, ki zahtevajo zapis kratkega odgovora, dve navedbi rešitev, utemeljevanje, razlago, … ali pa enoznačne odgovore. Pri tem PK ne zazna nobenih razlik s predhodnima NPZ-jema. Podobno kakor leta 2008 in leta 2011 pa ugotavljamo, da so nekoliko slabše rešene naloge, ki preverjajo premalo utrjene učne vsebine, obravnavane ob zaključku posameznega šolskega leta.

Analiza dosežkov po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti

Iz specifikacijske preglednice je razvidno, da 15 nalog preverja miselne procese I. taksonomske stopnje, 18 nalog II. in 17 nalog III. taksonomske stopnje.

Znotraj nalog I. taksonomske stopnje je najbolje rešena naloga B16.1, ki jo je tudi PK ocenila kot lahko. Uspešno reševanje pripisujemo tipu naloge (naloga obkroževanja), saj so med nepravilnimi možnostmi izbire samo takšni pojmi, ki nimajo logične povezave s Severno Evropo. Prav tako PK meni, da je bila učna vsebina dobro utrjena, saj se usvaja sredi šolskega leta v 7. razredu, ko je do konca šolskega leta še dovolj časa za utrjevanje. Podobno dobro rešena je tudi naloga B17.2. Tudi tu je vzrok v tipu naloge (naloga povezovanja), verjetno pa tudi v večkratnem usvajanju te učne vsebine, saj jo učenci obravnavajo tako v 7. kot tudi v 9. razredu pri legi in položaju Slovenije v Evropi in svetu. Opazna pa je razlika s precej slabše rešeno nalogo B17.1, kjer se postavlja zahteva po prepoznavi romanskega jezika, za razliko od naloge B17.2, ki zahteva prepoznavo germanskega. Vzrok, da so učenci bolje razvrščali nemščino kakor italijanščino je verjetno tudi v tem, da se jih več uči nemščino kot prvi ali drugi tuji jezik oziroma kot izbirni predmet v primerjavi z italijanščino. Le 24 % učencev pa je pravilno rešilo nalogo A09.1. Kakor ugotavljamo že v analizi dosežkov po vsebinskih področjih, so razlogi najverjetneje v premalo utrjeni učni vsebini, ki se usvaja konec 7. razreda, v relativno precejšnji časovni oddaljenosti učne vsebine in zahtevi po enoznačnem odgovoru. Vzrok slabšega reševanja bi lahko bil tudi v zapisu naloge, saj smo v vprašanje »skrili« dve neznanki – državo, ki smo jo iskali, in vero, ki je nismo poimenovali. Težje pa trdimo, da je eden izmed vzrokov tudi slabo poznavanje verskih simbolov, s katerimi pa se učenci srečajo tudi pri državljanski in domovinski vzgoji ter etiki, saj se je pri NPZ-ju iz državljanske in domovinske vzgoje ter etike leta 2012 izkazalo, da je kar 60 % učencev prepoznalo svečnik kot simbol judovske vere.

V povprečju so se naloge **II. taksonomske stopnje** izkazale za bolje rešene od nalog, zastavljenih na I. taksonomski stopnji. PK meni, da je vzrok za uspešno reševanje nalog tudi uvrstitev vseh nalog, ki so zahtevale branje podatkov in vsebujejo dodatno gradivo, kot so zemljevidi in grafi, v II. taksonomsko stopnjo, kar ni praksa pri sorodnih predmetih (zgodovina, državljanska in domovinska vzgoje ter etika). Prav tako je največ vprašanj, zastavljenih na II. taksonomski stopnji, preverjalo minimalne standarde znanja. Najbolje rešeni nalogi na II. taksonomski stopnji sta nalogi C26.1 in C26.2, ki preverjata minimalni standard znanja. V obeh primerih gre za nalogo obkroževanja s tematskim zemljevidom kot dodatkom, kar so učenci dobro reševali tudi na NPZ-ju leta 2008 in leta 2011. Učenci so najslabše reševali nalogo A06.1, ki je tudi najslabše rešena naloga celotnega preizkusa. To ni popolnoma v skladu s pričakovanji PK, ni pa presenetljivo, saj naloga, ki je zahtevala precej celovite miselne procese, ni imela nobenega dodatka, zahtevala pa je konkretno poznavanje značilnosti površja, podnebja in demografskih značilnosti Visoke in Nizke ekvatorialne Afrike. Učencem je predstavljala precejšnje težave zahteva po razlagi, saj so se v veliko primerih ustavili zgolj pri naštevanju. Tudi tokrat se je izkazalo, podobno kakor na NPZ-ju leta 2008 in leta 2011, da učenci dobro rešujejo naloge, ki imajo za dodatek zemljevid. PK ugotavlja, da se nadaljuje pozitiven trend dobrega reševanja nalog z zemljevidi. To dokazujejo tudi dobro rešene naloge B12.2, B12.1. in B12.3 ter nalogi B11.1 in A07.2, ki imajo kot dodatek zemljevid.

Naloge na **III. taksonomski stopnji** so bile, enako kakor leta 2008 in leta 2011, najslabše rešene, kar je v skladu s pričakovanji PK, saj zahtevajo kompleksno razmišljanje na ravni analize, sinteze in vrednotenja ter v večini primerov zapise kratkih odgovorov, v katerih so morali učenci razlagati, utemeljevati, argumentirati in pokazati sposobnost vrednotenja. Za razliko od leta 2011, ko nobene naloge na III. taksonomski stopnji v povprečju ni rešilo več kot 49 % učencev, je tokrat večino vprašanj rešilo več kakor 50 %. To je opazen napredek, ki je morda tudi posledica analiz iz leta 2011 in velikega poudarka, ki smo ga nalogam III. taksonomske stopnje posvetili na izobraževanju, ki ga je za učitelje pripravila PK oktobra leta 2012. Dosežki nekaterih nalog so za PK nekoliko presenetljivi, še posebej glede na to, da ta pri pripravi navodil za vrednotenje nalog III. taksonomske stopnje ni znižala kriterijev. Morda gre dobre dosežke deloma pripisati tudi premalo natančnemu vrednotenju in delnem neupoštevanju navodil za vrednotenje. Najbolje rešena naloga na III. taksonomski stopnji je bila naloga A05.1. Deloma PK izjemen rezultat pripisuje tipu naloge (naloga obkroževanja), deloma pa dobro utrjeni učni vsebini, ki se na primerih iz različnih regij delov Sveta utrjuje od 6. do 9. razreda. Izjemno dobro sta rešeni tudi nalogi A04.1 in A04.2, ki ju je PK ocenila kot težki, saj sta zahtevali poznavanje različnih naravnogeografskih dejavnikov, njihove

značilnosti in zakonitosti v različnih delih sveta in njihov vpliv na različne družbeno-geografske dejavnike in elemente pokrajine s poudarkom na kmetijski rabi. Po mnenju PK je k dobremu dosežku doprinesel tematski zemljevid. Tudi v tem primeru se je izkazalo, da učenci nimajo več težav z analizo tematskih zemljevidov, tudi če je naloga zastavljena na III. taksonomski stopnji. Najslabše rešena pa je bila naloga A08.2. PK meni, da je nižji dosežek posledica pomanjkljivih razlag pogostih nesreč in s tem razlitij nafte. Kakor že leta 2011 ugotavljamo, da bo v bodoče pri pouku potrebno več pozornosti nameniti razlagam, utemeljevanju in argumentiranju učencev v neki daljši (priporočljivo v pisni) obliki. Prav tako je slab dosežek tudi posledica zahteve po dveh razlagah enega pojava. Na III. taksonomski stopnji se je tudi izkazalo, da zemljevid kot dodatek vedno ne prinaša nujno dobrega dosežka. Še posebej na dosežke vpliva tip naloge. Naloga A05.1, ki je bila najbolje rešena na III. taksonomski stopnji, zahteva izbiro med ponujenimi možnostmi, naloga A08.2, ki je bila najslabše rešena, pa zahteva zapis kratkega odgovora. PK ugotavlja, da se kakovost odgovorov pri nalogah zapisa kratkega odgovora v primerjavi z letoma 2008 in 2011 ni bistveno izboljšala.

PK ugotavlja določen napredek pri reševanju nalog na vseh treh taksonomskih stopnjah v primerjavi z NPZ-jema iz leta 2008 in leta 2011. Leta 2011 so bile zaskrbljujoče slabo rešene tiste naloge, zastavljene na I. taksonomski stopnji, ki so zahtevale enoznačen odgovor. Na letošnjem preverjanju je bilo nalog takšnega tipa manj, zato ne moremo napovedati, ali se trend reševanja nalog z enoznačnim odgovorom spreminja. Opažamo pa dobre dosežke pri nalogah, zastavljenih na II. taksonomski stopnji, ki imajo za dodatek (tematski) zemljevid, in napredek pri reševanju nalog na III. taksonomski stopnji in prav je, da ta trend ohranimo. Še vedno pa opažamo velik primanjkljaj pri zapisu kratkih odgovorov na vprašanja, zastavljena na III. taksonomski stopnji, še zlasti, če naloga nima dodatka. Napredek je možen le ob načinu poučevanja, ki učencem omogoča kompleksno geografsko razmišljanje in izražanje. PK predlaga, da pristojne inštitucije v bližnji prihodnosti organizirajo kakovostna izobraževanja, namenjena sestavljanju in vrednotenju nalog III. taksonomske stopnje, s poudarkom na nalogah zapisa kratkega odgovora. Prav tako pa bilo smotrno takšne naloge čim več vključevati v notranje pisno preverjanje in ocenjevanje znanja.

Analiza dosežkov po standardih znanja glede na indeks težavnosti

21 oziroma 42 % nalog je preverjalo minimalne standarde znanja, 14 oziroma 28 % nekoliko zahtevnejše in 15 oziroma 30 % zahtevnejše standarde znanja.

Med nalogami, ki so preverjale **minimalne standarde znanja**, so bile najbolje rešene C26.1, C26.2 in C26.3, ki so bile tudi najbolje rešene naloge v preizkusu. Zelo visok delež pravilnih odgovorov ne preseneča, saj gre za naloge obkroževanja, nalogam pa je dodan zelo nazoren tematski zemljevid, učna vsebina, ki jo naloge preverjajo, je časovno blizu, saj jo učenci obravnavajo v drugi polovici 9. razreda. Tip naloge in delo s tematskim zemljevidom sta vplivala tudi na visok delež pravilnih odgovorov pri nalogah A07.2 in A07.3, nižji indeks težavnosti pri nalogi A07.1 pa gre po mnenju PK pripisati formulaciji trditve, ki je morda učenci niso najbolje razumeli. Najslabše rešena je bila naloga A08.2. Gre za nalogo III. taksonomske stopnje, v kateri so morali učenci pokazati poglobljeno znanje iz fizične in družbene geografije in odgovor, iz katerega je bila jasno razvidna razlaga, oblikovati sami. Poleg tega je bila to naloga, kjer je bilo treba napisati drugega od dveh predvidenih odgovorov, kar je dodatno zmanjšalo uspešnost učencev. Podobno velja za naloge B14.2, B15.2 in B18.2.

Naloge, ki so preverjale **nekoliko zahtevnejše standarde znanja**, so bile bolje rešene od nalog, ki so preverjale minimalne standarde. PK meni, da gre večji uspeh pripisati predvsem tipu nalog, ki so te standarde preverjale. Slabe štiri petine nalog je bilo takih, kjer je bil odgovor že ponujen (naloge povezovanja, dopolnjevanja in obkroževanja), in le dobra petina takih, kjer je bilo potrebno zapisati kratek odgovor. Najbolje rešena je bila naloga A05.1, pri kateri so si učenci pomagali s tematskim zemljevidom, o pravilnem odgovoru pa so lahko sklepali tudi s pomočjo zapisanih trditev pri nalogah A04.1 in A04.2, ki sta bili ravno tako med bolje rešenimi. Najslabše rešena je bila naloga C22.1, pri kateri je bil sicer zemljevid v pomoč, vendar so morali učenci poleg znanja orientacije pokazati tudi sposobnost kompleksnega razmišljanja o povezanosti reliefa in podnebnih razmer. Zanimivo je reševanje 17. naloge, kjer je med indeksom težavnosti nalog B17.1 in B17.2 pomembna razlika. Slabši uspeh pri nalogi B17.2 gre po mnenju PK pripisati dejstvu, da je v šolah nemški jezik bistveno bolj prisoten kakor italijanski, zato ga posledično učenci bolj poznajo. Podoben razkorak je med nalogama C27.1 in C27.2, kjer so učenci formulacijo *»ne hodi v službo«* interpretirali kot primer neaktivnosti oziroma vzdrževanosti.

Med nalogami, ki so preverjale **zahtevnejše standarde znanja**, sta bili najbolje rešeni nalogi B12.2 in B16.1, kar je v skladu s pričakovanji PK. Naloga B12.2 je bila namreč naloga alternativnega tipa, naloga B16.1 pa naloga obkroževanja. Pri nalogi B12.2 gre dober rezultat pripisati tudi dodatku (zemljevidu), pri nalogi B16.1 pa naboru ponujenih odgovorov, ki je učence očitno usmerjal k pravilnemu odgovoru. Zelo dobro so bile rešene tudi naloge A03.1, A03.2, B12.1, B12.3 in B16.2. PK ugotavlja, da zelo dober rezultat pri nalogah B16.1 in B16.2 ne pomeni, da velik delež učencev dosega zahtevnejše standarde znanja, temveč je uspeh ponovno potrebno pripisati kombinaciji več dejavnikov, med drugim tipu naloge in taksonomski stopnji. Zapisani učni cilj po mnenju PK ne sodi med zahtevnejše, zato bi bilo smiselno razmisliti o ustreznosti oziroma neustreznosti zapisanih standardov v

učnem načrtu. Najslabše rešeni sta bili nalogi A06.1 in B15.2, ki ju je pravilno rešila manj kakor petina učencev. Naloga A06.1 je bila sicer II. taksonomske stopnje, vendar je PK zaradi zahteve po zapisu jasnega in enoznačnega odgovora, iz katerega je razvidno razumevanje vzročno-posledičnih povezav med reliefom in podnebjem v konkretni pokrajini, pričakovala nekoliko slabše rezultate. Pri 15. nalogi je bilo potrebno zapisati dva odgovora (v preizkusu označena kot B15.1 in B15.2), pri učencih pa so se pokazale velike težave pri navajanju več odgovorov.

Naloge, ki preverjajo zahtevnejše standarde znanja, so bile po pričakovanjih PK najslabše rešene (IT 0,62). Nekoliko presenetljivi so rezultati pri nalogah, vezanih na minimalne standarde znanja (IT 0,63), ki so le za odstotek bolje rešene kakort naloge, ki preverjajo zahtevnejše standarde znanja. Veliko odstopanje je zlasti pri nalogah A08.1, A08.2, B18.1 in B18.2, ki so III. taksonomske ravni in pri katerih je bilo potrebno zapisati daljši odgovor. Izjemno slabo rešena je bila tudi naloga A09.1.

Analiza dosežkov po tipu nalog glede na indeks težavnosti

Preizkus je sestavljajo sedem tipov nalog: naloge s slikovnim odgovorom (3 vprašanja), naloge dopolnjevanja (4 vprašanja), naloge povezovanja in razvrščanja (4 vprašanja), naloge obkroževanja (10 vprašanj), naloge zapisa kratkega odgovora (13 vprašanj), naloge alternativnega tipa (6 vprašanj) in naloge kratkega odgovora (10 vprašanj).

V primerjavi z letom 2011 je bila za preizkus na NPZ-ju leta 2013 značilna večja raznolikost nalog. Dodana sta bila dva tipa nalog: naloge dopolnjevanja in naloge alternativnega tipa. Te naloge so bile zelo dobro rešene, saj jih je v povprečju pravilno rešilo 74 % oziroma 81 % učencev. Posledično pa je to verjetno vplivalo na uspešnejše reševanje preizkusa znanja kakor na NPZ-ju leta 2011.

Po pričakovanjih so bile najbolje rešene **naloge obkroževanja**, ki jih je v povprečju rešilo 83 % učencev. Gre za naloge, ki jim je bodisi dodan tematski zemljevid ali slika bodisi je bil nabor možnih odgovorov tak, da so učenci razmeroma lahko izbrali pravilnega. Pri nalogah obkroževanja in **dopolnjevanja** je bil delež učencev, ki nalog niso rešili, najnižji (nižji od 3 %). Dobro rešene so bile tudi naloge povezovanja in razvrščanja. Izstopata nalogi A04.1 in A04.2, ki sta sicer preverjali nekoliko zahtevnejši standard znanja, vendar so učenci s pomočjo tematskega zemljevida nalogi v 86 % oziroma 81 % pravilno rešili.

Naloge s slikovnim gradivom so bile v primerjavi s preizkusom na NPZ-ju iz leta 2011 slabše rešene, v povprečju le 67 %. Medtem ko je nalogo B11.1, ki preverja sposobnost orientacije na zemljevidu Evrope, pravilno rešilo kar 84 % učencev, sta bili nalogi A01.1 in A01.2 slabo rešeni predvsem zaradi zahtev po jasnosti in nedvoumnosti odgovorov, ki so bile postavljene na moderaciji.

Naloge kratkega odgovora in zapisa kratkega odgovora so se ponovno pokazale kot najslabše rešene. Pri **nalogah kratkega odgovora** izstopata nalogi A02.1 in A02.2, ki sta bili I. taksonomske stopnje, dodani pa sta jima bili tudi sliki. Kot slabo rešena ponovno izstopa naloga A09.1. **Naloge zapisa kratkega odgovora** je v povprečju rešilo pravilno le 38 % učencev. Med posameznimi nalogami so razlike. Z izjemo naloge A06.1 so bile vse III. taksonomske stopnje. Bolje rešene so bile naloge B14.1, C21.1, C22.1 in C23.1, pri katerih je bilo sicer potrebno uporabiti kompleksnejše miselne procese, znanje sintetizirati in uporabiti v konkretnih situacijah, vendar so morali učenci zapisati probleme, predloge spremembe in napovedi. Najslabše rešene so bile naloge A06.1, A08.1, A08.2, B15.1 in B15.2. Skupna tem nalogam je zahteva po utemeljevanju, razlaganju in kompleksnem logičnem razmišljanju, ki ga morajo učenci znati ubesediti. Gre za naloge z najvišjim deležem manjkajočih odgovorov, saj 15 % do 19 % učencev teh nalog sploh ni začelo reševati oziroma niso podali odgovorov na zastavljena vprašanja.

Analiza dosežkov po dodatnem gradivu glede na indeks težavnosti

Naloge z dodatnim gradivom so tiste naloge, pri katerih učenec v različnem učnem gradivu išče pravilne odgovore oziroma si pri iskanju pravilnih odgovorov z njim lahko pomaga.

V preizkusu je bilo 38 vprašanj, pri katerih so učenci iskali odgovor z uporabo dodatnega gradiva: zemljevid (23 vprašanj), slika (11 vprašanj), klimogram (2 vprašanji) in besedilo (2 vprašanji). Nalog z dodatnim gradivom je bilo v primerjavi z letom 2011 za četrtino več, saj je PK mnenja, da je pri geografiji nujna uporaba raznovrstnega gradiva za razvijanje prostorskih predstav, divergentnega mišljenja, kompleksnega razmišljanja ter bralne in funkcionalne pismenosti. PK ugotavlja, da so učenci naloge z dodatnim gradivom rešili le nekoliko bolje od nalog brez njega.

Med nalogami z dodatnim gradivom so bile najbolje rešene naloge **z zemljevidom** in naloge **z besedilom**. V povprečju jih je pravilno rešilo 71 % oziroma 70 % učencev. Med nalogami z zemljevidom so bile najbolje rešene naloge C26.1, C26.2 in C26.3. Zelo dobro so bile rešene tudi naloge A04.1, A04.2 in A05.1, ki so bile sicer III. taksonomske stopnje, vendar je poleg zemljevida k visokemu deležu pravilnih odgovorov prispeval tudi tip naloge (naloga povezovanja oziroma obkroževanja). Slabo rešene so bile naloge A08.1, A08.2, B15.1 in B15.2. Skupno tem nalogam je, da so na III. taksonomski stopnji, pri katerih je bilo potrebno zapisati kratek odgovor. Po

mnenju PK učenci niso znali v polni meri izkoristiti izrazne vrednosti zemljevida pri iskanju ustrezne utemeljitve ali razlage, nekateri so celo zapisali odgovore, ki so v popolnem protislovju z zemljevidom.

Po pričakovanjih so bile zelo dobro rešene tudi naloge **s slikami**. V povprečju jih je pravilno rešilo 66 % učencev. Najbolje rešene so bile naloge A03.1, A03.2 in C24.1, ki so bile zastavljene na I. taksonomski stopnji, slabo pa nalogi A09.1 in B14.2. Učenci so na slikah pri nalogi A09.1 sicer prepoznali simbola judovske vere, niso pa ju znali povezati z državo, v kateri ta vera prevladuje. Vzrok gre morda iskati v časovni umestitvi učnih vsebin o Jugozahodni Aziji, ki se jih v 7. razredu obravnava na koncu šolskega leta, zato učna snov verjetno ni utrjena. Pri nalogi 14 je bilo potrebno zapisati dva problema, s katerima se srečujejo prebivalci Mont Saint Michela (postavki B14.1 in B14.2). Izkazalo se je že, da imajo učenci težave z navajanjem več problemov, razlag, dejstev, zato je naloga B14.2 precej slabše rešena kakor naloga B14.1. PK je mnenja, da so zemljevidi in slikovno gradivo nepogrešljiv pripomoček pri podajanju učne snovi, ki bistveno pripomorejo k predstavljivosti, usvajanju geografske terminologije in sposobnosti povezovanja znanja.

Najslabše rešeni sta bili nalogi **s klimogramoma**; kljub temu doseženi rezultati niso bistveno odstopali od povprečja celotnega preizkusa. Po mnenju PK učenci niso imeli težav z branjem klimogramov, pač pa z upoštevanjem in povezovanjem vseh podatkov, zajetih v klimogramih, v zapis razlage.

Analiza je pokazala, da so pri nalogah z dodatnim gradivom učenci načeloma uspešnejši, vendar v odvisnosti od tipa naloge in taksonomske stopnje.

PK je mnenja, da je vključevanje raznolikega dodatnega gradiva smotrno oziroma celo nujno, saj povečuje možnosti uspeha pri učencih z različnimi učnimi slogi ter jih sistematično in dosledno navaja na različne informacijske vire, s čimer prispeva k višji stopnji bralne in funkcijske pismenosti. PK si zato prizadeva, da bo v preizkuse v prihodnosti vključevala še več različnega dodatnega gradiva.

Sklepne ugotovitve

Znanje učencev iz geografije smo v šolskem letu 2012/13 preverjali tretjič (prvič 2007/08, drugič 2010/11). PK tudi tokrat ugotavlja, da je z dosežki načeloma zadovoljna, vendar bi si želela v prihodnje s strani učiteljev (in posledično tudi učencev) večje odzivnosti predvsem pri upoštevanju analize dosežkov učencev ter predlogov komisije za izboljšanje obstoječega stanja.

Analiza dosežkov po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti je pokazala, da so učenci najbolje reševali vsebinski sklop Slovenija, nekoliko slabše vsebinski sklop Evropa in najslabše vsebinski sklop Svet. Med posameznimi vsebinskimi sklopi sicer ni velikih razlik, so pa dosežki v skladu s pričakovanji komisije (z manjšim odstopanjem pri vsebinskem sklopu Evropa), saj v povprečju padajo s časovno odmaknjenostjo usvajanja preverjanih učnih vsebin. Lahko pa zaključimo, da so najbolje rešene naloge znotraj posameznih vsebinskih sklopov tiste, ki učencu ponujajo možnost izbire pravilnih odgovorov, in tiste, ki imajo kot dodatek tematske zemljevide. Na drugi strani pa so najslabše rešene naloge, ki zahtevajo zapis kratkega odgovora, dve navedbi rešitev, utemeljevanje, razlago ali pa enoznačne odgovore.

Tako kot na preverjanju znanja leta 2011 so bile tudi tokrat v povprečju naloge II. taksonomske stopnje bolje rešene od nalog, zastavljenih na I. taksonomski stopnji. PK meni, da je vzrok za uspešno reševanje nalog tudi uvrstitev vseh nalog, ki so zahtevale branje podatkov in vsebujejo dodatno gradivo, kot so zemljevidi in grafi, v II. taksonomsko stopnjo, kar ni praksa pri sorodnih predmetih (zgodovina, državljanska in domovinska vzgoje ter etika). Prav tako je največ vprašanj, zastavljenih na II. taksonomski stopnji, preverjalo minimalne standarde znanja.

Ta pozitiven trend bi morali ohraniti, istočasno pa bi morali dvigniti tudi povprečje reševanja nalog I. taksonomske stopnje, kar nam tokrat še ni uspelo. Napredek bi lahko dosegli ob stalnem utrjevanju temeljnih geografskih pojmov in dejstev, ki seveda predstavljajo osnovo za kompleksno geografsko razmišljanje, ugotavljanje vzročno-posledičnih povezav, načrtovanja in posploševanja.

Naloge, ki preverjajo zahtevnejše standarde znanja, so bile po pričakovanjih PK najslabše rešene. Nekoliko presenetljivi so rezultati pri nalogah, vezanih na minimalne standarde znanja, ki so le za odstotek bolje rešene kakor naloge, ki preverjajo zahtevnejše standarde znanja.

V primerjavi z letom 2011 je bila za preizkus na NPZ-ju leta 2013 značilna večja raznolikost nalog. Dodana sta bila dva tipa nalog: naloge dopolnjevanja in naloge alternativnega tipa, ki so jih učenci dobro reševali.

Po pričakovanjih so bile najbolje rešene naloge obkroževanja, ki jih je v povprečju rešilo 83 % učencev. Gre za naloge, ki jim je bodisi dodan tematski zemljevid ali slika bodisi je bil nabor možnih odgovorov tak, da so učenci razmeroma lahko izbrali pravilnega. Naloge s slikovnim gradivom so bile v primerjavi s preizkusom na NPZ-ju iz leta 2011 slabše rešene, v povprečju le 67 %. Naloge kratkega odgovora in zapisa kratkega odgovora so se ponovno pokazale kot najslabše rešene. Skupna tem nalogam je zahteva po utemeljevanju, razlaganju in kompleksnem logičnem razmišljanju, ki ga morajo učenci znati ubesediti. Gre za naloge z najvišjim deležem manjkajočih odgovorov, saj 15 % do 19 % učencev teh nalog sploh ni začelo reševati oziroma niso podali odgovorov na zastavljena vprašanja.

Med nalogami z dodatnim gradivom so bile najbolje rešene naloge z zemljevidom in naloge z besedilom. Vendar pa so v primeru, če so bile to naloge III. taksonomske stopnje, pri katerih je bilo potrebno zapisati kratek odgovor, učenci le-te reševali občutno slabše. Po mnenju PK učenci niso znali v polni meri izkoristiti izrazne vrednosti zemljevida pri iskanju ustrezne utemeljitve ali razlage, nekateri so celo zapisali odgovore, ki so v popolnem protislovju z zemljevidom.

Po pričakovanjih so bile zelo dobro rešene tudi naloge s slikami. V povprečju jih je pravilno rešilo 66 % učencev. Obenem se je ponovno pokazalo, da imajo učenci težave z navajanjem več problemov, razlag, dejstev. PK je mnenja, da so zemljevidi in slikovno gradivo nepogrešljivo učilo pri podajanju učne snovi, ki bistveno pripomorejo k predstavljivosti, usvajanju geografske terminologije in sposobnosti povezovanja znanja.

Čeprav sta bili ponovno najslabše rešeni nalogi s klimogramoma, pa po mnenju PK učenci niso imeli težav z branjem samih klimogramov, pač pa z upoštevanjem in povezovanjem vseh podatkov, zajetih v klimogramih, v zapis razlage.

Analiza je pokazala, da so pri nalogah z dodatnim gradivom učenci načeloma uspešnejši, vendar v odvisnosti od tipa naloge in taksonomske stopnje.

PK je mnenja, da je vključevanje raznolikega dodatnega gradiva smotrno oziroma celo nujno, saj povečuje možnosti uspeha pri učencih z različnimi učnimi slogi ter jih sistematično in dosledno navaja na različne informacijske vire, s čimer prispeva k višji stopnji bralne in funkcijske pismenosti.

Če povzamemo, analiza dosežkov leta 2012/13 kaže, da učenci:

- uspešneje rešujejo naloge, katerih obravnava je časovno manj oddaljena od preverjanja;
- bolje rešujejo naloge, ki preverjajo cilje, ki so dobro utrjeni in preverjeni ter se ponavljajo pri različnih učnih temah;
- slabše rešujejo naloge, ki preverjajo podrobnejše vsebine/teme oziroma učne cilje, ki se pojavijo v učnem načrtu le pri določenih regijah;
- znajo rešitve poiskati na zemljevidih, s pomočjo slik, vendar le, če je pravilen odgovor zelo očitno predstavljen na zemljevidu, sliki, … Gradivo slabše uporabljajo pri sintezi;
- rešujejo skoraj tako dobro minimalne in zahtevnejše standarde znanja in najbolje nekoliko zahtevnejše standarde znanja – kar je morda posledica nekaterih neustreznih zapisov standardov znanja v učnem načrtu;
- uspešni so pri nalogah zaprtega tipa, kjer med ponujenimi odgovori iščejo pravilne (pri čemer se zavedamo, da smo jim močno olajšali delo z izborom možnih odgovorov);
- imajo težave pri zapisu samostojnih kratkih ali nekoliko daljših odgovorov;
- pri vzročno-posledičnem razmišljanju so omejeni samo na en vidik – dve razlagi, rešitvi, utemeljevanja ne zanjo zapisati – reševanja se sploh ne lotijo.

PK ugotavlja, da so učenci letošnji preizkus rešili uspešneje kakor leta 2011 K takšnemu rezultatu je verjetno pripomogla tudi sama struktura preizkusa, ki je vključevala več nalog, ki so preverjale minimalne standarde znanja; več nalog obkroževanja, dopolnjevanja in povezovanja ter alternativnega tipa ter več nalog z zemljevidi.

Na podlagi dosežkov NPZ-ja leta 2012/13 lahko trdimo, da učitelji geografije upoštevajo z učnim načrtom predpisane učne cilje in vsebine, vendar pa ne moremo z gotovostjo zaključiti, v kolikšni meri so pri tem dosledni in natančni. Učenci še vedno pogosto zamenjujejo pojme vzrok, posledica, proces in pojav, zato je nujna natančna in dosledna uporaba strokovnih terminov v vseh fazah učnega procesa.

Na podlagi vsega zapisanega PK podaja ta priporočila učiteljem:

- paziti je potrebno na izbor tipov nalog pri preverjanju in ocenjevanju znanja – s tem močno vplivamo na dosežke učencev in kakovost informacije o njihovem znanju;
- v preverjanje in ocenjevanje znanja je potrebno vključevati več nalog, kjer se mora učenec samostojno kratko ali daljše pisno izražati;
- razvijati je potrebno vzročno-posledično mišljenje učencev in pri tem zahtevati več raznolikih odgovorov;
- zaradi slabega pisnega (in ustnega) izražanja je potrebno več naporov vložiti v natančno(st) izražanja, ki je seveda med drugim tudi posledica dobrega poznavanja geografske terminologije;
- ker ponovno ugotavljamo, da so učenci pogosto premalo pozorni na navodila za reševanje nalog, priporočamo, da se pri vzgojno-izobraževalnem procesu temu namenja večja pozornost .

Komisija želi, da bi učitelji ugotovitve z letošnjega NPZ-ja razumeli predvsem kot smernice za še kakovostnejše delo vseh udeležencev v izobraževalnem procesu. V nadaljevanju PK navaja še nekaj povezav, ki učiteljem nudijo nekaj dodatnih informacij in sugestij za nadaljnje delo.

Writing Objectives Using Bloom's Taxonomy.
URL: http://teaching.uncc.edu/articles-books/best-practice-articles/goals-objectives/writing-objectives-using-blooms-taxonomy

O naravi učenja. URL: http://www.zrss.si/digitalnaknjiznica/O%20naravi%20u%C4%8Denja/

Nacionalna strategija za razvoj pismenosti. URL: http://pismenost.acs.si/datoteke/komisija/strategija.pdf

Bralna pismenost in geografija.
URL: http://www.zrss.si/bralnapismenost/files/BP_ucni_jezik_clanek_LipovsekLenasi.pdf

Izhodišča merjenja bralne pismenosti v raziskavi PISA 2006.
URL: http://www.pei.si/UserFilesUpload/file/raziskovalna_dejavnost/PISA/PISA2009/Izhodisca_%20merjenja_bralne_pismenosti_2006.pdf

OECD PISA 2009.
URL: http://193.2.222.157/UserFilesUpload/file/raziskovalna_dejavnost/PISA/PISA2009/PISA2009_prviRezultati.pdf

Bralna pismenost v Sloveniji in Evropi.
URL: http://www.zrss.si/bralnapismenost/files/ZBORNIK_BRALNA_PISMENOST_2011.pdf

Smernice za globalno izobraževanje.
URL: http://www.coe.int/t/dg4/nscentre/GE/GE-Guidelines/GEG-slovenian-version.pdf

Vrednotenje in ocenjevanje v vzgoji in izobraževanju. Sodobna pedagogika.
URL: http://www.dlib.si/preview/URN:NBN:SI:DOC-00BTGKKW/

4.2.9 Predmetna komisija za zgodovino

4.2.9.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz zgodovine **ob koncu 3. obdobja**

SLIKE

Slika 4.2.9.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri zgodovini, 3. obdobje

Slika 4.2.9.1.2: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri zgodovini, 3. obdobje

Slika 4.2.9.1.3: Porazdelitev točk pri zgodovini, 3. obdobje

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.9.1.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Preglednica 4.2.9.1.2: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.9.1.3: Porazdelitev dosežkov pri zgodovini po regijah, 3. obdobje

Preglednica 4.2.9.1.4: Specifikacijska tabela, zgodovina, 3. obdobje

4.2.9.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz zgodovine **ob koncu 3. obdobja**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Preizkus znanja je sestavljen iz 20 nalog, s katerimi lahko učenec doseže maksimalno 50 točk.

Vsebinska razdelitev izhaja iz zasnove *Učnega načrta za zgodovino* (ZRSŠ, 1998).

Naloge uvrščamo v šest vsebinskih sklopov: uvod v zgodovino (1 naloga), prazgodovino (1 naloga), stari vek (3 naloge), srednji vek (3 naloge), novi vek in novejša zgodovina (6 nalog) ter sodobna zgodovina (6 nalog), in sicer tako, da učenec eno tretjino točk osvoji ob poznavanju snovi 6. in 7. razreda, eno tretjino ob poznavanju snovi 8. razreda in eno tretjino točk ob poznavanju snovi 9. razreda.

Z NPZ-jem se preverja znanje obče in narodne zgodovine, praviloma v razmerju 50 odstotkov obče in 50 odstotkov narodne zgodovine.

Preizkusi znanja za učence osnovnih šol z italijanskim učnim jezikom imajo določene vsebinske prilagoditve. Te izhajajo iz učnega načrta, ki vključuje specifične vsebine, cilje in standarde znanja v zvezi s poznavanjem italijanske zgodovine kot zgodovine matičnega naroda. V tem okviru se z NPZ-jem ob preverjanju obče in slovenske zgodovine preverja tudi znanje italijanske in regionalne zgodovine, to je zgodovine Istre, praviloma v razmerju 50 odstotkov obče, 25 odstotkov slovenske in 25 odstotkov (5 nalog) italijanske zgodovine in regionalne zgodovine Istre.

Vsebinske prilagoditve so tudi v preizkusih znanja za učence dvojezičnih šol v Prekmurju. Zamenjane so naloge iz slovenske narodne zgodovine, pri katerih ni mogoče oziroma je zelo težko najti ustrezen prevod besedila ali kakega drugega zgodovinskega vira. Zamenjane so tudi naloge oziroma teme, ki zaradi dodatnih tem iz madžarske zgodovine pri pouku niso bile podrobneje obravnavane.

V preizkusu znanja so vprašanja različnih tipov. Največ je vprašanj, ki zahtevajo rešitev v obliki kratkega (besede ali besedne zveze) in daljšega odgovora (v več povedih). Manj je vprašanj obkroževanja, povezovanja, dopolnjevana ali izbire.

Naloge, ki sestavljajo preizkus, razvrščamo v tri taksonomske stopnje po poenostavljeni Bloomovi taksonomiji, z rahlim poudarkom na nalogah II. in III. ravni.

Preglednica 4.2.9.1.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Takson. stopnja	Ravni ciljev	Cilji	Delež v preizkusu
I.	prepoznavanje in poznavanje	Preverjamo znanje in poznavanje zgodovinskih dogodkov, pojavov, dejstev, pojmov, procesov, vzrokov, povodov in posledic ter kronološko zaporedje in zgodovinsko terminologijo.	30 %
II.	razumevanje in uporaba	Preverjamo izkazovanje razumevanja znanja v novih situacijah ob zgodovinskih virih in uporabo znanja na konkretnih primerih.	35 %
III.	analiza, sinteza in vrednotenje	Vključuje naloge, pri katerih se zahtevajo analiza elementov in odnosov ter sinteza, argumentacija, interpretacija in vrednotenje zgodovinskih virov, dogodkov in pojavov.	35 %

Večina nalog je vezanih na iztočnice v obliki besedil, zemljevidov, slik, skic, karikatur, grafov in preglednic. Iztočnice so črno-bele, z izjemo barvne priloge, ki je priložena k preizkusu. Besedila so navedki, vzeti iz primarnih in sekundarnih virov (v slovenskem prevodu, kadar je original v neslovenskem jeziku). Dolžina besedil je skrčena na obseg do približno 100 besed. Večina besedil je v sodobnem slovenskem jeziku. Besedila in slikovno gradivo je podnaslovljeno, s tem je učencu olajšano razumevanje sporočila. Največ gradiva je povzetega po veljavnih slovenskih učbenikih in delovnih zvezkih za pouk zgodovine v osnovni šoli, čeprav je PK posegala tudi po drugi literaturi, saj pri izbiri iztočnic daje prednost njihovi kakovosti, vsebini in ustreznosti.

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.9.1.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	4.431
Število postavk v preizkusu	50
Možne točke	50
Povprečno število točk	23,97
Povprečno število točk v odstotkih	47,95
Standardni odklon	16,7
Indeks težavnosti	0,48
Indeks zanesljivosti	0,88

Preizkus znanje iz zgodovine je pisalo 4.431 učencev, kot prikazuje preglednica 4.2.9.1.2.

Učenci so lahko dosegli največ 50 točk, v povprečju pa so dosegli 23,97 (47,95 %) točke. Najvišjega dosežka točk ni dosegel noben učenec. 1 učenec je dosegel 49 točk (98 %), 14 (0,32%) učencev je doseglo 45 (90 %) točk in več. 134 (3,02 %) učencev je doseglo 40 (80 %) in več točk. Najnižje število točk, ki so ga dosegli učenci, je bilo 0 (0 %) točk. Takšna učenca sta bila 2 (0,05 %). Manj kot 5 (10 %) točk je doseglo 26 učencev (0,59 %) in manj kot 10 (20 %) točk 167 učencev (3,77 %).

S frekvenčno porazdelitvijo vseh dosežkov lahko ugotovimo, da so dosežki normalno razporejeni. Porazdelitev ima en vrh in je zelo rahlo desno asimetrična.

Struktura preizkusa znanja se glede na šolska leta 2006/2007, 2007/2008 in 2009/2010 ni spreminjala. Kljub temu so učenci v povprečju na NPZ-ju v šolskem letu 2012/2013 dosegli višje dosežke. Nižji je delež učencev (3,77 %), ki so dosegli manj kakor 10 (20 %) točk. Čeprav lahko ugotovimo, da za razliko od preteklih preverjanj znanja imamo na letošnjem 2 učenca, ki sta dosegla nič točk. Žal pa tudi noben učenec ni dosegel najvišjega števila točk. Nekoliko se je okrepil delež učencev, ki so dosegli dosežke na meji med 70 in 81 % točk. Indeks težavnosti nakazuje nekoliko večjo težavnost preizkusa znanja kakor na preteklih preverjanjih. To težavnost lahko pripišemo izboru posameznih ciljev, ki so jih preverjale naloge, kot tudi izboru izhodiščnih virov, s pomočjo katerih so učenci reševali naloge (primerjava dveh besedil, primerjava karikature in besedila) ali pa odsotnosti le-teh.

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Slika 4.2.9.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri zgodovini, 3. obdobje

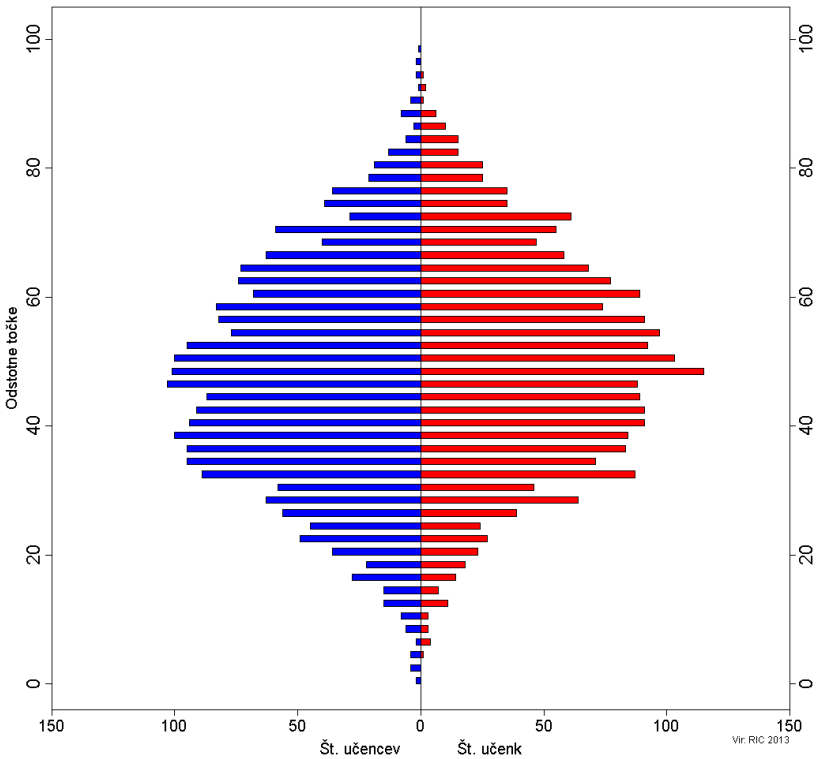

S slike 4.2.9.1.1 lahko razberemo, da ni večjih razlik v porazdelitvi dosežkov glede na spol. Učenke in učenci so enako uspešno reševali naloge. Do razlik med deležem učenk in učencev prihaja pri najvišjih in najnižjih dosežkih. Tako najvišje kot najnižje dosežke je doseglo nekaj več učencev kakor učenk.

Slika 4.2.9.1.2: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri zgodovini, 3. obdobje

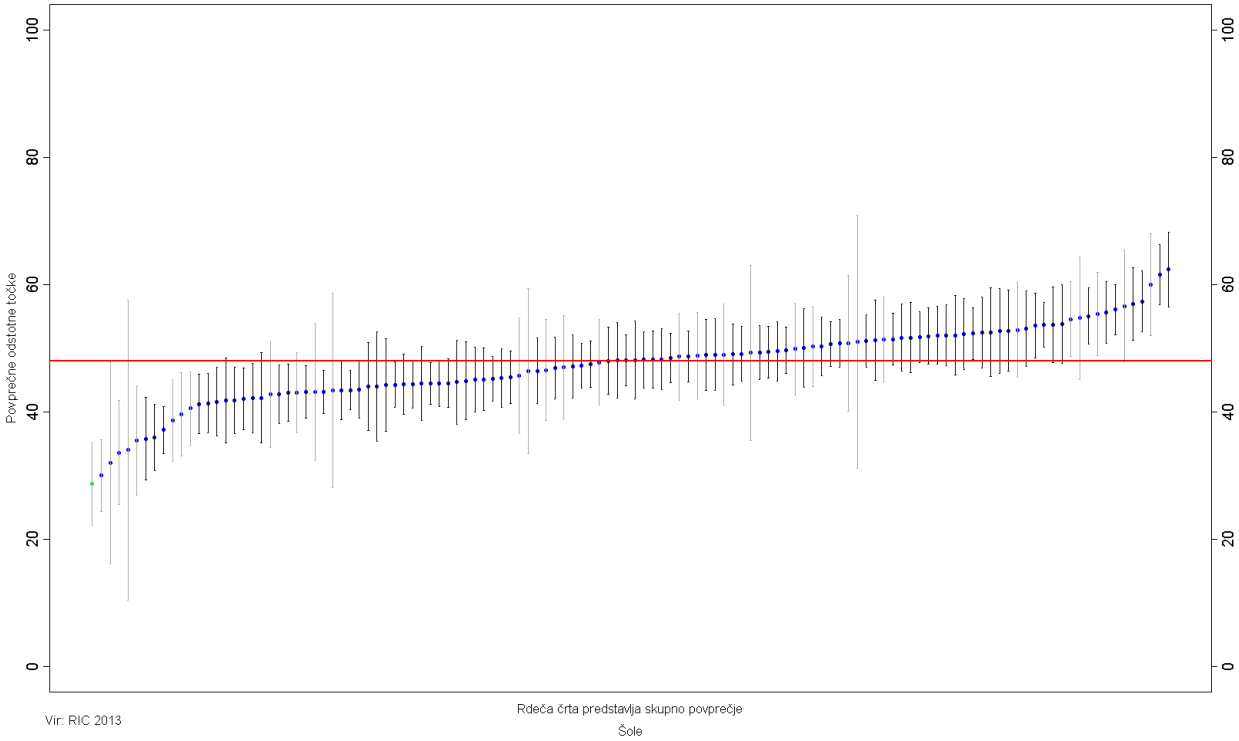

Graf na sliki 4.2.9.1.2 prikazuje povprečne dosežke šol pri zgodovini ob koncu 3. obdobja.

Preglednica 4.2.9.1.3: Porazdelitev dosežkov pri zgodovini po regijah, 3. obdobje

Regija	Povprečni dosežek	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Gorenjska regija	46,24	16,78	462	10
Goriška regija	49,15	16,21	255	7
Jugovzhodna Slovenija	48,04	16,61	328	9
Koroška regija	46,33	15,84	222	7
Notranjsko-kraška regija	48,34	15,04	135	4
Obalno-kraška regija	47,16	17,15	194	6
Osrednjeslovenska regija	50,19	16,65	1.130	27
Podravska regija	47,89	16,26	595	20
Pomurska regija	47,91	18,74	311	12
Savinjska regija	45,41	16,23	593	14
Spodnjeposavska regija	45,96	17,41	151	5
Zasavska regija	52,00	18,02	55	1

S preglednice 4.2.9.1.3 lahko razberemo, da so višje dosežke od državnega povprečja dosegli v Goriški regiji, Jugovzhodni Sloveniji, Notranjsko–kraški, Zasavski, Osrednjeslovenski, nekoliko nižje v Gorenjski, Koroški, Obalno-kraški, Savinjski, Pomurski, Spodnjeposavski in Podravski regiji.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju

Slika 4.2.9.1.3: Porazdelitev točk pri zgodovini, 3. obdobje

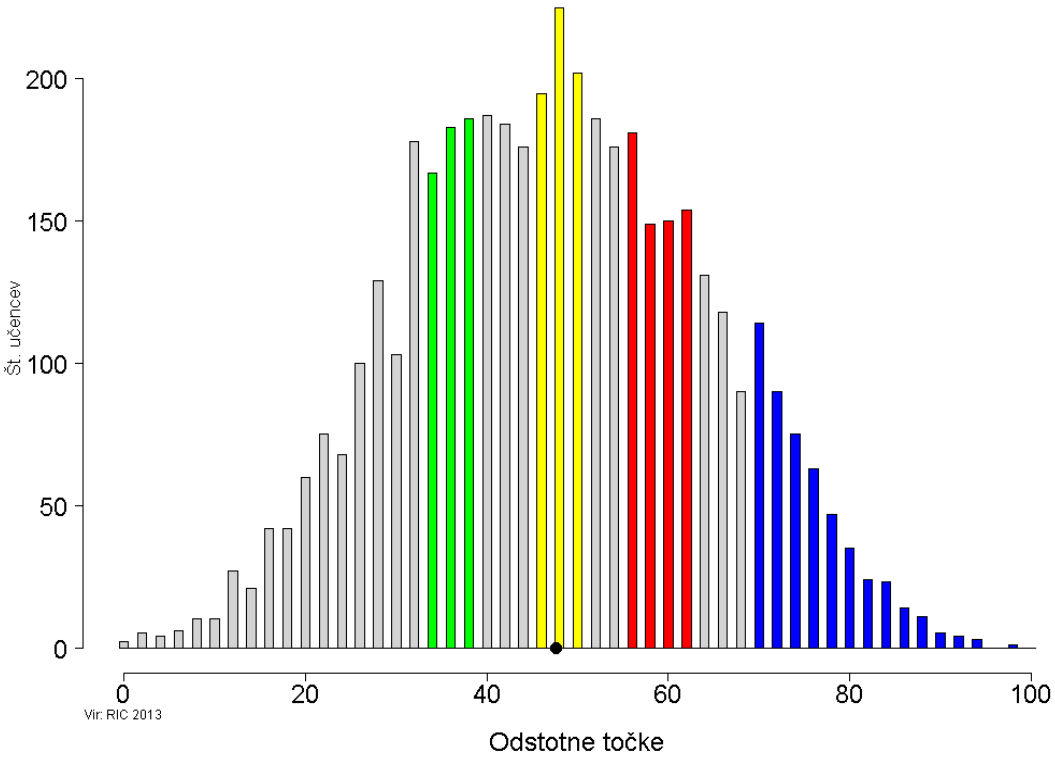

ZELENO OBMOČJE

Naloge:

2, 03.a, 06.a, 06.b, 07.b, 10.a, 15.a, 20.b.

Vsebine:

Prazgodovina (uporaba ognja), stari vek (stare pisave), srednji vek (Slovenci v zgodnjem srednjem veku, življenje v srednjeveških mestih), novi vek in novejša zgodovina (reformacija, Slovenci v Avstro-Ogrski), sodobna zgodovina (1. svetovna vojna, holokavst, kriza v Jugoslaviji).

Standardi znanja:

Naloge preverjajo 2 minimalna in 6 temeljnih standardov znanja.

Učenci znajo:

- ob sliki opisati postopek (naloga 2);
- med naštetimi pojmi izbrati pojem za staroegipčansko pisavo (naloga 03.a);
- med naštetimi letnicami izbrati čas nastanka Brižinskih spomenikov (naloga 06.a);
- razbrati odgovor iz besedila (nalogi 06.b in 07.b);
- navesti pomen Primoža Trubarja (naloga 10.a);
- med naštetimi letnicami izbrati čas trajanja 1. svetovne vojne (naloga 15.a);
- s preglednice razbrati podatek (naloga 20.b).

Učenci v zelenem območju znajo razbrati podatek neposredno iz nazornih virov (slika, preglednica) in med ponujenimi odgovori. Učenci poznajo osnovna zgodovinska dejstva.

Primer: naloga 03.a

RUMENO OBMOČJE

Naloge:

01.b, 05.a, 12.b, 14.b, 17,b.

Vsebine:

Uvod v zgodovino (časovni trak), stari vek (rimska civilizacija), novi vek in novejša zgodovina (barok in absolutizem, Slovenci v drugi polovici 19. stoletja), sodobna zgodovina (holokavst).

Standardi znanja:

Vse naloge preverjajo temeljne standarde znanja.

Učenci znajo:

- uporabiti podatke iz besedila in iz njih pravilno sklepati (naloge 01.b, 05.a 12.b in 17.b).
- z zgodovinskega zemljevida razbrati podatek (naloga 14.b);

Učenci v rumenem območju izkazujejo razumevanje besedila, ko odgovor ni neposredno zapisan oziroma je besedilo kompleksnejše. Učenci znajo razbrati podatke tudi iz zemljevida.

Primer: naloga 05.a

RDEČE OBMOČJE

Naloge:

01.a, 05.b, 11.b, 11.c, 12.a, 14.c, 15.b, 16.a, 18.b.

Vsebine:

Uvod v zgodovino (časovni trak), stari vek (rimska civilizacija), novi vek in novejša zgodovina (nove oblike proizvodnje, barok in absolutizem, Slovenci v drugi polovici 19. stoletja), sodobna zgodovina (1. svetovna vojna, totalitarizem, Slovenci v času med 2. svetovno vojno).

Standardi znanja:

Vse naloge preverjajo temeljne standarde znanja.

Učenci znajo:

- določiti stoletje (naloga 01.a);
- uporabiti znanje v novi povezavi (naloga 05.a);
- razbrati odgovor iz besedila (naloga 11.b);
- primerjati besedili in izdelati sintezo med dvema zgodovinskima obdobjema (naloga 11.c);
- razbrati podatek iz zahtevnejšega besedila (naloga 12.a);
- z uporabo zemljevida izdelati sintezo med dvema zgodovinskima obdobjema (naloga 14.c);
- med naštetimi pojmi izbrati pravi politični sistem (naloga 16.a);
- z zemljevida razbrati podatek (naloga 18.b).

Učenci v rdečem območju se znajo orientirati v času in razbrati podatke iz kompleksnejših virov, te podatke uporabiti in primerjati ter izdelati sintezo različnih zgodovinskih obdobij.

Primer: naloga 11.c

MODRO OBMOČJE

Naloge:

03.b, 04.a, 06.c, 07.c, 8, 09.a, 09.b, 10.b, 12.c, 14.a, 16.c, 17.a, 17.c, 18.a, 18.c, 19.a, 20.a, 20.c.

Vsebine:

Stari vek (stare pisave, najstarejše civilizacije), srednji vek (Slovenci v zgodnjem srednjem veku, življenje v srednjeveških mestih, turški vpadi), novi vek in novejša zgodovina (odkritja, reformacija, barok in absolutizem, Slovenci v drugi polovici 19. stoletja), sodobna zgodovina (totalitarizem, holokavst, Slovenci med 2. svetovno vojno, svet po 2. svetovni vojni, Slovenci po 2. svetovni vojni).

Standardi znanja:

Vse naloge preverjajo temeljne standarde znanja.

Učenci znajo:

- primerjati pojava med dvema zgodovinskima obdobjema (naloge 03.b, 07.c, 09.b in 12.c);
- zapisati zgodovinsko dejstvo (naloge 04.a, 09.a, 14.a, 17.a, 18.a in 19.a);
- z uporabo navodil zapisati sintezo (naloge 06.3, 8 in 17.c);
- analizirati besedilo in izdelati sintezo (nalogi 10.b in 18.c);
- analizirati sliko in izdelati sintezo (naloga 16.c);
- analizirati karikaturo in izdelati sintezo (naloga 20.c);
- z uporabo preglednice zapisati manjkajoče podatke (naloga 20.a).

Učenci v modrem območju dobro poznajo zgodovinsko terminologijo in z uporabo zahtevnejših zgodovinskih virov izkazujejo znanje na višjih taksonomskih stopnjah.

Primer: naloga 20.a in 20.c

NAD MODRIM OBMOČJEM

Naloge:

04.b, 07.a, 11.a, 13.a, 13.b, 13.c, 15.c, 16.b, 19.b, 19.c.

Vsebine:

Stari vek (najstarejše civilizacije), srednji vek (življenje v srednjeveških mestih), novi vek in novejša zgodovina (nove oblike proizvodnje, leto revolucij), sodobna zgodovina (1. svetovna vojna, totalitarizem, svet po 2. svetovni vojni).

Standardi znanja:

Eno vprašanje preverja minimalni standard znanja, vsa preostala pa temeljne standarde znanja.

Učenci ne znajo:

- razbrati podatka iz diagrama (naloga 04.b);
- zapisati določenih zgodovinskih pojmov (naloge 07.a, 11.a in 13.a);
- razbrati podatka z zemljevida (naloga 13.b);
- primerjati podatkov iz besedila in z zemljevida (naloga 13.c);
- izdelati sinteze z enim samim dejstvom (nalogi 15.c in 16.b);
- natančno opazovati slike (nalogi 19.b in 19.c).

Večina nalog, uvrščenih nad modro območje, preverja znanje iz politične zgodovine 19. in 20. stoletja, snov, ki je časovno oddaljena ali pa se obravnava proti koncu šolskega leta (manj utrjena snov). Učenci so tudi manj uspešni, kadar navodila in reševanje naloge zahtevajo izredno natančnost.

Primer: naloga 19.b in 19.c

Preglednica 4.2.9.1.4: Specifikacijska tabela, zgodovina, 3. obdobje

Naloge		Točke	Vsebine	Cilji – učenec	Standardi znanja	Takson. stopnje	Razredi	Območja	IT	ID
1	01.a	1	Uvod v zgodovino	Ob časovnem traku zna določiti časovne enote.	T	II	6	rdeče	0,59	0,41
	01.b	1	Uvod v zgodovino	Ob časovnem traku zna določiti časovne enote.	T	II	6	rumeno	0,64	0,19
2		1	Prazgodovino	Ugotavlja pomen odkritja ognja.	T	II	7	zeleno	0,83	0,21
3	03.a	1	Stari vek	Pozna pomen izuma pisave.	T	I	7	zeleno	0,89	0,19
	03.b	1	Stari vek	Pozna pomen izuma pisave.	T	III	7	modro	0,43	0,27
4	04.a	1	Stari vek	Opiše pogoje za nastanek prvih visokih kultur.	T	I	7	modro	0,48	0,35
	04.b	1	Stari vek	Opiše pogoje za nastanek prvih visokih kultur.	T	II	7	nad modrim	0,44	0,14
5	05.a	1	Stari vek	Spoznava značilnosti rimske arhitekture.	T	II	7	rumeno	0,65	0,39
	05.b	1	Stari vek	Spoznava značilnosti rimske arhitekture.	T	II	7	rdeče	0,49	0,50
6	06.a	1	Srednji vek	Spoznava kulturne spomenike.	T	I	7	zeleno	0,79	0,19
	06.b	1	Srednji vek	Spoznava kulturne spomenike.	T	II	7	zeleno	0,75	0,29
	06.c	1	Srednji vek	Spoznava kulturne spomenike.	T	III	7	modro	0,44	0,38
7.	07.a	1	Srednji vek	Opiše nastanek in razvoj srednjeveških mest in življenje meščanov.	T	I	7	nad modrim	0,07	0,30
	07.b	1	Srednji vek	Opiše nastanek in razvoj srednjeveških mest in življenje meščanov.	T	II	7	zeleno	0,91	0,24
	07.c	1	Srednji vek	Opiše nastanek in razvoj srednjeveških mest in življenje meščanov.	T	III	7	modro	0,46	0,36
8		1	Srednji vek	Spoznava življenje in organizacijo obrambe v času turških vpadov na Slovenskem.	T	II	7	modro	0,37	0,31
9	09.a	1	Novi vek in novejša zgodovina	Pozna vzroke, ki so pripeljali do odkritja čezmorskih dežel.	T	I	8	modro	0,38	0,36
	09.b	1	Novi vek in novejša zgodovina	Pozna vzroke, ki so pripeljali do odkritja čezmorskih dežel.	T	III	8	modro	0,46	0,24
10	10.a	1	Novi vek in novejša zgodovina	Spozna slovenske reformatorje in njihova dela.	M	I	8	zeleno	0,86	0,28
	10.b	1	Novi vek in novejša zgodovina	Ovrednoti pomen reformacije za slovenski kulturni in narodni razvoj.	T	III	8	modro	0,45	0,33
11	11.a	1	Novi vek in novejša zgodovina	Opiše nove oblike proizvodnje.	M	I	8	nad modrim	0,11	0,31
	11.b	1	Novi vek in novejša zgodovina	Opiše spremembe v načinu življenja od 16.–18. stoletja.	T	II	8	rdeče	0,62	0,29
	11.c	1	Novi vek in novejša zgodovina	Opiše spremembe v načinu življenja od 16.–18. stoletja.	T	III	8	rdeče	0,54	0,30
12	12.a	1	Novi vek in novejša zgodovina	Seznanja se z značilnostmi baroka.	T	II	8	rdeče	0,59	0,37
	12.b	1	Novi vek in novejša zgodovina	Seznanja se z značilnostmi baroka.	T	II	8	rumeno	0,67	0,35
	12.c	1	Novi vek in novejša zgodovina	Seznanja se z značilnostmi baroka.	T	III	8	modro	0,41	0,40
13	13.a	1	Novi vek in novejša zgodovina	Pozna vzroke revolucij v letu 1848.	T	I	8	nad modrim	0,03	0,16
	13.b	1	Novi vek in novejša zgodovina	Pozna vzroke revolucij v letu 1848.	T	II	8	nad modrim	0,14	0,28
	13.c	1	Novi vek in novejša zgodovina	Pojasni zahteve narodnega programa *Zedinjene Slovenije*.	T	III	8	nad modrim	0,15	0,40

Naloge		Točke	Vsebine	Cilji – učenec	Standardi znanja	Takson. stopnje	Razredi	Območja	IT	ID
14	14.a	1	Novi vek in novejša zgodovina	Ob ilustrativnem gradivu opiše kulturni razvoj na Slovenskem.	T	I	8	modro	0,43	0,45
	14.b	1	Novi vek in novejša zgodovina	Ob ilustrativnem gradivu opiše kulturni razvoj na Slovenskem.	T	II	8	rumeno	0,75	0,42
	14.c	1	Novi vek in novejša zgodovina	Ob ilustrativnem gradivu opiše kulturni razvoj na Slovenskem.	T	III	8	rdeče	0,57	0,34
15	15.a	1	Sodobna zgodovina	Navede glavne vzroke in povod za prvo svetovno vojno.	M	I	9	zeleno	0,93	0,24
	15.b	1	Sodobna zgodovina	Ob virih spozna vpliv vojne na življenje ljudi.	T	II	9	rdeče	0,55	0,40
	15.c	1	Sodobna zgodovina	Ob virih spozna vpliv vojne na življenje ljudi.	T	III	9	nad modrim	0,07	0,20
16	16.a	1	Sodobna zgodovina	Ob slikovnem gradivu in virih opiše velike človeške stiske ljudi v totalitarnih sistemih ter obračunavanje z nasprotniki.	T	I	9	rdeče	0,56	0,35
	16.b	1	Sodobna zgodovina	Ob slikovnem gradivu in virih opiše velike človeške stiske ljudi v totalitarnih sistemih ter obračunavanje z nasprotniki.	T	II	9	nad modrim	0,21	0,33
	16.c	1	Sodobna zgodovina	Ob slikovnem gradivu in virih opiše velike človeške stiske ljudi v totalitarnih sistemih ter obračunavanje z nasprotniki.	T	III	9	modro	0,26	0,44
17	17.a	1	Sodobna zgodovina	Opiše značilnosti in posledice totalne vojne.	T	I	9	modro	0,43	0,44
	17.b	1	Sodobna zgodovina	Opiše značilnosti in posledice totalne vojne.	T	II	9	rumeno	0,64	0,36
	17.c	1	Sodobna zgodovina	Opiše značilnosti in posledice totalne vojne.	T	III	9	modro	0,42	0,37
18	18.a	1	Sodobna zgodovina	Opiše razdelitev Slovenije med okupatorje.	T	I	9	modro	0,37	0,37
	18.b	1	Sodobna zgodovina	Opiše razdelitev Slovenije med okupatorje.	T	II	9	rdeče	0,61	0,29
	18.c	1	Sodobna zgodovina	Opiše razdelitev Slovenije med okupatorje.	T	III	9	modro	0,34	0,47
19	19.a	1	Sodobna zgodovina	Pozna vlogo OZN.	T	I	9	modro	0,36	0,44
	19.b	1	Sodobna zgodovina	Navede cilje gospodarskega povezovanja na zahodu.	T	II	9	nad modrim	0,32	0,24
	19.c	1	Sodobna zgodovina	Navede cilje gospodarskega povezovanja na zahodu.	T	III	9	nad modrim	0,21	0,42
20	20.a	1	Sodobna zgodovina	Pozna glavne vzroke za razpad Jugoslavije.	T	I	9	modro	0,24	0,45
	20.b	1	Sodobna zgodovina	Pozna glavne vzroke za razpad Jugoslavije.	T	II	9	zeleno	0,82	0,30
	20.c	1	Sodobna zgodovina	Pozna glavne vzroke za razpad Jugoslavije.	T	III	9	modro	0,26	0,43

LEGENDA:
Naloge: zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, *Navodilih za vrednotenje* in programu za e-vrednotenje;
Točke: zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge;
Vsebine/Cilji – učenec: zapisana vsebina/cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Učnem načrtu;*
Standardi znanja: zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; M – minimalni, T – temeljni; povzeto po *Učnem načrtu;*
Taksonomske stopnje (po Bloomu): zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge; I – znanje in prepoznavanje, II – razumevanje in uporaba, III – analiza in sinteza ter vrednotenje;
Razred: zapisan razred, v katerem se obravnava cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Učnem načrtu;*
Območje: zapisno območje, v katerega se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju iz zgodovine.*

Uvod v zgodovino

1. Preberi besedilo in reši nalogo.

Rimski vojskovodja in državnik Gaj Julij Cezar je bil rojen leta 100 pred Kristusom, umrl pa je leta 44 pred Kristusom.

a) V katerem stoletju je živel Gaj Julij Cezar?
Odgovor napiši na črto.

_____

b) Koliko je bil star Gaj Julij Cezar, ko je umrl?
Odgovor napiši na črto.

_____

(2 točki)

Prazgodovina

2. Oglej si sliko 1 in reši nalogo.

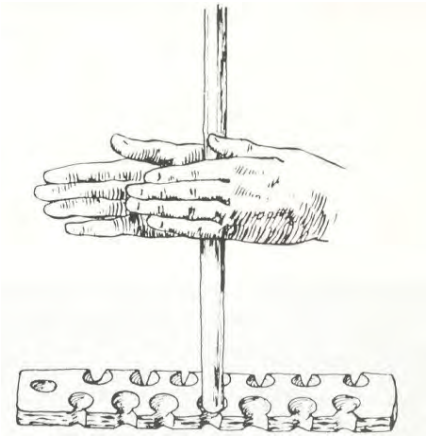

Slika 1

(Vir: O. Janša - Zorn, Stari in srednji vek, Zgodovina za 6. razred osnovne šole, DZS, Ljubljana 1994.)

Opiši, kako so v prazgodovini ljudje zanetili ogenj.
Odgovor zapiši na črte.

_____

_____

_____

(1 točka)

3. Oglej si sliko 2 in reši nalogo.

Slika 2

(Vir: http://www.google.si/imgres?q. Pridobljeno 6. 4. 2012.)

a) Kako imenujemo staro egipčansko pisavo?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Klinopis.

B Hieroglifi.

C Alfabet.

D Linearna B pisava.

b) Zakaj se je bilo teže naučiti stare egipčanske pisave, kakor se je abecede danes?
Odgovor napiši na črte.

_____

_____

_____

(2 točki)

4. a) Zakaj imenujemo Egipt tudi Nilov dar?
Odgovor napiši na črte.

_____

_____

_____

b) Oglej si diagram vodostaja reke Nil na sliki 3 in odgovori na vprašanje.

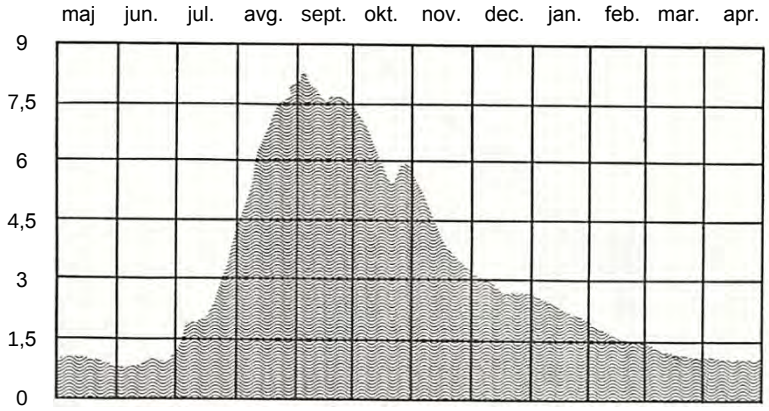

Slika 3

(Vir: L. Asson, LIFE o kulturah, Egipt, Mladinska knjiga, Ljubljana 1973.)

Na podlagi diagrama ugotovi, katere mesece Egipčani zagotovo niso mogli obdelovati polj.
Odgovor napiši na črto.

_____

(2 točki)

5. a) Rimljani so postavljali ob cestah miljnike. Milja je rimska dolžinska enota, ki je merila tisoč dvojnih korakov. Razloži, zakaj so uporabljali miljnike.
Odgovor napiši na črte.

_____

_____

_____

b) Razloži, kaj takšen predmet, kakor je miljnik, pove zgodovinarju o rimskem cestnem omrežju.
Odgovor napiši na črte.

_____

_____

_____

(2 točki)

6. a) V kateri čas srednjega veka uvrščamo Brižinske spomenike?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A V čas okoli leta 850.

B V čas okoli leta 1000.

C V čas okoli leta 1200.

D V čas okoli leta 1350.

Preberi besedilo in odgovori na vprašanji.

Brižinski spomeniki:

Če bi naš ded ne grešil, bi večno živel, ne bi se staral in ne bi nikoli imel skrbi, tudi ne nesrečnega telesa, marveč bi večno živel. Ko pa je bil po hudičevi zavisti pregnan od božje slave, so na človeški rod prišle bolečine, žalosti, bolezni in navsezadnje smrt. Vendar pa, bratje, spomnimo se, da se imenujemo tudi božji sinovi. Zato opustimo ta mrzka dela, ki so hudičeva dela, kakor malikovanje, obrekovanje brata, tatvina, uboj, poltenost, nespoštovanje priseg, ki jih prelamljamo. /…/

(Vir: Brižinski spomeniki – odlomek – Osmo berilo, Mladinska knjiga, Ljubljana 1987.)

b) Kaj je po mnenju pisca privedlo do tega, da so ljudi doletele bolečine, žalost, bolezen in smrt?
Odgovor napiši na črto.

_____

c) Bogoslužje je potekalo v latinskem jeziku, besedilo Brižinskih spomenikov pa je zapisano v slovanskem jeziku. Razloži, zakaj se je misijonarjem zdelo potrebno uporabiti slovanski jezik.
Odgovor napiši na črte.

_____

_____

_____

(3 točke)

7. Preberi besedilo in reši nalogo.

Kdorkoli bi načrtno podtaknil ogenj v kakšno hišo v mestu Trst, mora biti sežgan, tako da umre. Če bi kdo v tržaškem okolišu zunaj ožjega mesta zažgal hišo, ki naj bi bila po javni oceni vredna 50 ali več liber, mora biti sežgan, kot rečeno.

(Vir: O. Janša - Zorn, D. Mihelič, Koraki v času, Stari in srednji vek, DZS, Ljubljana 2001.)

a) Kako imenujemo dokument, ki je urejal življenje v srednjeveškem mestu?
Odgovor napiši na črto.

_____

b) Iz besedila razberi, za katero dejanje je bila v srednjeveškem mestu določena smrtna kazen.
Odgovor napiši na črto.

_____

c) Ob poznavanju načina gradnje srednjeveških mest pojasni, zakaj se v sodobnih mestih bolj uspešno spopadamo z ognjem, kakor pa so se v srednjeveških.
Odgovor napiši na črte.

_____

_____

_____

(3 točke)

8. Oglej si sliko 4 in reši nalogo.

Slika 4: Hrastovlje – taborska cerkev, 15. stoletje

Pred turškimi vpadi so se fevdalci zatekli za obzidja svojih gradov, meščani za obzidja mest, kmetje pa samo za obzidja okoli cerkva. Razloži, zakaj so bili s turškimi vpadi bolj ogroženi kmetje kakor meščani in fevdalci.
Odgovor zapiši na črte.

_____

_____

_____

(1 točka)

9. a) Na črto napiši ime dežele, do katere so Evropejci v 15. stoletju skušali najti nove dostope.

_____

b) Oglej si sliki 5 in 6 in odgovori na vprašanje.

Slika 5: Ladja Vikingov

(Vir slike 5: http://openparkdeveloper.com/mybb/printthread.php?tid=2707. Pridobljeno: 24. 1. 2013.)

(Vir slike 6: http://www.historicships.com/TALLSHIPS/Latina/SantaMaria/Santa%20Maria%20al22411.htm. Pridobljeno: 24. 1. 2013.)

Slika 6: Ladja Krištofa Kolumba

Primerjaj opremo ladij na slikah 5 in 6. Utemelji, zakaj srednjeveška ladijska tehnika ni omogočala dolgih pomorskih potovanj.
Odgovor napiši na črte.

_____

_____

_____

(2 točki)

10. a) Na črti napiši, zakaj imenujemo Trubarja očeta slovenske knjige.

_____

_____

b) Preberi besedilo in odgovori na vprašanje.

> Primož Trubar o posameznikih, ki so prestopili iz protestantizma nazaj v katoliško veroizpoved:
> »Tako se je tudi zgodilo tem, ki so od strahu zaradi premoženja od prave vere odstopili, zatajili in vernim sovražni postali: Škofic si je vrat zlomil, Stamicer je hotel iz škafa vodo piti, pa je tam dol padel in zdajci umrl, Dragolič je vpijoč nor in v obupovanju konec vzel.«
>
> Povzeto in v sodobno slovenščino prepisano po:
> Primož Trubar: Noviga testamenta puslednji dejl, 1577

(Vir: M. Glavan, Trubarjev album: romanje s Trubarjem, Mladinska knjiga, Ljubljana 2008.)

Iz besedila razberi, kakšen je bil odnos do ljudi druge vere v 16. stoletju. Svoj odgovor utemelji in ga napiši na črte.

_____

_____

_____

(2 točki)

11. a) Imenuj nova načina proizvodnje, ki sta se razvila v Evropi med 16. in 18. stoletjem. Odgovor napiši na črti.

_____

_____

Preberi besedili 1 in 2 in odgovori na vprašanji.

Besedilo 1

Mesto Hamburg, leto 1375: podkovni kovači pozimi prenehajo z dejavnostjo, »ko se dan umakne noči«.

Besedilo 2

Angleški pisec, 1680: »Dandanes se rokodelci in tisti, ki imajo kakršenkoli naporen posel na tem svetu, silijo k slabi navadi, da pri svojem delu obsedijo pozno v noč.«

(Vir besedil 1 in 2: A. R. Erich, Ob zatonu dneva: noč v minulih časih, Studia humanitatis, Ljubljana 2010.)

b) Iz besedila 1 ugotovi, katero naravno dogajanje je v srednjem veku določalo dolžino delovnega dneva.
Odgovor napiši na črto.

_____

c) Primerjaj besedili 1 in 2 in ugotovi, kateri opis bolj ustreza delovnim navadam v današnjem času. Svoj odgovor utemelji in ga napiši na črte.

_____

_____

_____

(3 točke)

12. Preberi besedilo in reši nalogo.

> Janez Vajkard Valvasor: Slava vojvodine Kranjske, 1689:
> »Človek bi se čudil in komaj verjel, da pošilja Kranjska vsako leto toliko vojakov pod zastavo in se tako iznebi obilice ljudstva. /…/ Dežela ima ljudstva na pretek in povsod, na najvišjem, najbolj strmem in čisto kamenitem gorovju je vse naseljeno, da celo na Krasu, kjer vidiš samo golo kamenje, tako vzklije in zraste tu več otrok kot sadežev.«

(Vir: Janez Vajkard Valvasor, Slava vojvodine Kranjske, Izbrana poglavja, Mladinska knjiga, Ljubljana 1984.)

a) Zakaj kljub visoki rodnosti po Valvasorjevem mnenju dežela ni bila prenaseljena?
Odgovor napiši na črti.

_____

_____

b) Na kateri problem opozarja Valvasor v zadnjem stavku besedila?
Odgovor napiši na črto.

_____

c) Razmisli, ali bi Valvasorjeva ugotovitev o rasti števila otrok na Slovenskem veljala tudi danes.
Svoj odgovor utemelji in ga napiši na črte.

_____

_____

_____

(3 točke)

13. a) Kako imenujemo obdobje v Avstriji med letoma 1815 in 1848?
Odgovor napiši na črto.

_____

b) Oglej si zemljevid na sliki 1 na barvni prilogi in odgovori na vprašanje.

Iz zemljevida na sliki 1 na barvni prilogi razberi, kateri narod je avstrijskemu dvoru povzročal največ vojaških težav v letu 1848, tako da mu je pri zatiranju upora morala pomagati tudi ruska vojska.
Odgovor napiši na črto.

_____

c) Preberi besedilo in si oglej zemljevid na sliki 1 na barvni prilogi ter odgovori na vprašanje.

Letak slovenskih študentov in izobražencev na Dunaju, 1848:
Kaj bodemo Slovenci cesarja prosili?
1. Da politiško razkrojeni narod Slovencov na Kranjskim, Štajerskim, Primorskim in Koroškim kakor eden narod, se tudi v eno kraljestvo z imenam Slovenija sklene, in da ima za-se svoj zbor.
2. Da ima Slovenski jezik v tem Slovenskim kraljestvu popolnoma tiste pravice, ktere ima nemški jezik v nemških, in laški v laških deželah; da tedaj Slovenski jezik v šole in kanclije vpeljemo, kadar hočemo, in kakor hočemo.

(Vir: M. Rode, Koraki v času, Novi vek, Gradivo za učitelje, DZS, Ljubljana 2002.)

Primerjaj zemljevid na sliki 1 na barvni prilogi in besedilo. Ugotovi razliko v načinu delovanja Slovencev in v načinu delovanja drugih večjih narodov habsburške monarhije v revolucionarnem letu 1848.
Odgovor napiši na črte.

_____

_____

_____

(3 točke)

14. a) Na črti napiši, kaj označuje izraz germanizacija v Avstriji v 19. stoletju.

_____

_____

Oglej si zemljevid na sliki 2 na barvni prilogi in odgovori na vprašanji.

b) Iz zemljevida na sliki 2 na barvni prilogi razberi, katere vrste srednjih šol so pred razpadom Avstro-Ogrske prevladovale na Slovenskem v večjih krajih, katere vrste šol pa v manjših krajih.
Odgovor napiši na črti.

_____

_____

c) Z uporabo zemljevida na sliki 2 na barvni prilogi razloži, zakaj je dostop do srednješolske izobrazbe danes lažji, kakor je bil na Slovenskem v začetku 20. stoletja.
Odgovor napiši na črte.

_____

_____

_____

(3 točke)

Sodobna zgodovina

15. a) Od kdaj do kdaj je trajala prva svetovna vojna? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A 1911–1912

B 1914–1918

C 1936–1939

D 1939–1945

b) Preberi besedilo in odgovori na vprašanje.

»Vpoklican sem bil 1. 8. 1914 k 3. poljskemu topničarskemu polku v Celovec. Prvega novembra smo odšli v Galicijo in 14. 11. sem bil prvič v boju. Od našega topa sta bila takoj dva topničarja mrtva. Nato smo 4 dni ponoči in podnevi bežali. Rusi so nam bili neprestano za petami. Godilo se nam je slabo. Veliko konj smo morali ustreliti, ker so opešali.«

Pripoved Janeza Škrjanca

(Vir: A. N. Kern et al., Naše stoletje, Zgodovina za 8. razred osnovne šole, Modrijan, Ljubljana 1997.)

Razloži uspešnost bojevanja enote, kateri je pripadal pripovedovalec.
Odgovor napiši na črti.

_____

_____

c) Navedi eno skupino ljudi, ki je bila vpletena v boje druge svetovne vojne, v boje prve svetovne vojne pa skorajda ne.
Odgovor napiši na črto.

_____

(3 točke)

16. a) Kako danes označujemo politični sistem, ki so ga po oktobrski revoluciji vpeljali v nekdanjem ruskem cesarstvu? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Demokracija.

B Ustavna monarhija.

C Komunizem.

D Parlamentarna monarhija.

Oglej si fotografiji na slikah 7 in 8 in odgovori na vprašanji.

Slika 7

Slika 8

(Vir slik 7 in 8: D. Šehić, D. Šehić, Atlas svetovne zgodovine 20. in 21. stoletja, Dnevnik, Ljubljana 2006.)

b) Obe sliki prikazujeta isti dogodek iz časa po oktobrski revoluciji. Na sliki 8 manjka ena oseba s slike 7. Razloži, zakaj so politične oblasti pogosto popravljale slike na prikazani način.
Odgovor napiši na črti.

_____

_____

c) Na katero značilnost političnega sistema opozarjata sliki 7 in 8?
Odgovor napiši na črto.

_____

(3 točke)

17. Preberi besedilo in reši nalogo.

> Usoda Judov med drugo svetovno vojno
>
> Za uničenje določene Jude /…/ vodimo kolikor mogoče mirno h krematorijem. V slačilnici jim tam zaposleni zaporniki posebne komande povedo v njihovem jeziku, da so prišli v kopalnico in da bodo izpuščeni, zato naj obleke lepo zložijo in si predvsem zapomnijo svoj prostor, da bodo po izpustitvi hitro našli svoje stvari. /…/ Po odložitvi oblek gredo Judje v plinsko celico, ki je opremljena s prhami in vodovodno napeljavo in je v vsem videti kot kopalnica. Najprej pridejo ženske in otroci, potem moški. Vse se dogaja vedno skoraj čisto mirno, kajti tiste, ki se bojijo ali pa morda slutijo usodo, pomirjajo zaporniki posebne komande. Ti zaporniki in en esesovec tudi ostanejo v celici do zadnjega trenutka.

(Vir: Kronika človeštva, Mladinska knjiga, Ljubljana 1995.)

a) Kako se strokovno imenuje usoda Judov v času druge svetovne vojne?
Odgovor napiši na črto.

_____

b) S kakšnimi ukrepi so v taboriščih dosegli mirnost zapornikov?
Navedi en primer in ga zapiši na črte.

_____

_____

_____

c) Koncentracijskim taboriščem so rekli tudi »tovarne smrti«. S poznavanjem postopkov v taboriščih in z uporabo besedila utemelji to poimenovanje.
Odgovor napiši na črte.

_____

_____

_____

(3 točke)

18. a) Pod čigavo okupacijo se je znašla Ljubljana med letoma 1941 in 1943? Odgovor napiši na črto.

_____

Oglej si zemljevid na sliki 9, preberi besedilo in odgovori na vprašanji.

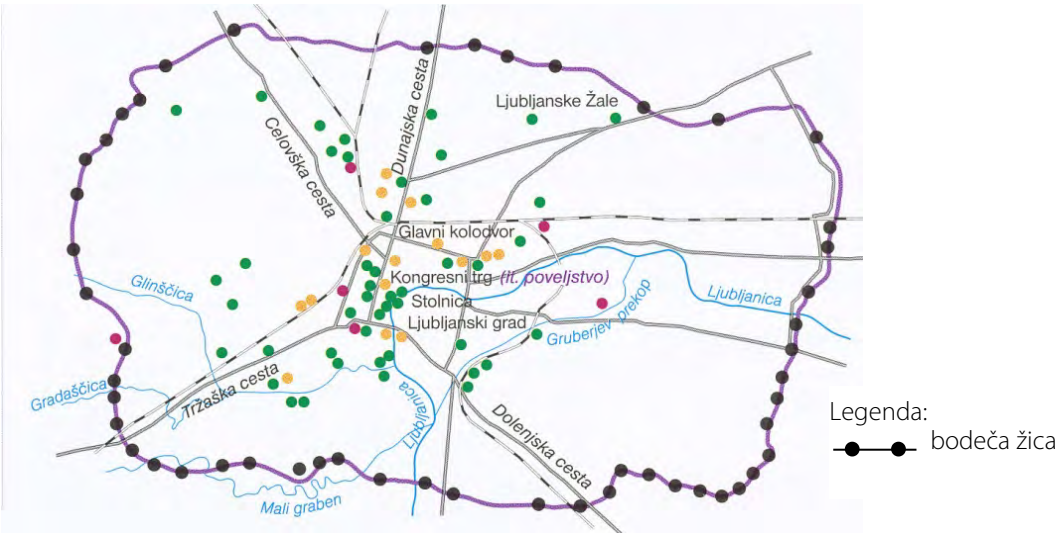

Slika 9: Zemljevid Ljubljane

(Vir: D. Šehić, D. Šehić, Atlas svetovne zgodovine 20. in 21. stoletja, Dnevnik, Ljubljana 2006.)

> Radio OF
>
> /…/ Bile so tri škatle, na dveh straneh odprte, izdelane s preprostimi sredstvi in precej grobo. /…/ Zato je dal Hari kmalu izdelati tri lesene škatle, v katere smo oddajnik varno zaprli. Tudi za prenašanje je bilo tako bolje, ker ni bilo nevarnosti, da bi se kaj pokvarilo, ko smo v dve aktovki stlačeni oddajnik prenašali po Ljubljani. /…/
>
> Inženir Milan Osredkar o radiu Osvobodilne fronte

(Vir: Š. Zadnik, I. Križnar, Zgodovinska čitanka za osmi razred osnovnih šol, DZS, Ljubljana 1983.)

b) Kakšno usodo je doživela Ljubljana med drugo svetovno vojno? Pomagaj si s sliko 9. Odgovor napiši na črto.

_____

c) Z uporabo besedila razloži, s katerim problemom se je soočalo odporniško gibanje v Ljubljani med drugo svetovno vojno. Odgovor napiši na črte.

_____

_____

_____

(3 točke)

19. a) Na črto napiši ime organizacije, ki je bila ustanovljena oktobra 1945 in naj bi skrbela za svetovni mir.

_____

Oglej si sliko 10 in odgovori na vprašanji.

Slika 10: Sovjetska karikatura, 1947

(Vir: B. Lewis, Smeh in kladivo: o režimih, ki so pocrkali od smeha, Ciceron, Mengeš 2010.)

b) Z uporabo karikature na sliki 10 imenuj pomoč, ki so jo ZDA po vojni omogočile porušeni Evropi.
Odgovor napiši na črto.

_____

c) Razloži, na kakšno dvoličnost je sovjetski karikaturist opozarjal svoje bralstvo.
Odgovor napiši na črte.

_____

_____

_____

(3 točke)

20. Oglej si preglednico 1 in reši nalogo.

Preglednica 1: Delitev sredstev sklada federacije za razvoj manj razvitih republik in Kosova v letih 1971–1984 za časa druge Jugoslavije

Prejemniki	1971–1975	1976–1980	1981–1984
SR Bosna in Hercegovina	32,4 %	30,6 %	26,4 %
SR Črna Gora	11,4 %	10,8 %	9,1 %
SR Makedonija	22,9 %	21,6 %	20,2 %
SAP Kosovo	33,3 %	37,0 %	44,3 %

(Vir: B. Repe, Naša doba, Učbenik za 4. razred gimnazije, DZS, Ljubljana 1996.)

a) Katere tri republike so prispevale sredstva v sklad federacije za razvoj manj razvitih republik in Kosova za časa druge Jugoslavije?
Odgovor napiši na črte.

_____

_____

_____

b) Kateri prejemnik je bil deležen največje pomoči? Odgovor napiši na črto.

_____

c) Oglej si karikaturo na sliki 11 in odgovori na vprašanje.

Pomoč manj razvitim je med gospodarsko krizo v 80. letih postala velik kamen spotike in eden glavnih razlogov za razpad Jugoslavije.
Z uporabo karikature na sliki 11 in preglednice 1 ugotovi, kako so v razvitejših republikah gledali na to pomoč.
Odgovor napiši na črti.

Slika 11: Karikatura Slečena Slovenija

(Vir: A. N. Kern et al., Naše stoletje, Zgodovina za 8. razred osnovne šole, Modrijan, Ljubljana 1997.)

_____

_____

(3 točke)

Skupno število točk: 50

BARVNA PRILOGA

Slika 1: Zemljevid revolucionarnega leta 1848 v Avstriji

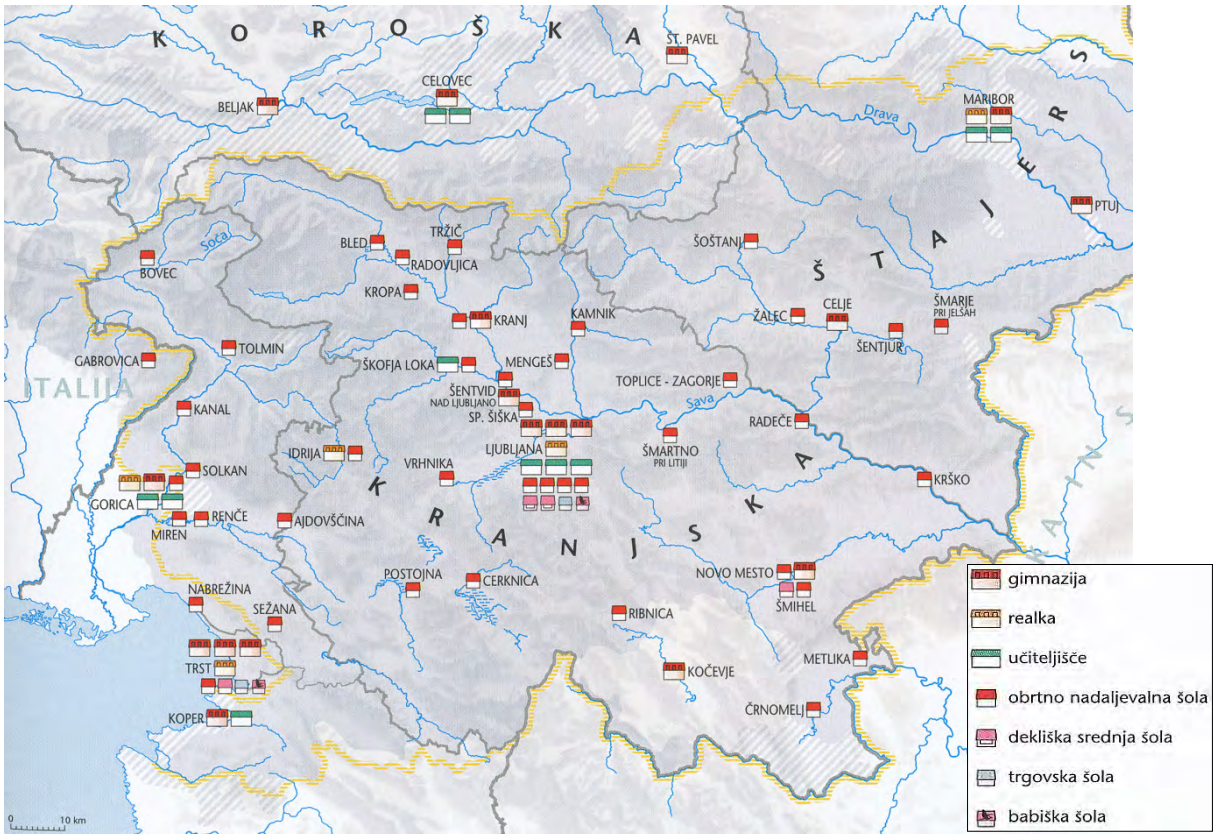

Slika 2: Šolstvo na Slovenskem pred prvo svetovno vojno

(Vir slike 1: S. Granda, F. Rozman, Zgodovina 3, Učbenik za tretji letnik gimnazije, DZS, Ljubljana 2001.)
(Vir slike 2: F. M. Dolinar et al., Slovenski zgodovinski atlas, Nova revija, Ljubljana 2011.)

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Analiza dosežkov **po vsebinskih področjih** glede na indeks težavnosti

Preizkus je razdeljen na šest vsebinskih sklopov. Prvi sklop je uvod v zgodovino, ostalih pet sklopov je določenih glede na kronološko delitev na zgodovinska obdobja z mejniki, kot jih določa slovenska historiografija.

1. naloga sodi v sklop **uvod v zgodovino**. Obe vprašanji te naloge je PK ocenila kot srednje zahtevni, saj sta preverjali uporabo orientacije na časovni osi. Uspešnost učencev (59 %) je bila pričakovana. Kljub temu menimo, da bi morali učenci pri osnovah kronologije, predvsem pri nalogi 01.a pokazati še več znanja, saj se v vseh treh preizkusih znanja NPZ-ja iz zgodovine (2008, 2010 in 2013) pojavijo naloge, ki preverjajo orientacijo na časovni osi. Dosežki učencev se med leti ne spreminjajo in se gibljejo med 59 in 77 %, odvisno, ali mora učenec znanje izkazovati v časovnem obdobju našega štetja ali pred našim štetjem. Če mora učenec ob uporabi znanja kronologije izkazati še nekaj dodatnega zgodovinskega znanja, pa dosežek pade pod 40 %. Verjetno pa ni realno, da bi dosežki učencev presegli 90 %, saj je znanje kronologije povezano tudi z matematično predstavo o številski osi.

2. naloga je iz sklopa **prazgodovina**. Zahteva temeljno znanje o življenju ljudi v prazgodovini, ocenjena je bila za srednje težko. Učenci so pri tej nalogi morali pokazati predznanje ob uporabi slikovnega gradiva. Naloga 02.a je bil zelo uspešno rešena (83 %).

V sklopu **stari vek** so učenci zelo uspešno rešili nalogo 03.a, kjer so ob ponujenih odgovorih in sliki uspešno izbrali pravilno poimenovanje stare egipčanske pisave, kar je predvidila tudi PK z oceno, da je naloga lažja. Ostale naloge, ki so bile večinoma tudi na II. ali III. taksonomski stopnji, so učenci reševali manj uspešno (pod 50 %). Malo boljši dosežek od povedanega izkazuje le naloga 05.a. Večjo težavo pri nalogi je predstavljalo poznavanje pomena besede miljnik (učenci so zapisovali odgovore kot posoda za milo ipd.). PK je pričakovala več uspešnih odgovorov pri nalogah 03.b in 04.a. Pričakovali smo več težav pri nalogah 04.b (branje diagrama) in 05.b (vživljanje), kar so potrdili dosežki (pod 50 % vseh pravilno odgovorjenih nalog).

V vsebinski sklop **srednji vek** sodijo tri naloge. Razpon uspešnih odgovorov sega od skoraj 100 % pa celo pod 10 %. Uspešno so odgovarjali na vprašanja 06.a, 06.b, predvsem pa na 07.b (91 %). Naloga 06.a zahteva, da med ponujenimi letnicami učenec izbere pravo. Kljub temu je moral učenec dovolj dobro poznati časovno umeščanje Brižinskih spomenikov. Verjetno je bilo v pomoč tudi znanje, ki ga je učenec pridobil pri slovenščini. Pri ostalih nalogah 06.b in 07.b je moral učenec iz besedila ugotoviti pravilni odgovor, pri čemer je bilo besedilo naloge 06.b zelo zahtevno (verska vsebina).

Največ težav je povzročilo vprašanje 07.a (7 %), kjer je učenec brez dodatkov moral vedeti pravilni izraz za dokument, ki je urejal življenje v srednjeveškem mestu. PK je bila mnenja, da ta pojem, mestni statut, sodi med nabor izrazov, ki jih mora poznati osnovnošolec. Verjeten razlog, da temu ni tako, je tematika, ki se obravnava zelo proti koncu 7. razreda in je zato manj utrjena. Naloge, ki so zahtevale razumevanje (naloga 08.a) ali analizo (nalogi 06.c in 07.c), so bile pričakovano manj uspešno reševane. Naloga 07.c je zelo lahka, vendar so verjetno učenci izgubljali točke tudi zaradi nedoslednega odgovarjanja, pri čemer niso naredili primerjave med sodobnostjo in srednjim vekom .

Sklop **novi vek in novejša zgodovina** vsebuje 5 nalog oziroma 16 vprašanj. Tri vprašanja so zelo uspešno odgovorjena. 10.a (86 % učencev je odgovorilo pravilno) je vprašanje, ki ga obravnavajo tudi pri slovenščini in je pričakovano zelo uspešno rešeno, čeprav je pri tem učenec odvisen samo od svojega spomina. Zelo uspešno so učenci reševali naloge, ki so preverjale učni cilj poznavanje reformatorjev in njihovih del na Slovenskem, že pri preverjanju znanja leta 2010, kar potrjuje dobro medpredmetno povezovanje.

Nalogi 11.b in 12.b sta zahtevnejši, od učencev pričakujemo razumevanje besedila. Zahtevnejše je besedilo naloge 12.c, kar je predvidela tudi PK z oceno srednje težavno. Ugotavljamo, da so učenci usposobljeni tudi za razumevanje zahtevnejših besedil. Presenečenje pa pomeni izredno majhno število pravilnih odgovorov pri nalogi 11.a in celotni 13. nalogi. Naloga 11.a zahteva poznavanje osnovne terminologije gospodarske zgodovine prvih stoletij novega veka – pojmov manufaktura in založništvo. Ta tematika se obravnava nekje na polovici šolskega leta, torej je dovolj časa za utrjevanje. PK ocenjuje, da je tako slab dosežek (11 % vseh učencev je pravilno odgovorilo) posledica premajhnega poudarka tej tematiki.

Ponovno ugotavljamo, da je poznavanje slovenske zgodovine v prvi polovici 19. stoletja pomanjkljivo. Naloga 13.a je na I. taksonomski stopnji, naloga 13.b na II. in 13.c na III. (kar je pričakovano zahtevnejša). Uspešnost pravilnih odgovorov se giblje od 3 % pri 13.a, 14 % pri 13.b in 15 % pri 13.c. 13.a zahteva pomnjenje izraza za obdobje med letoma 1815 in 1848 v Avstriji – predmarčna doba ali Metternichov absolutizem. Vprašanje 13.b predvideva uporabo zemljevida na barvni prilogi, 13.c pa analizo istega zemljevida in besedila. Iz povedanega sledi, da učenci slabše obvladajo branje zemljevida, kar bi jim koristilo tudi pri nalogi 13.c.

Ostale naloge so rešene v skladu s pričakovanji PK.

Sklop **sodobna zgodovina** vsebuje 6 nalog oziroma 18 vprašanj. Dve vprašanji sta bili zelo uspešno rešeni (15.a in 20.b), slaba polovica povprečno in več kakor polovica precej slabo (malo nad 20 % uspešnih odgovorov).

Naloga 15.a izkazuje sploh najboljši dosežek v celotnem preizkusu (93 %). Učencem so bili sicer ponujeni odgovori in morali so izbrati pravilni letnici začetka in konca 1. svetovne vojne. Kljub temu ocenjujemo, da je poznavanje 1. svetovne vojne zelo dobro. Pri nalogi 20.b so uspešno prebrali preglednico.

Slabo pa učenci poznajo vojni vsakdanjik 1. in 2. svetovne vojne (15.c), čeprav je naloga na III. taksonomski stopnji, PK pričakuje, da bo veliko več učencev vedelo pravilen odgovor in s tem izkazalo splošno poznavanje značilnosti bojevanja in razlik med 1. in 2. svetovno vojno (le 7 % pravilnih odgovorov). Šibko je poznavanje značilnosti totalitarizmov (16.b in 16.c), problematika okupacije Slovenije in odporništva (18.a in 18.c) ter značilnosti hladne vojne (vprašanja 19.a 19.b in 19.c) (http://www.skupaj-mocnejsi.si/) Prav tako slabo je poznavanje povojne jugoslovanske zgodovine. Izstopa le bolje rešena naloga 20.b, kjer so učenci ob uporabi preglednice odgovoril na vprašanje.

Kakor v preteklih letih ugotavljamo, da so učenci izkazali slabše znanje pri nalogah, ki so zahtevala poznavanje/pomnjenje temeljnih zgodovinskih pojmov in procesov, zlasti kadar je potrebno odgovor zapisati samostojno, brez vira (mestni statut, založništvo in manufaktura, predmarčna doba oz. Metternichov absolutizem) Tudi poznavanje problemov kronologije bi lahko bilo še boljše.

Dobro poznajo teme z začetka novega veka, predvsem začetka slovenske pismenosti, kar je verjetno tudi podprto s poukom slovenščine. Ponovno ugotavljamo, da je poznavanje slovenske zgodovine v prvi polovici 19. stoletja pomanjkljivo. Izkazujejo poznavanje 1. svetovne vojne, pomanjkljivo pa je znanje in razumevanje totalitarizmov, slovenskega odporništva, hladne vojne in povojne jugoslovanske zgodovine. Za zadnja poglavja še najdemo razumevanje, da so bila obravnavana v veliki časovni stiski (NPZ iz zgodovine so učenci pisali v začetku maja). Večji del tematike 9. razreda pa je bil verjetno slabo utrjen. Ne smemo pozabiti, da so na te naloge učenci odgovarjali proti koncu časa, določenega za pisanje preizkusa znanja, in so nekateri verjetno zašli v časovno stisko, ki je onemogočala zbrano razmišljanje.

Pri nekaterih nalogah je na uspešnost reševanja bolj kakor vsebina vplivala taksonomska stopnja in tip vprašanja ter dodano gradivo (besedilo, slika, zemljevid).

Analiza dosežkov **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti

Na **I. taksonomski stopnji** je bilo v preizkusu 15 vprašanj. Največ pravilnih odgovorov so imele naloge 03.a (pozna pomen izuma pisave), 06.a (spoznava kulturne spomenike), 10.a (zna našteti slovenske reformatorje in njihova dela) in 15.a (navede glavne vzroke in povod za 1. svetovno vojno). Učenci dobro poznajo problematiko pisav, zgodnje slovenske zgodovine, začetke slovenske pismenosti in kronologijo 1. svetovne vojne.

Zelo slabo so se odrezali pri 07.a (opiše nastanek in razvoj srednjeveških mest in življenje meščanov), 11.a (opisati nove oblike proizvodnje) in 13.a (pozna vzroke revolucij v letu 1848). Vprašanja so zahtevala poznavanje zgodovinskih pojmov. Če bi bile te naloge izbirnega tipa, bi verjetno učenci priklicali v spomin znanje teh pojmov, ker pa so bili prepuščeni zgolj svojemu spominu, so bili odgovori pod pričakovanji slabi. Tudi precej drugih odgovorov na I. taksonomski stopnji je pod pričakovanji. Povedano navaja na sklep, da je spominsko znanje učencev precej slabo.

Na **II. taksonomski stopnji** se je nahajalo 20 vprašanj. Največ dobrih odgovorov je bilo na vprašanja 02.a (ugotavlja pomen odkritja ognja), 07.b (opiše nastanek in razvoj srednjeveških mest in življenje meščanov) in 20.b (pozna glavne vzroke za razpad Jugoslavije). Učenci so iz dodatkov pri nalogah (naloga 02.a ima kot dodatek sliko, 07.b besedilo, 20.b pa preglednico) uspeli razbrati pravilni odgovor.

Slabše rešene naloge te taksonomske ravni so bile 13.b (pozna vzroke revolucij v letu 1848), 16.b (ob slikovnem gradivu in virih opiše velike človeške stiske ljudi v totalitarnih sistemih ter obračunavanje z nasprotniki) in 19.b (navede cilje gospodarskega povezovanja na zahodu). Pri 13.b so učenci uporabljali zemljevid, pri 16.b sliko in pri 19.b karikaturo. Uspešnost učencev je povezana z zahtevnostjo vprašanje. Če lahko učenec odgovor razbere neposredno z dodatka, je uspešen. Če pa mora dodatek podrobno pregledati in pri iskanju rešitve izkazati še zgodovinsko znanje, je uspešnost že manjša.

Ostale naloge te taksonomske stopnje imajo kot dodatek večinoma besedila in pri teh nalogah so bili učenci precej uspešnejši.

Vprašanja **III. taksonomske stopnje** so zahtevnejša in temu primerna je uspešnost učencev. Na tej stopnji je bilo 15 vprašanj. Največ pravilnih odgovorov je bilo na vprašanje 14.c (ob ilustrativnem gradivu opiše kulturni razvoj na Slovenskem) – 54 %. Temu dosežku se približajo odgovori na vprašanja 03.b, 06.c, 07.c, 09.b, 12.c, 11.c in 17.c, kjer

je bil odstotek uspešnosti nad 40 %. Večina teh nalog je imela za izhodišče besedilo, razen 14.c, kjer je bil zemljevid. Učenci pa so morali s postopkom analize in največkrat sinteze (nekoč – danes) napisati pravilni odgovor. PK ugotavlja, da je uspešno primerjanje, razumevanje obdobij posledica ustreznega pouka zgodovine.

Najslabše so odgovorjena vprašanja 13.c (pojasni zahteve narodnega programa *Zedinjene Slovenije*) in 15.c (ob virih spozna vpliv vojne na življenje ljudi). Pri 13.c so učenci primerjali podatke iz besedila s podatki z zemljevida, pri 15.c pa so morali s poznavanjem značilnosti pozicijske in totalne vojne ugotoviti posledice za civilno prebivalstvo.

PK ugotavlja, da je bilo nekaj nalog I. taksonomske stopnje precej slabše reševanih kakor nalog II. taksonomske stopnje. To razlagamo kot slabše poznavanje zgodovinskih dejstev (spominski vidik) in na drugi strani obvladovanje branja/razumevanja predvsem pisnih virov.

Analiza in vrednotenje je precej uspešna, zlasti kadar učenci primerjajo zgodovinske dogodke/procese s sedanjostjo, kar kaže, da poteka pouk s spodbujanjem razmisleka ob problemih.

Razumevanje besedila je dobro, razumevanje slik in karikatur pa kaže na manjšo zmožnost obvladovanja tega področja.

Analiza dosežkov po standardih znanja glede na indeks težavnosti

V preizkusu znanja so štiri vprašanja preverjala minimalne standarde znanja, vsa ostala pa temeljne standarde.

Učenci so bili nekoliko manj uspešni pri nalogah, ki so bile sestavljene tako, da so preverjale temeljne standarde znanja. To je pričakovan dosežek.

Vprašanja **minimalnega standarda znanja** so 10.a; 11.a; 15.a; 18.a. Vprašanji 10.a in 15.a sta bili zelo uspešno rešeni: vprašanje 10.a s 86 % pravilnih odgovorov in vprašanje 15.a s kar 93 % pravilnih odgovorov. Drugi dve vprašanji (11.a in 18.a), ki sta preverjali minimalne standarde znanja, pa sta se glede na rezultate učencev izkazali za težki. Na vprašanje 11.a je pravilno odgovorilo le 11 % učencev, medtem ko je na vprašanje 18.a pravilno odgovorilo 37 % učencev.

Ostala vprašanja, ki so preverjala **temeljne standarde znanja**, pa so bila uspešno ali pričakovano rešena glede na raven taksonomske stopnje in ostale značilnosti (branje in uporaba virov, časovna oddaljenost, nenatančnost branja in izražanja, …). Pri vprašanjih, ki so preverjala temeljne standarde znanja, izstopajo vprašanja 03.a, ki ga je uspešno rešilo 89 % učencev, 07.b, ki ga je uspešno rešilo kar 91 % učencev in 14.b, ki ga je uspešno rešilo 75 % učencev, in 20.b, ki ga je uspešno rešilo 82 % učencev. Vsem tem vprašanjem je skupno, da je bilo mogoče odgovor razbrati iz priloženega dodatka k nalogi (slika, zemljevid, preglednica, besedilo).

Na drugi strani pa zaradi slabih dosežkov učencev izstopajo tudi vprašanja 07.a, ki ga je uspešno rešilo le 7 % učencev, 13.a z le 3 % pravilnih odgovorov, 13.b s 14 % pravilnih odgovorov in 13.c s 15 % pravilnih odgovorov, 15.c s 7 % pravilnih odgovorov, 16.b z 21 % pravilnih odgovorov, 19.c z 21 % pravilnih odgovorov in 20.a s 24 % pravilnih odgovorov ter 20.c s 26 % pravilnih odgovorov. Tem nalogam je skupno, da od učencev zahtevajo bodisi navedbo konkretnega pojma bodisi celovitejšo analizo priloženega gradiva. Preverjajo tudi znanje politične zgodovine (http://www.us-rs.si/strip/). PK pa je popolnoma presenetil rezultat naloge 20.a, ki jo je uspešno rešilo le 24 % učencev, saj je od njih zahtevalo predznanje, iz katerih republik je bila sestavljena Jugoslavija. Dosežki kažejo, da se uresničujejo besede dr. Pučnika, izrečene ob razglasitvi rezultatov plebiscita, 26. decembra 1990: »Jugoslavije (v glavah učencev, op av.) ni več.« PK bi pri tem vprašanju verjetno morala izbrati drugi dodatek, iz katerega bi lahko učenci razbrali imena republik nekdanje Jugoslavije.

Analiza dosežkov po tipih nalog glede na indeks težavnosti

PK se je odločila za tri tipe nalog: naloge obkroževanja (4 vprašanja), naloge kratkega odgovora (21 vprašanj) in naloge, ki zahtevajo zapis kratkega odgovora (25 vprašanj).

Pri nalogah kratkih odgovorov se od učencev pričakuje, da bodo odgovorili z eno besedo ali z besedno zvezo, medtem ko naloge zapisa kratkega odgovora zahtevajo odgovor v enem ali v več stavkih, iz katerih mora biti razvidno razumevanje tematike. Odločitev PK za pretežno opisana dva tipa nalog temelji na prepričanju, da se morajo učenci naučiti samostojno izražati tudi na področju zgodovinske stroke. Če hočemo, da zna učenec svojo odločitev utemeljiti, jo mora znati izraziti, ne da mu jo ponudimo in jo samo izbere. Naloge II., predvsem pa naloge III. taksonomske stopnje so po prepričanju PK take, ki zahtevajo samostojno izražanje, čeprav se jih da preverjati tudi z drugimi tipi nalog.

Pričakovano so učenci najuspešneje reševali naloge obkroževanja (79 % uspešnost), sledijo naloge kratkega odgovora (42 % uspešnost) in naloge z zapisom kratkega odgovora (48 % uspešnost).

Indeks težavnosti pri prvi skupini nalog (**naloge obkroževanja**) je 0,79. V letošnjem preizkusu smo se odločili za povečanje števila takega tipa nalog, ker menimo, da je za časovno oddaljenejše teme in glede na dejstvo, da se učenci za NPZ ne pripravljajo, z izbirnimi vprašanji laže preveriti, kakšno je znanje učencev. Kot primer bi navedla primerjavo dosežkov med **nalogo 03.a** v preizkusu iz leta 2010 (*Kako se imenuje najstarejša pisava v zgodovini človeštva?*) in podobno nalogo v letošnjem letu, ko so učenci med predlaganimi najstarejšimi pisavami v zgodovini človeštva izbrali pravilni odgovor. Obakrat smo preverjali isti operativni cilj, vendar so dosežki v letu 2010 nalogo postavili med tiste, ki so imele manjši odstotek pravilnih rešitev, medtem ko je v preizkusu iz leta 2013 naloga **03.a** pravilno rešena v 89 % primerov.

V drugi skupini nalog (**naloge kratkega odgovora**) so učenci manj uspešno rešili naloge: 07.a; 11.a; 13.a; 13.b; 15.c; 16.c in 20.a.

Skupno tem vprašanjem (**07.a**, **11.a**, **13.a**, **20.a**) je, da so bodisi na I. taksonomski stopnji po poenostavljeni Bloomovi taksonomiji (prepoznavanje in poznavanje), torej zahtevajo priklic določenega podatka iz spomina, bodisi tako kakor nalogi **15.c** in **16.c** zahtevajo za pravilni odgovor uporabo konkretnega zgodovinskega pojma, do katerega pa prideš preko analize in sinteze priloženih virov.

V skupini nalog kratkega odgovora so učenci uspešno reševali naloge **06.b** (75 %), **07.b** (91 %), **12.b** (67 %) in **20.b** (82 %). Pravilne rešitve tukaj ne zahtevajo nobenega zgodovinskega znanja, pač pa bralno pismenost.

V tretji skupini nalog (**zapis kratkega odgovora**) so se za lahka izkazala vprašanja **02.a**, ki ga je uspešno rešilo 83 % učencev, **10.a**, ki ga je uspešno rešilo 86 % učencev, in **14.b**, ki ga je uspešno rešilo 75 % učencev. Pri nalogah 02.a in 14.b so učenci imeli za pomoč iztočnico v obliki slike in zemljevida, medtem ko se je vprašanje 10.1 nanašalo na reformacijo in Primoža Trubarja, kar je učna snov več predmetov.

V skupini nalog zapis kratkega odgovora so bili slabši dosežki pri vprašanjih **13.c** (15 %), **16.b** (21 %) in **19.c** (21 %). Vsa tri vprašanja preverjajo višje taksonomske stopnje znanja in politične teme, poleg tega zahtevajo tudi celovitejšo analizo virov.

Vsa ostala vprašanja (03.b, 04.a, 05.a, 05.b, 06.c, 07.c, 08.a, 09.b, 10.b, 11.c, 12.a, 12.c, 14.a, 14.c, 15.b, 17.b, 17.c, 18.c), ki so od učencev zahtevala zapis kratkega odgovora, so bila rešena pričakovano in je dosežek uspešnosti učencev v povprečju (med 40 in 67 %).

Analiza dosežkov po dodatnem gradivu pri nalogah glede na indeks težavnosti

Pojem dodatek definiramo kot izhodišče, ki ga učenec uporabi kot pripomoček za reševanje vprašanj.

PK je uporabila te dodatke: besedilo (16 vprašanj), slike (7 vprašanj), zemljevid (5 vprašanj), preglednica (2 vprašanji), karikatura (4 vprašanja). Razmerje uporabe dodatkov ustreza načinu dela v zgodovinopisju, kjer je poglavitni vir pisni, sledijo mu slikovni, ostali pa so uporabljeni v precej manjši meri.

Pri 16 vprašanjih učenci niso imeli nobenega dodatka.

Pri nekaterih vprašanjih pa so učenci morali analizirati kombinirano dve vrsti dodatkov: dve sliki (2 vprašanji), zemljevid in besedilo (2 vprašanji), dve besedili (1 vprašanje).

Pri vprašanjih **z besedilom** kot iztočnico so 3 vprašanja dosegla visok odstotek indeksa težavnosti, in sicer vprašanja **06.b**, **07.b** in **12.b**, kjer soe učenci odgovor lahko prepisali neposredno iz besedila. Nizek indeks težavnosti pa je doseglo vprašanje **13.c**, kjer so učenci morali primerjati sporočilo besedila s sporočilom zemljevida.

Ostala vprašanja z besedilom kot iztočnico so bila rešena zadovoljivo.

http://sistory.si/publikacije/prenos/?target=pdf&urn=SISTORY:ID:10170#page=5

Pri vprašanjih **s sliko** kot iztočnico sta nenavadno visok indeks težavnosti dosegli vprašanji **02.a** (83 %) in **03.a** (89 %), saj so učenci odgovor lahko prepisali neposredno iz dodane slike. Nenavadno nizek indeks težavnosti ima vprašanje **16.b** (21%), kjer so morali analizirati in primerjati sporočilo dveh slik.

Ostale naloge s sliko kot iztočnico so bile rešene zadovoljivo

http://sistory.si/publikacije/prenos/?target=pdf&urn=SISTORY:ID:10045#page=102
http://sistory.si/publikacije/prenos/?target=pdf&urn=SISTORY:ID:10640#page=5
http://sistory.si/publikacije/prenos/?target=pdf&urn=SISTORY:ID:10379#page=5

Vprašanja **z zemljevidom** kot iztočnico imajo zadovoljiv povprečni indeks težavnosti. Izjema sta vprašanji 13.b (14 %), ki je zahtevalo celovitejšo analizo zemljevida, in 13.c (15 %), ki je zahtevalo od učencev kombinacijo sporočil besedila in zemljevida.

Vprašanji s **preglednico** sta bili samo dve, 20.a, ki ga je uspešno rešilo 24 % učencev, medtem ko je vprašanje 20.b uspešno rešilo kar 82 % učencev. Pri vprašanju 20.a slab dosežek lahko razložimo s tem, da je generaciji otrok, ki letos zaključuje osnovno šolo, nekdanja Jugoslavija zelo tuja tema, medtem ko je dober dosežek pri drugem vprašanju posledica tega, da so učenci znali prebrati podatek iz preglednice.

Karikaturo kot iztočnico so imela 3 vprašanja (19.b, 19.c in 20.c). Pri vseh je indeks težavnosti razpršen po pričakovanjih, saj gre za vprašanja višjih taksonomskih stopenj, ki povrhu obravnavajo še politične teme. Ker pa so doslej v vseh preizkusih učenci imeli težave pri reševanju nalog, ki se nanašajo na karikature, bi učiteljem svetovali, da podobne naloge sestavljajo v svojih testih. Nekaj primerov takšnih nalog se najde na spletnih straneh RIC-a (http://www.ric.si in http://ucitelji.ric.si).

Sklepne ugotovitve

Nekatere značilnosti dosežkov učencev se pojavljajo ves čas, odkar učenci pišejo preizkuse znanja NPZ-ja iz zgodovine (2008, 2010 in 2013).

Pri nalogah, ki preverjajo orientacijo na časovni osi, so dosežki učencev podobni. Uspešnejši so v razumevanju časa pred ali po Kristusu. Če pa mora učenec ob uporabi znanja kronologije izkazati še nekaj dodatnega zgodovinskega znanja, pa dosežek pade.

Zelo uspešni so pri nalogah, ki preverjajo učni cilj poznavanje reformatorjev in njihovih del na Slovenskem, kar potrjuje dobro medpredmetno povezovanje.

Ugotavljamo, da je poznavanje slovenske zgodovine iz prve polovice 19. stoletja pomanjkljivo, kar opažamo tudi iz preteklih preizkusov NPZ-ja iz zgodovine.

Poznavanje 1. svetovne vojne je ustrezno, pomanjkljivo pa je znanje in razumevanje obdobja med obema vojnama, slovenskega odporništva in povojnega obdobja, kar je verjetno posledica manj zavzetega dela proti koncu 9. razreda s strani učencev. Za zadnja poglavja najdemo razumevanje, da so obravnavana v veliki časovni stiski (NPZ iz zgodovine učenci pišejo v začetku maja).

Pri nekaterih nalogah je na uspešnost reševanja bolj kakor vsebina vplivala taksonomska stopnja in tip vprašanja ter dodano gradivo (besedilo, slika, zemljevid).

Kakor v preteklih letih ugotavljamo, da so učenci izkazali slabše znanje pri nalogah, ki so zahtevala poznavanje/pomnjenje temeljnih zgodovinskih pojmov in procesov, zlasti kadar je potrebno odgovor zapisati samostojno, brez vira (mestni statut, založništvo in manufaktura, predmarčna doba oz. Metternichov absolutizem). PK ugotavlja, da je bilo nekaj nalog taksonomske stopnje precej slabše o kakor nalog II. taksonomske stopnje. To razlagamo kot slabše poznavanje zgodovinskih dejstev (spominski vidik) in na drugi strani obvladovanje branja/razumevanja predvsem pisnih virov.

Analiza in vrednotenje sta precej uspešna zlasti, kadar učenci primerjajo zgodovinske dogodke/procese s sedanjostjo, kar kaže, da poteka pouk s spodbujanjem razmisleka ob problemih.

PK ocenjuje, da je ob zgoraj navedenih ugotovitvah pouk zgodovine na slovenskih šolah zadovoljiv. Večji poudarek bi moral biti na boljšem poznavanju dogodkov in pojmov, ki jih zgodovinska stroka uporablja za njihovo opisovanje in določanje, delu na razumevanju zemljevida, slikovno gradivo bi moralo biti še bolj intenzivno. Zanimivo pa je slabše znanje slovenske zgodovine 19. stoletja, kar gre verjetno na račun poudarjanja te problematike in bi te poudarke veljalo okrepiti.

Priporočljivi viri:

http://www.thinkinghistory.co.uk

http://www.bbk.ac.uk/Boyle

http://www.teachingideas.co.uk/history/contents.htm

http://sistory.si/publikacije/prenos/?target=pdf&urn=SISTORY:ID:11913#page=52

http://sistory.si/publikacije/prenos/?target=pdf&urn=SISTORY:ID:10912#page=33

http://sistory.si/publikacije/prenos/?target=pdf&urn=SISTORY:ID:10913#page=38

4.2.10 Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard

4.2.10.1 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom pri nacionalnem preverjanju znanja **iz slovenščine ob koncu 2. obdobja**

4.2.10.2 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom pri nacionalnem preverjanju znanja **iz slovenščine ob koncu 3. obdobja**

4.2.10.3 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom pri nacionalnem preverjanju znanja **iz matematike ob koncu 2. obdobja**

4.2.10.4 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom pri nacionalnem preverjanju znanja **iz matematike ob koncu 3. obdobja**

4.2.10.5 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom pri nacionalnem preverjanju znanja **iz družboslovja ob koncu 3. obdobja**

SLIKE

Slika 4.2.10.1.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 2. obdobje

Slika 4.2.10.1.2: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri slovenščini (NIS), 2. obdobje

Slika 4.2.10.1.3: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 2. obdobje

Slika 4.2.10.1.4: Dosežki učencev v letih 2012 in 2013 glede na indeks težavnosti

Slika 4.2.10.1.5: Dosežki učencev po posameznih vsebinskih delih preizkusa znanja glede na indeks težavnosti

Slika 4.2.10.1.6: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti pri neumetnostnem besedilu

Slika 4.2.10.1.7: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti pri umetnostnem besedilu

Slika 4.2.10.1.8: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti pri neumetnostnem besedilu

Slika 4.2.10.1.9: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti pri umetnostnem besedilu

Slika 4.2.10.1.10: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti

Slika 4.2.10.2.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 3. obdobje

Slika 4.2.10.2.2: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri slovenščini (NIS), 3. obdobje

Slika 4.2.10.2.3: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 3. obdobje

Slika 4.2.10.2.4: Dosežki učencev po vsebini glede na indeks težavnosti

Slika 4.2.10.2.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti pri neumetnostnem delu preizkusa

Slika 4.2.10.2.6: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti pri umetnostnem delu preizkusa

Slika 4.2.10.2.7: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti pri neumetnostnem in umetnostnem delu preizkusa

Slika 4.2.10.2.8: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti pri neumetnostnem in umetnostnem delu preizkusa
Slika 4.2.10.3.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 2. obdobje
Slika 4.2.10.3.2 Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri matematiki (NIS), 2. obdobje
Slika 4.2.10.3.3: Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 2. obdobje
Slika 4.2.10.3.4: Primerjava dosežkov učencev pri matematiki (NIS) glede na indeks težavnosti pri NPZ-jih v letih 2010, 2011, 2012 in 2013, 2. obdobje
Slika 4.2.10.3.5: Primerjava dosežkov učencev pri matematiki (NIS) glede na indeks težavnosti pri NPZ-jih v letih 2010, 2011, 2012 in 2013, 2. obdobje
Slika 4.2.10.3.6: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.3.7: Primerjava dosežkov učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti v letih 2011,2012 in 2013
Slika 4.2.10.3.8: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.3.9: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.4.1: Razporeditev po doseženih točkah
Slika 4.2.10.4.2: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 3. obdobje
Slika 4.2.10.4.3: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri matematiki (NIS), 3. obdobje
Slika 4.2.10.4.4: Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 3. obdobje
Slika 4.2.10.4.5: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.4.6: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.4.7: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.4.8: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.4.9: Dosežki učencev po vrstah dodatkov pri nalogah glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.5.1: Porazdelitev dosežkov učencev pri družboslovju (NIS)
Slika 4.2.10.5.2: Primerjava dosežkov učenk in učencev pri družboslovju (NIS), 3. obdobje
Slika 4.2.10.5.3: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri družboslovju (NIS), 3. obdobje
Slika 4.2.10.5.4: Porazdelitev točk pri družboslovju (NIS), 3. obdobje
Slika 4.2.10.5.5: Dosežki učencev pri celotnem preizkusu znanja in pri posameznih delih glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.5.6: Dosežki učencev pri celotnem preizkusu znanja in pri posameznih vsebinskih sklopih glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.5.7: Zastopanost minimalnih in temeljnih standardov v celotnem preizkusu in v posameznih vsebinskih sklopih
Slika 4.2.10.5.8: Uspešnost reševanja nalog glede na standard znanja in indeks težavnosti pri celotnem preizkusu in pri posameznih področjih
Slika 4.2.10.5.9: Zastopanost različnih tipov nalog v celotnem preizkusu
Slika 4.2.10.5.10: Zastopanost različnih tipov nalog v preizkusu znanja po posameznih področjih
Slika 4.2.10.5.11: Dosežki učencev glede na tip naloge in indeks težavnosti v celotnem preizkusu in v posmeznih vsebinskih sklopih
Slika 4.2.10.5.12: Zastopanost dodatkov pri nalogah v preizkusu znanja
Slika 4.2.10.5.13: Dosežki učencev po dodatkih pri nalogah glede na indeks težavnosti

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.10: Število udeležencev pri NPZ-ju po posameznih predmetih glede na leto preverjanja in obdobje
Preglednica 4.2.10.1.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.10.1.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.10.1.3: Specifikacijska tabela, slovenščina (NIS), 2. obdobje
Preglednica 4.2.10.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.10.2.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.10.2.3: Specifikacijska tabela, slovenščina (NIS), 3. obdobje
Preglednica 4.2.10.3.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.10.3.2 Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.10.3.3: Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 2. obdobje
Preglednica 4.2.10.4.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.10.4.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.10.4.3: Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 3. obdobje
Preglednica 4.2.10.5.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica: 4.2.10.5.2 Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.10.5.3: Specifikacijska tabela, družboslovje (NIS), 3. obdobje
Preglednica 4.2.10.5.4: Uspešnost reševanja nalog po letih in po posameznih vsebinskih sklopih glede na indeks težavnosti
Preglednica 4.2.10.5.5: Primerjava dosežkov po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v letih 2008/2009, 2010/2011 in 2012/2013

Analiza dosežkov pri nacionalnem preverjanju znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom v letu 2013

Preverjanje znanja je za učence prostovoljno. V tekočem letu 2012/2013 je bilo pri preizkusu za 2. obdobje udeleženih 20 šol z 82 udeleženimi učenci ter 89 učencev s 25 šol v 3. obdobju. Število udeleženih šol in učencev se iz leta v leto spreminja, kar je posledica prostovoljnosti preizkusa pa tudi dejstva, da je populacija majhna in obstajajo šole, ki v tekočem letu niso imele učencev 6. ali 9. razreda, in tudi številčnost učencev v razredih se iz leta v leto zelo spreminja.

Navidezno obstajajo velike razlike v dosežkih med posameznimi šolami, v razponu od 35 %–85 % pri preizkusu za 2. obdobje in od 24 %–75 % pri preizkusu za 3. obdobje. Šole postajajo bolj homogene pri nizkih dosežkih. Vendar je zaradi premajhnega števila učencev posamezne šole takšna situacija zgolj navidezna, saj nekatere šole predstavljajo zgolj 3 do 5 učencev in je individualni vpliv konkretnega učenca prevelik. Poleg tega je tudi populacija učencev iz leta v leto »težja«, med posameznimi šolskimi leti ni primerljiva, kakor tudi niso primerljivi preizkusi.

Učenci imajo možnost uveljaviti prilagoditve načina preverjanja, prilagoditev preizkusa znanja, uporabo posebnih pripomočkov ali prilagojeni način vrednotenja.

Preglednica 4.2.10: Število udeležencev pri NPZ-ju po posameznih predmetih glede na leto preverjanja in obdobje

	2. obdobje						3. obdobje							
	2011		2012		2013		2010		2011		2012		2013	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Slovenščina	72	47	71	46,1	82	41	119	57	86	53	121	75,6	92	52,3
Matematika	72	47	72	46,7	90	45	121	58	88	55	116	72,5	89	50,6
Družboslovje									85	53				
Naravoslovje							121	58			120	75	90	51,1

Število udeležencev preverjanja ob koncu 2. obdobja niha in se umirja malo pod polovico učencev glede na vse šestošolce, vključene v program z NIS-om. Število udeležencev preizkusa po 3. obdobju se tudi umirja malo nad polovico vseh devetošolcev s posebnimi potrebami, vključenih v program z NIS-om.

4.2.10.1 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom pri nacionalnem preverjanju znanja **iz slovenščine ob koncu 2. obdobja**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Struktura preizkusa znanja se je glede na šolsko leto 2011/2012 spremenila. Preizkus znanja je bil sestavljen iz 20 nalog, ki so bile glede na cilje in standarde pouka slovenščine razdeljene v dva dela: v I. delu so učenci rešili naloge ob neumetnostnem in v II. delu ob umetnostnem besedilu. Če so učenci pravilno rešili vse naloge, so osvojili 50 točk. V I. delu je bilo 12 nalog, ki so jih učenci rešili s pomočjo neumetnostnega besedila (opis družine), v II. delu pa 8 nalog , ki so bile povezane z branjem in razumevanjem umetnostnega besedila (*Mačji dom*, Kristina Brenk).

Namen preizkusa znanja je z neumetnostnim in umetnostnim besedilom preveriti:

- bralne zmožnosti – sposobnost samostojnega tihega branja neznanega besedila,
- branje podatkov iz besedila,
- razumevanje in vrednotenje prebranega besedila,
- uporabo knjižnih in jezikovnih pojmov,
- pravopisne zmožnosti,
- samostojne tvorbe krajšega besedila.

Preizkus znanja je bil sestavljen iz teh tipov nalog: obkroževanja, dopolnjevanja, urejanja, nalog alternativnega tipa, kratkega odgovora ter nalog polodprtega tipa. Preizkus znanja je v različnih deležih pokrival tri taksonomske stopnje po Bloomovi taksonomiji.

Preglednica 4.2.10.1.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

Takson. Stopnja	Ravni ciljev	Delež v preizkusu
I.	znanje in poznavanje	30 %
II.	razumevanje in uporaba	35 %
III.	samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	20 %

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.10.1.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	82
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno število točk	34,80
Povprečno število odstotnih točk	69,61
Standardni odklon odstotnih točk	15,53
Indeks težavnosti	0,70
Indeks zanesljivosti	0,88
Indeks diskriminatornosti	0,59

Preizkus znanja iz slovenščine je opravljalo 82 učencev. Od 50 možnih točk so v povprečju osvojili 34,80 (69,6 %) točke. V I. delu, kjer so lahko osvojili 30 od 50 točk, so učenci reševali naloge s pomočjo neumetnostnega besedila (*Moja družina*). V povprečju so osvojili 22,10 (74 %) točke od 30 možnih. V II. delu preizkusa je bilo izhodiščno umetnostno besedilo (*Mačji dom*, Kristina Brenk). Od 20 možnih točk so učenci v povprečju osvojili 12,71 točke (64 %). Minimalno število doseženih točk v preizkusu je bilo 15 (30 %), dosegla sta jih 2 učenca. Največ 48 (96 %) točk je dosegel le 1 učenec. Maksimalnega števila točk 50 točk ni dosegel nihče. Frekvenčna porazdelitev dosežkov učencev je levo usmerjena, a zelo neenakomerna. Pojavljajo se trije vrhovi. Povprečni indeks težavnosti celotnega preizkusa je 0,70. Glede na lanski preizkus bi lahko rekli, da je bil letošnji za malenkost zahtevnejši, kar kaže tudi IT, ki je bil v lanskem letu 0.73. Preizkus znanja so učenci malenkost slabše reševali v umetnostnem delu, kar je razvidno iz povprečnega indeksa težavnosti 0,64. V neumetnostnem delu je nekoliko bolje, in sicer je indeks težavnosti tega dela 0,74. Ponovno se izkazalo, da učenci manj uspešno rešujejo naloge iz umetnostnega besedila, kar je posledica

slabšega branja in razumevanja besedila. Indeks diskriminatornosti je enak za oba dela preizkusa znanja, njegova povprečna vrednost 0,59, torej oba dela preizkusa enako dobro ločujeta učence med seboj.

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Slika 4.2.10.1.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 2. obdobje

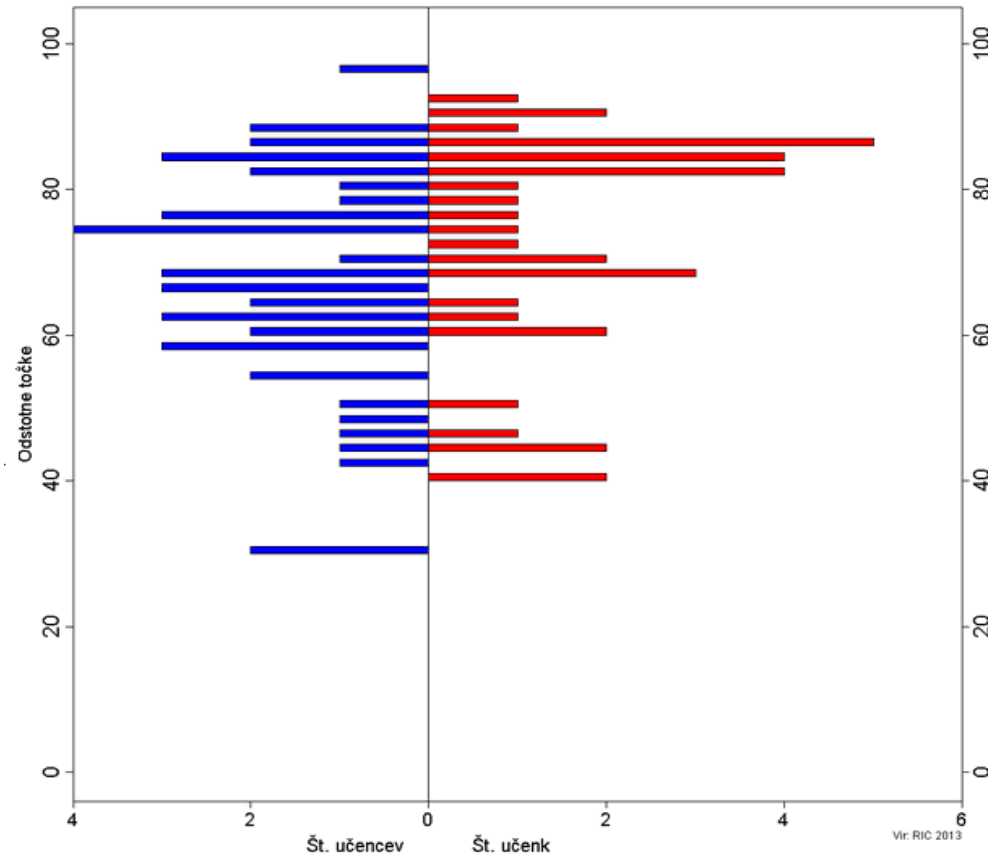

Pri preizkusu znanja je sodelovalo 37 učenk in 45 učencev. Med višjimi dosežki je delež učenk večji od deleža učencev, čeprav pripadata tako najvišji kot tudi najnižji dosežek dečkom.

Že v lanskem letu je bil delež učencev večji od deleža učenk. Razlog zato je tudi ta, da je populacija učencev na NIS-u večja od populacije učenk.

Slika 4.2.10.1.2: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri slovenščini (NIS), 2. obdobje

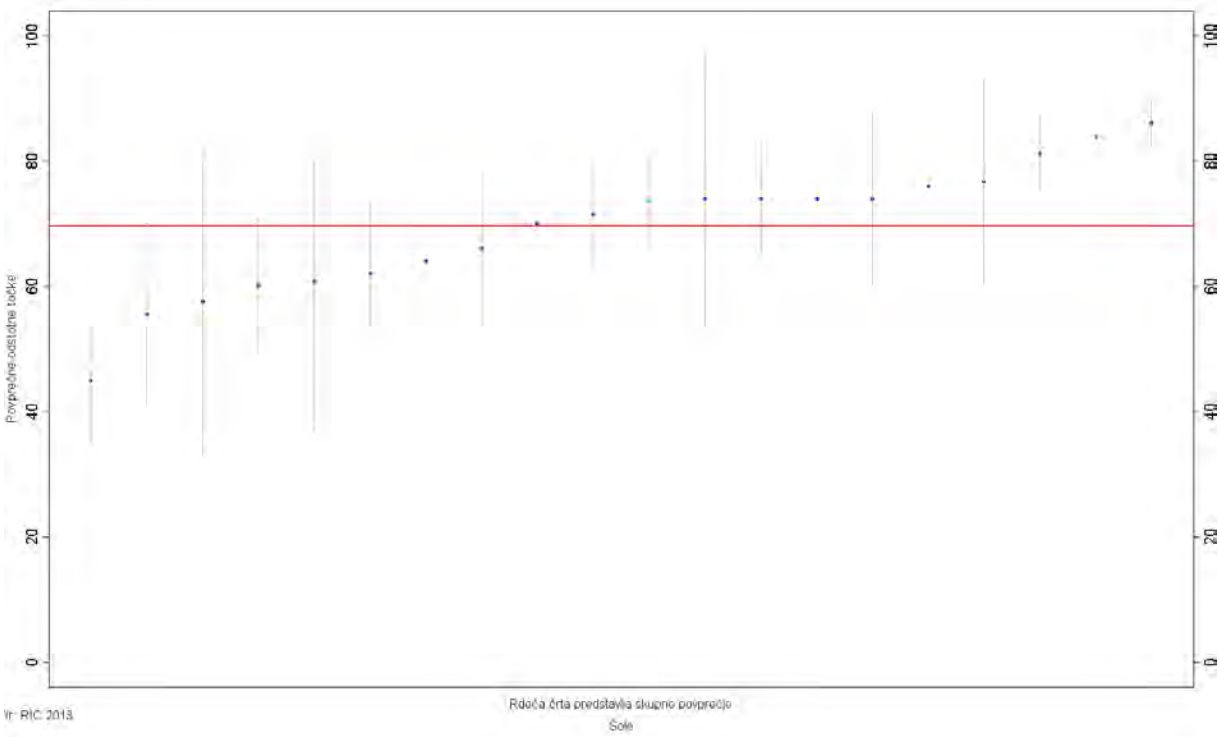

Razporeditev 20 šol, katerih učenci so opravljali preverjanje znanja iz slovenščine, pokaže razpršenost povprečnih dosežkov šol približno med 45 % in 85 % točk.

Opisi dosežkov učencev 6. razreda pri NPZ-ju

Slika 4.2.10.1.3: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 2. obdobje

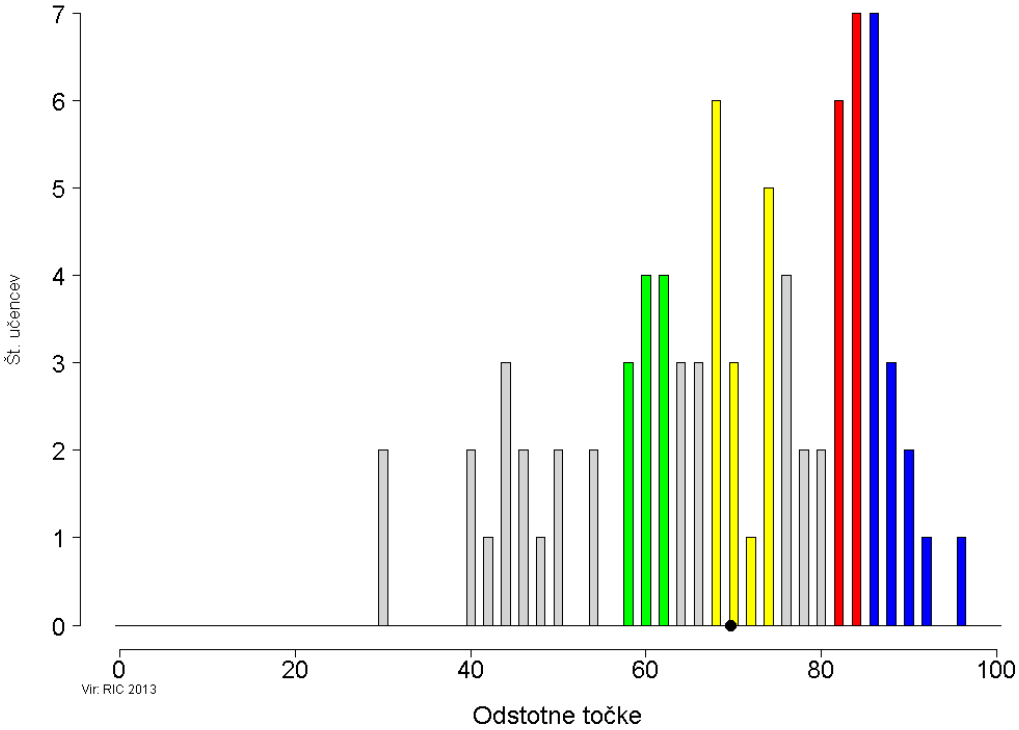

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje sodijo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:

Pri petih nalogah (1, 2, 4, 5 in 6 – 13 postavk) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri dveh nalogah (7 in 11 – 4 postavke) pa na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog:

Največ je bilo nalog alternativnega tipa, sledijo naloge kratkega odgovora in naloge dopolnjevanja ter naloge obkroževanja.

Učenci:

- odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila – prepoznajo vrsto besedila (opis) (naloga 1.1);
- odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila – med danimi izberejo pravilni odgovor (naloga 2.1);
- odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila – dopolnijo povedi s podatki iz besedila (naloge 4.1, 4.2, 4.3 in 4.4);
- odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila – preverijo ustreznost trditve glede na besedilo (naloge 5.1, 5.2, 5.3, 6.1, 6.2, 6.3 in 6.4);
- uporabijo piko, vprašaj, klicaj na koncu povedi – uporabijo piko (naloga 7.1);
- uporabijo piko, vprašaj, klicaj na koncu povedi – uporabijo klicaj (naloga 7.2);
- uporabijo piko, vprašaj, klicaj na koncu povedi – uporabijo vprašaj (naloga 7.3);
- uporabijo veliko začetnico zemljepisnih lastnih imen (naloga 11.2).

Učenci prepoznajo vrsto besedila in podatke v neumetnostnem besedilu in uporabijo osnovna slovnična pravila.

Primer: Naloga 4

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:

Pri treh nalogah (1, 3 in 4 – 4 postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri dveh nalogah (5 in 6 – 4 postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog:

V zelenem območju so bile naloge obkroževanja, kratkega odgovora in alternativnega tipa.

Učenci:

- odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila – prepoznajo avtorja besedila (naloga 1.1);
- odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila – prepoznajo naslov besedila (naloga 1.2);
- odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila – preverijo ustreznost trditve glede na besedilo (naloge 3.2, 5.1, 5.3 in 5.4);
- odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila – med danimi prepoznajo pravilni odgovor (naloga 4.2);
- odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila – razumejo značaj književnih oseb (naloga 6.1).

Učenci prepoznajo osnovne podatke iz umetnostnega besedila.

Primer: Naloga 1

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje sodijo učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *med polovicama dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:

Pri dveh nalogah (3 in 5 – 2 postavki) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni nalogi (11 – 1 postavka) pa na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog:

V rumenem območju so bile naloge kratkega odgovora, obkroževanja in alternativnega tipa.

Učenci:

- odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila – med danimi izberejo pravilni odgovor, ki vsebuje dva podatka (naloga 3.1);
- odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila – preverijo ustreznost trditve glede na besedilo in pri tem natančno berejo (naloga 5.4);
- uporabijo veliko začetnico osebnih lastnih ime (naloga 11.2).

Učenci zanesljivo uporabijo osnovna slovnična pravila in natančno berejo besedilo ter zato prepoznajo vse podatke v ponujenem neumetnostnem besedilu.

Primer: Naloga 3

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:

Pri treh nalogah (2, 3 in 4 – 4 postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni nalogi (5 – 1 postavka) pa na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog:

V rumenem območju so bile naloge razvrščanja, alternativnega tipa in obkroževanja.

Učenci:

- odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila – med danimi odgovori izberejo pravilnega, tako da prepoznajo bistvo besedila (naloga 2.2);
- odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila – med danimi odgovori izberejo pravilnega, tako da razlikujejo med lastnostmi (nalogi 4.1 in 4.3);
- odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila – preverijo ustreznost trditve in pri tem natančno berejo celotno besedilo (nalogi 3.1 in 5.2).

Učenci natančno berejo celotno besedilo in zato prepoznajo vse podatke v ponujenem umetnostnem besedilu.

Primer: Naloga 4

Opomba: Odgovora A in F sodita v rumeno območje, odgovor D pa v zeleno območje.

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje sodijo učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:

Pri dveh nalogah (9 in 11 – 3 postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in pri eni nalogi (12 – 3 postavke) na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog:

V rdečem območju so bile naloge dopolnjevanja in zapisa kratkega odgovora.

Učenci:

- zapišejo vrstilni števnik z besedo (naloga 9.1);
- zapišejo glavni števnik z besedo (naloga 9.3);
- napišejo krajše preprosto besedilo – uporabijo dane podatke iz miselnega vzorca in opišejo družino (naloge 12.1, 12.2 in 12.3).

Učenci uporabljajo težja slovnična pravila in vodeno tvorijo neumetnostna besedila.

Primer: Naloga 12

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:

Pri eni nalogi (3 – 1 postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni nalogi (8 – ena postavka) delovanje na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog:

Nalogi uvrščamo med naloge alternativnega tipa in zapisa kratkega odgovora.

Učenci:

- odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila – s sklepanjem preverijo ustreznost trditve glede na besedilo (naloga 3.3);
- predvidijo nadaljevanje zgodbe – napišejo nov konec zgodbe (nalogi 8.1 in 8.2).

Učenci sklepajo na podlagi podatkov in samostojno tvorijo umetnostno besedilo.

Primer: Naloga 8

MODRO OBMOČJE

V modro območje sodijo učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *zgornje desetine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

V modro območje se ni uvrstila nobena naloga iz I. dela preizkusa.

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:

Pri eni nalogi (6 – 1 postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog:

Znanje smo preverjali z nalogo kratkega odgovora.

Učenci:

- odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila – iz sobesedila razberejo značaj književne osebe (naloga 6.2).

Učenci razumejo vsebino umetnostnega besedila.

Primer: Naloga 5

Opomba: V modro območje sodi le odgovor D, odgovor A pa v zeleno območje.

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje sodijo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65 % uspešnostjo.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:

Pri treh nalogah (8, 9 in 10 – 3 postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja), pri eni nalogi (12 – 1 postavka) pa miselne procese na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog:

Nad modrim območjem so bile naloge obkroževanja, dopolnjevanja, kratkega odgovora in zapisa kratkega odgovora.

Učenci so manj uspešni pri:

- prepoznavanju odstavkov v besedilu (naloga 8.1);
- zapisu števila (16) z besedo (naloga 9.2);
- iskanju nadpomenke (poklici) (naloga 10.1);
- pisanju čim bolj čitljivo, estetsko in pravilno – pri tvorjenju vodenega besedila (naloga 12.4).

Pri analizi nalog nad modrim območjem lahko ugotovimo, da učenci niso zanesljivi pri doseganju zahtevnejših učnih ciljev.

Primer: Naloga 8

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:

Pri eni nalogi (2 – 1 postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni nalogi (7 – 1 postavka) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in pri eni nalogi (8 – 1 postavka) na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog:

Nad modrim območjem so bile naloge obkroževanja, kratkega odgovora in zapisa kratkega odgovora.

Učenci so manj uspešni pri:

- odgovarjanju na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila – kadar morajo natančno brati navodilo za reševanje naloge (naloga 2.1);
- odgovarjanju na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila – razumevanju perspektive književne osebe (naloga 7.1);
- pisanju čim bolj čitljivo, estetsko in pravilno – pri tvorjenju novega poustvarjalnega besedila (naloga 8.3).

Pri analizi nalog nad modrim območjem lahko ugotovimo, da učenci niso zanesljivi pri reševanju nalog, kadar morajo izredno natančno brati besedilo ter naloge in odgovore pravilno zapisati.

Primer: Naloga 7

Preglednica 4.2.10.1.3: Specifikacijska tabela, slovenščina (NIS), 2. obdobje

Naloge		Točke	Vsebine	Cilji – učenec	Standardi znanja	Takson. stopnje	Območja	IT	ID
I. del (Neumetnostno besedilo: M. Grginič, M. Urbančič Jelovšek, *Moja družina*, ABC 3: govorimo – poslušamo, pišemo – beremo, Delovni zvezek za pouk slovenščine v 3. razredu osnovne šole, Izolit, Mengeš 2011)									
1	1.1	1	NUM	Odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	M	I	zeleno	0,90	0,25
2	2.1	1	NUM	Odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	M	I	zeleno	0,91	0,11
3	3.1	1	NUM	Odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	M	I	rumeno	0,76	0,31
4	4.1	1	NUM	Odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	M	I	zeleno	0,95	0,40
	4.2	1	NUM	Odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	M	I	zeleno	0,93	0,09
	4.3	1	NUM	Odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	M	I	zeleno	0,90	0,33
	4.4	1	NUM	Odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	M	I	zeleno	0,88	0,45
5. a	5.1	1	NUM	Odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	M	I	zeleno	0,96	0,38
5. b	5.2	1	NUM	Odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	M	I	zeleno	0,91	0,38
5. c	5.3	1	NUM	Odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	M	I	zeleno	0,93	0,30
5. d	5.4	1	NUM	Odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	M	I	rumeno	0,65	0,36
6. a	6.1	1	NUM	Odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	M	I	zeleno	0,94	0,32
6. b	6.2	1	NUM	Odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	M	I	zeleno	0,94	0,39
6. c	6.3	1	NUM	Odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	M	I	zeleno	0,84	0,16
6. d	6.4	1	NUM	Odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	M	I	zeleno	0,90	0,31
7	7.1	1	JEZIK	Uporabi piko, vprašaj in klicaj na koncu povedi.	T	II	zeleno	0,89	0,25
	7.2	1	JEZIK	Uporabi piko, vprašaj in klicaj na koncu povedi.	T	II	zeleno	0,94	0,37
	7.3	1	JEZIK	Uporabi piko, vprašaj in klicaj na koncu povedi.	T	II	zeleno	0,89	0,41
8	8.1	1	NEU	V besedilu prepoznava odstavke.	T	II	nad modrim	0,44	0,23
9	9.1	1	JEZIK	Zapiše vrstilni števnik z besedo.	T	II	rdeče	0,48	0,51
	9.2	1	JEZIK	Zapiše število z besedo.	T	II	nad modrim	0,29	0,26
	9.3	1	JEZIK	Zapiše glavni števnik z besedo.	T	II	rdeče	0,60	0,52
10	10.1	1	JEZIK	Besedam išče nadpomenko.	T	II	nad modrim	0,38	0,31
11	11.1	1	JEZIK	Uporabi veliko začetnico osebnih lastnih imen.	M	II	rumeno	0,82	0,46
	11.2	1	JEZIK	Uporabi veliko začetnico zemljepisnih lastnih imen.	M	II	zeleno	0,78	0,43
	11.3	1	JEZIK	Slovnično pravilno prepiše besedilo.	T	II	rdeče	0,49	0,33

Naloge		Točke	Vsebine	Cilji – učenci	Standardi znanja	Takson. stopnje	Območja	IT	ID
12	12.1	1	NEU	Piše krajše preprosto besedilo.	T	III	rdeče	0,54	0,50
	12.2	1	NEU	Piše krajše preprosto besedilo.	T	III	rdeče	0,52	0,51
	12.3	1	NEU	Piše krajše preprosto besedilo.	T	III	rdeče	0,56	0,41
	12.4	1	NEU	Piše čimbolj čitljivo, estetsko in pravilno.	T	III	nad modrim	0,18	0,34
II. del (Umetnostno besedilo: K. Brenk, *Mačji dom*, Pozdravljene besede: berilo za prvi razred osnovne šole, DZS, Ljubljana 2001)									
1. a	1.1	1	UM	Odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	M	I	zeleno	0,77	0,18
1. b	1.2	1	UM	Odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	M	I	zeleno	0,93	0,17
2	2.1	1	UM	Odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	M	I	nad modrim	0,30	0,33
	2.2	1	UM	Odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	M	I	rumeno	0,71	0,36
3. a	3.1	1	UM	Odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	M	I	rumeno	0,59	0,26
3. b	3.2	1	UM	Odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	M	I	zeleno	0,87	0,27
3. c	3.3	1	UM	Odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	M	I	rdeče	0,62	0,37
4	4.1	1	UM	Odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	M	I	rumeno	0,72	0,12
	4.2	1	UM	Odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	M	I	zeleno	0,72	0,52
	4.3	1	UM	Odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	M	I	rumeno	0,72	0,49
5. a	5.1	1	UM	Odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	T	II	zeleno	0,79	0,45
5. b	5.2	1	UM	Odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	T	II	rumeno	0,76	0,44
5. c	5.3	1	UM	Odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	T	II	zeleno	0,74	0,32
5. d	5.4	1	UM	Odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	T	II	zeleno	0,82	0,35
6	6.1	1	UM	Odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	T	II	zeleno	0,83	0,19
	6.2	1	UM	Odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	T	II	modro	0,52	0,34
7	7.1	1	UM	Odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.	T	II	nad modrim	0,06	0,00
8	8.1	1	UM	Predvidi nadaljevanje zgodbe.	T	III	rdeče	0,57	0,59
	8.2	1	UM	Predvidi nadaljevanje zgodbe.	T	III	rdeče	0,46	0,51
	8.3	1	UM	Piše čimbolj čitljivo, estetsko in pravilno.	T	III	nad modrim	0,21	0,45

Naloge: zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja in *Navodilih za vrednotenje;*
Točke: zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge;
Vsebine: zapisana vrsta besedila, z uporabo katere rešujemo vprašanje/del naloge/nalogo; NUB – neumetnostno besedilo; UB – umetnostno besedilo oziroma JEZIK, če z vprašanjem/delom naloge/nalogo preverjamo slovnična in pravopisna pravila;
Cilji – učenec: zapisan cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Učnem načrtu;*
Standardi znanja: zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; M – minimalni, T – temeljni; povzeto po *Učnem načrtu*;
Taksonomske stopnje (po Bloomu): zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge; I – znanje in prepoznavanje, II – razumevanje in uporaba, III – analiza in sinteza ter vrednotenje;
Območja: zapisno območje, v katerega se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev NPZ v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS.*

PRILOGA

BESEDILO 1

MOJA DRUŽINA

V naši družini Kovač smo štirje člani. Mami je ime Marija. Po poklicu je medicinska sestra. Zaposlena je v otroški bolnišnici, ki je v Celju. V prostem času rada bere knjige in dela na vrtu.

Oči Andrej je fizioterapevt in dela v zdravstvenem domu. Ko ni v službi, rad kolesari.

Imam tudi sestro Laro. Obiskuje osmi razred in je stara štirinajst let. Rojstni dan ima 12. oktobra. Hodi v glasbeno šolo, kjer se uči igrati na kitaro.

Meni je ime Nika. Imam devet let in obiskujem tretji razred. Moj najboljši prijatelj je Filip. Skupaj obiskujeva ure karateja. Ob koncu tedna rada rolava na dvorišču.

Doma imamo še psa Olija in dva hrčka: Grizlija in Skokca. Ko gremo poleti na morje, za njih poskrbita babica Julka in dedek Pavel.

(Prirejeno po: M. Grginič, M. Urbančič Jelovšek, ABC 3: govorimo – poslušamo, pišemo – beremo, Delovni zvezek za pouk slovenščine v 3. razredu osnovne šole, Izolit, Mengeš 2011.)

2

BESEDILO 2

Kristina Brenk

MAČJI DOM

Na našem dvorišču je dolgo sameval majhen črn avto. Meni se zdijo vsi avtomobili podobni, zato tudi ne vem, kakšne znamke je bil ta na dvorišču. Ni imel več tablice s številko in tudi vsa štiri kolesa so mu sneli.

Ko sem nekoč šla mimo, so šolarčki stali ob avtu in stiskali svoje glavice k umazanim oknom. Na zadnjem sedežu je bila velika kartonska škatla.

»Poglejte, mačice imamo,« so mi rekle šolarke. Odprli so avtomobilska vrata in v kartonski škatli sem videla tri drobcene sive mačice. Prerivale so se med mehkimi cunjami. Mačji dom, sem pomislila.

»Kje pa je mačja mama?« sem jih vprašala.

Mama mačka se je počasi sprehajala po travniku. Bila je še mlada in zelo brezskrbna.

Anka, Maja, Blanka pa Nacek in Andrej so ji varovali mačji dom. Živalcam so prinašali mleko v plitvih pokrovcih in še kaj, kar radi ližejo mačji mladiči. Zvečer, ko so šli šolarčki domov spat, je mama mačka prišla k svojim otrokom. Varovala jih je celo noč do svetlega jutra.

Nekega jutra pa avtomobila ni bilo več na dvorišču.

(Prirejeno po: Pozdravljene, besede: berilo za prvi razred osnovne šole, DZS, Ljubljana 2001.)

SLOVAR:
pokrovci – pokrovčki
cunje – oblačila

I. DEL

Pozorno preberi besedilo 1 in reši naloge.

1. Poimenuj vrsto besedila, ki si ga prebral.
   Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

   A Opis kraja.

   B Opis družine.

   C Opis poklica.

   D Opis osebe.

	1

2. Koliko je stara Nika?
   Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

   A Devet let.

   B Sedem let.

   C Štirinajst let.

   D Enajst let.

	1

1

3. Kaj sta po poklicu Nikin oče in njena mama?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Fizioterapevt in zdravnica.

B Fizik in učiteljica.

C Fizioterapevt in medicinska sestra.

D Zdravnik in fizioterapevtka.

	1

4. Dopolni povedi glede na prebrano besedilo.

Nika ima doma psa _____ in dva hrčka _____ in

_____. Kadar gredo poleti na morje, za živali skrbita

_____ in babica.

	4

5. Kaj počnejo v Nikini družini v prostem času?
Če je trditev pravilna, obkroži DA.
Če je trditev nepravilna, obkroži NE.

a) Mama rada peče piškote.	DA	NE
b) Oče rad kolesari.	DA	NE
c) Sestra Lara rada klepeta po telefonu.	DA	NE
d) Nika rada rola s prijateljico.	DA	NE

	4

6. Preberi trditve.
Če je trditev pravilna, obkroži DA.
Če je trditev nepravilna, obkroži NE.

a) Nika hodi v osmi razred.	DA	NE
b) Filip je Nikin najboljši prijatelj.	DA	NE
c) Filip in Nika obiskujeta karate.	DA	NE
d) Nikina sestra igra na violino.	DA	NE

	4

7. Zapiši ustrezno ločilo na koncu povedi.

Očka Andrej rad kolesari

Pazi, avto

Kdaj gremo na morje

	3

8. V katerem odstavku so podatki o Nikinem najboljšem prijatelju?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A V drugem odstavku.

B V petem odstavku.

C V prvem odstavku.

D V četrtem odstavku.

	1

1

9. Dopolni poved. Številko v oklepaju zapiši z besedo.

Špela praznuje _____ (16.) rojstni dan.

Za darilo je dobila _____ (5) balonov.

	3

10. Na črto napiši nadpomenko danim besedam.

zdravnik

učitelj _____

tajnica

	1

11. V povedi spodaj poišči dve napaki in na črti napiši pravilno poved.

V soboto sta se Peter in jaka z avtobusom odpeljala v kranj.

_____

_____

	3

12. Opiši družino Novak v vsaj treh povedih.
V opisu uporabi vsaj en podatek iz posameznega okvirja miselnega vzorca. Opis napiši na črte spodaj.

Petčlanska družina:

Jaka, Metka, Neža,
mama Vesna in oče Tone

Bivališče:

stanovanjski blok,
drugo nadstropje,
Celje, Prešernova ulica 5

DRUŽINA
NOVAK

Prosti čas:

kolesarjenje, planinarjenje,
košarka, obisk sorodnikov

	4

II. DEL

Pozorno preberi besedilo 2 in reši naloge.

1. a) Kdo je avtor besedila?
   Ime in priimek avtorja napiši na črto.

   _____

   b) Na črto napiši naslov besedila.

   _____

	2

2. O kom ali čem govori besedilo?
   Obkroži črko pred dvema pravilnima odgovoroma.

   A O novem avtomobilu.

   B O šopku mačic.

   C O šolarjih.

   D O kmečkem dvorišču.

   E O mačjih mladičkih.

	2

2

3. Ali so glede na besedilo zapisane trditve pravilne?
   Če je trditev pravilna, obkroži DA.
   Če je trditev nepravilna, obkroži NE.

a) V kartonasti škatli so bile štiri mačice.	DA	NE
b) Mačice so se prerivale v senu.	DA	NE
c) Otroci so mačicam prinašali mleko.	DA	NE

	3

4. Kakšen je bil avto na dvorišču?
   Obkroži črko pred tremi pravilnimi odgovori.

   A Avto je bil majhen.

   B Avto je bil nov.

   C Avto je bil bele barve.

   D Avto je bil brez tablic.

   E Avto je imel tri kolesa.

   F Avto je imel umazana okna.

	3

5. Kako je mama mačka skrbela za svoje mladiče?
Če je trditev pravilna, obkroži DA.
Če je trditev nepravilna, obkroži NE.

a) Ves dan se je z njimi igrala.	DA	NE
b) Ponoči jih je varovala.	DA	NE
c) Z njimi se je sprehajala po travniku.	DA	NE
d) Učila jih je loviti miši.	DA	NE

	4

6. Kakšni so bili otroci?
Obkroži črko pred dvema pravilnima odgovoroma.

A Skrbni.

B Žalostni.

C Prepirljivi.

D Radovedni.

E Nagajivi.

	2

7. Kdo v besedilu je postavil vprašanje: »Kje pa je mačja mama?«
Odgovor napiši na črto.

_____

	1

2

8. Nadaljuj zgodbo o mačjem domu. Izberi enega od možnih nadaljevanj in na črte napiši vsaj tri povedi.

Mačice so se zatekle v sosednji hlev …

_____

_____

_____

_____

_____

Mačice so zbežale v gozd …

_____

_____

_____

_____

_____

Mačice so s starim avtomobilom odpeljali na odpad …

_____

_____

_____

_____

_____

	3

SKUPNO ŠTEVILO TOČK:

	50

Analiza dosežkov **po vsebinskih področjih** glede na indeks težavnosti

Slika 4.2.10.1.4: Dosežki učencev v letih 2012 in 2013 glede na indeks težavnosti

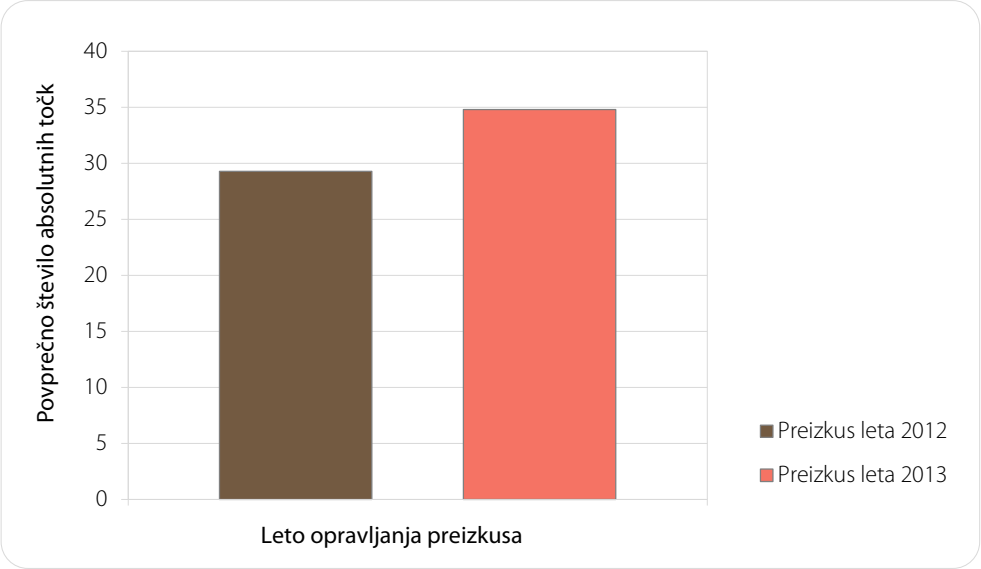

Letos so učenci v povprečju dosegli 34,80 (69,61 %) točke od skupaj možnih 50 točk. Ob tem je potrebno poudariti, da so letos dosežki učencev izrazito neenakomerno porazdeljeni (frekvenčna razporeditev št. učencev po doseženih točkah se je zgostila v obliki treh vrhov).

V primerjavi z dosežki leta 2012 (29,27 točke) in leta 2011 (22,12 točke) so letos učenci v povprečju dosegli bistveno večje število točk, dosežek se je tako približal tistemu iz leta 2010 (30,91 točke) in ga presegel. Vendar je potrebno poudariti, da je bilo v preteklih letih skupaj možnih le 40 točk.

Indeks težavnosti (IT) preizkusa leta 2013 znaša 0,70 (leta 2012 0,73, leta 2011 0,55 in leta 2010 0,77), kar pomeni, da je bil letošnji preizkus nekoliko težji od lanskega oziroma so ga učenci v povprečju slabše rešili.

Preizkus znanja je sestavljen iz dveh vsebinsko različnih delov. V I. delu so učenci reševali naloge ob branju neumetnostnega izhodiščnega besedila (opis družine), v drugem delu pa ob branju umetnostnega izhodiščnega besedila (*Mačji dom*, Kristina Brenk).

Slika 4.2.10.1.5: Dosežki učencev po posameznih vsebinskih delih preizkusa znanja glede na indeks težavnosti

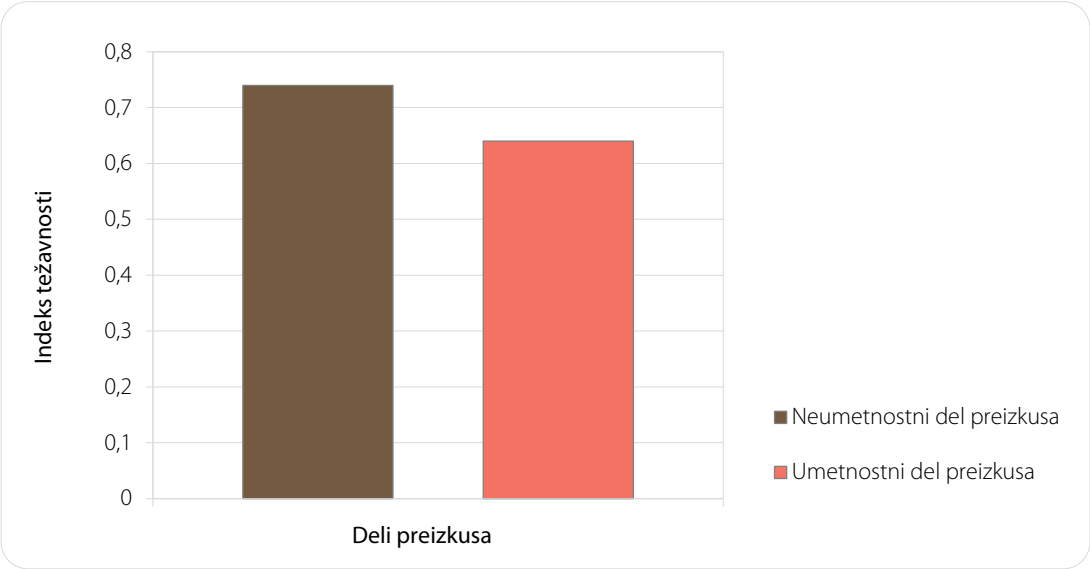

Dosežki učencev pri reševanju neumetnostnega dela preizkusa (IT 0,74) so v povprečju boljši od dosežkov učencev pri reševanju umetnostnega dela (IT 0,64). Na podlagi analiz zadnjih let ugotavljamo, da učenci v povprečju uspešneje rešujejo naloge ob branju neumetnostnega besedila.

Med nalogami, vezanimi na branje **neumetnostnega besedila**, so učenci najuspešneje rešili nalogo 1.5.1. Naloga je preverjala učni cilj s I. taksonomske stopnje (prepoznavanje dejstev) in je bila alternativnega tipa. Učenci so morali glede na trditev izbrati med dvema možnostma DA/NE in pojasniti, ali trditev drži ali ne glede na prebrano besedilo. Zelo uspešni so bili tudi pri nalogah 1.4.1, 1.6.1 in 1.6.2. Menimo, da je uspešnost učencev povezana s prepoznavanjem osnovnih dejstev, navedenih v besedilu, in tipom nalog (alternativni tip oz. dopolnjevanje).

Manj uspešni so bili pri reševanju naloge 1.12.4, ki preverja učni cilj na III. taksonomski stopnji (funkcionalna raba slovničnih in pravopisnih pravil pri pisanju krajšega preprostega besedila, naloga tipa zapis kratkega odgovora). Pri tej nalogi bi za uspešno reševanje morali glede na dane ključne podatke napisati krajše preprosto besedilo po zgledu izhodiščnega besedila (opis družine). To nalogo so učenci pričakovano slabše rešili, saj gre za demonstracijo znanja na III. taksonomski stopnji (funkcionalna raba besedilne vrste), s katerim imajo tudi v praksi učenci največ težav (uporaba slovničnih in pravopisnih pravil pri zapisu preprostega besedila).

Med nalogami, ki preverjajo slovnično znanje in pravopis (5 nalog in 11 postavk), so bili učenci naj uspešnejši pri zapisu velike začetnice osebnih lastnih imen (naloga 1.11.1), za razliko od preteklih dveh let, ko so bili učenci uspešnejši pri določanju protipomenk. Manj uspešni so bili pri zapisu števila šestnajst z besedo (naloga 1.9.2). Vse slovnične naloge so preverjale cilje na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in so bile tipa kratkega odgovora oziroma dopolnjevanja.

V II. delu preizkusa izstopa po uspešnosti reševanja naloga 2.1.2. Preverjali smo učni cilj na I. taksonomski stopnji (prepoznavanje dejstev), tip naloge je bil kratki odgovor. Učenci so morali na črto napisati naslov besedila. Uspešni so bili tudi pri reševanju nalog 2.3.2, 2.5.4 in 2.6.1 Ugotavljamo, da znajo učenci zelo zanesljivo odgovarjati na vprašanja o bistvenih podatkih besedila.

Manj uspešni so bili pri reševanju naloge 2.2.1, pri kateri so morali ob pomoči izhodiščnega besedila obkrožiti pravilni odgovor na vprašanje, o kom ali o čem govori izhodiščno besedilo. Preverjali smo učni cilj na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), naloga je bila tipa obkroževanja. Predvidevamo, da so učenci slabo brali navodila za reševanje naloge in iskali le en namesto dveh pravilnih odgovorov. Pričakovano slabše rešena je bila tudi naloga 2.8.3, kjer so morali učenci predvideti nadaljevanje zgodbe (funkcionalna raba slovničnih in pravopisnih pravil). Pri tej nalogi smo preverjali učni cilj na III. taksonomski stopnji (sinteza), naloga je bila tipa zapis kratkega odgovora.

Analiza dosežkov nalog **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti

Analiza dosežkov nalog po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti – neumetnostno besedilo

Slika 4.2.10.1.6: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti pri neumetnostnem besedilu

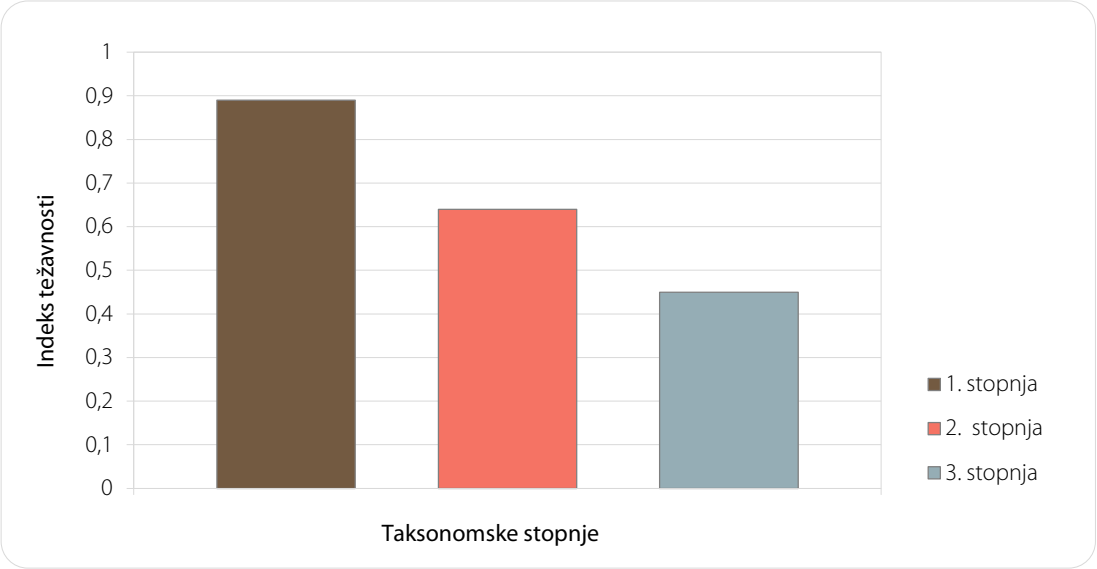

S slike 4.2.10.1.6 je razvidno, da težavnost nalog s taksonomskimi stopnjami narašča, tako kakor v preteklih dveh letih. Učenci so najbolje rešili naloge, ki so preverjale miselne procese na I. taksonomski stopnji (IT 0,89; leta 2012 0,84; leta 2011 0,82), slabše naloge, ki so preverjale miselne procese na II. taksonomski stopnji (IT 0,64; leta 2012 0,73; leta 2011 0,56) in najslabše naloge, ki so preverjale miselne procese na III. taksonomski stopnji (IT 0,45; leta 2012 0,49; leta 2011 0,17). Podobno kakor lani izstopajo naloge, ki so preverjale miselne procese na III. taksonomski stopnji, saj so letos zopet izrazito bolje rešene v primerjavi z letom 2011 (dosežki podobni kakor leta 2010).

Na **I. taksonomski stopnji**, kjer smo preverjali učne cilje na ravni znanja in poznavanja, je bilo 6 nalog, ovrednotenih z 15 točkami in so jih učenci zelo uspešno rešili (IT 0,89). Najuspešneje so rešili nalogo 1.5.1, ki je preverjala prepoznavanje dejstev o besedilu in je bila alternativnega tipa. Učenci so morali glede na trditev izbrati med dvema možnostma DA/NE in pojasniti, ali trditev drži ali ne. Nekoliko slabše so rešili 4. postavko iste naloge (1.5.4). Očitno je, da učenci znajo zelo zanesljivo prepoznati preprosta dejstva, ki so vezana na izhodiščno besedilo, in jih lahko najdejo v besedilu.

Na **II. taksonomski stopnji**, kjer smo preverjali učne cilje na ravni razumevanja in uporabe, je bilo 5 nalog, ovrednotenih z 11 točkami. Učenci so najuspešneje rešili nalogo 1.7.2, ki je preverjala slovnico (uporaba končnega ločila – klicaj), tip nalog je bil kratek odgovor. Najslabše so učenci rešili nalogo 1.9.2, ki je preverjala zapis števila z besedo. Učenci delajo pri funkcionalni rabi napake tudi v praksi.

Na **III. taksonomski stopnji**, kjer smo preverjali učne cilje na ravni samostojne interpretacije in vrednotenja, je bila ena naloga, ovrednotena s 4 točkami. Pri 12. nalogi, ki je preverjala funkcionalno rabo (pisanje krajšega izhodiščnemu besedilu podobnega besedila), je šlo za zapis kratkega odgovora. Pokazalo se je, da imajo učenci pri pisanju kratkega poustvarjalnega zapisa veliko težav pri uporabi slovničnih in pravopisnih pravil.

Analiza dosežkov nalog po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti – umetnostno besedilo

Slika 4.2.10.1.7: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti pri umetnostnem besedilu

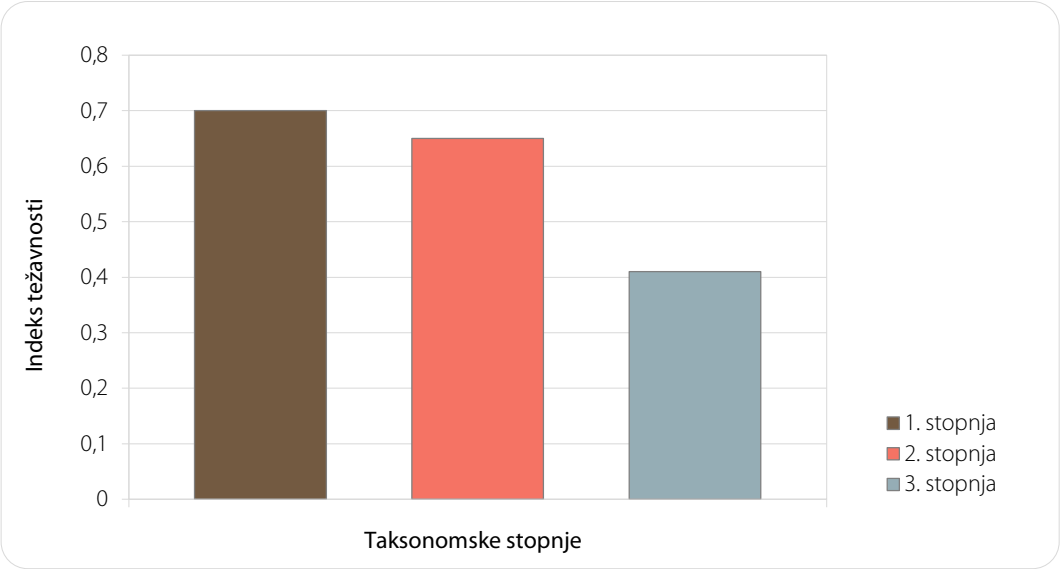

S slike 4.2.10.1.7 je razvidno, da so učenci nekoliko uspešneje rešili naloge na I. (IT 0,70; leta 2012 0,79; leta 2011 IT 0,56), nekoliko slabše na II. (IT 0,65; leta 2012 0,73; leta 2011 IT 0,33) in najslabše na III. taksonomski stopnji (IT 0,41; leta 2012 0,38; leta 2011 IT 0,41).

Na **I. taksonomski stopnji**, kjer smo preverjali učne cilje na ravni znanja in poznavanja, so bile 4 naloge, ovrednotene z 10 točkami. Učenci so najuspešnejše rešili nalogo 2.1.2, ki je preverjala prepoznavanje bistvenih podatkov iz besedila, tip naloge je bil kratki odgovor. Učenci so morali na črto napisati naslov izhodiščnega umetnostnega besedila. Nekoliko slabše so rešili nalogo 2.2.1, ki je preverjala prepoznavanje bistvenih podatkov o besedilu – odgovor na vprašanje, o kom ali o čem govori izhodiščno umetnostno besedilo. Tip naloge je bil obkroževanje.

Na **II. taksonomski stopnji**, kjer smo preverjali učne cilje na ravni razumevanja in uporabe, so bile 3 naloge, ovrednotene s 7 točkami. Učenci so najbolje rešili nalogi 2.5.4 in 2.6.1, ki sta preverjali razumevanje vsebine prebranega besedila; nalogi sta bili alternativnega tipa oziroma obkroževanja. Najslabše so rešili nalogo 2.7.1, ki je preverjala razumevanje vsebine prebranega besedila in je bila tipa kratki odgovor. Učenci so morali odgovoriti na vprašanje, vezano na razumevanje knjižne perspektive določene književne osebe. Zopet se je pokazalo, da učenci spretno rešujejo naloge, ki so povezane s preprostimi (očitnimi) dejstvi in podatki v besedilu. V primerih, ko pojmi, dejstva in podatki niso tako očitni oziroma znani, pa imajo učenci več težav, so manj učinkoviti in manj uspešni pri reševanju nalog.

Na **III. taksonomski stopnji**, kjer smo preverjali učne cilje na ravni samostojne interpretacije in vrednotenja besedila (predvidevanje nadaljevanja prebranega besedila), je bila 1 naloga, ovrednotena s 3 točkami. Pri 2.8. nalogi so morali učenci zapisati kratko poustvarjalno besedilo. Pričakovano so imeli učenci pri tej nalogi največ težav s funkcionalno uporabo slovničnih in pravopisnih pravil pri zapisu kratkega in preprostega poustvarjalnega besedila. Očitno je, da kadar so učenci usmerjeni v vsebino, delajo veliko slovničnih in pravopisnih napak.

Analiza dosežkov nalog **po standardih znanja** glede na indeks težavnosti

Analiza dosežkov nalog po standardih znanja glede na indeks težavnosti – neumetnostno besedilo

Slika 4.2.10.1.8: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti pri neumetnostnem besedilu

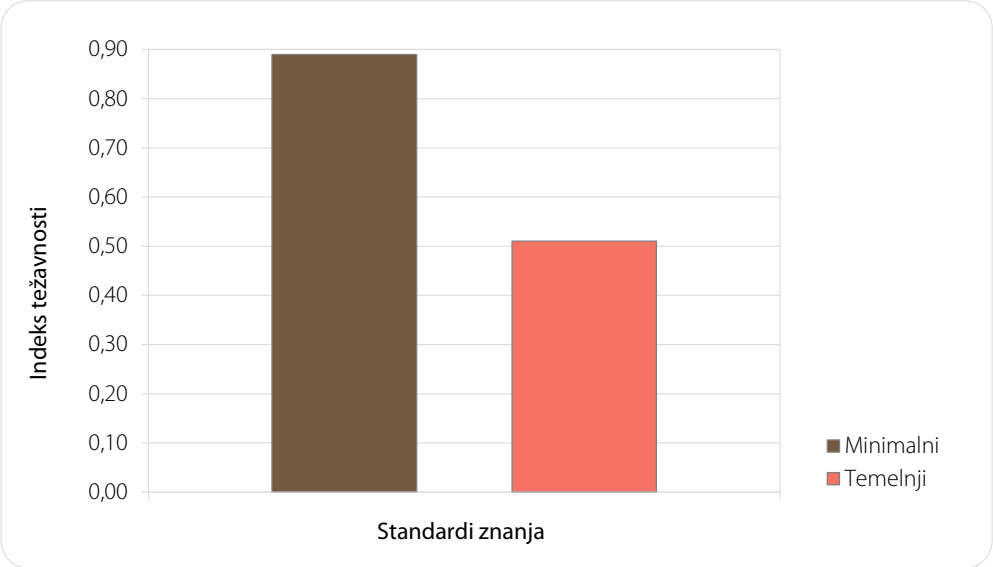

V I. delu preizkusa je bilo 7 nalog, ovrednotenih z 18 točkami, ki so preverjale minimalne standarde znanja, in 5 nalog, ovrednotenih z 12 točkami, ki so preverjale temeljne standarde znanja ob branju neumetnostnega besedila. **Učenci so, podobno kakor lani, bistveno uspešneje rešili naloge, ki so preverjale minimalne standarde znanja (IT 0,89; leta 2012 0,82; leta 2011 IT 0,79) kakor naloge, ki so preverjale temeljne standarde znanja (IT 0,51; leta 2012 0,56; leta 2011 IT 0,41).**

Med nalogami, ki so preverjale **minimalne standarde** znanja, izstopajo po uspešnosti naloge 1.4.1, 1.5.1, 1.6.1 in 1.6.2 ter 1.7.2, ki so jih učenci najbolje rešili. V prvih štirih primerih so naloge preverjale prepoznavanje osnovnih dejstev o besedilu in učne cilje s I. taksonomske stopnje (alternativni tip oz. dopolnjevanje), zadnja naloga pa je preverjala uporabo končnega ločila v povedi – klicaj, in učni cilj na II. taksonomski stopnji (tip kratkega odgovora). Nekoliko slabše rešeni sta bili nalogi 1.3.1 in 1.5.4, obe sta preverjali učne cilje na I. taksonomski stopnji, tipa obkroževanja in alternativnega tipa, učenci so morali prepoznati osnovna dejstva o besedilu. 3. nalogo so učencem verjetno otežile po vsebini zelo podobne dane možnosti in zaporedje le-teh. Pri 4. postavki 5. naloge pa odgovor verjetno ni bil tako očiten in se je pojavil ob koncu besedila.

Med nalogami, ki so preverjale **temeljne standarde** znanja, so učenci najbolje rešili nalogo 1.11.1, ki je bila na II. taksonomski stopnji in je preverjala učne cilje na ravni razumevanja in uporabe, tip naloge je bil kratek odgovor. Najslabše so rešili nalogo 1.12.3, ki je bila na III. taksonomski stopnji in je preverjala učne cilje na ravni sinteze (pisanje krajšega preprostega besedila po danih podatkih v obliki miselnega vzorca), tip naloge je bil zapis kratkega odgovora. Na učinkovitost in uspešnost so v veliki meri vplivale težavnost (zahtevnost) izhodiščnega besedila, taksonomska stopnja znanja in učni cilj.

Analiza dosežkov nalog po standardih znanja glede na indeks težavnosti – umetnostno besedilo

Slika 4.2.10.1.9: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti pri umetnostnem besedilu

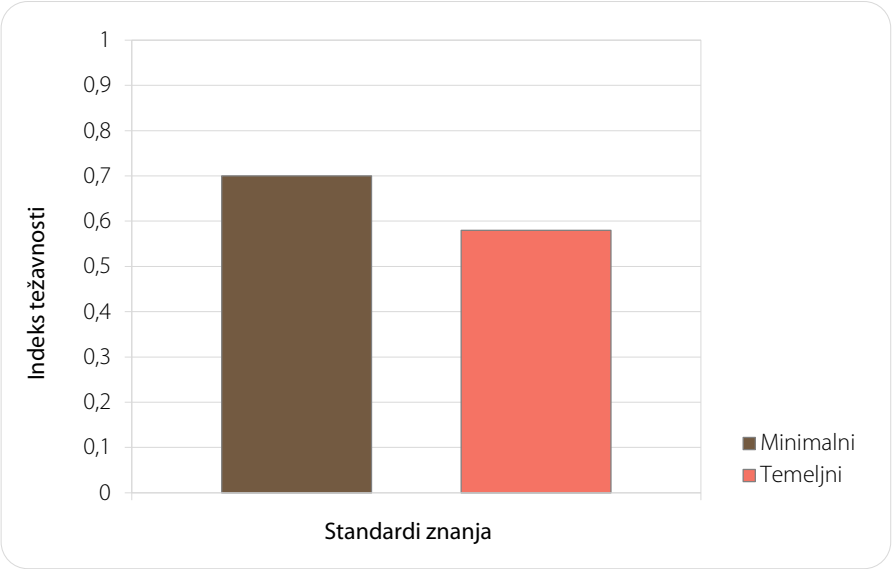

V II. delu preizkusa, kjer so učenci reševali naloge ob umetnostnem besedilu, so bile 4 naloge, ovrednotene z 10 točkami, ki so preverjale znanje temeljnih standardov znanja, in 4 naloge, ovrednotene z 10 točkami, ki so preverjale znanje minimalnih standardov znanja. **Podobno kakor v preteklosti so učenci nekoliko bolje rešili naloge, ki so preverjale znanje minimalnih standardov znanja.**

Med nalogami, ki so preverjale znanje **minimalnih standardov znanja** (IT 0,70; leta 2012 0,79; leta 2011 IT 0,52), vse naloge so bile na I. taksonomski ravni, izstopa že omenjena naloga 2.1.2, ki je bila najbolje rešena. Preverjala je zmožnost prepoznavanja bistvenih podatkov izhodiščnega besedila – naslov besedila. Učenci so najslabše rešili nalogo 2.2.1, ki je preverjala zmožnost odgovarjanja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila (o kom ali o čem govori izhodiščno umetnostno besedilo).

Med nalogami, ki so preverjale znanje **temeljnih standardov** (IT 0,58; leta 2012 0,65; leta 2011 IT 0,37), naloge so bile na II. in III. taksonomski stopnji, izstopata nalogi 2.5.4 in 2.6.1, ki sta preverjali razumevanje vsebine prebranega besedila. Nalogi sta bili alternativnega tipa oz. tipa kratki odgovor. Najslabše so rešili nalogo 2.7.1 in 8. nalogo v celoti, ki sta preverjali učni cilj na II. oziroma III. taksonomski stopnji. Zadnja je že omenjena naloga, kjer smo pričakovali kratek, poustvarjalen in preprost zapis.

Analiza dosežkov nalog **po tipih nalog** glede na indeks težavnosti

Slika 4.2.10.1.10: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti

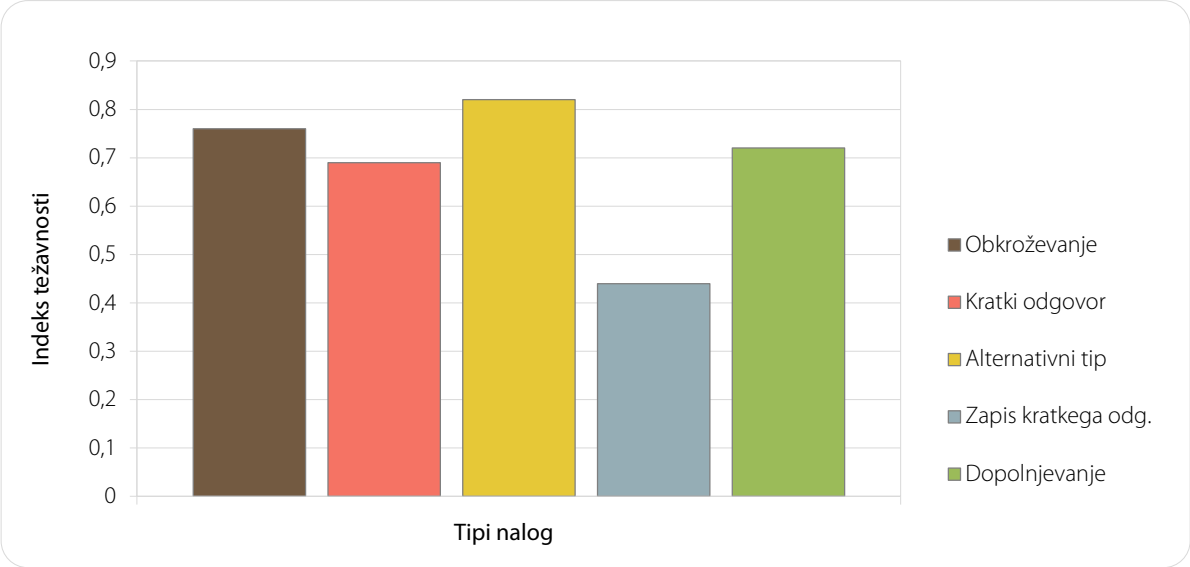

V preizkusu znanja je bilo različno število nalog posameznega tipa, zato je uspešnost po tipih nalog teže primerljiva. Razporeditev glede na težavnost pa je podobna kakor lani.

Kljub temu lahko ugotovimo, da so **učenci uspešneje rešili naloge zaprtega tipa (dopolnjevanje, obkroževanje, alternativni tip)**, kjer pravilni odgovor izbirajo med ponujenimi možnostmi ali pa se drugače opredelijo do ponujenih možnosti. Učenci so naloge tega tipa uspešno rešili tudi zato, ker so naloge preverjale prepoznavanje bistvenih vsebin in ključnih podatkov o izhodiščnem besedilu. **Uspešnost reševanja je bila manjša pri nalogah, ko so morali učenci samostojno tvoriti odgovore in reševati naloge z zapisom kratkega odgovora (samostojno tvoriti več povedi in uporabljati slovnična in pravopisna pravila).**

Naloge tipa obkroževanje

V I. delu preizkusa (reševanje nalog ob neumetnostnem besedilu) so bile 3 naloge, ovrednotene s 3 točkami, na I. taksonomski stopnji in 1 naloga, ovrednotena z 1 točko, na II. taksonomski stopnji. V II. delu preizkusa (reševanje nalog ob umetnostnem besedilu) sta bili 2 nalogi, ovrednoteni s 5 točkami, na I. taksonomski stopnji. Skupaj je bilo v preizkusu 6 nalog, ovrednotenih z 9 točkami (IT 0,76,), tipa obkroževanja, 5 nalog na I. in 1 naloga na II. taksonomski stopnji. **Glede na to, da je bila najslabše rešena prav naloga 1.8.1 (I. del preizkusa, II. taksonomska stopnja), ugotavljamo, da težavnost nalog narašča s taksonomsko stopnjo.**

Naloge tipa kratki odgovor

V I. delu preizkusa (reševanje nalog ob neumetnostnem besedilu) so bile 3 naloge, ovrednotene s 7 točkami, na II. taksonomski stopnji. V II. delu preizkusa (reševanje nalog ob umetnostnem besedilu) so bile 3 naloge, ovrednotene s 5 točkami, na II. taksonomski stopnji. Skupaj je bilo v preizkusu 6 nalog, ovrednotenih z 12 točkami (IT 0,69), tipa kratki odgovor na II. taksonomski stopnji. Po uspešnosti izstopata nalogi 1.7.2 v I. delu in 2.1.2 v II. delu preizkusa, ki sta bili najbolje rešeni. Slabše rešeni sta bili nalogi 1.10.1 in 1.11.3 v I. delu preizkusa. Najslabše rešena naloga tega tipa pa je bila naloga 2.7.1 (IT 0,06) v II. delu preizkusa.

Naloge alternativnega tipa

V I. delu preizkusa (reševanje nalog ob neumetnostnem besedilu) sta bili 2 nalogi, ovrednoteni z 8 točkami, na I. taksonomski stopnji. V II. delu preizkusa (reševanje nalog ob umetnostnem besedilu) je bila 1 naloga, ovrednotena s 3 točkami, na I. taksonomski stopnji in 1 naloga, ovrednotena s 4 točkami, na II. taksonomski stopnji. Skupaj so bile v preizkusu 4 naloge, ovrednotene s 15 točkami (IT 0,82), alternativnega tipa, 3 naloge na I. in 1 naloga na II. taksonomski stopnji. Naloge tega tipa so bile nekoliko bolje rešene v I- kakor v II. delu preizkusa. Po uspešnosti izstopata nalogi 1.5.3 v I. delu, ki je bila najbolje rešena, in 2.3.3 v II. delu preizkusa, ki je bila slabše rešena.

Naloge tipa zapis kratkega odgovora

V I. delu preizkusa (reševanje nalog ob neumetnostnem besedilu) je bila 1 naloga, ovrednotena s 4 točkami, na III. taksonomski stopnji. V II. delu preizkusa (reševanje nalog ob umetnostnem besedilu) je bila 1 naloga, ovrednotena s 3 točkami, na III. taksonomski stopnji. Skupaj sta bili v preizkusu 2 nalogi, ovrednoteni s 7 točkami (IT 0,44), tipa zapis kratkega odgovora, obe na III. taksonomski stopnji. Nalogi tega tipa sta bili v celoti najslabše rešeni, in sicer naloga 1.12 v I. delu in naloga 2.8 v II. delu preizkusa. **Ugotavljamo, da so učenci izrazito manj uspešni pri reševanju nalog tega tipa (pisanje krajših poustvarjalnih besedil ter uporaba slovničnih in pravopisnih pravil). Sposobnost samostojnega pisanja očitno v tem obdobju še ni avtomatizirana.**

Naloge tipa dopolnjevanje

Naloge tega tipa so se pojavile samo v I. delu preizkusa (reševanje nalog ob neumetnostnem besedilu), in sicer 2 nalogi, ovrednoteni s 7 točkami (IT 0,72). 1 naloga je bila na I. in 1 naloga na II. taksonomski stopnji. Slabše je bila rešena naloga na II. stopnji, in to potrjuje že večkrat ugotovljeno dejstvo, da težavnost nalog narašča s taksonomsko stopnjo.

Sklepne ugotovitve

Letos so učenci v povprečju dosegli 34,80 točke od skupaj možnih 50. Ob tem je potrebno poudariti, da so letos dosežki učencev izrazito neenakomerno porazdeljeni (razporeditev števila učencev po doseženih točkah se je zgostila v obliki treh vrhov).

Indeks težavnosti (IT) preizkusa leta 2013 znaša 0,70 (leta 2012 0,73), kar pomeni, da je bil letošnji preizkus nekoliko težji od lanskega oziroma so ga učenci v povprečju slabše rešili.

Dosežki učencev pri reševanju neumetnostnega dela preizkusa (IT 0,74) so v povprečju boljši od dosežkov učencev pri reševanju umetnostnega dela (IT 0,64). Učenci v povprečju uspešneje rešujejo naloge ob branju neumetnostnega besedila. Težavnost nalog pa s taksonomskimi stopnjami narašča tako kakor v preteklih dveh letih. Podobno kakor v preteklosti so učenci nekoliko bolje rešili naloge, ki so preverjale znanje minimalnih standardov znanja.

Očitno je, da učenci znajo zelo zanesljivo prepoznati preprosta dejstva, ki so vezana na izhodiščno besedilo in jih lahko najdejo v besedilu. Učenci imajo veliko težav pri pisanju kratkega poustvarjalnega zapisa in pri uporabi slovničnih in pravopisnih pravil. Učenci spretno rešujejo naloge, ki so povezane s preprostimi (očitnimi) dejstvi in podatki v besedilu. V primerih, ko pojmi, dejstva in podatki niso tako očitni oziroma znani, pa imajo učenci več težav, so manj učinkoviti in manj uspešni pri reševanju nalog. Očitno je dejstvo, da kadar so učenci usmerjeni v vsebino, delajo več slovničnih in pravopisnih napak.

V preizkusu znanja je bilo različno število nalog posameznega tipa, zato je uspešnost po tipih nalog teže primerljiva. Razporeditev glede na težavnost pa je podobna kakor lani. Kljub temu lahko ugotovimo, da so učenci uspešneje rešili naloge zaprtega tipa (dopolnjevanje, obkroževanje, alternativni tip), kjer pravilni odgovor izbirajo med ponujenimi možnostmi ali pa se drugače opredelijo do ponujenih možnosti. Učenci so naloge tega tipa uspešno rešili tudi zato, ker so naloge preverjale prepoznavanje bistvenih vsebin in ključnih podatkov o izhodiščnem besedilu. Uspešnost reševanja je bila manjša pri nalogah, ko so morali učenci samostojno tvoriti odgovore. Pričakovano najslabše rešujejo naloge z zapisom kratkega odgovora, kjer morajo samostojno tvoriti več povedi in pri tem uporabljati slovnična in pravopisna pravila.

4.2.10.2 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom pri nacionalnem preverjanju znanja **iz slovenščine ob koncu 3. obdobja**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Struktura preizkusa znanja je ostala nespremenjena glede na šolsko leto 2011/2012. Preizkus znanja je bil torej sestavljen iz 25 nalog. Glede na cilje in standarde pouka slovenščine je bil razdeljen v dva dela, na neumetnostni in umetnostni del. Če so učenci pravilno rešili vse naloge, so lahko osvojili 50 točk.

V I. delu je bilo 15 nalog, ki so jih učenci rešili s pomočjo neumetnostnega besedila (reklama – *Zima za dva*), v II. delu je bilo 10 nalog, ki so bile povezane z branjem in razumevanjem umetnostnega besedila (pripovedka Leopolda Suhadolčana – *Zlato v Olševi*).

Namen preizkusa znanja je z neumetnostnim in umetnostnim besedilom preveriti:

- bralne zmožnosti – sposobnost samostojnega tihega branja neznanega besedila,
- branje podatkov iz besedila,
- razumevanje in vrednotenje prebranega besedila,
- uporabo knjižnih in jezikovnih pojmov,
- pravopisne zmožnosti,
- samostojne tvorbe krajšega besedila.

Preizkus znanja je bil sestavljen iz teh tipov nalog: obkroževanja, dopolnjevanja, alternativnega tipa, tipa kratkega odgovora ter zapisa krajšega besedila.

V preizkusu so bile v različnih deležih zastopane tri taksonomske stopnje po poenostavljeni Bloomovi taksonomiji.

Preglednica 4.2.10.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

Takson. stopnja	Ravni ciljev	Delež v preizkusu
I.	znanje in poznavanje	50 %
II.	razumevanje in uporaba	35 %
III.	samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	15 %

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.10.2.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	92
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno število absolutnih točk	32,79
Povprečno število odstotnih točk	65,59
Standardni odklon odstotnih točk	15,34
Indeks težavnosti	0,66
Indeks zanesljivosti	0,87

Preizkus znanja iz slovenščine je opravljalo 92 učencev. Od 50 možnih točk so v povprečju osvojili 32,79 (65,59 %) točke. V I. delu so učenci reševali naloge s pomočjo neumetnostnega besedila (reklama – *Zima za dva*), kjer so učenci lahko osvojili 30 točk od 50. V povprečju so osvojili 18,97 (63,23 %) točke. V II. delu preizkusa je bilo izhodiščno umetnostno besedilo (pripovedka Leopolda Suhodolčana – *Zlato v Olševi*). Od 20 možnih točk so učenci v povprečju osvojili 13,83 (69,15 %) točke.

Minimalno število doseženih točk v preizkusu je bilo 8 (16 %) točk. Dosegel jih je en učenec. Največ točk je dosegel 1 učenec, in sicer 47 (94 %). Maksimalnega števila točk ni dosegel nihče.

Frekvenčna porazdelitev dosežkov učencev je rahlo levo asimetrična z dvema vrhovoma.

Povprečni indeks težavnosti celotnega preizkusa je 0,66. Preizkus so učenci nekoliko slabše reševali v neumetnostnem delu, kar je razvidno iz povprečnega indeksa težavnosti (0,63), umetnostni del pa nekoliko bolje, in sicer je indeks težavnosti pri tem delu 0,69. V indeksu diskriminativnosti sta oba dela preizkusa izenačena. Njuna vrednost je 0,48. Iz tega sledi, da ob dela enako ločujeta učence med seboj.

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Slika 4.2.10.2.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 3. obdobje

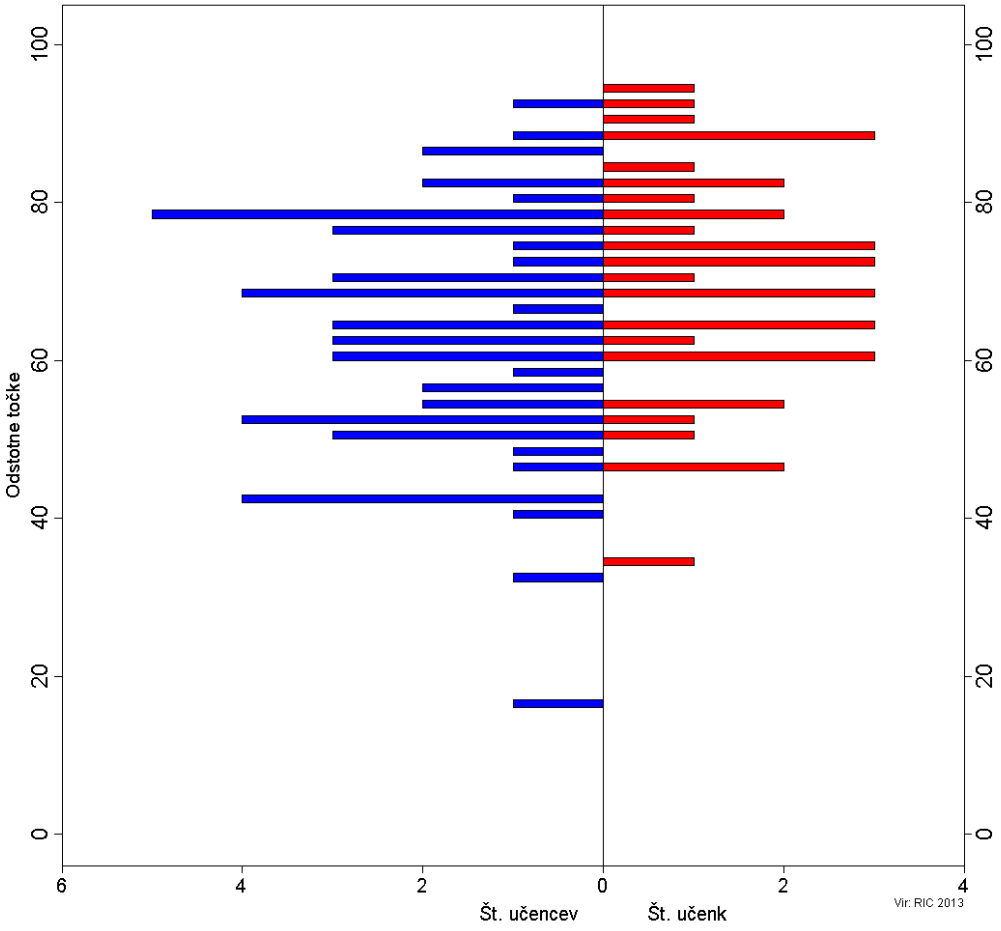

Preverjanje znanja je opravilo 55 učencev in 37 učenk. Večja razlika v številu učencev in učenk izhaja iz prostovoljnega opravljanja NPZ-ja in iz dejstva, da prilagojen izobraževalni program z NIS-om obiskuje več dečkov kakor deklic. Primerjava dosežkov po spolu je zato težja. Večji delež učenk je dosego najvišje dosežke (80 in več % točk). Med ostalimi intervali odstotnih točk pa je delež dečkov večji. Tudi najnižji dosežek je dosegel učenec.

Slika 4.2.10.2.2: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri slovenščini (NIS), 3. obdobje

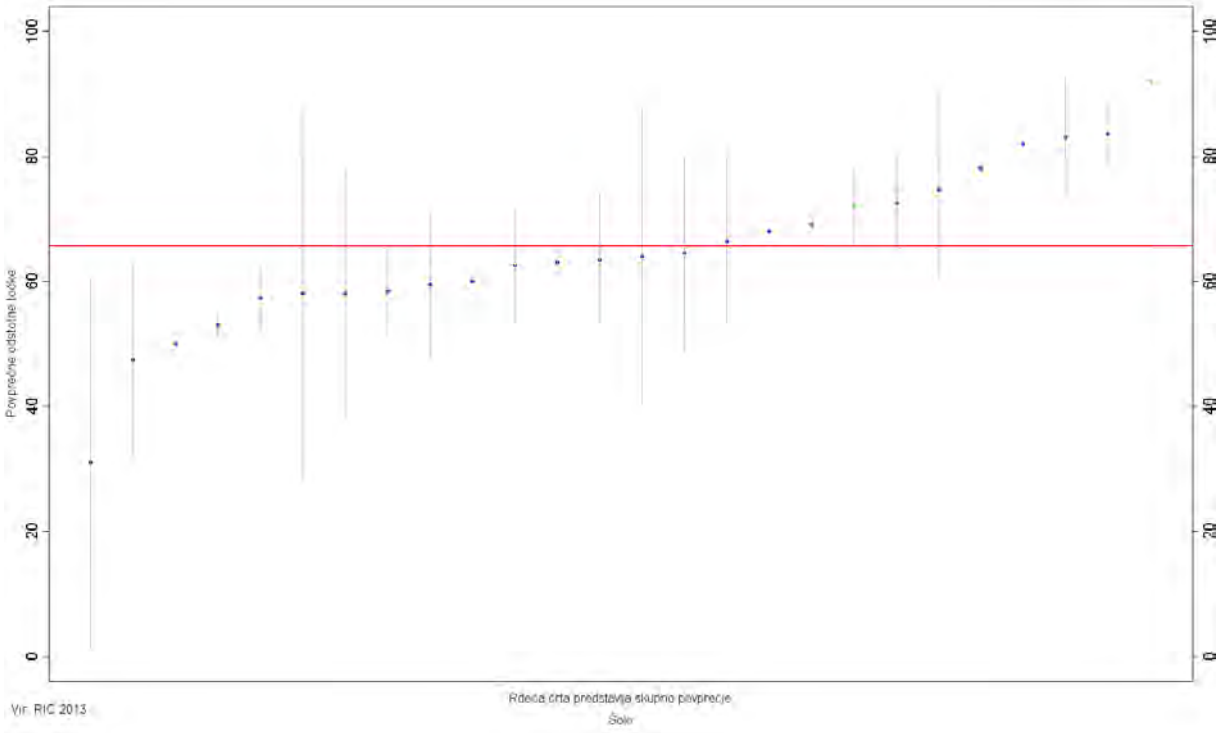

Učenci so opravljali NPZ iz slovenščine na 25 šolah. NPZ v letu 2013 se je udeležilo nekaj manj učencev iz manjšega števila šol v primerjavi s preteklimi leti. Povprečni dosežki 25 šol se nahajajo med 30 do 85 % točk. 15 šol je doseglo povprečni dosežek pod slovenskim povprečjem in 10 šol nad njim.

Udeležba učencev in šol pri NPZ-ju je po regijah zelo raznolika. V posamezni regiji je preverjanje opravljalo od 1 do 6 šol oziroma od 2 do 32 učencev. Iz Koroške, Jugovzhodne in Obalno–kraške regije se preverjanja ni udeležil noben učenec.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju

Slika 4.2.10.2.3: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 3. obdobje

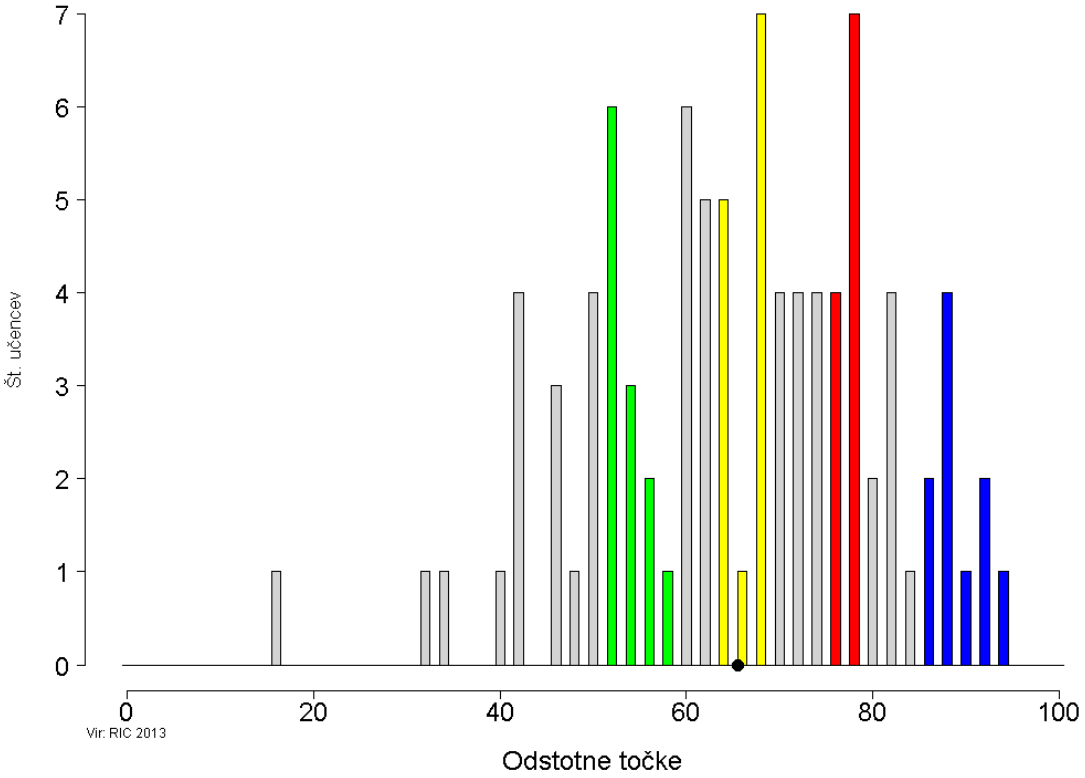

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje sodijo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:

Pri šestih nalogah (1, 4, 5, 6, 7, 8 – 10 postavk) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), pri dveh nalogah (10, 11 – 3 postavke) pa na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja).

Tipi nalog:

Največ je nalog kratkega odgovora (7 postavk), sledijo naloge obkroževanja (3 postavke) in zapisa kratkega odgovora (2 postavki) ter naloga dopolnjevanja (1 postavka).

Učenci:

- se pogovarjajo o tem, kaj je značilno za reklame – prepoznajo reklamo (naloga 1.01.1);
- iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu) (naloge 1.04.1, 1.04.3, 1.05.1, 1.05.2, 1.06.1, 1.06.2, 1.07.1, 1.07.2 in 1.08.2);
- z vajami usvajajo osnovna pravila slovenskega pravopisa – razvežejo krajšavo (nalogi 1.10.1 in 1.10.2);
- ob učiteljivi pomoči besedilo besedno – slovnično razčlenjujejo – postavijo glagol v ustrezno obliko (naloga 1.11.2).

Učenci prepoznajo osnovne podatke o in v neumetnostnem besedilu in že poznajo nekaj slovničnih pravil.

Primer: naloga 1.01.1

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:

Pri petih nalogah (1, 3, 4, 5, 6 – skupaj 7 postavk) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), pri treh nalogah (7, 8, 9 – skupaj 4 postavke) pa na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja).

Tipi nalog:

V zelenem območju prevladujejo naloge kratkega odgovora in naloge obkroževanja.

Učenci:

- razvijajo sposobnost za identifikacijo – prepoznajo avtorja besedila (naloga 2.01.1);
- doživljajo in prepoznavajo pripovedne vrste – prepoznajo lastnosti besedila (naloga 2.03.1);
- razumejo zgodbo (fabulo) pripovednega besedila (zaporedje dogodkov) (naloge 2.04.1, 2.04.2, 2.05.1, 2.05.2 in 2.06.1);
- zaznajo in razumejo besede s prenesenim pomenom – prepoznajo manj zahtevne primere prenesenega pomena (naloga 2.07.2);
- opisujejo in označujejo književne osebe (zunanjost, značaj) (nalogi 2.08.1 in 2.08.2);
- prepoznajo motive za ravnanje književnih oseb (ali zakaj kdo kaj stori) – razumejo motive (naloga 2.09.1).

Učenci prepoznajo osnovne podatke o umetnostnem besedilu in podatke iz besedila. Učenci tudi razumejo in uporabljajo nekatere značajske lastnosti književnih oseb in besede s prenesenim pomenom.

Primer: naloga 2.04.1 in 2.04.2

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje sodijo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *med polovicama dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:

Pri treh nalogah (3, 4, 8 – skupaj 3 postavke) smo preverjali miselne procese na I.taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje) in pri eni nalogi (15 – 1 postavka) na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja).

Tipi nalog:

Naloge uvrščamo med naloge kratkega odgovora, naloge dopolnjevanja in naloge obkroževanja.

Učenci:

- povedo, kdo je naslovnik, kaj želi sporočevalec doseči pri njem (naloga 1.03.1);
- iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu) – natančno berejo besedilo (nalogi 1.04.2 in 1.08.1);
- ob učiteljevi pomoči sami pišejo krajša besedila – oblikujejo reklamo (naloga 1.15.1).

Učenci v rumenem območju poleg prepoznavanja osnovnih podatkov o neumetnostnem besedilu in ob prepoznavanju informacij iz besedila, izkazujejo bolj natančno branje besedila in znajo vsaj glede na dva kriterija oblikovati reklamo.

Primer: naloga 1.03.1

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:

Pri dveh nalogah (3, 4 – skupaj 2 postavki) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), pri eni nalogi (9 – 1 postavka) na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja) in pri eni nalogi (10 – skupaj 2 postavki) delovanje na III. taksonomski stopnji (povezovanje, analiza, vrednotenje).

Tipi nalog:

Prevladujejo naloge zapisa kratkega odgovora, sledijo pa naloge kratkega odgovora, obkroževanja in dopolnjevanja.

Učenci:

- razumejo zgodbo (fabulo) pripovednega besedila (zaporedje dogodkov) (nalogi 2.05.3 in 2.06.2);
- prepoznajo motive za ravnanje književnih oseb (ali zakaj kdo kaj stori) – razumejo motive (naloga 2.09.3);
- govorno obnavljajo in poustvarjajo (spremenjeni začetek/konec) prebrano krajše književno besedilo – napišejo nov konec zgodbe (nalogi 2.10.1 in 2.10.2).

Učenci poiščejo podatek iz umetnostnega besedila in o njem, razumejo razmerja med književnimi osebami in po danih kriterijih poustvarijo nov konec zgodbe.

Primer: nalogi 2.10.1 in 2.10.2

Opomba: V rumeno območje sta se uvrstili le postavki 2.10.1 in 2.10.2, postavka 2.10.3 (slovnično pravilen zapis povedi) pa sodi v modro območje.

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje sodijo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo zgornje *četrtine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:

Pri eni nalogi (5 – 1 postavka) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), pri eni nalogi (9 – 1 postavka) pa na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja).

Tipi nalog:

V rdečem območju sta nalogi kratkega odgovora in alternativnega tipa.

Učenci:

- iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu) (naloga 1.05.3);
- z vajami usvajajo osnovna pravila slovenskega pravopisa – pravilno popravijo pravopisne napake (naloga 1.09.1).

Učenci v rdečem območju prepoznajo več raznovrstnih podatkov iz besedila in širijo uporabo slovničnih in pravopisnih pravil.

Primer: naloga 1.09.1

Opomba: V rdeče območje se je uvrstila le prva postavka naloge 1.09.1, druga (pravilen prepis povedi), 1.09.2, pa sodi v modro območje.

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:

Pri eni nalogi (7 – 1 postavka) smo preverjali miselne procese na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba).

Tipi nalog:

Nalogo uvrščamo med naloge kratkega odgovora.

Učenci:

- zaznavajo in razumejo besede s prenesenim pomenom - prepoznajo zahtevnejše primere prenesenega pomena (naloga 2.07.1).

Učenci v rdečem območju razumejo in uporabijo zahtevnejše besedne zveze s prenesenim pomenom.

Primer: naloga 2.07.1

Opomba: V rdeče območje se je uvrstila le prva postavka 2.07.1, druga postavka, 2.07.2, pa sodi v zeleno območje.

MODRO OBMOČJE

V modro območje sodijo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *zgornje desetine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:

Pri eni nalogi (2 –postavka) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), pri treh nalogah (9, 12, 13 – skupaj 4 postavke) na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja), pri eni nalogi (14 – skupaj dve postavki) pa delovanje na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza, vrednotenje).

Tipi nalog:

Večinoma so to naloge kratkega odgovora, sledi naloga z zapisom kratkega odgovora.

Učenci:

- iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu) – prepoznajo mesto objave besedila (naloga 1.02.1);
- z vajami usvajajo osnovna pravila slovenskega pravopisa – prepišejo slovnično pravilno poved (naloga 1.09.2);
- opazujejo pridevnike v besedilu in jim določajo spol in število – prepoznajo pridevnik v dani povedi (nalogi 1.12.1);
- v besedilu izpišejo samostalnike v slovarski obliki – prepoznajo samostalnik v dani povedi (naloga 1.12.2);
- besedam iščejo protipomenke, nadpomenke in podpomenke – iščejo nadpomenko (naloga 1.13.1);
- iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu) – analizirajo besedilo (nalogi 1.14.1 in 1.14.2).

Učenci v modrem območju natančneje berejo, prepoznajo in vrednotijo zahtevani podatek iz neumetnostnega besedila in izkazujejo več jezikovnega znanja.

Primer: naloga 1.02.1

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:

Pri eni nalogi (2 – 1 postavka) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), pri eni nalogi (9 – 1 postavka) na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja), pri eni nalogi (10 – 1 postavka) pa delovanje na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza, vrednotenje).

Tipi nalog:

Znanje smo preverjali z nalogama kratkega odgovora in z zapisom kratkega odgovora.

Učenci:

- prepoznavajo književne zvrsti in vrste – prepoznajo pripovedko (naloga 2.02.1);
- prepoznavajo motive za ravnanje književnih oseb (ali zakaj kdo kaj stori) – razumejo motive (naloga 2.09.2);
- govorno obnavljajo in poustvarjajo (spremenjeni začetek/konec) prebrano krajše književno besedilo – slovnično pravilno zapišejo konec zgodbe (naloga 2.10.3).

Učenci v modrem območju natančneje berejo umetnostno besedilo, zato prepoznajo in uporabijo več podrobnih podatkov. Učenci slovnično ustrezno zapišejo avtorski konec zgodbe.

Primer: naloga 2.02.1

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje sodijo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65 % uspešnostjo.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:

Pri dveh nalogah (12, 13 – skupaj 2 postavki) smo preverjali miselne procese na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja), pri eni nalogi (15 – 1 postavka) pa miselne procese na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza, vrednotenje).

Tipi nalog:

Znanje smo preverjali z nalogama kratkega odgovora in zapisa kratkega odgovora.

Učenci NE:

- poiščejo glagolov v besedilu – prepoznajo glagol v dani povedi (naloga 1.12.3);
- iščejo besedam protipomenke, nadpomenke in podpomenke – najdejo nadpomenke (naloga 1.13.2);
- pišejo sami (ob učiteljevi pomoči) krajših besedil – napišejo slovnično pravilno reklamo (naloga 1.15.2).

Tudi najuspešnejši učenci ne kažejo zanesljivega znanja s področja jezika glede rabe glagolov in nadpomenk. Prav tako ne oblikujejo besedila po vseh danih merilih.

Primer: naloga 1.13.2

Opomba: Nad modro območje se je uvrstila le druga postavka 1.13.2, prva, 1.13.1, pa sodi v modro območje.

Preglednica 4.2.10.2.3: Specifikacijska tabela, slovenščina (NIS), 3. obdobje

Naloge		Točke	Vsebine	Cilji – učenci	Standardi znanja	Takson. stopnje	Območja	IT	ID
I. DEL (Neumetnostno besedilo: *Zima za dva*)									
1	1.01.1	1	NUB	Se pogovarjajo o tem, kaj je značilno za reklame.		I	zeleno	0,61	0,00
2	1.02.1	1	NUB	Iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu).	M	I	modro	0,38	0,26
3	1.03.1	1	NUB	Povedo kdo je naslovnik, kaj želi sporočevalec doseči pri njem.	M	I	rumeno	0,83	0,24
4.a	1.04.1	1	NUB	Iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu).	M	I	zeleno	0,92	0,23
4.b	1.04.2	1	NUB	Iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu).	M	I	rumeno	0,80	0,08
4.c	1.04.3	1	NUB	Iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu).	M	I	zeleno	0,87	0,27
5	1.05.1	1	NUB	Iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu).	M	I	zeleno	0,95	0,19
	1.05.2	1	NUB	Iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu).	M	I	zeleno	1,00	
	1.05.3	1	NUB	Iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu).	M	I	rdeče	0,43	0,17
6	1.06.1	1	NUB	Iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu).	M	I	zeleno	0,86	0,06
	1.06.2	1	NUB	Iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu).	M	I	zeleno	0,83	0,22
7	1.07.1	1	NUB	Iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu).	M	I	zeleno	0,93	0,19
	1.07.2	1	NUB	Iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu).	M	I	zeleno	0,90	0,28
8	1.08.1	1	NUB	Iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu).	M	I	rumeno	0,73	0,24
	1.08.2	1	NUB	Iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu).	M	I	zeleno	0,80	0,28
9	1.09.1	1	JEZIK	Z vajami usvajajo osnovna pravila slovenskega pravopisa.	M	II	rdeče	0,55	0,31
	1.09.2	1	JEZIK	Z vajami usvajajo osnovna pravila slovenskega pravopisa.		II	modro	0,47	0,32
10	1.10.1	1	JEZIK	Z vajami usvajajo osnovna pravila slovenskega pravopisa.	T	II	zeleno	0,88	0,30
	1.10.2	1	JEZIK	Z vajami usvajajo osnovna pravila slovenskega pravopisa.	T	II	zeleno	0,67	0,37
11. a	1.11.1	1	JEZIK	Ob učiteljevi pomoči besedilo besedno-slovnično razčlenjujejo.	T	II	nad modrim	0,11	0,04
11. b	1.11.2	1	JEZIK	Ob učiteljevi pomoči besedilo besedno-slovnično razčlenjujejo.	T	II	zeleno	0,83	0,32
12. a	1.12.1	1	JEZIK	Opazujejo pridevnike v besedilu in jim določajo spol in število.	T	II	modro	0,48	0,35
12. b	1.12.2	1	JEZIK	V besedilu izpišejo samostalnike v slovarski obliki.	T	II	modro	0,42	0,38
12. c	1.12.3	1	JEZIK	V besedilu poiščejo glagole.	T	II	nad modrim	0,30	0,25
13	1.13.1	1	JEZIK	Besedam iščejo protipomenke, nadpomenke in podpomenke.	T	II	modro	0,59	0,33
	1.13.2	1	JEZIK	Besedam iščejo protipomenke, nadpomenke in podpomenke.	T	II	nad modrim	0,20	0,22
14	1.14.1	1	NUB	Iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu).	T	III	modro	0,43	0,51
	1.14.2	1	NUB	Iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu).	T	III	modro	0,26	0,50
15	1.15.1	1	NUB	Ob učiteljevi pomoči sami pišejo krajša besedila.	T	III	rumeno	0,62	0,25
	1.15.2	1	NUB	Ob učiteljevi pomoči sami pišejo krajša besedila.	T	III	nad modrim	0,30	0,30

Naloge		Točke	Vsebine	Cilji – učenci	Standardi znanja	Takson. stopnje	Območja	IT	ID
II. DEL (Umetnostno besedilo: Leopold Suhodolčan, *Zlato v Olševi*, Koroške pripovedke, Karantanija, Ljubljana 1998)									
1	2.01.1	1	UB	Razvijajo sposobnost za identifikacijo.	M	I	zeleno	0,87	0,51
2	2.02.1	1	UB	Prepoznavajo književne zvrsti in vrste.	M	I	modro	0,21	0,46
3	2.03.1	1	UB	Doživljajo in prepoznavajo pripovedne vrste.	M	I	zeleno	0,88	0,27
4. a	2.04.1	1	UB	Razumejo zgodbo (fabulo) pripovednega besedila (zaporedje dogodkov).	M	I	zeleno	0,88	0,44
4. b	2.04.2	1	UB	Razumejo zgodbo (fabulo) pripovednega besedila (zaporedje dogodkov).	M	I	zeleno	0,93	0,33
5	2.05.1	1	UB	Razumejo zgodbo (fabulo) pripovednega besedila (zaporedje dogodkov).	M	I	zeleno	0,92	0,34
	2.05.2	1	UB	Razumejo zgodbo (fabulo) pripovednega besedila (zaporedje dogodkov).	M	I	zeleno	0,71	0,47
	2.05.3	1	UB	Razumejo zgodbo (fabulo) pripovednega besedila (zaporedje dogodkov).	M	I	rumeno	0,72	0,51
6	2.06.1	1	UB	Razumejo zgodbo (fabulo) pripovednega besedila (zaporedje dogodkov).	M	I	zeleno	0,62	0,22
	2.06.2	1	UB	Razumejo zgodbo (fabulo) pripovednega besedila (zaporedje dogodkov).	M	I	rumeno	0,65	0,46
7. a	2.07.1	1	UB	Zaznavajo in razumejo besede s prenesenim pomenom.	T	II	rdeče	0,50	0,40
7. b	2.07.2	1	UB	Zaznavajo in razumejo besede s prenesenim pomenom.	T	II	zeleno	0,71	0,39
8	2.08.1	1	UB	Opisujejo in označujejo književne osebe (zunanjost, značaj).	T	II	zeleno	0,78	0,24
	2.08.2	1	UB	Opisujejo in označujejo književne osebe (zunanjost, značaj).	T	II	zeleno	0,82	0,44
9. a	2.09.1	1	UB	Prepoznavajo motive za ravnanje književnih oseb (ali zakaj kdo kaj stori).	T	II	zeleno	0,75	0,42
9. b	2.09.2	1	UB	Prepoznavajo motive za ravnanje književnih oseb (ali zakaj kdo kaj stori).	T	II	modro	0,41	0,51
9. c	2.09.3	1	UB	Prepoznavajo motive za ravnanje književnih oseb (ali zakaj kdo kaj stori).	T	II	rumeno	0,79	0,39
10	2.10.1	1	UB	Govorno obnavljajo in poustvarjajo (spremenjeni začetek/konec) prebrano krajše književno besedilo.	T	III	rumeno	0,65	0,54
	2.10.2	1	UB	Govorno obnavljajo in poustvarjajo (spremenjeni začetek/konec) prebrano krajše književno besedilo.	T	III	rumeno	0,67	0,51
	2.10.3	1	UB	Govorno obnavljajo in poustvarjajo (spremenjeni začetek/konec) prebrano krajše književno besedilo.	T	III	modro	0,35	0,48

LEGENDA:
Naloge: zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, *Navodilih za vrednotenje* in programu za e-vrednotenje;
Točke: zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge;
Vsebine: zapisana vrsta besedila, z uporabo katere rešujemo vprašanje/del naloge/nalogo; NUB – neumetnostno besedilo; UB – umetnostno besedilo oziroma JEZIK, če z vprašanjem/delom naloge/nalogo preverjamo slovnična in pravopisna pravila;
Cilji – učenec: zapisan cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Učnem načrtu*
Standardi znanja: zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; M – minimalni, T – temeljni; povzeto po *Učnem načrtu;*
Taksonomske stopnje (po Bloomu): zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge; I – znanje in prepoznavanje, II – razumevanje in uporaba, III – analiza in sinteza ter vrednotenje;
Območja: zapisno območje, v katerega se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om.*

Besedilo 1

Zima za dva

V deželi neokrnjene narave vaju v osrčju mistične prekmurske ravnice pričakujejo prijazen nasmeh in celovite turistične storitve.

DESTINACIJA

Moravske Toplice

NASTANITEV

Hotel Ajda****
Hotel Termal****

PONUDBA VELJA

21. november 2013–20. marec 2014

Paket vključuje naslednje turistične storitve:

- 2x polpenzion v dvoposteljni sobi za dve osebi
- jutranja gimnastika in vodna aerobika v vodi ob glasbi
- prost vstop v hotelske savne
- možnost celodnevnega kopanja
- plesna glasba
- predstavitve domačih obrti

Paket v hotelu Ajda vključuje tudi:

- vstop v hotelski fitnes studio
- posebna doživetja v savnah

Obvezno doplačilo za: turistično takso (1,01 EUR za osebo na dan)

Hotel Ajda****, Moravske Toplice	
Termin	2 noči
Cena	250 €

Hotel Termal****, Moravske Toplice	
Termin	2 noči
Cena	215 €

Dodatne informacije in rezervacije

- **Terme 3000, Moravske Toplice**
  Kranjčeva ulica 12, 9226 Moravske Toplice, Slovenija
- Tel: 02 512 22 00
- Fax: 02 548 16 07
- E-pošta: info@terme3000.si

(Vir: www.sava-hotels-resorts.com/si/ponudba/paketi-posebna-ponudba/10566/detail.html. Pridobljeno: 2011.)

2

Besedilo 2

Leopold Suhodolčan

ZLATO V OLŠEVI

Živel je pastir. Ovce je pasel v Olševi. Vedno je bil dobre volje. Zdelo se mu je, da je najbolj srečen človek na svetu.
V svoji čredi je imel kozla, ki je imel čudno velike roge. Tako velike je imel, da še stari pastirji niso videli takih.
V gori je bila tudi velika votlina. Ljudje so se je izogibali, češ da živi v njej divji mož. Pastirjev kozel pa ni bil od muh. Ob nekem deževju je brez obotavljanja odšel v votlino. Ko pa je nehalo deževati, se je spet prikazal v čredi. Imel je čisto zlate roge. Pastirju so se oči zasvetile, ko je to videl. Brž je šel gledat v votlino. Kar pozabil je na divjega moža. Sredi votline se je ustavil kot vkopan. Iz velike črne skale je kapljalo zlato, čisto pravo zlato. In ker je bil pastir bister fant, je že naslednji dan prinesel s seboj na pašo posodo, jo postavil k skali in je zlato kapljalo vanjo. Kapljalo, kapljalo …
To zlato je potem pastir nesel v Železno Kaplo in ga tam prodal. Dobil je veliko denarja. Ko so mu ležali na dlani svetli tolarji, si je dejal: »Šele zdaj sem srečen. Bogat sem. Brez skrbi lahko zavijem v gostilno …«
In res. Kmalu je bil sredi veselih pivcev. Izpil je eno grčo vina, izpil je drugo. Pri tretji pa je izdal skrivnost gore, ko je začel glasno peti: »Hejsasa, hopsasa, hopsasa, Olševa pa denarce ima …« In spet: »Hejsasa, hopsasa …«
Čez tri dni se je s praznim žepom vrnil v goro. S praznim žepom in težko glavo. Spotoma si je mrmral: »Kaj zato, če sem zapravil ves denar! Kaj zato! Spet bom podstavil posodo in ob koncu tedna bom imel novo kepo zlata …«
Toda zaman je iskal votlino, ni je več našel. Zaman je iskal zlato, nikoli več ga ni videl.
In tako je bil spet samo ubogi pastir.

(Vir: Suhodolčan, L., Koroške pripovedke, Karantanija, Ljubljana 1998.)

SLOVAR:
grča – trebušasta posoda za pijačo

I. DEL

Pozorno preberi besedilo 1 in reši naloge.

1. Kaj je prebrano besedilo?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Potopis.

B Vabilo.

C Reklama.

D Obvestilo.

(1 točka)

2. Kje je objavljeno prebrano besedilo?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A V prospektu Moravskih Toplic.

B Na svetovnem spletu.

C V časopisu Delo.

D V turističnem vodniku Prekmurja.

(1 točka)

3. Komu je namenjena turistična ponudba?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Učencem.

B Parom.

C Skupinam.

D Študentu.

(1 točka)

1

4. a) V katerih hotelih je možnost bivanja?
Odgovor napiši na črto.

_____

b) V katerem obdobju velja ponudba?
Odgovor napiši na črto.

_____

c) Koliko nočitev vsebuje ponudba?
Odgovor napiši na črto.

_____

(3 točke)

5. Ali so navedene trditve glede na prebrano besedilo pravilne?
Če je trditev pravilna, obkroži DA, če je trditev nepravilna, obkroži NE.

Ponudba velja za Moravske Toplice.	DA	NE
Cena dveh nočitev je 300 €.	DA	NE
Turistična taksa je vključena v ceno.	DA	NE

(3 točke)

6. Kaj vključuje turistični paket?
Obkroži črko pred dvema pravilnima odgovoroma.

A Možnost večerne gimnastike.

B Možnost ročne masaže.

C Možnost celodnevnega kopanja.

D Možnost izposoje koles.

E Možnost predstavitve domačih obrti.

(2 točki)

7. Kaj dodatno vključuje paket v hotelu Ajda?
Odgovora napiši na črti.

_____

_____

(2 točki)

8. Na kakšen način dobiš dodatne informacije in rezervacije?
Na črti napiši dva načina.

_____

_____

(2 točki)

9. Popravi tri pravopisne napake in na črti napiši pravilno poved.

Bival bom v hotelu ki se imenuje palace

_____

_____

(2 točki)

10. Prepiši poved na črti tako, da okrajšavi napišeš s celo besedo.

V sobi št. 312 biva g. Peter Novak.

_____

_____

(2 točki)

1

11. Dopolni povedi tako, da besede v oklepajih postaviš v pravilno obliko.
Besede napiši na črti.

a) Oddih je obogaten s preživljanjem (aktiven prosti čas)

_____.

b) Učenci naše šole so se (kopati) _____ v Moravskih Toplicah.

(2 točki)

12. *V deželi neokrnjene narave vas pričakuje prijazen nasmeh.*

a) Iz povedi zgoraj izberi enega od pridevnikov in ga napiši na črto.

_____

b) Iz povedi zgoraj izberi enega od samostalnikov in ga napiši na črto.

_____

c) Iz povedi zgoraj izberi glagol in ga napiši na črto.

_____

(3 točke)

13. K danim besedam na črto napiši njihovo nadpomenko.

bujta repa, bograč, gibanica _____

slamnikarstvo, lončarstvo, pletarstvo _____

(2 točki)

14. Zakaj je bivanje v hotelu Ajda boljše in kako si v hotelu Termal prizadevajo dobiti goste? Odgovora napiši na črte.

_____

_____

_____

(2 točki)

15. Izdelaj reklamo za zobno pasto. Upoštevaj, kar je značilno za reklamo (kdo ponuja izdelek, kakšen je izdelek, za kaj se izdelek uporablja in komu je namenjen). Reklamo oblikuj v okvir.

(2 točki)

2

II. DEL

Pozorno preberi besedilo 2 in reši naloge.

1. Kdo je Leopold Suhodolčan?
   Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

   A Glavna književna oseba.

   B Avtor besedila.

   C Ilustrator besedila.

   D Gostilničar.

(1 točka)

2. Poimenuj vrsto prebranega besedila.
   Odgovor napiši na črto.

   _____

(1 točka)

3. Obkroži črko pred pravilno trditvijo glede na prebrano besedilo.

   A Uporabljeno je pravljično število.

   B Živali govorijo.

   C Pojavljajo se rime.

   D Kraj dogajanja je znan.

(1 točka)

4. a) Kakšnega kozla je imel pastir v svoji čredi?
Odgovor napiši na črto.

_____

b) Kam se je kozel skril pred dežjem?
Odgovor napiši na črto.

_____

(2 točki)

5. Na črte dopolni povedi glede na prebrano besedilo.

Pastir je pasel ovce v _____.

Pastir je podstavil posodo in v posodo je _____ zlato.

Pastir je v Železni Kapli zlato _____.

(3 točke)

6. Obkroži črko pred dvema trditvama, ki pravilno opisujeta potek zgodbe.

A Pastir je pasel ovce in obogatel.

B Pastir je izpil grčo vina in odšel v Železno Kaplo.

C Pastir je s težko glavo ponovno našel votlino.

D Pastirju je kozel našel zlato.

E Pastir je bogat živel do konca življenja.

(2 točki)

2

7. a) Kaj pomeni: »Pastirjev kozel pa ni bil od muh«?
Odgovor napiši na črto.

_____

b) Kaj pomeni: »Pastir je prišel s praznim žepom«?
Odgovor napiši na črto.

_____

(2 točki)

8. S katerima besedama so v besedilu poimenovane pastirjeve značajske lastnosti?
Obkroži črko pred dvema ustreznima besedama.

A Bister.

B Hudoben.

C Skopuški.

D Srečen.

E Nevoščljiv.

(2 točki)

9. a) Zakaj si ljudje niso upali iti v votlino?
Odgovor napiši na črti.

_____

_____

b) Zakaj je pastir šel prvič v votlino?
Odgovor napiši na črti.

_____

_____

c) Zakaj je pastir porabil denar?
Odgovor napiši na črti.

_____

_____

(3 točke)

OBRNI LIST.

2

10. Napiši nov konec zgodbe. Pri tem upoštevaj pastirjevo premoženje, značaj in ravnanje. Na črte napiši besedilo, ki bo imelo od 3 do 6 povedi.

(3 točke)

Skupno število točk: 50

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Dosežki učencev **po vsebini** glede na indeks težavnosti

Dosežki neumetnostnega dela (povprečni IT 0,63) preizkusa so malenkost nižji od dosežkov umetnostnega dela (povprečni IT 0,69). Neumetnostni del preizkusa lahko razdelimo še na naloge, ki jih učenci rešujejo z uporabo besedila in jezikovne naloge.

Slika 4.2.10.2.4: Dosežki učencev po vsebini glede na indeks težavnosti

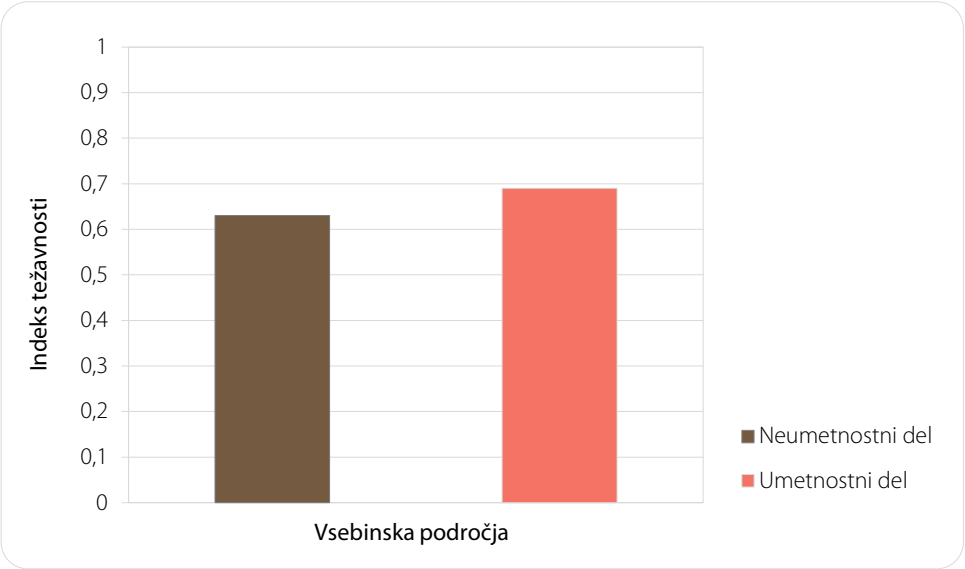

Med nalogami, vezanimi na branje **neumetnostnega besedila,** so učenci najuspešneje rešili naloge 1.4.1, 1.5.1, 1.5.2, 1.7.1, 1.7.2. Pri vseh naštetih nalogah so morali učenci poiskati zahtevani podatek iz besedila in bili pri tem zelo uspešni.

Slabše so rešili naloge 1.2.1, 1.14.2 in 1.15.2. Pri nalogah 1.2.1 in 1.14.2 so prav tako morali poiskati zahtevani podatek iz besedila. Pri nalogi 1.2.1 je bil podatek zapisan pod besedilom, kar je verjetno vplivalo na slabo reševanje. Naloga 1.14.2 pa sicer zajema temeljni standard znanja, III. taksonomsko stopnjo in je tip zapisa kratkega besedila, zato ni presenetljivo, da je dosežek slabši.

Dosežki na področju jezika so nekoliko slabši (povprečni IT 0,5) v primerjavi z dosežki pri nalogah, katerih reševanje je vezano na neumetnostno besedilo (povprečni IT 0,71). Med nalogami, vezanimi na jezik, so učenci uspešno rešili nalogi 1.10.1 in 1.11.2. Pri prvi so morali pokazati znanje iz osnovnih pravil slovenskega pravopisa, in sicer so okrajšavi (g. in št.) napisali s celo besedo. Pri drugi so morali besedo (glagol) v povedi postaviti v pravilno obliko. Najslabše pa so se izkazali pri nalogi 1.13.2, kjer so morali besedam poiskati ustrezno nadpomenko. Slabši dosežek je verjetno zato, ker imajo učenci v NIS-u izrazito slab besedni zaklad in niso našli nadpomenke za naštete različne jedi in domače obrti. Vse naloge, razen ene s področja jezika, zajemajo temeljni standard znanja, II. taksonomsko stopnjo in razen dveh tip kratkega odgovora, kar verjetno vpliva na nekoliko nižji povprečni dosežek.

V delu preizkusa, povezanem z branjem **umetnostnega besedila,** so bili učenci najuspešnejši pri nalogah, kjer so morali pokazati sposobnost za identifikacijo. Ugotoviti so morali, kdo je avtor besedila (naloga 2.1.1). V nalogah 2.3.1, 2.4.1 in 2.4.2, 2.5.1 pa so morali izkazati branje z razumevanjem in poiskati v besedilu podatke. Najslabše so rešili nalogo 2.2.1, kjer so morali prepoznati književno zvrst (pripovedko). Za slab dosežek pri nalogi je verjetno kriv tip naloge. Učenci so morali samostojno zapisati ime zvrsti besedila. Pričakovano slabše pa so rešili nalogo 2.10.3, kjer so morali obnoviti in poustvariti krajše besedilo – napisati nov konec zgodbe.

Učenci so bili nekoliko uspešnejši pri reševanju II. dela preizkusa, ki se je nanašal na umetnostno besedilo. Uspeh bi morda lahko pripisali zvrsti besedila, s katerim se pogosto srečujejo pri šolskem delu. Vredno je omeniti tudi to, da II. del preizkusa ne zajema jezikovnih nalog, pri katerih so učenci populacije NIS-a zelo šibki.

Dosežki učencev **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti

V I. delu preizkusa, ki so ga učenci reševali ob branju **neumetnostnega besedila**, je bilo 15 nalog na vseh taksonomskih stopnjah (osem na I., pet na II. in dve na III. stopnji). Težavnost nalog s taksonomskimi stopnjami enakomerno narašča. Tako so učenci v skladu s pričakovanji najboljše dosežke dosegali pri nalogah na I. taksonomski stopnji (povprečni IT 0,79), slabše pri nalogah na II. taksonomski stopnji (povprečni IT 0,50), pričakovano najslabše pa pri nalogah na III. taksonomski stopnji (povprečni IT 0,40).

Slika 4.2.10.2.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti pri neumetnostnem delu preizkusa

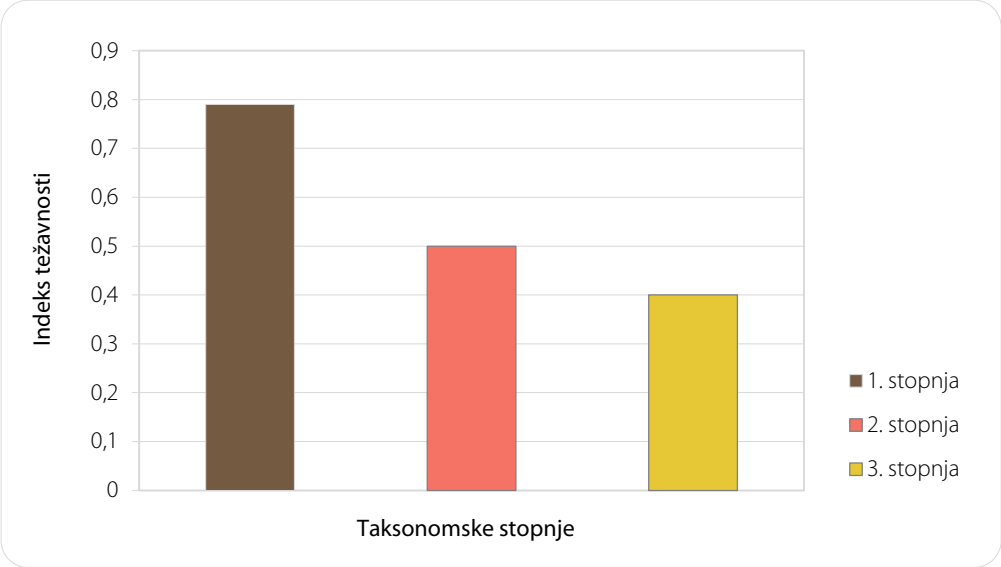

Na **I. taksonomski stopnji** so bili učenci najuspešnejši pri reševanju naloge 1.5.2, kjer so morali poiskati zahtevani podatek iz besedila. Ne dosti slabše pa so rešili tudi naloge 1.4.1., 1.5.1, 1.7.1 in 1.7.2, kjer so prav tako morali poiskati zahtevan podatek iz besedila.

Manj uspešni so bili pri nalogi 1.2.1, kjer so prav tako morali poiskati zahtevan podatek iz besedila, in sicer, kje je bilo objavljeno prebrano besedilo.

Naloge na **II. taksonomski stopnji** so učenci pričakovano slabše reševali, saj zahtevajo zahtevnejše miselne procese kot sta razumevanje in uporaba. Največ uspeha so pokazali pri reševanju 1.10.1, kjer naj bi pokazali znanje osnovnega slovenskega pravopisa in sicer so okrajšavo napisali s celo besedo. Najmanj uspešni na tej stopnji so bili pri reševanju naloge 1.11.1 in 1.13.2. Pri prvi so morali besede postaviti v pravilno obliko, pri drugi za določene besede poiskati nadpomenko.

Na **III. taksonomski stopnji** so bili učenci presenetljivo najuspešnejši pri reševanju 1.15.1. naloge, kjer so morali napisati krajše besedilo – oblikovati reklamo. Reklamo so uspešno oblikovali, drugi del naloge, ki je zahteval slovnično in pravopisno pravilen zapis besedila reklame, pa nekoliko manj. Najmanj uspešni so bili pri nalogi 1.14.2, kjer so morali poiskati zahtevani podatek in utemeljiti, zakaj je bivanje v določenem hotelu boljše ter kako si prizadevajo v hotelu dobiti goste. Skoraj polovici učencev je uspelo poiskati en argument in utemeljitev pri nalogi 1.14.1, bistveno manj učencev pa je znalo zapisati dva različna argumenta in ju ustrezno utemeljiti ter tako uspešno rešiti tudi nalogo 1.14.2.

Naloge v II. delu preizkusa, ki so ga učenci reševali ob branju **umetnostnega besedila**, so bile glede na dosežke učencev nekoliko lažje od nalog iz neumetnostnega dela preizkusa. Učenci so zopet reševali naloge v skladu s pričakovanji, tako so najboljše dosežke dosegali na I. taksonomski stopnji (šest nalog – povprečni IT 0,74), samo nekoliko slabše na II. taksonomski stopnji (tri naloge – povprečni IT 0,68) in presenetljivo ne tako slabo na III. taksonomski stopnji (ena naloga – povprečni IT 0,56).

Slika 4.2.10.2.6: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti pri umetnostnem delu preizkusa

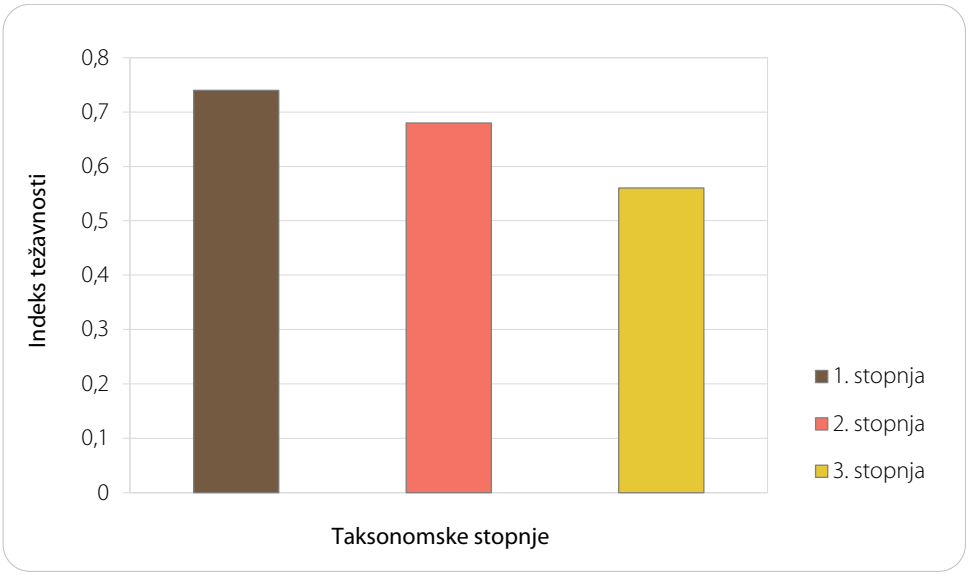

Na **I. taksonomski stopnji** so učenci v povprečju dobro rešili vse naloge, razen 2.2.1, kjer so morali prepoznati književno zvrst (pripovedka). Najuspešnejši so bili pri reševanju nalog 2.4.2 in 2.5.1, kjer so odgovarjali na vprašanja o zgodbi oziroma so vstavljali iskane besede iz besedila.

Na **II. taksonomski stopnji** so v povprečju slabše rešili naloge. Najbolje so rešili nalogo 2.8.2, kjer so morali opisati književno osebo z dvema pojmoma. Naloga je zajemala tip obkroževanja. Drugi iskani podatek so uspešno obkrožili, prvega pa nekoliko manj. Manj uspešni so bili pri nalogi 2.9.2, kjer so morali razumeti motiv za ravnanje književne osebe.

Miselne procese **III. taksonomske stopnje** je preverjala 10. naloga II. dela preizkusa. Pri tej nalogi so učenci morali obnoviti in poustvariti prebrano krajše besedilo, in sicer napisati nov konec zgodbe. Pri koncu zgodbe so uspešno povzeli premoženje in značaj glavne osebe, ravnanje pa nekoliko slabše.

Dosežki učencev **po standardih znanja** glede na indeks težavnosti

Slika 4.2.10.2.7: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti pri neumetnostnem in umetnostnem delu preizkusa

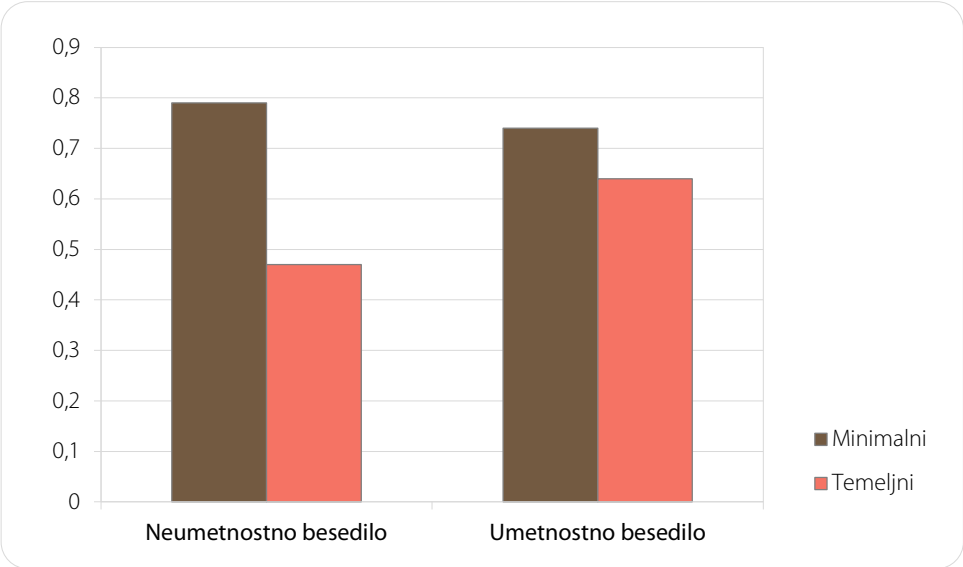

Pri **neumetnostnem** besedilu smo pri devetih nalogah preverjali **minimalne standarde** znanja in pri šestih temeljne. Najboljše med nalogami z minimalnimi standardi so rešili naloge 1.4.1, 1.5.1, .1.5.2, 1.7.1 in 1.7.2. Vsi učenci razen enega so pravilno rešili 1.5.1. nalogo. Pri njej so morali poiskati zahtevani podatek iz besedila. Ugotoviti so morali ceno dveh nočitev. Ta naloga je bila alternativnega tipa (DA, NE). Pri naslednji postavki istega naloge pa so bili dosežki bistveno slabši. Najslabše so reševali nalogo 1.2.1, kjer so morali poiskati zahtevani podatek iz besedila, in sicer, kje je bilo objavljeno prebrano besedilo. Ta podatek je bil napisan pod besedilo, kar pomeni, da učenci niso pozorno prebrali priloge preizkusa v celoti.

Glede na minimalne standarde je bilo pričakovano, da bodo učenci pri teh nalogah dosegali višje dosežke. Povprečni indeks težavnosti minimalnih standardov je bil 0,79.

Pričakovano so učenci dosegali nižje dosežke pri nalogah, kjer smo preverjali **temeljne standarde,** in sicer je bil povprečni indeks težavnosti 0,47.

Pri **umetnostnem** besedilu smo pri šestih nalogah preverjali **minimalne standarde** znanja in pri štirih temeljne. Najbolje med nalogami z minimalnimi standardi so rešili nalogami 2.4.2 in 2.5.1. Pri obeh so morali razumeti zgodbo pripovednega besedila. Najslabše so rešili nalogo 2.2.1, kjer so morali prepoznati književno zvrst besedila (pripovedka). Najbolje med nalogami s **temeljnimi standardi** so rešili nalogo 2.8.2, vendar so med danimi možnimi odgovori učenci uspešno poiskali le en pojem, ki opisuje značaj književne osebe. Predvideno najslabše so rešili nalogo 2.10.3, kjer so morali obnoviti in poustvariti prebrano krajše besedilo – slovnično in pravopisno pravilno napisati nov konec zgodbe.
Povprečni indeks težavnosti minimalnih standardov je bil 0,74. Pri nalogi, kjer smo preverjali temeljne standarde znanja, je povprečni indeks težavnosti 0,64, kar je v skladu s pričakovanji.

Dosežki učencev **po tipih nalog** glede na indeks težavnosti

Slika 4.2.10.2.8: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti pri neumetnostnem in umetnostnem delu preizkusa

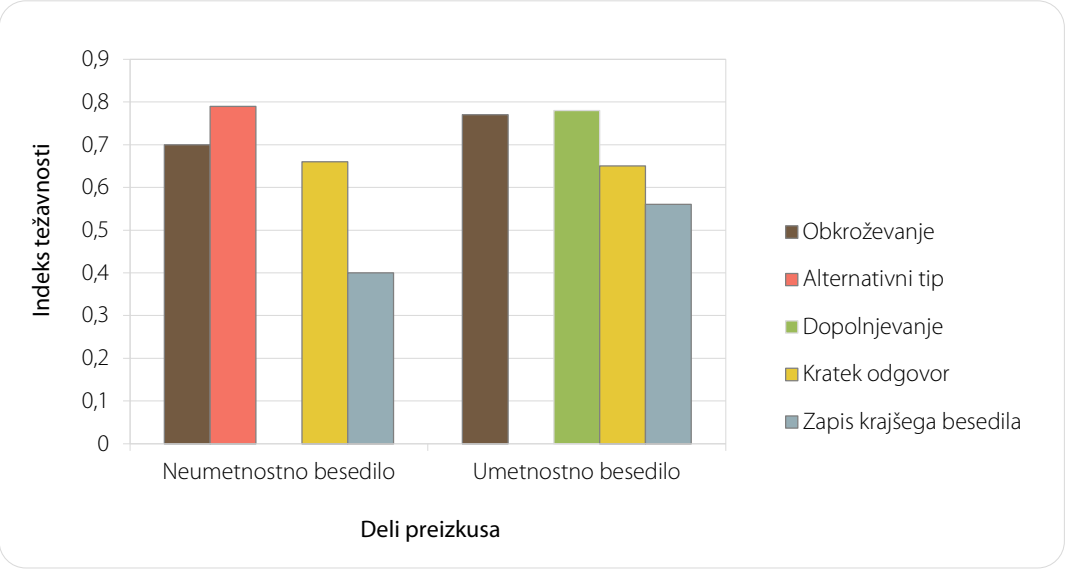

Naloge iz **neumetnostnega besedila** so zajele te tipe nalog: obkroževanja, alternativnega tipa, kratkega odgovora in zapis krajšega besedila.

Naloge iz **umetnostnega besedila** so zajele te tipe nalog: obkroževanja, dopolnjevanja kratkega odgovora in zapis krajšega besedila

Sklepne ugotovitve

Dosežki učencev v šolskem letu 2012/2013 so v primerjavi z dosežki učencev v šolskem letu 2011/2012 boljši. Kar nekoliko preseneča glede na podatek, da je deset nalog v celotnem preizkusu preverjalo temeljne standarde znanja. Lani sta bili tovrstni nalogi samo dve. Prav tako kakor predhodniki so se letos učenci slabše odrezali pri neumetnostnem delu, vendar je ta razlika manjša kakor lani. Največ težav pri tem so jim delale predvsem naloge, vezane na jezik. Pri neumetnostnem besedilu so se pričakovano slabše odrezali pri nalogah, ki so zajemale višje miselne procese. Pri umetnostnem besedilu pa so se presenetljivo najslabše odrezali pri nalogi na I. taksonomski stopnji.

4.2.10.3 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom pri nacionalnem preverjanju znanja **iz matematike ob koncu 2. obdobja**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

V matematičnem preizkusu je 13 nalog, ovrednotenih s 50 točkami. Preizkus znanja je sestavljen iz nalog s snovnih področij aritmetike, geometrije in merjenja.

Naloge v preizkusu znanja preverjajo cilje po sklopih:

- naravna števila do 1000,
- geometrijo,
- računske operacije, lastnosti računskih operacij,
- računske operacije z naravnimi števili,
- merske enote, pretvarjanje.

Glede na tipe nalog preizkus znanja vsebuje naloge kratkih odgovorov in nalogo s slikovnim odgovorom.

Za NPZ 2013 se je struktura preizkusa znanja spremenila in je pri matematiki prilagojena Gagnejevi taksonomiji **(Gagne 1985)**.

Preglednica 4.2.10.3.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Takson. stopnja	Ravni ciljev	Delež v preizkusu
I.	poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev	30 %
II.	izvajanje rutinskih postopkov	40 %
III.	uporaba kompleksnih postopkov	20 %
IV:	reševanje in raziskovanje problemov	10 %

Miselne procese prve taksonomske stopnje preverjajo štiri naloge, pet nalog preverja procese druge taksonomske stopnje, procese tretje taksonomske stopnje preverjajo tri naloge, ena naloga pa preverja procese četrte taksonomske stopnje.

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.10.3.2 Osnovni statistični podatki

Število učencev	90
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno število točk	30,56
Povprečno število odstotnih točk	61,11
Standardni odklon odstotnih točk	18,23
Indeks težavnosti	0,61
Indeks zanesljivosti	0,91
Indeks diskriminativnosti	0,46

Preizkus znanja iz matematike je letos pisalo 90 učencev, kar je precej več kakor lani (72 učencev). Učenci so od 50 možnih točk povprečno osvojili 30,56 (61,11 %) točke. Maksimalnega števila točk ni dosegel noben učenec. En učenec (1,11 %) je dosegel 49 točk (98 %). Minimalno doseženo število točk je bilo 7 (14 %) in ga je ravno tako dosegel eden učenec (1,11 %).

Frekvenčna porazdelitev dosežkov učencev je asimetrična in nagnjena v levo. Izrazit vrh je med 35 in 39 točkami (70 %–78 %). Nekoliko manjša vrhova se pojavljata med 25 in 29 točkami (50 %–58 %) ter 30 in 34 točkami (60 %–68 %).

Standardni odklon odstotnih točk 18,23 kaže na raznoliko znanje učencev. Glede na indeks težavnosti preizkusa 0,61 lahko rečemo, da je bil celoten preizkus znanja srednje težek. Indeks diskriminativnosti 0,46 potrjuje srednje dobro ločljivost nalog.

Glede na pretekli leti, 2011(51,60 % točk) in 2012 (55,90 % točk), so učenci letos dosegli boljše rezultate (61,11 % točk). Letošnji rezultat je primerljiv z rezultatom iz leta 2009 (61,08 % točk) in je nekoliko nižji glede na leto 2012 (66,29). Delež učencev z najvišjim številom točk je nekoliko višji (98,00 % točk) kakor delež učencev v preteklih letih (95,00 % točk leta 2011, 2012). Minimalno doseženo število točk (7 točk) je višje glede na pretekla preverjanja (2012 je bilo 4 točke).

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Slika 4.2.10.3.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 2. obdobje

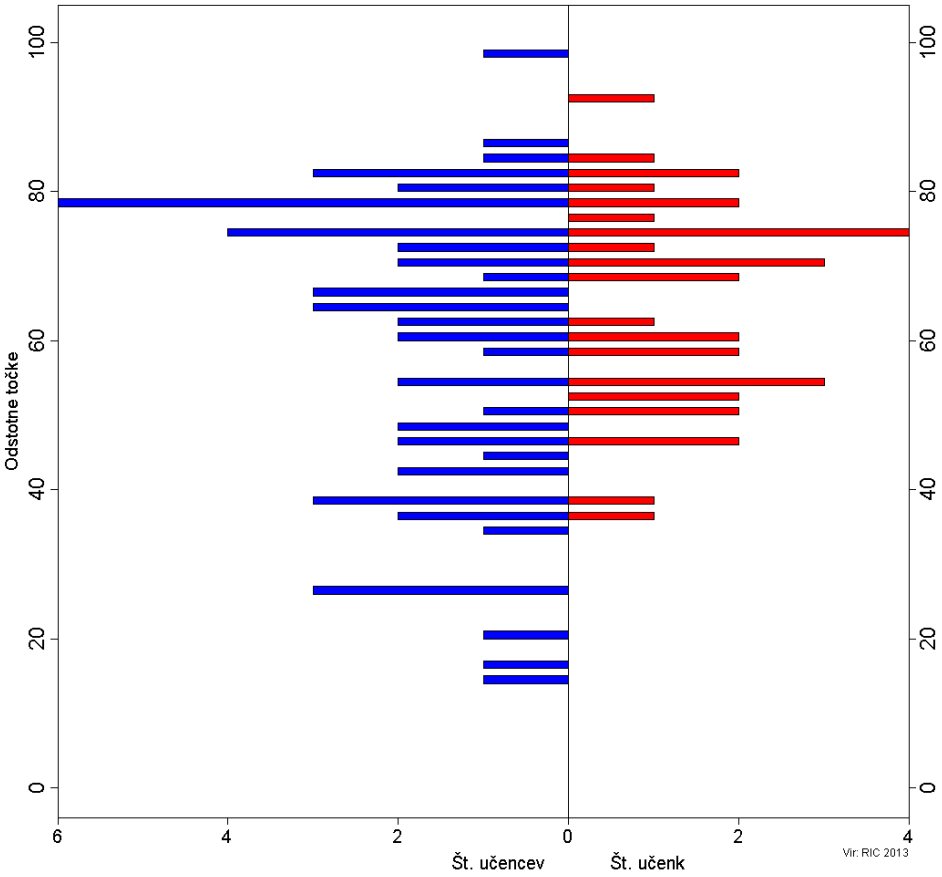

Opravljanje NPZ-ja za NIS je prostovoljno. Primerjava dosežkov po spolu je težja, saj je tudi sicer v šole z NIS-om praviloma vpisano več dečkov kakor deklic. Letos je NPZ pisalo 55 dečkov in 35 deklic. Slika 4.2.10.3.1 prikazuje, da v območju z najnižjimi dosežki (od 10 % do 35% točk) ni učenk. V območje z najvišjimi dosežki (med 90 % in 98 % točk) sta se uvrstila po en učenec in ena učenka. V območju, kjer je uvrščena ostala večina otrok (med 40 % in 90 %), pa je torej več učencev kakor učenk, kar je posledica že zgoraj omenjenega problema oz. večjega deleža učencev v primerjavi z učenkami na šolah z NIS-om.

Slika 4.2.10.3.2: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri matematiki (NIS), 2. obdobje

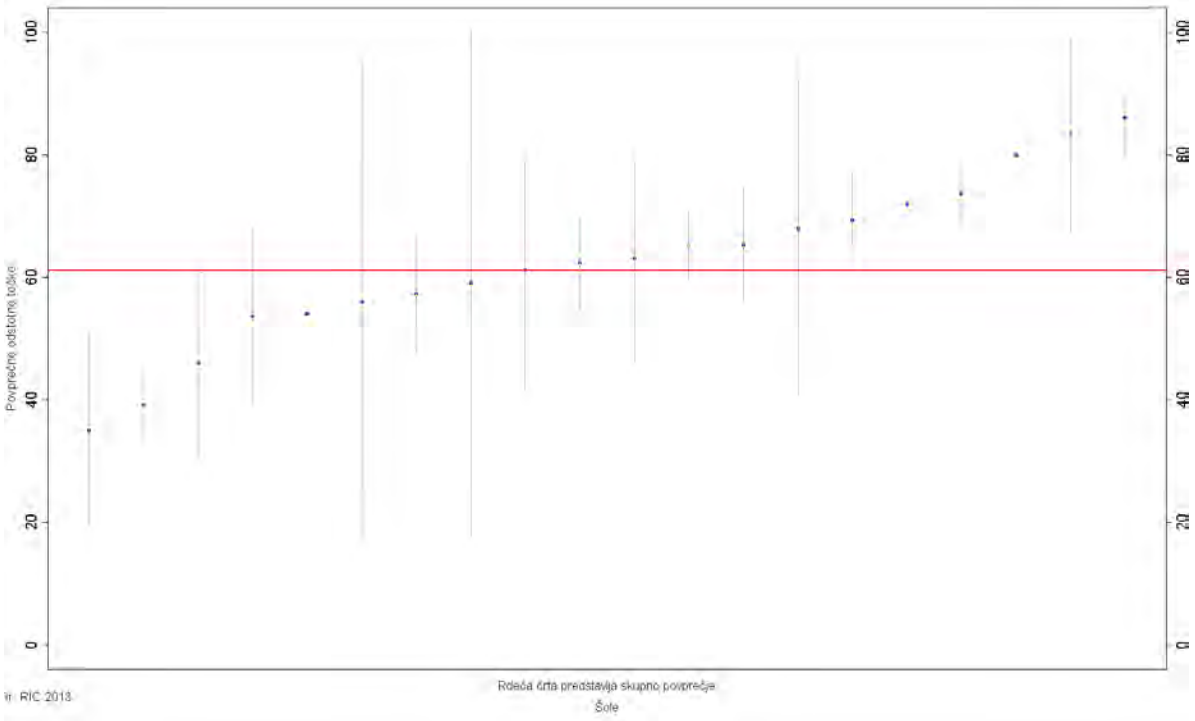

V šolskem letu 2012/2013 se je v izvajanje NPZ-ja za NIS, 2. obdobje, vključilo 20 šol, kar sta 2 več kakor leta 2011/2012. S slike dosežkov lahko razberemo, da je 8 šol doseglo dosežke pod slovenskim povprečjem, 1 šola je dosegla rezultat slovenskega državnega povprečja, 11 šol pa je bilo boljših od skupnega dosežka državnega povprečja.

Udeležba šol s prilagojenim programom na NPZ-ju za 2. obdobje je bila in tudi v bodoče ostaja prostovoljna. Z veseljem ugotavljamo, da se z leti veča tako število učencev kot tudi število šol, ki se vključujejo v izvedbo NPZ-ja. Največ učencev je še vedno iz Osrednje slovenske regije in Gorenjske regije. Še vedno pa lahko ugotovimo, da je nekaj slovenskih regij glede udeležbe na NPZ-ju še vedno popolnoma nezastopanih. Naj na tem mestu velja povabilo za naslednje leto prav njim.

Opisi dosežkov učencev 6. razreda pri NPZ

Slika 4.2.10.3.3: Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 2. obdobje

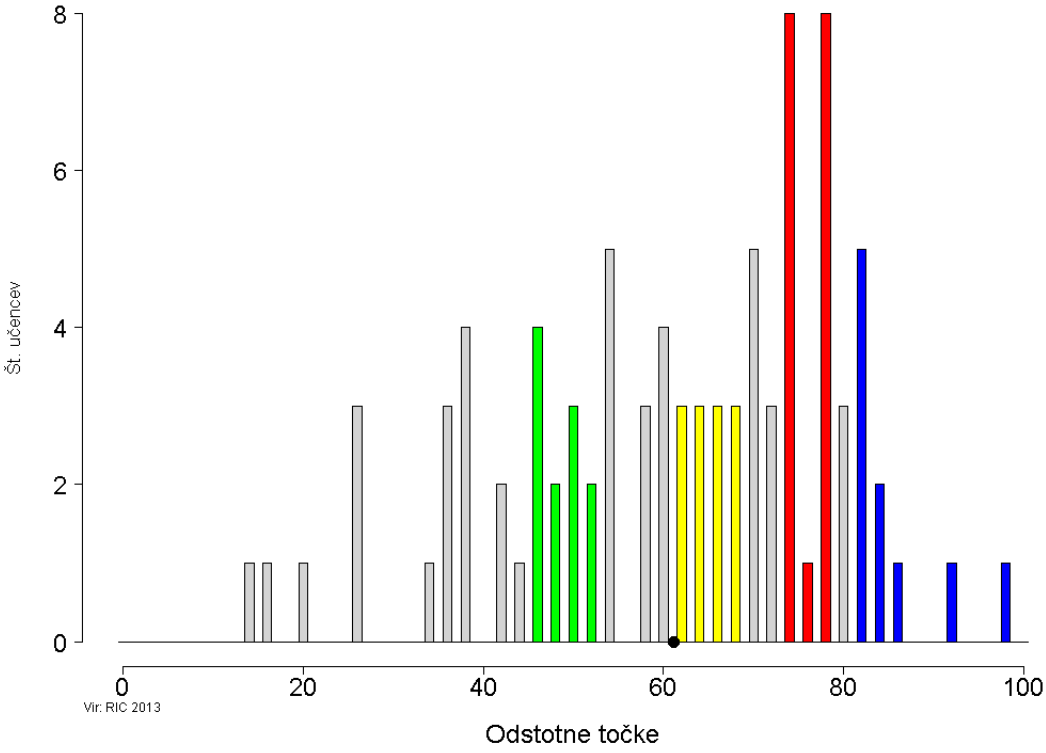

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje sodijo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov*.

Vsebine:

Večina nalog zelenega območja so bile s področja aritmetike (15 postavk), ena naloga pa (2 postavki) s področja geometrije.

Taksonomske stopnje:

Pri treh nalogah (1, 3 in 4 – skupaj 8 postavk) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev), pri štirih nalogah (5, 6, 7 in 8 – 8 postavk) na II. taksonomski stopnji (izvajanje rutinskih postopkov) in pri eni nalogi (12 – 1 postavka) na III. taksonomski stopnji (uporaba kompleksnih postopkov).

Tipi nalog:

Večina nalog je bila tipa kratkega odgovora, ostale naloge so bile naloge alternativnega tipa.

Učenci:

- razlikujejo desetiške enote – predstavijo število z mestnimi vrednostmi (nalogi 1.1 in 1.2);
- štejejo naprej od danega števila v obsegu do 1000 (nalogi 3.1 in 3.2);
- štejejo naprej od danega števila v obsegu do 1000 s prehodom (naloga 3.3);
- nadaljujejo preprosto zaporedje števil (naprej) (naloga 4.2);
- nadaljuje preprosto zaporedje števil (nazaj) (nalogi 4.4 in 4.5);
- ugotovijo, ali sta lika skladna – ugotovijo skladnost med dvema krogoma in dvema pravokotnikoma (nalogi 5.2 in 5.3);
- pisno seštevajo do 1000 s prehodom (naloga 6.2);
- pisno odštevajo do 100 brez prehoda (naloga 6.4);

- množijo v okviru poštevanke – poštevanka števila 5 (naloga 7.1);
- delijo v okviru poštevanke – poštevanka števila 5 (naloga 7.3);
- uporabijo pojem vsota – zapišejo znak za seštevanje (naloga 8.1);
- pisno seštevajo do 1000 s prehodom – zapišejo pisni račun seštevanja (naloga 8.2);
- rešujejo besedilne naloge – nakažejo pravilno pot reševanja (naloga 12.1).

Učenci v zelenem območju imajo osnovno orientacijo v številski vrsti do 1000 in obvladajo osnovne računske postopke pri računanju do 100. Učenci prepoznajo skladne osnovne like, razumejo pojem vsota in nakazujejo pravilno pot reševanja preprostih besedilnih nalog.

Primer: Naloga 3

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje sodijo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo *med polovicama dosežkov*.

Vsebine:

Po snovni pokritosti v rumenem območju prevladujejo naloge aritmetike (13 postavk) pred nalogami geometrije (2 postavki).

Taksonomske stopnje:

Pri dveh nalogah (2 in 4 – skupaj 4 postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev), pri treh nalogah (6, 7 in 8 – 8 postavk) na II. taksonomski stopnji (izvajanje rutinskih postopkov) in pri dveh nalogah (11 in 12 – 3 postavke) smo preverjali miselne procese na III. taksonomski stopnji (uporaba kompleksnih postopkov).

Tipi nalog:

Naloge v rumenem območju so bile vse naloge kratkih odgovorov.

Učenci:

- prepoznajo premico (naloga 2.1);
- prepoznajo daljico (naloga 2.2);
- nadaljujejo preprosto zaporedje števil (naprej) – nadaljujejo zaporedje po dva naprej (naloga 4.1);
- nadaljujejo zaporedje števil s prehodom (naprej) (naloga 4.3);
- pisno seštevajo do 100 s prehodom (naloga 6.1);
- pisno seštevajo do 1000 s prehodom (naloga 6.3);
- pisno odštevajo do 1000 s prehodom (naloga 6.5);
- množijo v okviru poštevanke – poštevanka števila 9 (naloga 7.2);
- delijo v okviru poštevanke – poštevanka števila 3 (naloga 7.4);
- pisno seštevajo do 1000 s prehodom – pravilno izračunajo samostojno zapisani račun seštevanja (naloga 8.3);
- uporabijo pojem razlika – zapišejo znak za odštevanje (naloga 8.4);
- pisno odštevajo do 1000 brez prehoda – zapišejo pisni račun odštevanja (naloga 8.5);
- izračunajo vrednost preprostega številskega izraza – upoštevajo pravilni vrstni red operacij in pravilno izračunajo številski izraz (nalogi 11.1 in 11.2);
- rešijo besedilne naloge – pravilno izračunajo nastavljeni račun seštevanja (naloga 12.2).

Učenci v rumenem območju zelo zanesljivo izvajajo računske postopke do 100 ter postopke seštevanja in odštevanja do 1000 s prehodom. Poznajo osnovne pojme geometrije.

Primer: Nalogi 6.3 in 6.5

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje sodijo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*.

Vsebine:

Naloge rdečega območja so s področja aritmetike (4 postavke) in s področja geometrije (2 postavki).

Taksonomske stopnje:

Pri dveh nalogah (2 in 4 – 2 postavki) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev) in pri dveh nalogah (5 in 8 – 2 postavki) na II. taksonomski stopnji (izvajanje rutinskih postopkov), pri 1 nalogi (11 – 1 postavka) na III. taksonomski stopnji (uporaba kompleksnih postopkov) in pri eni nalogi (13 – 1 postavka) celo miselne procese na IV. taksonomski stopnji (reševanje in raziskovanje problemov).

Tipi nalog:

Vse naloge rdečega območja so bile tipa kratkega odgovora, razen ene postavke, ki smo jo preverjali z alternativnim tipom naloge.

Učenci:

- prepoznajo poltrak (naloga 2.3);
- nadaljujejo zaporedje števil s prehodom (nazaj) (naloga 4.6);
- ugotovijo, ali sta lika skladna – ugotovijo neskladnost med dvema različno ležečima pravokotnikoma (naloga 5.1);
- pisno odštevajo do 1000 brez prehoda – pravilno izračunajo samostojno zapisani račun odštevanja (naloga 8.6);
- izračunajo vrednost preprostega številskega izraza – upoštevajo pravilni vrstni red operacij (naloga 11.3);
- rešijo besedilne naloge – nakažejo prvi korak poti reševanja zahtevnejše sestavljene problemske besedilne naloge (naloga 13.1).

Učenci v rdečem območju zanesljivo izvajajo računske postopke odštevanja do 1000 s prehodom in izkazuje zmožnost uporabe geometrijskih pojmov pri težjih primerih. Učenci se že lotevajo težjih besedilnih nalog.

Primer: Naloga 2.3

MODRO OBMOČJE

V modro območje sodijo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo *zgornje desetine dosežkov*.

Vsebine:

Vsebinsko zajema modro območje področje aritmetike (4 postavke) in področje geometrije (1 postavka).

Taksonomske stopnje:

Pri eni nalogi (1 – 1 postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev), pri eni nalogi (9 – 1 postavka) na II. taksonomski stopnji (izvajanje rutinskih postopkov) in pri dveh nalogah (11 in 12 – 3 postavke) delovanje na III. taksonomski stopnji (uporaba kompleksnih postopkov).

Tipi nalog:

Poleg ene naloge s slikovnim odgovorom so bile naloge v modrem območju naloge kratkega odgovora.

Učenci:

- razlikujejo desetiške enote – pretvorijo število, zapisano z mestnimi vrednostmi, v zapis s števkami (naloga 1.3);
- načrtajo pravokotnico na dano črto – narišejo pravokotnico (naloga 9.1);
- izračunajo vrednost preprostega številskega izraza – pravilno izračunajo številski izraz (naloga 11.4);
- rešijo besedilne naloge – nakažejo pravilno pot reševanja in pravilno izračunajo nastavljeni račun odštevanja (nalogi 12.3 in 12.4).

Učenci v modrem območju zanesljivo računajo preproste številske izraze in rešujejo preproste besedilne naloge. Učenci znajo narisati pravokotnico.

Primer: Nalogi 12.3. in 12.4

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje sodijo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65 % uspešnostjo.

Vsebine:

Naloge so s področij aritmetike (4 postavke), geometrije (1 postavka) in merjenja (2 postavki).

Taksonomske stopnje:

Pri eni nalogi (9 – 1 postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na II. taksonomski stopnji (izvajanje rutinskih postopkov), pri eni nalogi (10 – 2 postavki) miselne procese na III. taksonomski stopnji (uporaba kompleksnih postopkov) in pri eni nalogi (13 – 4 postavke) miselne procese na IV. stopnji (reševanje in raziskovanje problemov).

Tipi nalog:

Poleg ene naloge s slikovnim odgovorom so bile naloge v modrem območju naloge kratkega odgovora.

Učenci so manj uspešni pri:

- načrtovanju pravokotnice na dano črto – označevanju narisane pravokotnice (naloga 9.2);
- pretvarjanju večjih merskih enot v manjše (nalogi 10.1 in 10.2);
- reševanju besedilne naloge – reševanju zahtevnejše sestavljene problemske besedilne naloge (naloge 13.2, 13.3, 13.4 in 13.5).

Pri analizi nalog, ki so se uvrstile nad modro območje, lahko ugotovimo, da je znanje učencev šablonsko in rutinsko. Matematičnega znanja ne prenašajo v nove situacije. Učenci izkazujejo togost pri branju in pri upoštevanju navodil.

Primer: Naloga10

Preglednica 4.2.10.3.3: Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 2. obdobje

Naloge		Točke	Vsebine	Cilji – učenec	Standardi znanja	Takson. stopnje	Območja	IT	ID
1. a	1.1	1	Aritmetika	Razlikuje desetiške enote.	T	I	zeleno	0,83	0,48
1. b	1.2	1	Aritmetika	Razlikuje desetiške enote.	T	I	zeleno	0,84	0,34
1. c	1.3	1	Aritmetika	Razlikuje desetiške enote.	T	I	modro	0,39	0,40
2	2.1	1	Geometrija	Prepozna premico.	M	I	rumeno	0,62	0,35
	2.2	1	Geometrija	Prepozna daljico.	M	I	rumeno	0,62	0,49
	2.3	1	Geometrija	Prepozna poltrak.	M	I	rdeče	0,56	0,38
3. a	3.1	1	Aritmetika	Šteje naprej od danega števila v obsegu do 1000.	T	I	zeleno	0,89	0,10
3. b	3.2	1	Aritmetika	Šteje naprej od danega števila v obsegu do 1000.	T	I	zeleno	0,89	0,49
	3.3	1	Aritmetika	Šteje naprej od danega števila v obsegu do 1000 s prehodom.	T	I	zeleno	0,79	0,30
4. a	4.1	1	Aritmetika	Nadaljuje preprosto zaporedje števil (naprej).	T	I	rumeno	0,60	0,41
4. b	4.2	1	Aritmetika	Nadaljuje preprosto zaporedje števil (naprej).	T	I	zeleno	0,93	0,25
	4.3	1	Aritmetika	Nadaljuje zaporedje števil s prehodom (naprej).	T	I	rumeno	0,77	0,40
4. c	4.4	1	Aritmetika	Nadaljuje preprosto zaporedje števil (nazaj).	T	I	zeleno	0,88	0,42
4. d	4.5	1	Aritmetika	Nadaljuje preprosto zaporedje števil (nazaj).	T	I	zeleno	0,76	0,44
	4.6	1	Aritmetika	Nadaljuje zaporedje števil s prehodom (nazaj).	T	I	rdeče	0,59	0,40
5. a	5.1	1	Geometrija	Ugotovi ali sta lika skladna.	M	II	rdeče	0,71	0,23
5. b	5.2	1	Geometrija	Ugotovi ali sta lika skladna.	M	II	zeleno	0,79	0,18
5. c	5.3	1	Geometrija	Ugotovi ali sta lika skladna.	M	II	zeleno	0,83	0,07
6. a	6.1	1	Aritmetika	Pisno sešteva do 100 s prehodom.	M	II	rumeno	0,81	0,32
6. b	6.2	1	Aritmetika	Pisno sešteva do 1000 s prehodom.	T	II	zeleno	0,86	0,48
6. c	6.3	1	Aritmetika	Pisno sešteva do 1000 s prehodom.	T	II	rumeno	0,68	0,27
6. d	6.4	1	Aritmetika	Pisno odšteva do 100 brez prehoda.	M	II	zeleno	0,83	0,31
6. e	6.5	1	Aritmetika	Pisno odšteva do 1000 s prehodom.	T	II	rumeno	0,57	0,53
7. a	7.1	1	Aritmetika	Množi v okviru poštevanke.	T	II	zeleno	0,89	0,37
7. b	7.2	1	Aritmetika	Množi v okviru poštevanke.	T	II	rumeno	0,73	0,46
7. c	7.3	1	Aritmetika	Deli v okviru poštevanke.	T	II	zeleno	0,81	0,47
7. d	7.4	1	Aritmetika	Deli v okviru poštevanke.	T	II	rumeno	0,68	0,51

Naloge		Točke	Vsebine	Cilji – učenec	Standardi znanja	Takson. stopnje	Območja	IT	ID
8. a	8.1	1	Aritmetika	Uporabi pojem vsota.	T	II	zeleno	0,78	0,51
	8.2	1	Aritmetika	Pisno sešteva do 1000 s prehodom.	T	II	zeleno	0,74	0,56
	8.3	1	Aritmetika	Pisno sešteva do 1000 s prehodom.	T	II	rumeno	0,59	0,62
8. b	8.4	1	Aritmetika	Uporabi pojem razlika.	T	II	tumeno	0,76	0,44
	8.5	1	Aritmetika	Pisno odšteva do 1000 brez prehoda.	T	II	rumeno	0,73	0,42
	8.6	1	Aritmetika	Pisno odšteva do 1000 brez prehoda.	T	II	rdeče	0,66	0,47
9	9.1	1	Geometrija	Načrta pravokotnico na dano črto.	T	II	modro	0,29	0,45
	9.2	1	Geometrija	Načrta pravokotnico na dano črto.	T	II	nad modrim	0,32	0,36
10. a	10.1	1	Merjenje	Pretvarja večje merske enote v manjše.	T	III	nad modrim	0,38	0,33
10. b	10.2	1	Merjenje	Pretvarja večje merske enote v manjše.	T	III	nad modrim	0,50	0,20
11. a	11.1	1	Aritmetika	Izračuna vrednost preprostega številskega izraza.	T	III	rumeno	0,53	0,58
	11.2	1	Aritmetika	Izračuna vrednost preprostega številskega izraza.	T	III	rumeno	0,52	0,60
11. b	11.3	1	Aritmetika	Izračuna vrednost preprostega številskega izraza.	T	III	rdeče	0,42	0,50
	11.4	1	Aritmetika	Izračuna vrednost preprostega številskega izraza.	T	III	modro	0,38	0,44
12. a	12.1	1	Aritmetika	Reši besedilne naloge.	T	III	zeleno	0,83	0,61
	12.2	1	Aritmetika	Reši besedilne naloge.	T	III	rumeno	0,59	0,54
12. b	12.3	1	Aritmetika	Reši besedilne naloge.	T	III	modro	0,22	0,49
	12.4	1	Aritmetika	Reši besedilne naloge.	T	III	modro	0,14	0,41
13	13.1	1	Aritmetika	Reši besedilne naloge.	T	IV	rdeče	0,58	0,36
	13.2	1	Aritmetika	Reši besedilne naloge.	T	IV	nad modrim	0,39	0,01
	13.3	1	Aritmetika	Reši besedilne naloge.	T	IV	nad modrim	0,03	0,28
	13.4	1	Aritmetika	Reši besedilne naloge.	T	IV	nad modrim	0,01	0,20
	13.5	1	Aritmetika	Reši besedilne naloge.	T	IV	nad modrim	0,01	0,20

LEGENDA:
Naloge: zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja in *Navodilih za vrednotenje;*
Točke: zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge;
Vsebine: zapisana vsebina, ki jo preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Učnem načrtu;*
Cilji – učenec: zapisan cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Učnem načrtu;*
Standardi znanja: zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; M – minimalni, T – temeljni; povzeto po *Učnem načrtu;*
Taksonomske stopnje (po Gagneju): zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge; I – poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, II – izvajanje rutinskih postopkov, III – uporaba kompleksnih postopkov, IV – reševanje in raziskovanje problemov;
Območja: zapisno območje, v katerega se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev pri NPZ-ju v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om.*

1. Predstavi dana števila.

a) Število 348 predstavi v preglednici mestnih vrednosti.

T	S	D	E

b) Število 7D 3E predstavi v preglednici mestnih vrednosti.

T	S	D	E

c) Zapiši s številko.

2S 9E = _____

	3

2. Poimenuj črte. Odgovore napiši v preglednico.

Slika črte	Ime črte
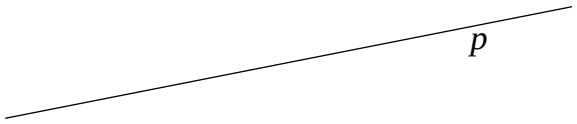	
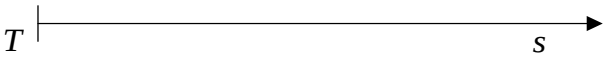	

	3

3. a) Štej od 814 do 820. Števila napiši na črto.

_____

b) Štej od 456 do 463. Števila napiši na črto.

_____

	3

4. Nadaljuj dana zaporedja.

a)

200	202	204			

b)

495	496	497				

c)

318	317	316			

d)

304	303	302				

	6

5. Ali sta lika skladna? Obkroži pravilni odgovor.

a)

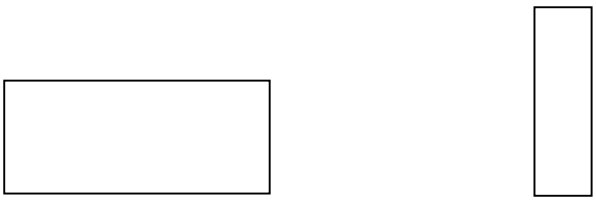

DA NE

b)

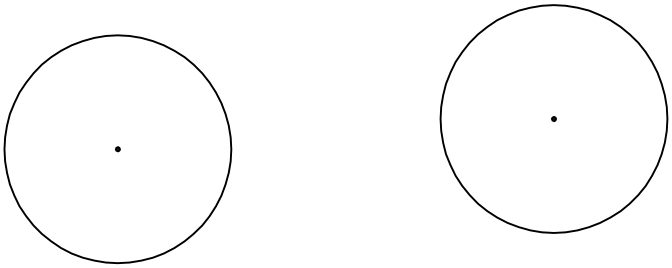

DA NE

c)

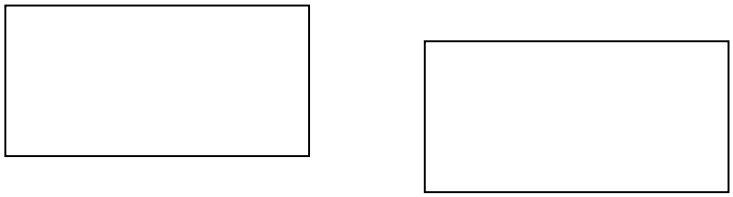

DA NE

	3

6. Pisno izračunaj.

a)

$$\begin{array}{r} 4\ 7 \\ +\ 3\ 6 \\ \hline \end{array}$$

b)

$$\begin{array}{r} 3\ 5\ 2 \\ +\ 1\ 9\ 4 \\ \hline \end{array}$$

c)

$$\begin{array}{r} 6\ 4\ 8 \\ +\ 2\ 6\ 7 \\ \hline \end{array}$$

d)

$$\begin{array}{r} 9\ 5 \\ -\ 6\ 3 \\ \hline \end{array}$$

e)

$$\begin{array}{r} 7\ 6\ 8 \\ -\ 4\ 8\ 5 \\ \hline \end{array}$$

	5

7. Izračunaj.

a) $5 \cdot 8 =$

b) $4 \cdot 9 =$

c) $35 : 5 =$

d) $27 : 3 =$

	4

8. Izračunaj.

a) Pisno izračunaj vsoto števil 768 in 27.

Reševanje:

Rešitev: _____

b) Pisno izračunaj razliko števil 672 in 321.

Reševanje:

Rešitev: _____

	6

9. Skozi točko A nariši pravokotnico r na premico p in jo označi.

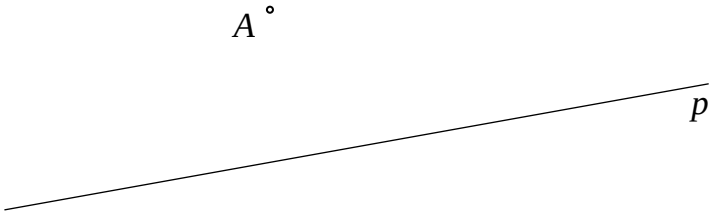

	2

10. Pretvori.

a) 3 kg = _____ dag

b) 10 dag = _____ g

	2

11. Izračunaj številski izraz. Predstavi pot do rezultata.

a) $685 - 3 \cdot 7 =$

b) $202 + 9 \cdot 6 =$

	4

12. Peter je prihranil 85 €, Jana pa 219 €.

a) Koliko evrov sta prihranila oba skupaj?

Reševanje:

Odgovor: _____

b) Koliko evrov več je prihranila Jana?

Reševanje:

Odgovor: _____

	4

13. V trgovino so iz Maribora dobili 320, iz Celja pa 240 koles. Prvi dan so prodali 95 koles, drugi dan pa 23 koles manj kakor prvi dan. Koliko koles lahko še prodajo?

Reševanje:

Odgovor: _____

	5

SKUPNO ŠTEVILO TOČK:

	50

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Slika 4.2.10.3.4: Primerjava dosežkov učencev pri matematiki (NIS) glede na indeks težavnosti pri NPZ-jih v letih 2010, 2011, 2012 in 2013, 2. obdobje

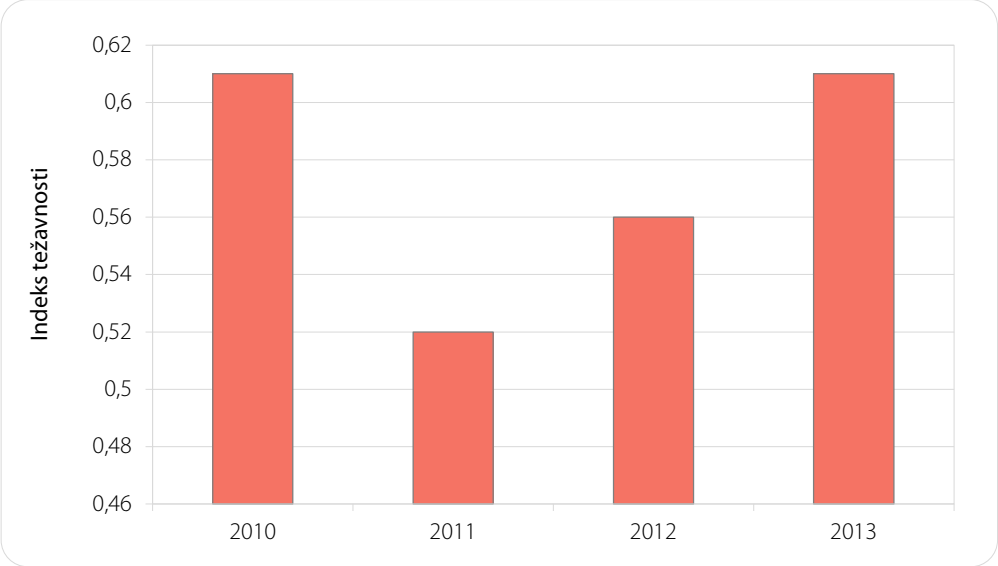

Pri analizi dosežkov preizkusa znanja smo ugotovili, da je bil letošnji preizkus primerljiv s težavnostjo preizkusa iz leta 2010 in laže rešljiv kakor leta 2011 in leta 2012. Učenci so dosegli najboljše dosežke v zadnjem obdobju.

Dosežki učencev **po vsebinskih področjih** glede na indeks težavnosti

Slika 4.2.10.3.5: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti

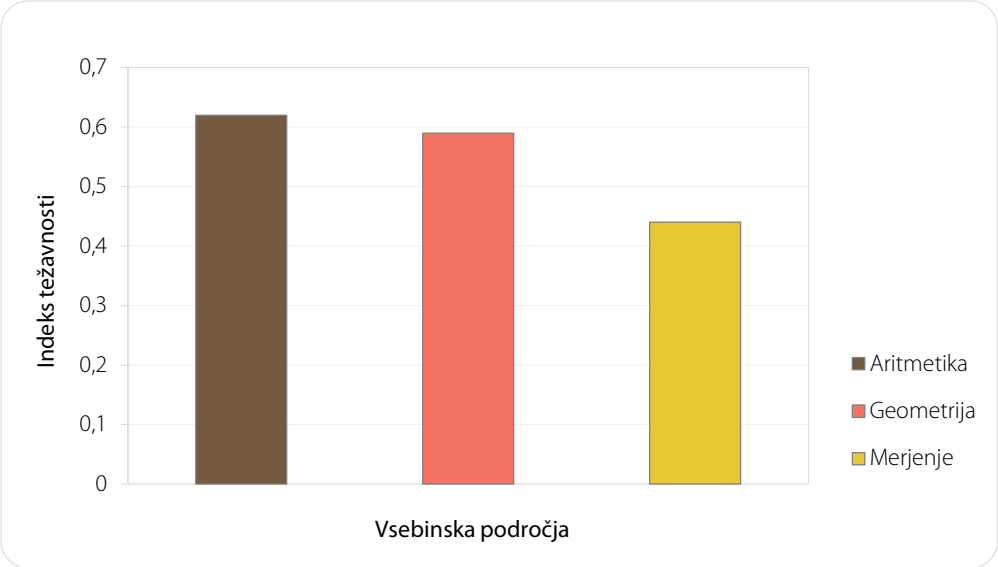

Izkazalo se je, da so bile naloge aritmetike in geometrije za učence skorajda enako težke, merjenje pa se je izkazalo za težje. Znanje aritmetike smo preverjali z 9 nalogami (s 40 točkami), geometrijo s 3 nalogami (z 8 točkami) in merjenje z 1¸nalogo (z 2 točkama). Najtežje so bile za reševalce nalogi, ki sta preverjali znanje pretvarjanja med sosednjima merskima enotama za maso.

Slika 4.2.10.3.6: Primerjava dosežkov učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti v letih 2011, 2012 in 2013

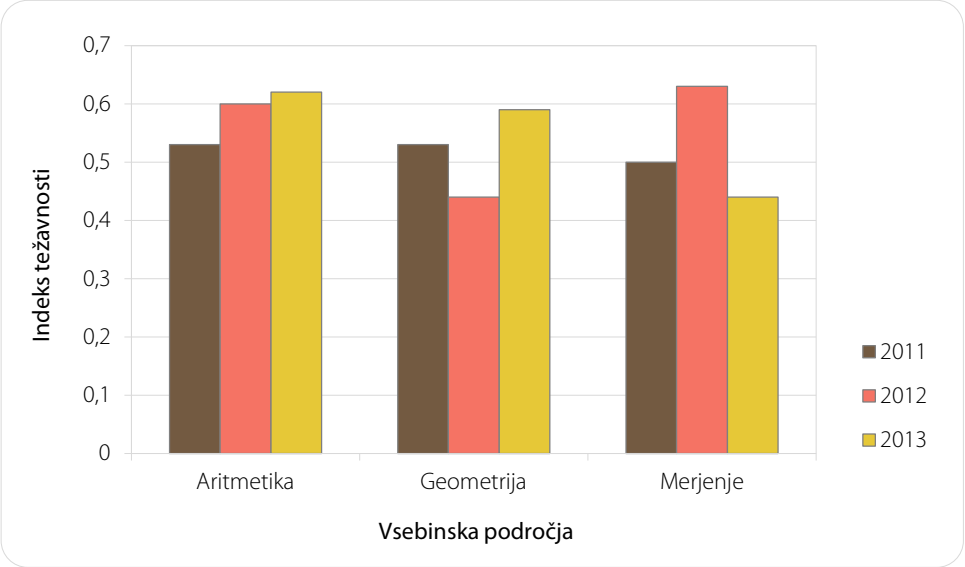

Pri aritmetiki je opazen napredek v zadnjih treh letih. Glede na to, da znanje aritmetike preverjamo z največ nalogami, je statistična zanesljivost dosežka visoka. Za področji geometrije in merjenja so opazna nihanja, kar lahko pripisujemo majhnemu številu nalog, kjer lahko ena naloga pomembno vpliva na dosežek.

Področje **aritmetike** je zajemalo 9 nalog, ovrednotenih z 40 točkami, kar je glede na celoten preizkus znanja predstavljalo 80 % vseh točk. Najlažja naloga je bila presenetljivo 4.2, kjer so učenci morali trimestnemu številu ugotoviti naraščajoče zaporedje, ki se povečuje za 1 znotraj iste stotice, pri čemer je razvidno, da se IT nekoliko spremeni pri nalogi 4.3, ko učenci zaporedje nadaljujejo v naslednji stotici. Zanimivo je, da so učenci pri nalogi 4.5 iskali padajoče zaporedje trimestnega števila. V primerjavi z nalogo 4.3 je imela naloga 4.5 precej nizek IT. Prav tako ima visok IT naloga 3, pri kateri smo preverjali, kako učenci znajo šteti ter slediti naraščajočemu zaporedju trimestnega števila, ki se povečuje za ena. Presenetljivo slabo je bila rešena naloga 1.3, pri kateri so morali učenci zapisati število iz danih mestnih vrednosti stotic in enic, pri čemer so morali poznati zaporedje mestnih vrednosti trimestnega števila in upoštevati manjkajoči zapis desetic, ki je v takšnem primeru enak 0, in mestne vrednosti ni potrebno posebej zapisati. Težje rešljivi sta se izkazali tudi nalogi 12.3 in 12.4, kjer so morali učenci v preprosti besedilni nalogi razbrati in razumeti, da je potrebno uporabiti računsko operacijo odštevanja, kljub temu da je bilo v besedilu uporabljeno besedilo, ki običajno zahteva računsko operacijo seštevanja (*Koliko več je prihranila*…?). Prav tako se je pri tej nalogi izkazal kot teže rešljiv račun, pri katerem so morali učenci od trimestnega števila odšteti dvomestno število ter upoštevati enkratni prehod.

Pričakovano so imele naloge 13.1, 13.2, 13.3, 13.4 in 13.5 v preizkusu, ki so preverjale znanje IV. taksonomske stopnje (reševanje in raziskovanje problemov), zelo nizek IT.

Znanje **geometrije** smo preverjali z 3 nalogami, ovrednotenim z 8 točkami. Izmed sklopa geometrijskih nalog so učenci zelo presenetljivo reševali nalogo 5.1, ki je preverjala poznavanje skladnosti likov. Zanimivo je, da učenci niso pravilno ugotovili neskladnosti dveh pravokotnikov, ki sta se močno razlikovala po videzu. Morda je učence zmedlo to, da je bil eden izmed likov v pokončnem položaju, drugi pa v ležečem. Ostala dela naloge 5.2 in 5.3 pa sta bila presenetljivo dobro rešena. Najnižji IT je podobno kakor lansko leto imela naloga 9.1, pri kateri smo preverjali, kako učenci znajo pravilno izrisati in označiti pravokotnico.

S področja **merjenja** je bila 1 naloga, ovrednotena z 2 točkama, pri kateri smo preverjali pretvarjanje merskih enot. Presenetljivo nizek IT sta imeli obe postavki merjenja(10. 1 in 10.2), pri katerih so morali učenci pretvarjali merske enote za maso med sosednjima merskima enotama. Pričakovali smo boljše dosežke.

Dosežki učencev po posameznih taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti

Slika 4.2.10.3.7: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti

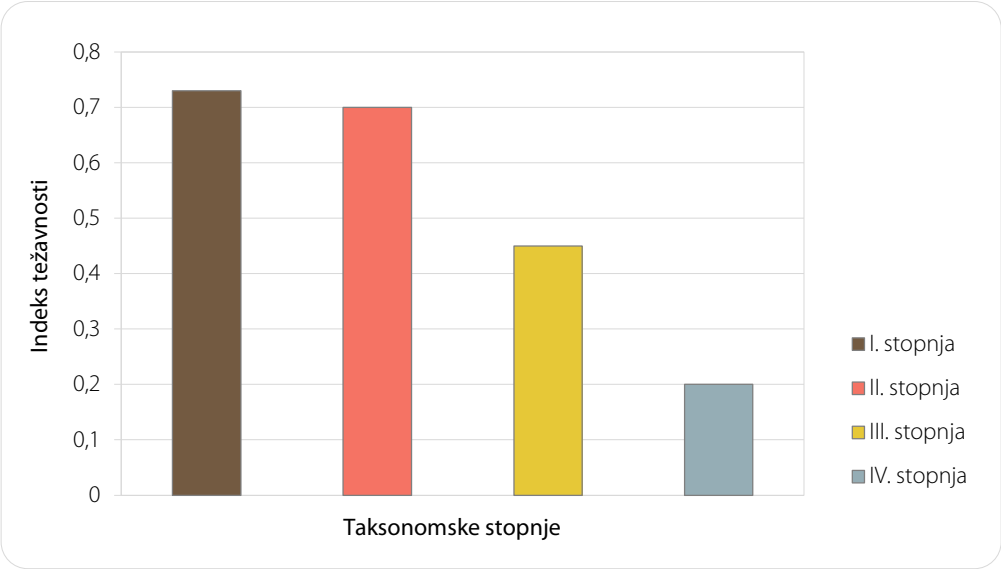

Po taksonomskih stopnjah IT kaže na to, da so učenci pričakovano uspešno reševali naloge I. in II. taksonomske stopnje, slabše naloge na III. in najslabše naloge IV. taksonomske stopnje.

Štiri naloge **I. taksonomske stopnje**, ki zajemajo poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, so bile ovrednotene s 15 točkami. Najuspešneje so rešili nalogi 1.1 in 1.2, kjer so učenci pravilno določili mestne vrednosti števil v preglednici mestnih vrednosti. Najtežja naloga I. taksonomske stopnje je bila naloga 1.3, kjer so morali mestne vrednosti števila zapisati s številko, pri čemer so morali upoštevati, da ima število 0 desetic. Težja naloga I. taksonomske stopnje se je izkazala tudi naloga 2.3, kjer so učenci morali poimenovati narisani poltrak.

II. taksonomska stopnja obsega 5 nalog, ovrednotenih z 20 točkami. Najbolje so reševali nalogi 5.2 in 5.3, kjer so pravilno sklepali o skladnosti likov. Prav tako so učenci dokaj uspešno reševali naloge z osnovnimi aritmetičnimi operacijami (seštevanje, odštevanje, množenje, deljenje). Najnižji IT je imela presenetljivo geometrijska naloga 6.2, kjer so morali označiti pravokotnico.

III. taksonomska stopnja zahtevnosti nalog obsega 3 naloge, ovrednotene z 10 točkami. Najslabše so učenci reševali nalogo 10, kjer so morali pravilno pretvoriti merske enote za maso. Uspešno so rešili enostavno besedilno nalogo (12.1 in 12.2), kjer so v prvem delu naloge uspešno nastavili račun seštevanja in ga tudi dokaj uspešno rešili, medtem ko se je drugi del nalog 12.3 in 12.4 izkazal za težji, kjer so morali učenci nastaviti račun odštevanja. Približno le dve tretjini učencev, ki so račun nastavili pravilno, so le-tega tudi uspešno rešili.

IV. taksonomska stopnja je obsegala eno nalogo, ovrednoteno s 5 točkami. Naloge 13.1, 13.2, 13.3, 13.4 in 13.5 so imele pričakovano zelo nizek IT, kar pove, da jih je rešilo zelo malo učencev. Učenci so imeli težave s sestavljeno besedilno nalogo, pri kateri so morali pravilno slediti prodaji koles v dveh dneh in ugotoviti, koliko koles je ostalo od prodaje.

Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti

Slika 4.2.10.3.8: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti

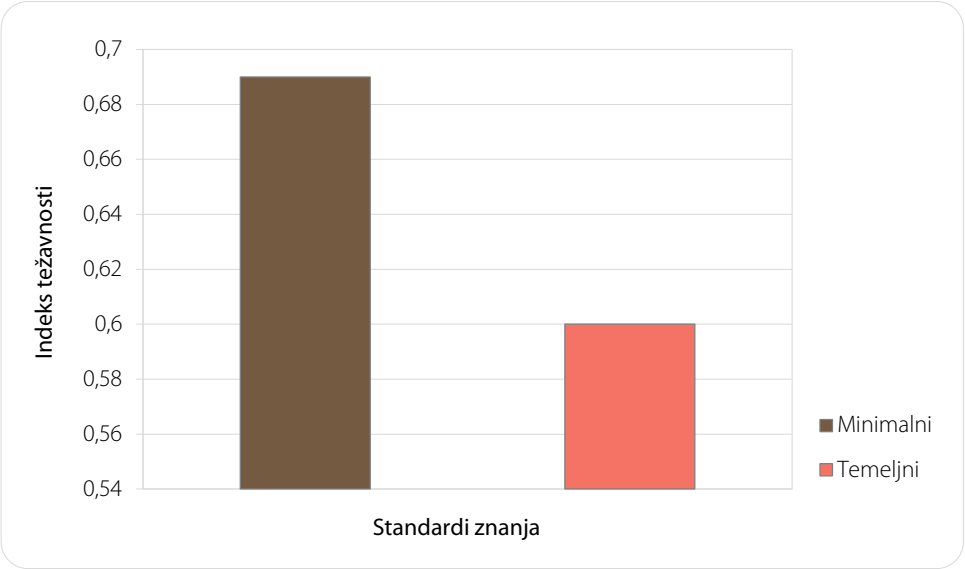

Pričakovano so učenci bolje reševali naloge, ki preverjajo minimalne standarde znanja, slabše pa so reševali naloge, ki preverjajo obvladovanje temeljnih standardov znanja. Razlike so morda nastale tudi zaradi nesorazmerja v številu nalog, s katerimi smo preverjali minimalne oziroma temeljne standarde znanja.

Minimalne standarde znanja sta preverjali 2 nalogi, ovrednoteni s 6 točkami. Pričakovano je povprečni IT nalog relativno visok. Pričakovano so učenci najbolje reševali 5.2. in 5.3. nalogo, s katero so dokazovali poznavanje skladnosti likov, za težjega se je izkazal prvi del naloge. Težave so učenci imeli tudi pri nalogi 2.3, kjer so morali poimenovati narisano črto – poltrak.

Temeljne standarde znanja je preverjalo 11 nalog, ovrednotenih s 44 točkami. Pri nalogah, ki so preverjale temeljne standarde znanja, je IT pričakovano nižji. Najlažja je bila naloga s področja aritmetike (4.2 in 4.4), ki je preverjala poznavanje zaporedja števil do 1000. Najtežja izmed nalog je bila pričakovano naloga 13.

Sklepne ugotovitve

Pri aritmetiki so morali učenci pri treh nalogah v preizkusu izkazati znanje poznavanja številske vrste in pravilnega zapisa števk. Te naloge so učenci glede na pretekla leta tudi letos dobro reševali. Nekaj več pozornosti bi morali učitelji nameniti pretvorbi števila, zapisanega z mestnimi vrednostmi, v število, pri čemer bi morali izpustiti kakšno mestno vrednost. Podobno uspešno so učenci izkazali znanje pri pisnem seštevanju s prehodom do 1000. Izkazalo se je, da niso imeli učenci bistveno več težav z nasprotno operacijo, pisnim odštevanjem do 1000. Učenci dobro povežejo matematični izraz – razlika z odštevanjem in izraz – vsota s seštevanjem, kar pomeni, da učitelji tema izrazoma posvečajo dovolj veliko pozornost. Zanimivo je, da so učenci uspešni pri računih deljenja in množenja, nekaj več težav so imeli pri reševanju kombiniranih sestavljenih računov. Reševanje besedilnih nalog se je, tako kakor vsa leta do sedaj, tudi letos izkazalo za težke naloge, razen enostavne besedilne naloge 12.1, pri kateri so učenci uspešno ugotovili računsko operacijo iz danega besedila. V preizkusu so bile tri besedilne naloge, dve enostavni in ena sestavljena besedilna naloga. Slednja je bila na ravni IV. taksonomske stopnje. Zato so bili dosežki reševanja pričakovano slabi.

Na vsebinskem področju, ki obsega merjenje, so učenci presenetljivo slabo reševali naloge merjenja, pri katerih so učenci morali pretvarjati med sosednjima merskima enotama za merjenje mase. Zaradi tega bi učitelji morali bistveno več časa nameniti pretvarjanju, je pa res, da zanesljivost rezultatov ni tako visoka, saj je bila vsebina preverjana le z dvema nalogama.

Enako kakor lansko leto bi veljalo učitelje tudi letos opozoriti, da pri geometriji posvetijo večjo pozornost označevanju geometrijskih likov in črt. Podobno kakor lani je tudi letos veliko težav učencem povzročalo načrtovanje in označba pravokotnice. Presenetljive dosežke reševanja je pokazala tudi naloga, pri kateri smo preverjali znanje poznavanja skladnosti. Zanimivo je, da učenci niso pravilno ugotovili neskladnosti dveh pravokotnikov, ki sta se močno razlikovala po videzu. Morda je učence zmedlo to, da je bil eden izmed likov v pokončnem položaju, drugi pa v ležečem.

Letošnji preizkus ni preverjal znanja s področja branja podatkov. Najbrž je tudi to vzrok, da se je preizkus uvrstil med lažje rešljive, saj so naloge s področja branja podatkov vedno povzročale učencem veliko težav.

4.2.10.4 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom pri nacionalnem preverjanju znanja **iz matematike ob koncu 3. obdobja**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Struktura letošnjega preizkusa znanja je ostala nespremenjena. Preizkus obsega 17 nalog, ovrednotenih s 50 točkami. Iz specifikacijske tabele je razvidno, da je v štirih snovnih področjih: geometriji, aritmetiki, merjenju in podatkih, preverjal minimalne in temeljne standarde znanja ter te učne cilje:

- naravna števila do 1 000 000,
- osnovne računske operacije,
- branje in uporaba podatkov iz preglednic,
- branje in uporaba podatkov iz grafov.
- merjenje in merske enote,
- geometrijski liki in telesa,
- časovni račun
- ulomki in decimalna števila,
- številski izrazi z naravnimi števili, ulomki in decimalnimi števili,
- enačbe,
- odstotni račun.

Naloge obkroževanja, kratkih odgovorov, dopolnjevanja in grafičnih prikazov so po Gagnejevi klasifikaciji znanja razporejene v štiri taksonomske stopnje.

Preglednica 4.2.10.4.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Takson. stopnja	Ravni ciljev	Delež v preizkusu
I.	poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev	34 %
II.	izvajanje rutinskih postopkov	36 %
III.	uporaba kompleksnih postopkov	18 %
IV.	reševanje in raziskovanje problemov	12 %

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.10.4.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	89
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno število točk	25,99
Povprečno število odstotnih točk	51,98
Standardni odklon odstotnih točk	16,27
Indeks težavnosti	0,52
Indeks zanesljivosti	0,88

Pisni preizkus znanja je pisalo 89 učencev. Ti so od 50 možnih točk dosegli v povprečju 25,99 (51,98 %) točke. Vseh možnih točk ni dosegel nihče. 1(1,12 %) učenec je dosegel 46 (92 %) točk. 40 (80 %) ali več točk so osvojili 3 (3,36 %) učenci. Največjo skupino predstavlja 23 (25,84 %) učencev, ki so dosegli od 30 do 34 (60 do 68 %) točk. Najmanjše število doseženih točk je bilo 11, dosegli so jih 3 (3,37 %) učenci.

Slika 4.2.10.4.1: Razporeditev po doseženih točkah

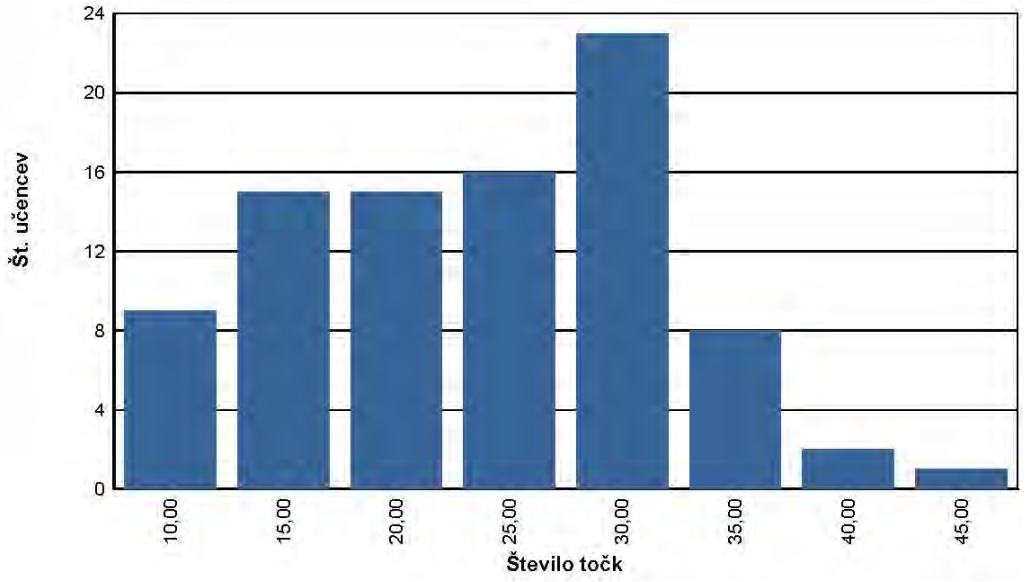

Frekvenčna porazdelitev dosežkov učencev je asimetrična. Izrazit vrh se kaže dokaj visoko pri 30 (60 %) točkah. Le 11 (12,36 %) učencev je doseglo višje dosežke od navedenega, medtem ko jih je kar 55 (61,8 %) doseglo nižje rezultate od omenjenega vrha.

Standardni odklon (16,27 odstotne točke) je velik in potrjuje raznolikost v znanju učencev. Kljub navedenemu pa IT 0,51 pomeni, da je bil preizkus znanja srednje težak.

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Slika 4.2.10.4.2: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 3. obdobje

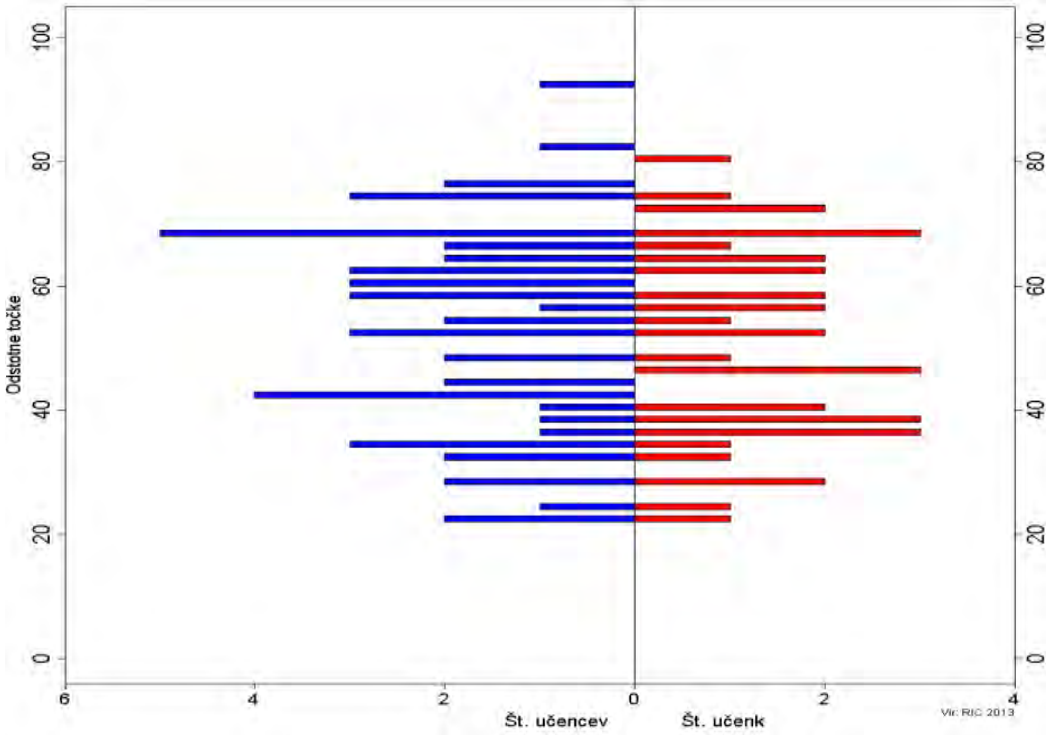

Slika 4.2.10.4.2 prikazuje, da je letošnji preizkus znanja opravljalo 52 učencev in 37 učenk. V območju z najnižjimi dosežki so učenke in učenci dokaj izenačeni, v območju z najvišjimi dosežki pa se je uvrstilo več učencev kakor učenk. Dosežki so slabše primerljivi zaradi različnih deležev deklic in dečkov, ki so sodelovali pri preizkusu znanja.

Slika 4.2.10.4.3: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri matematiki (NIS), 3. obdobje

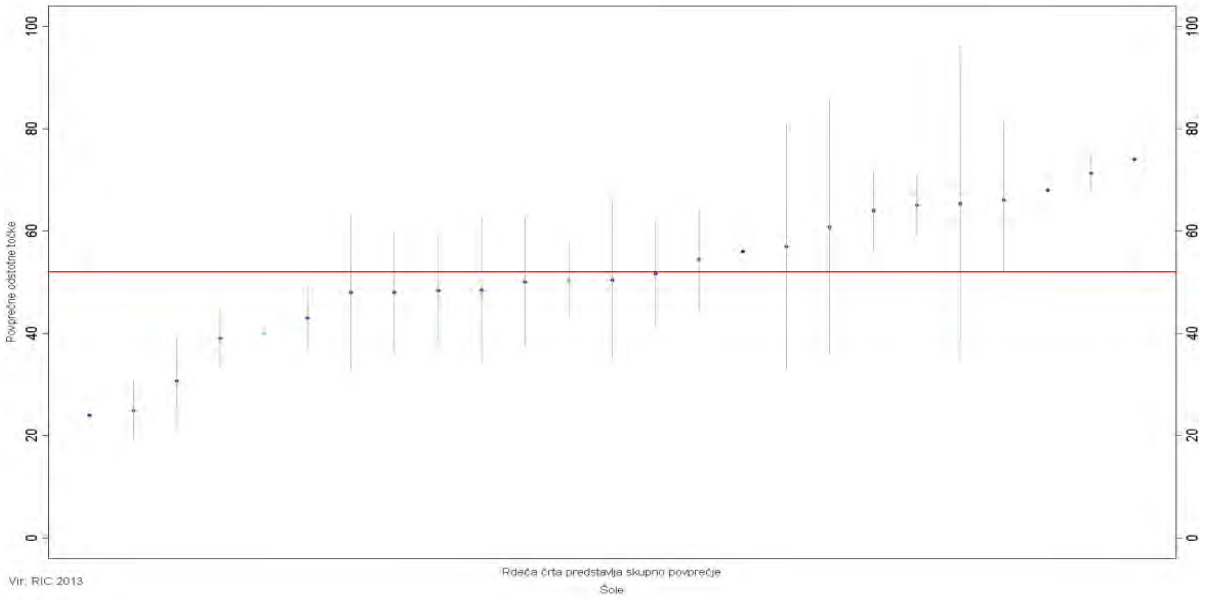

V letošnjem šolskem letu je pri izvedbie NPZ-ja sodelovalo 25 šol, kar je 1 šola manj kakor lansko leto. Povprečni dosežki po šolah se gibljejo v območju med 24 in 75 % točk, kar izkazuje veliko raznolikost med šolami. Pod državnim povprečjem (51,98 %) je 13 šol, nad njim pa 11 šol. Glede na to, da je udeležba pri pisanju preizkusov neobvezna, je težko ugotoviti vzroke za pod- in nadpovprečne dosežke. Na nekaterih šolah pišejo preizkuse vsi učenci 9. razreda, na drugih pa le učno uspešni učenci.

Nižje dosežke od državnega povprečja je mogoče zaslediti pri štirih regijah: Savinjski, Zasavski, Spodnjeposavski in Goriški regiji. V preostalih regijah so dosežki bolj ali manj blizu državnemu povprečju. Spodbudno je precejšnje zvišanje povprečja v Notranjsko-kraški regiji, medtem ko so bili lanskoletni dosežki pod državnim povprečjem.

Dosežki po regijah niso primerljivi zaradi zelo različnega števila šol posamezne regije, ki izvajajo NPZ, poleg tega pa je zelo raznoliko tudi število učencev posamezne šole, ki pristopajo k zunanjemu preverjanju znanja. Število šol posamezne regije se giblje od 1 do 6, število učencev posamezne šole pa se giblje od 2 do 33 učencev.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju

Slika 4.2.10.4.4: Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 3. obdobje

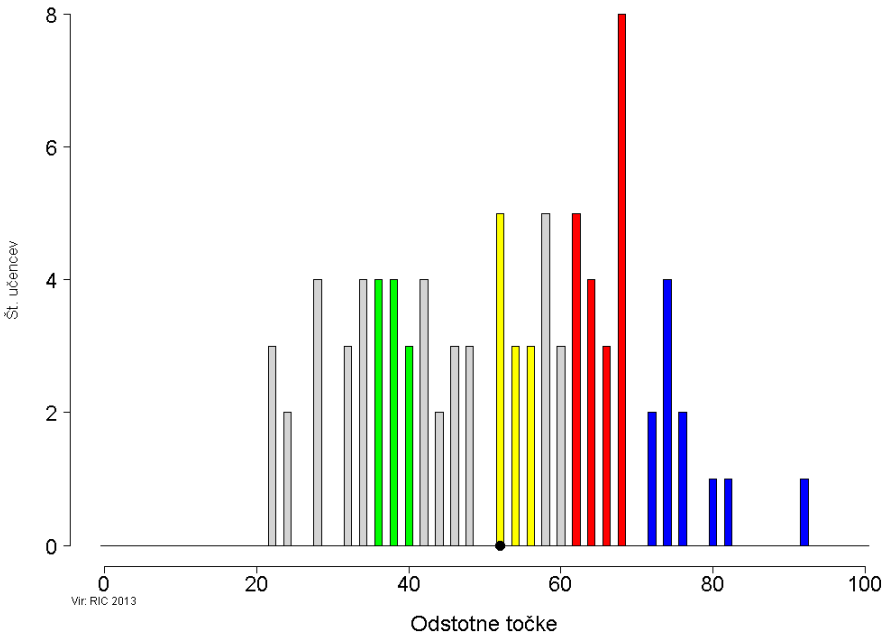

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje sodijo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo spodnje *četrtine dosežkov*.

Vsebine:

Največ nalog zelenega območja je bilo s področja aritmetike (4 postavke), sledita 2 postavki s področja merjenja, nato 1 postavka, ki preverja branje in uporabo podatkov, in 1 postavka s področja geometrije.

Taksonomske stopnje:

Pri štirih nalogah (1, 3, 5 in 7 – skupaj 7 postavk) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje) in pri eni nalogi (8 – 1 postavka) na II. taksonomski stopnji (izvajanje rutinskih postopkov).

Tipi nalog:

Prevladoval je tip nalog kratkega odgovora, druge pa so bile naloge obkroževanja.

Učenci:

- primerjajo števili med seboj, določijo velikostne odnose med njima – med naravnimi in decimalnimi števili ter ulomki (naloge 01.1, 01.3 in 01.4);
- izberejo v konkretni situaciji ustrezno mersko enoto – merski enoti za dolžino in maso (nalogi 03.1 in 03.2);
- razberejo in interpretirajo podatke iz preprostih računalniških preglednic – razberejo preprost podatek (naloga 05.1);
- prepoznajo osnovna geometrijska telesa (okrogla in oglata) – prepoznajo stožec ali valj (naloga 07.1);
- seštevajo do 100 000, pisno brez prehoda ali s prehodom (naloga 08.1).

Učenci imajo predstave o velikostnih razmerjih pri naravnih številih, pri decimalnih številih in pri ulomkih, prepoznajo osnovna geometrijska telesa. Prebrati znajo preproste podatke z grafičnih ali s tabelarnih prikazov in v konkretnem primeru poimenujejo merski enoti za dolžino in za maso. Učenci uspešno izvajajo tudi rutinske postopke pisnega seštevanja.

Primer: naloga 01

Opomba: V zeleno območje so se uvrstile postavke a), c) in d), postavka b) sodi v rumeno območje.

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje sodijo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo *med polovicama dosežkov*.

Vsebine:

Po snovni pokritosti prevladujejo v rumenem območju naloge aritmetike (9 postavk) pred nalogami geometrije (1 postavka), pred merjenjem (2 postavki) in pred branjem in uporabo podatkov (1 postavka).

Taksonomske stopnje:

Pri štirih nalogah (1, 3, 5 in 7 – skupaj 4 postavke) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje), pri dveh nalogah (6 in 8 – skupaj 4 postavke) na II. taksonomski stopnji (izvajanje rutinskih postopkov) in pri dveh nalogah (12 in 15 – skupaj 5 postavk) na III. taksonomski stopnji (uporaba kompleksnih postopkov).

Tipi nalog:

Prevladovale so naloge kratkega odgovora, dve pa sta bili nalogi obkroževanja.

Učenci:

- primerjajo števili med seboj in določijo velikostne odnose med njima – med števili zapisanimi z mestnimi vrednostmi (naloga 01.2);
- izberejo v konkretni situaciji ustrezno mersko enoto – mersko enoto za čas (naloga 03.3);
- razberejo in interpretirajo podatke iz preprostih računalniških preglednic – razberejo podatek (naloga 05.3);

- uredijo zaporedje in nadaljujejo dano zaporedje – zaporedje naravnih števil, ulomkov in decimalnih števil (naloge 06.1, 06.2 in 06.3);
- prepoznajo osnovna geometrijska telesa (okrogla in oglata) – prepoznajo kroglo (naloga 07.3);
- odštevajo do 100 000, pisno brez prehoda ali s prehodom (naloga 08.2);
- računajo vrednosti preprostih številskih izrazov z oklepajem (nalogi 12.1 in 12.2);
- izračunajo vrednost številskega izraza (nalogi 12.3 in 12.4);
- primerjajo dve količini po velikosti, računajo s količinami – primerjajo enaki količini (naloga 15.1).

Učenci poznajo in razumejo zaporedja celih števil, ulomkov in decimalnih števil, velikostna razmerja, tudi med števili, zapisanimi z mestnimi vrednostmi, in za konkretno situacijo poimenujejo mersko enoto za čas. Prebrati znajo podatke iz grafičnih prikazov. Učenci so boljši pri preprostih rutinskih postopkih in rešujejo preproste številske izraze.

Primer: naloga 06

Opomba: V rumeno območje so se uvrstile postavke a), b) in c), postavka d) pa sodi v modro območje.

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje sodijo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo zgornje četrtine dosežkov.

Vsebine:

Poleg nalog aritmetike (6 postavk) zajema rdeče območje tudi nalogo geometrije (2 postavki), nalogo merjenja (1 postavka) in nalogo branja in uporabe podatkov (4 postavke).

Taksonomske stopnje:

Pri štirih nalogah (2, 4, 5 in 7 – skupaj 5 postavk) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje), pri treh nalogah (8, 9 in 11 – skupaj 6 postavk) na II. taksonomski stopnji (izvajanje rutinskih postopkov) in pri dveh nalogah (13 in 15 – skupaj 2 postavki) na III. taksonomski stopnji (uporaba kompleksnih postopkov).

Tipi nalog:

Pri večini nalog so učenci zapisali kratki odgovor, pri štirih postavkah pa je bilo treba pravilno rešitev obkrožiti.

Učenci:

- primerjajo števili med seboj, določijo velikostne odnose med njima (naloga 02.1);
- prepoznajo, poimenujejo in označijo znane geometrijske like – prepoznajo lastnosti kvadrata (naloga 04.1);
- razberejo in interpretirajo podatke iz preprostih računalniških preglednic – primerjajo in izberejo ustrezni podatek (nalogi 05.2 in 05.4);
- prepoznajo osnovna geometrijska telesa (okrogla in oglata) – prepoznajo kocko ali kvader (naloga 07.2);
- množijo z eno-, z dvo- in s trimestnim množiteljem v obsegu do 100 000 (naloga 08.3);
- pisno delijo z enomestnim deliteljem brez ostanka in z ostankom in napravijo preizkus (naloga 08.4);
- seštevajo do 100 000, pisno brez prehoda in s prehodom (naloga 09.1);
- rešujejo enačbe z eno neznanko – rešujejo enačbo s pomočjo seštevanja in odštevanja (naloga 09.3);
- razberejo podatke iz diagrama in jih interpretirajo (nalogi 11.1 in 11.2);
- izračunajo vrednost številskega izraza (naloga 13.1);
- primerjajo dve količini po velikosti, računajo s količinami – primerjajo različne količine (naloga 15.2).

Učenci so zanesljivi v poznavanju in pri uporabi naravnih števil in v poznavanju geometrijskih likov. Izkazujejo napredujočo uporabo preprostih rutinskih postopkov in uspešno rešujejo kompleksne rutinske postopke.

Primer: naloga 13

MODRO OBMOČJE

V modro območje sodijo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo *zgornje desetine dosežkov*.

Vsebine:

Vsebinsko zajema modro območje nalogo s področja aritmetike (1 postavka) in nalogo s področja merjenja (1 postavka).

Taksonomske stopnje:

Pri dveh nalogah (6 in 10 – skupaj 2 postavki) smo preverjali miselne procese na II. taksonomski stopnji (izvajanje rutinskih postopkov).

Tipi nalog:

Obe postavki sta bili nalogi kratkega odgovora.

Učenci:

- uredijo zaporedje in nadaljujejo dano zaporedje – zaporedje negativnih števil (naloga 06.4);
- pretvarjajo večje enote v manjše in narobe – pretvarjajo ure v ure in minute (naloga 10.1).

Učenci izkazujejo kvalitetnejše znanje tudi pri racionalnih številih in pretvarjajo enoimenske časovne enote v večimenske.

Primer: naloga 10

Opomba: V modro območje se je uvrstila le postavka a), preostale postavke sodijo nad modro območje.

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje sodijo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65 % uspešnostjo.

Vsebine:

Naloge so s področja aritmetike (7 postavk), s področja geometrije (4 postavke) in s področja merjenja (3 postavke).

Taksonomske stopnje:

Pri eni nalogi (4 – 1 postavka) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje), pri dveh nalogah (9 in 10 – skupaj 5 postavk) na II. taksonomski stopnji (izvajanje rutinskih postopkov), pri eni nalogi (14 – skupaj 2 postavki) na III. taksonomski stopnji (uporaba kompleksnih postopkov) in pri dveh nalogah (16 in 17 – skupaj 6 postavk) na IV. taksonomski stopnji (reševanje in raziskovanje problemov).

Tipi nalog:

Večinoma so bile to naloge kratkega odgovora, pri dveh postavkah je bilo treba predložiti slikovni odgovor, pri nekaj nalogah pa so morali učenci pravilno rešitev obkrožiti.

Učenci so neuspešni pri:

- prepoznavanju, poimenovanju in označitvi znanih geometrijskih likov – prepoznavanju lastnosti pravokotnika (naloga 04.2);
- odštevanju do 100 000, pisno brez prehoda in s prehodom (naloga 09.2);
- reševanju enačbe z eno neznanko – reševanju enačb s pomočjo odštevanja (naloga 09.4);
- pretvarjanju večjih enot v manjše in narobe – pretvarjanju dni v tedne in dni, pretvarjanju kilometrov, metrov in decimetrov v decimetre in pretvarjanju hektolitrov in litrov v litre (naloge 10.2, 10.3 in 10.4);
- risanju simetrale daljice (naloga 14.1);
- risanju simetrale kota (naloga 14.2);
- reševanju besedilnih nalog – reševanju kompleksnega matematičnega problema (naloge 16.1, 16.2, 16.3, 17.1, 17.2 in 17.3).

Učenci ne poznajo lastnosti posameznih geometrijskih likov, ne znajo narisati simetral. Neuspešni so pri računih dopolnjevanja. Negotovi so pri pretvarjanju merskih enot. Ne rešijo kompleksnih matematičnih problemov.

Učenci so manj uspešni bodisi zaradi površnega branja posamezne postavke preizkusa, ali zaradi kratkotrajne miselne kontrole procesov, ali zaradi šablonskega reševanja problemov, ali zaradi padca motivacije, ali zaradi težav pri prenosu znanja v nove, problemske situacije, ki jih uspešneje rešujejo po modelu istovrstnih problemov pri istovrstnih številih. Manjšo uspešnost povezujemo s specifičnimi lastnostmi populacije, za katero sta značilni manjša sistematičnost in nestabilnost znanja.

Primer: naloga 14

Preglednica 4.2.10.4.3: Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 3. obdobje

Naloge		Točke	Vsebine	Cilji	Standardi znanja	Takson. stopnje	Območja	IT	ID
1. a	01.1	1	Aritmetika	Primerjati števili med seboj, določiti velikostne odnose med njima.	M	I	zeleno	0,75	0,35
1. b	01.2	1	Aritmetika	Primerjati števili med seboj, določiti velikostne odnose med njima.	M	I	rumeno	0,71	0,29
1. c	01.3	1	Aritmetika	Primerjati števili med seboj, določiti velikostne odnose med njima.	M	I	zeleno	0,93	0,16
1. d	01.4	1	Aritmetika	Primerjati števili med seboj, določiti velikostne odnose med njima.	M	I	zeleno	0,82	0,03
2	02.1	1	Aritmetika	Primerjati števili med seboj, določiti velikostne odnose med njima.	M	I	rdeče	0,48	0,54
3. a	03.1	1	Merjenje	Izbrati v konkretni situaciji ustrezno mersko enoto.	M	I	zeleno	0,91	0,23
3. b	03.2	1	Merjenje	Izbrati v konkretni situaciji ustrezno mersko enoto.	M	I	zeleno	0,85	0,17
3. c	03.3	1	Merjenje	Izbrati v konkretni situaciji ustrezno mersko enoto.	M	I	rumeno	0,74	0,20
4	04.1	1	Geometrija	Prepoznati, poimenovati in označiti znane geometrijske like.	M	I	rdeče	0,61	0,12
	04.2	1	Geometrija	Prepoznati, poimenovati in označiti znane geometrijske like.	M	I	nad modrim	0,34	0,29
5. a	05.1	1	Podatki	Razbrati in interpretirati podatke iz preprostih računalniških preglednic.	M	I	zeleno	0,97	0,17
5. b	05.2	1	Podatki	Razbrati in interpretirati podatke iz preprostih računalniških preglednic.	M	I	rdeče	0,64	0,36
5. c	05.3	1	Podatki	Razbrati in interpretirati podatke iz preprostih računalniških preglednic.	M	I	rumeno	0,74	0,14
5. d	05.4	1	Podatki	Razbrati in interpretirati podatke iz preprostih računalniških preglednic.	M	I	rdeče	0,55	0,45
6. a	06.1	1	Aritmetika	Urediti zaporedje in nadaljevati dano zaporedje.	M	II	rumeno	0,67	0,40
6. b	06.2	1	Aritmetika	Urediti zaporedje in nadaljevati dano zaporedje.	M	II	rumeno	0,78	0,50
6. c	06.3	1	Aritmetika	Urediti zaporedje in nadaljevati dano zaporedje.	M	II	rumeno	0,65	0,64
6. d	06.4	1	Aritmetika	Urediti zaporedje in nadaljevati dano zaporedje.	M	II	modro	0,37	0,54
7. a	07.1	1	Geometrija	Prepoznati osnovna geometrijska telesa (okrogla in oglata).	M	I	zeleno	0,85	0,25
7. b	07.2	1	Geometrija	Prepoznati osnovna geometrijska telesa (okrogla in oglata).	M	I	rdeče	0,52	0,10
7. c	07.3	1	Geometrija	Prepoznati osnovna geometrijska telesa (okrogla in oglata).	M	I	rumeno	0,56	0,32
8. a	08.1	1	Aritmetika	Seštevati do 100 000, pisno brez prehoda ali z njim.	M	II	zeleno	0,89	0,02
8. b	08.2	1	Aritmetika	Odštevati do 100 000, pisno brez prehoda ali z njim.	M	II	rumeno	0,75	0,41
8. c	08.3	1	Aritmetika	Množiti z eno, dvomestnim, trimestnim množiteljem v obsegu do 100 000.	M	II	rdeče	0,42	0,28
8. d	08.4	1	Aritmetika	Pisno deliti z eno mestnim deliteljem brez ostanka in z njim ter napraviti preizkus.	M	II	rdeče	0,62	0,42
9. a	09.1	1	Aritmetika	Seštevati do 100 000, pisno brez prehoda in z njim.	T	II	rdeče	0,38	0,36
9. b	09.2	1	Aritmetika	Odštevati do 100 000, pisno brez prehoda in z njim.	T	II	nad modrim	0,24	0,45
9. c	09.3	1	Aritmetika	Reševati enačbe z eno neznanko.	T	II	rdeče	0,35	0,63
9. d	09.4	1	Geometrija	Reševati enačbe z eno neznanko.	T	II	nad modrim	0,11	0,35

Naloge		Točke	Vsebine	Cilji	Standardi znanja	Takson. stopnje	Območja	IT	ID
10. a	10.1	1	Merjenje	Pretvarjati večje enote v manjše in obratno.	T	II	modro	0,51	0,39
10. b	10.2	1	Merjenje	Pretvarjati večje enote v manjše in obratno.	T	II	nad modrim	0,38	0,24
10. c	10.3	1	Merjenje	Pretvarjati večje enote v manjše in obratno.	T	II	nad modrim	0,16	0,35
10. d	10.4	1	Merjenje	Pretvarjati večje enote v manjše in obratno.	T	II	nad modrim	0,19	0,36
11. a	11.1	1	Podatki	Razbrati podatke iz diagrama in jih interpretirati.	T	II	rdeče	0,49	0,55
11. b	11.2	1	Podatki	Razbrati podatke iz diagrama in jih interpretirati.	T	II	rdeče	0,47	0,52
12. a	12.1	1	Aritmetika	Računati vrednosti preprostih številskih izrazov z oklepajem.	T	III	rumeno	0,64	0,53
	12.2	1	Aritmetika	Računati vrednosti preprostih številskih izrazov z oklepajem.	T	III	rumeno	0,53	0,49
12. b	12.3	1	Aritmetika	Izračunati vrednost številskega izraza.	T	III	rumeno	0,66	0,57
	12.4	1	Aritmetika	Izračunati vrednost številskega izraza.	T	III	rumeno	0,60	0,51
13	13.1	1	Aritmetika	Izračunati vrednost številskega izraza.	T	III	rdeče	0,53	0,45
14. a	14.1	1	Geometrija	Narisati simetralo daljice.	T	III	nad modrim	0,10	0,08
14. b	14.2	1	Geometrija	Narisati simetralo kota.	T	III	nad modrim	0,06	0,08
15	15.1	1	Merjenje	Primerjati dve količini po velikosti, računati s količinami.	T	III	rumeno	0,66	0,20
	15.2	1	Merjenje	Primerjati dve količini po velikosti, računati s količinami.	T	III	rdeče	0,63	0,27
16	16.1	1	Aritmetika	Reševati besedilne naloge.	T	IV	nad modrim	0,48	0,15
	16.2	1	Aritmetika	Reševati besedilne naloge.	T	IV	nad modrim	0,12	0,07
	16.3	1	Aritmetika	Reševati besedilne naloge.	T	IV	nad modrim	0,31	0,02
17	17.1	1	Aritmetika	Reševati besedilne naloge.	T	IV	nad modrim	0,11	0,38
	17.2	1	Aritmetika	Reševati besedilne naloge.	T	IV	nad modrim	0,08	0,42
	17.3	1	Aritmetika	Reševati besedilne naloge.	T	IV	nad modrim	0,07	0,41

LEGENDA:
Naloge: zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, *Navodilih za vrednotenje* in programu za e-vrednotenje;
Točke: zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge;
Vsebine: zapisana vsebina, ki jo preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Učnem načrtu;*
Cilji – zapisan cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Učnem načrtu;*
Standardi znanja: zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; M – minimalni, T – temeljni; povzeto po *Učnem načrtu;*
Taksonomske stopnje (po Gagneju): zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge; I – poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, II – izvajanje rutinskih postopkov, III – uporaba kompleksnih postopkov, IV – reševanje in raziskovanje problemov;
Območja: zapisno območje, v katerega se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om.*

1. Katero od števil v posameznem stolpcu je največje?
Obkroži črko pred največjim številom v stolpcu.

a)

A 43 102

B 43 120

C 42 301

b)

A 6T 8S 2D 3E

B 8Dt 2T 6E

C 8Dt 6T 2D

c)

A 4,627

B 5,674

C 0,524

d)

A $\frac{8}{9}$

B $\frac{5}{9}$

C $\frac{2}{9}$

(4 točke)

2. V katerem paru števil je prvo število za 1000 večje od drugega števila?
Obkroži črko pred ustreznim parom.

A 3 271 in 3 721

B 58 123 in 57 123

C 51 308 in 51 298

D 189 354 in 189 254

(1 točka)

3. Na črto napiši:

a) mersko enoto za dolžino, s katero so na prometnih tablah ob cesti označene razdalje med Ljubljano in Mariborom

_____;

b) mersko enoto za maso, s katero bi označil količino jabolk, ki jih kupi gospodinja na tržnici

_____;

c) mersko enoto za čas, ki ga porabi tekač za tek na 60 metrov

_____.

(3 točke)

4. Oglej si sliki kvadrata in pravokotnika in obkroži črko pred dvema pravilnima trditvama.

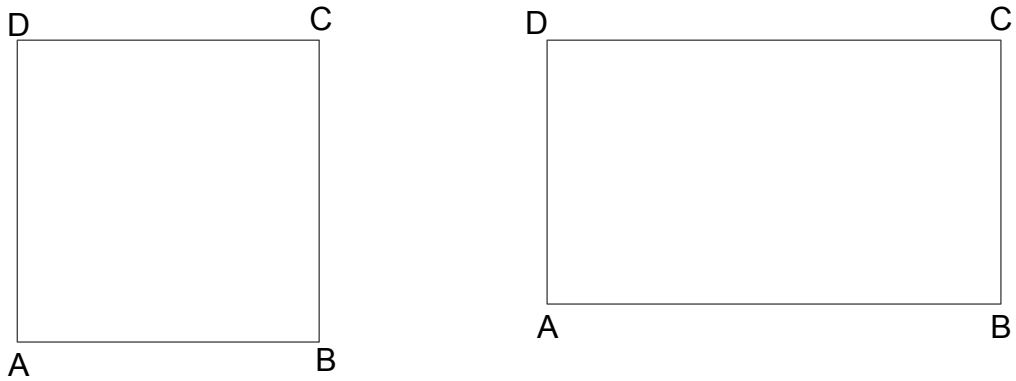

A Sosednji stranici kvadrata sta enako dolgi.

B Nasprotni stranici pravokotnika sta med seboj pravokotni.

C Sosednji stranici pravokotnika sta med seboj pravokotni.

D Nasprotni stranici kvadrata sta med seboj pravokotni.

E Sosednji stranici kvadrata sta med seboj vzporedni.

(2 točki)

5. Na tekmovanju v skoku v daljino so učenci dosegli rezultate, ki jih prikazuje preglednica. Odgovori na vprašanja.

Učenci	Dolžine skokov
Janez	2,1 m
Peter	2,7 m
Jože	3,1 m
Matjaž	1,7 m
Nejc	2,3 m
Žan	1,8 m

a) Koliko učencev je tekmovalo? Odgovor napiši na črto. _____

b) Koliko je skočil najboljši tekmovalec?
Odgovor napiši na črto. _____

c) Kdo je bil zadnji? Odgovor napiši na črto. _____

d) Koliko učencev je skočilo več kakor 2 m?
Odgovor napiši na črto. _____

(4 točke)

6. Dopolni dano zaporedje tako, da manjkajoči števili napišeš na črti.

a) _____; 42; 49; 56; _____

b) _____; $\frac{3}{5}$; $\frac{5}{5}$; $\frac{7}{5}$; _____

c) _____; 1,0; 1,5; 2,0; _____

d) _____; –6; –1; 4; _____

(4 točke)

7. Oglej si slike prikazanih geometrijskih teles in reši nalogo.

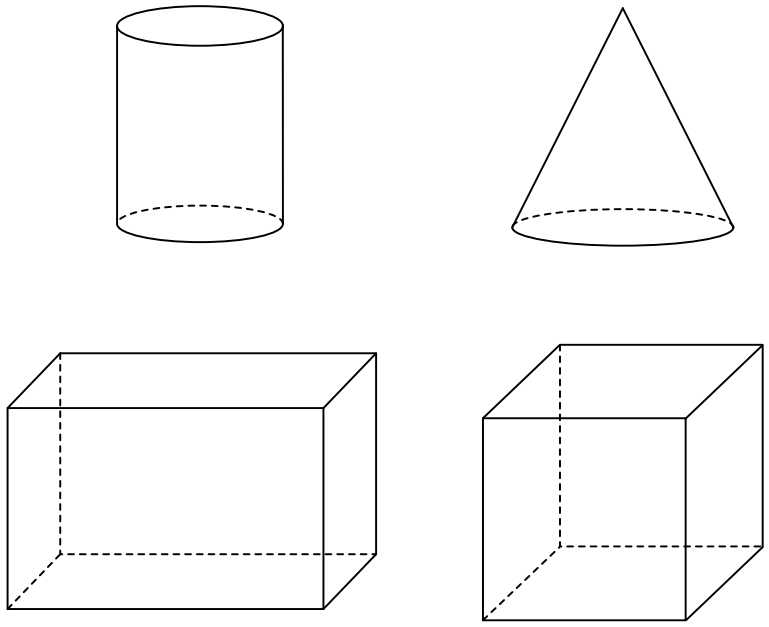

a) Med narisanimi telesi poimenuj eno okroglo geometrijsko telo.
Odgovor napiši na črto.

_____

b) Med narisanimi telesi poimenuj eno oglato geometrijsko telo.
Odgovor napiši na črto.

_____

c) Poimenuj še eno okroglo telo, ki ni narisano.
Odgovor napiši na črto.

_____

(3 točke)

8. Pisno izračunaj.

a)

$$\begin{array}{r} 6827 \\ +\ 573 \\ \hline \end{array}$$

b)

$$\begin{array}{r} 24756 \\ -\ 9426 \\ \hline \end{array}$$

c)

$$379 \cdot 534$$

d)

$$2571 : 3 =$$

(4 točke)

9. Uredi račun tako, da v prazno polje vpišeš ustrezno števko.

a)

	7	6	8	4
+		9	☐	8
	8	6	5	2

b)

	6	5	3	1
–		6	☐	4
	5	9	2	7

Izračunaj izraz tako, da v prazno polje vpišeš ustrezno številko.

c)

☐ + 315 + 238 = 578

d)

531 – ☐ + 135 = 618

(4 točke)

10. Pretvori merske enote.

a) 75 min = ☐ h ☐ min

b) 58 dni = ☐ tednov ☐ dni

c) 4 km 35 m 4 dm = ☐ dm

d) 35 hℓ 5 ℓ = ☐ ℓ

(4 točke)

11. V prikazu je viden čas vožnje posameznega kolesarja. Odgovori na vprašanji.

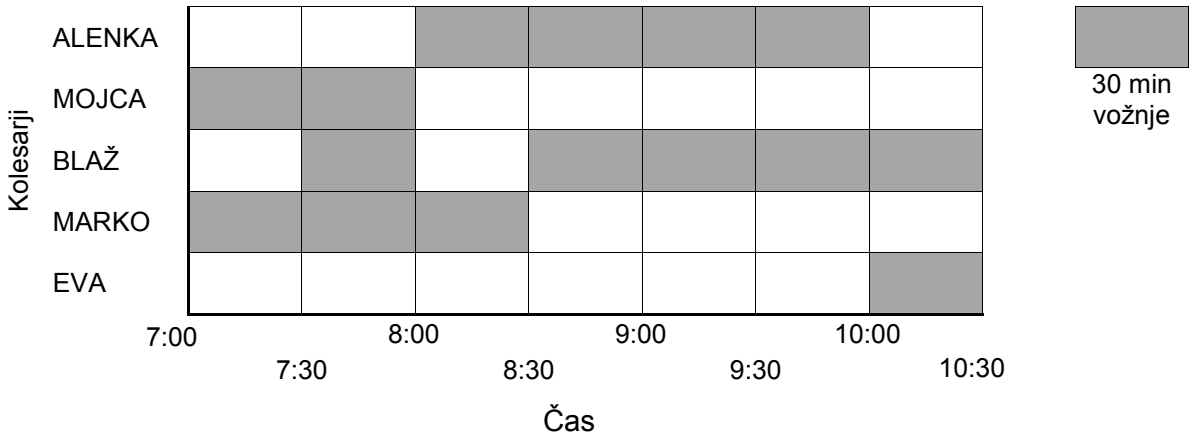

a) Koliko časa je Blaž vozil več kakor Alenka? Odgovor napiši na črto.

_____

b) Koliko časa sta vozili Mojca in Eva skupaj? Odgovor napiši na črto.

_____

(2 točki)

12. Reši izraza.

a) $45:(83-74)+46=$

b) $23\cdot 7+25\cdot 4=$

(4 točke)

13. Obkroži črko pred pravilno rešenim izrazom.

A $(70+120):2=130$

B $70-120:2=130$

C $70+120:2=130$

D $120-70:2=130$

(1 točka)

14. Na slikah sta narisana daljica in kot.

a) Dani daljici nariši simetralo.

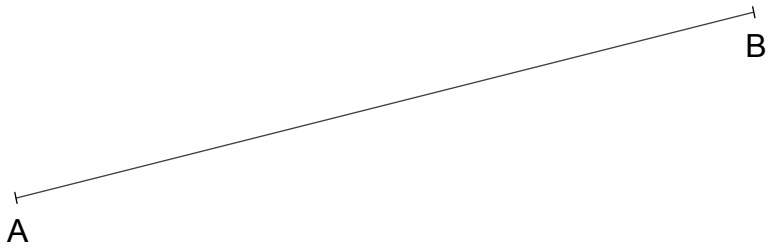

b) Danemu kotu nariši simetralo.

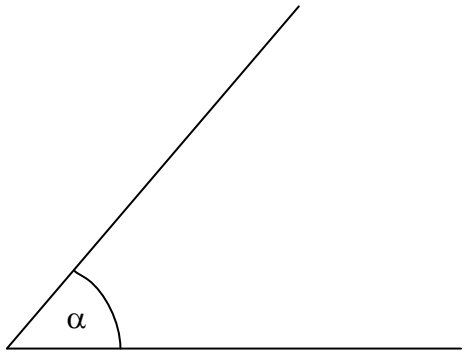

(2 točki)

15. Nadvoz nad reko ima nosilnost 3 500 kg. Kateri dve vozili lahko peljeta po nadvozu? Obkroži črko pred dvema pravilnima odgovoroma.

Vozilo:

A težko 2 t 500 kg

B težko 3 510 kg

C težko 3 t 700 kg

D težko 235 kg 50 dag

E težko 350 405 dag

(2 točki)

16. Učenci in učitelji so se odpeljali na šolski izlet v avtobusu s 75 sedeži. $\frac{2}{3}$ sedežev v avtobusu so zasedli učenci osmega in devetega razreda. Prikaži pot reševanja in obkroži črko pred pravilnim številom prostih sedežev v avtobusu.

Reševanje:

A 30 prostih sedežev

B 60 prostih sedežev

C 50 prostih sedežev

D 25 prostih sedežev

(3 točke)

17. Krava je dajala 20 litrov mleka na dan. Po veterinarjevih nasvetih se je kmet odločil za zamenjavo krme, saj naj bi potem dale krave 20 % več mleka na dan. Koliko litrov mleka na dan naj bi dala kmetova krava po zamenjavi krme?

Reševanje:

Odgovor: _____

(3 točke)

Skupno število točk: 50

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Dosežki **po vsebinskih področjih** glede na indeks težavnosti

V celotnem preizkusa je bilo 9 nalog (56 % celotnega preizkusa) iz aritmetike, 3 naloge (14 % celotnega preizkusa) iz geometrije, 3 naloge (18 % celotnega preizkusa) iz merjenja in 2 nalogi (12 % celotnega preizkusa) iz branja in uporabe podatkov.

Slika 4.2.10.4.5: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti

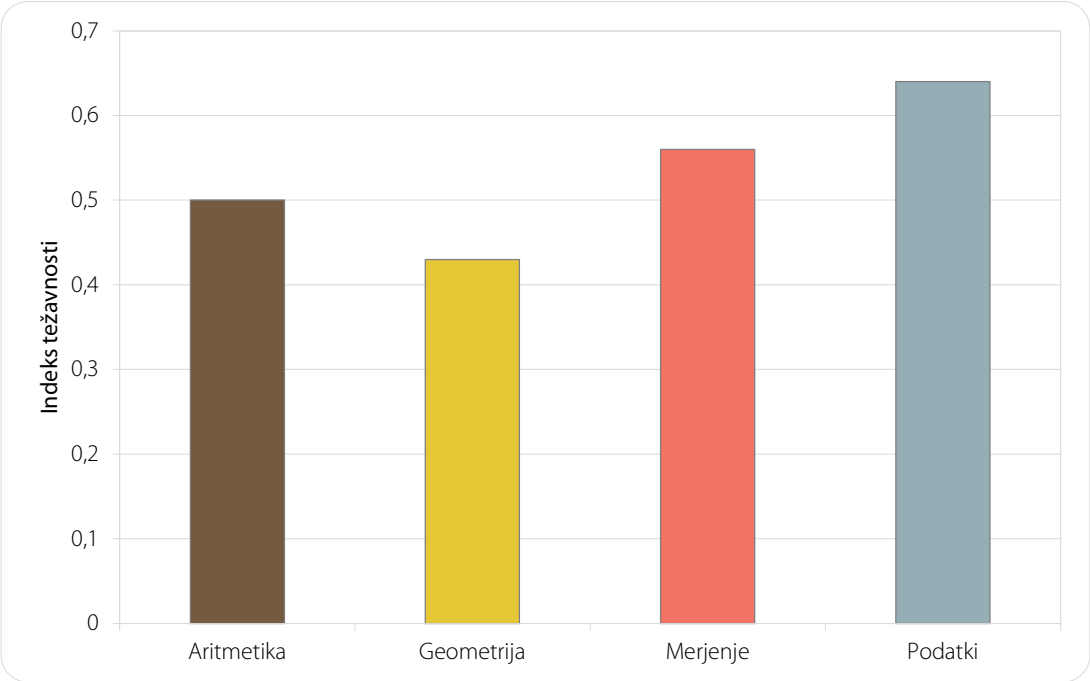

Glede na IT so učenci, tako kakor že nekaj let, najuspešneje reševali naloge branja in uporabe podatkov, sledijo naloge merjenja, nekoliko manj uspešno so reševali naloge aritmetike, najmanj uspešni pa so bili, tako kakor že nekaj predhodnih let, pri nalogah geometrije. Kakor kaže, različno število nalog posameznih vsebinskih področij nima posebnega vpliva na dosežke.

Da učenci znajo razbrati in interpretirati **podatke** iz preprostih preglednic, je pokazala naloga 5, naloga 11 pa je pokazala, da so nekoliko manj uspešni pri branju in interpretaciji podatkov iz diagramov. Najuspešnejši so bili učenci pri nalogi 05.1, saj jih je kar 97 % znalo iz preglednice pravilno razbrati število tekmovalcev. Nekaj manj kakor polovica jih je imela težave pri nalogi 05.4, saj je pravilen odgovor zahteval primerjavo med mersko enoto za dolžino, zapisano s celim številom, in enoto, zapisano z decimalnim številom. Znotraj najbolje rešenega vsebinskega področja so učenci nižje dosežke dosegli pri nalogi 11.2, pri kateri so morali iz diagrama razbrane podatke med seboj povezati in razumeti odnos med njimi.

Naloge 3, 10 in 15 so preverjale znanje s področja **merjenja**. Naloga 3 je najuspešneje rešena naloga celotnega preizkusa. Od učencev je zahtevala, da presodijo, katero mersko enoto je smiselno uporabiti v danih življenjskih okoliščinah. Največ znanja so pokazali pri uporabi merske enote za dolžino, nekoliko manj za maso, najmanj pa za čas. Pri 10. nalogi so učenci pretvarjali merske enote za merjenje časa, dolžine in volumna, iz večje v manjšo enoto in nasprotno. Učenci so bili relativno uspešni pri pretvarjanju merskih enot za čas, neuspešni pa pri pretvarjanju merskih enot za tekočino in dolžino. Da je znala več kakor polovica učencev primerjati dve količini po velikosti, je pokazala 15. naloga. Učenci so lahko dve količini primerjali šele, ko so merske enote za maso pretvorili iz večjih v manjše in nasprotno.

1. naloga s področja **aritmetike** je bila najuspešneje rešena naloga tega vsebinskega področja, ki je pokazala, da učenci znajo primerjati števila med seboj in določiti velikostne odnose med njimi. Zelo uspešni so bili pri prepoznavanju največjega decimalnega števila in največjega ulomka, nekoliko manj uspešni pa pri prepoznavanju največjega števila, zapisanega z naravnim številom in mestnimi vrednostmi. Zadovoljivo so reševali naloge 06.1, 06.2 in 06.3 kjer so dopolnjevali zaporedje naravnih števil, ulomkov in decimalnih števil, težave pa jim je povzročalo dopolnjevanje negativnih števil pri nalogi 6.4. Zanimivi so dosežki pri nalogi 8, kjer je večina učencev izkazala znanje pri pisnem seštevanju in odštevanju dveh naravnih števil, nekaj manj jih je znalo pisno deliti z

enomestnim deliteljem, manj kakor polovica pa množiti s trimestnim množiteljem. Predvidevamo, da so bili učenci pri množenju manj uspešni zaradi napačnega podpisovanja. Nalogi 9.1 in 9.2 pa sta pokazali, da učenci ne znajo pisno seštevati in odštevati naravnih števil, kadar gre za račune dopolnjevanja. V nasprotju z lanskim letom so bili neuspešni tudi pri reševanju enačb z eno neznanko (nalogi 9.3 in 9.4), kjer so uporabili seštevanje in odštevanje. Verjetno jih je zmedla oblika zapisa računa. Več je bilo učencev, ki so znali uporabiti ustrezno strategijo pri reševanju sestavljenega številskega izraza z oklepajem, s seštevanjem, z deljenjem in z odštevanjem pri nalogi12, manj pa jih je pravilno izračunalo celoten številski izraz. Enako se je ponovilo pri reševanju številskega izraza brez oklepaja. Najnižje dosežke so imeli letos učenci na enakem področju kakor lansko leto, in sicer pri reševanju kompleksnih matematičnih problemov oziroma raziskovanju problemov. 16. besedilna naloga je vključevala izračun deleža, izraženega z ulomkom, 17. naloga pa je zahtevala izračun %.

Znanje **geometrije** so preverjale tri naloge. Pomanjkljivo znanje so pokazali pri nalogi 4, pri poznavanju osnovnih značilnosti dveh geometrijskih likov (kvadrata in pravokotnika), kar je morda posledica nepoznavanja pojmov (sosednji, nasprotni, dolgi, pravokotni). V nalogi 7 so učenci razlikovali okrogla in oglata geometrijska telesa. Znali so poimenovati okroglo geometrijsko telo, valj, manj uspešni pa so bili pri poimenovanju oglatih teles, kvadra in kocke. Pri nalogi 14 so izkazali minimalno znanje pri risanju simetrale dani daljici, le 5 učencev pa je znalo narisati simetralo danemu kotu.

Dosežki učencev **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti

Po Gagnejevi klasifikaciji znanja so naloge razporejene v štiri **taksonomske stopnje**: poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, izvajanje rutinskih postopkov, uporabo kompleksnih postopkov ter reševanje problemov in raziskovanje problemov. **Analiza preizkusa kot celote kaže, da so dosežki učencev najvišji na I. taksonomski stopnji (IT 0,70), nižji so na II. stopnji (IT 0,46), nekoliko višji na III. (IT 0,37), na IV. taksonomski stopnji pa so, tako kakor že vsa leta, najnižji dosežki (IT 0,19). Anomalijo med dosežki II.. in III.. taksonomske stopnje povzroča velik vpliv strukture nalog na dosežke učencev. Med nalogami III. taksonomske stopnje je več klasičnih nalog, ki jih učenci poznajo in jih praviloma uspešneje rešujejo, ter nalog obkroževanja.**

Slika 4.2.10.4.6: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti

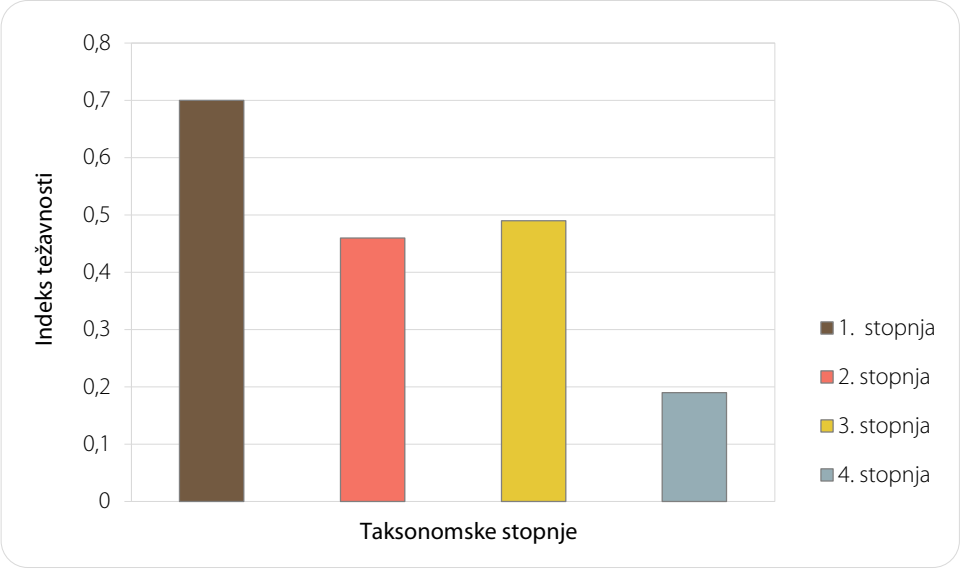

Med 6 nalogami, ki so preverjale miselne procese na **I. taksonomski stopnji,** sta bili 2 nalogi iz aritmetike, 2 nalogi iz geometrije, 1 naloga iz branja in uporabe podatkov in 1 naloga iz merjenja. Učenci so bili najuspešnejši pri reševanju naloge 05.1, kjer so iz preglednice razbrali preprost podatek, in pri reševanju naloge 03.1, kjer so presodili, katero mersko enoto za dolžino je smiselno uporabiti v dani življenjski okoliščini. Prav tako je večina učencev znala primerjati tri decimalna števila med seboj in določiti velikostne odnose med njimi v nalogi 01.3. Nizki dosežki naloge 04.2 so pokazali pomanjkljivo znanje pri poznavanju geometrijskih pojmov. Pri ostalih nalogah I. taksonomske stopnje so učenci dosegli povprečne dosežke.

Med 5 nalogami **II. taksonomske stopnje** so bile 3 naloge iz aritmetike, 1 naloga iz branja in uporabe podatkov in 1 naloga iz merjenja. Učenci so bili najuspešnejši pri reševanju naloge 08.1, kjer so znali med narisanimi telesi prepoznati in poimenovati okroglo geometrijsko telo. Uspešno so reševali tudi nalogo 06.2, ki je preverjala dopolnjevanje številske vrste, zapisane z ulomki. Da večina učencev ne zna rešiti nalog, ki zahtevajo poznavanje

osnovnih računskih operacij, če so te zapisane nekoliko drugače, kakor so učenci vajeni, so pokazali dosežki 9. naloge. Iz leta v leto se kaže, da imajo velike težave s pretvarjanjem merskih enot, kar je bila zahteva 10. naloge. Pri reševanju ostalih nalog, ki so preverjale znanje II. taksonomske stopnje, so učenci dosegli povprečne dosežke.

Na **III. taksonomske stopnji** so bile 4 naloge, 2 s področja aritmetike, 1 s področja geometrije in 1 s področja merjenja. Nekaj več kakor polovica učencev je znala nakazati pravilni vrstni red reševanja številskega izraza z oklepajem in ga izračunati, znali pa so tudi izračunati vrednost številskega izraza z množenjem in seštevanjem v 12. nalogi. Prav tako jih je bila dobra polovica uspešnih pri preverjanju ustreznosti rešitve v danih izrazih. Povprečni so dosežki 15. naloge, kjer so po velikosti med seboj primerjali več količin za merjenje mase. Iz izredno nizkih dosežkov 14. naloge je mogoče sklepati, da precejšnje število učencev ne pozna pojma simetrala, veliko pa je tudi takih, ki imajo težave pri risanju tega geometrijskega elementa.

Dosežki na **IV. taksonomski stopnji,** kjer sta bili 2 nalogi s področja aritmetike, so bistveno nižji kakor pri prvih treh. Reševanje besedilnih nalog je za naše učence praviloma prezahtevno, zato so nizki dosežki pri obeh nalogah pričakovani. Kljub navedenemu, so bili dosežki nekoliko višji pri reševanju 16. naloge, kjer so sestavljeno besedilno nalogo reševali v treh korakih. Prvi korak, kjer so računali del celote, je uspešno izvedlo 48 % učencev, nadaljnje sklepanje iz ene množine na drugo pa je zmoglo le še 12 % učencev. 17. naloga je tista, kjer so dosežki učencev, gledano na celotni preizkus, med najnižjimi. Nalogo je rešilo le 9 % učencev, kar pomeni, da jih večina ne zna rešiti kompleksen matematični problem.

Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti

Slika 4.2.10.4.7: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti

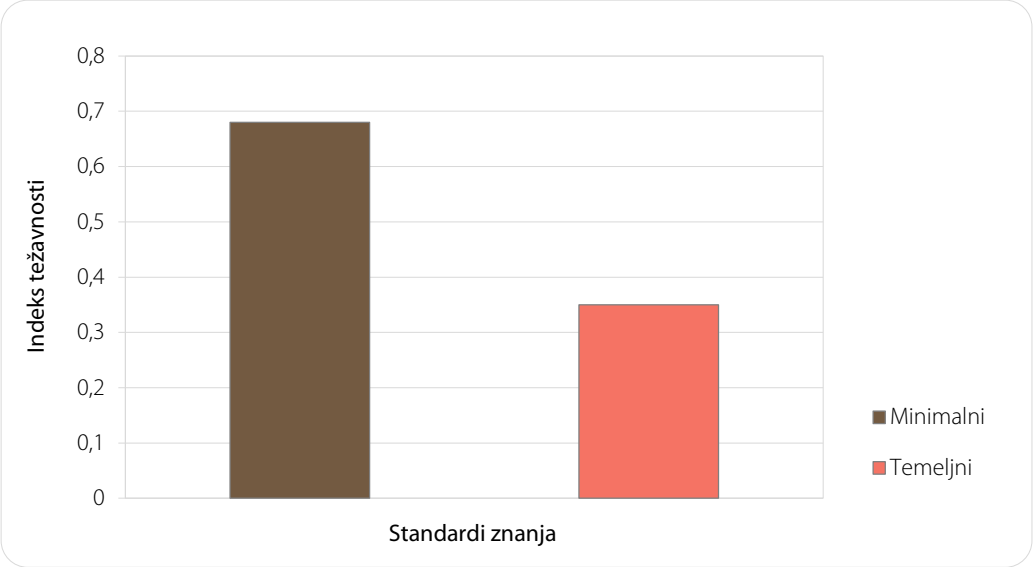

Pri 8 nalogah, ki so preverjale **minimalne standarde znanja,** so lahko učenci osvojili 25 točk. 4 naloge so bile s področja aritmetike, 2 s področja geometrije in po 1 s področja merjenja ter branja in uporabe podatkov. Dobre dosežke v razponu IT-ja od 0,84 do 0,72 so učenci imeli pri 3. nalogi s področja merjenja, 5. nalogi s področja podatkov in 1. nalogi s področja aritmetike. Povprečne dosežke v razponu IT-ja od 0,68 do 0,62 so dosegli pri 6. in 8. nalogi iz aritmetike in 7. nalogi iz geometrije. Podpovprečne dosežke v razponu IT-ja od 0,48 do 0,47 pa so dosegli pri 2. nalogi, ki je bil s področja aritmetike, in pri 4. nalogi s področja geometrije.

Temeljne standarde znanja je preverjalo 9 nalog, 5 s področja aritmetike, 1 s področja geometrije, 2 s področja merjenja in 1 s področja branja in uporabe podatkov. Skupaj so bile te naloge ovrednotene s 25 točkami, kar je polovica možnih točk celotnega preizkusa. Dosežkov z visokim IT-jem pri teh nalogah ni bilo. Povprečne dosežke v razponu IT-ja od 0,65 do 0,53 so učenci dosegli pri 12. in 13. aritmetični nalogi ter pri 10. in 15. nalogi merjenja. Dosežki ostalih nalog so bili podpovprečni, z IT-jem v razponu od 0,48 do 0,08. Učenci so jih dosegli pri 9., 16. in 17. Nalogi iz aritmetike, 14. nalogi iz geometrije, 11. s področja podatkov ter 10. in 15 nalogi s področja merjenja.

Glede na to, da je v letošnjem preizkusu minimalne standarde doseglo 68 % učencev, temeljne pa le 35%, lahko zaključimo, da ima standard, ki ga naloga preverja, vpliv na višino dosežka.

Dosežki po **tipu nalog** glede na indeks težavnosti

V preizkusu se pojavljajo štirje tipi nalog: 9 nalog kratkega odgovora, 6 nalog obkroževanja, 2 nalogi dopolnjevanja in 1 naloga slikovnega odgovora. 16. naloga je sestavljena iz dveh tipov (obkroževanja in kratkega odgovora).

Naloge kratkega odgovora so bile z vseh štirih snovnih področij, 3 so bile na I. taksonomski stopnji, 3 na II., 1 na III. in 2 na IV. taksonomski stopnji. 4 naloge so preverjale minimalne standarde znanja in 5 nalog temeljne standarde. **Naloge kratkega odgovora je v povprečju rešilo 53 % učencev, je pa v ta tip zajeta tako najuspešneje rešena naloga 05.1, kjer so učenci razbrali podatek iz preglednice, kakor tudi najslabše rešena 17. naloga.**

Naloge obkroževanja so bile s treh snovnih področij, 2 sta bili na I. taksonomski stopnji in 3 na III. taksonomski stopnji in 1 naloga na IV. stopnji. 2 nalogi sta preverjali minimalne standarde znanja, 4 pa temeljne standarde. **64 % učencev je rešilo naloge obkroževanja, kar pomeni, da so to najbolje rešene naloge v preizkusu znanja.**

6. in 10. naloga spadata med naloge dopolnjevanja. Učenci so bili uspešnejši pri 6. nalogi, ki je preverjala znanje iz aritmetike in izvajanja rutinskih postopkov. Pri pretvarjanju merskih enot pri 10. nalogi so bili učenci manj uspešni.

Naloga 14 je naloga slikovnega odgovora s področja geometrije. Na III. taksonomski ravni je preverjala temeljne standarde znanja. To nalogo, ki je obenem najslabše rešena naloga celotnega preizkusa, je rešilo le 9 % učencev, kar pomeni, da jih le toliko zna narisati simetralo daljice in kota.

Slika 4.2.10.4.8: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti

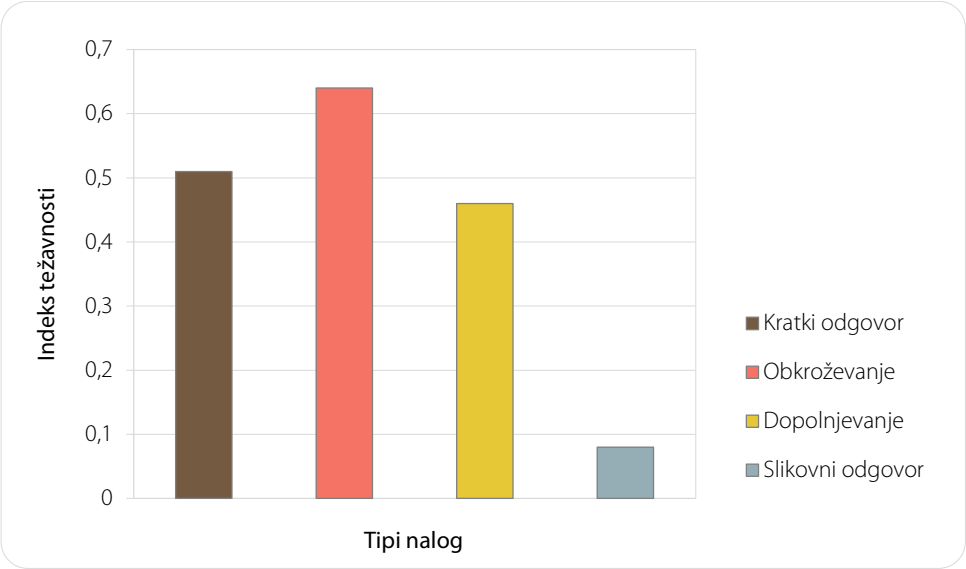

Dosežki po dodatnem gradivu pri nalogah glede na indeks težavnosti

Pojem dodatek definiramo kot izhodišče, ki ga učenec uporabi kot pripomoček za reševanje naloge.

Učenci enako uspešno rešujejo naloge z dodatki (povprečni IT 0,53) kakor naloge brez dodatkov (povprečni IT 0,52).

V preizkusu je bila 1 naloga z grafom, 1 naloga s preglednico in 3 naloge s sliko. Najuspešneje so učenci reševali 1. nalogo s preglednico (IT 0,72), nekoliko nižji so bili dosežki pri 11. nalogi z grafom (IT 0,48), najnižji dosežki pa so bili pri nalogah s slikami (IT 0,48).

Slika 4.2.10.4.9: Dosežki učencev po vrstah dodatkov pri nalogah glede na indeks težavnosti

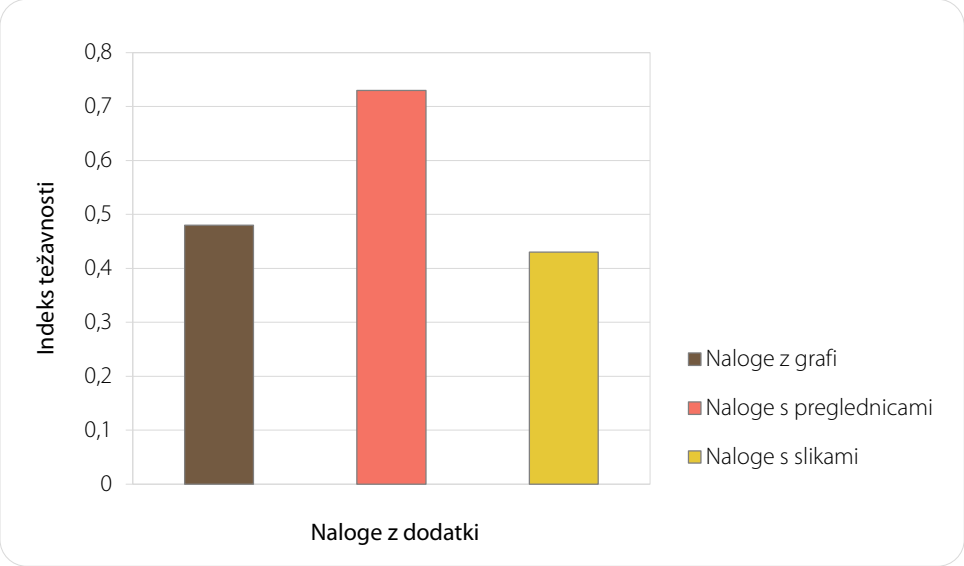

Sklepne ugotovitve

Letošnji preizkus iz matematike je reševalo 89 učencev, kar je 27 učencev manj kakor lani. Povprečno število odstotnih točk (51,89) kaže, da so letošnji dosežki v primerjavi z lanskoletnimi (52,02) primerljivi. Letošnje maksimalno število osvojenih točk je za 2 odstotni točki nižje od lanskoletnega, medtem ko je minimalno število osvojenih točk za 10 odstotnih točk višje od lanskoletnega. Kljub zmanjšanemu razponu med najnižjim in najvišjim dosežkom je znanje učencev tudi v letošnjem preizkusu neizenačeno.

V nasprotju z lanskim letom je večina učencev znala razvrščati decimalna števila in ulomke po velikosti, manj pa jih je znalo razvrščati naravna števila in števila, zapisana z mestnimi vrednostmi. Veliko je učencev, ki nimajo usvojenih osnovnih matematičnih pojmov in strategij in ne razumejo osnovnih matematičnih odnosov s področja števil. Učenci s povprečnimi dosežki sicer imajo določeno znanje, a je to nepovezano in ga zato ne znajo uporabiti v različnih okoliščinah. Taki učenci obvladajo le klasične, rutinske postopke, težave pa imajo pri nalogah, kjer zapis odstopa od običajnega. Taka je bila 9. naloga, pri kateri so bili računi dopolnjevanja zapisani v dveh različnih oblikah. Dosežki te naloge tudi kažejo, da učenci bolje seštevajo kakor odštevajo. Praviloma se lotijo reševanja problemov, ki izhajajo iz njim znanih življenjskih okoliščin, vendar največkrat rešitev problema le nakažejo in ga ne rešijo v celoti. To se je dogajalo pri reševanju 16., besedilne naloge, ko so nakazali izračun za 2/3 sedežev, dobljenega podatka pa potem niso znali uporabiti za izračun razlike med prostimi sedeži in številom potnikov. Le učenci z najvišjimi dosežki dobro poznajo in razumejo matematične pojme in dejstva, izvajajo rutinskih postopke, vendar tudi oni ne zmorejo uporabe kompleksnih postopkov, kar potrjujejo nizki dosežki 17. naloge.

Tudi letos so imeli učenci težave s pretvarjanjem merskih enot, uspešneje pa so znali presoditi, katero mersko enoto je smiselno uporabiti v dani življenjski okoliščini. Pri tem so največ znanja pokazali pri uporabi merske enote za dolžino. Žal tega znanja niso potrdili pri pretvarjanju dolžinskih mer.

Tako kakor lansko leto so tudi letos znali razbrati podatke iz preprostih preglednic, le da so jih učenci na letošnjem NPZ-ju znali tudi interpretirati. Manj uspešni so bili pri branju in interpretaciji podatkov iz diagrama. Verjetno zato, ker je bil ta zapisan/izrisan v manj pogosti obliki.

Pri geometriji so presenetili izredno nizki dosežki 14. naloge, kjer so učenci risali simetralo daljice, in še nižji dosežki pri risanju simetrale kota. Kljub temu da je bila naloga na III. taksonomski stopnji in je preverjala temeljna standarda, je bil pričakovan višji dosežek, glede na to, da je to snov 9. razreda in naj faktor pozabljanja ne bi imel prevelik vpliv.

Iz letošnjega preizkusa je razvidno, da imajo učenci dokaj dobro usvojene le nekatere posamezne matematične vsebine, predvsem tiste, ki se nadaljujejo iz razreda v razred, da znajo izvajati rutinske postopke, slabo pa znajo posamezno znanje med seboj povezovati. Med preverjanji v različnih letih težko ugotavljamo trende, saj so dosežki močno odvisni od strukture naloge, taksonomske stopnje, tipa naloge in dodatnega gradiva, ki ga mora učenec uporabiti pri reševanju naloge.

4.2.10.5 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom pri nacionalnem preverjanju znanja **iz družboslovja ob koncu 3. obdobja**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Preizkus znanja je sestavljen iz treh vsebinskih delov in 20 nalog. 12 nalog preverja znanje geografije, šest zgodovine in dve nalogi znanje državljanske vzgoje in etike. Učenec lahko s pravilno rešenimi nalogami osvoji največ 50 točk.

Namen preizkusa znanja iz družboslovja je preverjanje:

- osnovnega znanja o naravnogeografskih in družbenogeografskih procesih in pojavih na lokalni, regionalni in svetovni ravni,
- seznanjenosti z zgodovinskim dogajanjem v prostoru in času,
- sposobnosti orientacije in uporabe različnih virov (slik, kart, besedil, …),
- sposobnosti prepoznavanja in predvidevanja posledic posegov človeka v naravo,
- sposobnosti prepoznavanja in orientacije v družbenem okolju.

Preizkus znanja je bil sestavljen iz nalog izbirnega tipa (naloge dopolnjevanja, povezovanja, obkroževanja), kratkega odgovora in nalog zapisa kratkega odgovora.

Preizkus znanja so sestavljale naloge vseh treh taksonomskih stopenj po poenostavljeni Bloomovi taksonomiji.

Preglednica 4.2.10.5.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Takson. stopnja	Ravni ciljev	Delež v preizkusu
I.	znanje in prepoznavanje , naštevanje, prepoznavanje, reprodukcija vsebin, podatkov, dejstev, pojmov, načel in posplošitev	50 %
II.	razumevanje in uporaba, interpretacija podatkov v različnih grafičnih prikazih, zemljevidih in drugem slikovnem gradivu, primerjava, razlikovanje dejavnikov, pojavov in procesov	35 %
III.	analiza in sinteza, načrtovanje rešitev, ukrepov, razvoja, interpretacija vzročno-posledičnih povezav, vrednotenje dejavnikov, pojavov, procesov	15 %

Osnovni statistični podatki

Preglednica: 4.2.10.5.2 Osnovni statistični podatki

Število učencev	90
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno število točk	25,13
Povprečno število odstotnih točk	50,27
Standardni odklon odstotnih točk	16,84
Indeks težavnosti	0,50
Indeks zanesljivosti	0,87
Indeks diskriminativnosti	0,42

Preizkus znanja iz družboslovja je pisalo 90 učencev. Učenci so dosegli v povprečju 25,13 (50,27 %) od 50 možnih točk v celotnem preizkusu. Na področju geografije 17,16 (57,2 %) točke od 30 možnih točk, zgodovine 4,52 (32,29 %) od 14 možnih točk in državljanske vzgoje in etike 3,46 (57,66 %) od 6 možnih točk.

Maksimalnega števila točk ni dosegel noben učenec. En učenec (1,11 %) je dosegel 46 (92 %) točk. Več kakor 40 točk (80 %) so dosegli 4 učenci (4,44 %). Največji delež učencev, 40 (44,44 %), je doseglo med 20 in 29 (med 40 in 58 %) točk. Večje zgostitve deležev učencev opazimo še med 30 in 34 (med 60 in 68 %) točkami, ki jih je doseglo 16 (17,77 %) učencev. Minimalno število točk je bilo 7 (14 %), dosegel jih je en učenec. Manj kakor 10 točk (20 %) sta dosegla 2 (2,2%) učenca. Frekvenčna porazdelitev dosežkov učencev je rahlo desno asimetrična.

Povprečni standardni odklon odstotnih točk je velik in kaže na raznoliko znanje učencev. Težavnost preizkusa je bila 0,50, kar pomeni, da je bil preizkus znanja nekoliko težji kakor leta 2011.

Slika 4.2.10.5.1: Porazdelitev dosežkov učencev pri družboslovju (NIS)

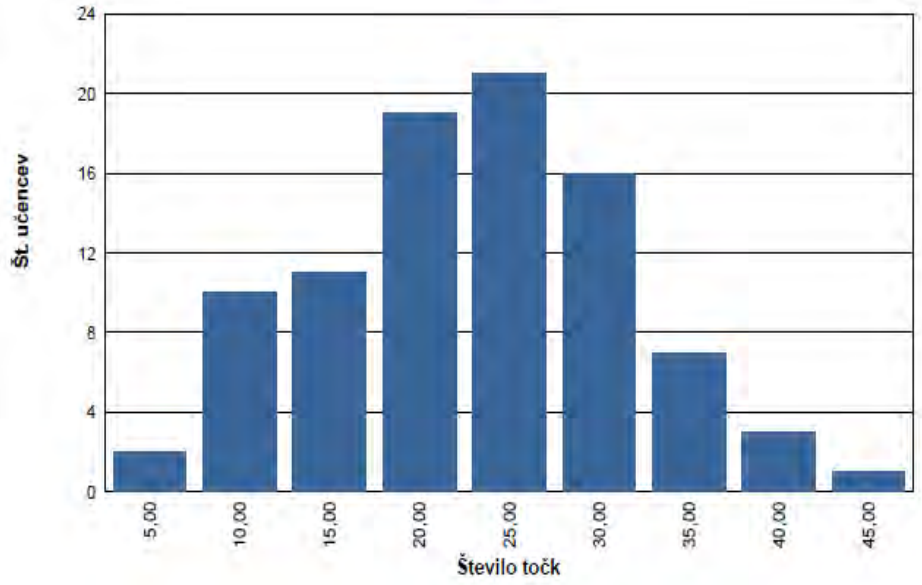

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Slika 4.2.10.5.2: Primerjava dosežkov učenk in učencev pri družboslovju (NIS), 3. obdobje

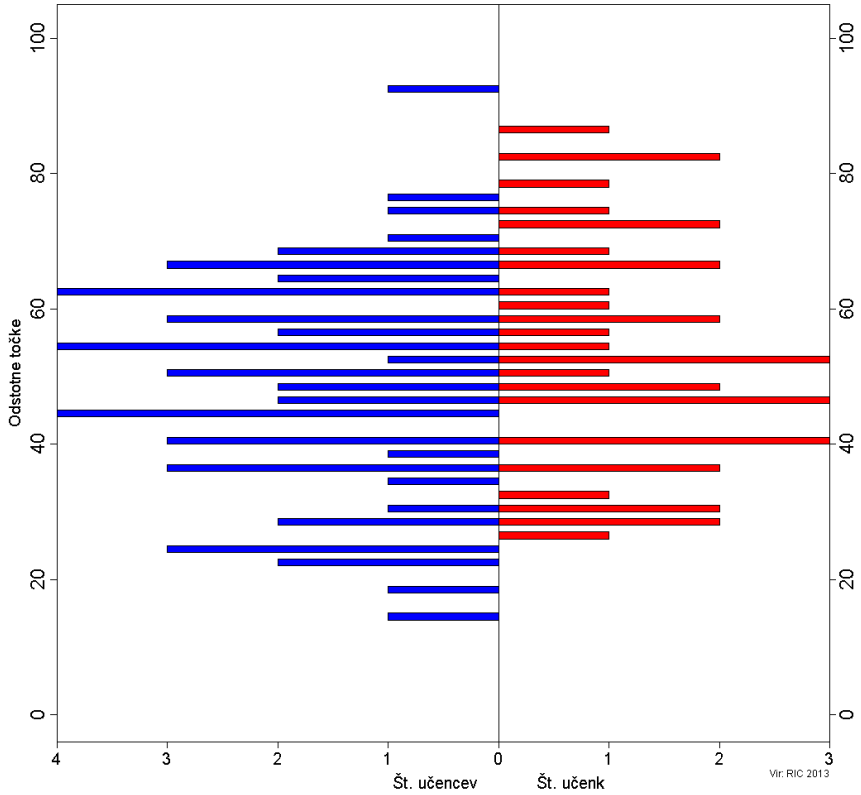

S slike 4.2.10.5.2 lahko ugotovimo, da so najnižje dosežke dosegli učenci. Tudi najvišji dosežek je dosegel učenec. Ostali deleži niso primerljivi, saj je NPZ iz družboslovja opravljalo več dečkov kakor deklic.

Slika 4.2.10.5.3: Porazdelitev povprečnih dosežkov šol pri družboslovju (NIS), 3. obdobje

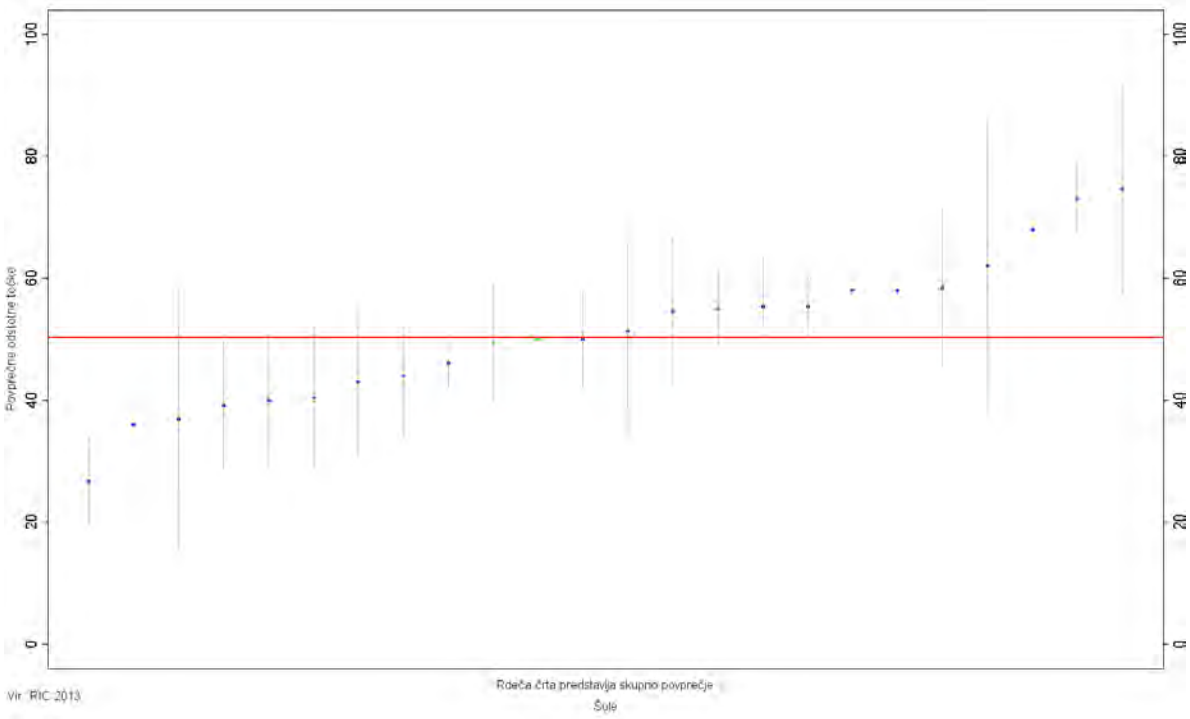

S slike 4.2.10.5.3 lahko razberemo, da se povprečni dosežki šol nahajajo med 25 in 75 % točkami. 9 šol je doseglo povprečje pod državnim, 12 šol pa nad njim.

V posameznih regijah se za opravljanje NPZ-ja iz družboslovja odloča zelo različno število učencev in različno število šol. Iz Jugovzhodne, Koroške, Obalno-kraške in Pomurske regije pa se preverjanja ni udeležila nobena šola.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju

Slika 4.2.10.5.4: Porazdelitev točk pri družboslovju (NIS), 3. obdobje

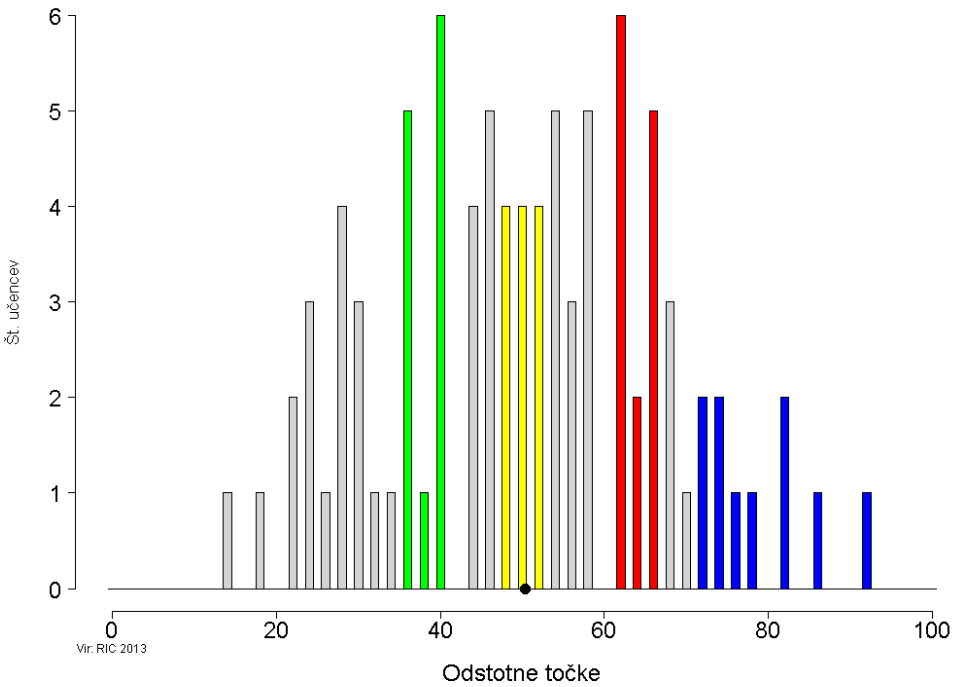

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje sodijo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri družboslovju določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov*.

Geografija

Taksonomske stopnje:

Pri štirih nalogah (3, 4, 5 in 6 – skupaj 4 postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni nalogi (9 – 1 postavka) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in pri eni nalogi (11 – skupaj 2 postavki) na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog:

Postavke smo preverjali z nalogami obkroževanja, z nalogami kratkih odgovorov, z zapisom kratkega odgovora in z nalogami dopolnjevanja in povezovanja.

Učenci:

- ob slikovnem gradivu prepoznajo delovanje vulkana in opišejo posledice vulkanskih izbruhov za ljudi in za okolje – prepoznajo vulkan kot naravni pojav (naloga 1.03.1);
- naštejejo in opišejo značilnosti sredozemskega podnebja in rastlinstva – prepoznajo mile zime kot značilnost sredozemskega podnebja (naloga 1.04.1);
- poznajo izbrane gospodarske dejavnosti – povežejo pojma farma in kmetijstvo (naloga 1.05.1);
- na podlagi izbranega primera poimenujejo eno od posebnosti, seznanjeni so z izbrano vsebino Afrike in znajo izpostaviti bistvene probleme – prepoznajo Afriko kot celino, kjer nakopljejo največ dragih kamnov (naloga 1.06.1);
- z uporabo zemljevida prepoznajo območja z veliko rodnostjo in z veliko umrljivostjo – poznajo vzroke za omejevanje rojstev v Aziji (naloga 1.09.2);
- poznajo spremembe v pokrajini zaradi škodljivega vpliva industrije – znajo navesti negativno posledico industrije (naloga 1.11.1);
- naštejejo vrste prometa in opredelijo njegove prednosti in pomanjkljivosti glede na onesnaževanje okolja – podajo en predlog za reševanje težav zaradi gostega prometa (naloga 1.12.2).

Učenci v zelenem območju izkazujejo prepoznavanje osnovnih geografskih pojmov in nekaj njihovih bistvenih značilnosti. Poznajo negativne vplive gospodarstva na okolje.

Primer: naloga 1.05.1

Opomba: V zeleno območje se je uvrstil le odgovor A, odgovor C sodi v rumeno območje, odgovor F pa v modro območje.

Zgodovina

Taksonomske stopnje:

Pri eni nalogi (5 – 1 postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog:

V zelenem območju smo znanje preverjali z nalogo kratkega odgovora.

Učenci:

- prepoznajo in opišejo državne simbole Slovenije – vedo, da je na grbu predstavljen Triglav (naloga 2.05.1).

Primer: naloga 2.05.1

Državljanska vzgoja in etika

Taksonomske stopnje:

Pri eni nalogi (1 – 1 postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni nalogi (2 – 1 postavka) pa na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog:

V zelenem območju sta bili nalogi obkroževanja.

Učenci:

- poznajo pojem svojega lastnega naroda, države in državljanstva – prepoznajo opis pojma materni jezik (naloga 3.01.1);
- poznajo razred kot družbeno skupino in ga opišejo – prepoznajo družbeno skupino, ki ji pripadajo učenci (naloga 3.02.1).

Učenci prepoznavajo nekaj osnovnih pojmov iz državljanske vzgoje in razumejo pripadnost posameznika družbeni skupini.

Primer: naloga 3.01.1

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje sodijo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri družboslovju določajo mejo *med polovicama dosežkov*.

Geografija

Taksonomske stopnje:

Pri treh nalogah (1, 3 in 5 – skupaj 3 postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni nalogi (7 – 1 postavka) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in pri eni nalogi (12 – skupaj 2 postavki) uporabo miselnih procesov na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog:

V rumeno območje so se uvrstile naloge kratkega odgovora, povezovanja, obkroževanja, dopolnjevanja in zapisa kratkega odgovora.

Učenci:

- na globusu in na zemljevidu sveta pokažejo, poimenujejo in razlikujejo kontinente – vedo, katera celina je najmanjša (naloga 1.01.2);
- na karti pokažejo in naštejejo države Severne Evrope, jih pobarvajo na skici in vpišejo njihova imena – med danimi državami prepoznajo Norveško kot državo Severne Evrope (naloga 1.02.1);
- poznajo izbrane gospodarske dejavnosti – povežejo pojma toplice in turizem (naloga 1.05.2);
- na globusu in na zemljevidu prepoznajo in pokažejo severno, južno, vzhodno in zahodno poloblo, ekvator, severni in južni tečaj ter začetni poldnevnik – določijo lego Evrope glede na ekvator (naloga 1.07.1);
- naštejejo vrste prometa in opredelijo njegove prednosti in pomanjkljivosti glede na onesnaževanje okolja – podajo več kot en predlog za reševanje težav zaradi gostega prometa (nalogi 1.12.1 in 1.12.3).

Učenci v rumenem območju poznajo nekaj geografskih pojmov več kakor v zelenem območju in uporabijo znanje o legi posameznih celin glede na dano izhodišče. Učenci tudi analizirajo in vrednotijo vplive prometa na okolje.

Primer: naloga 1.07.1

Zgodovina

Taksonomske stopnje:

Pri eni nalogi (2 – 1 postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).

Tipi nalog:

V rumenem območju je bila le naloga kratkega odgovora.

Učenci:

- na podlagi slikovnega gradiva opišejo življenje na srednjeveškem gradu in prepoznajo prebivalce gradov – vedo, s čim je obdan srednjeveški grad (naloga 2.02.1).

Primer: naloga 2.02.1

Državljanska vzgoja in etika

Taksonomske stopnje:

Pri eni nalogi (2 – skupaj 2 postavki) smo preverjali uporabo miselnih procesov na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog:

V rumenem območju sta bili nalogi kratkega odgovora.

Učenci:

- poznajo razred kot družbeno skupino in ga opišejo – poznajo pozitivne vrednote učencev (naloga 3.02.2);
- poznajo področja sodelovanja med ljudmi v različnih skupnostih (razredna skupnost, šola, družina, država) – poznajo načine reševanja konfliktov (naloga 3.02.3).

Učenci v rumenem območju razumejo osnovna pravila vedênja in vrednote v eni od družbenih skupin.

Primer: nalogi 3.02.2 in 3.02.3

RDEČE OBMOČJE

V rdeča območje sodijo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri družboslovju določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*.

Geografija

Taksonomske stopnje:

Pri štirih nalogah (1, 2, 3, 6 – skupaj 5 postavk) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri treh nalogah (8, 9 in 10 – skupaj 4 postavke) pa na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog:

V rdečem območju so bile naloge obkroževanja, dopolnjevanja in kratkega odgovora.

Učenci:

- na globusu in na zemljevidu sveta pokažejo, poimenujejo in razlikujejo kontinente – vedo, katera celina je največja (naloga 1.01.1);
- na karti pokažejo in naštejejo države Severne Evrope, jih pobarvajo na skici in vpišejo njihova imena – med danimi državami prepoznajo Islandijo kot državo Severne Evrope (naloga 1.02.2);
- ob slikovnem gradivu prepoznajo delovanje vulkana in opišejo posledice vulkanskih izbruhov za ljudi in za okolje – vedo, kje v Evropi so vulkani in kaj je značilno za vulkane (nalogi 1.03.2 in 1.03.3);

- ob izbranem primeru izkažejo svojo seznanjenost z eno od posebnosti Azije – prepoznajo JZ Azijo kot območje, kjer načrpajo največ nafte (naloga 1.06.2);
- na zemljevidu pokažejo in poimenujejo polotoke, otoke in morja – poimenujejo Jadransko, Sredozemsko in Črno morje (naloge 1.08.1, 1.08.2 in 1.08.3);
- z uporabo zemljevida razpoznajo območja z veliko rodnostjo in z veliko umrljivostjo – poznajo razloge za umrljivost v Afriki (naloga 1.09.1);
- poznajo vpliv Severnoatlantskega (Zalivskega toka) na podnebje in na rastlinstvo in ta tok pokažejo na zemljevidu – vedo, da obale Zahodne Evrope pozimi ne zamrznejo zaradi Zalivskega toka (naloga 1.10.3).

Učenci v rdečem območju prepoznavajo in razumejo še več geografskih pojmov, poznajo posledice delovanja naravnih in družbenih pojavov in znajo poiskati nekatere geografske pojme na nemem zemljevidu.

Primer: nalogi 1.03.2 in 1.03.3

Zgodovina

Taksonomske stopnje:

Pri eni nalogi (4 – 1 postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog:

V rdečem območju je bila naloga zapisa kratkega odgovora.

Učenci:

- ob zemljevidu in ob slikovnem gradivu razločijo trpljenje vojakov na soški fronti – razumejo pojem pozicijska vojna (naloga 2.04.1).

Učenci v rdečem območju razumejo bistveno značilnost prve svetovne vojne.

Primer: naloga 2.04.1

Državljanska vzgoja in etika

V rdeče območje se ni uvrstila nobena naloga s področja državljanske vzgoje in etike.

MODRO OBMOČJE

V modro območje sodijo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri družboslovju določajo mejo *zgornje desetine dosežkov*.

Geografija

Taksonomske stopnje:

Pri dveh nalogah (4 in 5 – skupaj 2 postavki) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri dveh nalogah (7 in 10 – skupaj 2 postavki) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in pri eni nalogi (11 – 1 postavka) na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog:

V modrem območju smo znanje preverjali z nalogami obkroževanja, dopolnjevanja, povezovanja in zapisa kratkega odgovora.

Učenci:

- naštejejo in opišejo značilnosti sredozemskega podnebja in rastlinstva – vroča in suha poletja prepoznajo kot značilnost sredozemskega podnebja (naloga 1.04.2);
- poznajo izbrane gospodarske dejavnosti – povežejo pojma trgovina in storitve (naloga 1.05.3);

- na globusu in na zemljevidu prepoznajo in pokažejo severno, južno, vzhodno in zahodno poloblo, ekvator, severni in južni tečaj ter začetni poldnevnik – določijo lego Severne Amerike glede na začetni poldnevnik (naloga 1.07.2);
- poznajo vpliv Severnoatlantskega (Zalivskega toka) na podnebje in na rastlinstvo in ga pokažejo na zemljevidu – vedo, da je blago oceansko podnebje v Zahodni Evropi posledica vpliva Zalivskega toka (naloga 1.10.1);
- poznajo spremembe v pokrajini zaradi škodljivega vpliva industrije – znajo predlagati rešitve za zmanjšanje negativnih vplivov industrije na okolje (naloga 1.11.2).

Učenci v modrem območju prepoznavajo in razumejo tudi manj tipične značilnosti geografskih pojmov in predlagajo ukrepe na podlagi razumevanja dane situacije.

Primer: naloga 1.10.1

Opomba: V modro območje se je uvrstil odgovor C, odgovor D sodi nad modro območje, odgovor F pa v rdečo območje.

Zgodovina

Taksonomske stopnje:

Pri eni nalogi (1 – 1 postavka) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni nalogi (4 – 1 postavka) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in pri eni nalogi (6 – skupaj 2 postavki) na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog:

V modro območje so se uvrstile naloge kratkega odgovora in zapisa kratkega odgovora.

Učenci:

- se na podlagi slikovnega gradiva znajo orientirati v času – poznajo pojem prazgodovina (naloga 2.01.1);
- poznajo posledice 1. svetovne vojne – razumejo posledice uporabe kemičnega orožja (naloga 2.04.2);
- poznajo Slovenijo kot članico OZN in njeno vključevanje v evro-atlantske povezave – vrednotijo pozitivne posledice članstva v Evropski uniji (nalogi 2.06.1 in 2.06.2).

Učenci v modrem območju izkazujejo razumevanje zgodovinskih dogodkov in znajo ovrednotiti posledice teh dogodkov.

Primer: naloga 2.06.1

Državljanska vzgoja in etika

Taksonomske stopnje:

Pri eni nalogi (1 – skupaj 2 postavki) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).

Tipi nalog:

V modro območje sta se uvrstili nalogi kratkega odgovora.

Učenci:

- poznajo pojem svojega lastnega naroda, države in državljanstva – poznajo uradna jezika narodnostnih manjšin v Sloveniji (nalogi 3.01.2 in 3.01.3).

Primer: naloga 3.01.2

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje sodijo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65 % uspešnostjo.

Geografija

Taksonomske stopnje:

Pri eni nalogi (4 – 1 postavka) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje) ter pri eni nalogi (10 – 1 postavka) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog:

Nad modrim območjem sta bili nalogi obkroževanja.

Učenci so manj uspešni pri:

- naštevanju in opisovanju značilnosti sredozemskega podnebja in rastlinstva – prepoznavanju deževnih zim kot značilnosti sredozemskega podnebja (naloga 1.04.3);
- poznavanju vpliva Severnoatlantskega (Zalivskega toka) na podnebje in na rastlinstvo in ko je treba tok prikazati na zemljevidu – prepoznavanju bujnega travniškega rastja v Zahodni Evropi kot posledice vpliva Zalivskega toka (naloga 1.10.2).

Učenci nad modrim območjem niso zanesljivi pri prepoznavanju in pri uporabi manj tipičnih značilnosti geografskih pojmov/pojavov.

Primer: naloga 1.04.3

Opomba: Nad modro območje se je uvrstil odgovor F. Odgovor A sodi v zeleno območje, odgovor C pa v modro območje.

Zgodovina

Taksonomske stopnje:

Pri treh nalogah (1, 2, 3 – skupaj 5 postavk) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje) ter pri dveh nalogah (4 in 5 – skupaj 2 postavki) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog:

Nad modrim območjem so bile naloge kratkega odgovora in zapisa kratkega odgovora.

Učenci so manj uspešni pri:

- orientaciji v času na podlagi slikovnega gradiva – poznavanju pojma sodobna zgodovina (naloga 2.01.2);
- opisu življenja na srednjeveškem gradu in pri prepoznavanju prebivalcev gradov – poznavanju dejavnosti graščaka (naloga 2.02.2);
- opisu življenja kmetov in njihovih dajatev – poznavanju dejavnosti tlačana (naloga 2.02.3);
- opisu knežjega kamna na podlagi slikovnega gradiva in pri poznavanju njegovega simbolnega pomena – prepoznavanju knežjega kamna (naloga 2.03.1);
- prikazu obsega Karantanije na zgodovinskem zemljevidu – poznavanju Karantanije kot 1. slovenske države (naloga 2.03.2);
- seznanitvi s posledicami atomske bombe in pri sklepanju o njenem vplivu na konec vojne ob slikovnem gradivu – razumevanju posledic uporabe atomske bombe za naslednje generacije prebivalstva (naloga 2.04.3);
- prepoznavanju in opisu državnih simbolov Slovenije – prepoznavanju morja in rek na grbu (naloga 2.05.2).

Učenci nad modrim območjem niso posebno zanesljivi pri poznavanju zahtevnejših zgodovinskih pojmov in dejstev. Manj uspešni so tudi pri razumevanju posledic zgodovinskih dogodkov sodobne zgodovine.

Primer: naloga 2.04.3

Državljanska vzgoja in etika

V območje nad modrim se ni uvrstila nobena naloga s področja državljanske vzgoje in etike.

Preglednica 4.2.10.5.3: Specifikacijska tabela, družboslovje (NIS), 3. obdobje

Naloge		Točke	Vsebine	Cilji – učenec	Standardi znanja	Takson. stopnje	Območja	IT	ID
I. DEL									
1. a	1.01.1	1	GEO	Na globusu in zemljevidu sveta pokaže, poimenuje in razlikuje kontinente.	M	I	rdeče	0,61	0,38
1. b	1.01.2	1	GEO	Na globusu in zemljevidu sveta pokaže, poimenuje in razlikuje kontinente.	M	I	rumeno	0,58	0,43
2	1.02.1	1	GEO	Na karti pokaže in našteje država S Evrope, jih pobarva na skici in vpiše njihova imena.	M	I	rumeno	0,70	0,28
	1.02.2	1	GEO	Na karti pokaže in našteje država S Evrope, jih pobarva na skici in vpiše njihova imena.	M	I	rdeče	0,58	0,37
3. a	1.03.1	1	GEO	Ob slikovnem gradivu spozna delovanje vulkana in opiše posledice vulkanskih izbruhov za ljudi in okolje.	M	I	zeleno	0,86	0,34
3. b	1.03.2	1	GEO	Ob slikovnem gradivu spozna delovanje vulkana in opiše posledice vulkanskih izbruhov za ljudi in okolje.	T	I	rdeče	0,50	0,43
3. c	1.03.3	1	GEO	Ob slikovnem gradivu spozna delovanje vulkana in opiše posledice vulkanskih izbruhov za ljudi in okolje.	M	I	rdeče	0,57	0,37
4	1.04.1	1	GEO	Našteje in opiše značilnosti sredozemskega podnebja in rastlinstva.	M	I	zeleno	0,77	0,25
	1.04.2	1	GEO	Našteje in opiše značilnosti sredozemskega podnebja in rastlinstva.	M	I	modro	0,60	0,16
	1.04.3	1	GEO	Našteje in opiše značilnosti sredozemskega podnebja in rastlinstva.	M	I	nad modrim	0,40	0,29
5	1.05.1	1	GEO	Spozna izbrane gospodarske dejavnosti.	M	I	zeleno	0,96	0,09
	1.05.2	1	GEO	Spozna izbrane gospodarske dejavnosti.	M	I	rumeno	0,69	0,40
	1.05.3	1	GEO	Spozna izbrane gospodarske dejavnosti.	M	I	modro	0,39	0,25
6. a	1.06.1	1	GEO	Na osnovi izbranega primera spozna eno od posebnosti, seznani se z izbrano vsebino Afrike in zna izpostaviti bistvene probleme.	M	I	zeleno	0,54	0,02
6. b	1.06.2	1	GEO	S pomočjo izbranega primera se seznani z eno od posebnosti Azije.	M	I	rdeče	0,46	0,24
7. a	1.07.1	1	GEO	Na globusu in zemljevidu prepozna in pokaže S, J, V, Z poloblo, ekvator, severni in južni tečaj ter začetni poldnevnik.	T	II	rumeno	0,71	0,29
7. b	1.07.2	1	GEO	Na globusu in zemljevidu prepozna in pokaže S, J, V, Z poloblo, ekvator, severni in južni tečaj ter začetni poldnevnik.	T	II	modro	0,28	0,31
8	1.08.1	1	GEO	Na zemljevidu pokaže in imenuje polotoke, otoke in morja.	M	II	rdeče	0,62	0,62
	1.08.2	1	GEO	Na zemljevidu pokaže in imenuje polotoke, otoke in morja.	M	II	rdeče	0,56	0,59
	1.08.3	1	GEO	Na zemljevidu pokaže in imenuje polotoke, otoke in morja.	M	II	rdeče	0,70	0,45
9. a	1.09.1	1	GEO	S pomočjo zemljevida spozna območja z veliko rodnostjo in veliko umrljivostjo.	T	II	rdeče	0,39	0,29
9. b	1.09.2	1	GEO	S pomočjo zemljevida spozna območja z veliko rodnostjo in veliko umrljivostjo.	T	II	zeleno	0,73	0,36

Naloge		Točke	Vsebine	Cilji – učenec	Standardi znanja	Takson. stopnje	Območja	IT	ID
10	1.10.1	1	GEO	Spozna vpliv Severnoatlantskega (Zalivskega toka) na podnebje in rastlinstvo in ga pokaže na zemljevidu.	T	II	modro	0,42	0,15
	1.10.2	1	GEO	Spozna vpliv Severnoatlantskega (Zalivskega toka) na podnebje in rastlinstvo in ga pokaže na zemljevidu.	T	II	nad modrim	0,51	0,04
	1.10.3	1	GEO	Spozna vpliv Severnoatlantskega (Zalivskega toka) na podnebje in rastlinstvo in ga pokaže na zemljevidu.	T	II	rdeče	0,59	0,31
11. a	1.11.1	1	GEO	Spozna spremembe v pokrajini zaradi škodljivega vpliva industrije.	T	III	zeleno	0,77	0,46
11. b	1.11.2	1	GEO	Spozna spremembe v pokrajini zaradi škodljivega vpliva industrije.	T	III	modro	0,27	0,24
12	1.12.1	1	GEO	Našteje vrste prometa in opredeli njegove prednosti in pomanjkljivosti glede na onesnaževanje okolja.	M	III	rumeno	0,53	0,30
	1.12.2	1	GEO	Našteje vrste prometa in opredeli njegove prednosti in pomanjkljivosti glede na onesnaževanje okolja.	M	III	zeleno	0,50	0,21
	1.12.3	1	GEO	Našteje vrste prometa in opredeli njegove prednosti in pomanjkljivosti glede na onesnaževanje okolja.	M	III	rumeno	0,40	0,27
II. DEL									
1	2.01.1	1	ZGO	Na podlagi slikovnega gradiva se orientira v času.	T	I	modro	0,28	0,47
	2.01.2	1	ZGO	Na podlagi slikovnega gradiva se orientira v času.	T	I	nad modrim	0,26	0,14
2. a	2.02.1	1	ZGO	Na podlagi slikovnega gradiva opiše življenje na srednjeveškem gradu in prepozna prebivalce gradov.	T	I	rumeno	0,76	0,45
2. b	2.02.2	1	ZGO	Na podlagi slikovnega gradiva opiše življenje na srednjeveškem gradu in prepozna prebivalce gradov.	T	I	nad modrim	0,29	0,26
2. c	2.02.3	1	ZGO	Opiše življenje kmetov in njegove dajatve.	T	I	nad modrim	0,26	0,35
3. a	2.03.1	1	ZGO	Na podlagi slikovnega gradiva opiše knježji kamen in spozna njegov simbolni pomen.	T	I	nad modrim	0,19	0,46
3. b	2.03.2	1	ZGO	Na zgodovinskem zemljevidu pokaže obseg Karantanije.	T	I	nad modrim	0,18	0,38
4. a	2.04.1	1	ZGO	Ob zemljevidu in slikovnem gradivu spozna trpljenje vojakov na soški fronti.	T	II	rdeče	0,27	0,37
4. b	2.04.2	1	ZGO	Spozna posledice 1. svetovne vojne.	T	II	modro	0,22	0,34
4. c	2.04.3	1	ZGO	Ob slikovnem gradivu se seznani s posledicami atomske bombe in sklepa o njenem vplivu na konec vojne.		II	nad modrim	0,19	0,40
5. a	2.05.1	1	ZGO	Prepozna in opiše državne simbole Slovenije.	T	II	zeleno	0,82	0,48
5. b	2.05.2	1	ZGO	Prepozna in opiše državne simbole Slovenije.	T	II	nad modrim	0,24	0,16
6	2.06.1	1	ZGO	Spozna Slovenijo kot članico OZN, in njeno vključevanje v evro-atlantske povezave.	T	III	modro	0,31	0,30
	2.06.2	1	ZGO	Spozna Slovenijo kot članico OZN, in njeno vključevanje v evro-atlantske povezave.	T	III	modro	0,26	0,53

Naloge		Točke	Vsebine	Cilji – učenec	Standardi znanja	Takson. stopnje	Območja	IT	ID
III. DEL									
1. a	3.01.1	1	DIE	Spozna pojem lastnega naroda, države in državljanstva.	M	I	zeleno	0,87	0,26
1. b	3.01.2	1	DIE	Spozna pojem lastnega naroda, države in državljanstva.	M	I	modro	0,31	0,44
	3.01.3	1	DIE	Spozna pojem lastnega naroda, države in državljanstva.	M	I	modro	0,31	0,45
2. a	3.02.1	1	DIE	Spozna razred kot družbeno skupino in ga opišejo.	M	II	zeleno	0,81	0,33
2. b	3.02.2	1	DIE	Spozna razred kot družbeno skupino in ga opišejo.	M	II	rumeno	0,46	0,23
2. c	3.02.3	1	DIE	Spoznava področja sodelovanja med ljudmi v različnih skupnostih (razredna skupnost, šola, družina, država).	M	II	rumeno	0,70	0,22

LEGENDA:
Naloge: zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, *Navodilih za vrednotenje* in programu za e-vrednotenje;
Točke: zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge;
Vsebine: zapisana vsebina, ki jo preverja vprašanje/del naloge/naloga; GEO – vsebine geografije, ZGO – vsebine zgodovine, DIE – vsebine državljanske vzgoje in etike;
Cilji – učenec: zapisan cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Učnem načrtu;*
Standardi znanja: zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; M – minimalni, T – temeljni; povzeto po *Učnem načrtu;*
Taksonomske stopnje (po Bloomu): zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge; I – znanje in prepoznavanje, II – razumevanje in uporaba, III – analiza in sinteza ter vrednotenje;
Območja: zapisno območje, v katerega se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om.*

I. DEL

Geografija

1. Kopno sestavljajo celine (kontinenti).
   a) Na črto napiši ime največje celine (kontinenta).

   _____

   b) Na črto napiši ime najmanjše celine (kontinenta).

   _____

(2 točki)

2. Obkroži črko pred dvema državama Severne Evrope.

   A Italija.

   B Norveška.

   C Nemčija.

   D Islandija.

   E Španija.

(2 točki)

3. Oglej si sliko 1 na barvni prilogi in reši nalogo.

a) Poimenuj naravni pojav na sliki 1 na barvni prilogi.
Odgovor napiši na črto.

_____

b) V katerem delu Evrope najdemo naravni pojav na sliki 1 na barvni prilogi?
Odgovor napiši na črto.

_____

c) Na črto napiši eno značilnost naravnega pojava na sliki 1 na barvni prilogi.

_____

(3 točke)

4. Obkroži črko pred tremi značilnostmi sredozemskega podnebja.

A Mile zime.

B Kratka in hladna poletja.

C Vroča in suha poletja.

D Topla poletja.

E Večinoma oblačno in megleno vreme z dežjem.

F Dež večinoma pozimi.

(3 točke)

5. H katerim gospodarskim panogam sodijo navedeni pojmi? Poveži pojem z gospodarsko panogo, tako da na prazno črto pred gospodarsko panogo napišeš številko najbolj ustreznega pojma.

GOSPODARSKE PANOGE:	POJMI:
_____ Kmetijstvo.	1 Hidroelektrarna.
_____ Turizem.	2 Farma.
_____ Storitve.	3 Trgovina.
	4 Rudnik.
	5 Toplice.
	6 Plinovod.

(3 točke)

6. Naravno bogastvo je različno razporejeno po svetu. Dopolni povedi tako, da med tremi ponujenimi pojmi v oklepaju izbereš ustreznega in ga zapišeš na črto.

a) Največ dragih kamnov nakopljejo v _____

(Afriki, Zahodni Evropi, Aziji).

b) Največ nafte načrpajo v _____

(Evropi, Avstraliji, JZ Aziji).

(2 točki)

7. Oglej si zemljevid na sliki 2 na barvni prilogi in reši nalogo.

Z uporabo zemljevida na sliki 2 na barvni prilogi določi geografsko lego Evrope glede na ekvator in geografsko lego Severne Amerike glede na začetni poldnevnik. Na črti dopolni povedi.

a) Evropa leži _____ od ekvatorja.

b) Severna Amerika leži _____ od začetnega poldnevnika.

(2 točki)

8. Oglej si zemljevid na sliki 1 in reši nalogo.

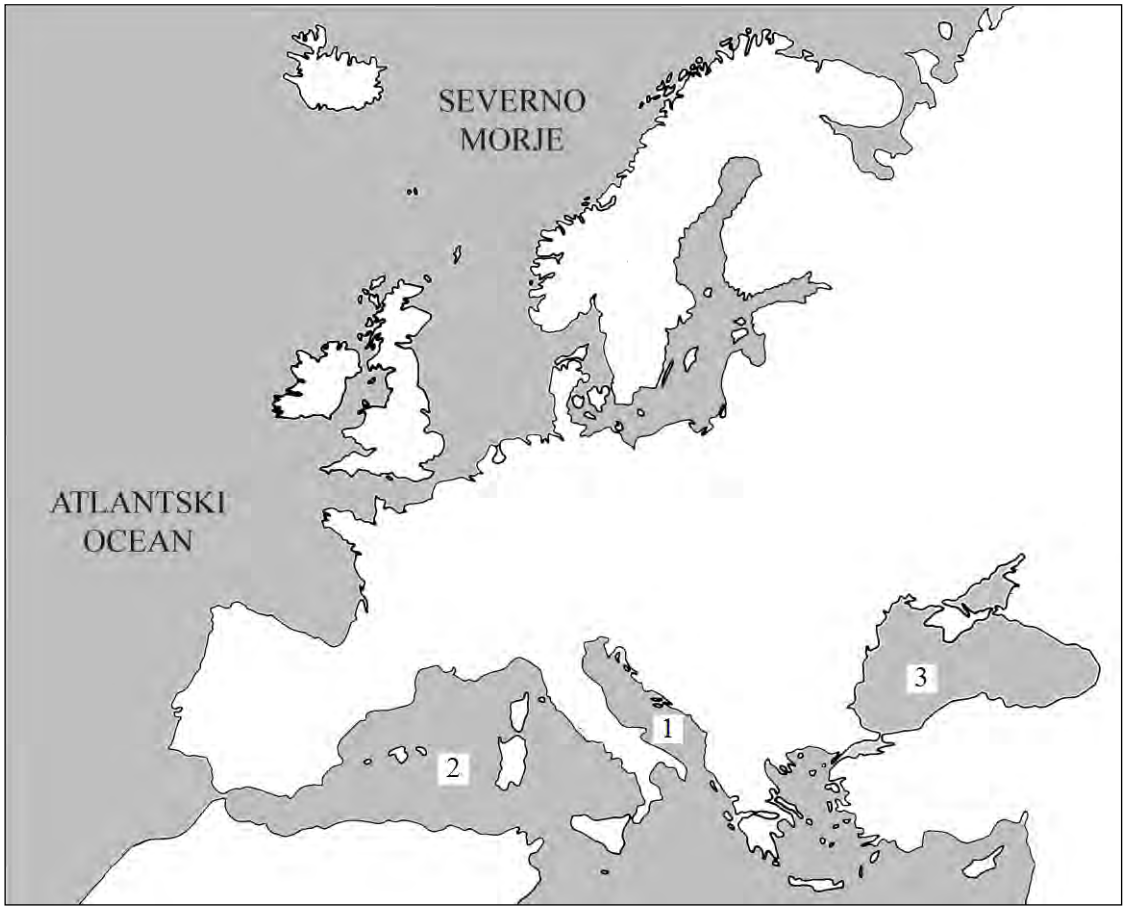

Slika 1: Zemljevid Evrope

(Vir: Evropa. Zemljepis za 6. razred. 1996. Ljubljana, DZS.)

Na zemljevidu na sliki 1 so označena morja, ki oblivajo Evropo. Označena so s številkami 1, 2 in 3.
Na črto zapiši ustrezno ime morja.

Morje, označeno s številko 1, je _____ .

Morje, označeno s številko 2, je _____ .

Morje, označeno s številko 3, je _____ .

(3 točke)

9. Rast števila prebivalstva je povezana z rodnostjo, z umrljivostjo in s selitvami.

a) Ponekod celo omejujejo nova rojstva. Na črto napiši en vzrok za omejevanje rojstev v Aziji.

_____

b) Tudi v Afriki je visoka rodnost, pa je zaradi visoke umrljivosti ne omejujejo. Na črto napiši en vzrok za visoko umrljivost v Afriki.

_____

(2 točki)

10. Oglej si zemljevid na sliki 2 in reši nalogo.

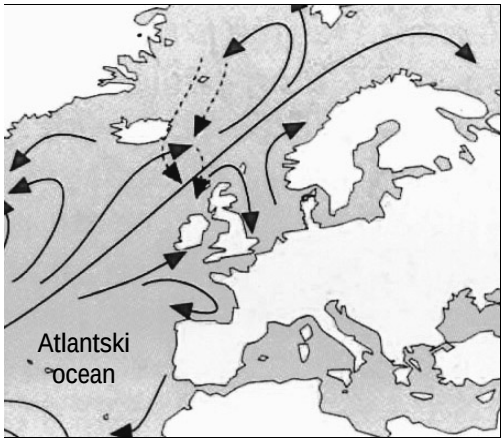

Legenda:
→ topli morski tok

Slika 2: Severnoatlantski (Zalivski) tok

(Vir: http://geografija.kaplis.si/zahodna-evropa.html. Pridobljeno: 21. 12. 2012.)

Obkroži črko pred tremi posledicami, ki jih povzroča Severnoatlantski (Zalivski) tok s svojim vplivom na rastlinstvo in na podnebje Zahodne Evrope.

A Obilica kraških pojavov.

B Ostre in mrzle zime.

C Blago oceansko podnebje.

D Bujno travniško rastje.

E Uspevanje agrumov.

F Obale pozimi ne zamrznejo.

(3 točke)

11. Oglej si sliko 3 in reši nalogo.

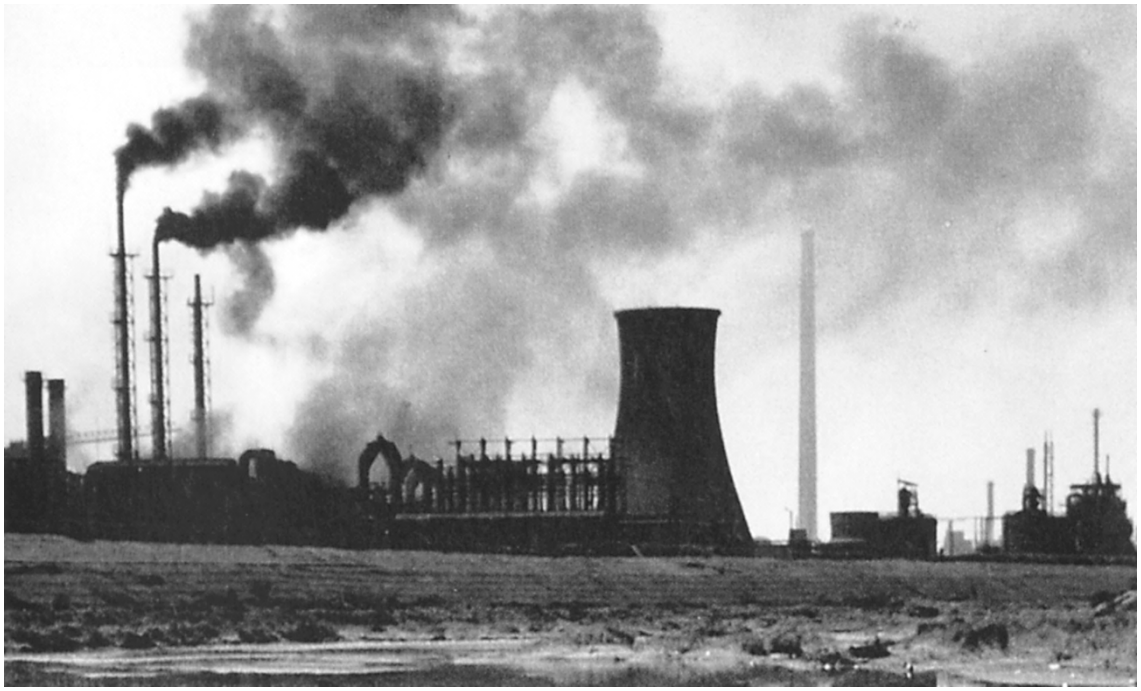

Slika 3: Tovarna

(Vir: Dolenc, E., Gabrič, A., Rode, M., 1997. Koraki v času. 20. stoletje. Zgodovina za 8. razred osnovne šole. Ljubljana, DZS.)

V nekaterih pokrajinah prepoznavamo negativne posledice vpliva industrije na okolje.

a) Navedi eno negativno posledico vpliva industrije na okolje.
Odgovor napiši na črto.

_____

b) Kaj bi morali storiti, da bi zmanjšali negativne posledice vpliva industrije na okolje?
Predlog napiši na črti.

_____

_____

(2 točki)

12. V velikih mestih je gost promet. Kaj bi bilo treba storiti, da bi zmanjšali težave, ki jih povzroča gost promet?
Na črte napiši tri predloge za rešitev problema.

Predlog 1: _____

_____

Predlog 2: _____

_____

Predlog 3: _____

_____

(3 točke)

II. DEL

Zgodovina

1. Na črti pod sliki 4 in 5 napiši imeni zgodovinskih obdobij, ki ju sliki prikazujeta.

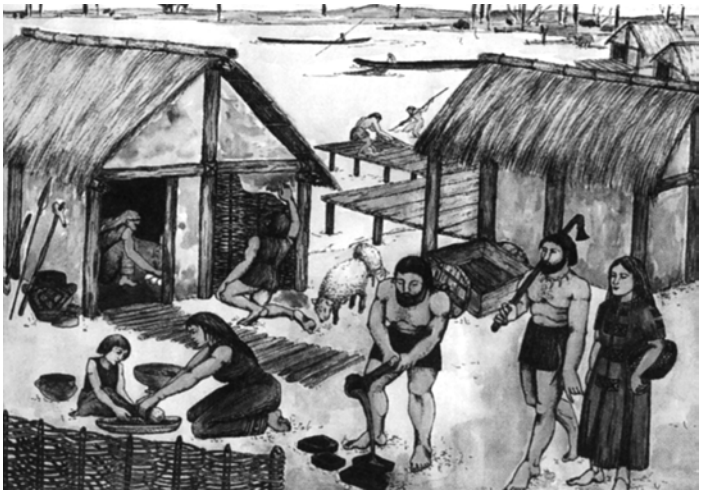

Slika 4: Mostišče

(Vir: Košak, M., Janša - Zorn, O., Umek, M., 2000. Atlas za spoznavanje družbe. Ljubljana, DZS.)

_____

Slika 5: Stolpnica

(Vir: Senegačnik, J., Drobnjak, B., 2000. Spoznavamo Evropo in Azijo. Geografija za 7. razred devetletne osnovne šole. Ljubljana, Modrijan.)

_____

(2 točki)

2. Oglej si sliko 6 in reši nalogo.

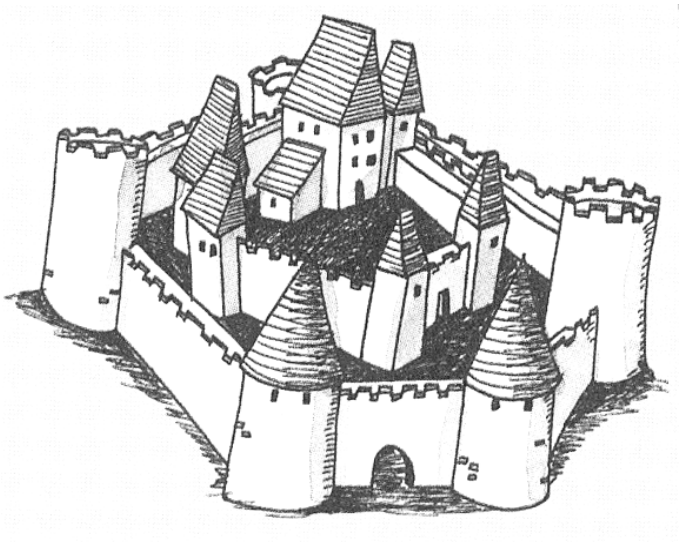

Slika 6: Srednjeveški grad

(Vir: Tawitian, E., Rode, M., 2005. Od prazgodovine skozi stari in srednji vek. Delovni zvezek za 7. razred devetletne osnovne šole. Ljubljana, DZS.)

a) S čim je bil obdan srednjeveški grad?
Odgovor napiši na črto.

_____

b) Na črto napiši eno značilno dejavnost graščaka v srednjem veku.

_____

c) Na črto napiši eno značilno dejavnost tlačana v srednjem veku.

_____

(3 točke)

3. Oglej si sliko 7 in reši nalogo.

Slika 7

(Vir: http://www.hervardi.com. Pridobljeno: 5. 2. 2013.)

a) Kaj prikazuje slika 7?
Odgovor napiši na črto.

_____

b) Kako se je imenovala 1. slovenska država, v kateri so ustoličevali slovenske kneze?
Odgovor napiši na črto.

_____

(2 točki)

4. a) Zakaj 1. svetovno vojno imenujemo pozicijska vojna?
Odgovor napiši na črti.

_____

_____

b) V 1. svetovni vojni je bilo uporabljeno kemično orožje. Zakaj je danes uporaba kemičnega orožja v vojnah prepovedana?
Odgovor napiši na črti.

_____

_____

c) Na konec 2. svetovne vojne je odločilno vplivala uporaba atomskega orožja. Na črto napiši eno značilno posledico, ki jo je povzročila uporaba atomskega orožja in jo čuti več generacij prebivalstva.

_____

(3 točke)

5. Oglej si sliko 8 in reši nalogo.

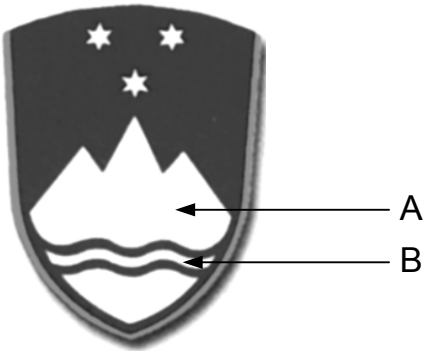

Slika 8: Grb Slovenije

(Vir: Repe, B., 2000. Sodobna zgodovina.
Zgodovina za 4. letnik gimnazij. Ljubljana, Modrijan.)

a) Kaj predstavlja s črko A označeni del grba na sliki 8?
Odgovor napiši na črto.

_____

b) Kaj predstavlja s črko B označeni del grba na sliki 8?
Odgovor napiši na črto.

_____

(2 točki)

6. Slovenija je leta 2004 postala članica Evropske unije. Na črte napiši dve pozitivni posledici članstva Slovenije v Evropski uniji.

Posledica 1: _____

_____

Posledica 2: _____

_____

(2 točki)

OBRNI LIST.

III. DEL

Državljanska vzgoja in etika

1. a) Kaj je materni jezik? Obkroži črko pred pravilno trditvijo.

   A Materni jezik je jezik, ki se ga naučimo v šoli.

   B Materni jezik je jezik, ki smo se ga kot prvega jezika naučili doma.

   C Materni jezik je jezik, ki ga uporabljamo v uradnih institucijah.

   D Materin jezik je jezik, ki ga uporabljamo v tujih državah.

   b) V Sloveniji uporabljamo več uradnih jezikov. Katera sta uradna jezika narodnostnih manjšin? Odgovor napiši na črti.

   _____

   _____

(3 točke)

2. a) Katerim družbenim skupinam lahko pripadajo učenci?
   Obkroži črko pred pravilnimi odgovorom.

   A Razredni skupnosti, volivcem, delavcem.

   B Razredni skupnosti, taborniški organizaciji, politični stranki.

   C Šolarjem, razredni skupnosti, taborniški organizaciji.

   D Razredni skupnosti, taborniški organizaciji, upokojencem.

   b) Na črto napiši eno pozitivno vrednoto učencev v razredu.

   _____

   c) Kako na pozitiven način rešujemo konflikte v razredu?
   Odgovor napiši na črti.

   _____

   _____

(3 točke)

Skupno število točk: 50

Barvna priloga

Slika 1: Naravni pojav

Slika 2: Zemljevid sveta

(Vir slike 1: http://www.weirdwarp.com/2010/03. Pridobljeno: 2007.)
(Vir slike 2: Kolenc - Kolnik, K., Otič, M., Vovk, A., 1997. Sodobni svet. Geografija za 7. razred osnovne šole. Delovni zvezek. Ljubljana, Modrijan.)

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Dosežki učencev **po vsebinskih področjih** glede na indeks težavnosti

Slika 4.2.10.5.5: Dosežki učencev pri celotnem preizkusu znanja in pri posameznih delih glede na indeks težavnosti

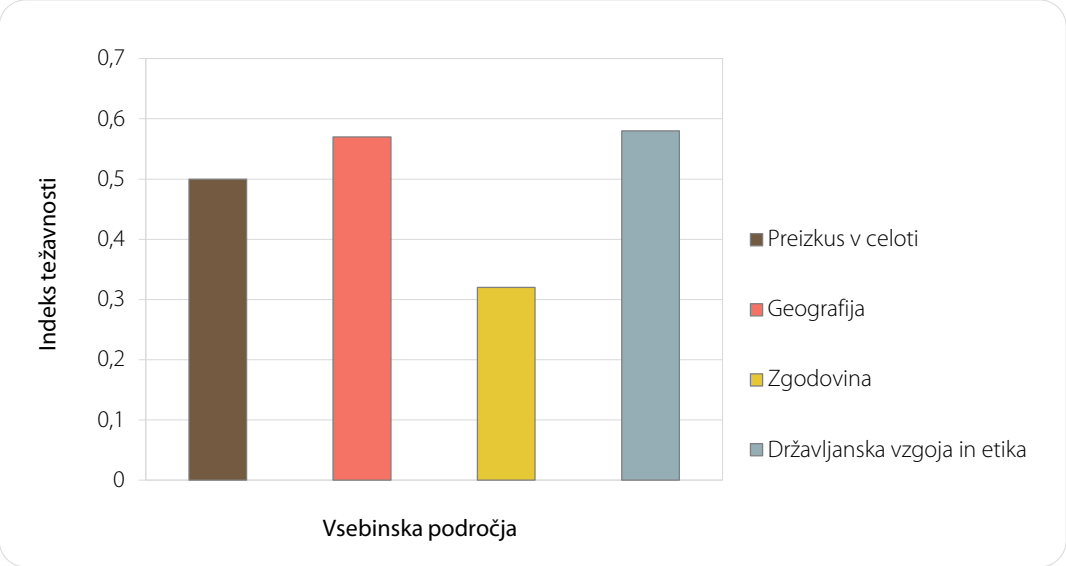

Učenci so najbolje reševali naloge iz tretjega dela preizkusa (povprečni IT 0,58), ki je preverjal znanje s področja državljanske vzgoje in etike. To predmetno področje je najmanj obširno, preverja se ga le z dvema nalogama oziroma zajema le 12 % celotnega preizkusa. Preverja pa se le znanje I. in II. taksonomske stopnje. Skoraj enako dobro so reševali prvi, najobsežnejši del preizkusa znanja, ki preverja znanje s področja geografije (povprečni IT 0,57). Znanje s področja geografije preverja 60 % nalog v preizkusu. Najmanj uspešno so reševali naloge drugega dela preizkusa, ki preverja znanje s področja zgodovine. Dosežki so podobni kakor pri preizkusu znanja iz šolskih let 2008/2009 in 2010/2011, ko so učenci ravno tako bili najuspešnejši pri reševanju nalog s področja državljanske vzgoje in etike, najmanj pa s področja zgodovine. Vendar se je razlika v uspešnosti reševanja nalog s področja geografije in zgodovine še povečala. Tudi v šolskem letu 2006/2007, ko se je prvič preverjalo znanje iz družboslovja, so učenci najuspešneje reševali naloge s področja državljanske vzgoje in etike, z razliko, da so bili v omenjenem letu najmanj uspešni pri reševanju nalog s področja geografije. Struktura preizkusa v letu 2006/2007 ni bila enaka kakor leta 2008/09 in leta 2010/11, kar je potrebno pri primerjavi dosežkov upoštevati.

Preglednica 4.2.10.5.4: Uspešnost reševanja nalog po letih in po posameznih vsebinskih sklopih glede na indeks težavnosti

	NPZ 2006/07	NPZ 2008/09	NPZ 2010/11	NPZ 2012/13
Preizkus v celoti	0,46	0,58	0,54	0,50
Geografija	0,39	0,61	0,55	0,57
Zgodovina	0.58	0,44	0,28	0,32
Državljanska vzgoja in etika	0,64	0,77	0,56	0,58

Pri reševanju preizkusa znanja so bili učenci v letošnjem letu uspešnejši kakor v šolskem letu 2006/2007 in nekoliko manj uspešno kakor v letih 2008/2009 in 2010/2011.

S področja **geografije** so učenci najbolje reševali prvi del naloge 1.05, ki je preverjala znanje I. taksonomske stopnje. Učenci so morali povezati pojme z gospodarskimi panogami. Najuspešnejši so bili pri povezavi pojma farma z gospodarsko panogo kmetijstvo (IT 0,96). Najmanj uspešni so bili pri reševanju naloge 1.11.2, ki je preverjala znanje III. taksonomske stopnje. Učenci so morali napisati predlog, kako bi zmanjšali negativne posledice vpliva industrije na okolje.

Določene učne cilje iz učnega načrta za geografijo smo preverjali tudi že prejšnja leta (http://www.ric.si/preverjanje_znanja/ predmeti/nis/2011120911393010/). Tako smo poznavanje kontinentov/celin preverjali že v letu 2010/2011 z nalogo 1.01 (IT 0,63). Naloga je od učencev zahtevala, da napišejo dve celini. V letošnjem letu, pa so učenci morali pri nalogi 1.01 zapisati imeni največje in najmanjše celine. Nalogo so v letošnjem letu reševali

nekoliko manj uspešno (IT 0,60). Mogoče je, da se je ta razlika v uspešnosti reševanja pokazala zaradi uvedbe še enega merila – velikost celine.

Vsa štiri leta smo preverjali tudi poznavanje in lego evropskih držav. Najuspešnejši so bili leta 2008/2009 (naloga 1.01, IT 0,81). Naloga je od učencev zahtevala, da obkrožijo črko pred obmorskimi državami Evrope. Kot dodatek k nalogi so učenci imeli tudi zemljevid. Uspešni so bili tudi v letu 2010/2011 (naloga 1.04, IT 0,78). Pri tej nalogi so učenci morali obkrožiti črko pred državo, ki leži v Evropi. Nekoliko manj uspešni so bili v letošnjem letu (naloga 1.02, IT 0,60). Naloga je od učencev zahtevala, da obkrožijo črki pred državama Severne Evrope. Podobno nalogo so učenci reševali tudi leta 2006/2007 (naloga 1.04, IT 0,48), pri kateri so učenci morali od naštetih držav ugotoviti, katere sodijo k Zahodni Evropi.

Tako kakor v letih 2008/2009 in 2010/2011 smo tudi v letošnjem letu preverjali poznavanje naravnih pojavov. V letošnjem letu je naloga 1.03 (IT 0,58) od učencev zahtevala, da poimenujejo na sliki prikazan naravni pojav vulkan, da zapišejo, kje v Evropi lahko ta naravni pojav najdemo in eno značilnost tega pojava. Najuspešnejši so bili učenci v letu 2010/2011 (naloga 1.03, IT 0,69), ko je naloga preverjala poznavanje naravnih pojavov – otok in polotok. Najmanj uspešni pa so učenci bili lata 2008/2009 (naloga 1.08, IT 0,42), ko je naloga preverjala poznavanje naravnih pojavov – fjord in vulkan.

Značilnosti različnih podnebij smo preverjali že v letu 2006/2007 z nalogo 1.07 (IT 0,28). Naloga je od učencev zahtevala, da zapišejo značilnosti celinskega podnebja in tri kulturne rastline, ki uspevajo v celinskem podnebju. V letošnjem letu so učenci pri nalogi 1.04 (IT 0,59) morali obkrožiti črke pred tremi značilnostmi sredozemskega podnebja. Verjetno so bili v letošnjem letu bistveno uspešnejši že zaradi izbirnega tipa naloge.

Tako kakor v letošnjem letu so se tudi v letu 2008/2009 z nalogo 1.11 (IT 0,52) preverjale posledice vpliva industrije na okolja. Učenci so morali zapisati pozitivne in negativne posledice jedrske elektrarne Krško na okolje. V letošnjem letu (naloga 1.11, IT 0,52) je naloga od učencev zahtevala, da navedejo negativno posledico vpliva industrije na okolje in tudi predlog , kako zmanjšati ta negativni vpliv industrije na okolje.

V letošnjem letu so učenci pri nalogi 1.12 (IT 0,48) morali navesti tri predloge, kako bi zmanjšali težave, ki jih povzroča gost promet v velikih mestih. Podobno nalogo (naloga 1.11, IT 0,23) so reševali tudi leta 2010/2011. Naloga je od učencev zahtevala, da napišejo prednosti in pomanjkljivosti cestnega prometa pred železniškim. Morda so bili v letošnjem letu uspešnejši, saj jim ni bilo potrebno primerjati dveh vrst prometa.

Najbolje rešena naloga s področja **zgodovine** je bila naloga 2.05.1 (IT 0,82), ki je preverjala znanje II. taksonomske stopnje in je od učencev zahtevala, da prepoznajo državni grb in ga opišejo. Najmanj so bili uspešni pri nalogi 2.03.2. (IT 0,18), ki je preverjala znanje I. taksonomske ravni. Naloga je od učencev zahtevala, da poimenujejo na sliki prikazan knežji kamen.

Znanje iz obdobja 1. in 2. svetovne vojne se je preverjalo v letošnjem letu (naloga 2.04, IT 0,23) pa tudi v letih 2008/2009 (naloga 2.04, IT 0,26) in 2010/2011 (naloga 2.05.2, IT 0,28). Vsa tri leta smo znanje preverjali z nalogami zapisa kratkega odgovora in vse naloge so preverjale znanje na II. taksonomski stopnji. Najmanj uspešni so bili učenci v letošnjem letu.

Najbolje rešena naloga s področja **državljanske vzgoje in etike** je bila naloga 3.01.1 (IT 0,87). Naloga je od učencev zahtevala, da obkrožijo črko pred pravilno trditvijo, ki je odgovorila na vprašanje, kaj je materni jezik. Najmanj uspešno so reševali nalogi 3.01.2 in 3.01.3 (IT 0,32), ki je od učencev zahtevala, da napišejo uradna jezika narodnostnih manjšin v Sloveniji.

Eden od vzrokov, zakaj so učenci manj uspešni pri reševanju nalog s področja zgodovine, je verjetno v tem, da se učenci, vključeni v prilagojeni izobraževalni program z NIS-om, slabše orientirajo v prostoru in času in da so zgodovinske teme za njih preveč abstraktne. Drugi vzrok, ki pa je verjetno v šolskih letih 2008/2009 in 2010/2011 kot tudi v letošnjem letu bistveno pripomogel k slabšim dosežkom pri nalogah s področja zgodovine, je v zastopanosti različnih tipov nalog v tem delu preizkusa in v zastopanosti minimalnih in temeljnih standardov. V drugem delu preizkusa znanja s področja zgodovine so prevladovale naloge kratkega odgovora, poleg teh pa so bile le še naloge zapisa kratkega odgovora. Ta dva tipa nalog učenci večinoma rešujejo manj uspešno, medtem ko so v prvem delu preizkusa, ki je preverjal znanje s področja geografije, prevladovale naloge izbirnega tipa, pri reševanju katerih so učenci navadno uspešnejši. Poleg tega so naloge s področja geografije preverjale predvsem minimalne standarde znanja (60 %), medtem ko so naloge s področja zgodovine preverjale predvsem temeljne standarde (64,3 %).

Dosežki učencev **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti

Preglednica 4.2.10.5.5: Primerjava dosežkov po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v letih 2008/2009, 2010/2011 in 2012/2013

Taksonomska stopnja	2008/09	2010/11	2012/13
I.	IT 0,63	IT 0,64	0,52
II.	IT 0,58	IT 0,48	0,51
III.	IT 0,34	IT 0,25	0,43

Tako kakor vsa leta so bili tudi v letošnjem letu učenci najuspešnejši pri reševanju nalog, ki so preverjale znanje na I. taksonomski stopnji, najmanj uspešni pa pri reševanju nalog, ki so preverjale znanje III. taksonomske stopnje. Morda je zanimiv podatek, da so učenci v letošnjem letu v primerjavi z ostalimi leti najmanj uspešno reševali naloge na I. taksonomski stopnji, najuspešneje pa na III. taksonomski stopnji. V primeru, da bi se ta trend nadaljeval tudi v prihodnjih letih, bi morda lahko sklepali tudi na to, da je prišlo v šolah do sprememb v procesu poučevanja in učenja. K temu trendu bi lahko pripomogel tudi NPZ.

Slika 4.2.10.5.6: Dosežki učencev pri celotnem preizkusu znanja in pri posameznih vsebinskih sklopih glede na indeks težavnosti

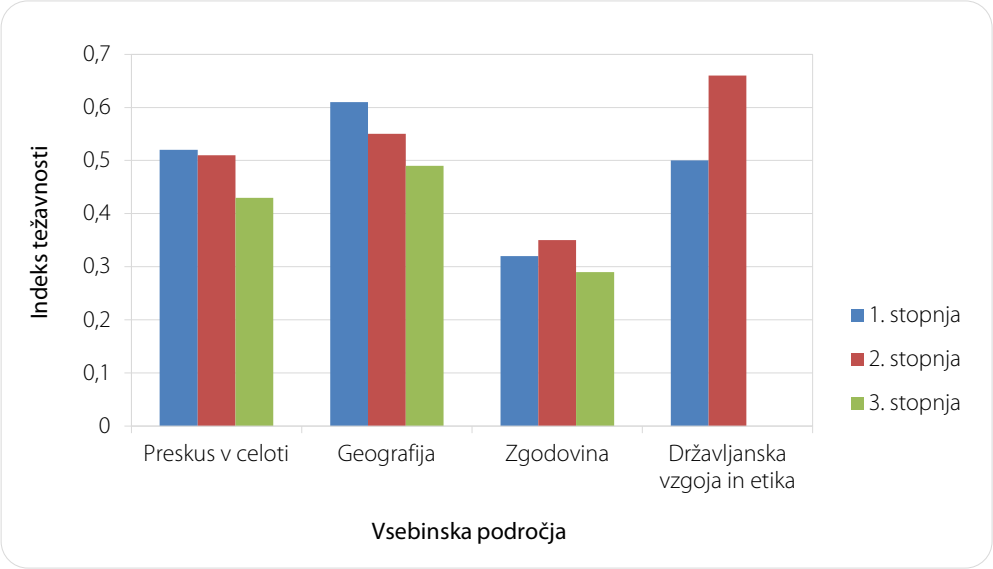

Dosežki celotnega preizkusa iz družboslovja so glede na taksonomske stopnje pričakovano razporejeni. Najboljše dosežke so učenci dosegli na I. taksonomski stopnji (znanje), sledi II.. taksonomska stopnja (uporaba), najmanj uspešno pa so reševali naloge s III. taksonomski stopnji (samostojno reševanje družboslovnih problemov). Ta razporeditev velja za celoten preizkus in za prvi, najobsežnejši del preizkusa, ki je preverjal znanje s področja geografije. Pri vsebinskih sklopih zgodovina in državljanska vzgoja in etika pa so učenci najbolje reševali naloge na II. taksonomski stopnji.

Prvi del preizkusa znanja – geografija

Ta del preizkusa je bil sestavljen iz 6 nalog na I., 4 nalog na II. in 2 nalog na III. taksonomski stopnji. Učenci so bili najuspešnejši pri reševanju nalog na I. taksonomski stopnji. Zelo uspešni so bili tudi pri reševanju nalog na II. taksonomski stopnji. Nekoliko manj uspešni pa so bili pri reševanju nalog na III. taksonomski stopnji, kar pa je tudi pričakovano, saj naloge na III. taksonomski stopnji zahtevajo uporabo zahtevnejših miselnih procesov. Na uspešnost učencev pri reševanju nalog na III. taksonomski stopnji pa je verjetno vplival tudi tip nalog. Obe nalogi sta bili namreč nalogi zapisa kratkega odgovora. So pa v letošnjem letu učenci bistveno bolje reševali naloge na III. taksonomski stopnji kakor v preteklih letih.

Na **I. taksonomski stopnji** so bili učenci najuspešnejši pri reševanju naloge 1.05.1 (IT 0,96). Učenci so morali povezati pojem farma z gospodarsko panogo kmetijstva. Najmanj uspešno so reševali nalogo 1.05.3 (IT 0,39), pri kateri so morali povezati pojem trgovina z gospodarsko panogo storitve.

Pri izkazovanju razumevanja in uporabe znanja na **II. taksonomski stopnji** so bili najuspešnejši pri reševanju naloge 1.09.2 (IT 0,78), pri kateri so morali učenci zapisati vzrok za visoko umrljivost v Afriki. Najmanj uspešni pa so bili pri reševanju naloge 1.07.2 (IT 0,28), kjer so morali učenci ob pomoči zemljevida določiti lego Severne Amerike glede na začetni poldnevnik. Predvidevamo, da je vzrok za manj uspešno reševanje te naloge v težavah, ki jih imajo ti učenci na področju orientacije.

Na **III. taksonomski stopnji** so najuspešneje reševali nalogo 1.11.1 (IT 0,77), pri kateri so morali navesti eno negativno posledico vpliva industrije na okolje. Najmanj uspešno so rešili nalogo 1.11.2 (IT 0,27), pri kateri se je od učencev pričakovalo, da bodo navedli predlog, kako bi zmanjšali negativne posledice vpliva industrije na okolje.

Drugi del preizkusa znanja – zgodovina

Ta del preizkusa je bil sestavljen iz 3 nalog na I., 2 nalog na II. in 1 naloge na III. taksonomski stopnji. Ta del preizkusa so učenci bistveno manj uspešno reševali v primerjavi z ostalima dvema deloma. Najuspešnejši so bili pri reševanju nalog na II. taksonomski stopnji, za spoznanje manj uspešni so bili pri reševanju nalog na I. taksonomski stopnji, najmanj uspešni pa na III. taksonomski stopnji, kar pa je tudi pričakovano. Morda je v letošnjem letu zanimivo, da ni velikih razlik v uspešnosti reševanja nalog na posameznih taksonomskih stopnjah.

Na **I. taksonomski stopnji** so učenci najboljše dosežke dosegli pri reševanju naloge 2.02.1 (IT 0,76), pri kateri so morali napisati, s čim je bil obdan srednjeveški grad. Najmanj uspešno pa so reševali nalogo 2.03.2 (IT 0,18), pri kateri so morali poimenovati prvo slovensko državo, v kateri so ustoličevali slovenske kneze. Predvidevamo, da bi bila naloga bolje rešena, če bi bila izbirnega tipa.

Na **III. taksonomski stopnji** smo znanje preverjali z eno nalogo. Najuspešneje so rešili prvi del naloge (naloga 2.04.1, IT 0,27), ki je od učencev zahtevala, da razložijo, zakaj 1. svetovno vojno imenujemo pozicijska vojna. Najmanj uspešno so reševali tretji del naloge (naloga 2.04.3, IT 0,19), ki je od njih zahtevala, da navedejo eno značilno posledico, ki jo je povzročila uporaba atomskega orožja in jo čuti več generacij prebivalstva.

V prihodnje bi bilo smiselno preverjati znanje zgodovine tudi z izbirnimi tipi nalog.

Tretji del preizkusa znanja – državljanska vzgoja in etika

Ta del preizkusa je bil sestavljen iz 1 naloge na I. in 1 naloge na II. taksonomski stopnji. Učenci so bili uspešnejši pri reševanju naloge na II. taksonomski stopnji kakor na I.. Verjeten vzrok za to je, da se vsebina druge naloge navezuje na njihovo vsakodnevno življenje in jim je zato blizu in dobro poznana.

Na I. taksonomski stopnji so učenci najbolje rešili prvi del 1. naloge 3.01 (IT 0,87), kjer so morali obkrožiti črko pred pravilno trditvijo, ki je odgovarjala na vprašanje, kaj je materni jezik. Na II. taksonomski stopnji pa so najbolje rešili prvi del 2. naloge 3.02 (IT 0,81), kjer so morali obkrožiti črko pred pravilno trditvijo, ki je odgovarjala na vprašanje, katerim družbenim skupinam lahko pripadajo učenci. Zanimivo je, da sta bili obe nalogi s področja družboslovja sestavljeni iz enega vprašanja tipa obkroževanja in dveh vprašanj tipa kratkega odgovora. Učenci so bili bistveno uspešnejši pri reševanju tistega dela naloge, ki je bila izbirnega tipa.

Dosežki učencev **po standardih znanja** glede na indeks težavnosti

Slika 4.2.10.5.7: Zastopanost minimalnih in temeljnih standardov v celotnem preizkusu in v posameznih vsebinskih sklopih

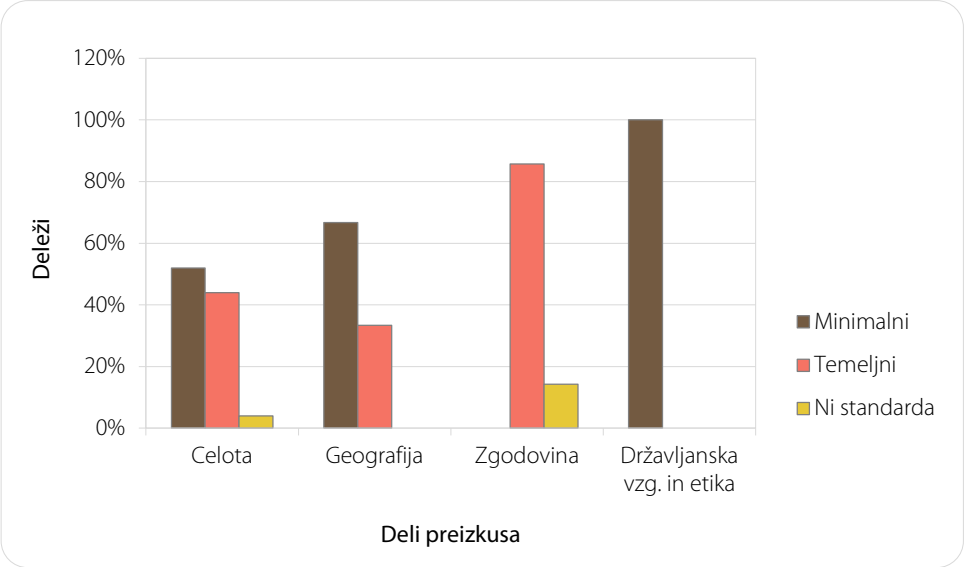

Celoten preizkus znanja je preverjal 52 % temeljnih standardov in 44 % minimalnih standardov, za 4 % nalog pa ni standardov znanja v učnem načrtu. Standardi so bili v različnih delih preizkusa različno zastopani. Pri vsebinskem sklopu geografija so prevladovali minimalni standardi, medtem ko so pri vsebinskem sklopu zgodovina prevladovali temeljni standardi, 14,29 % nalog pa je preverjalo cilje iz učnega načrta, ne pa standardov. Verjetno so učenci bolje reševali preizkus znanja s področja geografije kakor zgodovine tudi zato, ker so v tem delu preizkusa prevladovali minimalni standardi. Pri vsebinskem sklopu državljanska vzgoja in etika pa so se preverjali le minimalni standardi. Pri reševanju tega vsebinskega sklopa so bili učenci najuspešnejši. Podobna situacija se je pokazala tudi pri preizkusih znanja v letih 2008/2009 in 2010/2011. V prihodnje bo pri preizkusu znanja iz družboslovja potrebno upoštevati enakomerno preverjanje tako minimalnih kot temeljnih standardov pri vseh treh vsebinskih sklopih.

Slika 4.2.10.5.8: Uspešnost reševanja nalog glede na standard znanja in indeks težavnosti pri celotnem preizkusu in pri posameznih področjih

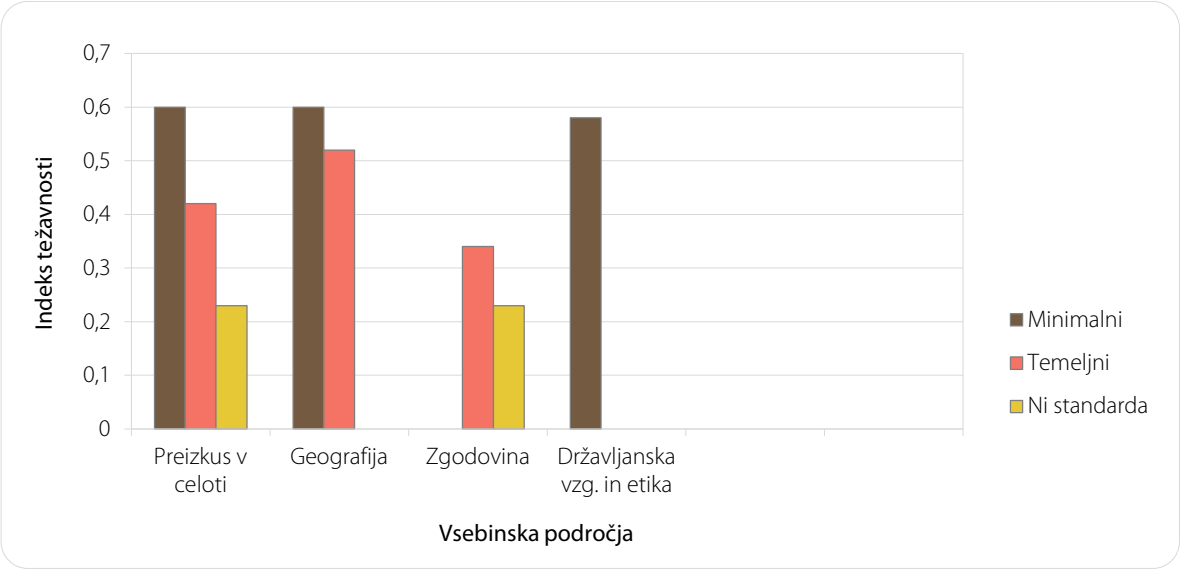

Učenci so najuspešneje reševali naloge, ki so preverjale minimalne standarde znanja, nekoliko manj uspešno naloge, ki so preverjale temeljne standarde, in najmanj uspešno naloge, za katere pa standarda znanja v učnem načrtu ni, je pa zapisan cilj.

Dosežki učencev **po tipih nalog** glede na indeks težavnosti

Slika 4.2.10.5.9: Zastopanost različnih tipov nalog v celotnem preizkusu

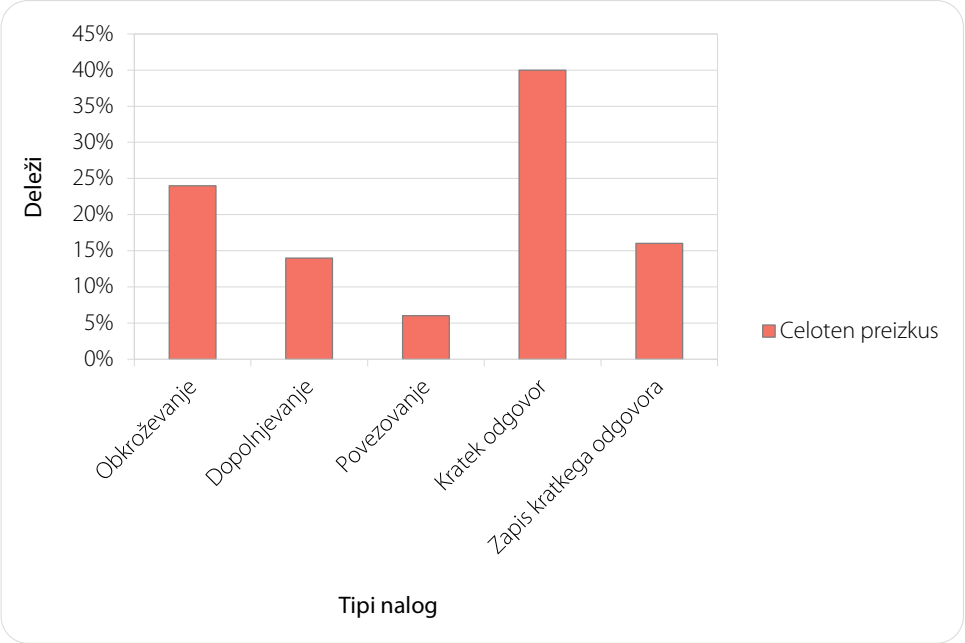

V preizkusu znanja so prevladovale naloge kratkega odgovora (40 %), sledile so naloge obkroževanja (24 %), naloge zapisa kratkega odgovora (16 %), naloge dopolnjevanja (14 %) in naloge povezovanja (6 %).

Znanje v preizkusu se je preverjalo z nalogami izbirnega tipa in nalogami kratkega odgovora in zapisa kratkega odgovora. Pri vsebinskem sklopu geografija se je znanje preverjalo s 50 % nalog izbirnega tipa in 50 % nalog kratkega odgovora in zapisa kratkega odgovora. Isto razmerje je bilo tudi pri vsebinskem sklopu državljanska vzgoja in etika. Pri vsebinskem sklopu zgodovina pa se je znanje preverjalo le z nalogami kratkega odgovora in zapisa kratkega odgovora. Vemo namreč, da so učenci uspešnejši pri reševanju nalog izbirnega tipa.

Slika 4.2.10.5.10: Zastopanost različnih tipov nalog v preizkusu znanja po posameznih področjih

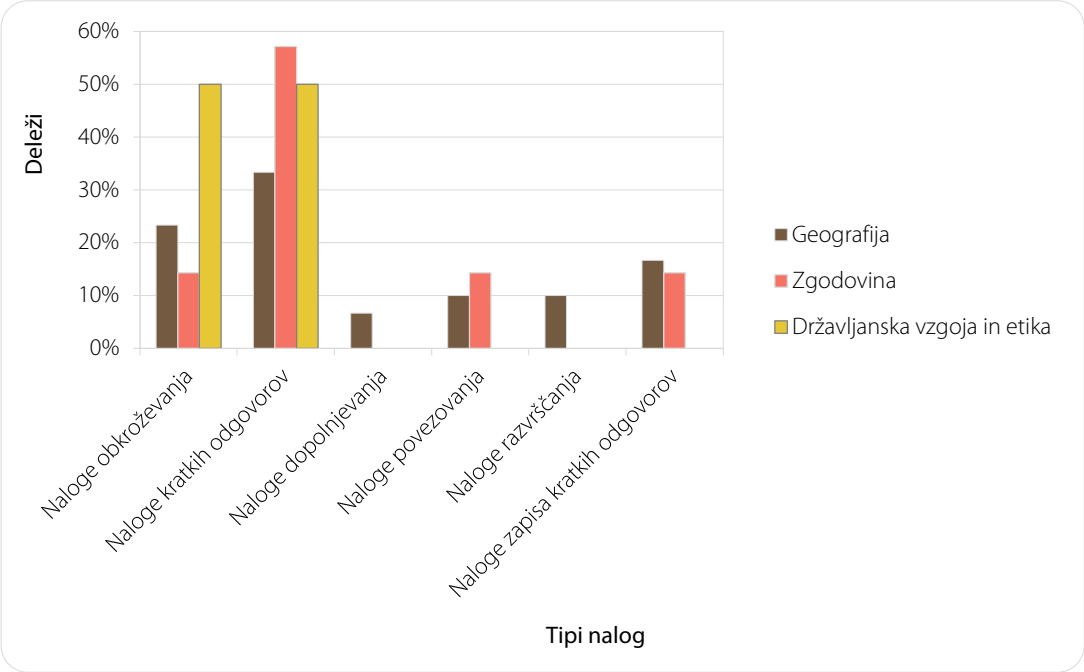

Znanje s področja geografije se je preverjalo z vsemi petimi tipi nalog, ki jih je vseboval celoten preizkus znanja, znanje s področja zgodovine se je preverjalo z nalogami kratkega odgovora in zapisa kratkega odgovora, področje državljanske vzgoje in etike pa z vprašanji obkroževanja in kratkega odgovora.

Slika 4.2.10.5.11: Dosežki učencev glede na tip naloge in indeks težavnosti v celotnem preizkusu in v posmeznih vsebinskih sklopih

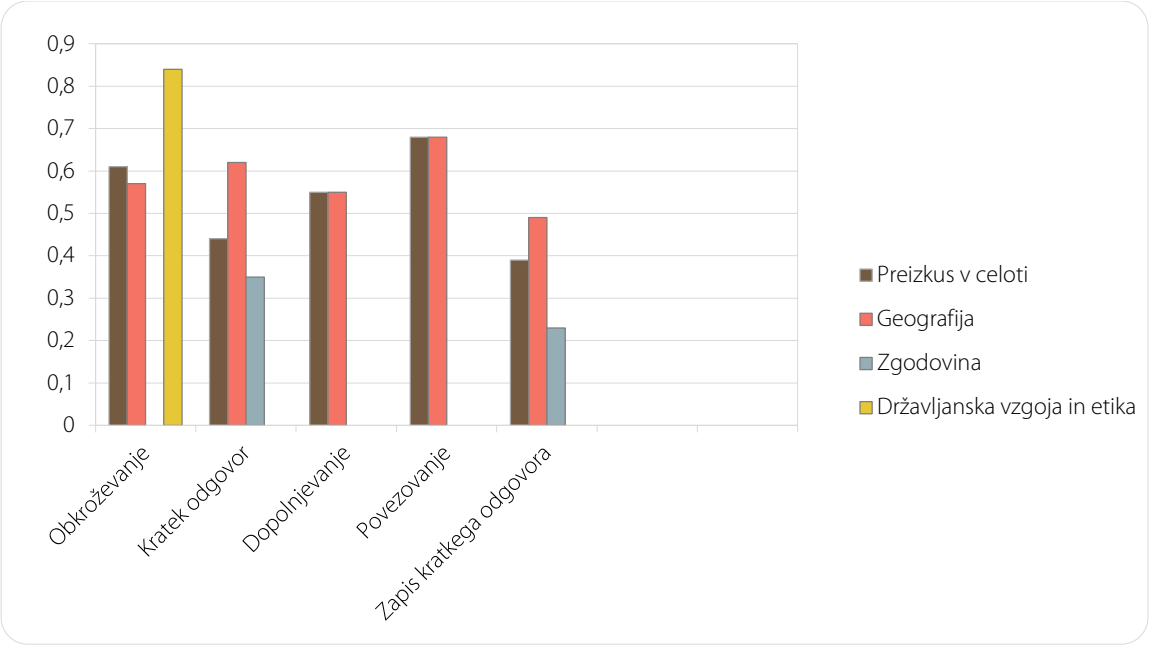

Če pogledamo preizkus v celoti, so bili učenci najuspešnejši pri reševanju nalog povezovanja (povprečni IT 0,77), sledile so naloge razvrščanja (povprečni IT 0,69), naloge dopolnjevana (povprečni IT 0,68), naloge obkroževanja (povprečni IT 0,67), naloge kratkega odgovora (povprečni IT 0,42) in naloge zapisa kratkega odgovora (IT 0,25).

Pri vsebinskem sklopu **geografija** so učenci najbolje reševali naloge povezovanja (IT 0,68), sledile so naloge kratkega odgovora (IT 0,62), obkroževanja (IT 0,57), dopolnjevanja (IT 0,55) in zapisa kratkega odgovora (IT 0,49).

Pri vsebinskem sklopu **zgodovina** so učenci uspešneje reševali naloge kratkega odgovora (IT 0,35) kakor zapisa kratkega odgovora (IT 0,23).

Pri vsebinskem sklopu **državljanska vzgoje in etika** pa so učenci bistveno bolje reševali naloge obkroževanja (IT 0,84) v primerjavi z nalogami kratkega odgovora (IT 0,45).

Dosežki učencev **po dodatkih pri nalogah** glede na indeks težavnosti

Pojem dodatek definiramo kot izhodišče, ki ga učenec uporabi kot pripomoček za reševanje vprašanja/naloge.

Slika 4.2.10.5.12: Zastopanost dodatkov pri nalogah v preizkusu znanja

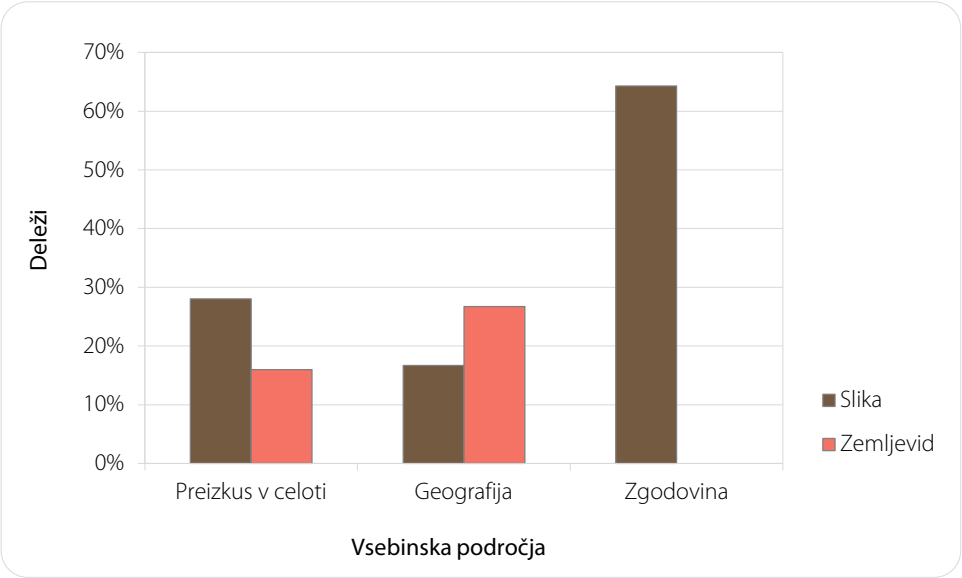

28 % nalog v celotnem preizkusu znanja je imelo kot dodatek k nalogam sliko, 16 % nalog pa zemljevid. Če pogledamo posamezno vsebinsko področje, ugotovimo, da je pri geografiji imelo sliko kot dodatek 16,7 % nalog, zemljevid pa 26,6 % nalog. Na vsebinskem področju zgodovina je imelo 64,3 % nalog sliko kot dodatek k nalogam, sklop državljanska vzgoja in etika pa ni imel dodatkov k nalogam.

Slika 4.2.10.5.13: Dosežki učencev po dodatkih pri nalogah glede na indeks težavnosti

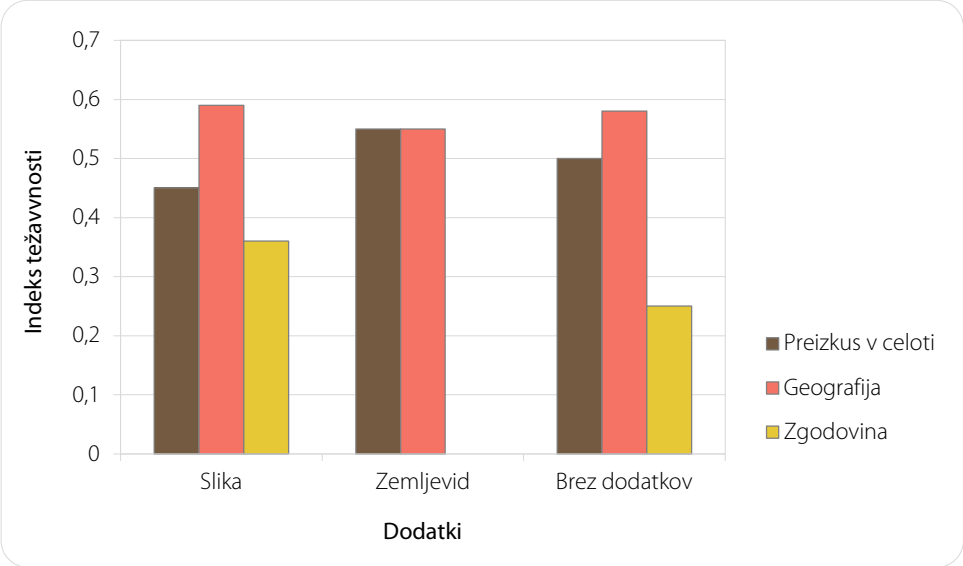

Če primerjamo dosežke pri nalogah za celoten vsebinski sklop, ugotovimo, da so bili učenci uspešnejši pri reševanju nalog, ki so imele zemljevid kot dodatek k nalogi (IT 0,55), nekoliko manj uspešni so bili pri reševanju nalog, ki niso imele dodatkov (IT 0,50), in najmanj uspešni pri reševanju nalog, ki so imele sliko kot dodatek. Tak dosežek je verjetno posledica slabšega reševanja vsebinskega področja zgodovina, saj so bili učenci ravno pri reševanju nalog s tega področja najmanj uspešni.

Pri vsebinskem sklopu geografija lahko ugotovimo, da dodatki k nalogam niso vplivali na uspešnejše reševanje nalog. Najuspešneje so reševali naloge, katerim je bila dodana slika (IT 0,59), sledile so naloge brez dodatkov (IT 0,58) in nazadnje naloge, ki so imele kot dodatek zemljevid. Mogoče je, da so učenci najuspešneje reševali

naloge s slikami, ker se z vsebino na slikah (vulkan in tovarna) pogosteje srečujejo. Večina nalog, ki ni imela dodatkov, je preverjala znanje na I. taksonomski stopnji. Verjetno so prav zato bili učenci pri teh nalogah uspešnejši kakor pri nalogah, pri katerih so morali uporabljati zemljevid, saj so te naloge že na II. taksonomski stopnji.

Pri vsebinskem sklopu **zgodovina** so učenci uspešneje reševali naloge, katerim je bila dodana še slika (IT 0,36), kakor naloge brez dodatkov (IT 0,25).

Povzetek

Pri reševanju preizkusa znanja so bili učenci v letošnjem letu uspešnejši kakor v šolskem letu 2006/2007 in nekoliko manj uspešni kakor v letih 2008/2009 in 2010/2011. Učenci so bili tudi v letošnjem letu najuspešnejši pri reševanju nalog tretjega vsebinskega sklopa, ki so preverjale znanje s področja državljanske vzgoje in etike, le za spoznanje manj uspešni so bili pri reševanju nalog s področja geografije in najmanj uspešni s področja zgodovine. Podobna situacija je bila tudi v šolskih letih 2008/2009 in 2010/2011. Le v šolskem letu 2006/2007 so bili učenci uspešnejši pri reševanju nalog s področja zgodovine. Vzrok, da so učenci manj uspešni pri reševanju nalog iz vsebinskega sklopa zgodovina, je verjetno v različni zastopanosti tipov nalog v posameznem sklopu preizkusa in pa tudi v različnem zastopanju minimalnih in temeljnih standardov znanja.

Tako kakor vsa leta so tudi v letošnjem letu bili učenci najuspešnejši pri reševanju nalog, ki so preverjale znanje na I. taksonomski stopnji, najmanj uspešni pa pri reševanju nalog, ki so preverjale znanje III. taksonomske stopnje. Morda je zanimiv podatek, da so učenci v letošnjem letu v primerjavi z ostalimi leti najmanj uspešno reševali naloge na I. taksonomski stopnji, najbolj uspešno pa na III. taksonomski stopnji. V primeru, da bi se ta trend nadaljeval tudi v prihodnjih letih, bi morda lahko sklepali tudi na to, da je prišlo v šolah do sprememb v procesu poučevanja in učenja. K temu trendu bi lahko pripomogel tudi NPZ.

Sklepne ugotovitve

Dosežki učencev ob koncu 2. obdobja pri posameznih predmetih v letu 2013

Matematika

Kakor tudi prejšnja leta, učenci poznajo številsko vrsto in pravilno zapišejo števila. Nekaj težav imajo s pretvarjanjem števil v dekadni sistem in obrnjeno ter pri pretvarjanju merskih enot. Razmeroma uspešno seštevajo, odštevajo, množijo in delijo števila do 1000 brez prehoda in s prehodom. Več težav imajo pri računih z različnimi operacijami. Učenci imajo težave pri označevanju črt in likov ter pri njihovem načrtovanju oziroma prepoznavanju skladnosti. Enostavne besedilne naloge rešujejo uspešno, če je v besedilu zelo jasno podana računska operacija. Sestavljene besedilne naloge so učenci pričakovano slabše reševali, saj so na zahtevnejši ravni. Matematični del preizkusa so reševali slabše (61 %) kakor preizkus slovenščine kljub manjši težavnosti in manjši diskriminativnosti matematičnega preizkusa.

Slovenščina

Pri preizkusu slovenščine kažejo učenci boljše dosežke (69,6 %) kakor pri matematiki, ob težjem preizkusu in boljši diskriminativnosti preizkusa slovenščine. Vendar je potrebno ugotoviti, da so dosežki izrazito neenakomerno porazdeljeni (razporeditev št. učencev po doseženih točkah se je zgostila v obliki treh vrhov) in da je bil preizkus nekoliko težji kakor preteklo leto in so ga učenci tudi slabše reševali kakor preteklo leto.

Učenci spretno rešujejo naloge, ki so povezane s preprostimi (očitnimi) dejstvi in podatki v besedilu, kar je morda tudi posledica izbirnega tipa nalog, medtem ko pri nalogah samostojnega kratkega odgovora naredijo več napak. Kakor tudi prejšnja leta, učenci bolje rešujejo neumetnostni del preizkusa, kjer izkažejo tudi znanje slovnice, slabše pa umetnostni del, kjer poustvarjajo. Učenci ne zmorejo obdržati ravnovesja med obliko in vsebino, saj ko so usmerjeni v eno, delajo napake pri drugem.

Dosežki učencev ob koncu 3. obdobja pri posameznih predmetih v letu 2013

Slovenščina

Dosežki učencev v šolskem letu 2012/2013 so v primerjavi z dosežki učencev v šolskem letu 2011/2012 boljši. Za 3. obdobje je značilno tudi, da učenci že več let slabše rešujejo naloge neumetnostnega dela preizkusa kakor umetnostnega. Od njih se pričakuje več znanja slovnice. Trend iz 2. v 3. obdobje se torej zamenjuje. Učenci postajajo pri znanju slovnice relativno slabši, literarno pa bolj inovativni, a razlika med neumetnostnim in umetnostnim delom se zmanjšuje. Res pa je umetnostni del teže vrednotiti. Najtežje so naloge, vezane na jezik, pri umetnostnem delu pa naloge poznavanja, prepoznavanja.

Matematika

Pri matematiki smo v šolskem letu 2012/2013 spremenili strukturo preizkusa in ga prvič pripravili v drugi Gagnejevi taksonomiji. To pomeni, da dosežki niso neposredno primerljivi z rezultati prejšnjih let, dajo pa natančnejšo predstavo o znanju učencev.

Porazdelitev dosežkov visi v negativno smer, razpršenost dosežkov kaže na zelo raznoliko znanje učencev. Najtežje vsebinsko področje predstavlja geometrija, ki zahteva poleg znanja še natančnost in ustrezno označevanje rezultatov. Sledijo aritmetika, merjenje in podatki kot najuspešnejše vsebinsko področje. Tako zaporedje se ohranja že iz preteklih let.

Učenci iz preglednice razberejo preprost podatek, prepoznajo in poimenujejo okroglo geometrijsko telo, dopolnijo številske vrste, zapisane z ulomki, več kakor polovica učencev pravilno nakaže vrstni red reševanja številskega izraza z oklepajem in ga izračuna. Učenci pa imajo težave s pretvarjanjem merskih enot, ne poznajo pojma simetrala. Reševanje besedilnih nalog je za učence zahtevno, zato so nizki dosežki pri teh nalogah pričakovani, večina jih ne zna rešiti kompleksnega matematičnega problema.

Družboslovje

Učenci so bili tudi v letošnjem letu najuspešnejši pri reševanju nalog tretjega vsebinskega sklopa, ki so preverjale znanje s področja državljanske vzgoje in etike, le za spoznanje manj uspešni so bili pri reševanju nalog s področja geografije in najmanj uspešni s področja zgodovine. Vzrok, da so učenci manj uspešni pri reševanju nalog vsebinskega sklopa zgodovina, je verjetno v različni zastopanosti tipov nalog v posameznem sklopu preizkusa in pa tudi v različnem zastopanju minimalnih in temeljnih standardov znanja.

Tako kakor vsa leta so bili tudi v letošnjem letu učenci pričakovano najuspešnejši pri reševanju nalog, ki so preverjale znanje na I. taksonomski stopnji, najmanj uspešni pa pri reševanju nalog, ki so preverjale znanje III. taksonomske stopnje. Razlike med dosežki pri nalogah posameznih taksonomskih stopenj se manjšajo.

- Glede na prostovoljnost preizkusa se število udeležencev preizkusa umirja okrog 50 % tako v 2. kot v 3. obdobju.
- Dosežki različnih generacij niso primerljivi. Ne glede na to, da obiskujejo isti program, so glede svojih sposobnosti zelo heterogeni in predstavljajo nepoznano in različno število učencev z lažjo, zmerno in tudi težjo motnjo v duševnem razvoju, kot tudi zaradi neprimerljivosti preizkusov.
- Učenci praviloma slabše rešujejo kompleksnejše naloge, naloge sestavljenih, zahtevnejših miselnih operacij, bolje pa rutinske postopke in najbolje naloge poznavanja, prepoznave.
- Potrebno je vložiti dodatne napore v smeri uporabnosti znanja, kar pomeni tudi iz vsebin učnih načrtov za to heterogeno skupino črtati pretežke vsebine, ki jih v življenju ne bodo srečevali.
- Dosežki omogočajo predvsem individualne analize in primerjave dosežka posameznika s samim seboj, s šolskim in državnim dosežkom, upoštevajoč individualne sposobnostne razlike.

4.3 Analize anket

4.3.1 Analiza vprašalnika za ravnatelje osnovnih šol o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja

Spremljava izvedbe NPZ-ja v šolskem letu 2012/2013 je bila opravljena z anketnim vprašalnikom za ravnatelje osnovnih šol. Vprašalnik so izpolnile tiste izobraževalne ustanove, ki so izvajale NPZ: osnovne šole s splošnim izobraževalnim programom, osnovne šole s prilagojenim programom z NIS-om, ljudske univerze ter zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami.

Vprašalnik je bil namenjen spremljanju priprav in izvedbe

NPZ-ja, ugotavljanju stališč ravnateljev do NPZ-ja in aktivnostim, ki so namenjene pridobivanju dodatnih informacij, odkrivanju težav in nejasnosti pri izvedbi in vrednotenju NPZ-ja ter zbiranju priporočil za izboljšavo. Posebno poglavje v vprašalniku se je navezovalo na izvedbo NPZ-ja za učence s posebnimi potrebami, letos pa so bila vanj prvič vključena tudi vprašanja o e-vrednotenju preizkusov znanja za učence v 9. razredu. Poleg tega smo tudi ugotavljali, kakšna je bila transparentnost, objektivnost in uporabnost informacij o NPZ-ju.

Vprašalnik smo v mesecu juniju objavili na spletni strani RIC-a (eRic za ravnatelje), izpolnjevanje pa je potekalo elektronsko (od 6. junija do 3. julija).

Na anketo za ravnatelje osnovnih šol je odgovarjalo 446 ravnateljev, to je 90,8 % ravnateljev vseh izobraževalnih ustanov, ki so v šolskem letu 2012/2013 izvajale NPZ v 6. in/ali 9. razredu (491 izobraževalnih ustanov). V šolskem letu 2011/ 2012 je bil delež vključenih v anketo 90,4 %, v šolskem letu 2010/2011 89,7 %, v šolskem letu 2009/2010 pa 88,3 %.

Po regijah se deleži sodelujočih v anketi gibljejo od najmanj 72,1 % (Koroška regija) do največ 100,0 % (Zasavska in Notranjsko-kraška regija).

Stališča ravnateljev do NPZ-ja. Večina ravnateljev upošteva dosežke NPZ-ja pri načrtovanju prihodnjega dela (90,8 %; odgovora *Zelo se strinjam./Strinjam se.*). Nekoliko manj, a še vedno nad 80 % ravnateljem, se zdi NPZ smiseln in koristen, saj daje učencu in učitelju dodatno informacijo o znanju učenca (82,7 %), čeprav menijo, da bi moral imeti dosežek učenca pri NPZ-ju večjo veljavo (88,6 %). Več kakor 70 % jih meni, da so izobraževanja o analizah dosežkov pri NPZ-ju, ki jih pripravlja RIC, za učitelje koristna (77,6 %) in da NPZ daje učiteljem dodatne informacije o kakovosti njihovega dela (74,9 %). Manj kakor 70 % ravnateljev se strinja s trditvami, da NPZ vpliva na izboljšanje dela na šoli (68,6 %) in da NPZ odkriva šibka (69,5 %) oziroma močna (62,8 %) področja v znanju učencev, ki so predpisana z učnimi načrti. Najmanj pozitivno mnenje pa imajo ravnatelji o tem, da je NPZ vplival na izboljšanje kakovosti poučevanja (61,4 %).

Prostovoljno izvajanje NPZ-ja iz tretjega predmeta. Osnovne šole imajo možnost, da poleg tretjega predmeta, ki ga minister določi za NPZ na njihovi šoli, po končanem preverjanju prostovoljno izvedejo NPZ tudi iz drugih tretjih predmetov. Med 477 šolami, ki so v šolskem letu 2012/2013 izvajale NPZ iz tretjega predmeta v 9. razredu, jih je na anketo odgovorilo 437. Od teh jih NPZ iz tretjega predmeta ni prostovoljno izvedlo 345 (78,9 %), 92 šol pa je to možnost izkoristilo: NPZ iz enega tretjega predmeta je prostovoljno izvedlo 40 šol, iz dveh tretjih predmetov 27 šol, iz treh tretjih predmetov 22 šol in iz štirih tretjih predmetov 3 šole. Skupno število vseh prostovoljnih izvedb NPZ-ja iz tretjega predmeta je bilo 172 (leta 2012: 212, leta 2011: 178, leta 2010: 189); od tega 50 iz angleščine, 48 iz geografije, 41 iz zgodovine, 26 iz tehnike in tehnologije in 7 iz nemščine.

Težave pri izvedbi NPZ-ja. Največ težav pri izvedbi NPZ-ja v šolskem letu 2012/2013 je bilo povezanih s slabšo motivacijo učencev za NPZ (34,5 %, leta 2012: 38,8 %). Razloge zanjo ravnatelji pripisujejo temu, da učenci v NPZ-jih ne vidijo smisla oziroma jih ne jemljejo resno, ker se rezultati nikjer ne upoštevajo. Za povečanje motivacije učencev predlagajo večjo veljavo oziroma upoštevanje rezultatov NPZ-ja bodisi pri šolski oceni (6. in 9. razred) ali pri vpisu v srednje šole. Ravnatelji bi NPZ vključili v šolsko oceno na več načinov: kot eno izmed šolskih ocen pri predmetu, kot zaključno oceno pri predmetu ali kot pogoj za napredovanje v višji razred. Slabšo motivacijo učiteljev za NPZ, ki jo v letošnjem letu izpostavlja več ravnateljev kakor v preteklem letu (leta 2013: 14,8 %; leta 2012: 7,5 %), najpogosteje povezujejo s tem, da učitelji v NPZ-jih ne vidijo smisla, z nemotiviranostjo učencev za NPZ in z dodatnim delom učiteljev – predvsem e-vrednotenjem, ki ga opravljajo učitelji predmetov NPZ-ja. Za izboljšanje predlagajo, da naj se NPZ v tej obliki ukine oziroma naj dosežki NPZ-ja v bodoče pridobijo na pomenu, naj se zmanjša število nalog za e-vrednotenje in naj se delo učiteljev pri predmetih NPZ-ja nagradi.

Organizacija pouka med izvedbo NPZ-ja je bila motena (6,1 %; leta 2012: 11,1 %) zaradi pomanjkanja prostorov,

zaradi »zasedenosti« učiteljev pa so odpadale ure pouka. Dva ravnatelja predlagata, naj NPZ poteka izven rednega pouka oziroma naj bo nadzornih učiteljev manj. En ravnatelj izpostavlja tudi vpoglede in predlaga, naj potekajo samo doma (elektronski vpogled), poizvedbe pa naj vložijo učenci skupaj s starši.

Organizacija prostorov v času izvedbe NPZ-ja je bila največkrat motena (4,3 %; leta 2012: 4,0 %) zaradi pomanjkanja prostorov na šoli, predvsem zaradi učencev s posebnimi potrebami, kar je bil tudi glavni razlog za premajhno število nadzornih učiteljev (2,0 %; leta 2012: 3,5 %). Za odpravo težav predlagajo, naj bo učencev v učilnicah več kakor 15, naj učenci s posebnimi potrebami pišejo skupaj z drugimi učenci, vendar s podaljšanim časom pisanja, naj se enake prilagoditve združujejo oziroma naj pri učencih s posebnimi potrebami sodelujejo študentje defektologije (en ravnatelj).

Nekaj težav je bilo tudi s Pošto Slovenije (2,7 %; leta 2012: 2,4 %), ki je ali dostavila premalo poštnih vreč, zamujala z dostavo oziroma prevzemom gradiva ali pa sploh ni prišla po gradivo.

Najpogostejša težava pri načinu pakiranja preizkusov (1,6 %; leta 2012: 1,8 %) je bila nezadostno število vreč ali pa raztrgane vreče.

Težave pri vrednotenju preizkusov znanja v 6. razredu (2,5 %) so se največkrat pojavile zaradi obremenjenosti učiteljev, ki vrednotijo NPZ za 6. in 9. razred. Predlagajo, naj bo delo učiteljev finančno ovrednoteno.

Največjo težavo s časom izvedbe NPZ-ja (2,2 %; leta 2012: 6,7 %) je predstavljalo preverjanje znanja takoj po prvomajskih praznikih in pa poseg v šolski urnik. Ravnatelji predlagajo, naj se v prihodnje NPZ ne izvaja takoj po počitnicah, temveč pred ali po tem, oziroma naj se izvedba NPZ-ja prilagodi urniku dela v šoli.

Največ specifičnih težav pri izvedbi NPZ-ja je bilo povezanih z učenci s posebnimi potrebami (4,7 %; leta 2012: 5,5 %), najpogostejši razlogi za težave pa so bili: veliko učencev s posebnimi potrebami, pomanjkanje prostorov in nadzornih učiteljev (ravnatelji predlagajo, naj se učence s podobnimi motnjami združi v manjše skupine z enim nadzornim učiteljem) ter neresnost pri reševanju preizkusov (predlog je, naj bo preverjanje prostovoljno). Pri učencih v programu NIS je bila največja težava nemotiviranost učencev za pisanje, enaka težava pa se je pojavila tudi pri odraslih (ravnatelji predlagajo prostovoljno udeležbo oziroma ukinitev NPZ-ja za odrasle).

E-vrednotenje. Analizirali smo odgovore tistih šol, na katerih se je v šolskem letu 2012/2013 izvajalo e-vrednotenje (408 šol oziroma 91,5 % od 446 anketiranih).

Računalniško znanje. Skoraj vsi anketirani ravnatelji uporabljajo računalnik dnevno (99,8 %), najpogosteje (nad 80 %) za e-pošto, pisanje (npr. šolskih testov, šolskih poročil itd.) in brskanje po spletu.

Računalniška oprema in namestitev programa Microsoft Silverlight. Računalniška opremljenost slovenskih šol je, sodeč po odgovorih ravnateljev, solidna, saj so v večini zapisali, da so lahko učitelji opravili e-vrednotenje na šoli (98,5 %); 62,0 % šol ima v računalniški učilnici več kakor 15 računalnikov, 37,7 % šol pa manj kakor 15. Podobno so skoraj vsi odgovorili, da sta bili na šolah primerni računalniška oprema za namestitev programa *Microsoft Silverlight* (99,3 %) in spletna povezava za izvedbo e-vrednotenja (98,8 %). Namestitev računalniškega programa za e-vrednotenje (*Microsoft Silverlight*) je v glavnem potekala brez težav: najpogosteje ga je na šolah namestil pomočnik za e-vrednotenje (81,9 %). Več težav je bilo z dostopom do spletnega omrežja med e-vrednotenjem, saj je bilo brez težav samo 63,0 % šol, občasne težave so se pojavljale na 22,5 % šolah, večje težave pa je zaznavalo 14,5 % šol.

Informiranje in usposobljenost za e-vrednotenje. Ravnatelji ocenjujejo informiranje in usposobljenost za e-vrednotenje z visokimi povprečnimi ocenami na lestvici od 1 (nezadostno) do 5 (odlično): informacije, ki so jih šole pred e-vrednotenjem prejele z RICa – 4,22; predstavitev e-vrednotenja na rednih srečanjih predstojnikov v okviru OE ZRSŠ-ja – 4,13; usposobljenost pomočnika za e-vrednotenje – 4,51; usposobljenost učiteljev za e-vrednotenje – 4,15, in gradivo, objavljeno na eRicu za učitelje, – 4,35.

E-vrednotenje s programom Scoris Assessor. Podpora ravnateljev za e-vrednotenje se je po njegovi izvedbi močno povečala. Pred izvedbo je e-vrednotenje podpiralo 58,6 % ravnateljev, po izvedbi pa ga podpira 81,9 %. Šole so e-vrednotenje organizirale na različne načine: učitelji istega predmeta so z vrednotenjem pričeli skupaj v šoli, nato so vrednotili samostojno doma (32, 8%); učitelji istega predmeta so z vrednotenjem pričeli skupaj v šoli, nato so vrednotili samostojno v šoli (30,1 %); učitelji istega predmeta so vse preizkuse ovrednotili skupaj v šoli (15,7 %); učitelji istega predmeta so vse preizkuse ovrednotili samostojno v šoli (9,3 %); učitelji istega predmeta so vse preizkuse ovrednotili samostojno doma (6,1 %); učitelji so uporabljali kombinacijo navedenih možnosti (6,1 %). Večina ravnateljev je odgovorila, da jih ne moti, da imajo pooblaščeni sodelavci RIC-a vpogled v delo učiteljev med e-vrednotenjem (93,4 %). Tisti, ki jih vpogled moti (6,6 %), so kot razlog navajali nezaupanje v strokovnost in delo učiteljev.

Zagotavljanje kakovosti med e-vrednotenjem. Postopki za zagotavljanje kakovosti med e-vrednotenjem (vaja, standardizacija, kontrolno ocenjevanje) se zdijo popolnoma razumljivi 68,4 % ravnateljem, delno razumljivi 30,6 % in nerazumljivi 1,0 %.

Vpogledi in poizvedbe. Večina ravnateljev je odgovorila, da niso imeli težav z izvedbo vpogledov (89,7 %), 10,3 % pa jih je odgovorilo, da so težave imeli najpogosteje zaradi premajhnega števila računalnikov, zaradi česar jim je primanjkovalo časa za vpoglede. V primerjavi z izvedbo vpogledov in poizvedb v preteklih letih, ko so se vpogledi izvajali na šolah (ob prisotnosti staršev), poizvedbe pa na CV-jih, se jih je letos več odločalo, da je bilo manj težav pri organizaciji vpogledov v preizkuse na šoli, boljša je bila tehnična in organizacijska izvedba poizvedb, manjša poraba časa za izvedbo poizvedb, nekoliko manjše pa je bilo sodelovanje staršev v postopku vpogledov.

Prednosti in pomanjkljivosti e-vrednotenja. Največje prednosti e-vrednotenja (nad 50 %) ravnatelji vidijo v elektronskem dostopu do preizkusov (81,6 %), manjših stroških, kot so jih imeli v preteklih letih z vrednotenjem na CV-jih (60,0 %), nemoteni izvedbi pouka na šolah (56,9 %) in boljši izvedbi postopka poizvedb (51,7 %). Kot največje pomanjkljivosti (nad 50 %) izpostavljajo: manj osebnih stikov z drugimi učitelji ocenjevalci (55,6 %), fizično napornejše delo, npr. utrujene oči (52,2 %), obremenjenost učiteljev in neenotno (ne)vrednotenje njihovega dela (plačilo ali priznavanje ur) ter neusklajenost pri vrednotenju nalog odprtega tipa oziroma težave s priznavanjem odprtih odgovorov, ki v moderirani različici navodil za vrednotenje niso bili zapisani.

Smiselnost vrednotenja v 6. in 9. razredu. Leta 2012 v vrednotenju ni videlo smisla približno 5,1 % ravnateljev, leta 2013 pa je ta delež nekoliko višji (7,8 %).

V letošnjem letu se največ ravnateljev (nad 50 %) strinja s trditvami, da pri vrednotenju učitelji odkrivajo najpogostejše napake učencev, uskladijo in poenotijo kriterije ocenjevanja, dobijo vpogled v znanje učencev in se seznanijo s strukturo preizkusov in z nalogami NPZ-ja. Med 40 % in 50 % jih meni, da pri vrednotenju učitelji pridobivajo dodatna znanja, ki jih lahko vključijo v svoje strokovno delo, seznanijo se s potekom in načinom vrednotenja preizkusov ter dobijo povratno informacijo o svojem delu in delu drugih učiteljev. Najmanj (pod 40 %) jih je prepričanih, da učitelji pri vrednotenju spoznavajo odnos učencev do znanja, pridobijo izkušnje za utemeljevanje ugovorov in poizvedb in zaradi vrednotenja ostajajo povezani s stroko.

Ocena posredovanih informacij. Analiza odgovorov pokaže, da ravnatelji pozitivno ocenjujejo natančnost, pravočasnost in nedvoumnost informacij, posredovanih prek MIZŠ-ja, DK NPZ, RIC-a, ZRSŠ-ja in B2-ja, saj deleži pozitivnih ocen za vse organe in inštitucije, ki izvajajo NPZ, presegajo 90 %.

Ocena sodelovanja. Ravnatelji so sodelovanje z MIZŠ-jem, DK NPZ, RIC-m, ZRSŠ-jem in B2 ocenjevali z ocenami od 1 (zelo slabo) do 5 (odlično). Njihove ocene so visoke, saj povprečne ocene za vse inštitucije in organe za vodenje NPZ-ja presegajo 4,3.

Ocena uporabnosti informacij o NPZ-ju. Tudi uporabnost informacij o NPZ-ju so ravnatelji ocenjevali z ocenami od 1 (zelo slabo) do 5 (odlično). Ocene so dodeljevali štirim različnim informacijam o NPZ-ju: publikaciji *Informacije za učence in starše*, *Koledarju NPZ-ja*, *Navodilom za izvedbo NPZ-ja* in programu *Prijave KPP*.

Podobno kakor v prejšnjih letih, ravnatelji z najvišjima povprečnima ocenama vrednotijo uporabnost *Koledarja NPZ-ja* (ocena: 4,7) in *Navodil za izvedbo NPZ*-ja (ocena: 4,7), sledita uporabnost programa *Prijave KPP* (ocena: 4,5) in uporabnost publikacije *Informacije za učence in starše* (ocena: 4,3).

Ocena ustreznosti računalniškega programa za podporo NPZ-ju. Računalniški program *Prijava na NPZ in Vpis* je za večino ravnateljev ustrezen, saj ga (na lestvici od 1 do 5) ocenjujejo s povprečno oceno 4,4. Pripombe k programu ima 6,5 % ravnateljev; največ od njih jih meni, da ni primeren za tiskanje potrdil in prenos podatkov.

Prilagojeno izvajanje NPZ-ja za učence s posebnimi potrebami. Prilagojeno izvajanje NPZ-ja je v šolskem letu 2012/2013 izvedlo 367 šol oziroma 82,3 % (leta 2012: 82,7 %, leta 2011: 84,3 %, leta 2010: 87,0 %).

Ravnatelji pri prilagojenem izvajanju NPZ-ja za učence s posebnimi potrebami z najvišjo povprečno oceno na lestvici od 1 do 5 vrednotijo sodelovanje RIC-a in šol (ocena: 4,6). Nekoliko nižjo povprečno oceno dodeljujejo elektronskemu obrazcu za prijavljanje učencev s posebnimi potrebami (program *Prijave KPP*; ocena: 4,4) in prilagoditvam preizkusov znanja (ocena: 4,4).

Dodatna informacija o dosežkih NPZ-ja na šoli. V zvezi z dodatno informacijo o NPZ-ju šole po pogostosti izvajajo te aktivnosti: analizirajo dosežke učencev svoje šole (99,3 %), učiteljem posredujejo analize dosežkov učencev svoje šole, ki jih pripravi RIC in so objavljene na spletni strani eRic (99,1 %), analizo predstavijo učiteljskemu zboru na šoli (98,2 %), pri pripravi analize sodelujejo vsi učitelji predmeta, ki se preverja (95,1 %), ugotovitve o dosežkih učencev pri NPZ-ju upoštevajo pri načrtovanju dela učiteljev za naslednja šolska leta (91,7 %), analizo dosežkov predstavijo svetu staršev (88,6 %), na šoli opravijo analizo odstopanj med pričakovanim in doseženim znanjem in poskušajo poiskati vzroke za odstopanja (87,4 %), ugotovitve o dosežkih učencev umeščajo v *LDN* in *Razvojni načrt šole* (83,9 %), analiza dosežkov učencev je del procesa samoevalvacije na šoli (81,6 %), pripravijo sintezno poročilo o analizi dosežkov učencev svoje šole (80,3 %), na šoli opravijo primerjavo dosežkov po letih (72,6 %), na šoli opravijo primerjalno analizo dosežkov učencev 6. in 9. razreda iste generacije (62,8 %), analizo dosežkov predstavijo staršem učencev, ki so se udeležili NPZ-ja (61,2 %), sintezno poročilo o analizi dosežkov učencev šole največkrat zajema primerjavo dosežkov učencev šole z dosežki na državni ravni (76,9 %),

ukrepe za izboljšanje doseženega znanja pri NPZ-ju v prihodnje (68,4 %), poglobljeno opisno (vsebinsko) analizo doseganja ciljev/standardov za šolo/razred (57,6 %), navedbo vzrokov za odstopanja med pričakovanim in doseženim znanjem (57,4 %), analizo odstopanj med pričakovanim in doseženim znanjem (46,9 %), primerjalno analizo dosežkov po letih (42,4 %) in primerjalno analizo dosežkov učencev 6. in 9. razreda (39,7 %). V sintezno poročilo šole v manjši meri vključujejo tudi primerjavo med dosežki pri NPZ-ju in šolskimi ocenami (0,9 %), analizo uspešnosti po razredih (0,9 %) in prikaze deleža učencev šole pri NPZ-ju v 6. razredu v primerjavi z deležem v državi (0,7 %).

RIC se zahvaljuje vsem ravnateljem, ki so odgovorili na anketo, saj bo analiza njihovih odgovorov pripomogla k boljši izvedbi NPZ-ja.

4.3.2 Analiza anketnega vprašalnika o e-vrednotenju za glavne ocenjevalce in pomočnike glavnih ocenjevalcev pri NPZ-ju ob koncu 3. obdobja

Vprašalnik za glavne ocenjevalce (GO) in pomočnike glavnih ocenjevalcev (PGO) pri NPZ-ju ob koncu 3. obdobja je bil namenjen ugotavljanju kakovosti prve izvedbe elektronskega vrednotenja, ki so ga opravili učitelji osnovnih šol v letu 2013. Z vprašalnikom smo želeli izvedeti, kakšno je računalniško znanje GO-jev in PGO-jev, s katerimi težavami so se srečevali pri namestitvi računalniškega programa za e-vrednotenje, ali je bilo informiranje in usposabljanje za e-vrednotenje kakovostno in zadostno ter kako zahtevna je bila priprava na moderacijo s pomočjo programa za e-vrednotenje. Predvsem nas je zanimalo, kako je potekalo e-vrednotenje – kakšno je bilo stališče GO-jev in PGO-jev do e-vrednotenja pred njegovo izvedbo in po njej, njihovo mnenje o nekaterih vidikih e-vrednotenja v primerjavi s klasičnim vrednotenjem (tj. vrednotenjem na papirju v preteklih letih) in njihova ocena posameznih elementov programa za e-vrednotenje. PGO-ji so pri e-vrednotenju koordinirali delo učiteljev ocenjevalcev, GO-ji pa poleg tega tudi delo PGO-jev, zato smo želeli izvedeti, kako je potekala spremljava dela različnih deležnikov pri e-vrednotenju in njihova medsebojna komunikacija, kakšen je njihov pogled na postopke za zagotavljanje kakovosti med e-vrednotenjem in s katerimi težavami so se srečevali pri izvedbi vpogledov in poizvedb, pri slednjih tudi v primerjavi z izvedbo vpogledov in poizvedb v preteklih letih. Da bi v prihodnje e-vrednotenje izboljšali, smo učitelje spraševali tudi o njegovih prednostih in pomanjkljivostih.

Anketiranje je potekalo elektronsko, od 3. do 14. junija 2013. Vprašalnik je bil objavljen na spletni strani RIC-a.

Vprašalnik za GO-je in PGO-je pri NPZ-ju ob koncu 3. obdobja je izpolnilo 221 od 224 učiteljev (98,7 %), od tega 215 od 217 PGO-jev (99,1 %) in 6 od 7 GO-jev (85,7 %). Stopnja odgovora je bila pri slovenščini, angleščini, nemščini, matematiki in zgodovini 100 %, pri tehniki in tehnologiji 96,3 % in pri geografiji 92,0 %.

Vsi anketirani GO-ji in PGO-ji uporabljajo računalnik dnevno, najpogosteje za e-pošto, za brskanje po spletu, za pisanje (npr. šolskih testov, šolskih poročil itd.) in kot didaktični pripomoček. Več kot tri četrt GO-jev in PGO-jev je računalniški program za e-vrednotenje (*Microsoft Silverlight*) namestilo brez težav (77,4 %) oziroma so ga namestili sami z manjšimi težavami (6,3 %), dobri desetini pa je program namestil pomočnik za e-vrednotenje (10,9 %). Informacije in usposabljanja za e-vrednotenje so bile kakovostne, saj so povprečne ocene na lestvici ocen od 1 (nezadostno) do 5 (odlično) za vse aktivnosti višje od 4,7: predstavitev programa *Scoris Assessor*, ki jo je podal zaposleni na RIC-u – 4,83; seznanitveni način programa *Scoris Assessor* – 4,74; navodila in spletna predstavitev programa, objavljena na eRicu za učitelje – 4,78. Pripravo na moderacijo s pomočjo programa za e-vrednotenje so na lestvici ocen od 1 (nezahtevno) do 5 (zahtevno) ocenili kot srednje zahtevno, s povprečno oceno 2,53. Podpora GO-jev in PGO-jev za e-vrednotenje se je po izvedbi močno povečala. Pred izvedbo je e-vrednotenje podpirala dobra polovica (56,1 %), po izvedbi pa ga podpira večina (94,1 %). Delež tistih, ki e-vrednotenja ne podpirajo, se je po izvedbi zmanjšal za 8 % in je zanemarljivo majhen (1,4 %). V primerjavi s klasičnim načinom vrednotenja (tj. vrednotenjem na papirju v preteklih letih) se jih je več odločalo, da je pri e-vrednotenju večja možnost za odkrivanje in odpravo tehničnih napak (napačen zapis števila točk, seštevek skupnega števila točk ipd.) in odkrivanje vsebinskih napak (vrednotenje ni v skladu z navodili za vrednotenje), boljša je preglednost opravljenega dela, poraba časa je približno enaka, večja napornost nadzora nad delom ocenjevalcev, večji nadzor nad kakovostjo dela ocenjevalcev in boljša komunikacija z ocenjevalci oziroma PGO-ji. Večina GO-jev in PGO-jev (98,6 %) meni, da je bila uporaba seznanitvenega načina *Scoris Assessor* koristna, posamezne elemente programa *Scoris Assessor* za e-vrednotenje pa so ocenjevali z visokimi povprečnimi ocenami, saj vse presegajo oceno 4,1 na lestvici od 1 (nezadostno) do 5 (odlično): preglednost programa, kakovost optično prebranih (skeniranih) preizkusov, uporaba popravnih znakov, uporaba komentarjev, možnost uporabe sporočil, možnost sporočanja problemov, razumljivost besedila v programu in hitrost delovanja programa.

Komunikacija med GO-ji in PGO-ji je potekala nemoteno – mnenje, da je komunikacija celo boljša v primerjavi s preteklimi leti, ko je vrednotenje potekalo na regijskih centrih, je izrazilo kar 68,4 % PGO-jev. PGO-ji so največkrat GO-je zaprosili za dodatna vsebinska pojasnila pri točkovanju posameznih nalog oziroma odločitvi za še sprejemljive pravilne odgovore učencev, ki niso bili zapisani v moderiranih navodilih za vrednotenje. Nekaj je bilo

tudi tehničnih težav, kot npr. slabo optično prebrani preizkusi, ocenjevalec ni pričel z vrednotenjem oziroma ni mogel naložiti preizkusov za vrednotenje, ocenjevalec ni rešil preizkusov za standardizacijo, ocenjevalec ni oddal preizkusov ipd. Omenjajo tudi neodzivnost ocenjevalcev na pripombe PGO-jev. GO-ji so največkrat vzpostavili stik s PGO-ji z nagovorom pred začetkom vrednotenja, zahvalo po končanem vrednotenju, dodatnimi pojasnili in dodatnimi rešitvami med vrednotenjem in s splošnimi informacijami za vse PGO-je. GO-ji so opozarjali na težave, ki so se pojavile med vrednotenjem, in odgovarjali na vprašanja PGO-jev. Večina GO-jev in PGO-jev je odgovorila, da jih ne moti, da imajo GO in pooblaščeni sodelavci RIC-a vpogled v njihovo delo med e-vrednotenjem. GO-ji in PGO-ji so med e-vrednotenjem pogosto spremljali delo učiteljev ocenjevalcev (okoli 25 % vsaj enkrat in okoli 75 % večkrat). Skoraj vsi menijo, da je spremljanje dela ocenjevalcev koristno (99,1 %), vendar ga okoli 75 % ocenjuje kot zahtevno ali zelo zahtevno. Postopki za zagotavljanje kakovosti med e-vrednotenjem (vaja, standardizacija, kontrolno ocenjevanje) se zdijo nujni oziroma koristni večini; za vajo predlagajo (mediana) 1,7 preizkusa, za standardizacijo 2 in za kontrolno vrednotenje 2,3. Pri vpogledih je sodelovalo 61,5 %, pri poizvedbah pa 86,4 % GO-jev in PGO-jev. Večina udeleženih pri vpogledih ugotavlja, da težav pri izvedbi ni bilo (razen redkih, ki omenjajo pomanjkanje računalniških učilnic). Sodelovanje staršev pri izvedbi vpogledov je bilo podobno kot v preteklih letih, prav tako tudi težave pri organizaciji vpogledov na šolah. Tudi pri poizvedbah je izpostavljenih težav malo (5 %) – najpogosteje omenjene so tehnične. Pozitivno je to, da je bila hitrost reševanja poizvedb za dobre tri četrtine GO-jev in PGO-jev večja oziroma veliko večja v primerjavi s preteklimi leti. Največje prednosti e-vrednotenja vidijo v večjem nadzoru nad vrednotenjem, elektronskem dostopu do preizkusov, večji natančnosti pri vrednotenju in večji kakovosti vrednotenja, največje pomanjkljivosti pa v manj osebnih stikih z drugimi učitelji ocenjevalci in v fizično napornejšem delu.

4.3.3 Analiza anketnega vprašalnika o e-vrednotenju za učitelje ocenjevalce pri NPZ-ju ob koncu 3. obdobja

Vprašalnik za učitelje ocenjevalce pri NPZ-ju ob koncu 3. obdobja je bil namenjen ugotavljanju kakovosti prve izvedbe elektronskega vrednotenja, ki so ga opravili učitelji osnovnih šol v letu 2013. Z vprašalnikom smo želeli izvedeti, kakšno je računalniško znanje učiteljev, s katerimi težavami so se srečevali pri namestitvi računalniškega programa za e-vrednotenje, ali je bilo informiranje in usposabljanje za e-vrednotenje kakovostno in zadostno, največ vprašanj pa je bilo povezanih s kakovostjo izvedbe e-vrednotenja – zanimalo nas je, kakšno je bilo stališče učiteljev do e-vrednotenja pred njegovo izvedbo in po njej, njihovo mnenje o nekaterih vidikih e-vrednotenja v primerjavi s klasičnim vrednotenjem (tj. vrednotenjem na papirju v preteklih letih), kako je potekala komunikacija učiteljev s PGO-ji in kakšen je njihov pogled na postopke za zagotavljanje kakovosti med e-vrednotenjem. Da bi v prihodnje e-vrednotenje izboljšali, smo učitelje spraševali tudi o njegovih prednostih in pomanjkljivostih.

Anketiranje je potekalo elektronsko, od 16. maja do 3. junija 2013. Vprašalnik je bil objavljen na spletni strani RIC-a.

Vprašalnik za učitelje ocenjevalce pri NPZ-ju ob koncu 3. obdobja je izpolnilo 1.567 od 3.916 učiteljev (40,0 %), ki so v letu 2013 elektronsko vrednotili preizkuse znanja pri predmetih NPZ-ja v 9. razredu osnovne šole (slovenščina – 43,1 %, angleščina – 38,7 %, nemščina – 42,1 %, matematika – 45,7 %, geografija – 31,1 %, zgodovina – 33,0 %, tehnika in tehnologija – 33,7 %).

Večina anketiranih učiteljev uporablja računalnik dnevno (95,9 %), najpogosteje za brskanje po spletu, za pisanje (npr. šolskih testov, šolskih poročil itd.), za e-pošto in kot didaktični pripomoček. Več kot polovica učiteljev je računalniški program za e-vrednotenje (*Microsoft Silverlight*) namestila brez težav (53,4 %), slabi tretjini pa je program namestil pomočnik za e-vrednotenje (29,6 %). Informacije in usposabljanja za e-vrednotenje so bile kakovostne, saj so povprečne ocene na lestvici ocen od 1 do 5 za vse aktivnosti višje od 4,0 (predstavitev programa *Scoris Assessor*, ki jo je podal pomočnik za e-vrednotenje – 4,38; usposabljanje za e-vrednotenje in uporabo programa *Scoris Assessor* na študijskih skupinah ZRSŠ-ja – 4,09; seznanitveni način programa *Scoris Assessor* – 4,14; navodila in spletna predstavitev programa, objavljena na eRicu za učitelje – 4,14). Podpora učiteljev za e-vrednotenje se je po izvedbi močno povečala. Pred izvedbo jih je e-vrednotenje podpiralo 21,0 %, po izvedbi 56,2 %, delež učiteljev, ki e-vrednotenja ne podpirajo, pa se je po njegovi izvedbi zmanjšal za 11,2 % in je 27,5 %. V primerjavi s klasičnim načinom vrednotenja (tj. vrednotenjem na papirju v preteklih letih) se jih je več odločalo, da je pri e-vrednotenju možnost tehnične napake (napačen zapis števila točk, seštevek skupnega števila točk ipd.) manjša, možnost vsebinske napake (vrednotenje ni v skladu z navodili za vrednotenje) večja, preglednost opravljenega dela boljša ter poraba časa in napornost vrednotenja večja. Okoli 80 % učiteljev meni, da je bila uporaba seznanitvenega načina *Scoris Assessor* koristna, posamezne elemente programa *Scoris Assessor* za e-vrednotenje pa so ocenjevali z visokimi povprečnimi ocenami, saj vse presegajo oceno 3,6 na lestvici od 1 (nezadostno) do 5 (odlično): preglednost programa, kakovost optično prebranih (skeniranih) preizkusov, uporaba popravnih znakov, uporaba komentarjev, možnost uporabe sporočil, možnost sporočanja problemov, razumljivost besedila v programu in hitrost delovanja programa.

Približno enako število se jih je odločalo za e-vrednotenje po nalogah in e-vrednotenje po preizkusih in tudi v

prihodnje bi se jih približno enako število odločilo za oba načina e-vrednotenja. PGO-ji so vzpostavili stik z učitelji večkrat kakor učitelji s PGO-ji. V primerjavi s klasičnim vrednotenjem je komunikacija s PGO-ji pri e-vrednotenju slabša za več učiteljev, vendar pa jih večina meni, da je spremljanje njihovega dela s strani pomočnika koristna (88,1 %). Največ jih tudi odgovarja, da jih ne moti, da imajo GO, PGO in pooblaščeni sodelavci RIC-a vpogled v njihovo delo med e-vrednotenjem (78,5 %). Postopki za zagotavljanje kakovosti med e-vrednotenjem (vaja, standardizacija, kontrolno ocenjevanje) se zdijo nujni oziroma koristni večini učiteljev; za vajo in standardizacijo predlagajo (mediana) 2 do 3, za kontrolno vrednotenje pa 3 preizkuse. Največje prednosti e-vrednotenja vidijo v elektronskem dostopu do preizkusov, večjem nadzoru nad vrednotenjem, največje pomanjkljivosti pa v fizično napornejšem delu, manj osebnih stikih z drugimi učitelji ocenjevalci in potrebni ustreznosti računalniške opreme.

4.4 Ugotovitve in ocene Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2012/2013

Dosežki učencev pri NPZ-ju v šolskem letu 2012/2013 so podrobno predstavljeni v poročilih posameznih PK-jev. Tu bomo povzeli le najpomembnejše ugotovitve.

4.4.1 Preverjanja znanja ob koncu 2. obdobja

Preverjanja znanja iz **slovenščine** ob koncu 2. obdobja se je udeležilo 14.890 učenk in učencev. Povprečen odstotek doseženih točk znaša nekaj manj kakor 50 odstotkov. Indeks zanesljivosti nakazuje primerno interno konsistentnost preizkusa. Kakor že vsa leta doslej, primerjava po spolu kaže, da so učenke, gledano v celotnem preizkusu, uspešnejše od učencev. PK ugotavlja, da ima večina učencev ob koncu 2. obdobja ustrezno razvito zmožnost branja in razumevanja neumetnostnih besedil, da pa imajo težave s povezovanjem podatkov in sklepanjem. Nadalje imajo, podobno kakor že v preteklem letu, učenci težave s prepoznavanjem okoliščin nastanka besedila, kadar podatki niso neposredno zapisani v besedilu, ampak morajo do pravilnega odgovora priti s sklepanjem in presojanjem. PK ugotavlja tudi, da imajo učenci nizke dosežke pri nalogah, ki preverjajo pravopisno zmožnost, indeks težavnosti pri tvorbni nalogi pa kaže, da imajo učenci težave, ko morajo na različnih mestih poiskati podatke in iz njih tvoriti besedilo. Iz podatkov preverjanja znanja PK sklepa, da je pri pouku premalo samostojnega branja in razumevanja besedil, povezovanja posameznih ugotovitev v celoto ter samostojnega tvorjenja in zapisovanja daljših odgovorov in besedil, tudi v povezavi s pravopisno zmožnostjo, ter da so premalo utrjeni izobraževalni cilji – jezikoslovni in književni pojmi; naloge so uspešneje rešene, če so pojmi dani in jih učenci prepoznajo, slabo pa, če jih morajo sami poimenovati ali povezati s primeri v besedilih.

Preverjanje znanja iz **italijanščine** je opravilo 42 učenk in učencev, ki so v povprečju dosegli 55 odstotkov vseh možnih točk. PK dosežke ocenjuje kot primerne, ugotavlja pa, da so učenci nekoliko slabše reševali tisti del preizkusa, ki vključuje tvorbno nalogo. Preizkus znanja iz madžarščine je pisalo 12 učenk in učencev. Povprečje doseženih točk je 64 odstotkov, vendar pa zaradi majhnega števila učenk in učencev ustreznosti preizkusa ni mogoče posplošeno ocenjevati. PK je z dosežki učencev zadovoljna in ugotavlja, da so rezultati boljši od tistih iz preteklih dveh let, kar pa pri tako majhnem številu učencev ne dopušča nobenih posplošitev in sklepanj. PK ugotavlja, da so učenci najbolje reševali naloge kratkega odgovora, največ težav pa so jim povzročale naloge odprtega tipa III. taksonomske stopnje.

Preverjanje znanja iz **matematike** je opravljalo 14.865 učenk in učencev. Povprečno število doseženih odstotnih točk znaša skoraj 68 odstotkov; porazdelitev dosežkov je pomaknjena v desno. Indeks interne konsistentnosti (zanesljivosti) je primeren. Primerjava med dosežki učenk in dosežki učencev ne nakazuje pomembnih razlik.

PK za matematiko ugotavlja, da so rezultati nekoliko nad pričakovanimi. Učenci le pri nalogah najvišje taksonomske ravni niso izkazali zanesljivega znanja: večinoma so naloge začeli dobro reševati, v nadaljevanju, ko so je zahtevalo celovitejše znanje, pa niso bili uspešni. PK ugotavlja tudi, da imajo nekateri učenci težave pri poznavanju in razumevanju osnovnih geometrijskih elementov, natančnem načrtovanju, označevanju in uporabljanju simbolike.

Preverjanje znanja iz **angleščine** je opravljalo 14.316 učenk in učencev, ki so v povprečju dosegli skoraj 57 odstotkov vseh možnih točk. Indeks interne konsistentnosti (zanesljivosti) je ustrezen. Primerjava porazdelitev dosežkov učencev in učenk ne kaže pomembnih razlik. Kot najpozitivnejši rezultat letošnjega preizkusa PK izpostavlja področje pisnega sporočanja, kjer se nadaljuje trend vsakoletnega napredka. Obenem pa PK predlaga, da se k preverjanju znanja angleščine ponovno doda še preverjanje govorne spretnosti, ker sedanji NPZ ni popolnoma usklajen s cilji in standardi, ki so zapisani v učnem načrtu, saj se preverjajo tri spretnosti, medtem ko je četrto – ki je

v okviru komunikacijskega pristopa v tem starostnem obdobju še posebno pomembno – izključeno. PK tudi opozarja na težave z natančnim branjem in ugotavlja, da učencem manjkata zbranost in vztrajnost pri branju, da prebranih informacij ne povezujejo med sabo in da pogosto izkazujejo zgolj fragmentarno razumevanje prebranega. PK opaženo težavo poveže z morebitnim pomanjkanjem splošnih strategij reševanja, pa tudi morebitnim specifičnim odporom do branja, saj je delež učencev, ki se reševanja sploh ne lotijo, pri slušnih nalogah izrazito nižji kakor pri bralni nalogi, ki zahteva povezovanje in omogoča tudi eliminacijo, ugibanje in druge strategije reševanja. V sklepih PK ponovno ugotavlja, da zna pomemben del učencev znatno več, kot bi pričakovali, kar je v veliki meri posledica vpliva različnih dejavnikov dodatnega učenja angleščine v šoli in zunaj nje.

Znanje iz **nemščine** je preverilo 447 učenk in učencev. V povprečju so dosegli skoraj 80 odstotkov možnih točk. Porazdelitev je torej izrazito pomaknjena v desno, saj je bil preizkus znanja prelahek za učinkovito opisovanje razlik med skupinami učencev z različnim znanjem. Indeks interne konsistentnosti (zanesljivosti) je primeren. PK v svojih sklepnih ugotovitvah meni, da letošnji rezultati dokazujejo, da je pouk nemščine na tej stopnji dobro zastavljen, učenci pa imajo solidno znanje.

4.4.2 Preverjanje znanja ob koncu 3. obdobja

Pri povzemanju ugotovitev PK-jev o dosežkih učenk in učencev ob koncu 3. obdobja bomo upoštevali le dosežke rednega roka, saj je število učencev, ki so se udeležili naknadnega roka, majhno in v analizah PK-jev ni upoštevano.

Preverjanja znanja ob koncu 3. obdobja se je pri **slovenščini** v rednem roku udeležilo 17.099 učenk in učencev. V povprečju so dosegli 52 odstotkov od vseh možnih točk. Porazdelitev dosežkov je normalne oblike, indeks interne konsistentnosti (zanesljivosti) pa primeren. PK ugotavlja, da so razlike med dosežki učencev in učenk, ki v povprečju dosegajo boljše rezultate, dokaj podobne razlikam med dosežki iz preteklih šolskih let.

Celostna ocena PK za slovenščino je, da je ob koncu 2. in tudi 3. obdobja večina ciljev in standardov, kot jih navaja učni načrt, ustrezno dosežena. Največje težave PK ugotavlja predvsem pri nalogah, ki pri reševanju zahtevajo natančnejši premislek in smiselno povezovanje posrednih in neposrednih podatkov iz besedila tako v obliki kratkih odgovorov kot pri tvorbnih nalogah. Na podlagi teh podatkov PK sklepa, da je v učnem procesu premalo samostojnega dela z besedili in samostojnega tvorjenja pisnih besedil učencev ter vključenih premalo nalog, s katerimi bi učenci razvijali zmožnost pisnega tvorjenja besedil o/ob izhodiščnem besedilu in zmožnost utemeljevanja. Podobno PK sklepa, da ugotovitve o metajezikovni in pravopisni zmožnosti učencev kažejo, da imajo ti premalo utrjeno tako metajezikovno kot pravopisno zmožnost, in sicer tako po 2. kot po 3. obdobju.

Preverjanja znanja iz **italijanščine** se je ob koncu 3. obdobja udeležilo 50 učenk in učencev, ki so v povprečju dosegli dobrih 64 odstotkov vseh možnih točk. PK ugotavlja, kakor že v preteklih letih, da so dosežki nižji pri nalogah, ki preverjajo pravopisno, upovedovalno in metajezikovno zmožnost učencev; da se kot zahtevnejša kažejo vprašanja, ki zahtevajo razumevanje prenesenih pomenov, posredno izraženih stališč, sklepanje, povzemanje ali sintezo podatkov. Preverjanja iz madžarščine se je udeležilo 15 učenk in učencev, kar je manj kakor lansko leto in pomeni nadaljnji padec števila učencev, ki se udeležujejo preverjanja madžarščine. V povprečju so dosegli nekaj čez 57 odstotkov vseh možnih točk. PK je z dosežki NPZ-ja zadovoljna in ugotavlja, da večina učencev nima težav z bralnim razumevanjem besedil, šibkejši pa so na področju pravopisa, slovnice, imajo pomanjkljivo besedišče, težave pa jim povzroča tudi izražanje lastnega mnenja (argumentiranje), razlaga pojmov, interpretacija književnih besedil oziroma sklepanje iz podatkov, ki v besedilu niso neposredno izraženi.

NPZ-ja iz **matematike** se je v rednem roku udeležilo 17.162 učenk in učencev. Povprečje doseženih točk je dobrih 55 odstotkov. Indeks interne konsistentnosti (zanesljivosti) je visok. PK v svojih sklepnih ugotovitvah ugotavlja, da so učenci uspešno izvajali rutinske postopke in uporabljali ustrezne strategije reševanja v preprostih, znanih situacijah ter uporabljali ustrezne strategije pri reševanju kompleksnih problemov. Najslabše so reševali nalogo iz prostorske geometrije, pri kateri so morali uporabiti pravilno strategijo za izračun prostornine piramide. Veliko učencev je imelo težave pri reševanju naloge iz vsakdanjega življenja, pri kateri je bilo potrebno uporabiti odstotni račun. PK ugotavlja tudi, da imajo učenci težave pri poenostavljanju algebrskih izrazov in iskanju vrednosti le-teh pri konkretni vrednosti spremenljivke. Bolje so reševali nalogo z osnovnimi računskimi operacijami z ulomki in nalogo z utemeljevanjem lastnosti pravokotnega trikotnika.

PK za matematiko je v preizkus vključila dve nalogi, ki jih je ista generacija učencev reševala pri NPZ-ju za 2. obdobje (šol. leto 2009/10), z namenom, da preverimo napredek znanja in napredek strategij reševanja. PK ugotavlja, da je bila uspešnost reševanja teh dveh nalog s področja števil v letošnjem preizkusu boljša.

Znanje učencev iz **tehnike in tehnologije** je bilo v šolskem letu 2012/2013 preverjano tretjič. Udeležilo se ga je 4.135 učenk in učencev s šol, ki jim je bilo preverjanje tehnike in tehnologije kot 3. predmeta dodeljeno s postopkom vzorčenja. Povprečno so dosegli dobrih 58 odstotkov vseh možnih točk. Indeks interne konsistentnosti (zanesljivosti) je nekoliko nižji kakor pri večini preizkusov. Porazdelitev po spolu je skoraj

simetrična. PK meni, da se je raven znanja pri tehniki in tehnologiji nekoliko izboljšal glede na rezultate NPZ-ja v šolskih letih 2007/2008 in 2009/2010.

Preverjanja znanja iz **geografije**, ki se je letos izvedlo tretjič, se je udeležilo 4.160 učenk in učencev, ki so dosegli povprečno dobrih 64 odstotkov vseh možnih točk. Porazdelitev dosežkov je nagnjena v desno. Indeks interne konsistentnosti (zanesljivosti) je primeren. PK ugotavlja, da so učenci najbolje reševali vsebinski sklop Slovenija, nekoliko slabše vsebinski sklop Evropa in najslabše vsebinski sklop Svet. PK zaključuje, da so najbolje rešene naloge znotraj posameznih vsebinskih sklopov tiste, ki učencu ponujajo možnost izbire pravilnih odgovorov, in tiste, ki imajo kot dodatek tematske zemljevide. Na drugi strani pa so najslabše rešene naloge, ki zahtevajo zapis kratkega odgovora, dve navedbi rešitev, utemeljevanje, razlago ali pa enoznačne odgovore. Naloge, ki preverjajo zahtevnejše standarde znanja, so bile po pričakovanjih PK najslabše rešene. PK v sklepih povzema, da učenci uspešneje rešujejo naloge, katerih obravnava je časovno manj oddaljena od preverjanja; da bolje rešujejo naloge, ki preverjajo cilje, ki so dobro utrjeni in preverjeni ter se ponavljajo pri različnih učnih temah; da slabše rešujejo naloge, ki preverjajo podrobnejše vsebine/teme oziroma učne cilje, ki se pojavijo v učnem načrtu le pri določenih regijah; da znajo rešitve poiskati na zemljevidih, s pomočjo slik, vendar le, če je pravilen odgovor zelo očitno predstavljen na zemljevidu, sliki; da so uspešni pri nalogah zaprtega tipa, kjer med ponujenimi odgovori iščejo pravilne (pri čemer se zavedamo, da smo jim močno olajšali delo z izborom možnih odgovorov), imajo pa težave pri zapisu samostojnih kratkih ali nekoliko daljših odgovorov. PK meni, da je potrebno razvijati vzročno-posledično mišljenje učencev in pri tem zahtevati več raznolikih odgovorov in da je potrebno več naporov vložiti v natančnost izražanja.

Preverjanja znanja iz **zgodovine**, ki je bilo letos izvedeno četrtič, se je udeležilo 4.431 učenk in učencev in v povprečju so dosegli slabih 48 odstotkov možnih točk. Indeks interne konsistentnosti (zanesljivosti) je primeren. PK ugotavlja, da je pri nekaterih nalogah na uspešnost reševanja bolj kakor vsebina vplivala taksonomska stopnja in tip vprašanja ter dodano gradivo (besedilo, slika, zemljevid). Učenci so izkazali slabše znanje pri nalogah, ki so zahtevala poznavanje/pomnjenje temeljnih zgodovinskih pojmov in procesov, zlasti kadar je potrebno odgovor zapisati samostojno, brez vira. PK ocenjuje, da bi moral biti pri pouku zgodovine večji poudarek na boljšem poznavanju dogodkov in pojmov, ki jih zgodovinska stroka uporablja za njihovo opisovanje in določanje, delu na razumevanju zemljevida, slikovno gradivo bi moralo biti še bolj intenzivno.

NPZ-ja iz **angleščine** se je udeležilo 4.159 učenk in učencev, v povprečju so dosegli dobrih 64 odstotkov možnih točk. Indeks interne konsistentnosti (zanesljivosti) je primeren. Porazdelitev glede na spol je v povprečju zelo enakomerna, saj med učenci in učenkami pri skupnem rezultatu skoraj ni razlik. Longitudinalna primerjava, ki jo je na prošnjo PK pripravil RIC, je pokazala, da ima dosežek učenca pri NPZ-ju v 6. razredu visoko napovedno vrednost za dosežek v 9. razredu. PK ugotavlja, da je uspešnost učencev pri NPZ-ju iz angleščine ob koncu 3. obdobja primerljiva, a nekoliko višja od uspešnosti na predhodnem preizkusu v šolskem letu 2010/2011. PK ugotavlja, da velika skupina devetošolcev močno presega tudi najzahtevnejše cilje iz učnega načrta, čeprav je po drugi strani tudi veliko učencev s slabšimi dosežki, kar je morebiti povezano z vplivi dejavnikov dodatnega šolskega in zunajšolskega učenja, zaradi česar se povečuje prepad med učno najšibkejšimi in učno najmočnejšimi učenci, na kar opozarja tudi mednarodna študija *ESLC 2011*. PK na splošno ugotavlja, da so učenci zmožni razumeti govorjena in pisna besedila, vendar jim še vedno delajo težave nekatere zahtevnejše veščine. Podobno kakor v 6. razredu izraža PK skrb ob visokem številu učencev, ki ne rešujejo naloge, ki zahteva pisno sporočanje, in predlaga raziskavo o tem, kdo so ti učenci in zakaj ne pišejo sestavka. PK nadalje predlaga proučitev možnosti ponovne vpeljave preverjanja govorne zmožnosti, ki predstavlja pomemben del učenja in pouka tujega jezika.

NPZ-ja iz **nemščine** se je udeležilo 237 učenk in učencev, v povprečju so dosegli dobrih 69 odstotkov možnih točk. Indeks interne konsistentnosti (zanesljivosti) je primeren. PK ocenjuje, da mnogi učenci tehnike pisanja besedil (še) niso osvojili niti pri materinščini, zato jim je pri tujem jeziku toliko težje.

NPZ je bil tako kakor v preteklih letih prilagojen učencem s **posebnimi potrebami**, ki so za to zaprosili. Mogoča je bila prilagoditev preizkusa, izvedbe in/ali vrednotenja. Nadaljuje se trend naraščanja števila učencev s posebnimi potrebami: ob koncu 3. obdobja je bil delež učencev s posebnimi potrebami, ki so opravljali NPZ, višji od vseh dosedanjih let, in sicer 8 odstotkov. Pregled vseh prilagoditev po predmetih za učence s posebnimi potrebami, ki so opravljali NPZ ob koncu 3. obdobja v rednem roku, kaže, da je bilo teh največ pri obeh obveznih predmetih preverjanja, pri matematiki 11.045 in pri slovenščini 91.687. Najmanj prilagoditev je bilo pri italijanščini in madžarščini, saj ta dva predmeta opravlja majhno število učencev. Pri prilagoditvah tretjih predmetov je bilo največ zahtev pri tehniki in tehnologiji (2.439) in najmanj pri angleščini (2.120). Pri nemščini je bilo 236 prilagoditev, pri geografiji 2.198 in pri zgodovini 2.249.

Po letu 2009 program *PrijaveKPP* omogoča natančnejšo opredelitev motenj, ovir oziroma primanjkljajev učencev in s tem povezano izbiro možnih prilagoditev pri izvedbi NPZ-ja, obenem pa so bile iz nabora možnih oblik prilagojenega načina vrednotenja izločene vse tiste prilagoditve, ki so bile povezane z doseganjem standardov znanja. Zato se kljub naraščanju deleža učencev, ki potrebujejo prilagojeno izvajanje NPZ-ja, zmanjšuje število učencev s posebnimi potrebami, ki pri NPZ-ju zahtevajo prilagojeni način vrednotenja: od leta 2009 do leta 2013 je v 6. razredu padel z 80 % na 47,1 %, v 9. razredu pa z 72,5 % na 47,1 %.

Kakor v prejšnjih letih, tudi letošnja analiza dosežkov kaže, da učenci s posebnimi potrebami zaostajajo za svojimi vrstniki. Iz letošnjega preizkusa je razvidno, da je ta zaostanek najbolj pri angleščini in matematiki. Državna komisija že vrsto let opozarja, da bi bila potrebna analiza, ki bi pokazala, zakaj prihaja do takega zaostanka.

V prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om je v šolskem letu 2012/2013 ob koncu 2. obdobja znanje iz **slovenščine** preverilo 82 učenk in učencev, ki so v povprečju dosegli skoraj 70 odstotkov vseh možnih točk. PK ugotavlja, da učenci znajo zelo zanesljivo prepoznati preprosta dejstva, ki so vezana na izhodiščno besedilo in jih lahko najdejo v besedilu, imajo pa veliko težav pri pisanju kratkega poustvarjalnega zapisa in pri uporabi slovničnih in pravopisnih pravil. Učenci tudi spretno rešujejo naloge, ki so povezane s preprostimi (očitnimi) dejstvi in podatki v besedilu, v primerih, ko pojmi, dejstva in podatki niso tako očitni oziroma znani, pa imajo učenci več težav, so manj učinkoviti in manj uspešni pri reševanju nalog.

Znanje **matematike** ob koncu 2. obdobja je preverilo 90 učenk in učencev, ki so v povprečju dosegli slabih 56 odstotkov vseh možnih točk.

Na preverjanje znanja ob koncu **3. obdobja** se je prijavilo 100 učencev iz 27 šol. Preverjanje je opravljalo 92 učencev iz slovenščine in 89 učencev iz matematike in iz družboslovja 90 učencev. V primerjavi s preteklimi leti se je število šol na preverjanju zmanjšalo.

Ob koncu 3. obdobja je znanje **slovenščine** v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om preverilo 92 učenk in učencev. Njihov povprečni dosežek je bil dobrih 65 odstotkov možnih točk. Po ugotovitvah PK so se letos učenci slabše odrezali pri neumetnostnem delu, vendar je ta razlika manjša kakor lani. Največ težav so jim delale predvsem naloge, vezane na jezik.

Znanje **matematike** ob koncu 3. obdobja je preverilo 89 učenk in učencev, ki so v povprečju dosegli slabih 52 odstotkov vseh možnih točk. PK ugotavlja, da imajo učenci dokaj dobro usvojene le nekatere posamezne matematične vsebine, predvsem tiste, ki se nadaljujejo iz razreda v razred, da znajo izvajati rutinske postopke, slabo pa znajo posamezno znanje med seboj povezovati.

V šolskem letu 2012/2013 se je pri učencih, ki so vključeni v prilagojeni izobraževalni program z NIS-om preverjalo znanje **družboslovja**. Udeležilo se ga je 90 učenk in učencev, njihov povprečni dosežek pa je bil dobrih 50 odstotkov možnih točk. PK ugotavlja, da so bili tako kakor vsa leta tudi v letošnjem letu učenci najuspešnejši pri reševanju nalog, ki so preverjale znanje na I. taksonomski stopnji, najmanj uspešni pa pri reševanju nalog, ki so preverjale znanje III. taksonomske stopnje.

4.4.3 Nekatere ugotovitve in predlogi

DK ugotavlja, da je bilo največ razprav v javnosti v letu 2012/2013 o NPZ-ju povezanih z e-vrednotenjem. Pri tem so se v javnosti pojavljali številni kritični in dvomljivi zapisi, ki so občasno razburili javnost. Na podlagi spoznanj po izvedbi e-vrednotenja, DK z zadovoljstvom ugotavlja, da je slednje upravičilo pričakovanja, prav tako pa se je izkazalo, da je pri številnih učiteljih in ravnateljih po končanem e-vrednotenju in izkušnjah z njim prišlo do pomembnega popravka stališč.

Tako kakor v preteklih letih, DK ponovno ugotavlja potrebo po nadaljnji analizi in ukrepih, ki bi se osredotočili na odkrivanje in odpravljanje vzrokov za zaostajanje določenih regij, pri tem pa ugotavlja, da so bili v preteklih letih na tem področju narejeni pomembni koraki proti izboljšanju stanja.

DK tudi še naprej ugotavlja potrebo po analizi in ukrepih, ki bi se osredotočili na ugotavljanje in preseganje vzrokov za težave učencev na višjih taksonomskih ravneh znanja.

Letošnji rezultati opozarjajo na vztrajno ponavljanje še enega pojava, na katerega DK opozarja že vrsto let: učenci s posebnimi potrebami v osnovnošolskem programu s prilagojenim izvajanjem z dodatno strokovno pomočjo v svojem znanju pomembno zaostajajo za svojimi vrstniki.

DK ugotavlja, da je bil na področju posredovanja individualnih informacij učencem, na podlagi katerih lahko ti nato uspešno načrtujejo svoje delo v naslednjih razredih, storjen pomemben korak z novo obliko povratne informacije.

5 PRILOGE

5.1 Koledar nacionalnega preverjanja znanja 2012/2013

Podrobnejša navodila o šolskem koledarju za šolsko leto 2012/2013 – II. del
Izvedba nacionalnega preverjanja znanja (NPZ) v osnovni šoli

Šolsko leto 2012/2013:

7. maj 2013	torek	NPZ iz matematike za 6. in 9. razred
9. maj 2013	četrtek	NPZ iz slovenščine/italijanščine/madžarščine za 6. in 9. razred
14. maj 2013	torek	NPZ iz tretjega predmeta za 9. razred NPZ iz tujega jezika za 6. razred
30. maj 2013	četrtek	NPZ iz matematike, naknadni rok, samo za učence 9. razreda
31. maj 2012	petek	NPZ iz slovenščine/italijanščine/madžarščine, naknadni rok, samo za učence 9. razreda
3. junij 2013	ponedeljek	NPZ iz tretjega predmeta, naknadni rok, samo za učence 9. razreda
4. junij 2013	torek	Razdelitev obvestil o dosežkih učencev pri NPZ-ju za učence 6. razreda
14. junij 2013	petek	Razdelitev zaključnih spričeval za učence 9. razreda

5.2 Člani organov za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja

5.2.1 Člani Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja:

dr. Kristijan Musek Lešnik, Mednarodna fakulteta za družbene in poslovne študije Celje (od 23. 10. 2012)
dr. Mojca Štraus, namestnica, Pedagoški inštitut Ljubljana
Alen Kofol, član, Ministrstvo RS za izobraževanje, znanost in šport (do 13. 5. 2013)
mag. Vlasta Poličnik, članica, Ministrstvo RS za izobraževanje, znanost in šport (od 13. 5. 2013)
dr. Anton Polšak, član, Zavod RS za šolstvo, OE Novo mesto
Marija Mojca Maleš, članica, Ministrstvo RS za izobraževanje, znanost in šport
dr. Andrejka Slavec Gornik, članica, Državni izpitni center
Bojana Morato, članica, Osnovna šola Cirila Kosmača, Piran
mag. Majda Vehovec, članica, Osnovna šola Šenčur

5.2.2 Člani predmetnih komisij za pripravo in izbor nalog za nacionalno preverjanje znanja

Slovenščina

dr. Vida Medved Udovič, predsednica, UP, Pedagoška fakulteta Koper
Milena Čuden, glavna ocenjevalka, Osnovna šola Matije Čopa, Kranj
Mojca Cestnik, članica, Osnovna šola Polzela
mag. Vida Gomivnik Thuma, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana (do 8. 11. 2012)
mag. Milena Kerndl, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor (od 8.11.2012)
Snežana Gustinčič, članica, Osnovna šola Cirila Kosmača, Piran
Darinka Rosc Leskovec, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Slovenj Gradec
Tina Žagar Pernar, članica, Osnovna šola Naklo
dr. Simona Kranjc, UL, Filozofska fakulteta

Italijanščina

dr. Nives Zudič Antonič, predsednica, UP, Fakulteta za humanistične študije Koper
Marino Maurel, glavni ocenjevalec, Scuola Elementare Dante Alighieri, Izola
Franca Chersicla, članica, Scuola Elementare Vincenzo e Diego de Castro Pirano, Piran
Lorena Chirissi, članica, Scuola Elementare Pier Paolo Vergerio Il Vecchio, Koper
Martina Seražin Mohorčič, članica, Osnovna šola Koper
Neva Šečerov, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Koper

Madžarščina

Mária Pisnjak, predsednica, Zavod RS za šolstvo, OE Murska Sobota
Valéria Varga, glavna ocenjevalka, Dvojezična osnovna šola Dobrovnik
Valika Balaskó, članica, Dvojezična OŠ I. Lendava
dr. Anna Forgács, članica, Pedagoški inštitut Budimpešta, Madžarska
Elizabeta Gaal, članica, Dvojezična osnovna šola Prosenjakovci
Zita Lebar Nedelko, članica, Dvojezična OŠ I. Lendava

Angleščina

Monika Kavalir, predsednica, UL, Filozofska fakulteta
Darinka Šaubah Kovič, glavna ocenjevalka, Osnovna šola Majde Vrhovnik, Ljubljana
Mojca Jerala-Bedenk, članica, Osnovna Šola Vižmarje – Brod, Ljubljana
Nevenka Jesenik, članica, Osnovna Šola Duplek, Spodnji Duplek
mag. Barbara Lesničar, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor
Mitja Thaler, član, Osnovna šola Bičevje, Ljubljana
Helena Žnidaršič Seme, članica, Osnovna šola Jožeta Moškriča, Ljubljana
Ruby Mihaela Korelec, konzulentka

Nemščina

dr. Vesna Kondrič Horvat, predsednica, UM, Filozofska fakulteta
Breda Premzl, glavna ocenjevalka, Osnovna šola Starše
Danica Števančec, članica, Osnovna šola Dol pri Ljubljani
Stanka Emeršič, članica, Osnovna šola Janka Padežnika, Maribor
Brigita Lovenjak, članica, Osnovna šola II Murska Sobota
Susanne Volčanšek, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Novo mesto
Johann Georg Lughofer, konzulent, UL, Filozofska fakulteta

Matematika

dr. Darjo Felda, predsednik, UP, Pedagoška fakulteta Koper
Aleš Kotnik, glavni ocenjevalec, Osnovna šola Rada Robiča, Limbuš
Boštjan Repovž, član, Osnovna šola Krmelj
Jerneja Bone, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Nova Gorica
Nada Nikolič, članica, Osnovna šola Vojke Šmuc Izola
mag. Sonja Rajh, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Murska Sobota
Rozalija Strojan, članica, Osnovna šola Pirniče, Medvode

Fizika

dr. Jurij Bajc, predsednik, UL, Pedagoška fakulteta
Branko Beznec, član, Osnovna šola Gornja Radgona (do 28. 11. 2012)
Samo Zanjkovič, Osnovna šola Ivana Cankarja, Ljutomer (od 28. 11. 2012)
Zlatka Ferlinc, članica, Osnovna šola Bojana Ilicha, Maribor
Jaka Banko, član, Zavod RS za šolstvo, OE Kranj

Biologija

dr. Jelka Strgar, predsednica, UL, Biotehniška fakulteta
Bernarda Sopčič, članica, Osnovna šola Šempeter v Savinjski Dolini
Danica Volčini, članica, Osnovna šola Rodica, Domžale
Simona Slavič Kumer, Zavod RS za šolstvo, OE Murska Sobota

Kemija

dr. Saša Aleksij Glažar, predsednik, UL, Pedagoška fakulteta
Violeta Stefanovik, članica, Osnovna šola Franceta Bevka, Ljubljana
Marjeta Križaj, članica, Osnovna šola Rada Robiča, Limbuš
dr. Stanka Preskar, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Novo mesto

Geografija

dr. Tatjana Resnik Planinc, predsednica, UL, Filozofska fakulteta
Andrej Krumpak, glavni ocenjevalec, Osnovna šola Zalog, Ljubljana
Bojan Hozjan, član, Dvojezična OŠ I. Lendava
Danijel Lilek, član, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor
Tinkara Mihačič, članica, Osnovna šola Šmarje pri Kopru, Šmarje
Jože Račič, član, Osnovna šola Venclja Perka Domžale

Zgodovina

dr. Dragan Potočnik, predsednik, UM, Pedagoška fakulteta
Marjan Rode, glavni ocenjevalec, Osnovna šola Bičevje, Ljubljana
Vojko Kunaver, član, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana
David Runco, član, Scuola Elementare Pier Paolo Vergerio Il Vecchio, Koper
Tatjana Sabo, članica, Dvojezična OŠ I. Lendava
Elissa Tawitian, članica, Osnovna šola Ivana Cankarja, Vrhnika

Likovna vzgoja

dr. Matjaž Duh, predsednik, UM, Pedagoška fakulteta
Andrej Velikonja, član, Osnovna šola Sladki Vrh
Nadja Janko, članica, Osnovna šola Cirila Kosmača, Piran
Natalija F. Kocjančič, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana

Glasbena vzgoja

dr. Branka Rotar Pance, predsednica, UL, Akademija za glasbo
Palmira Klobas Pečnik, članica, Osnovna šola Savsko naselje, Ljubljana
Aleksander Gradinac, član, Osnovna šola Dušana Muniha, Most na Soči
Ada Holcar Brunauer, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana
Mira Prel, članica, Osnovna šola Franca Lešnika – Vuka Slivnica, Orehova vas
Zlatka Terlevič, članica, Osnovna šola Prežihovega Voranca, Maribor (od 26. 9. 2011)
Senija Geissa, članica, Scuola Elementare Pier Paolo Vergerio Il Vecchio, Koper

Športna vzgoja

dr. Branko Škof, predsednik, UL, Fakulteta za šport
Aleš Mrak, član, Osnovna šola Poljane, Poljane nad Škofjo Loko
Špela Bergoč, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor
mag. Marica Žakelj, članica, Osnovna šola Franceta Bevka, Ljubljana

Državljanska in domovinska vzgoja ter etika

dr. Irena Šumi, predsednica, Evropsko središče Maribor, Maribor
Lorieta Pečoler, članica, Osnovna šola Koseze, Ljubljana
mag. Pavla Karba, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor
Boštjan Majerič, član, Osnovna šola Bogojina
Natalija Panić, Osnovna šola Sostro, Ljubljana

Tehnika in tehnologija

dr. Slavko Kocijančič, predsednik, UL, Pedagoška fakulteta
Drago Slukan, glavni ocenjevalec, Osnovna šola Sava Kladnika, Sevnica
Gorazd Fišer, član, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor
Tatjana Vičič, članica, Osnovna šola Antona Žniderščiča, Ilirska Bistrica

Predmetna komisija za pripravo in izbor nalog za nacionalno preverjanje znanja za prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom

dr. Stane Košir, predsednik, UL, Pedagoška fakulteta
mag. Aleksander Vališer, glavni ocenjevalec, Center za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje, Velenje
Robert Farič, član, Osnovna šola Litija
Emilija Mrlak, članica, Zavod za usposabljanje Janeza Levca, Ljubljana
Ivanka Smrekar, članica, Zavod za usposabljanje Janeza Levca, Ljubljana
mag. Darinka Ložar, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana
Milena Gvardjančič, članica, Osnovna šola Ivana Cankarja, Vrhnika
Nada Grčar, članica, Osnovna šola Roje, Domžale
Marjetka Sonjak, članica, Center za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje, Velenje
Katja Cigan, članica, Dvojezična osnovna šola II Lendava
Anja Kožuh, Osnovna šola Jela Janežiča, Škofja Loka